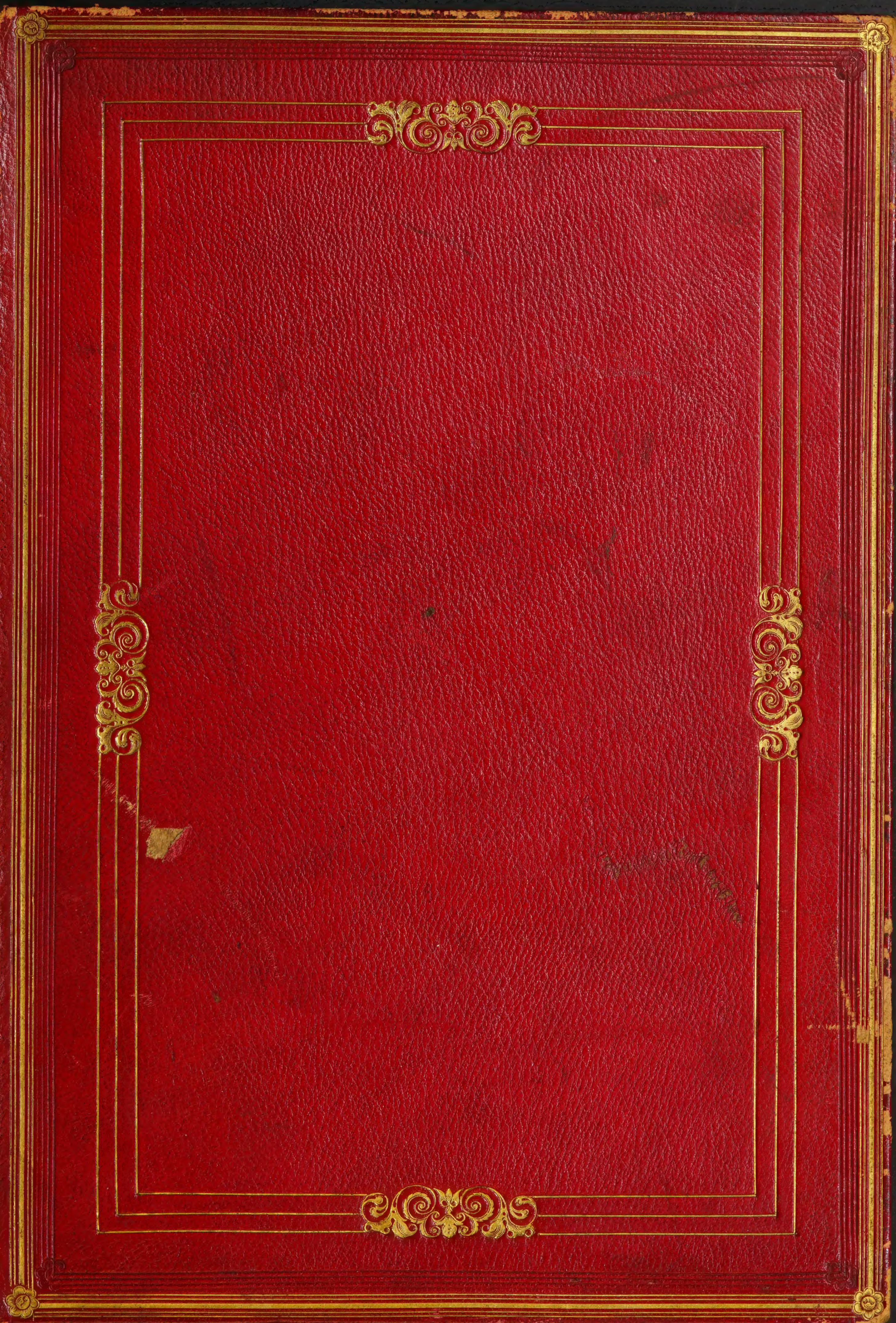

J. CANONICI
SUP.
OCT. LIB:
PHYSICORUM

VENET
O. SCOTUS
MCCCCLXXXI

SYSTON PARK.

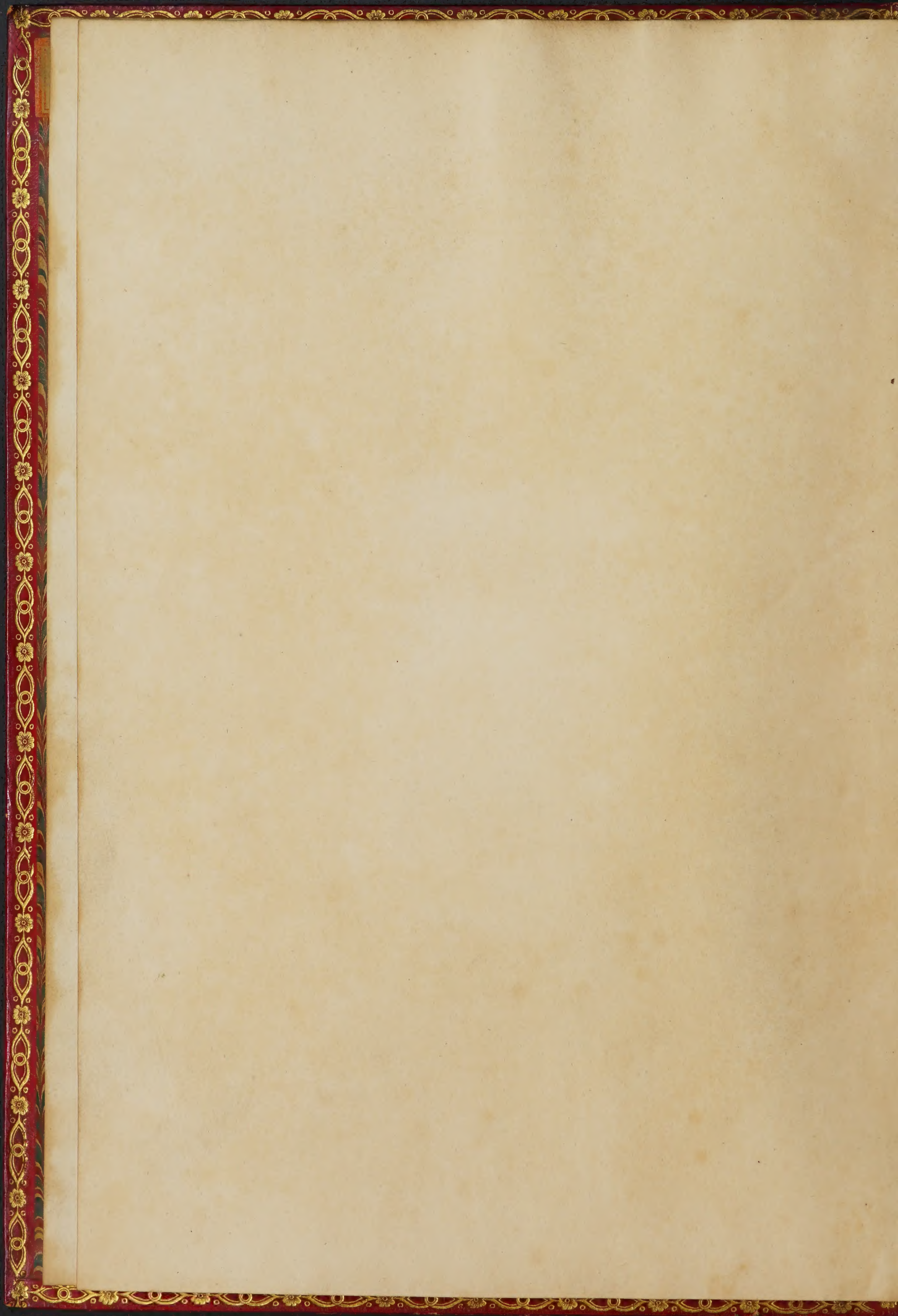
24/-

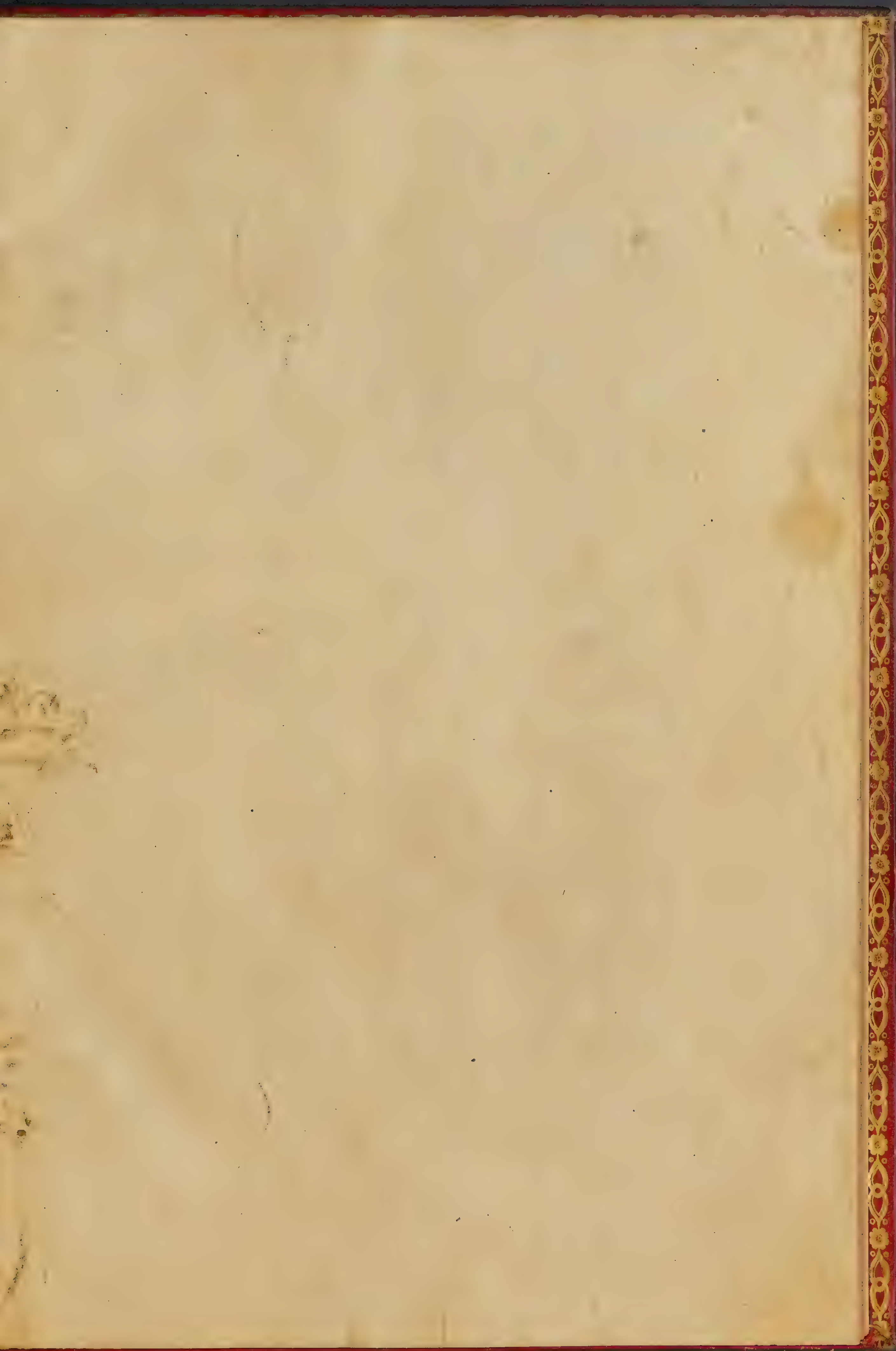
d[d] 1481 Johannes, Canonicus
J231 Quaestiones super Physica Aristotelis.
Venice, Octavianus Scotus, 1481.
Stillwell 23; Pr 4439

£2-2-0

Joannes

8.8.0
Longman
1829

47555

Joannis Canonici doctoris clariſſimi ordi. minoꝝ ſup octo libros phyſicoꝝ qōes icipiūt

Enite ad me
oēs qui laboratis ⁊ agñati/
onibꝰ meis adimplebo vos.
Eccle.c°.3°. Quot ⁊ ꝙtos
fructus ſcientiaꝝ notitia ⁊
cognitio nobis afferat oſtē/
dit ille ſapiens inter huius mūdi ſapiētes di
uinis fulgoribꝰ illuſtratus ſapientie c°. 4°. ita
dicens. Prepoſui illā.ſ.ſcientiaȝ regnis ⁊ ſe
dibꝰ: ⁊ diuitias nihil eē dixi in compatione il
lius.qm̄ omne aurū in ꝯparatione illiꝰ arena
eſt exigua. Ad idē ꝯmentator.cū quis exiſti
mauerit delectationē que ē in ſciendo.omneȝ
delectationē pretermittet. Ad ideȝ Auguſ.
libro de ſpiritu ⁊ anima: Qm̄ dictū eſt mihi vt
meipſum cognoſcā ſuſtinere nō poſſum ut me
habeā incognitum. Magna nāqꝫ negligētia
ē neſcire quid ſit illud quo celeſtia tā ꝓfunde
cognoſcimꝰ.quo naturalia tā ſubtili indaga
tiõe inueſtigamꝰ. Propter igiť hec pdc̄a nr̄m
intellectū allicientia ad hꝰ phyſice ꝯſideratio
niſ notitiā: quā chriſto duce nunc pre manibꝰ
exponendā habemꝰ cuȝ ſumma diligentia ad
hoc ē attendendū. ⁊ ad hoc ipa cū magnis vo
cibꝰ ⁊ clangoribꝰ nos incitat ⁊ hortať dicens.
venite ⁊c̄. In quibꝰ quidē verbis tria breui
ter oſtenduntť. Primo nāqꝫ oñditur naturaliſ
ſcientie humilitas benigna. que benigne nos
ad ipam incitat ⁊ exclamat cū magnis rugiti
bus cōmonendo: cuȝ permittitur. Uenite in/
quit ad me.iuxta illō pſalmi. venite fily audi/
te me.timorē dñi docebo vos.i.ſcientiā ⁊ ſapi
entiā docebo vos.qꝛ principiū ſapientie timor
dñi. Sapien.p̊ c°. 2°. tangiť ⁊ oſtendiť quos
incitat ⁊ exclamat ſe ſolaȝ ipſis intime ꝓpalā
do.cū ſubinfertur. Uenite oēs iquit qui laboꝛ
ratis.iuxta illō. vigilantibꝰ ⁊ nō dormiētibꝰ
iura ſubueniunt. Nā qui nō laborat nō man
ducet. 3°. tangitur vel oſtendiť donū dulciſe
rū quo nos ſatiat ſuis ꝯgenerationibꝰ ⁊ noti/
tys adiplendo cū concludiť. ⁊ ꝯgeneratiōibꝰ
meis adiplebo vos. Ipſa nāqꝫ poteſt dici illa
arbor hñs fructū dulciſſiꝰ de qua dani. 4°. le
gitur ꝙ nabuchdonoſor vidit quādā arboreȝ
in medio terre poſitā: cuius altitudo nimia ce
los tāgebat.eꝰ āt latitu°. erat terrā velās.cꝰ ēt
folia ⁊ fructus erant dulciſſimi ſub qua paſce
bantur aīalia ⁊ beſtie.quē fructū dulciſſimuȝ
nobis concedere digneť ille qui viuit ⁊ regnat
in ſecula ſeculorū Amen. Ueruȝ qꝛ in omni
ordine eēntiali eſt deuenire ad aliqō vnū ſim
pliciter priꝰ oīa illius generis continens emi
nēter. ⁊ a quo oīa dependēt.iō cum in ſcientia
ſit ordo eēntialis concluſionū ad p̄miſſas ⁊ p̄
miſſaꝝ ad pricipia ⁊ p̄ncipioruȝ ad terminos
erit dare ibi vnum priꝰ ſimplr̄.qō appellatur
ſubiectū in tali ſcientia. iō ad euidentiā phie
de eius ſubiecto talē profero queſtionem.

Ueritur igitur pri
mo vtrū ſubſtātia finita in ſuo conce
ptu cōi inquātū naturalis ſit primū ſubiectū
⁊ adequatū ſcientie naturalis. ⁊ videtur ꝙ ñ.
Nā cuicūqꝫ cōpetit rō materialis ſubiectiua
eideȝ competit rō quiditatiua ⁊ diffinitiua.ſȝ
ſubſtantie finite in ſuo conceptu cōmuni non
competit rō quiditatia ⁊ diffinitiua.g̊ ⁊c̄. ma
ior pȝ p̄ poſterioꝝ. vbi diciť. ꝙ de ſubiecto oȝ
preſupponere quid eſt. ⁊ qꝛ eſt.quid eſt ꝙtum
ad diffinitionē. ⁊ qꝛ eſt.qꝛ propria paſſio ꝓbať
de ſubiecto per diffinitioneȝ ſubiecti. oportet
ergo ꝙ ſubiectū habeat diffinitionē. Minor
pȝ.nam rō diffinitiua per philoſophuȝ.7.me
tha. ⁊ per porphiriū conſtat ex genere ⁊ diffe/
rētia.ſed ſubſtantia finita in ſuo conceptu cō
muni nō habet genus ſupra ſe.nec per conſe/
quēs driaſ.g̊ ⁊c̄. 2°. ad idē. Omne qō ē ſubie
ctū in aliqua ſcientia dicit aliquē vnum con/
ceptū vniuocū omnibꝰ in illa ſcientia pertra/
ctatis.ſed ſubā finita in ſuo conceptu cōmūi
nō eſt huiuſmodi reſpectu omniū que tractan
tur in ſcientia naturali.ergo ⁊c̄. maior patet.
tū qꝛ de equiuocis nō eſt ſcientia. de ſubiecto
aūt eſt ſcientia.ſubiectū g̊ in ſcientia nō pote/
rit eſſe equiuocū.tū 2°. qꝛ equiuocū ſolaȝ vocē
dicit cōem.ſola aūt vox ſm̄ cōmentatorē non
pōt eſſe ſubiectum in aliqua ſcientia. Ex quo
caueant illi qui dicunt ens eē equiuocuȝ quō
poſſint ſaluare ꝙ methaphi. ſit de ente ut de
ſubiecto. Minor rōis principalis patet.tū qꝛ
illa que differūt per extrema cōtradictoria vl'
per formas equiualentes extremis contradi/
ctorioꝝ nō hñt aliquē vnū conceptū ꝯmuneȝ
vniuocū.ſed ſubſtantia corporalis ⁊ incorpo/
ralis drn̄t penes extrema cōtradictoria vl' pe
nes formas equiualentes extremis ꝯdictoryſ
ergo ⁊c̄.maior pȝ.nam cōtradictoria diſtant ī
infinitū.ergo ⁊ illa que drn̄t per cōtradictoria
diſtant in infinitū. ꝓ°. conſequentie tanta ē di
ſtantia inter diſtincta.ꝙta eſt inter diſtinctiua.
ſed diſtinctiua puta extrema ꝯtradictoria di/
ſtant in infinitū.probo.inter ipſa enī nullum
cadit mediū.ergo ⁊c̄.tū etiā qꝛ extremis con/
tradictorys nihil eſt ꝯmune.ergo nec equipol
lentibus ipſis. minor pro illi pȝ.tū qꝛ ſubſtan
tia corporalis habet pro annexo formā nō ſpi
ritualē.ſubā vero incorporalis formā ſpiritu/
alē. ⁊ iſta contradicunt. tū etiā qꝛ corporali et
incorporali nihil eſt cōmune vniuocuȝ.io. me
tha. Itē cuicūqꝫ enti cōpetit ratio ſubiecti
ua vniꝰ alicuiꝰ ſciētie real': ſibi ꝯpetit vera vni/
tas realis: circunſcripto omni intellectu. ſed
ſubſtantia in ſuo conceptu cōmuni non dicit
aliquē cōmunē conceptum realē omnibꝰ ſub/
ſtantys.ergo ſibi nō competit ratio ſubiectia

maior probatur. tum q: effectus nunquã est
maioris entitatis q̃ꝫ sua causa nec mensuratũ
q̃ꝫ mensura. subiectuz vero est mensura ⁊ cau
sa scientie. Ad ipsum enim tanq̃ꝫ ad perfectis/
simũ reducuntur omnia in scientia pertracta
ta. ergo si scientia est realis. subiectum suum
debet habere vnitatẽ realẽ. minor probatur.
Tum quia accipio angelum heri productum.
⁊ substantiã siue alium angelum hodie produ
ctũ. tũc arguo sic. substãtia angelica heri ꝓdu/
cta fuit heri simpliciter ens. ⁊ angelus hodie
productus fuit heri simpliciter nõ ens. ergo
huius angeli hodie producti ad angeluz heri
productũ nulla erit realis vnitas. ꝯñam pro/
bo. nã dato ꝙ sic sit. sequũtur duo incõueniẽ/
tia. tum q: deus nihil posset nouiter creare. ꝓ
bo. illud nõ potest nouiter creari cuius preces
sit aliqua entitas realis. q: creatio nihil p̃sup/
ponit. sed huius angeli hodie producti preces
sit aliqua entitas realis per te. q: in angelo ꝓ
ducto heri. ponis eniz ꝙ talis substantia ĩ cõ
ceptu cõmuni dicat aliquã vnitatẽ realẽ Se
cũdum inconueniens qđ inducitur est ꝙ ani/
hilato vno singulari anihilarentur omnia. ꝑ/
bo. q: anihilato vno indiuiduo anihilarẽtur
omnia que sunt in ipso. si ergo detur ꝙ sit aliq̃
realis vnitas cõmunis in hoc angelo ⁊ in illo:
ipso anihilato anihilabitur talis realis vni/
tas. ⁊ per cõsequens oẽs angeli. ergo ꝛc. P̃
si substãtia finita in suo cõceptu cõmuni eẽt
subiectũ ĩ naturali phia sequeretur ꝙ angeli
eẽnt de cõsideratione phie naturalis. sed hͦ ẽ
falsum. ergo ꝛc. probatio huius falsitatis. tuz
q: oĩa in phia pertractata sunt corruptibilia
⁊ corporalia. angelus aũt nec est corruptibilis
nec corporalis nec reducibilis. tũ etiã q: oĩa
pertractata in phia naturali sunt mobilia. an
gelus autẽ non ẽ mobilis. probatio. q: omne
qđ mouetur partim ẽ in termio ad quẽ. ⁊ par/
tim in termino a quo. 6. phoꝝ. sed angelus nõ
habꝫ partẽ ⁊ partẽ. ergo ꝛc. tũ ẽt q: nullũ iex/
tensum siue indiuisibile est subiectũ alicuius
extensi vel diuisibilis. q: subiectũ ⁊ accidens
debent adequari. angelus autez ẽ indiuisibil'
⁊ inextensus. nõ eniz habet aliquã quãtitatẽ.
ergo nõ est subiectũ motus. ergo angelus non
potest esse mobilis. Preterea q: in titulo q̃/
stionis ponitur vtꝝ substãtia ꝛc. inquãtũ na/
turalis sit primũ subiectũ ⁊ adequatũ ꝛc. pro/
bo ꝙ naturalitas nõ sit formalis ratio ⁊ ade/
quata subiecti huius sciẽtie. quia mobilitas
est ratio formalis ⁊ adequata subiecti huius
scientie. ergo nõ naturalitas. ergo substantia
cõmunis sub hac ratione nõ est hic subiectũ.
antecedẽs probat'. illud est ratio formal' sub/
iectiua in hac sciẽtia per quod hec scientia di/
stinguitur ab oĩbus alijs scientijs. sed per mo
bilitatẽ distinguitur. ut pꝫ. 6. metha. vbi dici/
tur ꝙ hec scientia per mobilitatẽ distinguit' a
mathematica ⁊ diuina. ergo ꝛc. ꝯña tenet. q:
naturalitas ⁊ mobilitas distincta sunt.

In oppositũ arguitur

sic. omni substãtie finite inest mobilitas. ergo
substantie finite in suo conceptu cõmuni ĩest
materialis ratio subiectiua. ꝯña patet. q: oĩa
mobilia sunt de consideratione phie natura/
lis. añs probabitur inferius. ꝙ aũt naturali/
tas sit formal' ratio subiectiua probatur. mo/
bilitas nõ est hic formalis ratio subiectiua. g̃
est naturalitas. cõsequentia tenet. nam omĩs
opinio ponit ꝙ naturalitas vel mobilitas ẽ
formalis ratio subiectiua. añs probatur. nul/
la ratio formalis subiectiua probatur de ali/
quo subiecto illius scientie a priori. q: sciẽtia
presupponit subiectũ ⁊ eius rationẽ formalẽ.
sed mobilitas probatur de substãtia finita a
priori. ergo ꝛc. minor probatur. nã arguendo
sic. omne qđ habet naturã est mobile. q: natu
ra ẽ principium motus ⁊ quietis. sed substan
tia finita habet naturam. ergo ꝛc.

Respondeo in ista que

stione sic intendo procedere. Primo nãq̃ꝫ ad
euidentiã scientie naturalis ⁊ eiꝰ subiecti tra/
ctabitur ĩ generali de sciẽtia ⁊ subiecto. Se
cundo ponẽtur alique conclusiones negatiue.
⁊ alique affirmatiue: per quas apparebit ve/
ritas ⁊ solutio ad questionẽ. Tertio aliqua
dubia remouebo. ⁊ op. de indionibus aureo/
li improbabo.

Circa primuz articuluz

ipsum dearticulando sic procedetur. q: primo
videbitur scientie vnitas qualis sit. Secũ/
do quot modis potest aliquid sciri. Tertio
q̃ ẽ ratio primi subiecti in scientia. ⁊ quot sunt
eius conditiones.

Circa primum est vna

solẽnis op. cuiusdaz subtilis bacchalarij ca/
thelani. qui ita super primũ sniarũ ponit. s. ꝙ
vnitas habitus scientifici ẽ vnitas cuiusdaz
forme simplicis existentis in intellectu. que
tota acquiritur quantũ ad substãtiam per p̃/
mã demonstrationẽ: sed per sequentes demõ
strationes illa forma augmentatur ⁊ acq̃rit
diuersos gradus intensionis ⁊ nouũ respectũ
ad obiectũ: ita ꝙ nõ imaginatur ꝙ ex distin/
ctõe obiectoꝝ specifica sit distinctio specifica
habituũ sciẽtiaꝝ sicut imaginatur scotꝰ. quã
opinionẽ sic probat. si tot essent habitus sciẽ/
tifici specie distincti quot sũt obiecta scibilia
specie distincta sequeretur ꝙ aliquis habitꝰ
scientificus habens pro obiecto ens creatum
posset esse perfectior habitu habente deum ꝓ
obiecto. ꝯñs est falsum. ergo ⁊ antecedens. fal
sitas consequentis patet. q: illa scientia est

perfectior alia que est de perfectiori obiecto. hoc dicit cõmentator super prohemiũ de aĩa. deus aũt excedit omne ens creatũ. ꝯña proba tur. habitus qui habet deũ pro obiecto finit⁹ est ⁊ finitos gradus habeti perfectiõe. Sit er go illi. io. vel. zo. ⁊ accipio habitũ qui habet ꝓ obiecto ens creatuȝ. ut infimã speciẽ specialis simã que ad minus habet vnũ gradũ. si ergo ad variationẽ specificã obiectoꝝ sequitur va riatio in habitibus. quãdo ergo habuerimus tot obiecta specie distincta quot erunt graduſ in habitu habente deum pro obiecto: tũc erit equalis. ⁊ quãdo plura. tũc erit pfectior. ğ ⁊c.

Ista opinio non placȝ mihi. credo enĩ salua sua gratia ꝙ sit falsa. ⁊ ĩ probabitur ut patebit in eliciendo propriam cõclusionẽ. Preterea ratio eius non cogit. primo qꝛ ratõ facit contra eũ. nam idẽ incõue niens qđ ipse probat ego probabo de sua op. nam supposito hoc qđ supponit ipse ꝙ habit⁹ habens deũ pro obiecto adequato habeat. io. gradus: supposito etiã ꝙ habitus habẽs enſ creatũ pro obiecto habeat duodeci demõstra tiones qđ est poſe. cũ ergo secundũ ipsum per aliam ⁊ aliã demonstrationẽ acquiratur ali⁹ ⁊ alius gradus in habitu ut ipse dicit: sequiꝛ ꝙ iste habitus qui habet. iz. gradus esset per fectior habitu qui non habet nisi. io. gradus. hoc ipse reputat inconueniens. ergo ⁊c. Et ideo pro me ⁊ pro ipso soluo negando cõsequẽ tiã: nec probatio valet. Nã gradus qui sunt in habitu habente deũ pro obiecto sunt alteriuſ rationis ab illis qui sunt in habitu hñte ens creatũ pro obiecto. ⁊ ideo non possunt adeqri.

Confirmatur ista solutio. ponatur ꝙ subã habeat. io. graduſ: ⁊ ponatur ꝙ deus in infini tum intẽderet albedinẽ: nunq̃ tamen albedo esſȝ perfectior: nec eque perfecta sicut ipa sub stantia. ita in proposito. ⁊ ideo ista ratio habet multos manifestos defectus Primo qꝛ fa cit contra eũ. qđ est maximus defectus ĩ quo cunq̃. Secundo qꝛ arguerẽ per rationẽ suaȝ ꝙ de⁹ posset facere ꝙ albedo eẽt pfectior ipsa substãtia cũ deus in infinitũ possit ipsaȝ albe dinẽ intendere successiue. Tertius defectus ẽ qꝛ peccat sua rõ ꝑ fallaciã non cãe ut causa. putat. n. esse cãm illud qđ adducit: qđ tamen non est. ut declaratum est in soluendo.

Ideo est alia op. Aureoli. qui ponit ꝙ vnitas scientie est vnitaſ numeralis cuiusdam totalitatis resultans ex coniũctione particulariũ habituũ respiciẽtiũ diuersas cõclusiones ita ꝙ dicit ꝙ distinctio in habitibus non est ex distinctione specifica obiectoꝝ. nam aliter innumerabiles habitus phie nobis deficerent cũ innumerabiles sint species de quibus non habemus demonstra tiones. H ãt reputat icõueniẽs ⁊ mãifeste fliũ

Ista etiam op. non placet mihi. nã tunc sequereꝛ ꝙ nũquam aliquis habitus scientificus pos set in nobis aggenerari. cũ vnitas totalitatis nunq̃ fit nisi ex coniũctione omniũ partium. sicut patet de domo. ut exemplificat pro se. H autẽ est manifeste falsum. Preterea ratio sua facit contra eum. nam si vnitas habitus resul tat ex cõiunctione particularium habituum sequitur ꝙ innumerabiles particulares ha bitus nobis deficiant qđ ipse reputat incõue niens. Et ideo pro me ⁊ pro eo dico ꝙ sicut nõ habeo pro inconuenienti ꝙ ĩnumerabiles d monstrationes nobis deficiant in phia. sic nõ habeo pro incõuenienti ꝙ innumerabiles ha bitus specifice distĩcti ĩ phia nobis deficiant.

Et ideo obmissis his duabus opinio nibus ẽ alia op. doctoris sub tilis Scoti. cũ qua me teneo. qui ponit ꝙ cuȝ habitus intellectus sit quedã qualitas gene rata ex frequenti consideratione vel vna per fecta inclinans ad consimilẽ speculationem respectu propꝛij obiecti a quo gignitur potest poni duplex habitus. vnus proprius qui for maliter inclinat ad speculationẽ obiecti tanq̃ naturalis eius similitudo ex eius considera tione derelicta. Alius ẽ habitus qui virtu aliter inclinat ad speculationẽ alterius ĩ quo obiectũ aliquod virtualiter continetur. Pꝛio habitui correspondet vnitas specifica que di stinguitur ex specifica distinctione obiectorũ in ordine ad aliquã passionẽ demõstrandam. Secundo vero correspondet vnitas generis. ita ꝙ sic imaginor de ista conclusione ꝙ quot sunt obiecta specifice distincta scita formaliꝛ ĩ phia tot sunt habitus phici specifice distincti qui tamen omnes sub vno habitu generali cõ tinentur: vnde licet sint scita omnia virtuali ter in notitia subiecti cõmunis ⁊ principioꝝ. tñ sciuntur formaliter per propriã ⁊ specialeȝ demonstrationẽ Hec autẽ opinio sic proba tur. actus speculãdi circa diuersa obiecta spe cifice distincta sunt specifice distincti. ergo et eorum habitus per istos actus aggenerati cõ sequentia tenet. qꝛ habit⁹ per actus distiguũ tur. hoc etiam patet in habitibus moralibus. antecedens probatur. naȝ maior est distinctio actuũ specifice distinctorum q̃ actuuȝ eiusdẽ obiecti. sed illi qui sũt eiusdẽ obiecti distiguũ tur numeraliter. ergo ⁊ alij plusquã numera liter. sed distinctio maior q̃ numeralis est di stinctio specifica vel maior. ergo ⁊c. Confir matur qꝛ demonstratio causat scientiam. ergo alia ⁊ alia demonstratio causat aliaȝ ⁊ aliam scientiam. nam idẽ additur vtrobiq̃. ergo se quitur hoc de isto.

Quantum ad z⁹ h⁹ pmi articli vbi erat videndũ quot mo dis aliquid potest sciri: dico duo puncta. pm⁹

ē ꝙ aliqd pōt sciri vel intelligi q̄drupl'r iux̄ qŏ pono tres conclusiones negatiuas ⁊ vnam affirmatiuam. Prima conclusio est ista ꝙ perfectissima noticia non potest haberi de aliquo in respectu ad aliud. hoc ꝓbatur. naʒ noticia respectiui presupponit noticiaʒ absoluti. sed perfectissima noticia nullam aliaʒ presupponit. g̊ ⁊c. maior patet. quia sicut res se habet ad esse. ita ad intelligi. sed esse respectiui p̄sup pōit esse absoluti. g̊ ⁊c. Secunda conclusio ē ista ꝙ perfectissima noticia siue cognitio nō potest haberi de aliquo sub rōne passionis. ꝓbat̄. quia noticia passionis presupponit noticiaʒ subiecti. g̊ ⁊c. Tertia conclusio ē ista. perfectissima cognitio siue noticia non potest haberi de aliquo in cōmuni. ꝓbatur. nam perfectissima noticia alic⁹ non stat in vl'i: nec in cōfuso: sed noticia in cōi ē vl'is ⁊ cōfusa. g̊ ⁊c. Quarta conclusio affirmatiua est hec. noticia habita de aliquo ƒm rōem eius formalem et quiditatiuam ē perfectissima cognitio ⁊ scientia nobilissima. ꝓbatur. quia illa cognitio ƒm quam habet̄ perfectissimus concept⁹ rei est ꝑfectissima: sed cognitio qua cognoscit̄ aliquid in suo conceptu quiditatiuo est huiusmodi. g̊ ⁊c. ꝓbat̄ minor. quia cognitio diffinitiua ē cognitio perfectissima. Cōfirmatur quia ille conceptus nullam alium presupponit. g̊ ⁊c.

Secundus pūctus est iste ꝙ aliqd potest sciri vel intelligi dupliciter. vno modo abstractiue. alio modo īntuitiue. Pro cui⁹ euidentia est notandum qd est notitia intuitiua: ⁊ quid abstractiua. Respondeo ⁊ dico ꝙ notitia intuitiua est illa que respicit suum obiectū ꝑ se ⁊ p̄mum vt ens ī re extra ⁊ presens in ꝓpria exn̄tia ipi cognoscenti tanq̄ obiectum clare ⁊ imediate cognitum: iuxta qŏ aduertendum est ꝙ ex eo ꝙ dicit suū p̄mū ⁊ per se obiectum est positum iuxta mentem Scoti in p̄ sententiarum ꝙ omnis act⁹ hʒ p̄mum obiectum a quo essentialiter dependet ⁊ habet obiectum. 2ᵐ a quo essentialiter nō dependet sed tendit in illud virtute p̄mi obiecti iste autem actus ad illa obiecta sic se habʒ ꝙ impossibile est eundem actuʒ sine habitudine ad primum obiectum a quo essentialiter depēdet remanere. potest autē remanere sine habitudine ad 2ᵐ a quo accidentaliter dependet. ꝓbantur aūt ille due ꝓpositiones. q2 nihil potest eē sine eo a quo essentialiter dependet. patet. quia si sic iam dependeret contingenter et non necessario. qŏ autem possit esse sine eo a q̄ accidentaliter dependet patet. quia dependētia accidentalis est continens. ergo ⁊c. Exēplum huius ponit̄ a doctore. ideʒ est actus visionis essentie diuine ⁊ aliarum reruʒ in essentia: sed essentia est primum obiectum res vise secundarium. verūtamen non posset remanere eadem visio nisi eēt eiusdem eēntie: possʒ tn̄ remanere absq̧ hoc ꝙ esset rerum visarum in ea. 2ᵒ ponitur in descriptione notitie intuitiue ꝙ obiectum sit realiter existens in ꝓpria existentia ⁊ non in aliquo representante: sed in se: quod dr̄ ad differentiam notitie que habet̄ de pluuia ipsa nō existente. 3ᵒ dico ꝙ sit clare visum ad differentiā illorum que non clare videntur. vt cuʒ homo videt̄ a longe ⁊ non cognoscitur vtrum sit homo vel bos. Sed dico ꝙ notitia abstractiua est illa que respicit suum obiectum non vt existens nec vt presens ī ꝓpria existentia. sed vt pn̄s in suo rep̄ntatio.

Quantum ad vltimum h⁹ articuli vbi videnda erat ratio primi subiecti ⁊ eius conditiones dico primo cū Francisco de marchia ꝙ illud habet rationem primi subiecti in scientia qŏ est primū triplici primitate. primo primitate generationis 2ᵒ primitate perfectionis. 3ᵒ primitate intensionis. Dico ergo primo ꝙ eius notitia sit p̄ma primitate generationis hoc est ꝙ notitia eius primo generet̄ q̄ notitia aliorum. qŏ patet. nā notitia in scientia dependet ex notitia primi subiecti. cognitio autem posterioruʒ presupponit notitiam priorum. 2ᵒ dico ꝙ requiritur ꝙ notitia eius sit perfectior q̄ alicuius alteri⁹ quia notitia subiecti ē perfectior q̄ notitia passionis ⁊ omnium aliorum in illa scientia cōsideratorum. vnde notitia passionis respicit notitiaʒ subiecti: sicut notitia conclusionis respicit notitiam principiorum. vnde ꝓpter istam subiecti scientie primitateʒ dicit philosophus 2ᵒ posterioruʒ ꝙ tunc scimus simpliciter quādo scimus quid est. s. de subiecto. tunc aūt ƒm quid quando quale aut quantum. ⁊ idem hr̄ 3ᵒ metaphi. Tertia etiā primitas patet. nā notitia subiecti non intenditur ꝓpter notitiā passionis: imo econuerso tam notitia passionis q̄ omnium aliorum in scientia consideratorū ꝓpter subiecti primi notitiam intenditur. ⁊ iō dicit ille doctor ꝙ differentia est inter obiectū adequatum potentie ⁊ inter subiectum primarium scientie. Unde dico ꝙ quantum ad istaʒ primitatem triplicē quā subiectuʒ scientie habet distinguitur ab obiecto potentie. p̄muʒ. n. obiectum potentie non habet esse p̄muʒ ƒʒ aliquā primitatem predictarum. color enim qui est primum obiectum visus non est primū primitate generationis: nec enim color primo videtur: sed singularis color videt̄ primo. q2 singularium est sensus 2ᵒ posteriorum. Nec p̄mitate perfectionis, nec enim color vt color est ꝑfectissimum visibile sed aliqua eius species. imo aliquod indiuiduuʒ speciei. Nec primitate intensionis. nulla enim species est ꝓpter genus. imo potius econuerso. Circa qŏ est itelligendum ꝙ sicut recte ponitur de potentia ꝙ habet duplex obiectum: sic recte ponitur ŏ scientia ꝙ habet duplex subiectum potentia enī primo habet aliquod obiectum q̄si materiale ⁊ quantitatiuum. habet etiam aliud quasi for

male ⁊ specificum. De primo est exemplū. Nã omnia singularia sunt sicut obiectum potentie non hoc singulare vel illō tantum. sed oīa sunt obiectum adequatū. De 2° est exemplū nam color in cōmuni est obiectū formale specificum potentie visiue. Nam quod est formalis ratio videndi est color. quia q̄cquid videtur hoc est sub ratōne coloris. ⁊ illud tale non potest esse singulare. quia si sic: quicquid videretur vel sentiretur: videretur vel sentiretur sub ratione illius singularis. Eodem mō imaginor de subiecto scientie. nam quoddam est subiectum materiale ⁊ quãtitatiuum sicut in metaphisica subiectum materiale sunt omnia entia de quibus tractatur in illa scientia. subiectum vero formale ⁊ specificum est ip̄m ens inquantum ens. quicquid enim tractatur in metaphisica tractatur sub ratiōe entis. Est autem alius modus dicendi doctoris subtilis Scoti qui supra primum sententiarum describit primum subiectum scientie hoc modo. primum subiectum scientie est qđ habet conceptum quiditatiuum non inclusum virtualiter in aliquo priori ad illam scientiam pertinente primo notum secūdū rationem propriam formalem ⁊ absolutā virtualiter p̄mo continēs notitiam omnium veritatum adequatum toti illi scientie cuius est subiectum. Unde ex ista descriptione elicit. 6. conditiones subiecti in scientia. Pria ꝙ habeãt conceptū entitatiuum siue quiditatiuum. hoc probatur. Tum quia dē non ente non est scientia. Tum quia si illud subiectum habet partes subiectiuas de eis predicabitur in quid. qđ non esset si cōceptum quiditatiuum non haberet. Secunda conditio est hec ꝙ ille conceptus non sit inclusus virtualiter in aliquo priori ad illã sciētiam pertinente. hoc ꝓbatur sic. in essentialiter ordinatis oportet stare ad aliquod primū simpliciter siue primo notum in illo ordine. sʒ inter considerata in scientia est ordo essential' ſm ordinē cognitionis. ergo necesse est ibi stare ad aliquod primū simpliciter primo notū ⁊ per consequens non inclusum virtualiter in aliquo priori ad illam scientiam pertinente et illud dico esse subiectum primum. maior ē euidens. sed minor ꝓbatur. quia in consideratis in aliqua scientia est ordo essentialis conclusionum ad principia: ⁊ mediatorum ad imediata ⁊ imediatorum ad terminos speciales siue ꝓprios. quia principia cognoscimus inquantum terminos cognoscimus. primo posteriorū. Item terminus predicatus ad terminū subm̄ ordinat eēntial'r. q2 ab eo eēntial'r dependet: ⁊ cū habeat cām sui esse ⁊ sue cognitionis ī subiecto: vnde ista resolutio stat ad subiectū. cū ergo sic ordinate se mutuo presupponant considerata in scientia. oportet inter illa esse ordinem essentialem. Tertia conditio est ꝙ sit primo notum. hoc probatur sic. de subiecto oꝫ precognoscere seu presupponere quid est ⁊ q2 est. ex primo posteriorum. Quarta conditio est ꝙ sit primum ſm propriam rationem formalem ⁊ absolutam. dico propriā. quia si per rationem alterius. iam esset virtualiter inclusum in natura alterius quod est contra secundam conditōem iam dictam. Dico formalem quia formalitas rei est ratio cognoscendi rem. Dico absolutam. quia respectiua presupponit absolutam. ⁊ ideo si subiectum scientie essʒ notum ſm rationem respectiuam ⁊ non absolutam iam esset virtualiter contentum in aliq̄ priori ad illam scientiam pertinente. Quinta conditio ē ꝙ sit primo virtualiter continēs notitiam omnium veritatum. quid autem sit virtualiter continere alibi patebit: et ideo omitto. ꝓbatur ergo ista cōditio quita sic. oīs effectus adequatus continetur primo virtualiter a sua causa adequata. sed quecunq; scientia est effectus adequatus sui primi subiecti. g̃ ⁊c̃. maior patet. quia oppositum predicati infert oppositum subiecti. s. ꝙ non est adequat⁹ effectus illius cause. minor patet. quia subm̄ est causa scientie. si ergo est subiectum primū adequatū ⁊ ipsa scientia est adequata. Sexta conditio est ꝙ sit adequatum toti illi scientie cuius est subiectū. probatur. quia omnia determinata in illa scientia ad primum subiectum reducuntur ⁊ ad ipsum omnia alia habent attributionem. nam vel sunt partes subiecti integrales vel essentiales vel subiectiue vel passiones eius vel effectus eius aliquo᷑ vel sunt negationes vel priuationes vel vie q̄dam puta generatiue vel corruptiue vel dispositiones. hoc expresse dicit philosophus 4° metaphisice. capitulo primo. ponens exemplū de sano. ⁊ hoc de p̄mo articulo principali.

Circa secundum articulum principale vbi erant vidēde alique conclusiones negatiue ⁊ alique affirmatiue pono primo sex conclusiones. Prima ē ꝙ ens sub quacunq; ratione sumptum nō potest esse subiectum materiale in philosophia.

Ad cuius euidentiam est sciendum ꝙ in oī subiecto scientie est aliquid materiale ⁊ aliq̄d formale: quod patet: si dicam linea visualis ē subiectum in perspectiua. linea dicit mihi materialem ratiōem subiecti. visuale dicit mihi rationem formalem. quia linea non sub quacunq; ratione est subiectum in perspectiua sʒ tantum iquantum visualis est. Numerus ēt relatus ad sonum est subiectū in musica. Numerus vero sub ratione numeri est subiectū in arismetrica. probo ergo conclusionem. quia Aristo. dicit in 4° metaphisice in principio. est autem scientia quedam que speculatur ens īquantum ens. ⁊ postea subdit. aliarum enim nulla intendit vniuersaliter de ente inquan-

tum ens verum partē eius abscindentes aliquam. circa hanc speculantur. ergo rc. Tuz quia per illū textum 6° metaphisice. quoniam vero physica scientia est circa genus qd̄dam entis natura circa talez est substātiam ī qua est primum motus ꝛ status in ea. ergo rc.

Tum etiam per rationē sic. quia si ens sub quacunqꝫ ratione sumptū esset materiale subiectum in philosophia. sequeretur ꝙ ipsa subalternaretur metaphisice. consequēs est falsū ergo ꝛ antecedens. falsitas consequentis parz per philosophum 6° metaphisice. d. ipsas esse diuersas ꝛ distinctas scientias. diuidit enim philosophus scientiam in physicam metaphisicam ꝛ mathematicam. consequentia patet. quia illud quod contrahit ens ad standum ꝓ subiecto in physica scientia vl' est aliqua differentia accidentalis. ꝛ sic habet ꝓpositum. s. ꝙ subalternatur metaphisice. nam hec ē vna cōditio scientie subalternate ꝙ addat aliquam differentiam accidentalem super scientiā subalternantem. si sit differentia per se. ergo per se constituit aliquod vnuz particulare sub ente. Nam omnis differentia per se alicui cōmuni adueniens constituit aliquod particulare sub illo cōmuni. ꝛ sic habetur propositum. Ex hoc concludo ꝙ op. thomistaruz que ponit ꝙ ens mobile est subiectuz in philosophia naturali est falsa. Tum quia ponit mobilitatem eē rationem formalez subiecti philosophie naturalis. Tum quia physica non esset tunc ꝑma scientia. Intelligendum tamen est ꝙ quando dico ꝙ ens mobile non est subiectum ī philosophia naturali potest intelligi dupliciter vel per ens mobile ita ꝙ mobilitas sit formalis rō subiecti: ꝛ ꝙ ens supponat simpliciter. ꝛ sic intelligendo negandum est ens inquantum mobile esse hic subiectum. Si autem intelligatur ꝙ ens mobile hoc est illud quod est mobile ꝛ qd̄ a nobis circūloquitur substantia in suo conceptu cōmuni. vt sic bene concedo. hoc autem non intelligit hec opinio

Secunda conclusio est ꝙ impossibile est corpus esse materialē rationē subiectiuam scientie naturalis. quod probatur. illud non est ratio materialis subiectiua scientie naturalis ad quod non habent obiecta considerata in scientia ꝛ pertractata per se attributionem. sed obiecta per se tractata in scientia naturali non habent attributionem ad corpus. ergo rc. maior patet. quia hec est vna conditō subiectiua in sciētia. minor patet. quia aliqua non corporea sunt ꝑ se mobilia: sed obiecta per se mobilia sunt per se considerata a scientia naturali. vt patet ex 6° metaphisice. ergo aliqua non corporea sunt per se considerata a scientia naturali. sed illa cum sint nobiliora corpore non habent attributionem ad corpus. ergo rc. Ad istam maiorem ꝓbandam pono duas ꝓpositiones. Prima est ꝙ quilibet angelus est naturaliter ꝛ ꝑ se mobilis. hanc ꝓbo sic. qlibet āgel⁹ ē in potētia passiua ꝛ naturali ad vbi. ergo quilibet angelus est naturaliter ꝛ per se mobilis. antecedens patet. quia illud quod est receptiuū alicuius forme qua caret est in potentia passiua ad illam recipiendum. sed angelus est huiusmodi. ergo rc. probatio minoris. quia angelus non potest esse illimitatus ad omne vbi. quia sic essꝫ imensus: ꝛ ꝙ non habeat illud probo. quia non est vbiqꝫ. hoc enim soli deo conuenit. sed posse recipere aliquid nihil aliud est q̄ eē in potentia passiua ad illud. ergo rc. consequētia principalis patet. quia vbi est termin⁹ motus localis. ergo si aliquid habet potentiam passiuam ad vbi: illud erit necessario mobile localiter. Secunda ꝓpositio est ista ꝙ angelus potest se mouere localiter. ꝓbatur sic. cuicunqꝫ enti inest potētia passiua ad aliquid acquirendum perfectionis est in eo quod habeat potentiam actiuam ad illud acquirenduz. sed in angelo inest potentia passiua respectu ipsius vbi non haber. ergo rc. maior patet. qꝛ potentia actiua in quocunqꝫ est perfectionez dicit in ipso. minor patet per primam ꝓpositionem. Confirmatur. quia illud quod est ꝑfectionis in imperfecto attribuendum est enti perfectiori: sed grauia ꝛ leuia et omnia alia habent in se potentiam actiuam sui motus. q̄ tamen sunt entia imperfectiora angelo. ergo multo plus attribuenda est potentia actiua ipsi angelo qua possit se mouere localiter. minor patet 6° physicorum. Confirmatur vbicunqꝫ est mouens ꝛ mobile: ꝛ virtus mobilis non excedit virtutem mouentis. ibi potest ee motus. sed angelus habꝫ virtutem mouendi quia mouet corpus cui coniungitur vt motor est etiam mobilis. quia existens in vno vbi ē in potentia ad aliud: vt dictum est: nec virt⁹ mobilis excedit virtutem mouentis. quia sūt in eadez natura. ergo in angelo potest esse motus localis. ita ꝙ hec confirmatio probat ꝙ ñ tantum sit mobilis localiter: sed ꝙ moueat se localiter. Sed iuxta has propositiones dubitatur dupliciter. s. ꝙ angelus non moueat nec moueat se. Tum quia omne quod mouet est in loco. angelus autez non est in loco. quia non est corpus. 4° physicoruz. Tum etiam qꝛ indiuisibile non mouetur. sed angelus est huiusmodi. ergo rc. maior patet. ꝛ habetur a phi losopho 6° physicorum. Tum etiam. quia secundum philosophum 4° physicorum. si esset dare vacuum in rerum natura motus fieret in istanti: eo ꝙ nō essꝫ resistentia ex parte medij. cum ergo angelo nihil possit resistere angelus mouebitur in instanti. quod negat. Ad euidentiam huius dubitationis notanduz ꝙ aliquid esse i loco potest sumi dupliciter. vno

modo dimenſionaliter ⁊ extenſiue. alio modo preſentialiter ⁊ determinatiue. primo modo ē in loco omne quod locum occupat ⁊ extendit. ſecundo modo eſt in loco omne illud quod nō habet quo poſſit occupare locuʒ. primo modo angelus nō poteſt eſſe in loco. ſed ſecundo modo bene eſt in loco. ⁊ ſic patet ad p̊mum. Ad ſecundum poteſt dici ꝙ indiuiſibile non mouetur motu cuius ſubiecto correſpondet loc⁹ dimenſionaliter ⁊ extenſiue. non autem eſt ſic de motu angeli. Uel poteſt dici ꝙ verum ē de indiuiſibili de genere quantitatis. vt punctus. non eſt autem ſic angelus indiuiſibilis.

Ad tertium dicendum pro cuius euidentia ſciendum eſt ꝙ ſucceſſio cauſatur in motu tripliciter. vno modo ex parte termini. quia terminus non eſt natus acquiri indiuiſibiliter. ſecūdo modo ex parte medij puta ex medij reſiſtētia. tertio mō ex parte ſubiecti: eo ꝙ ſubiectum non eſt natum recipere terminū ſimul Dico ergo ꝙ ſucceſſio in motu angeli non cauſatur ex parte medij. ſed ex parte termini. ⁊ ſic patet quid ſit dicendum. Per hoc etiaʒ euadi poteſt illa difficultas Ariſto. quia ſi eēt dare vacuum lapis proiectus ſimul eēt ſurſum et deorſuʒ poteſt dici ꝙ pro tanto dicit hoc. quia illa ſucceſſio non eſſet ex parte medij reſiſtentis. tamen ſimpliciter non eēt ſimul ſed ſucceſſiue. Ex predictis cōcludo correlarie ꝙ philoſophia naturalis vt tradita ab Ariſtote. reperitur eſt erronee ⁊ inſufficienter tradita. H probo ſic. excludens a ſcientia aliquid quod ꝑ ſe eſt de conſideratōne illius ſcientie tradit erronee ⁊ inſufficienter illam ſciētiam: ſed ſic fuit Ariſt. in propoſito. ergo ⁊c̄. maior patet ex dictis ſuis. ⁊ minor probatur ex ſuperius dictis quia omne mobile naturale eſt per ſe de conſideratione philoſophie naturalis. patet ex 6° metaphyſice. ſed angelus eſt naturaliter mobilis. vt probatum eſt ſuperius. ergo eſt per ſe de conſideratione philoſophie naturalis. ſed ipſe excludit dicendo ſubſtantias incorporeas habere rationem puri actus et neceſſe eſſe duodecimo metaphyſice. et per conſequens eē imobiles. quod eſt falſum ⁊ erroneum. Et confirmatur. quia 6° phyſicorum. ⁊ 7° ſoluʒ attribuit mutationem ⁊ motum corpori naturali. ergo ſm eum ſolum corpus eſſet ſubiectum in philoſophia. quod probatum eſt eſſe falſum.

Sed diceres ꝙ Ariſto. loquitur vere de veritate philoſophie. non auteʒ de veritate fidei ⁊ theologie. Contra veritas nunꝙ̄ n̄ ɔtradicit veritati. ḡ veritas theologica nō contradicit veritati phyſice. ſi ergo non loquitur vere ſecundum vnam veritatem: nec ſecundū aliā

Preterea probatum eſt ꝙ loquendo naturaliter. angelus eſt mobilis. ergo pertinet ad conſiderationem naturalis. ⁊ ideo dico magis ꝙ Ariſto. non ſolum ſecundum theologum. ſʒ etiam ſecundum phyſicum: vel ſecundum veritatem philoſophie fuit inſufficienter ⁊ falſo modo locutus de naturali philoſophia. vl' q2 non habuit notitiaʒ plenam de rebus naturalibus: vel ſi habuit oppoſitum poſuit. Iux̄ quod eſt ſcienduʒ ꝙ ſcientia naturalis poteſt dupliciter conſiderari. vel vt tradita ab Ari. vel in ſe ⁊ abſolute. primo modo eſt hic ſubiectum corpus. ſecundo modo ſubſtantia finita in ſuo conceptu communi.

Tertia concluſio principalis eſt ꝙ mobilitas non eſt formalis ratio ſubiectiua ſcientie naturalis. quod probo per rationem factam in oppoſituʒ ad principale. quia probatur de ſubiecto ſcientie naturalis a priori vt fuit ibi ꝓbatum. Preterea omne ſubiectum primū ſcie per rōem formalē ſubiectiuā qua dicit̄ ſubiectū ɔtinʒ virtualiter oēs p̊mas veritates illius ſcie: ſʒ ſubiectū p̊mum p̄hie non ɔtinet virtual'r per rōem mobilitatis omnes veritates p̊mas phyſicas. ḡ ⁊c̄. maior patet. quia illa eſt conditio ſubiecti primi. vt patuit ſuperi⁹ in p̊ articulo. minor ꝓbatur. q2 illud quod eſt rō menſurandi ⁊ cauſandi ſciaʒ eſt ratio ip̄am virtualiter ɔtinendi: ſʒ mobilitas non poteſt eē rō menſurandi nec cauſandi ſcientiam phyſicā. ḡ ⁊c̄. minor hui⁹ ꝓſilli ꝓbatur. quia reſpectus formalis qualis eſt mobilitas non eſt ratio cauſandi abſolutū qualis eſt ſcīa p̄hica.

Quarta concluſio p̊ncipalis eſt iſta ꝙ mobilitas eſt ꝓp̊a paſſio adequata ſubiecti ſcientie naturalis. quod ꝓbat̄ ſic. oīs aptitudo que non eſt de conceptu quiditatiuo alicuius ſubiecti: ſʒ ineſt ip̄i ſubiecto ꝑ ſe. ⁊ ſm ꝙ ip̄m: ⁊ adequate eſt ꝓpria paſſio: ſed mobilitas eſt huiuſmōi reſpectu ſubiecti ſcie naturalis. ḡ ⁊c̄. minor ꝓbatur. mobilitas eni non predicat̄ in quid de ſubiecto natural' ſcientie: ⁊ predicat̄ conuertibiliter ⁊ ineſt ſoli ⁊ ſemper. pʒ 6° metaphyſice oīa inquit naturalia ſunt mobilia. ⁊ econuerſo ⁊c̄. Idem habet̄ p̊ ⁊ ſecundo phyſicoꝝ: vbi dicit̄ ꝙ natura ē p̊ncipium motus ⁊c̄. Ex hoc concludo correlarie ꝙ opinio cōis que tenet ꝙ mobilitas eſt rō formalis p̊mi ſubiecti p̄hie naturalis: eſt falſa. vt ꝓbat̄ in ſequenti concluſione.

Quinta ɔcluſio ē ꝙ ſubſtantia finita ī ſuo cōceptu cōi eſt ſubiectum materiale p̄hie naturalis. quod patʒ 6° metaphyſice. vbi dicit̄ ſic. qm̄ vero phyſica ſcīa eſt circa genus quoddā entis. vt ſupra ⁊c̄. vnd̄ intendit dicere ꝙ ſubſtantia que eſt principium motus ⁊ quietis eſt ſubiectuʒ philoſophie naturalis. ſʒ omnis ſubſtantia finita ſiue angelica ſiue corporea eſt p̊ncipium motus ⁊ quietis vt probatum ē ſupra. ḡ ⁊c̄. dico finitam ꝓpter

deum. Jtē ratōe ꝓbaṫ sic. illud est subiectum
in philosophia naturali ad quod habent attri
butionem oīa mobilia ⁊ sub quo contineṫ: sed
ad substantiam finitā reducunṫ: ⁊ habent at/
tributionez omnia mobilia ⁊ sub ipa continen
tur: angelus. n. non potest habere attributionē
ad corpus cum sit nobilior ⁊ tamen est mobilis
vt probatum est. g̊ ⁊c̄. Ex quo concludo vnū
correlarium ꝙ necessarium est ponere extra
intellectū aliquam vnitatem realem minorez
vnitate numerali: ita ꝙ nulla via imaginari
possum ꝙ vnitas animalitatis nec substantie
ī qua conueniunt supposita posita sub ipis sit
vnitas facta per intellectum. Tum quia oē
factum per intellectum est accidens. sequereṫ
igiṫ tunc ꝙ homo ⁊ asinus cum dicimus ꝙ cō
ueniunt in animali ꝙ conuenirent in vno acci
dente. Tum etiaz. qꝛ quod predicaṫ de aliquo
ente reali quiditatiue est in re circunscripto oī
itellectu. sed animal quod est cōmūe ⁊ est genꝰ
est huiusmodi. g̊ ⁊c̄. Tum etiam quia substan/
tia: vt pꝫ ex conclusione p̊ma est hic subiectū.
scientia autem realis debet habere subiectum
reale ⁊ cōe. Teneāt g̊ qui volūt partē oppo/
sitā. nā a me est inconceptibil' ⁊ inopinabil'. de
hoc magis in questione de idiuiduatōe diceṫ.

Sexta conclusio ⁊ vltima ē ꝙ naturali/
tas ē formalis rō subiectiua ī sci
entia naturali. vnde nihil aliud intelligo ꝑ na
turalitatē nisi conceptum quiditatiuum sub/
stantie mobilis ꝑ quem conceptum ipa est p̊n/
cipium motus ⁊ quietis. vt patet 2°. physicoꝝ
Natura est p̊ncipium motus ⁊ quietis. Pono
g̊ ꝙ subiectum scientie naturalis est substātia
finita sub hac ratione formali que est natura/
litas. hoc ꝓbatur sic. quia sub illa ratione ali/
quid est subiectuꝫ formale in scientia sub quo
continentur virtualiter ⁊ perfectionaliter oīa
tractata in illa scientia. patet per conditiones
subiecti: sed substantia finita sub tali ratione
est huiusmodi. nam non potest continere nisi ꝑ
perfectiorem eius rationez cuius est conceptꝰ
quiditatiuus. huiusmodi autem est naturali/
tas. Confirmatur. quia ille est conceptus ꝑ
fectior qui haberi possit de re. sed superius di/
ctum fuit ꝙ de ratione subiecti est ꝙ sit perfe/
ctius omnibꝰ in scientia ꝯsideratis. ergo ⁊c̄.

Quantum ad vltimū articulū p̊nci
palē vbi erant quedam
dubia remouēda moueo aliqua dubia. Pri
mum dubium est. qꝛ dictū fuit in positione ꝙ
mobilitas est ꝓpria passio p̊mi subiecti philoso
phie naturalis. Jdeo queriṫ. Utrꝫ sit diuisa vl'
indiuisa a p̊mo subiecto huius scie. Et iuxta h̄
p̊mo tangam vnū modū subtilem aureoli. 2°.
ipm improbabo. 3°. dicam ad ꝓpositū. Quā
tum ad p̊mum distinguit Aureolus ꝙ quedā
est indiuisio absoluta ⁊ quedam respectiua. in
diuisio absoluta est q̄ aliquid est indiuisum a
se. Sꝫ indiuisio respectiua est qua aliquid est ī
diuisum a non se. De prima patet: naꝫ essentia
diuina est indiuisa a se in diuisione absoluta: ⁊
est indiuisa ab attributis in diuisione respec/
tiua: ita ꝙ propter talem diuersam indiuisio/
nem dicebat contradictoria posse verificari in
diuinis non per aliquam distinctionem extra
intellectum que ibi sit. Nam ibi est sūma sim/
plicitas. ⁊ per consequens summa vnitas. nō
est ergo ibi aliquis modus distinctionis: sꝫ hn̄
aliquis modus non idēptitatis que in deo fū/
datur ꝓpter istas indiuisiones. 2ꝰ dictū au
reoli est ꝙ indiuisio absoluta diciṫ: eo ipso. qꝛ
.s. fundatur supra rē non in ordīe ad extremū:
sed diciṫ respectiua qm̄ fundaṫ supra rē in or/
dine ad extremū. illa g̊ indisio qua aliquid est
indiuisum a se diciṫ absoluta. indiuisio aūt q̄
aliquid diciṫ indiuisuꝫ ab alio diciṫ respectiā.
qꝛ ē in ordine ad aliud. oē enim absolutū p̄scin
dit ab ordine ad aliud. relatiuuꝫ vero icludit
hoc. 3ꝰ dictū aureoli est ꝙ indiuisio cum sit
quedaꝫ priuatio potest comparari ad duo: si/
cut quelibet priuatō. vel ad illō qō priuat. vl'
ad illud supra quod fundaṫ ⁊ qō supponit. ce/
citas enim pōt comparari ad visum quē priuat:
vel ad oculum quē supponit et supra quē fun
datur. Similiter indiuisio potest comparari vel
ad illud quod p̄uat: ⁊ sic dicit relationem. pri/
uat. n. disionē q̄ gdē diuisio ē relatio: ⁊ sua pri
uatio. pōt etiā comparari ad reꝫ ī q̄ fundaṫ. ⁊ sic
potest dici absoluta: eo ꝙ fundaṫ supra rem q̄
non est in ordine ad extremum.

Contra hūc modū dicendi arguiṫ. pri/
mo ratione ꝓpria. ⁊ ostēdo ma
nifeste ꝯtradictōez ī suo mō dicendi. ꝓbando
ꝙ nulla indiuisio sit absoluta. imo ꝙ oīs sit res
pectiua. Nam oīs rō icludēs formal'r relatōꝫ
vl' q̄ ē formal'r relatio ē formal'r respectia ⁊ nō
forl'r absoluta: sꝫ oīs indisio ē hiꝰ. g̊ ⁊c̄. ma. pꝫ.
nā ipa r̄latō dic̄ gd respectiuū. mi. ꝓbaṫ sic. oē
īdisū ē vnū. g̊ oīs īdisio ē vnitas: oē vnū ē idē. g̊
oīs vnitas ē idētitas. g̊ a p̊ ad vltiꝰ oīs idisio ē
idētitas: sꝫ idētitas ē pura relatō. g̊ ⁊c̄. ꝯñe p̊/
me patēt ꝑ locū a ꝯiugatl. iꝓbaṫ āt iste moꝰ
dicēdi Aureoli ꝑ quēdā doctorem subtilē mo
dernū h°. qñcūq3 aliq̄ q̄tuor ꝯbiatie accepta sic
se hn̄t ꝙ duo ex vno latere sṫ oppoita aliis duo
hꝰ ex alio latere exn̄tibꝰ. vn̄ si altēꝝ m̄bꝝ istiꝰ
ꝑtis sit pol'e ⁊ altēꝝ ipol'e: ⁊ altēꝝ sil'r ex altera
ꝑte erit pol'e. puta illō qō corr̄ndꝫ m̄bro pol'i. ⁊
r̄liquū erit ipol'e. puta illō qō corr̄ndēt m̄bro i/
pol'i. sꝫ ī ista distictiōe quā pōis sṫ. 4. m̄bra. 2.
ex ꝑte idisiōis: puta idio absoluta q̄ aliqd ē idi
sū a se ⁊ idio respc̄iua q̄ aliqd ē idisū a nō se: et
alia duo istis oppoita ex ꝑte dionis. s. disio abso
luta q̄ oppōiṫ idioni absolute: ⁊ disio r̄spc̄iua q̄
oppōiṫ idioni r̄spc̄iue. et ex ꝑte dionis alteruꝫ
mēbꝝ est pol'e: puta istud ꝙ aliqd sit diuisum
a non se. qōcunq3 enim est diuisum ab alio a se

est diuisum. Aliud autē mēbrū est impoſſe
videlicet qđ aliquid sit diuisum in se. nihil.n.
est diuisibile in aliqua nisi ut illa sunt aliquo
modo aliud ab ipso.sicut totū non diuidit̄ in
partes nisi pro quanto ipse partes sunt distin
cte ab ipso toto.ergo ponere ꝙ aliquid sit diui
sum in se vel a se hoc necessario est impoſſe. sic
ergo est necessario impoſſe ꝙ sit diuisum a se ⁊
nec⁹poſſe ꝙ sit diuisum a non se. ergo ex alio la
tere.puta ex parte indiuisionis mēbrum cor/
respondēs membro impoſſi erit impoſſe. puta
ꝙ aliqđ sit indisum a non se.⁊ aliud est poſſe.
puta ꝙ aliquid sit indiuisū a se.maior dupli
citer declaratur.primo exemplo.2⁹ratiōe.ex/
emplo sic.accipio ex parte cause duo mēbra.
puta ipsam causam eē priorem suo effectu. et
causam eē posteriorem suo effectu.ex parte au
tem effectus alia duo istis corrñdentia. puta
effectum eē priorem sua causa. ⁊ effectum esse
posteriorē sua causa:modo hic ita est ꝙ sicut
ex parte cause aliud mēbrum est poſſe necessa/
rio.puta ꝙ causa sit prior suo effectu.aliud āt
impoſſe.puta ꝙ causa sit posterior suo effectu:
ita ex parte effectus mēbrum corrñdens mē/
bro possibili ex parte cause.qđ quidem est effe
ctum eē posteriorem sua causa est poſſe. aliud
autem est impoſſe videlicet effectum eē priorē
sua causa.sicut illud cui correspondet. eadem
autem poſſitate qua est poſſe causam eē priorē
suo effectu: est poſſe effectum esse posteriorem
sua causa.⁊ eadem impoſſitate qua est impoſſe
causam eē posteriorem suo effectu est impossi/
bile effectum eē priorem causa. Secundo ꝓ/
batur ratione. qꝛ quando aliqua duo mēbra
sic se habent ad alia duo ꝙ vnum opponitur
vni ⁊ aliud alteri.⁊ vnum tantū mēbrum ex
vno latere est possibile:⁊ aliud impoſſe:impos/
sibile est ꝙ vtrunqꝫ mēbrum ex alio latere sit
possibile vel impoſſe.sed in ratione predicta est
huiusmodi.ergo ⁊c̄.maior patet.qꝛ possibile ñ
opponitur possibili:sed impossibili tātū.ergo
si vtrunqꝫ mēbrum ex vna parte eēt possibile
⁊ vnum solum ex alia parte.sequitur qđ mem
bro qđ est possibile ex illa parte non opponit̄
aliqđ mēbrum alterius partis.sed vtrūqꝫ mē/
brum illius partis opponitur tantū alteri mē
bro alterius partis. puta ei qđ ē impoſſe. ġ ⁊c̄.

Iste ergo modus dicendi de istis i/
diuisionibus non placēt
mihi.⁊ ideo dico aliter ponendo de distinctōe
mobilitatis ⁊ cuiuscūqꝫ alterius passionis a
subiecto septem propositiones ¶Prima ꝓpo
sitio est hec.ꝙ nulla propria passio per se cadi
bilis est in predicamento. hoc probatur. tum
qꝛ primo sequeretur processus in infinitū.pro
batio.qꝛ si caderet in predicamento caderet si
cut species. omnis autē spēs est scibilis.⁊ per
ꝯñs habens propriam passionē.⁊ tunc de illa
propria passione argueretur sicut de prima.⁊
sic in infinitum.tum etiā qꝛ idē eēt eēntialiter
idē cū aliquo ⁊ distingueretur eēntialiter a q
eo.probatur.nam oīs propria passio ut dicunt
isti est essentialiter distincta a subiecto cui⁹ ē.
accipio ergo illam ꝓpriam passionē illius pre/
dicamenti in quo ponitur illa inquantū poni/
tur inferius est idē essentialiter cū illo predica
mento:inquātū passio est distincta essentialr̄.
vnūqđqꝫ autē ad qđcūqꝫ cōꝑatum semper ha
bet suā propriam essentiam.ergo nec eodē re
spectu nec diuersis poterit esse idē eēntialiter
cū aliquo ⁊ distinctū essentialiter ab eo.tū etiā
qꝛ idē distingueretur essentialiter a seipso.pro/
bo.nā ꝫm istos propria passio distinguitur eēn
tialiter a subiecto cuius est.tunc accipio illā
propriā passionē illius predicamenti.⁊ arguo
sic.quicquid distinguitur essentialiter ab aliq̄
superiori distinguitur eēntialiter a quolibꝫ e⁹
inferiori.sed illa ꝓpria passio distinguitur es/
sentialiter ab isto superiori.⁊ ipsa ē inferior ad
ipm.ġ distinguitur a se. Contra istā proposi/
tionē arguitur sic.nam omis propria passio ē
quedā naturalis potentia.sed talis est species
qualitatis.ut pꝫ in predicamentis.ġ ⁊c̄. Re/
spondeo si tua ratio valeret probarem ꝙ oīs
dr̄ia eēt de genere qualitatis.puta rationabi/
litas ⁊ talia.qđ ut credo nō cōcederes. Nam
tunc accidens cōstitueret subām intrinsece. ⁊
predicaretur de subā per se.qđ est falsum.Jđo
dico qđ ibi sumit̄ naturalis potētia vel impo/
tentia pro quadam facilitate naturali vel dif
ficultate ad actum.

Secunda propositio est hec.ꝙ nul/
la ꝓpria passio ē formalr̄
subā nec formaliter accñs.ꝙ nō sit forl̄r subā
ꝓbat̄.nā substantie nō ē demōstratio ꝑ poste.
tū ēt.qꝛ subā eēt passio respectu accñtis: qđ ē
fl̄m.nā propria pa⁹causatur ex principijs sub/
iecti nō sic ē de subā respectu accñtis.Sed ꝙ
non sit accñs formalr̄ probatur sic.tum qꝛ oē
accñs ē de aliquo nouē ꝑdicamētoꝝ.tñ pa⁹nul
li⁹ꝑdicamēti ē.ut ꝓbat̄ ex prima ꝓpōne.tū ēt
qꝛ materia nuda nō pōt eē subiectū alicuius
accidentis:cū forma substantialis sit pm⁹ ac/
tus qui informat materiā.tū ēt qꝛ oē accñs
accidit.dr̄.n.accñs ab accidendo. ꝓpria autē
pa⁹nō accidit. cū ꝓbetur de subiecto demon/
stratiue.⁊ per ꝯñs ē impoſſe sibi nō inesse.tum
ēt.qꝛ accidens ⁊ subiectū faciunt vnū per ag/
gregationē.⁊ de tali nō ē scīa.6.metha. sciētia
āt ē hitus cōclusionis in qua cōcludit̄ ꝓpria
passio de subiecto ꝑ posteri.ergo ⁊c̄.

Contra hanc propositionem ar/
guo sic. primo per
Boe⁹ dicentē ꝙ omne propriū emanat de ge/
nere accñtis.Et iteꝝ videris dicere contra to/
tam phiam.tota enim phia videtur clamare.
ꝙ omne qđ est vel est subā vel accñs.⁊ sic vide
tur diuidi ens ab Algazele ī sua metha. Re/
spondeo ad primū ⁊ dico ꝙ veꝝ ē ꝫm mōꝫ.oē
enī ꝓpriū hꝫ modū accñtis.non tñ ꝫm rem.in

deo enim inquantū deus cū sit subec⁹ in sacra theologia. ut tꝫ cōmunis op. sibi iest aliq̄ pa. nam in omni scientia ꝓbatur ꝓpria passio de subiecto. in deo tñ n⁹ ē accñs. Cōfirmat̄ p̄dicta solutio. dicit. n. ari. 5. metha. ꝙ dr̄ia ē q̄dā q̄litas. oꝫ g̊ ꝙ intelligat̄ ꝫ mōꝫ. ⁊ nō ꝫ rē. nā ut dictū est nulla qualitas ꝯstituit quiditatiē substantiā cū sit posterior Ad 2° dicendum ꝙ omne qd̄ est. vel est substantia vel accidens sic intelligitur vel est idē cū substantia: vel est idem cū accidente: vel est aliquid substantie: vel aliquid accidentis: vel aliter sic. omne qd̄ est: vel est substantia vel accidens: verum est formaliter vel idēptice. propria autē passio lꝫ non sit formaliter substantia vel accidens. est tamen hoc vel illud idemptice.

Tertia propositio est hec. ꝙ nulla propria passio est distincta essentialiter a subiecto cuius est passio. hoc probatur sic. omnis ratio realis ⁊ positiua alicui inexñs circūscripto ⁊ denudato ⁊ preciso ab omni eo qd̄ non est ipsum vel non est idē essentialiter se cum est necessario cū illo idem essentialiter. sꝫ circunscripto homine siue per intellectuꝫ siue realiter ab omī extrīseco sibi essentialiter adhuc propria passio sibi existit. ergo ⁊c. maior īcludit predicatū in subiecto. ⁊ oppositū predicati infert oppositū subiecti. minor probatur. nam circūscripto homine ab omni tali intrinseco vel deus potest sibi dare actū ridendi vel non. si sic. ergo homo potest illum actū recipere. sed omne qd̄ potest recipere actum ridendi est risibile. cū risibilitas nihil aliud sit nisi q̄dā aptitudo ad actū ridēdi. g̊ ⁊c. Cōfir̄tur ista probatio. nulla potentia actiua est respectu īpossibilis. ergo potētie actiue ex parte dei correspōdet aliqua potentia passiua ex parte creature. si des 2°. s. ꝙ deus non possit dare. Cōtra. tū quoniam deus non esset omnipotens: nec eius potentia esset infinita. tum etiam qꝛ quando actu ridebat poterat sibi dare actum ridendi pro semper: cum eius potentia nō possit variari nec minui nec augeri. Istā rationeꝫ credo insolubilē. ut patet intuenti. nec vnquā aliquis potuit eam mihi soluere. et si ad ip̄aꝫ aliquid dicatur cum illo qd̄ dicitur formetur ratio ⁊ ducatur sicut prius contra eum. nam forte diceretur ꝙ deus posset sibi dare: ⁊ hoc recte: prius dando risibilitatem postea actuꝫ. vel dicetur ꝙ potest sibi dare. nec ex hoc seq̄tur ꝙ homo sit in potentia: nisi soluꝫ priuata risibilitate. Contra istos duos modos soluendi replicetur sicut prius hoc addito. nā deus poterat sibi dare propinq̄ ⁊ formaliter quando actu ridebat. ergo ⁊ nunc. ergo non valet solutio. soluat ergo qui poterit.

Quarta propositio est ista. ꝙ nulla ꝓpria passio ē sepabilis a subiecto cuius est. hoc satis patet ex dictis. ip̄a tamen probabitur inferius in quarta questione de separatione accidentis a subiecto.

Quinta propositio est ista. omnis ꝓpria passio distinguitur formaliter ⁊ quiditatiue a subiecto cuius est. h̄ probatur. nam vnum non predicatur de altero perseitate primi modi. ⁊ hoc solum ⁊ nec̄re quiritur ad istā idēptitatē. ut ponit Scotus.

Sexta propositio ē. ꝙ nulla aptitudo ad aliquem actum. siue ꝓpria passio ꝙ idem est. est distincta essentialiter ab eo cuius est. hoc probatur sicut tertia propositio. nam circunscripto omni extrinseco adhuc ista aptitudo inest illi. cum pro tunc deus possit sibi dare actum. ergo ⁊c.

Septima ꝓpositio est. ꝙ omnis aptitudo adequata alicui subiecto que non est de conceptu eius quiditatiuo. omnis talis est propria passio eius cuius est. ista probatur sic. nam omne ꝙ predicatur de alio in secundo modo dicendi per se ē eius propria passio. aptitudo autē talis est huiusmodi. ergo ⁊c. minor probatur. nam non pōt dici ꝙ predicetur per accidens cū sit idem essentialiter cum subiecto cuius est. ut patet ex precedenti propositione. ergo per se. ⁊ non in p̊mo modo dicendi per se. cum non sit de e⁹ conceptu quiditatiuo ut supponitur. nec in tertiō nec in quarto. ergo ⁊c.

Secundum dubiuꝫ principale ē vtruꝫ mobilitas sit entitas absoluta vel respectiua. videretur enī alicui ꝙ non sit respectiua: ⁊ argueret sic. nulla entitas respectiua prescindit a termino. mobilitas est huiusmodi. ergo ⁊c. minor patet. qꝛ illud inquantū ad aliquid dicitur non est actu. maior probatur. nam relatiua posita se ponunt ⁊ perempta se perimunt. Respondeo ponendo hanc propositionem. s. ꝙ mobilitas est entitas formaliter respectiua. ⁊ ꝙ dicitur de mobilitate intelligas de omni propria passione. probatur ergo propositio sic. omnis entitas que est ratio referendi aliquid ad aliud ⁊ que non potest concipi sine termino: omnis talis ratio est formaliter respectiua. sed omnis propria passio ē huiusmodi. ergo ⁊c. maior patet. omne enim absolutū inquantū absolutuꝫ prescindit a termino. minor probatur. qꝛ oīs aptitudo dicitur respectiue ad illud cuius est aptitudo. dico ergo ꝙ nō est in aliquo predicamento. ut dictū est superius. sed forte crederꝫ aliquis ꝙ ex quo dicit entitatem respectiuaꝫ ꝙ eēt in genere relationis. hoc autem improbatū est superius. Ad rationem dico ꝙ maior est vera solū de respectu actuali. ⁊ est falsa de respectu aptitudinali. aptitudo āt natural̄ ē re⁹ aptitudialis. iō p̄scindit a termino in actu

Tertium dubium pricipale est vtꝝ de mobili inquantum mo
bile possit esse scientia. dicimus enim inquan/
tum mobile. qꝛ scientia physica est de mobili/
bus. ⁊ videtur ꝙ non. tum qꝛ scientia est de ꝑ/
petuis ⁊ incorruptibilibus ⁊ sempiternis. pꝛio
posteriorum. sed perpetuitas ⁊ corruptibilitas
sunt differentie opposite. ergo eidē non possūt
competere. tum qꝛ omne illud de quo est scie/
tia est vniuersale. vniuersale autē non est cor/
ruptibile. nec econuerso. solū enim singulare
corrumpitur. ergo ⁊c. Respondetur ⁊ dicitur
ꝙ de corruptibili inquantū corruptibile ē: po/
test esse scientia: ⁊ đ mobili inquantū mobile.
probatur. qꝛ possunt habere demonstrationē.
probatur. qꝛ de illis que non sunt potest habe
ri scientia. puta de grandine ⁊ pluuia. ergo et
demonstratio. mobilia autē sunt huiusmodi.
ergo ⁊c. Ad primā rationem dicitur ꝙ eē ꝑ/
petuum potest accipi dupliciter. vno modo ꝑ
coexistentiā omnis differentie temporis. alio
modo per abstractionem ab omni differentia
temporis. si primo modo intelligitur talis ꝑ/
petuitas: dico ꝙ non requiritur ad subiectū
scientie ꝙ sit perpetuū. probatur. qꝛ mobilitas
que ponitur ratio subiectiua scientie natura/
lis non saluatur in rebus perpetuis per coexi
stentiā omnis differentie temporis. ergo seq/
tur ꝙ talia non sunt scibilia in scientia natu/
rali. certe non. si secundo modo intelligitur ve
rum est ꝙ scientia est perpetuorū. ⁊ dicitur ꝑ/
petuitas per abstractionē. qꝛ secundū se for/
maliter ut est scibile nō requiritur aliqua dif
ferentia temporis. qꝛ non est necessariū ꝙ sit
vel fuerit vel ꝙ forte nunquā erit. Corrup/
tibile autē per oppositum potest dupliciter ac
cipi. vno modo priuatiue. alio modo negatiue.
nam corruptibile duo includit: vȝ esse in isto
tempore ⁊ non in alio. ⁊ non esse in aliquo tem
pore nec in isto nec in illo. ⁊ ideo dicitur corru
ptibile negatiue. qꝛ non est aptum natum ha/
bere corruptionē. ⁊ ideo abstrahit ī sua ratiōe
formali ab omni differentia temporis corrum
pentis Si autē accipitur corruptibile priua
tiue penes secundū modū: sic opponitur sibi
perpetuū per coexistentiā in omni differentia
temporis. ⁊ isto modo dicitur corruptibile pri
uatiue quoniam in se aptū natum est habere
corruptionem Ad secundū. concedo maiorē
⁊ cū dicitur in minori. nullū vniuersale ē cor/
ruptibile. dico ꝙ non est corruptibile de se et
primo. sed ex consequenti bene concedo. Pōt
aliter dici ꝙ vniuersale esse corruptibile pōt
esse dupliciter. vno modo per se. alio modo ꝑ
aliud. primo modo vniuersale non est corrupti
bile. 2ᵒ modo bene Sed ɔtra. ostendo ꝙ vni/
uersale per se sit corruptibile accipiendo cor/
ruptibile in cōmuni abstractum ab hoc corru
ptibili ⁊ ab illo. tunc arguo sic. idem de seipso
per se ⁊ essentialiter predicatur. ergo corrupti/
bile in cōmuni de seipso per se ⁊ essentialiter ꝑ
dicatur. ergo ista esset vera. corruptibile in cō/
muni est per se corruptibile Preterea omnis
propria passio per se primo inest alicui cōmu/
ni. nam omne qđ per se inest aliquibus pluri/
bus inest eis per aliqđ cōmune cui per se prio
inest. corruptibilitas autē est quedam propria
passio. ut dictum fuit in. 7. propositione primi
dubij. ergo ⁊c. Tertio qꝛ si detur ꝙ sit corru/
ptibile per accidens: ⁊ ponatur in esse: tūc de
ipso non presupponitur qꝛ est: qđ tamen opor/
tet ꝙ presupponatur de omni eo de quo ē scie
tia. Respondeo ad primū ⁊ dico ꝙ li per se:
vel potest determinare inherentiā predicati
ad subiectū: vel potest determinare ꝑdicatū.
si primo modo sic est vera: si secūdo modo sic ē
falsa. vnde vtraqꝫ illarum stat. s. ꝙ corruptibile
sit corruptibile: ⁊ ꝙ corruptibile non sit corru
ptibile. prima est vera. qꝛ idem de seipso predi
catur formaliter. secūda est vera predicatione
denominatiua. vnde cōcedere cōtradictoria
predicata de eodē subiecto dūmodo vna sit es/
sentialis ⁊ alia denominatiua non est incōue/
niens. ꝙ tamen cōtradictoria denominent idē
subiectum vel ꝙ vtrūqꝫ predicetur de eodē
eadē predicatione esset incōueniens. exemplū
qꝛ accipio prius ſm ꝙ correlatiuū est. ⁊ nō ra
tione fundamenti. ⁊ sic prius est prius posteri
ori. qꝛ ut sic est predicatio eiusdē de seipso ⁊ ē
per se in primo modo. ⁊ ista est vera. prius non
est prius posteriori cū sint simul natura: quia
correlatiua. ⁊ per cōsequens vnū non est priᵘ
altero. nec hoc est incōueniens ꝙ hec sibi stent.
nam secūda predicatio est denominatiua. pri
ma vero essentialis Ad 2ᵐ dico ꝙ corrupti/
bile potest sumi dupliciter. vno modo vt ē cō
tractū ⁊ determinatum per differentiā indiui
dualē. verbi gratia. homo est corruptibilis ꝑ
differentiam indiuidualē: vel per hecceitatē
cōtractus. alio modo vt precisum a differētia
indiuiduali. verbi gratia. ut corruptibile ſm
se sumendo primo modo corruptibile inest sin
gulari primo ⁊ per se. 2ᵒ modo inest vniuersali
primo ⁊ per se. ita etiā dicetur đ actu correspō
dente isti potentie. qꝛ ut cōtractus inest singu
lari vt non cōtractus inest vniuersali. eiusdē
enī est potentia ⁊ actus in libro de somno ⁊ vi/
gilia. ⁊ si dicatur ꝙ nō est differentia inter ac/
cidens cōmune ⁊ propriū. qꝛ etiā accidēs cō
mune vt contractū inest singulari: vt non con
tractū vniuersali. ergo ⁊c. Respondeo negā/
do ɔñam. vnde notandū est ꝙ hec est differen
tia inter accñs cōmune ⁊ propriū. qꝛ accñs cō
mune cāt ex ꝓprijs ꝑncipijs indiuidualibᵘ: ꝑ/
priū vero causat ex proprijs principijs speciei.
vnde risibilitas nō inest per se huic homini.
nisi qꝛ risibilitas consequitur hominem in cō
mūi ī natura specifica. si sic ē đ accidēte cōi. ñ

enim est homo albus eo ꝙ albedo consequat̃
hominē in cōmuni.sed q̄ꝛ prius consequit̃ ho-
minē hunc. Ad tertiū dico ꝙ sufficit preco-
gnoscere de subiecto.q̄ꝛ est sic.s.ꝙ esse existere
non sit sibi prohibitū sicut esse chymere.ꝙ āt
actu existat hoc sibi accidit:nos eniȝ habem⁹
scientiā de rosa vniformiter:quādo est ꝛ quā-
do non est. His visis respondeo ad rationes
principales.ꝛ primo ad primaȝ:pro cuius eui-
dentia pono aliqua dicta. Primū est istud

pmū dictum

ꝙ impoſe est aliquē conceptum predicari qui-
ditatiue nisi sit quiditatiu⁹.hoc probatur sic.
nam omnis conceptus qui quiditatiue predi-
catur est quid illius de quo predicatur. ꝛ per
cōsequens quiditatiuus.ex quo infero corre-
lariū ꝙ cum omne superius predicetur ꝺ suo
inferiori quiditatiue ꝙ omnis conceptus su-
perior ē conceptus quiditatiuus: vel dicit cō-
ceptum quiditatiuum. Secundū dictū est ꝙ

2m dictum

conceptus quiditatiuus in plus se habȝ q̄ȝ cō
ceptus diffinitiuus.hoc probatur sic.naȝ oīs
conceptus superioris est conceptus quiditati
uus.ut probatum est superius.non tamen est
diffinitiuus.nam nō omne tale superius habȝ
genus ꝛ differētias que proprie requiruntur
ad diffinitionē:ut ens. Tertiū dictum est ꝙ

3m dictum

accidit subiecto scientie ꝙ habeat diffinitiōȝ.
nam deus est subiectum theologie.et tñ non
habet diffinitionē. cum ibi non sit genus nec
differentia. Quartū dictum est ꝙ aliquē con

4m dictum

ceptum eē quiditatiuū potest esse dupliciter.
vno modo tāquā constitutiuum ex principijs
quiditatiuis: ut q̄ȝlibet inferius respectu su-
perioris.alio modo tāquā constitutiuum vel
principiatm̄ ut se habet ens respectu inferioꝝ
ꝛ similia.ꝛ per hoc patet ad rationē. Ad forȝ
cum dicitur:cuicunqȝ cōpetit ꝛc̃.dico ꝙ si in-
telligatur de diffinitione proprie sumpta que
est ex genere ꝛ differētia:ꝛ de quiditate que ē
expressa ꝛ significata per diffinitioneȝ:dico ꝙ
maior est falsa.si autē per diffinitionē intelli-
gis aliquē conceptum quiditatm̄ predicatiōe
in quid predicatm̄ vel quiditatm̄.i. entitatm̄.
tunc bene conceditur maior.ꝛ minor est falsa.
ut patet ex primo dicto.vnde aliquiditas ꝛ q-
ditas non sunt nisi entitates vage sumpte. vn
de sicut dico quidā homo ꝛ aliquis homo. ho
mo significatur sub quadam ratione vaga.sic
cum dicit quiditas ꝛ aliquiditas significatur
ipsa entitas vage sumpta. Ad secundum cō-
cedo maioreȝ ꝛ nego minorē.ad probationeȝ.
ad primā dico pro cuius euidentia pono taleȝ
propositionē vlem.ꝙ non oportet esse tantam
distinctionē inter aliqua duo distincta per ali
qua duo distinctiua quāta est ipsoꝝ distincti-
uorum adinuicē.qđ declaro.duo īdiuidua di-
stinguūtur per differentias indiuiduales vel
per quosdā gradus entitatiuos ꝛ hypo.i. in-
cōmunicabiles.qui quidē secunduȝ mentem
Scoti se totis sunt distincti.dicunt enim con-
ceptus simpliciter simplices nihil penitus in-
cludentes ita ꝙ sunt irresolubiles.non auteȝ
est sic de indiuiduis per illos gradus constitu
tis.huius autē propositionis ꝛ regule ratō po
test eē.nā huiusmodi talia distincta vltra ista
distinctiua aliquid aliud includūt in quo pos
sunt habere conuenientiā. Secunda propo-
sitio est ista ꝙ contradictoria sumūtur dupli-
citer. vno modo formaliter:alio modo materi
aliter ꝛ subtractiue.primo modo nihil est eis
cōmune.2⁹modo bene.ideo patet ad primam
rationē. Ad secundā probationē corruptibi-
li ꝛ incorruptibili ꝛc̃.dico ꝙ verū est phice lo-
quendo.ita ꝙ corruptibile ꝛ incorruptibile in
nullo genere phico conueniunt.bene autē pos
sunt conuenire in genere logico vel metha. vo
catur autē genus phicum cui correspōdet ge-
nerabilitas vel corruptibilitas ita ꝙ oīa sub
ipsa cōtenta sunt generabilia ꝛ corruptibilia.
genus autē logicū est illud qđ predicat̃ ꝺ plu-
ribus speciebus in quid.ꝛ sic idē dico de gene
re metha. Ad tertiū concedo maiorem ꝛ ne-
go minorē.ad primā probationē de angelo he
ri producto dico ꝙ huius hodie producti he-
ri nulla fuit entitas numeralis ꝛ simpliciter:
sed bene specifica ꝛ ꝫm quid. Ad aliā proba-
tionē ꝙ nihil possȝ nouiter creari. nego ꝯñaȝ.
nam licet in creatione non presupponat̃ aliq̄
numeralis entitas:bene tamen aliqua specifi
ca. Ad aliā probationē ꝙ vno anihilato ꝛc̃.
ne⁹.nam ista esset vera si esset vnitas illa indi-
uisibilis sicut partes.q̄ꝛ omnes partes conti-
nui fundant vnā vnitatē. ꝛ tamen vna potest
manere alia anihilata. vnde dico etiā ꝙ poſe
est ꝙ aliquid anihiletur simpliciter.quantuȝ
ad suā totā entitatē cathego.supra sumptam
ꝛ tñ remāebit tota sua entitas sincathegorice
sumpta.sicut patet hic.ista sillaba ba.pōt ani
hilari remanentibus.b.ꝛ.a.seorsum.ideȝ dico
in omnibus cōpositis.Unde sic imaginor ꝙ i
quolibet indiuiduo est aliqua entitas que de
se non est hec dicens vnitatē quādam minorē
vnitate numerali ex natura rei in qua aliqua
plura sunt indistincta.que quidē liceȝ semper
sint coniūcta cū differentia indiuiduali: ꝛ ita
per cōsequēs singularis quasi denomiatiue:
tamen quātum est de se dicit vnitateȝ realem
minorē vnitate numerali:que quidē vnitas ē
proprie in omnibus eadē.ꝛ que accipit eē sim-
pliciter per primū indiuiduū productū.ꝑ alia
autē indiuidua producta non accipit esse nisi
secundū quid.puta q̄ꝛ cōmunicatur alteri et
alteri per nouā productionē indiuiduoꝝ.ꝛ ꝫȝ
hoc de illa materia possunt euadi multe diffi
cultates.aduertant ergo in hac materia dispu
tantes. Ad quartā concedo ꝯñam.ad proba
tioneȝ falsitatis.ad p̄mā.q̄ꝛ angeli ñ sꝫ corpo-
rales.di⁹ ꝙ ñ solū corpalia sꝫ ꝺ ꝯsideratōe phi

losophie naturalis. Et si Auicēna vel cōmentator vel aliquis alius dicat oppo^m nego ipos tāq̄ ignorātes ⁊ nesciētes aliqd de motu angeli.

Ad aliam probationē ꝙ sequeretur ꝙ angelus esset mobilis concedo. sed tu probas ꝙ nō quia omne qd mouetur partim est in termino ⁊c. potest vno modo dici ꝙ verū est de illo qd mouetur ſm extensionē ⁊ dimensionem loci. non autem de illo ꝙ non est in loco circunscriptie.

Aliter dicit Robertus in secundo sentētiarum ꝙ partim ⁊ parti vno modo distinguuntur contra totum. ⁊ sic quando mobile est diuisibile partim hoc est secundū vnam partem est in termino a quo: ⁊ ſm aliam est in termio ad quez. Alio modo diuiditur partim ⁊ parti contra totaliter. ⁊ sic si aliqd indiuisibile mouetur partim est in termino a quo. quia non totaliter ipsum dimisit. ⁊ parti est in termino ad quē. quia non totaliter ipsum acquisiuit. vnde illa partibilitas non debet referri ad mobile. sed ad formā que acquiritur ⁊ ad terminum a quo receditur Ad tertiam probationē nullum inextensum ⁊c. dico ꝙ accidens extensuz ⁊ diuisibile est duplex. qddam permanens. et qddam successiuum. de primo maior est vera. non āt de 2°. quare non valet. Ad quintū cōcedo ꝯñam. ⁊ nego antecedens. Ad probationē quia hec scientia distinguitur ab alijs per mobilitatē. dico ꝙ verum est tāquam per posterius. per prius autē distinguitur ab alijs scientijs per naturalitatem. ⁊ sic patet.

Ueritur vtruz magis vniuersalia sint magis nota ⁊ prius

nota ab intellectu. et videtur ꝙ non. nam que sunt cōpositiora sunt nobis magis ⁊ prius nota. sed minus vniuersalia sunt huiusmodi. ergo ⁊c. maior est ari. ⁊ cōmentatoris in hoc ꝓhemio. minor probatur. illud qd se habet per additionē ad aliquid. illud tale est magis cōpositum. sed minus vniuersalia se habent per additionē ad magl vniuersalia. ergo ⁊c. maior hu^s prosillogismi patet. quia qd se habet per additionez ad aliud videtur esse pars eius. minor patet. quia minus vniuersalia per magl vniuersalia diffiniuntur. ergo ⁊c. Preterea qd est prius ſm naturam. est prius ⁊ magis notum quo ad naturā. ⁊ posterius quo ad nos. magl vniuersalia sunt huiusmodi. ergo ⁊c. maior ē ari. in prohemio isto. minor probatur. naz oīs diffinitio est ex prioribus nature respectu illius cuius est. diffinientia enim sunt partes diffinitorū. pars vero est prior natura suo toto. sz magis vniuersalia diffiniunt minus vniuersalia. ut dictū fuit. ergo ⁊c. potest etiā probari principalis minor per Auicēnā qui dicit ꝙ ſm naturam prius intendūtur vniuersalia. non enī natura intendit hoc singulare generare. sz hominē ſm se. ut ipse dicit Itē ad principale arguitur auctoritate phi in primo posterioꝝ ī q̄ dicit. simpliciter autē priora ⁊ notiora sunt. q̄ longius sunt a sensu. sunt autē longiora maxime vniuersalia. ergo ⁊c. Preterea illa q̄ sūt difficilia ad cognoscendū non sunt nobis magis ⁊ prius nota. sed vniuersalia sunt huiusmodi. ergo ⁊c. maior includit predicatū in subiecto. minor probatur. quia illa que sunt a sensu remotissima sunt etiā ad cognoscenduz difficillima p° methaphi. vniuersalia sunt huiusmodi ut habetur ibidē. ergo ⁊c. In oppositum est ari. ī hoc prohemio vbi dicit ꝙ vniuersalia sūt magis ⁊ prius nota nobis. Itē potest adduci ratio quā ari. facit. omnis nostra cognitio incipit a magis cōfuso ⁊ a toto. vl'e est huiusmodi ut patet ibidē. Itē illud prius occurrit intellectui. cuius singulare prius occurrit sensui. sed singulare magis vniuersalis prius occurrit sensui. ergo ⁊c. maior patet. nam qualez ordinē habent vniuersalia ad intellectuz talem videntur habere singularia ad sensum. ⁊ econuerso. minor probatur ex p° phicorū. vbi dicit ꝙ prius pueri primo vocant omnes viros patres ⁊c. deinde distinguunt illum ab isto ⁊ vocant istum virū patrē. illum vero non. Confirmatur etiā experimento. quia prius a remotis percipitur de aliquo viso ꝙ est aliqd corpus. postea ꝙ est animal. deinde ꝙ est tale vel tale animal. ergo ⁊c.

Ad q. istā rñdeo sic procedendo primo tractabo de notitia singularis et eius cognitione. Secundo de notitia vniuersalis. Tertio tangetur vtrum ad notitiā perfectā cuiuslibet effectus requiratur necessario cognitio omniū causarū De primo articulo ponam tres distinctiones. Prima est ꝙ singulare est triplex qddam abstrahens ab exñā. si enim singulare de se terminatur ad exñam. sicut nec vniuersale. ⁊ tale singulare est per se in genere. nihil includens preter naturaz speciei ⁊ proprietatē indiuidualē per quā ē hoc. quelibet enim ordinatio predicamēti tota abstrahit ab existentia. Secūdo modo accipit̄ singulare inquantū exñs est: ⁊ non includens aliquod accidens. ⁊ tale singulare potest dici simul totum. exña autē non est de ratione alicuius nec inquantū quid: nec inquātum participans quid. quia existentia est omnino extra conceptum formalē ⁊ quiditatiuū: saltem in creaturis. Tertio modo potest sumi singulare inquantū includens non solū existentiā. sed etiā omnia alia accidentia circūstantia. puta quātitatē qualitatem locum tempus ⁊ huiusmōi. ⁊ sic est ens aggregatuz ⁊ vnum per accidens.

Secunda distinctio est ista ꝙ intellectio est duplex. quedā que dicit̄ abstractiua seu qditatiua ⁊ hec abstrahit ab exña obcī respiciens

solum quiditatem eius vt quiditas est. vt cognitio habita de rosa nō exñte seu vt nō exñs ē tamen pñs in spē repñtante. Alia est intellectio q̄ dicit̄ intuitiua: vt visio ⁊ hec respicit obm̄ presens ꝑ se exñs in sua existentia ita q̄ ē existentis vt exñs ē. Tertia distinctio est ista q̄ obiectum intellectus quoddam est primo intellectū ⁊ qōdam non primo. dicit̄ autē obiectuz p̄mo esse intellectū qō adequat actū intelligendi. nō p̄mo qō nō adequat. exemplū in simili qñ videt̄ aliquod bipedale ⁊ ip̄m totū adequat visionē. sꝫ pars eius lꝫ ꝑ se videatur: non tamē adequat visionē. silr cum intelligit̄ spēs puta hō tota species intelligitur: vt adequās intellectionē ⁊ est p̄mo intellecta. sꝫ ꝑtes spēi. puta genus ⁊ dr̄ia lꝫ per se vtrūqꝫ intelligat̄. non tamen p̄mo: quia neutrum per se adequat intellectionem talem.

Hoc viso elicio aliquas conclusiones. prima est q̄ singulare quolibet modo sumptuz est per se intelligibile de natura sua. hanc ostendo sic. singulare est vere ens ergo singulare est per se intelligibile. ꝯña patꝫ quoniā intelligibilitas absolute sequit̄ entitatem cum ens sit obiectum intellectus. vt suppo. ꝑ nunc ⁊c̄. añs ꝓbat̄: quia singulare includit totā entitatem quidditatiuam superiorū ⁊ includit etiam vltra hoc differentiā indiuidualem vel existentiam vel aliquod accidens. quorum neutrum diminuit: sꝫ addit ad entitatem. g̊ ⁊ ad intelligibilitatem. Secunda cōclusio pricipalis est q̄ singulare primo mō .s. vt est prescindens ab existentia est cognoscibile notitia abstractiua. hoc ꝓbatur. nam noticia abstractiua est obiecti non vt existens ē: sed singulare p̄mo modo prescindit ab exñtia g̊ ⁊c̄. maior patet per secūdam distinctionem. minor ꝓbatur per primam. Tertia conclusio p̄ncipalis est q̄ singulare secūdo modo sūptum .s. cum existentia: ⁊ tertio modo sumptū .s. cum illis accidentibus ⁊ circunstantijs pōt cognosci noticia intuitiua. hoc ꝓbat. nam noticia intuitiua est obiecti existentis vt existens est: sed singulare secūdo modo ⁊ tertio mō sūptum est existens. g̊ ⁊c̄. maior ⁊ minor patent ī p̄ma ⁊ secunda distinctionibus. Quarta conclusio est q̄ singulare ꝫm suam entitatem qua singulare est per se est intelligibile a nob̄ ꝓ statu isto saltem intellectione abstractiua. cuius oppositum tenet cōmunis opinio. hanc ostendo sic. omnis potentia ponens per se differentiaz inter aliqua duo obiecta necessario per se cognoscit illa: sed intellectus noster per se ponit differentiā inter vniuersale ⁊ singulare. g̊ ⁊c̄. maior ꝓbat̄. nam impossibile est q̄ aliqua potentia ponat differentiam inter aliqua que totaliter ignorat. minor patet. quia intellectus noster dicit vniuersale non esse singulare. ⁊ ecōuerso. ergo ⁊c̄. Preterea ad idem. illud quod per se a nobis non cognoscit̄ non possumus diligere. sed singulare est per se a nobis volitū. g̊ ⁊ cognitum. maior patet per aug⁹. 9. de trinita. d. inuisa possumus diligere incognita nequaq̄. ⁊ ad ideꝫ Aristo. 3.° eth. c. 3. ⁊ ad idem Aug. 9. de trini. qō quis ignorat nullo pacto diligere potest. minor patꝫ. q2 preceptum de dilectione est magis respectu singularis q̄ respectu vniuersalis. vnde Jo. i. ꝗ non diligit fratrem suum quē videt qūo deū queꝫ non videt diligere potest: g̊ intelligim⁹ singulare. Confirmat̄ etiam minor. quia deuꝫ diligimus ⁊ ꝓximuꝫ diligim⁹. g̊ per se singulare volitū est. Cōfirmat̄ ratō. quia si intellect⁹ per se non intelligeret singulare. voluntas nō posset per se velle actum singularem. nec per ꝯñs peccare. qō est falsuꝫ. ꝯña patet. q2 voluntas ñ potest ꝑ se velle nisi qō ē ab intellectu ꝑ se cognitum. Quita conclusio est q̄ singulare est p̄mo per se cognitū nobis. ꝓbat̄. illud est nobis p̄mo cognitū qō p̄mo mouet intellectū. singulare est huiusmodi. g̊ ⁊c̄. maior patet. q2 obiectum mouet potentiam. minor etiam pꝫ. nam omnes actus ⁊ omnes operationes sunt circa singularia p̄ met. Preterea in potētijs subordinatis. quaꝝ posterior accipit suum obiectum a p̄ori. illud est p̄muꝫ cognitum a potētia posteriori qō sibi p̄ potentia inferior administrat. sed intellectus ⁊ potentie sensitiue sī potentie subordinate. potentie autem sensitiue primo administrant intellectui singulare g̊ ⁊c̄. minor ꝓbatur. quia illud p̄mo sibi administrant qō p̄mo apprehēdere possunt huiusmodi est singulare. g̊ ⁊c̄. Preterea illud est p̄us cognitum a potentia intellectiua quod p̄mo sibi representat species intelligibiles: sed illud est singulare. g̊ ⁊c̄. maior patet. quia intellect⁹ nihil apprehendit nisi per representationē speciei. minor probatur. illud enim p̄mo representat sibi species intelligibiles a quo gignuntur sed species intelligibiles primo gignūtur a singularibus. g̊ ⁊c̄. Confirmatur ratio per dc̄ꝫ Scoti. quia species intelligibilis representat primo singulare vagum. 2.° naturaꝫ humanā specificam absolute sine accidentibus ⁊ circūstantijs. 3.° singulare signatum cum illis differentijs ⁊ circunstantijs. hoc autem inferius magis declarabitur. Preterea ad principale. in omni argumentatione premisse sunt pri⁹ note ⁊ magis note q̄ conclusio. sed in argumētatione inductiua ꝓcedimus a singularibus ad vlīa. g̊ ⁊c̄. maior patet. naꝫ conclusio nō cognoscitur nisi per premissas ex p̄ posterioꝝ. minor pꝫ p̄ topi. ⁊ 2.° prioꝝ. Confirmat̄ rō ꝑ dictū. 4. top̄. Inductio est progressus a singularib⁹ ad vlīa. ⁊ a magl notl ad min⁹ nō. magl āt dico eē nō q̄ sūt ꝫꝫ sꝫuꝫ. 5.° arguit̄ sic ois pō abstrahēs aliqō obm̄ ab aliq̊ p⁹ cogscit illō a q̊

abstrahit quam illud qd̓ abstrahit. sed intel/lectus abstrahit vl̓e a singularibus. ergo ⁊c̃. maior patꝫ.qꝛ aliter abstraheret ignoranter. minor patet per omnes cõmuniter oppinãtes.

Preterea totũ ẽ notius ꝙ̃ partes. tunc sic. illud qd̓ ẽ primo totũ ẽ primo notuꝫ ⁊ magis notum. singulare est huiusmodi. ergo ⁊c̃. pre/suppositũ patꝫ primo huius. maior patꝫ ex ꝓ/supposito. minor pꝫ.qꝛ singulare plura inclu/dit. quoꝝ vnũ se habet vt actus ⁊ reliquũ vt potentia. Cõtra istã cõclusionẽ arguitur ꝓ auctoritate aꝝ. 2°. de anima ⁊ in multis locis per totã phiam. dicit̃.n. 2°. de anima ꝙ sensus est singulariũ. intellectus vero vl̓ium. deinde subdit vl̓e dũ intelligitur. singulare dũ senti/tur Confirmat̃. distincte potẽtie habẽt disti/cta obiecta. sensus ⁊ intellect⁹ sunt huiusmõi. ergo ⁊c̃. maior pꝫ.qꝛ per actus distiguunt̃ po/tentie. actus vero per obiecta. minor vero de se est nota ꝓ intellectus noster procedit de imperfecto ad perfectum. sed vl̓e est imperfe/ctius singulari. ergo ⁊c̃. maior pꝫ ⁊ etiã minor. qꝛ omne singulare ẽ actualius ⁊ plura inclu/dit. ergo ⁊c̃. Ad ista rñdeo ad primũ cũ dici/tur. intellectus ẽ vl̓iuꝫ. dico ꝙ illa auctoritas ĩtelligitur sic. videlicet ꝙ sensus ẽ singulariũ cũ precisione. intellectus vero nõ cũ precisiõe est vl̓ium. sed etiã singulariũ Ad cõfirmati/onẽ rñdeo. pro cuius euidẽtia est sciendũ ꝙ d̓ numero potentiaꝝ quedaꝫ sunt disperate. ut visus auditus ⁊c̃. ⁊ ille potentie ita se habẽt qd̓ illud ꝙ vna apprehẽdit impol̓e est: ꝙ alia apprehendat. quedã vero sunt subordinate. ⁊ ille sunt duplices. qꝛ quedã sunt equales. ita ꝙ quicquid vna potest apprehendere ⁊ alte/ra ut intellectus ⁊ voluntas. ⁊ tales possunt habere idẽ obiectũ ⁊ eque cõmune Unde ⁊ credo ꝙ ens inꝗ̃tum ens est obiectũ adequa/tum tã intellectus ꝙ̃ voluntatis. lꝫ forsã veꝝ ⁊ bonũ sint quedã rationes determiatiue ob/iecti intellectus ⁊ voluntatis Alie vero sũt subordinate nõ tamẽ equales. ut intellectus ⁊ potentie sensitiue. ⁊ ille sic se habent ꝙ gc/quid potest potentia ĩferior potest ⁊ superior. ⁊ adhuc plus. ⁊ ille potentie habent distincta obiecta ꝫ magis cõmune ⁊ minus cõmune.

Ad tertiũ pro cuius euidentia est notãdũ ꝙ in cognitione est duplex processus. Qui/dã simplicis originis. ut intelligere hoc prius hoc: ⁊ hoc post hoc. alius est ordo cuiusdã cau/salitatis. ut intelligere hoc per hoc. in primo processu ĩtellectus procedit d̓ ĩperfecto ad ꝑ/fectum. in secundo processu est eꝯ̈. nam semꝑ cã prior est ⁊ perfectior suo effectu. in isto ergo secundo processu ẽ processus de perfecto ad ĩ/perfectũ. ⁊ iste ẽ in processu cognitionis singu/laris ad vl̓e. ⁊ sic pꝫ ad formã rationis Ali/ter respondet Franciscus de marchia dicens. ꝙ perfectio ⁊ ĩperfectio possũt referri ad duo .s. ad modũ cognoscendi respectu eiusdẽ obie/cti. vel ad obiectũ cognitũ. ⁊ vtroqꝫ mõ intel/lectus noster procedit de ĩperfecto ad perfe/ctum. Et probat primo quantũ ad modũ co/gnoscendi dicens. quoniã intellectus noster primo intelligit obiectum cõfuse ⁊ postea di/stincte Unde intellecto singulari intelligi/tur vl̓e confuse. postea intelligitur perfectiori intellectione. puta distincte. similiter intelle/ctus noster procedit de ĩperfecto ad perfectũ quantum ẽ ex parte obiecti. naꝫ singulare di/cit quandã materialitatẽ. ⁊ quandam inab/stractionẽ ꝫm rem ⁊ ꝫm rationẽ. vl̓e vero qd̓ ꝫm rem ẽ absolutũ dicit ĩmaterialitateꝫ que quidẽ ẽ conditio obiecti. ⁊ ita pꝫ quomõ sem/per procedit de ĩperfecto ad perfectum. g̊ ⁊c̃.

Sexta ꝯ°. est ꝙ nulla potẽtia nec sensitiua nec intellectiua pro statu isto potest cognosce/re vel intelligere singulare sub ratione propa singularis. probat̃ ista ꝯ°a Scoto sic. oĩs potẽ/tia apprehendens aliqd̓ obiectũ ꝫm aliquaꝫ rationẽ propriã ⁊ ꝫm aliquã propriã vnitateꝫ potest ipm apprehẽdere: ⁊ ipꝫ distinguere sub tali ratione ⁊ vnitate a quocũqꝫ nõ tali quo/cũqꝫ alio extriseco circũscripto. sed intellect⁹ ⁊ sensus nõ possunt distinguere singulare vnũ ab alio nõ tali sub tali ratione ⁊ vnitate quo/cũqꝫ alio circũscripto. ergo. maior probatur. nã propria ratio vniuscuiusqꝫ. ⁊ propria ratio vnitatis sunt sufficiens cã distinctiua huius a quocunqꝫ qd̓ nõ ẽ tale tali ratiõe ⁊ vnitate. minor probatur. nã si per potentiaꝫ diuinam duo indidua eiusdẽ speciei. puta due albedi/nes essent in eadẽ parte subiecti eque intense ita ꝙ in nulla tali circũstantia distinguerent̃ nulla potentia nec intellectiua nec sensitiua posset distinguere illas albedines esse duas. Similiter declarat̃ de duob⁹ hominibus vel indiduis si de⁹ eos faceret oĩo similes. ⁊ non differrẽt per aliquas hi⁹ circũstantias Pro/batur etiã alia ratiõe. obiectũ apprehendit̃ a potentia ꝫm rationẽ ꝫm quã mouet potẽtiaꝫ. ⁊ ꝫm illã rationẽ nõ apprehendit̃ ꝫm quã nõ mouet. sed obiectũ mouet potentiã. nõ sub ra/tione singularitatis. g̊ ⁊c̃. maior pꝫ.qꝛ potẽtia nũquã apprehendit obiectũ nisi ut obiectum mouet ipsam potentiã. ⁊ eodẽ modo apprehẽ/dit quo mouet. minor probatur. ad cuius eui/dentiam pono duas propositiones. prima est ista. ꝙ in omni actione principiũ formale ha/bet esse natura cõmunis. hoc probat̃ sic. illd̓ ẽ principiũ agendi in quo agens assimilatur passo. sed hoc ẽ in aliquo cõmuni. ergo ⁊c̃. ma/ior pꝫ.qꝛ inter agens ⁊ patiens dꝫ esse aliqua similitudo. ex primo de generatiõe ⁊ corrupti/one. hoc etiã magis patet in generatione vni/uoca. lꝫ in oĩbus vl̓r sit vera. semper enĩ agẽs ĩtẽdit sibi assimilar̃ passũ cũ cãtio ⁊ e⁹ entitas reluceat ĩ passo. mi. pꝫ.qꝛ ꝯuẽiẽtia solũ ẽ ĩ cõi

Preterea probatur qꝫ eadē propositio sit ve
ra. nulla potentia cōtinet aliqua plura eiusdē
ratiōis sine aliquo ordine ⁊ sine aliqua ratiōe
vna cōmuni. sed potentia actiua alicui⁹ agen
tis cōtinet multa producibilia eiusdem rati
onis vel eiusdē speciei ⁊ nō sine aliquo ordine.
vt pꝫ. ergo illa continet sub aliqua vna ratiōe
cōmuni. Itē prosyllogizo sic istā rationē. quia
agens ꝯm illā rationē est principiū agendi ꝯm
quā in virtute sua actiua continet illa multa
agenda. sed hoc est ꝯm vnā rationē cōmunē.
ut probatū est. ergo ⁊c. Secūda propositio
est ista qꝫ dr̄ia indiuidualis vel ipsa singulari
tas in actōe alicuius singularis est quedā cō
ditio ⁊ quedā ratō sine qua nō producitur ac
tio cuiuslibꝫ singularis. Hoc probatur sic. illō
quod est de se limitatiuum ⁊ determinatiuū
alicuius actiōis. ⁊ est principiū sine quo non
potest fieri actio nō est principiū actionis. sed
est precise ratio sine qua nō. differētia indiui
dualis est huiusmodi. ergo ⁊c. maior pꝫ. nam
aliud est esse principiū actiōis. aliud est esse li
mitatiuū actionis. minor probatur. nam ipsa
dr̄ia indiuidualis vel ipsa singl'aritas est qui
dam actus limitatus vel vltim⁹ annexus ne
cessario cuilibet singulari. ergo ⁊c. De pre
dicta ergo cōclusione est subtilis imaginatio
scoti in hoc stans. qꝫ cū dicitur. singulare senti
tur vel intelligitur. cōcurrunt ibi tria. Pri
mo cōcurrit illud qꝺ apprehenditur. ⁊ illud ē
singulare. 2° concurrit formalis ratio appre
hendendi ꝯm quā ipsum apprehenditur. ⁊ h
est natura cōmunis. Tertio cōcurrit ibi que
dā ratio sine qua non. et hec est differētia ipa
idiuidualis vel ipsa singularitas. vnde sicut
quādo albedo uidetur cōcurrit ibi quantitas
sicut ratō sine qua nō albedo nō potest vide
ri. nō tamē est formalis ratio videndi. sic etiā
differētia indiuidualis est ratio sine quā n̄. n̄
tamen est formalis Ratio autē predicte cō
clusionis est. que iā virtualiter est tacta in ꝯa
ratione principali huius cōclusionis. ⁊ ē ista.
qꝛ potentia nō est nata apprehēdere obiectū
nisi ꝯm qꝫ ipsum obiectū mouet potentiā: ⁊ qꝛ
nō mouet nisi sub ratōe alicuius cōmunis vt
pꝫ ex prima propositōne. g̊ ⁊c. Sed contra
istā cōclusionē arguitur sic. qꝛ si nec intellect⁹
nec sensus possūt apprehēdere singulare sub
rōe propria singularis. tūc sequeret̄ qꝫ sensus
nō magis determinate cognosceret ipsū singu
lare qꝫ intellectus. hoc aūt est falsum ⁊ contra
phm in multis locis. g̊ ⁊c. Rn̄deo ⁊ dico qꝫ
sensus tantū cognoscit singulare intuitiue et
nō abstractiue. intellectus vero vtroqꝫ modo.
⁊ ideo dicitur per appropriationē qꝫ sensus ē
singulariū. qꝛ n̄ est vl'ium cognoscitiuus. sicut
intellectus qui vtriusqꝫ dicitur cognoscitiu⁹.
⁊ iō sensus magis determinate cognoscit sin
gulare. qꝛ cognoscit eius essentiā p̄ntem ⁊ ac
tualē. sed nō eius quiditatē absolutā. Sed
circa illā rn̄sionem insurgit dubitatio si sēsus
vel intellectus illā dr̄iam indiuidualē cogno
scunt. Respondeo ⁊ dico qꝫ intellectiua in
telligere vel sensum sentire illam differentiā
indiuidualē potest esse dupliciter. vel. s. qꝫ co
gnoscat ipam differentiā indiuidualē distin
cte ut dr̄t a natura alterius indiuidui et ab
alia differentia indiuiduali. vel qꝫ cognoscat
ipam differentiā indiuidualē confuse. ut est
ipsius singularis. ⁊ ut includitur in ipso singu
lari constituto ex ipa natura ⁊ differētia indi
uiduali. prio mō dico qꝫ nec sensus nec itelle
ctus cognoscunt ipam differentiā indiuidua
lē. per quā vnum indiuiduū differt ab alio i
diuiduo. 2° modo tam sensus qꝫ itellectus co
gnoscunt differentiā indiuidualē. qꝛ cogno
scit ipm totum constitutum ex natura ⁊ diffe
rentia indiuiduali. Hec tamen differentia in
ter sensum ⁊ intellectum. qꝛ sensus nō cogno
scit differentiā indiuidualē distincte. nec ipā
naturā distincte. intellectus autē bene cogno
scit ipam naturā distincte. probatio vtriusqꝫ
. s. primi ⁊ secundi sit. qꝛ si duo idiuidua pone
rentur simul in eodē loco neutra potentia di
stingueret vnum ab alio. nec sensus nec intel
lectus. sed si participaret differentiā indiui
dualē distincte vnius indiuidui ab alio indi
uiduo cū presentantur. tunc intellectus pos
set distinguere vnum ab alio. qd est falsū. qꝛ
tunc cognosceret vel posset cognoscere illam
differentiā. ergo neutra potentia cognoscit il
lā differentiā indiuidualē. 2° sic. qꝛ si essent
duo homies omnio similes nullus esset q sci
ret distinguere vnū ab alio. 2ᵐ similiter proba
tur. qꝛ illud qꝫ cognoscit per se primo aliqꝺ to
tum cognoscit omes partes eius ut includūt
in ipso. sed sensus cognoscit compositū totū.
ergo ⁊c. Ultima cōclusio huius articuli sit
ista. qꝫ singulare circūstantionatū ꝯm cōce
ptū istum distinctiuū quē habet ab alijs cog̊
scitur a nobis a posteriori quasi per aliquā li
neā reflexā. hec cōclusio probatur sic. nā sicut
est in natura ita debet esse in arte. sed in natu
ra sic est ꝯm Auice. p̊ phisi. qꝫ natura primo i
tēdit singulare vagum. 2° ipsā naturā absolu
te. vltimo aūt intēdit ⁊ producit ipm singula
re signatū. ergo intellectus similiter vltimo i
telliget singulare istud signatū ⁊ circūstanti
onatū. Confirmatur. qꝛ sicut est in represen
tādo ita in intelligēdo. sed species itelligibilis
ut dictum est prius primo repn̄tat intellectui
singulare vagū. 2° ipam naturam absolute. 3°
ipm singulare signatū ⁊ quātū ad istum vlti
mū cōceptum ipsius singularis habemus re
cursum ad fantasmata vbi circūstantie ille et
cōditiōes magis determinate representātur.
ita qꝫ cōceptū perfectiorē quē possumus ha
bere de indiuiduo ut distinguitur ab alio est

ɔceptus aggregatus ⁊ per accidens ⁊ nō simpliciter simplex.qđ apparet. nam eodē modo res intelligimus quo alteri significamꝰ ⁊ exprimimus.sed volēdo notificare vl' significare notitiam de aliquo singulari exprimimus ƀƺ cōceptum istum aggregatum ⁊ non aliter.vt patet.quoniā si volumus de aliquo homie dare notitiā dicimus ꝙ ipse est talis homo hñs talē faciē latam ⁊ nasum simū ⁊ magnos oculos ⁊ sic de alijs circūstantijs.⁊ per hoc soluūtur multe ɔtrouersie que sunt in philosophia. ⁊ inter doctores.

Quantum ad secūduƺ

articulū vbi est videndum vtruƺ.s. vniuersale sit nobis prius ⁊ magis notum. Respondeo primo ponā decē distinctiones.2° aliquas cōclusiones De primo sit ista prima distinctio .s.ꝙ aliquid potest esse prius notum tripliciter Uno modo prioritate originis vel generationis.cuius videlicet cognitio prius generatur in nobis.ut se habet accidens respectu substantie. Secūdo modo prioritate perfectionis.cuius.s.cognitio est perfectior Tertio modo prioritate adequatōis.quādo videlicet potentia adequat sibi obiectum cōmūe: ita ꝙ nihil apprehendit nisi contentū sub illo ⁊ per rationē illiꝰ.sicut se habet ens respectu intellectus. Secūda distinctio est.ꝙ aliqd esse prius cognitū prioritate perfectionis pōt esse dupl'r.vno mō vt perfectio se tenet ex parte obiecti cogniti.videlicet quādo illud obiectū est perfectius in se ut substantia respectu accidentiū.alio modo ut perfectio se tenet ex parte cognitionis. puta quando illud perfectius cognoscimus.ut se habet accidēs respectu substātie.prima igit̄ cognitio est perfectior in se.ƀa vero ƀm proportionē obiecti ad potentiā.q2 potentia illi magis proportionatur.

Tertia distinctio sit ista.ꝙ adequatio cōceptionis ⁊ ɔcepti accipit̄ tripliciter Uno mō compando cōceptiōƺ totius ad cōceptionem partis.ut fuit declaratū in tertia distictiōe ꝑcedētis articuli Alio mō cōpādo cōceptiōƺ vnius partis ad cōpationeƺ alterius partis. sicut enim aliqđ totū adequat sibi cōceptiōeƺ suā.ita ps qñ ē disticta ab alia ꝑ se ꝑcise cōcipitur ⁊ adequat cōceptionē sui. Alio modo cōpando cōceptionē ad obiectū adequatū potētie cōceptiue.⁊ illa adequatio in hoc est. q2 nihil cōcipitur a potentia ɔceptiua.nisi sit ꝑticipās aliquo mō formalē rōƺ illius obiecti. qđ ponit̄ adequatū.⁊ isto mō loquēdo đ adequatiōe nihil cōtentū sub obiecto adequat illā potētiā cōceptiuā nec cōcipit̄ per se primo sed solū huius est illud cōe. Quarta distinctio ē ꝙ obiectū primū itellectꝰ pōt dupliciter diuersificari.q2 qōdam est primuƺ primitate adequationis ⁊ cuiusdaƺ vniuersalis continē tie.aliud est primū in ratione motiui.qđ quidem mouet potētiam. ⁊ nihil mouet .nisi sub ratione illius.⁊ hoc est duplex.q2 quoddam ē formale ⁊ specificū omnia cōtinens.sicut cōmune cōtinens omnia obiecta motiua ipsius intellectus.⁊ hoc est quiditas sensibilis in cōmuni.aliud est quasi materiale ⁊ nō specificū, ⁊ hoc est quiditas sensibilis vage sumpta.puta aliqua quiditas sensibilis singularis nō signata. Quinta distinctio est. ꝙ vniuersalius dicitur dupliciter. vno mō causatiue.alio modo predicatiue. primo modo dicit̄ vniuersalius illđ qđ cōtinet in virtute sua plures effectus.2° modo dicitur vniuersaliuſ illud qđ est cōmunius.⁊ potest de pluribus predicari. exemplū primi.ut deus est respectu cuiuscūqƺ cause secūde. exemplū secundi ut animal respectu hominis dicitur vniuersalius ⁊ qđlibƺ superius respectu inferiorū. Sexta distic° est ꝙ totū dicitur dupliciter.vl' totalitate vniuersalitatis.vel totalitate cōtinentie eētialis.p°° se hƺ superius respectu inferioꝝ.nā inferiora respiciūt superius sicut partes subiectiue suū totū vl'e.2°° se habet inferius respectu superioris sui.ut homo respectu animalis. oē inferius cōtinet eētialiter suū superiꝰ.sic totū suā partē essētialē Septima distictio ē ꝙ cōfusū dicit̄ dupliciter.vel cōfusiōe vl'itatis que ē cōfusio ꝑdicatiua.vel ɔfusiōe ptiuƺ intrinsecaꝝ.p°° oē superius ē ɔfusuƺ respectu inferioꝝ.2°° omne totū respectu suarū partiū

Octaua distictio ē ꝙ cognitio vel notitia itellectiua alicuius est duplex.cōfusa vƺ .⁊ disticta.prima cognitio est de re ƀm quid nois. vel in suo vniuersali.ut cognoscēdo hominem q2 animal.Secūda notitia est de re per pricipia sua intrīseca distīcte ⁊ explicite sumpta.ut cognosco hominē.q2 aīmal rationale mortale

Nona distinctio est ista ⁊ est landulfi.ꝙ aliud est intelligere aliquid actualiter.⁊ aliđ habitudinaliter.vel habitualiter.⁊ aliud virtualiter.actualiter enim intelligere est quando aliquid actu intelligitur vel percipitur vel cōcipitur:habitualiter quādo obiectū est sic ꝑsens in ratione actus intelligibilis ꝙ intellectus statim potest habere circa illud.virtualiter vero aliquid intelligitur quādo est pars rei intellecte.ut intelligēdo hominēƺ actualiter intelligo aīmal virtualiter Decima distīctio sit hec. ⁊ est scoti ꝙ refert dicere aliquid concipi confuse. ⁊ concipi aliquid confusum: primū enim notat modū confusionis in notitia.cōcipitur enī aliquid cōfuse .i.modo ɔfuso.q2 notitia ɔfusa.2ꝰ ṽo notat cōfusionem in obiecto qñ.s.obiectū ɔfusū cōcipit̄. sil'r refert dicere aliquid cōcipi distincte. ⁊ distinctū .q2 primū notat modū distinctionis in notitia.cōcipit̄.n.aliqd distincte.q2 mō distincto. 2ꝰ ṽo nōt modū i obcō ɔcepto ⁊ ꝙ ista dƒant pƺ . q2

pōt aliquid ꝯfusum concipi distincte. possum ei distincte ꝯcipere aīal qđ est aliquid ꝯfusū per sua principia. potest ēt aliquid distinctum ꝯfuse concipi. possum. n. ꝯcipere hominē ꝙ est distinctū confuse. hn̄do tantū quid nōis eius. vel in suo communi secundum ꝙ animal.

pª ꝯclusio

Premissis his distinctionibus pono. 4. conclusiones. Prima est ꝙ notitia distincta prius ē nobis notū magis vniuersale ꝙ̄ minus vniuersale. hanc probo sic. illud qđ est rō distīcte cognoscendi aliquid prius cognoscitur notitia distincta. sed magis vniuersale est huiusmodi respectu minus vniuersalis. ergo ꝛc. maior pꝫ de se. nullus. n. negaret eā. minor ꝓbatur. qꝛ notitia distincta alicuius nō potest haberi nisi resoluendo ip̄m in sua principia intrīseca. sed magis vniuersale est de intrinseca ratione ipsius minus vniuersalis. g̊ ꝛc. Sed dices. verū est respectu eiusdē. ꝙ prius habetur notitia distincta de hoīe. vel de aliq̊ alio per magis vniuersale. ꝛ hoc videtur ratio concludere. sed ꝙ habeatur prius notitia distincta ipsius superioris hoc rō tua nō probat. et iō probatur aliter. p̊ de ipso ente sic. illud qđ prius cognoscitur aliquo non potest cognosci nisi distincte. prius. n̄. oꝫ idē distincte cognoscere. ꝙ̄ per ip̄m aliquid cognoscatur. sed ens est huiusmodi respectu oīum suoꝝ inferiorū. ergo ꝛc. maior pꝫ de se. minor probatur. tū qꝛ ens est de intrinseca rōe oīum inferioꝝ. ergo nullū inferius potest distincte cognosci. nisi p̊us cognito ente. tū qꝛ ens dicit ꝯceptū simpliciter simplicē. ergo nō potest cognosci nisi distincte. nam simpliciter simplex vel totaliter scitur vel totaliter ignorat̄. 2º probo de alijs sic. illud sine quo distincte cognito non potest cognosci aliud distincte est prius illo in ordīe cognoscendi distincte. sꝫ sine vniuersaliori distincte cognito nō potest distincte cognosci aliqđ inferius. ergo ꝛc. maior pꝫ. minor probat̄. qꝛ minus vniuersale includit in suo conceptu magis vniuersale ꝛ oīa que sunt de intrinseca rōe eius vsqꝫ ad ens. Confirmatur ꝑ Auic. 6. metha. qui dicit. methaphisica ē prior alijs scientijs in ordine distincte cognoscēdi. sꝫ ip̄a est de ente vniuersalissimo. g̊ ꝛc.

2ª ꝯclusio

Secunda conclusio est hec de qua forte magis dubitant aliqui. ꝙ notitia confusa prius est nobis notū minꝰ vniuersale. puta spēs specialissima. nō quecunqꝫ. sed illa cuius singulare prius mouet sensum. hanc probo sic. omne agēs naturale non impeditū producit effectū ꝑfectiorē quē potest. sꝫ intellectus in primo actu intelligendi quo p̄cedit actū voluntatis est mere agens naturale cū specie intelligibili ꝛ fantasmate que concurrunt effectiue ad ītellectionē ut cause partiales vnā causam naturalē totalē complentes. ergo producunt notitiā perfectiorē quam possunt. maior pꝫ. qꝛ da oppositū. iā non esset naturalis. qꝛ nō ageret. ſm vltiꝰ potentie sue minor pꝫ. qꝛ ut sic nullū istorū dependet ab actu voluntatis. tunc vltra. sed notitia perfectior que haberi possit est speciei specialissime cū sit intelligibile perfectius. ergo notitia cōfusa prius cognoscitur minus vniuersale. Preterea illud prius cognoscit̄ cognitione confusa. cuius abstractio est facilior. sed minꝰ vniuersale est huiusmodi. ergo ꝛc. maior patet. qꝛ vniuersalia intelligimus absolute abstrahēdo. qꝛ eorū cognitio est abstractiua. minor probatur. qꝛ abstractio minꝰ vniuersalis fit a minus oppositis. nā genus abstrahitur a distinctis specie. species autē solum a distinctis numero. ergo est facilior. P̄ si non. ergo impoſſe esset intelligere minus vniuersale non intelligendo magis vniuersale. cōsequens est falsū. ergo ꝛ antecedens. ꝯn̄a pꝫ si prius intelligit̄ magis vniuersale cōfuse. falsitas cōsequētis patet: qꝛ geometer multa probat de linea non cognoscendo tamē vtrū sit substātia vł accn̄s. ergo habet conceptū cōfusum de linea nō habendo de aliquo superiori. Confirmat̄ per Auice. 6. methaphi. methaphisica est vltima ī ordine cōfuse concipiendi. ergo ens qđ est eiꝰ subiectū vltimo cognoscitur ꝯfuse. P̄ illud ꝙ fortius mouet intellectū est magis notum saltē notitia cōfusa. minus vniuersale est huiusmodi. ergo ꝛc. probatur minor. tū qꝛ propinquior est illi qđ primo mouet. puta singulari. tū qꝛ actualior. naꝫ quāto aliquid est vniuersalius tanto potentialius. ergo quāto est minus vniuersale tanto magis actuale. tū etiaꝫ qꝛ perfectior. naꝫ quāto aliquid est minus vłe tāto plura includit. P̄ illud vniuersale est magis ꝛ prius notū apud intellectū. cuius singulare prius ꝛ magis mouet sensū. sed hoc est singulare speciei specialissime. probo. tum qꝛ agens naturale nō impeditū producit effectū perfectiorē quē possit. sed visio singularis speciei specialissime est perfectior. ꝛ illa a quibus causatur sunt agentia naturalia. ergo ꝛc. tum qꝛ tale singulare est actualius ꝛ perfectius vt patet. ergo ꝛc. Sed contra conclusionē arguitur. qꝛ illud vłe est prius cognitum apud intellectū. cuius singulare primo mouet sensum. sed hoc est singulare magis vłis. ut patꝫ experimento Auice. de aliquo viso a remotis. qꝛ primo iudicatur esse corpus ꝙ̄ animal. ergo ꝛc. Ista ratio facit etiam contra rationē vltimo factam in ista conclusione. Ad hoc respondet lādulfus dicens. ꝙ huiusmodi ratio est maxima distantia. vnde non est ad propositū. qꝛ cum aliquid videtur a remotis n̄ ē in proportionata distantia. Ego autem dixi ꝙ illud particulare facit conceptum speciei

specialissime qd fortius movet sensum. & p ɔñs oportet q sit ꝓportionate distātie. Nec obstat illud p̄mi phicoꝝ q vniuersaliora sunt nobis p̄us nota. nec etiā illud Auicenne qui dicit q ens & v⁹ prima imp̄ssione iprimunt in anima

Ad Aristo. dicendū est primo q est verū notitia distincta inquantū sunt partes & inquātū sunt tota notitia cōfusa. Unde phus intendit ibi dare modū deueniendi in notitiā distinctā. & hoc est per diuisionē magis vniuersalis & magis confusi. Ad aliud Auicenne dico q verum est quantū ad eorum distinctā notitiā & hoc est per diuisionem.

Tertia ɔclusio sit ista. magis vniuersale causatiue prius est notum prioritate perfectionis. hanc probo sic. illud est prius notū perfectōne qd est obiectū perfectius: sed magis vniuersale causatiue est huiusmodi g̊ &c. maior patet. quia illud qd perfectiorē notitiam potest causare de se tale est obiectū perfectius. ergo &c. minor ꝓbatur. quia vniuersale causatiue ē q in sua virtute cōtinet plures effectus. sed illud qd sic est ē perfectius sicut deus. ergo &c.

Quarta conclusio sit ista q vl'e vt ē quoddā totū totalitate cōtinentie essentialis est prius & magis notū notitia confusa. hanc ꝓbo sic. cōpositum est magis & prius notū notitia confusa. p̄mo phyficorū: sed vniuersale vt est quoddā totū: est magis vniuersale ɔpositū q̄ȝ eius partes. ergo &c. minor ꝓbatur. quia homo est ɔpositior aiali et rationali & omnib⁹ superioribus. Confirmatur quia geometer ex ɔceptu confuso linee & pūcti ꝓcedit ad cognoscendum diffinitionē eius: et passionē. Sed ɔ ex 6°. topicoꝝ diffinitū ē minus notū diffinitōe. Confirmatur quia diffinitō datur simpliciter per priora: & tunc priora essent minus nota. qd est inconueniens. Respondeo ad p̄mum q diffinitū est minus notuȝ notitia distincta. Ad secundū concedo q diffinitio semꝑ datur per priora & illa sunt magis & pri⁹ nota notitia distincta: sed posterius notitia cōfusa. & sic non est contra nos.

Quantum ad vltimū articulū vbi est videndū. vtrū ad cognitionē perfectaȝ cuiuslibȝ rei depēdentis a quolibet genere cause requiratur cognitio cuiuslibet cause. Respondeo. ad cuius euidentiā premitto vnam distinctionē. & est ista. q cognitio est duplex. quedā imperfecta vt quādo cognoscitur causa per effectū alia perfecta & ꝑꝑ quid. vt qñ cognoscitur effectus ꝑ causam. de prima nihil ad ꝓpositum: sed tantū de secūda.

Juxta q pono talem distinctōem. q illa cognitio perfecta dicitur dupliciter. vna est q̄ res cognoscitur absolute quid est. alia est qua nō solum cognoscitur quid ē res in se: sed etiaȝ cognoscitur in ordine ad alia ex quib⁹ dependet. loquendo de cognitione perfecta. p̄mo mō pono vnū tale dictū: q ad perfectam cognitionē cuiuslibet rei talis non requiritur cognitō cuiuslibet cause. quod ꝓbatur sic. nam tunc sequeretur q ois diffinitio daretur per additamenta. hoc est falsū g̊ &c. ɔña patet. nam cause a quib⁹ dependet talis res sunt extrinsece. Preterea qd est quiditatiue diffinibile q̊cunqȝ alio extrinseco circūscripto pōt quiditatiue notificari quocūqȝ alio circunscripto. maior patet. nam diffinitio notificat quiditatem. minor pȝ. quia extrinsecum non ponitur in diffinitione. Loquendo aūt de cognitione perfecta secūdo mō pōt poni talis distinctio: q talis cognitio est duplex. vna est in genere & alia extra genus. cognitio ꝑfecta i genere est cognitio rei infra limites vni⁹ generis sicut perfectus est faber qui cognoscit ferrum sufficienter ſm q est subiectuȝ actionis sue: et medicus similiter sanitateȝ. & isto modo ad cognitionem ꝑfectam naturalē sufficit cognoscere omnia genera causaꝝ ſm qd non excedit genus considerationis naturalis. verbi gr̄a. sufficit. n. ad cognitionem perfectam rei naturalis in genere cognitio prime cause efficientis inq̄ȝtū est primū mouens. nec requiritur eius cognitio perfecta in se sicut et de alijs causis. tamen ad cognitionem rei extra genus que ē rei ſm oēm rationē qua est cognoscibilis & ad istā requiritur cognitio prime cause ſm se. sed hec cognitō non ē homini possibilis in hac vita. q auteȝ requiratur cognitio talis cause ꝓbatur. quia sicut res se habet ad esse ita ad cognosci. sed res dependet in esse a suis causis. g̊ & i cognosci. q āt cognitio perfecta que ē rei extra genus non sit homini possibilis in hac vita. ꝓbatur. ꝓ cuius euidentia pono aliquas ꝓpositiones. Pria ē. q omnis cognitō de deo que potest haberi ꝓ statu isto est cognitio habita ꝑ effectuȝ equiuocum. hoc ꝓbatur. potentia vtens in sua actiōe aliquo instrumento nō potest in aliqd nisi mediante illo instrumēto: vel mediante cāto ꝑ illud instrumentū. sed intellectus possibilis vtitur intellectu agente tanq̄ȝ quodam instrumēto ꝓ statu isto. ergo &c. intellectus aūt agens nō pōt in deum: sȝ tm̄ in effectum equiuocuȝ dei: puta in spēs obiecta representantes. ergo &c. Confirmatur ratio quia de deo nihil cognoscimus nisi per ista sensibilia. sed ista sunt eius effectus equiuoci. vt patet. g̊ &c. Secunda ꝓpositio ē q omnis cognitio habita de deo pro statu isto est notitia confusa indistincta obscura & in quodam enigmate. ad hanc probandā supponitur hoc fundamentum dependens ex prima propositione. q cognitio habita de deo est per effectum equiuocum. tunc arguitur sic effectus qui non adequat virtutem sue cause non inducit in cognitionem ꝑfectaȝ & distictā

⁊ claram ſue cauſe. ſed nullus effectus adeq̃t virtutem dei. ergo ⁊c̃. Tertia propoſitio eſt ꝙ nullus conceptus quiditatiuus eſt poſſibilis haberi de deo in vita iſta. hoc probatur ſic. quia nullus conceptus poteſt haberi de deo h̃ niſi obſcurus ⁊ indiſtinctus: ſed conceptus q̄ditatiuus eſt clar⁹ ⁊ diſtinct⁹ ⁊ ꝓp̃us. ḡ ⁊c̃. maior patet ex ſecunda ꝓpoſitione. minor patꝫ de ſe. Quarta propoſitio eſt ꝙ conceptus perfectior qui poſſit haberi de deo eſt. ꝙ eſt ens infinitum. hoc probatur. ille conceptus per quem omnem perfectionem probamus de deo: ⁊ per quem quicquid eſt imperfectionis a deo remouemus: eſt perfectior qui haberi poſſit de deo ĩ vita iſta: ſed conceptus entiſ infiniti eſt huiuſmodi. minor probatur. Nã ſi diſcurras per oĩa que probas de deo non poteris probare niſi ꝑ hoc ꝙ deus eſt ens infinitum. ergo ⁊c̃. Quĩta propoſitio eſt iſta que eſt Franciſci de marchia ꝙ nullum conceptum quiditatiuum tam ſubſtantie create q̃ꝫ increate: nec materialꝭ nec ĩmaterialis habemus in vita iſta. probatur. qꝛ ille conceptus qui poteſt haberi de ſubſtantia nõ habetur niſi ex ſenſibilibus. tunc arguitur ſic. impoſſibile eſt aliquem conceptuꝫ continere virtualiter aliquem conceptum perfectiorẽ ſuo proprio conceptu. ſed conceptus quiditatiuus ſubſtantie eſt perfectior conceptu proprio accidentis. ergo proprius conceptus accidentis non poteſt continere virtualiter conceptũ quiditatiuuꝫ ſubſtantie. ergo per accidens nõ poſſumus deuenire in propriũ ⁊ quiditatiuuꝫ conceptum ſubſtantie. Preterea habens cõceptum proprium ⁊ eſſentialem alicuius obiecti poteſt diſtinguere illud obiectum circũſcripto quocunqꝫ poſteriori conceptu ⁊ poteſt diſtinguere a quocunqꝫ non ip̃o per illum conceptum priorem. ſtante enim apud intellectum rõe diſtinguendi aliq̃ poteſt diſtinguere. conceptus autem proprius ⁊ eſſentialis rei eſt ſufficiens ratio diſtinguendi ip̃am a quocunqꝫ nõ ip̃a. ſed remotis omnibus accidentibus a ſubſtantijs in omni ordine ad ip̃as: intellectus noſter non habet per quid diſtinguat vnã ab alia non enim diſtinguit hominẽ a leone niſi quia videt euꝫ eſſe alterius figure ⁊ operationis ⁊c̃. ex tali enim variatione arguit variationem et diuerſitatem ip̃arum eſſentialem. Sed contra iſtam ꝓpõꝫ arguitur. tum primo: quia ſeq̃retur ꝙ de nulla ſubſtantia haberemus demõſtrationem. conſequens eſt falſum. ergo ⁊ antecedens. falſitas conſequentis patet. quia tunc de nulla ſubſtantia poſſemus habere demonſtrationem ⁊ ſcientiam. conſequentia probaṫ. quia diffinitio ſubiecti eſt medium in demonſtratione: ſed diffinitio ⁊ quiditas ſunt idem. ḡ ⁊c̃. tum etiam quia conceptus attributi ⁊ concluſi preſupponit illũ conceptum cui attribuitur ⁊ de quo concluditur. ſed intellectuſ aliq̄d attribuit ſubſtãtie ⁊ de ip̃a aliquid concludit: ergo ⁊c̃. Reſpondeo ad p̃mum. vnuſ doctor concedit ꝙ in iſto ſtatu non poſſumus habere demonſtrationem a priori et propriã de ſubſtãtia. vnde probamus de triangulo habere tres angulos per angulum extrinſecum. qꝺ non eſt eius ratio quiditatiua. Aliter dici poteſt ꝙ demonſtratio ẽ duplex. quedam habita per ꝓpriam diffinitionem ⁊ conceptuꝫ eius quiditatiuum ⁊ proprium. ⁊ illa de quacunqꝫ re eſt impoſſibilis haberi pro ſtatu iſto. alia eſt quaſi ꝑ diffinitionem circunloquentem illam ꝓpriam nobis ignotam ⁊ talis bene poteſt haberi ĩ via

Ad ſecundum dicitur. vno modo ꝙ intellectus nihil attribuit ſubſtantie nec aliquid concludit de illa. attribuit inq̃ꝫ illos modos enti: poſtea illi aggregato: puta ex hoc modo qui eſt per ſe ens ⁊ ex ente imponit hoc nomen quod ẽ ſubſtantia. Aliter dicitur ꝙ verũ eſt ꝙ preſupponit quid quaſi confuſe ⁊ indiſticte. ⁊ hoc poteſt confirmari: quia intellectus non poteſt attribuere aliquid alicui quod ignorat. ergo oꝫ ꝙ aliquo modo cognoſcat intellectus conceptum quiditatiuum ſubſtantie. iſta autem notitia ẽ confuſa ⁊ indiſtincta. Sexta ꝓpoſitio ẽ iſta ꝙ intellectus noſter habꝫ pro ſtatu iſto aliquem conceptum tam priuatiuum q̃ꝫ poſitiuũ ſoli ſubſtantie competentẽ. probatur de poſitiuo. nam intellectus concipit de ſubſtantia ꝙ ẽ ſubſtans accidentibus. hoc autẽ ſoli ſubſtãtie competit. ergo ⁊c̃. de priuatio probatur. naꝫ intellectus concipit de ſubſtantia quod ẽ ens non in alio ſubiectiue qꝺ ſoli ſubſtantie cõpetit. ergo ⁊c̃. Circa qꝺ eſt ſciendum ꝙ intellectus noſter habet ꝓ ſtatu iſto de ſubã tres cõceptus ſibi ꝓprios: quorum nullus ẽ ſibi eſſentialis. quorum etiã aliqui ſunt poſitiui: aliqui ſunt p̃uatiui. p̃mus conceptus ẽ iſte. ſ. ꝙ ſubã eſt ſubſtans: ⁊ habet modum ſubſtandi omnibus accidentibus: ⁊ iſte modus eſſendi ineſt ſibi in ordine ad poſterius: puta in ordine ad accidentia ⁊ ab iſto modo eſſendi ĩpoſitum eſt nomen ſubſtantie. ſubſtantia enĩ a ſubſtando dr̃ ⁊ hoc modo ꝓprie deus non debet dici ſubſtãtia. vnde Aug. 7° de tri. dicit eſſe dictuꝫ abuſiue deum eſſe ſubãm. ⁊ iſte modus eſſendi ẽ poſitiu⁹ et extra rõnem ſubſtantie. primum patꝫ quia habet vtrunqꝫ extremum poſitiuum: puta ſubãm que ſubſtat. et accidens cui ſubſtat Secundum etiam patet. qm̃ ſubſtare dicit ordinem ſubãlem ad accidentia. ordo autem iſte non poteſt eſſe de intrinſeca ratione ſubſtãtie

Secundo habet alium modum eſſendi ĩ ordine ad prius: ⁊ talis conceptus eſt non eſſe in alio ſubiectiue. ⁊ ille modus eſſendi eſt negatiuus ⁊ extra rationem ſubſtantie. qꝺ patet. q̄a negatio ẽ extra rationeꝫ poſitiui. Tertio hꝫ

alium conceptum in ordine ad se: vt per se sta re. ⁊ esse ens in se. ⁊ ille modus essendi ē negatiuus ꝭm rem. licet non ꝭm nomen: qḋ patet. qꝛ esse in se idem ē qḋ non habere aliquid ꝑ subō ḡ ⁊c. Sꝫ ꝯ. mod⁹ essendi subē ē nobilioꝛ mō essendi accidentis: sꝫ ꝓprius modus essendi accidentis est positiuus. quia esse in alio. ḡ et ꝓprius modus subē essendi erit positiuus: cū positiuū sit nobilius priuatiuo. Respōdeo ⁊ dico ꝙ licet formalr̄ ⁊ intrinsece omne positiuuꝫ sit nobilius priuatiuo siue negatiuo quocūqꝫ: tamē aliqua negatō potest consurgere ex nobilioꝛi ⁊ perfectioꝛi rōne subiecti ꝙ̄ affirma⁹ sit. exemplum. licet coꝛpoꝛeitas sit foꝛmaliter nobilioꝛ incoꝛpoꝛeitate. quia coꝛpoꝛeitas est aliqd positiuū. incoꝛpoꝛeitas ṽo pure ꝑuatiuum vel negatiuū. tamen fundametalr̄ incoꝛpoꝛeitas ē nobilioꝛ ⁊ perfectioꝛ coꝛpoꝛeitate. qꝛ ex ꝑfectioꝛi cōditione subiecti cōsurgit. sic in ꝓposito potest dici ꝙ licet modus essendi accidentis sit foꝛmalr̄ ꝑfectioꝛ. qꝛ positiuus ꝙ̄ modus subē qui ē negatiu⁹. est tamē modus subē fundamentalr̄ ꝑfectioꝛ ⁊ materialr̄. qꝛ cōsurgit ex ꝑfectioꝛi conditione subiecti. Secūda ꝓpositio ē ꝙ de nullo accidēte ꝑ statu illo possum⁹ habere cōceptum quiditatiuū. ꝓbaṫ. quia habens ꝯceptū quiditatiuū ⁊ ꝓpriū alicui⁹ pōt illud diffinire quocūqꝫ alio circūscripto. patꝫ. qꝛ diffinitio non dependet ab aliquo extrinseco. sꝫ intellect⁹ nō pōt diffinire accidens sine ordine ad extrinsecū. ḡ ⁊c. minoꝛ pꝫ ꝑ oīa discurrendo. Nā diffinias mihi albedinē. dices ꝙ albedo est coloꝛ disgregatiu⁹ visus. ecce iā tu diffinis in oꝛdine ad extrinsecū. ḡ ⁊c. Confirmaṫ ꝑ Boe⁹ ⁊ est ēt cōfirmatō quinte ꝓpōnis: qui dicit ꝙ drīe reꝝ essentiales sunt nobis ignote drīa aūt ista facit ad ꝯceptū quiditatiuū. ḡ ⁊c.

Sed ꝯ hanc ꝓpositionē arguiṫ simul ⁊ ꝯtra quitam pōt argui sic. oīs potētia cognoscēs aliquod obiectū cōe ꝭm relatione ad aliq̄ extrēa cognoscit necessario illa extrema. pꝫ. nā rl'o nō pōt cognosci cognitis extrēis. sꝫ intellect⁹ nr̄ cognoscit ens inq̄⁹ ens iclusū in vno ꝯceptu qditatiuo. ḡ cognoscit ⁊ iclusionē illā: sꝫ iclu⁹ ē rl'o cui⁹ extremū ē ꝯcept⁹ qditatiu⁹. ḡ ⁊c. Per istā rōem ꝓbaṫ ꝙ oīs ꝯcept⁹ qditatiu⁹ de quolibꝫ habeṫ ꝑ statu isto. Rñ⁹ ꝑ c⁹ euidētia pono istā distinctōeꝫ ꝙ ens accipiṫ dupl'r. vno⁹ absolute ꝭm rōeꝫ entitatis. ⁊ sic ē qḋdā itelligibile vno actu sic bō. Alio⁹ pōt accipi i rl'oe ad ea i qb⁹ repiṫ formalr̄ rō entitatis. ⁊ h̄ ē vt icludiṫ i oīb⁹ entib⁹ sic supi⁹ i iferioꝛib⁹. ⁊ ꝭm h̄ pono tria dicta. Primū ē ꝙ ens p⁹⁹ naturalr̄ ē attingibile ab itellectu viatoꝛis. pꝫ. qꝛ ē ei⁹ obiectū p⁹. 2⁹ dictū ē ꝙ ens 2⁹⁹ nō ē naturalr̄ attigibile ab itellectu viatoꝛis. pꝫ. qꝛ si sic. tūc oē ens eēt naturalr̄ attingibile ab itellc̄u viatoꝛis. ꝓbaṫ. qꝛ ē ipoīe ꝙ aliqd cognoscaṫ vt inclusū i aliqb⁹ nisi cognoscāṫ illā in qb⁹ includitur sicut ꝓbat rō. 3⁹ dictū ē ꝙ ens 2⁹⁹ ē p⁹ obiectū naturalr̄. i. ad qḋ naturalr̄ iclinaṫ intellect⁹ viatoꝛis. nā vnūquodqꝫ naturalr̄ iclinatur ad suā ꝑfectionē. ꝭm h̄ ḡ pꝫ ad rōem: ꝙ lꝫ i tellect⁹ itelligat ens qḋ icludiṫ i oīb⁹ entibus nō tn̄ itelligit illud vt includiṫ in illis. qꝛ tūc optime sequereṫ ꝙ iferṫ. ⁊ h̄ de 3⁹ articulo.

His visis ad rōes ꝑncipales rn̄deo ⁊ ad uertas ad 2⁹ arti⁹. ⁊ ad distinctōes ⁊ ꝯclusiones positaṫ ibi. nā nulla rō fit neqꝫ fieri pōt qn ꝑ ipās soluaṫ. nā ille rōes q̄ ꝓbāt ꝙ vlia sūt magis ⁊ ꝑus nota hn̄t veritatē de notitia cōfusa. vt ipā sunt q̄daꝫ tota. ⁊ de notitia distincta vt ipā sunt q̄dā ptes. dictū. n. ē in p̄ ⁊ 2⁹ arti⁹ ꝙ pn̄t eē ptes. Alie aūt rōes que ꝓbāt min⁹ vlia eē magis nota hn̄t veritateꝫ de notitia cōfusa. vt ipā sunt quedā tota. ⁊ de notitia distincta. vt sūt quedā ptes. ⁊ sic pꝫ ad faꝫ. q.

Ueritur Utrū a deo ⁊ creatura subā ⁊ accidēte possit abstrahi aliqs vnus ꝯcept⁹ realis ⁊ vniuoc⁹. ⁊ videṫ ꝙ nō. ꝑ auc̄te Ari. in h̄ p̄ q̄ dicit ꝙ ꝑn⁹ ꝓcedēdi ꝯ parmēidē ⁊ melissum ē ꝙ ens dr̄ multipl'r. ⁊ ꝑ poꝛph⁹. d. si qs oīa entia vocet equoce inqt nūcupabit. Itē Aristo. 4. meta. dicit ꝙ ens dr̄ anagogice de subā ⁊ accidente. igiṫ nō vniuoce cū videāṫ repugnare. P. rōe arguiṫ sic. nulla rō vna ꝯhibiṫ pōt contrahi vel diuidi nisi ꝑ cōtratiua aliq̄. ḡ ista cōtractia entis sint. a. ⁊. b. tunc. a. ⁊. b. vel sunt ēs vel nihil. si nihil. ḡ ens ꝯhibitur ꝑ nihil. ⁊ sic aliqḋ ens ꝯstitueret ex nihilo. si ens. ḡ ens bis includiṫ in eodē. sel in se. ⁊ sel in ꝯtratiuo. Et silr̄ sequereṫ ꝙ dicēdo ens ē infinitū vl' ens per se erit nuga⁹. qꝛ ens poniṫ p̄ in se. 2⁹ in cōtractio. Et iteꝝ si ponas ꝙ tale cōtractiuū sit ens. vel ḡ est p̄ diuisum. ⁊ in nullo penit⁹ ꝯueniens cū aliq̄ ente. vl' drn̄s in aliq̄ ⁊ in aliq̄ ꝯueniens. si des p̄⁹ ꝯdicis tibi ipi. ⁊ das nobis ꝓpo⁹. ꝙ vꝫ i ente uō cōuenit cū aliq̄. ⁊ ꝑ ꝯn̄s n̄ ē ens. si āt sit drn̄s cū quecūqꝫ sit drā i aliq̄ sui ꝯueniāt ⁊ i aliq̄ drant. 5. meta. ḡ illḋ ꝯctiuū hꝫ aliqd quo drt ab alio ēte. ⁊ cū idē nō sit ꝑn⁹ ꝯueniētie et drē respc̄u vni⁹ ⁊ einsdē. ⁊c̄ accipio illḋ in q̄ differt l' ē ēs l' nihil. si nihil vt p⁹ ꝯdicis tibi. ⁊ iterū qꝛ ēs nō ꝯstituiṫ nꝫ distiguiṫ ꝑ nihil. Si ēs arguā vt p. l' ꝑ diuersū l' drn̄s. ⁊ sic ꝓcessus i infinitū. P. se totis. ⁊ ꝑ diuersis ⁊ i ifi⁹ distāti b⁹ n̄ pōt eē aliqs ꝯcept⁹ cōis vniuoc⁹ ⁊ realis sꝫ de⁹ ⁊ creatura sūt hi⁹. ḡ ⁊c. maioꝛ pꝫ. qꝛ op⁹ ꝑdicati ifert op⁹ subiecti. minoꝛ ꝓbaṫ sic. qꝛ si de⁹ ⁊ creatura se totis nō distiguunṫ. ḡ in aliq̄ ꝯueniūt. ⁊ i aliq̄ drnt. ⁊ ꝑ ꝯn̄s de⁹ hēret ptē et ptē. ⁊ sic de⁹ nō eēt simplr̄ simplex qḋ ē manifeste ꝯ fidē. Confirmaṫ ista ratō. simplr̄ simplex a quocūqꝫ distinguiṫ se toto distinguitur hanc ꝓpōneꝫ qlibꝫ necessario ꝯcederet cū nno

possit hr̄e p̄tē q̄ ꝯueīat ꝛ ptē q̄ dr̄at. ꝛ spāl̄r ꝯce dūt istā oēs scotizātes cū sit ꝑpō Scoti. ꝑ Frācisc⁹ de marchia q̄ tenet istā ptē credēs cō cludere: arguit sic de deo ꝛ creatura per duas rōes q̄ꝝ pa ē h̄. rō cōis deo ꝛ creature l̄ ē ncc̄e eē l̄ nō. si sic. sequūt̄ duo incōueīētia. p̄ꝰ ē ꝙ in q̄libꝫ erit ncc̄e eē. qd̄. n. de se ē tale vbicūꝗ re perit̄ sp̄ ē tale. ḡ i creatura erit ncc̄e eē. qd̄ ē ma nifeste fl̄m cū ip̄a ꝛ oīs eiꝰ entitas sit ꝯtīgēs. 2ꝰ qd̄ seq̄t̄ ē opꝰ: qꝛ qd̄ ē ncc̄e eē ē de se h̄ aliq̄d qꝛ nihil ē ncc̄e eē nisi sit deteriatū i effectu. ni hil aūt ē deteriatū ex se nisi ꝙ de se ē singl̄are. vl̄e āt nō existit ex̄ in effectu nisi mediāte aliq̄ singl̄ari. ḡ rō ista entis erit singl̄aris de se. sed ꝯstat ꝙ tale singl̄are nō pōt eē cōe pl̄ibꝰ distin ctis eēntial̄r. cuiusmōi sūt deꝰ ꝛ creatura. ḡ ꝛc̄

Si aūt dicas ꝙ hiꝰ rō nō sit ncc̄e eē. ḡ nꝫ ds p̄ꝰ ꝯñe. qꝛ nꝰ ꝯstiꝰ ex aꝰ ē magis necessaꝰ suo ꝯstitutio. pꝫ. qꝛ ꝯstiꝰ cōpat̄ ad ꝯstōnes: sic̄ ꝯ° ad p̄missas: ꝛ effectꝰ ad cāz. sꝫ ipol̄e est ꝙ ꝯ° sit magis ncc̄ia q̄ꝫ p̄ncipia: nec effectꝰ q̄ꝫ cā. aliter magis necessaꝰ dependeret a minꝰ ncc̄io. ꝛ ita ꝯ° ncc̄ia nō depēdet a p̄n° ꝯtigēti. si ḡ ista rō n̄ ē ncc̄ia: ꝛ ē in deo forl̄r seu icludit̄. ḡ aliq̄ rō in clusa i deo ē q̄ nō ē ncc̄ia de se. sꝫ nꝫ ē ab alio p̄ ori cū nihil sit priꝰ illa: nꝫ ab aliq̄ posteriori cū nꝰ posteriꝰ sit cā p̄oris: ꝛ ita n°° ē ncc̄e eē. ḡ nec deꝰ istā rōez ētis icludēs: qd̄ ē heresis manife sta. ꝑ. oīs rō real̄ cōis ꝛ vna pl̄ificabil̄ ꝛ disti bil̄ in aliq̄ pl̄a. ꝛ ꝑ pl̄es rōes ꝯhibil̄ ꝛ deteriabi lis ē ncc̄io vna ꝛ real̄r potētial̄ ꝛ finital̄: sꝫ oīs rō real̄ potētial̄ ꝛ finital̄ ē forl̄r deo repugnās ḡ ꝛc̄. maior pꝫ. qꝛ diuidi soliꝰ ē potētie. sic̄ diui dere ipiꝰ actꝰ. tū qꝛ oē ꝯhibile ꝛ deteriabile ꝑ aliq̄s rōes ē actuale ꝛ ꝑfectibile ꝑ eas. ꝛ ꝑ ꝯñs ip̄z ē finibl̄e: ꝛ potētiale. qꝛ aliq̄d pōt sibi addi minor ꝓbat̄. tū qꝛ deꝰ ē purꝰ ꝛ simplex actꝰ ꝛ i finitꝰ nihil hn̄s aliq̄d mixtū de pō nec de fini to. tū qꝛ in deo eēt ꝯpo°. qꝛ vbicūꝗ sūt radices ꝛ p̄ncipia ꝯpōnis ibi ē ꝯpo°. ꝛ sic deus nō ē sim pliciter simplex. tū qꝛ oīs rō finibil̄ ꝛ limitabi lis ꝛ potētial̄ dicit ꝑfectōez. ḡ ꝛc̄. Cōfirmatur. minor. qꝛ i rōibꝰ fm̄ sub ꝛ s̄ ꝛ eēntial̄r ordinatl̄ q̄ꝫto aliq̄ ē suꝑior. tāto potētialior. ꝛ q̄ꝫto iferi or tāto actualior. illa pꝫ i ordine p̄dicamētali de genere spē ꝛ ididuo. ꝛ ēt qꝛ q̄ꝫto aliq̄ rō mi nus icludit de actu tāto magis ē potētialior. sꝫ q̄ꝫto suꝑior ē tāto minꝰ icludit de actu. ḡ ꝛc̄.

Cōfirmat̄ eadē rō sic. qꝛ illa rō cōis deo et creature vl̄ ē de se potētial̄ vl̄ nō. si sic. ḡ aliq̄d potētiale ē i deo: qꝛ q̄cq̄d ꝯueīt ꝑꝫ se alicui cō uenit ei vbicunꝗ reꝑiat̄. Si 2ꝰ arguo sic. nl̄la rō ꝯhens ē potētialior ꝯcta. sp. n. ꝯhēs se hꝫ re spectu ꝯhibil̄ ꝑ modū actꝰ. ḡ si illa rō cōis deo ꝛ creature nō ē potētial̄ multo magis nec aliq̄ rō ꝯhens eā. ḡ cū creatura nihil aliud icludat nisi ip̄am ꝛ ꝯhētē eā q̄rū neutra ē ex se potētia lis seq̄t̄ ꝙ nl̄la erit i creatura potētial̄ rō: sicut nec i deo. h̄ aūt ē fl̄m. qꝛ tūc esset eq̄ simplex et actꝰ purꝰ sic̄ deꝰ. ḡ ꝛc̄. Et iteꝝ qꝛ qd̄ non ē de se potētiale nō ꝯponit cū aliq̄ vt potentiale cum actuali. sꝫ ēs ꝯpōit cū aliq̄ h̄ mō. ḡ ꝛc̄. ꝑ ad idē arguit Tho. de agno in sūma ꝯ gentiles li. p̄. illō qd̄ p̄dicat̄ de pl̄ibꝰ vniuoce ē simpliciꝰ ꝛ p̄us quolibꝫ illoꝝ de q̄ predicat̄: sꝫ deo nihil ē simpliciꝰ nec priꝰ. ḡ ꝛc̄. ꝑ effectꝰ q̄ non reci pit formā silēz ei ꝑꝫ spēz ꝑ quā agēs agit nom̄ ab illa forma sūptuꝫ fm̄ vnicā predicatōez re cipere nō pōt: sꝫ entia creata ad spēz diuie vo lūtatis nō ꝑueniūt. ḡ de deo ꝛ entibus creatis nihil p̄dicat̄ vniuoce: sꝫ ens dicit̄ de deo ꝛ en tibꝰ creatl̄. ḡ ꝛc̄. ma. pꝫ exēꝰ. ignis. n. ꝓductꝰ a sole nō dr̄ vniuoce calidꝰ cū sole: nā ignis ē for mal̄r calidꝰ. sol v̄o cāliter. minor ꝓbat̄. qꝛ ētia creata diuisīꝫ ꝛ ꝑtibil̄r recipiunt qd̄ in deo sim pl̄r ꝛ vl̄r ꝯtinet̄. ꝑ seq̄ret̄ ꝙ ēs eēt genꝰ per diffinitōez generl̄. Preterea ad idez arguit Herardꝰ carmelita p̄ q̄libꝫ. q. p̄a. vniuoca ꝑifi cant̄ in vno noīe ꝛ vna rōe: sꝫ ipol̄e ē deū ꝛ cre aturā i aliq̄ ꝑificari. ḡ ꝛc̄. In opꝰ arguit̄ sic. nullꝰ ꝯceptꝰ equocꝰ est subiectū p̄mū alicꝰ scie real̄ nec obm̄ adeq̄tū potētie itellectie nec ex tremū alicꝰ vere ꝯdictōis. sꝫ ēs hꝫ oīa p̄dcā. ḡ ꝛc̄. maior pꝫ. q̄ꝫꝰ ad tres sui ꝑtes. p̄a ꝑs ꝓbat̄. tū p̄ qꝛ nulla scīa ē de sola uoce. tū ēt qꝛ de sola uoce nō ꝓbāt̄ passiōes v̄e reales cū p̄a° ꝓbetur de subō ꝑ ꝯcepꝰ q̄ditaꝰ subi. ꝛ iteꝝ p̄ posterio. scia ē vniꝰ generis subi ꝑtes ꝛ passiones ꝯside rās. Ex q̄ pꝫ ꝙ de multiplici nec de equoco est scia. scd̄a ꝑs maioris pꝫ. nā oīs pō real̄ hꝫ obm̄ adeq̄tū reale. ꝛ vꝰ. vn̄ non vr̄ pol̄e ꝙ sola vox sit obm̄ adeq̄tū iteꝰ nr̄i. Tertia ꝑs pꝫ. qꝛ i equi uocis nō ē ꝯtrad°. ē. n. ꝯtrad° nō noīs solū: sed rei ꝛ noīs p̄ elencoꝝ. ḡ ꝛc̄. minor ēt patꝫ q̄ꝫꝰ ad oēs sui ꝑtes. p̄a ꝛ tertia ꝑs patēt ꝑ aꝝ. 4. met. dic̄. n. ꝙ ens ē subm̄ in meta. ꝛ oēm ꝯdictionē accipit ꝑ eē ꝛ nō eē. ꝯa ꝑs pꝫ ꝑ Auicēnā et sup ponitur hic tanꝗ vera ꝛc̄.

Respondendo in ista qōe sic ꝓcedaꝫ. ꝛ p̄ re citabit̄ op. aureoli. 2° ip̄a iꝓbabit̄ ꝛ eꝰ demō stratōes soluēt̄. 3° ponā opi. ꝓpriam. 4° ponā aliquas propositiones.

Quantum ad priꝰ ē imāginatō au reoli ponēs tria. p̄ ponit quoddā preambulū. 2° ꝓbat p̄ncipale intētū 3° referat moꝰ. Est ḡ p̄āmbulū istō qd̄ d̄cl̄a tur. s. ꝙ aspectꝰ inteꝰ pōt termiari ad aliquid mere ꝯfusum ꝛ idistincꝰ absꝗ h̄ ꝙ termietur ad aliquā rōez ꝓpriā vl̄ cōez. h̄ āt sic ꝓbat. in tellectꝰ pōt q̄scūꝗ rōes diffinitas sep̄are. sed alia ē rō cōfusiōis ꝛ mixte notitie ꝛ alia deter minatōis ꝛ distictōis. ḡ nō ē ipol̄e ꝙ ꝯceꝰ me re ꝯfusuꝫ ꝛ mixte notitie possit aliq̄s hr̄e absꝗ aliq̄ rōe deteriata cui initat̄. Ulteriꝰ ꝓbat p̄n cipale intentū: ꝛ ē istō. s. ꝙ ꝯceptꝰ ētis n̄ icludit

aliquā cōez rōez i q̄ cōicent oīa ētia. imo vt di
cit remanet denudat⁹ ⁊ expoliat⁹ ab oī rōe. et
h̄ pbat ⁊ dicit demōstratie. ¶Prima demon/
stratio ē ista. ɔcept⁹ q ē idē oīb⁹ rōib⁹ n° peni/
tus acqsito nō h̄z i se aliquā vnā rōz cōez. imo
ē oēs rōes ɔfuse ⁊ indifinite. s3 ɔcept⁹ entis ē
idē oīb⁹ rōib⁹ nllo pēit⁹ addito. ḡ ɔcept⁹ entis
nō h̄z aliquā vnā rōez: s3 ē oēs rōes ɔfuse ⁊ idi
finite. maior h̄z duas ptes. vnā negatiuā ⁊ ali
a3 affirmatia3. negatia pbat̄: q2 vt dic̄ tenz in
v̄tute p̄mi p̄ncipij q̄cūq3 vni ⁊ eidē sūt eadē eo
dē mō idētitatis q̄ sūt idē i 3° iter se sūt eadem
s3 ɔstat q rōes ppꝛie entiū nō sūt eedē imo di
uise iter se sic ētia. ḡ n̄ p̄nt esse idē penit⁹ alicui
rōi vni q̄n saltē addāt aliquā ppꝛiā rōez illi i
q̄ ɔueniūt: p quā iter se formalr̄ distiguūt̄ ētia
q2 alr̄ oīa eēnt simplr̄ vni⁹ rōis. si. n. differunt
aut eađ rōe ɔuēirēt: ⁊ dr̄ent: qđ ē ipol̄e. aut o3
dare i q̄lib3 re rōez q̄ dr̄nt eē additā rōni in q̄
ɔuenirēt: c⁹ op⁹ sumit̄ i rōe. s. q nlla rō addat̄
affirmatia pbat̄ sic. nisi ille ɔcept⁹ i idē coinci
der3 cū oī rōe deteriata n̄ idētificaret̄ oīb⁹ ni/
si ēt eēt ɔfusus ⁊ ideteriat⁹ n̄ coicideret i idēti
tate cū oī rōne deteriata: s3 p op⁹ si ideteriat⁹
sit tūc coicideret. pbat̄. aliqs ɔcept⁹ indeteria
t⁹ cū explicāte ⁊ deteriante ē oīo idē q̄ztū ad ra
tionē ɔceptā q̄zuis dr̄at i mō ɔcipiēdi iplicite
et explicite. ipa. n. eađ rō ɔcepta iplicite ⁊ ɔfu/
se explicat seipa3 dū ɔcipit̄ explicite ⁊ disticte
aliogn si eēt alia rō iā n̄ explicaret s3 adderet.
minor p3. q2 q̄cq̄d tale poneret̄ illđ esset ens ⁊
sic illđ tale n̄ eēt illđ additū nec distic⁹ ab ēte.

Scđa demō° ē ista: ⁊ arguit̄ sic. q̄ñcūq3 aliq̄
dr̄ie diuidētes aliquē ɔce⁹ sic se h̄nt. q n̄ ē pos
sibile dare me⁹ p abnegatōz ⁊ idr̄ia3 vtriusq3
ille ɔcept⁹ sic diuisus ē denudat⁹ ab oī vna rōe
s3 ɔcept⁹ ētis diuidit̄ p abso⁹ ⁊ respec⁹ q̄ꝝ n̄ ē me
diū p abnegatōez ⁊ idr̄ia3 vtriusq3. ḡ ⁊c̄. maiō
p3. ɔstat. n. q si ɔcept⁹ icludit vnā rōz i se o3 il
lā eē idr̄nte3 dr̄ijs ⁊ mediā p idr̄iam vtriusq3.
Ex⁹. rō sēsibil̄ n̄ ē rōal̄ nec irrōal̄: s3 abstracta
⁊ media ⁊ idr̄ns ad vtrūq3. vn̄ si rō sensibil̄ eēt
rō rōabilitatis vl̄ irrōabilitatis nc̄cio s̄sibile
diuiz p rōale ⁊ irrōale n̄ diceret vnā rōem. p3
ḡ maior. . q2 p̄dicatū icludit̄ i subō. minor pro/
bat̄. q2 n̄ ē pol̄e imagiari q n̄ sit aliq̄ rō q̄ n̄ sit
actu absoluta vl̄ respc̄iua cū ɔ̄dictōie se h̄eant
eē ad se ⁊ eē ad aliđ. ¶P̄ q̄ñ inte⁹ attribuit ali
quē ɔce⁹ vnū aliqb⁹ s̄z aliā ⁊ aliā rōz ille ɔce
pt⁹ n̄ dic̄ vnā ⁊ eādē rōz. h̄ demō° vt dic̄ inuit̄
a ph̄o ⁊ ɔmētatoꝛe. 4. meta. s3 ɔcept⁹ ētis ⁊ ali
q̄d n̄ attribuit̄. x. p̄ñtis s̄m vnā ⁊ eādē rōez. ḡ ɔ
cept⁹ iportat⁹ p ēs ⁊ aliq̄d n̄ dic̄ aliq̄3 vnā rōz
ma. p3 p op⁹. q2 al̄ dic̄ vnā rōz. iō ite⁹ attribuit
eq̄ ⁊ asino aialitatē p eādē rōez. v3 p rōz sensi
bilē. vn̄ si aliqs cōcept⁹ h̄z vnā rōz cuicūq3 at
tribuit̄ p illā rōez vnā attribuit̄. minor pbat̄
alia. n. rō ē de eē aliq̄d simplr̄ ⁊ alia đ eē aliq̄d
s̄m q̄d. c⁹ aliqditas pōt eē alteri⁹: nc̄ aūt eē q̄z/
titatis ē eē p ptibilitatē alteri⁹: ⁊ q̄litatis eē ē
p dissilitudinē ⁊ dispōz alteri⁹: sic sanitas vri
ne n̄ ē nisi eē signū sanitatis: ⁊ sanitas diete nō
ē nisi eē effectm̄ sanitatl. Jnducere āt sanitatē
⁊ significare eā n̄ ē p eādē rōez. silr̄ eē aliqdita
tē i se ⁊ eē aliqditatē n̄ a se s3 alteri⁹. s. sic disp ō
vl̄ ptibilitas l̄ h̄itu° l̄ oꝛigo n̄ ē eiusdē rōis i eē
aliqditatē: ⁊ sic de alijs. ¶P̄ si ɔcept⁹ entis i/
portat aliquā vnā rōez. ḡ rōes p̄pe entiū sunt
ex̄ rōez ētis. ⁊ p ɔn̄s sūt nihil: s3 h̄ ē ipol̄e. ḡ ⁊c̄
ɔn̄a pbat̄. si. n. iportaret aliquā rōez ɔceptibi
lē illa n̄ eēt eadē cū q̄lib3 iplicita: nā eēt ɔ̄dic°
q aliq̄ rō sit sil̄ iplicita ⁊ explicita. Ex h̄ ɔclu/
dit vlteri⁹ q cū p̄dcā ⁊ inūerabilia icōuēiētia
seq̄nt̄ nc̄c̄e ē q ɔcept⁹ entis sit simplr̄ oē cōce
ptibile ideteriate ⁊ iplicite ⁊ cōfuse: ita q nll3
cōceptibile i eo iplicite relinq̄t̄ ⁊ cū cōceptibi
le: ⁊ rō idē sint relingt̄ q nulla rō explicite sit
ibi nec ppꝛia nec cōis: s3 ei⁹ ɔcept⁹ ē denudat⁹
ab oī cōceptibili ⁊ ab oī rōe i actu. Ulterius
3° referat modū vbi pōit q̄dā dicta. ¶Pri⁹ dcm̄
ē istđ q ge⁹ h̄z duplicē vnitatē. p̄a ē cuiusdam
rōis quā actu iportat: q̄ tm̄ ē potētial̄ respcū
rōnū q̄ p dr̄ias iportāt̄. s̄a ē cuiusdā ɔfusiōis
⁊ ideteriatōis respcū suoꝝ iferioꝝ. 2⁹ dcm̄
iux̄ hoc ē: q ge⁹ iportat duplicē ideteriatōez.
vnā p modū cuiusdā substracti pfectibil̄ p ra/
tiōes dr̄iaꝝ. aliā respcū ididuoꝝ sue rōnis: sic
al̄ ad h̄ al̄ ⁊ ad illđ ⁊ vtraq3 istaꝝ ɔfusio⁹ l̄ ide
teriationū initit̄ tāq̄3 fūdam̄° alicui actuali ⁊
diffinito: puta rōi s̄sibili. 3⁹ dcm̄ est q spēs
h̄z vnā ideteriationē. s. respectu suoꝝ iferioꝝ.
nec iportat aliq̄d deteriabile p mo⁹ forme po/
tētial̄ pfectibil̄ p modū substracti ab aliq̄ rōe
q̄ sibi addi possit. Est. n. e⁹ rō d̄teriatissima nec
potētial̄ ad aliquā aliā rōz. iō n̄ ɔ̄bit̄ p dr̄ias.
rō tm̄ sua ē penit⁹ ɔfusa ⁊ ideteriata respcū in
diduoꝝ sue rōis. ɔfusio āt ista accidit rōni de
teriatissime p spēz iportate: qđ p3. q2 tota ratō
spēi saluat̄ in ididuo exclusa ideteriatōe ⁊ ɔfu
siōe quā h̄ēbat put erat i ɔceptu specifico.
4⁹ dictū ē q ɔcept⁹ spēi ē ɔcept⁹ oīu3 ididuo
rū cōfusus ⁊ ideteriat⁹ imixt⁹ tm̄ cuidā rōi q̄ p
exclusionē ɔfusionis ⁊ rōez deteriationis ɔ̄bi
tur ad qđlib3 ididuū. s3 ɔcept⁹ generl̄ ē ɔcept⁹
spēꝝ mixt⁹ ⁊ ɔfusus imixt⁹ cuidā potētiali ra
tioni q̄ n̄ ē deteriatissima: s3 expectat vlterioꝛē
deteriationē. ɔcept⁹ aūt ētis ē ɔfusus ⁊ imix/
tus ⁊ n̄ admixt⁹ alicui rōni deteriatissime vel
potētiali. h̄ ē rō aureoli l̄ positō fidel̄r r̄citata.

Nunc v̄o q̄3⁹ ad 2⁹ arti⁹ arguo ɔ̄ istā
opionē ponēdo aliq̄s ppōnes p
q̄s dicta imagiatio ifringet̄. ¶Prima pposi/
tio est ista q aspect⁹ intellect⁹ ferri non potest
nisi sup aliquid qđ ē ɔceptibile. hanc pbo sic.
q2 nihil est attingibile ab intellectu nisi possit
concipi ab itellectu. s3 aspectus itellectus nō

potest ferri nisi super illud quod ē attingibile ab intellectu. ğ aspectus intellectus non pōt ferri nisi sup̱ aliquid ꝯceptibile. maior est euidens: qꝛ aliquid intelligi ab intellectu ⁊ itelligibil'r concipi ē idē dictū. ğ impoſſe est intelligi qđ est ipoſſe itelligibil'r concipi ab intellectu. ⁊ p̱ ꝯn̄s pꝫ ꝓpō. imo videt̃ opꝰ in adiecto ꝙ sit aliquid ab itellectu itelligibile ⁊ nō sit ꝯceptibile ab intellectu. Secūda ꝓpositō est. oē illud in qđ fert̃ aspectus itellectꝰ est aliqua rō hanc ostendo sic. rō ⁊ ꝯceptibile idē sunt. quicquid. n. habet rōeꝫ ꝯceptibilē hꝫ rōem alicuiꝰ rōnis: vt sic dicā. sed oē in qđ infert̃ aspectus intellectꝰ est conceptibile. ğ oē tale est aliqua rō. maiō est nō ex termis. ⁊ ēt ē data ab aduersario. pꝫ minor ex precedēti ꝓpositōe. Ex q̄ cōcludo correlarie ꝙ cū cōceptꝰ entis possit distincte ꝯcipi qđ hꝫ disticta ꝯceptibilitateꝫ. ⁊ p̱ ꝯn̄s distictā rōem: cꝰ opꝰ dic̃ imaginatio aureoli.

Tertia ꝓpō est ꝙ q̄cūqꝫ ꝯueniunt in aliquo vno conceptu conueniunt in vna aliq̄ rōne. Hꝫ ꝓbo sic. quecūqꝫ conueniūt in aliquo vno conceptibili ꝯueniūt ī aliqua vna rōe. pꝫ ex p̄missis duabus ꝓpositionibꝰ: sed quecūqꝫ ꝯueniūt in aliquo vno cōceptu cōueniunt in aliquo cōceptibili. ğ ⁊ in aliqua vna rōe. Ex qua cōcludo correlarie ꝙ ens dicit aliquā vnā rōem ꝓpriā cū dicat aliquē vnū conceptū: vt dicit etiā aureolus. Quarta ꝓpositio ꝙ conceptꝰ ꝓpriꝰ entis ē aliqua rō ꝓpria. hanc ꝓbo sic. nam illđ ꝙ nulla rō est nec in re nec in itellectu nō ē aliqd itelligibile. si ğ ꝓprius conceptꝰ entis non ē aliq̄ vna rō non erit itelligibile: ⁊ tūc erit nihil. nā qđ nō ē itelligibile ē nihil. vn̄ ēt negationes ⁊ p̄uatiōes si app̄hendūt̃ ab itellectu ap̄p̄hendūt̃ vt aliqua rō saltē in intellectu. P̄ oīs reduplicatio reduplicat aliquā rōem. sed reduplicatō addit̃ enti. ğ circa ens reduplicat aliquā rōem non aliquā alicuiꝰ entis sp̄ālis. ğ aliquā ꝓpriā entis vt ens. minor pꝫ. 4. meta. vbi dr̃. est ğ scia que speculat̃ ens inquātū ēs.

P̄ omne qđ est subiectū ꝓprium alicuiꝰ sciē hꝫ aliquā rōem ꝓpriam: qꝛ opꝰ huiꝰ non ē intelligibile. sꝫ ens est subiectū ꝓprium in meta. vt nūc suppono. ğ ⁊c̃. P̄. ipossibile videt̃ ꝙ cōceptꝰ illiꝰ ꝙ est rō formalis aliquibꝰ vt sint talia ꝙ non sit aliqua rō in se. sꝫ entitas est rō formal' alijs entibus vt sint talia. s. entia. ğ entitas ē in se aliqua rō formal'. maior est euidēs qđ. n. in se nō est aliq̄ rō quomō alijs erit ratō formal'. appꝫ ēt per exemplū. nā si aīal in se nō ē aliqua rō formal' non pōt esse rō formal' alijs vt sint aīalia. ⁊ iō dic̃ al' in se aliquā rōeꝫ. mīor est euidēs. sic̄. n. humanitas ē rō formal' q̄ hō ē homo. ita entitas ē rō formal' qua ens sit ēs.

P̄ per rōem Frācisci de marchia intellectꝰ cōcipiens aliqua sub ꝓprijs rōnibꝰ eoꝝ concipit ea mediāte aliqua rōe cōi. vꝫ. n. ꝙ ꝯcipiat ea sub aliq̄ ratōe ꝓp̄a vel cōi. sꝫ itellectꝰ distribuendo ens ꝓ quolibꝫ diuidēdo qđ lꝫ ens ꝯcipit oīa entia: nō sub rōnibꝰ ꝓprijs eoꝝ. ğ ⁊c̃. ꝓbatio minoris itellectꝰ viatoris nō potest itelligere infinita simul sub rōibꝰ ꝓprijs eoꝝ: sed intellectꝰ distribuendo ens ꝓ quolibet distribuit ꝓ infinitis. quia distribuit ꝓ oībus potētialibꝰ que sunt infinita. Infinite eni sunt species numeroꝝ in potentia. ğ non potest itellc̄s oīa ꝓ quibꝰ distribuit ip̄m ens intelligere sub ꝓprijs rōibus. ğ cū intelligat ꝫm aliquā rationē. intelliget ꝫm rationē cōem oībus. sꝫ ratio hiꝰ non est nisi ratio entis in cōi. ğ ⁊c̃. P̄ 2º arguit sic idē doctor: quecūqꝫ confūdūt̃ sic ꝙ non remanent in se distincta confundunt̃ i aliqua ratōe tertia alia a confusis. Impoſſe est. n. idē esse confūdens ⁊ cōfusū respectu sui ipius sꝫ oīa entia inferiora confūdūt̃ in rōe entis. ğ ip̄a ē ab oībꝰ distincta. sic̄ confusū ⁊ n̄ confusū sꝫ oīa entia inferiora vt ꝯparāt̃ siue accipiūt̃ i rōe entis i cōi confūdūt̃ in ea. vt āt accipiunt̃ in se ⁊ ꝫm ꝓprias rōes eoꝝ sūt incōfusa ⁊ distincta. oꝫ ğ entis rōeꝫ fore aliā rōnibꝰ iferiorē Ex quo concludo correlarie ꝙ conceptꝰ entis n̄ ē denudatꝰ ab oī vna rōe. cꝰ opꝰ dic̃ aureolus iō pꝫ falsitas illiꝰ opionis. Quita ꝓpō ē illa ꝙ aspectꝰ itellectus n̄ pōt ferri sup̱ aligd ōnudatū ab oī rōe. hāc oñdo ex p̄dcis sic. oē illđ in qđ fert̃ aspectꝰ iteꝰ ē aliqua rō. ğ iteꝰ non pōt ferri sup̱ aligd denudatū ab oī vna rōe. ꝯn̄a ē euidēs. sꝫ aſſs apparꝫ ex secūda ꝓpōne. Ex his iferro correlarie p̄ambulū p̄cedētis imaginatōis eē simpl'r fl̄m cuꝫ dic̃ ꝙ aspectꝰ itellc̄s potest termiari ad aligd mere confusū ⁊ indistinctū absqꝫ hoc ꝙ termiet̃ ad aliquā vnā rōꝫ ꝓpriā vl' cōem. nec rō istiꝰ p̄ābuli ꝯcl'dit cū dicit̃ ꝙ intellc̄s p̄t q̄scūqꝫ rōes distictas separe. det̃ ista. maior. ⁊ ēt mīor. cū dr̃ ꝙ alia ē rō confusionis ⁊ mixte notitie ⁊c̃. concedo ēt istā sed ꝯº non seq̄t̃ ex p̄missis cū infert̃. ğ non ē ipoſſe ꝙ conceptꝰ mere confusus ⁊ mixte notitie possit hr̄i absqꝫ aliqua distincta ratione cui initatur. pꝫ. n. manifeste ꝙ mutat abstractū icōcretū: sꝫ dꝫ sic iferre. ğ itellectus p̄t hr̄e conceꝰ de illa ratione q̄ ē confusio absqꝫ hꝫ ꝙ hēat conceptū de illa ratione que ē disticº ⁊ hanc conclusionē concedo. ex hoc. n. nihil hēs: qꝛ cōmittit̃ ibi fall'a figure distictionis. Ad rationes p̄dicte concl'onis rn̄deo. Ad p̄mam vniꝰ doctor dicit hic ꝙ maior n̄ est v̄a. ad ꝓbationē p̱ illud p̄nꝰ dicit ꝙ p̄ncipium illud habet veritatē qn̄ illud in aliquo aliqua sunt eadem non est illimitatum. nam tale ꝓpter sui illimitationē potest esse idem cum pluribus realiter distinctis inter se. exemplum de diuina essentia que est eadem cum tribus personis. conceptus auteꝫ entis est summe illimitatus propter summaꝫ cōitatem quā habet. Aliter potest dici forte

negando minorem.nam hic habeo vnā regulā
certā φ omne inferius habet distinctionē ali/
quā ex̄ itellectū a suo supiori.ꝛ p ɔn̄s aliqd ad
dit supra illud.ɔceptus g̊ entis n̄ coicidit ī idē/
titatē oiodā cū oibus rōibus nullo penitus ad
dito. Ad 8am demonstrationē pōt dici φ il/
la vocata demō. peccat in maiori ꝛ in minori.
ꝛ in conclusiōe.in maiori. quia implicat īcom/
possibilia.s.φ sit aliquis conceptus quiditati/
ue predicabilis.ꝛ per concept⁹ quiditatīos di
uisibilis ꝛ nullā tn̄ rationē incl'det vel iportat
que quidē incōpossibilitas ex predeclaratī ap
paret.Jn minori ꝑpositione peccat. cum.n.as/
sumit φ esse ad se ꝛ esse ad aliud sūt ɔ̄dictoria.
ꝛ ideo inter ipsa non est medium.quero.n.a te
si esse ad se:ꝛ esse ad aliud sint extrema forma/
lia contradictionis vel materialia.si formalia
g̊ alterum est puruz nihil.si materialia. g̊ oib⁹
illis que pn̄t esse sic extrema cōtradictoria nul
la ratio potest eē neutra.Sed rōnale ꝛ irratio
nale possunt esse extrema materialia contradi
ctionis.ergo nulla ratio potest eis esse neutra
qđ est manifeste falsuz. Jn conclusione peccat
quia cōcludit falsum ex falsis. Ad formam
g̊ rōnis nego minorem nec ꝓbatio eius valet:
vt dictū est.vnde concedo φ aliqua ratio pōt
concipi per abnegationez absoluti ꝛ respectiui
que quidē in se non ē absoluta nec respectiua:
sed neutra.vnde ratio entis in cōi nec est ad se
nec ad aliud positiue ꝛ ɔ̄rie:sed est vtrunq̧ pri
uatiue:sicut al' nec est rationale nec irrationa/
le vt precedit spēs nisi priuatiē:quia ad vtrūq̧
est in potentia lz sit vel includat neutruz posi
tiue.Sz cōtra.quia nlla rō inferior est absolu
bilior rōe superioris.sz ratio substātie q̄ est in/
ferior ratione entis cum sit absoluta formalr̄
ꝛ positiue tal' est absolutior quacūq̧ ratōe nō
sic absoluta vt est ratio entis.g̊ non includit il/
lā. P ad idē replicat aureolus sic.ipoīe ē as/
pectū intellectus terīnari ad aliquā rōem nisi
intelligat eam ad se ꝛ sine terino coītellecto vl'
nō ad se:sed terminū cointelligēdo. sed si non
cointelligit̄ terminus rō est absoluta.Si vō co
intelligit̄ termin⁹ rō est respectiua.g̊ talis me
dia rō excogitari non potest.maior patet.qꝛ co
intelligere ꝛ nō coītelligere terminū ꝺm eādez
rōez sūt ɔ̄dictoria imediata. Ad p̄mum res/
pōdit magister frāciscus de marchia sic.φ ab
solutū sumit̄ tripl'r.vno. put diuidit̄ ɔ̄ depen
dens.ꝛ isto. deus ē simpl'r ens absolutum:qm̄
hz eē oio idependens.alio. vt distinguit̄ ɔ̄ ens
ɔctū siū r̄strictū.3°.ut distiguit̄ ɔ̄ rl'm:tc̄ ad ꝑ
po⁹ di.φ ab⁹ put sūit̄ p̊ ꝛ 2°.s.put distinguit̄
ɔ̄ depēdens vl' cōtra ɔctuz siue restrictū.maio
ē vā.qꝛ sic ois rō supior ē absolutior rōe iferio
ris.isto. intelligēdo φ rō superioris ē magl' ide
pēdens q̄ inferioris: cū inferius dependeat a
supiori ꝛ nō econuerso:ꝛ etiā minus ɔcta ꝛ mi
nus restricta q̄ illa.vt pz g̊. Tertio. autem
accipiēdo ab⁹.s.vt distinguit̄ contra rl'm nō
ē vera:qꝛ sic ratio aliqua inferior ꝛ absolutior
ratione superioꝝ sicut rō sbē ratione entis:qꝛ
ratio substantie est absoluta formal'r ꝛ positiē.
rō āt ētī n̄ ē absoluta nec r̄spčiua isto. vt dc̄z ē
Ad 2⁹ dicendum φ aliquā rationez intelli
gi non cōintellecto termio potest esse dupl'r. vl'
qꝛ ista ratio formal'r est ad se: et omne illud qđ
sic intelligit̄ est proprie ꝛ formaliter absolutū
l' qꝛ ista rō n̄ ē for'l'r ad aliđ:n̄ tn̄ for'l'r ē ad se ꝛ il
lud qđ ꝑ istā rōnez intelligitur non coītellecto
terino non oz φ sit formal'r ꝛ impropē absolu/
tum nisi abstractum vocetur absolutum.cōce/
do ergo φ ratio propria entis non est absoluta
nec respectiua.imo est neutra q̈ditatiue ꝛ vtra
q̧ permissiue.ꝛ hoc est singulare in omni ratio
ne transcendēti. Ad tertiā demonstrationez
conceditur.maior si sit alia ꝛ alia ratō se tenēs
ex parte conceptus qui attribuitur ꝛ non ex ꝑ
te eorum quibus fit attributio.aliter null⁹ cō
ceptus esset vniuocus. Alia eni ē ratio anima
litatis ꝺm esse quod habet in homine:ꝛ alia ꝺz
esse quod habet in asino.Ad minorem nego eā
si accipiatur ratio vt se tenens ex parte entis.
Ad ꝓbationem dico φ lz sit alia ratio ꝓpria
de esse aliquid simpliciter ꝛ de esse aliquid: c⁹
aliquiditas sit de esse alterius:tamē ratio ipi⁹
esse eadem est ꝛ vtriq̧ cōmūis ꝛ ab vtroq̧ neu
tra. Ad 4⁹ concedo p̄mā ɔn̄am.s.φ omnes
rationes ꝓprie entium sunt extra ꝓpriam rōz
entis.sicut rationes ꝓprie iferiorū sunt extra
ꝓpriam rōem superioꝝ.ratio.n.superioris ab
strahit a rationibus ꝓprijs inferiorū.ꝛ eū infe
rens.g̊ sunt nihil.nego ɔn̄am. lz eniz rō ꝓpria
entis alias nō includat tn̄ rationes alie rōem
entis includunt.rō enim peccat in forma. ar/
guam enim sic vniformiter rationes ꝓprie ho/
minis ꝛ leonis sunt ex̄ ꝓpriam rōem animalis
pz.g̊ leo ꝛ homo non sunt aīalia:quod ē falsuz
pz φ ɔn̄a nihil valet.

Quantum ad tertium articulū vbi
est opinio ꝓpria ponēda
ꝛ scotica defendenda sic ꝓcedam.p̊ ponam ali
quas distinctiones.2°. ponam aliquas conclu
siones. De p̊ sit ista p̊ma distinctio φ conce/
ptus potest sumi multipliciter.vno. ꝑ potētia
conceptiua seu intellectiua.2°. pro ratione cō
cipiendi seu specie intelligibili.3°. ꝑ actu con/
cipiēdi seu intelligendi.4°. ꝑ aliquo per actū
intellectus formato seu elaborato:vt aliq do/
ctores loquunt̄.5°. ꝑ obiecto conceptibili seu
intelligibili.6°. ꝑ obiecto concepto.i.ꝑ obiecto
vt actu termīat actū cōcipiendi vel intelligen
di:qđ idem ē qđ relucet obiectiue in actu cōci
piēdi. Secūda distictio ē Scoti φ vniuoca
tio ē triplex.quedā phica:quedā logica:ꝛ que
dā meta. Uniuocatio phica est vnitas natu

p̊ distinctio

2a dist. vniuocatio phica logica metaphica

re ex natura rei:circunſcripto oĩ opere intelle-
ctus:ꝛ de illa vniuocatõe pħs loquitur 7°.pħi
coꝝ quando dicit ꝙ in ſpẽ ſpãliſſima eſt ꝓprie
compatio ꝛ nõ in genere:qꝛ ſpẽs ſpecialiſſima
dicit vnã naturã vniocã nõ aũt genus:ſ3 la-
tent equiuocatões in generibꝰ.genus.n.dicit
equiuocũ equiuocatõe oppoſita vniuocationi
pħice.eo ꝙ nõ corrñdet ſibi vna natura vel hy
poſtaſis extra ſ3 plures:ſm qð dicit ↄmẽtatoꝛ
ꝛ Themiſtiꝰ ſup libꝝ de aĩa.ꝛ vniuocatio iſta
ſolũ eſt ſpẽi ſpãliſſime que vere dicit vnã natu-
rã vnitate reali.minorẽ tñ ꝙ̃ ſit vnitas nũeral'.

Uniuocatio logyca ẽ vnitas alicuiꝰ realitatis
vel intentõis pme concepte ſub vna intẽtione
logyca.vbi grã.ſub intentõe generis vl' dñe vl'
alicꝰ alteriꝰ ſcðe intentõis.logycꝰ.n.cõſiderat
hiꝰ ſcðas intentiones adiunctas pmis. Ex q̃
ↄcludo correlarie.p̃ ꝙ aliquod trãſcẽdens eſt ꝑ
ꝑe vniuocatõe logyca:ꝛ l3 nll'a ſcða ĩtentio:pu
ta geꝰ vel dña ↄpetat tranſcẽdẽti alicui extra
genꝰ exñti:ſic p3:tñ aliq̃ ſibi ↄpetit ſaltẽ inten
tio vl'itatis q̃ ẽ logyca ꝛ ſa intentio. 2°. ↄclu
do ꝙ aliquid eẽ vniuocũ vniuocatõe logyca ꝛ
equocũ equocatiõe pħica nõ repugnat.p3 eni
ex predictis ꝙ genꝰ eſt vniuocũ vniuocatione
logyca ꝛ equiuocũ equocatione pħica. Uni
uocatio metapħica eſt vnitas alicuiꝰ prime in-
tentõis abſtrahibilis ꝑ inteꝰa pluribꝰ ex natu
ra rei circũſcripta quacũqꝫ intentõe ſcða logy-
ca.ꝛ ſcðo mõ tranſcẽdentibꝰ non ĩpugnat vni-
uocatio. Ex quo cõcluꝰ correlarie ꝙ aliquid
ẽ vniuocũ meta.qð nõ eſt vniuocũ pħice ꝓprie
loquendo. Tertia diſtinctio eſt ꝙ ſicut põt
poni duplex rõ in qua aliqua ↄueniunt.ſ.tran
ſcendẽs ꝛ p̃dicamẽtal'.ſil'r põt dupliciter diſti-
gui vniuocatõis modꝰ:vt dicat ꝙ ẽ quedam
vniuocatio tranſcẽdẽs ꝛ quedã p̃dicamẽtal'.ſ3
2ꝰ modꝰ dicendi eſt famoſioꝛ.iõ pħs loquitur
vt pl'iꝰ de ipo ꝛ antiqui doctores.vñ ſ3 illam
ꝓpõem famoſaz ꝛ dignitatẽ ſcotizantiũ.cuili
bet enti corrñdet ꝓportionabil'r ſua ꝓpria vni-
tas.ꝛ cũ ens de oĩbus p̃dicet ipm ↄſequit aliq̃
vnitas.ꝛ hoc non aſpicientes aliqui doctores
ꝙ̃pl'iꝰ a veritate deuiauerũt. Quarta diſtin
ctio q̃ eſt Frãciſci de marchia ſup pmũ ſniarũ
ẽ ꝙ q̃tuoꝛ ſũt gradꝰ vniuocatõis.ꝓp q̃ꝝ diuer
ſitatẽ diuerſificant opiones de vniuocatõe en
tis.vniuocũ.n.deſcẽdit in ſua vniuocata.qua
drupl'r Primꝰ gradꝰ ẽ qñ aliqd deſcẽdit ſ eã
dẽ rõez ꝛ ſ3 eundẽ modũ eſſendi cõem eis.ꝛ ſ3
eũdẽ ordinẽ eſſentialẽ.ꝛ ſm eundẽ gradũ ꝑfe-
ctionis eẽntialẽ.ꝛ ille gradꝰ ſiue moꝰ vniuoca
tõis ẽ ꝑfectiſſimꝰ gradꝰ poſſibil' repiri ĩ creatu
ris.ſ3 iſta vniuocatio ẽ tm̃ ſpẽi ſpãliſſime.ſpẽs
eni ſpãliſſima vt albedo deſcẽdit in ſua ĩdĩdua
ſm eandẽ rõem ꝛ ſm eundẽ modũ eſſendi eis
cõem.p3.ꝛ ſm eundem ordinem eſſentialẽ eis
cõem.ꝛ ſm pħm 2°.meta.ordo eſſentialis ẽ in-
ter ſpẽs.non aũt inter indĩdua.ꝛ iõ ſpẽs nõ de
ſcẽdit per pꝰus in vno indiuiduo ꙗ̃ in alio:acci-
dit.n.indiuiduo eiuſdez ſpẽi ꝙ ſit pꝰus alio. ac
cidit ẽt ĩdĩduo eiuſdẽ ſpẽi ꝙ ſit ꝑfectiꝰ alio poſ
ſunt.n.eẽ duo indĩdua eiuſdẽ ſpẽi eq̃ perfecta
ꝛ iõ ſpecies deſcẽdit in ea ſm eundẽ gradũ eq̃
ꝑfectũ.ꝛ hoc ꝑ ſe:ꝛ hinc ẽ ꝙ in ſpẽ ſpãliſſima ẽ
tm̃ ꝑfectiſſima compatio. 2ꝰ gradꝰ eſt mioꝛ
iſto.ꝛ ẽ qñ aliqd deſcẽdit in ſua vniuocata ſm
eandẽ rõnem.ꝛ ſm eundez modũ eſſendi:ꝛ ſ3
eundẽ ordinẽ eſſentialẽ.non autem deſcendit
ĩ ea ſm eundẽ gradũ perfectionis:quõ deſcen-
dit genꝰ aliqð ſubalternũ:vt al' in ſuas ſpẽs ꝑ
rõale ꝛ irrõale:puta ſubã aĩata ſſibil' eſt in oĩ-
bus ſpẽbus ſm eundẽ modũ eẽndi.ꝛ ſm eũdẽ
ordinẽ eẽntialẽ.vt dr̃ 7°.meta.ñ tñ deſcendit ĩ
eas ſm eũdẽ gradũ ꝑfectõis eẽntialẽ.aliuz.n.
gradũ ꝑfectõis aĩalis h3 hõ ꙗ̃ brutũ.ꝛ iõ iſ.ſ.
ĩ diuerſitate graduũ geꝰ recedit ab vniuocatio
ne.ꝛ accedit ad equocatõz.ꝓp qð dicit pħs 7°.
pħicoꝝ.ꝙ latẽt equocatões ĩ generibꝰ.Jn qui
bꝰ vbis pħs inuit duo.p̃.n.inuit mltiplicitatẽ
ꝛ diuerſitatẽ graduũ generis penes qð attẽdit eꝰ
equocatio. 2°. inuit vnitatẽ rõnis eiꝰ penes
quã ẽ eiꝰ vniuocatio.ꝛ hoc cũ dic.latẽt equoca
tões ĩ generibꝰ.ſub aliq̃.n.hiꝰ hñt equocatões
latere ſi latẽt.h̃ ãt ſub q̃ latẽt ille equocatões
graduũ generis ẽ vnitas rõis ipiꝰ.latẽt ẽt ibi ꝑ
pter diuerſitates graduũ.q gradꝰ ſũt eiuſdem
rõis formal'. 3ꝰ gradꝰ vniuocatõis ẽ mioꝛ p̃
dcis duobꝰ.ꝛ ẽ qñ aliqd deſcẽdit ĩ ſua ĩferiora
ſm eãdẽ rõem ꝛ ſm eũdẽ modũ eſſendi.nõ tñ
ſm eũdẽ gradũ ꝑfectõis eẽndi:ꝛ eẽntialẽ ordi
nẽ.ſic nũerus deſcẽdit in ſuas ſpẽs.deſcendit
eni nũerus ſm eãdẽ rõem numeri in cõi.ꝛ ſm
eundẽ modũ eſſendi:ſ3 tñ ſm aliũ ꝛ aliuz gra-
dũ ꝑfectõis.ꝑfectiorẽ.n.gradum nũeri parti-
cipat ternarius ꙗ̃ binariꝰ.deſcẽdit ẽt in ordie
quodam eſſentiali non ordine ſuperioꝝ ꝛ infe
rioruz:ſed per prius deſcẽdit in vnam ſpeciez
ꙗ̃ in aliam.vt prius in binariũ ꙗ̃ in ternariuz
ꝛ ſic aſcendendo.Et q̃tũ ad talia vniuoca dic
pħs.5.meta.ꝙ ſpẽs reꝝ ſunt ſicut numeri.ſic
eni ſpẽs nũeri hñt eẽntialẽ ordinẽ:ita ſpẽs re-
rũ ſũt ĩter ſe eẽntial'r ad ĩuicem ordinate.ꝛ iſte
gradus vniuocationis accedit ad analogiam.
vnde numerus eſt vniuocum.inquantum ſm
vnam rationem deſcendit in ſuas ſpecies ꝛ p̃-
dicatur de eis.analogum autem vt non deſcẽ
dit ſecundum eundem ordinem.eius tamen
ſpecies habent inter ſe ordinem eſſentialem.
Ex quo patet ꝙ ipſa analogia ſe tenet et po
teſt ſtare cum vniuocatione. Quartus gradꝰ
eſt minoꝛ predictis.et eſt quando aliquid de-
ſcendit in ſua inferiora ſecundum eandem ra-
tionem tantum.non tamen ſecundum eun-
dem modum eſſendi.nec ſecundum eundem
gradũ ꝑfectionis.nec ſ3 eundẽ ordinẽ eẽntia-

lẽ: ⁊ sic ens descendit in subãz ⁊ accñs. rõ.n. entis ẽ in se eadẽ in subã ⁊ accñte. hꝫ tñ diuersuz gradũ ꝑfectionis in eis. subã.n. ꝑfectior ẽ eẽntialr̃ accidente. prius.n. descẽdit ens in subãz ꝙ̃ in accidens. subã.n. ꝓ̃supponit̃ accidenti. 2º. hꝫ aliũ moꝰ essendi in subã ꝙ̃ in accidente. in subã.n. existit independẽter ab alio subiectiue. In accñte ãt hꝫ oppoꝰ modũ essendi. iste ãt est infimus gradus vniuocationis hñs multum de equiuocatione: qꝛ hꝫ diuersitatẽ graduuz: ⁊ modi eẽndi: ⁊ diuersitatẽ ordinis. iõ tale est sil' vniuocũ equiuocũ ⁊ analogũ. est vniuocum quantũ ad vnitatẽ rõis cõis. equiuocũ ãt ꝙ̃ꝰ ad diuersitatẽ graduũ: ⁊ modi essendi. Analogũ ãt quantũ ad ordinẽ. et hinc est ꝙ aliq aspicientes ad diuersitatẽ graduũ ꝑfectiõis. ⁊ modoꝝ eẽndi tantũ. dicunt ꝙ ens est equiuocuz.

Alij attendentes ad ordinẽ quo ens descendit in subãm ⁊ accñs. ⁊ ad ordinẽ quẽ hñt sua inferiora inter se dicunt ip̃m analoguz. Alij vero vniuocũ ad eius vnitatẽ rõis attendentes. ⁊ sic diuersificant̃ opiniones de ente q̃ oẽs opiones certe verũ dicunt in aliquo. Quita distinctio est eiusdẽ in p̊: ꝙ nõ hẽmus vniuoꝰ equiuocũ: ⁊ analogũ. dr̃nt ãt hoc mõ. qꝛ vniuocũ est cuius nomẽ significans est vnũ: ⁊ intentio significata est vna tñ. vñ vniuocũ dr̃ rõne vnitatis nois significantis ⁊ intẽtionis significate. vñ ista duo. s. ip̃m nomen significãs: et intentio significata cõparando adinuicẽ referuntur vniformiter ad se in ratiõe signi ad significatũ. ⁊ exꝰ quantũ ad hoc ꝙ sicut nomen qḋ est signũ ⁊ vnũ ita intẽtio significata ẽ vna.

Equiuocũ vero est cꝰ nomẽ est vnũ: intentiones vero plures: vñ in equiuocis vnitas nois significantis distincta est ab vnitate intẽtiõis significate: sicut multitudo vel pluralitas distinguit̃ ab vnitate. Ex quibus pꝫ ꝙ vniuoꝰ ⁊ equiuocũ ñ cõueniunt in vnitate nois. quia vtrobiqꝫ est nomẽ vnuz. dr̃nt tñ in diuersitate intentionis significate. qꝛ in vniuoco est vna intentio. in equiuoco ãt plures. Analogũ ãt ẽ qḋ significat vnitatẽ alicuius rõnis ꝺm priꝰ et posterius dictã. Ex hoc sequunt̃ tria correlaria. Primũ est qḋ in equiuocis non dr̃nt supposita ⁊ significata: ip̃m.n. equiuocũ: ut dc̃m est non significat aliqḋ vnũ cõe pluribꝰ inferioribus. sed significat primo ⁊ imediate plura. ⁊ iõ nõ est aliud significatũ a suppositis suis ꝓ quibus potest supponere. non autem sic est de vniuoco. qꝛ nomen vniuocũ significat vnã intentionẽ cõem multis inferioribꝰ. põt aũt nõ solũ supponere pro illa intentione quã significat. sed etiã pro oibus inferioribus quibus eiꝰ significatũ cõpetit. sicut pꝫ cũ dr̃. ois hõ currit. ⁊ ita aliud est significatũ vniuoci ⁊ eiꝰ suppositi. 2ꝰ correꝰ est ꝙ vniuocum est prius natura ipso equiuoco: ⁊ oẽ equiuocũ semꝑ reducit̃ ad vniuocũ sicut multitudo ad vnitatẽ. Hꝫ pꝫ. qꝛ aut qḋlꝫ istoꝝ qḋ significat equiuocũ est vniuocũ. aut nõ: si sic: hr̃ ꝓpoꝰ. si non: cum nõ sit ꝓcedere in infinitũ in significatis nominuz nec in noibus significantibus. tandẽ est deuenire ad aliqua. quoꝝ qḋlꝫ ⁊ per se est vnum et ita equiuocũ reducit̃ ad vniuocũ. sicut multa ad vnũ: ut dicit phs p̊ metha. qḋ illud qḋ non significat vnũ nihil significat. 3ꝰ correꝰ ẽ ꝙ inter vniuocũ ⁊ equiuocũ formalr̃ non ẽ dare meꝰ. lꝫ essꝫ dare materialr̃ aliquo mõ. s. quãꝰ ad ordinẽ suppositoꝝ. qḋ pꝫ: qꝛ sicut iter vnuz ⁊ nõ vnũ seu plura non est dare meꝰ. sic nec inter equiuocũ ⁊ vniuocũ. ergo omne nomen vel significat vnã intentionẽ: ⁊ sic est vniuocũ: vel non vnã: sed plures: ⁊ sic est equiuocũ. constat ãt ꝙ inter ista duo nõ est dare mediũ formalr̃. s. inter vnũ ⁊ plura. ⁊ ideo inter vniuocũ ⁊ equiuocum non est dare mediũ. nam analogũ nõ ẽ meꝰ nisi materialiter tñ. accidit.n. vniuocis ⁊ equiuocis ꝙ supposita eoꝝ habeant ordinez attributionis adinuicẽ. in hoc autẽ ordie differt analogum ab vniuoco ⁊ equiuoco. qḋlibꝫ enim hoꝝ abstrahit ab isto ordine. lꝫ etiam cũ isto saluetur vniuocũ. qꝛ habentia huiusmodi rationẽ ⁊ ordinẽ attributionis etiam hñt vnã rationẽ cõmunẽ. ⁊ tunc tale analogum se tenꝫ cũ vniuoco ⁊ non est vniuocum. quando autez talia habentia huiusmodi ordinẽ nullam hñt rationẽ cõmunẽ. tunc tale analogum se tenet cuz equiuoco. ⁊ ideo omne analogũ est formaliter vniuocum vel equiuocũ. lꝫ accñtaliter ratione. s. dicti ordinis vtrunqꝫ accñtaliter differat ab vtroqꝫ. Sexta distinctio est que ẽ Scotica. ꝙ refert dicere esse vniuocũ ⁊ esse vniuoce predicatum. albedo enim est quid vniuocum ĩ diuersis subis inquantum est in illis ꝺm eius nomen ⁊ ꝺm eius rationem. nõ tamẽ de ipsis vniuoce predicatur. nam predicari vniuoce ẽ predicari quiditatiue. differt inquã predicatõ vniuoca a predicatione denominatiua. vnde esse vniuocum pluribus nõ est nisi esse eiusdẽ rationis in omnibus queadmodum se habet albedo respectu subiectoꝝ. Sic potest dici õ ente qḋ est vniuocum. non tamen de omnibus vniuoce predicatur. qꝛ non predicatur de suis passionibus vniuoce: cum nõ predicetur quiditatiue de eis. neqꝫ etiã de vltimis differẽtijs: tamẽ sua ratio est eadem apud omnia.

De secundo huiꝰ articuli pono aliquas conclusiones. prima est. ꝙ ens sumptũ cõmuniter nõ ẽ vniuocum omnibus entibus vniuocatõne phica hanc probo sic: conceptui entis cõmuniter sũpto non correspondet vna natura in re extra. ergo conceptus entis nõ est vniuocus: tali vniuocatione. s. phica. añs ẽ euidens: qꝛ ꝯceptui entis ĩ cõi sũpti subsũt oia entia de quibus certum

ē ꝙ nō dñt aliquā vnā naturā. ꝯña etiam pȝ ex precedentib⁹. puta ex ꝑa distinctone. Secūda ꝯ°. sit hec. ꝙ ens cōiter sumptū ē vere vniuocū oīb⁹ entibus vniuocatione logica. hanc ondo sic. id qd̄ dicit aliquā vnā realitatē vel ꝑmā intentionē cōceptā sub aliqua intentione logica ē vniuocū vniuocatōe logica. sed ens cōmuniter sumptū est hi⁹. ğ rc̄. maior pȝ ex diffinitione vniuocatiōis logice posite superi⁹. minor ēt est euidens. qꝛ lȝ ens cōiter sumptū non cōcipiat̄ sub intētione generis vel dr̄ie vel alicuius secūde intētionis in genere: cōcipit̄ tñ: vel cōcipi pōt sub intētione vl̄is que vtiqȝ est intētio logica ꝛ secūda. Tertia ꝯ°. ē ista. ꝙ ens cōiter sūptū ē vniuocū oīb⁹ entib⁹ vniuocatōe methaphisica sic intelligendo ꝙ ens dicit aliquē vnū cōceptū realē abstrahibilē ab oībus entib⁹ ꝑticipantib⁹ ens quiditatiue. ꝑm quem cōceptū ens ē predicabile de oī ente q̄ditatiue ꝛ realr̄ ꝛ vniuoce ꝛ in quid. hanc cōclusionē oñdo sic. oīs intellectus certus de vno cōceptu ꝛ dubius de diuersis in quib⁹ ille certus quiditatiue includit̄: hȝ cōceptū illū de quo est certus aliū a cōceptib⁹ de quib⁹ ē dubius ꝛ vniuocū illis. sed intellectus hoīs pōt esse certus de aliquo ꝙ sit ens: dubitan⁹ tñ vtrū sit de⁹ vl̄ creatura subā vel accñs. ꝛ sic de oībus alijs in quibus includit̄ ens quiditatiue sicut pȝ. ergo conceptus entis est alius a cōceptibus dubijs ꝛ vniuocus illis. ita ꝙ de se est neuter tñ includit̄ quiditatiue in vtroqȝ illoꝝ. maior pȝ. qꝛ īpoſſe est eundē cōceptū eidē intellectui simul esse certū ꝛ dubiū. ergo vel ē alius ꝛ habet̄ ꝑpositum. vel nullus: ꝛ tunc nō est certitudo ꝺ aliquo cōceptu: est ergo alius. si ğ quiditatiue includitur in illis. sequit̄ ꝙ non tantū erit alius: sed ēt vniuocus eis. minor declarat̄ primo de deo ꝛ creatura. qꝛ quilibet ph̄us antiquus fuit certus de hoc qd̄ ponebat primū princi⁹ esse ens: puta vnus qui posuit ignē esse principiū: alius aquā. quilibet. n. erat certus ignem vel aquā esse ens. erat tñ eis incertū vtꝝ esset ens creatū vel increatū. primū vel non ꝑmuȝ. probo. non eni erat certus ꝙ esset ens primuȝ. qꝛ tunc de falso fuisset certus. falsum āt nō cōuenit sciri. nec etiā erat certus ꝙ esset ens non primū. qꝛ tunc oppositū non posuisset. 2° ꝑbatur de subā ꝛ accidente. nam ph̄i diuersi diuersimode oppinantur de luce. vnus. n. posuit ꝙ est accidens. alius ꝙ est corpus ꝛ substantia. ꝛ ille qui posuit ꝙ est subā est certus ꝙ est ens. non tamē est certus ꝙ sit sic substātia. qꝛ esset certus de falso: nec ꝙ non est substantia. qꝛ oppositū ponit. Ex quo cōcludo correlatiue. ꝙ hec ratio est apud omnē hominē insolubilis. qd̄ probatur. ratio fundata in primo ꝑncipio qd̄ quisquis negat mentitur. ꝛ totā ph̄iā destruit: est apud omnē hominē insolubilis ꝑdicta ratio est huiusmodi: vide eam. ergo rc̄.

Pro euidentia tamen huius rōnis ꝛ ad ipaȝ solidandā pono aliquas propositiones. prima est ista ꝙ conceptus entis nulli potest esse dubius. hoc probatur sic: aliquid ꝙ est subiectū primi ꝛ certissimi principij de c⁹ veritate nullus potest dubitare ē notissimū. sed cōcept⁹ entis est huiusmodi. ğ rc̄. maior pȝ. nā notitia ꝑpositionū dependet ex notitia terminoꝝ ex ꝑmo poste. minor pȝ. 4. metha. de hoc ꝑ pricipio impoſſe est idē simul esse ꝛ non esse. Cōfirmat̄ per Algazelē ꝑ tractatu sue metha. c°. 2°. diuisione prima. qui dicit sic. intellectus apprehendit ens ꝑm mo⁹ imaginationis sue sine aliquo dubio: nec eget ad aprehendendū descriptiōe seu diffinitione. ꝑ Auic. ꝑ metha. ca. 5. dicit notitia entis non acquiritur ex alijs notiorib⁹ se. Circa hoc aliquis posset dubitare an conceptus entis sit vniuocus vel equiuoc⁹. Respondeo ꝙ ꝯña non valet. qꝛ dubitare de his non est dubitare de conceptu entis in se. sed ꝺ quibusdā sibi attributis. vnde simpliciter simplex aut totaliter scitur aut totaliter ignorat̄: cū non habeat partē ꝑm quā possit sciri. ꝛ partē ꝑm quā possit ignorari. hec est ratio Scoti habens ortum ex. 7. metha. in fine. Secunda propositio est ista. ꝙ conceptus substantie: vel accidentis dei vel creature potest esse alicui dubius. hoc pȝ experientia ꝛ etiā probatū est in ratione precedenti. Tertia propositio est ista. ꝙ certitudo de conceptu entis non est certitudo solius vocis. ꝑbatur. qꝛ certitudo ꝑmi principij eiusqȝ terminoꝝ non est certitudo solius vocis. probat̄. nam in ipsa solū non pōt fundari primū principiū. Confirmatur propositio. qꝛ ph̄i inquirentes ꝑmū princi⁹ certi erant ꝙ ipm erat ens reale: cū solum sibi competat ratō primi principij. dubitabant aūt qd̄ ens erat. non ergo erāt certi de conceptu soli⁹ vocis. ergo rc̄. Quarta ꝑpō est ista. ꝙ ꝯcept⁹ entis ē cōcept⁹ quiditatiu⁹. hȝ ꝑbat̄. cōceptus qui ꝑdicat̄ in quid ē quiditatiu⁹. sed ꝯceptus entis ē hi⁹. ğ rc̄. minor ꝑbat̄. qꝛ ad interrogationē factaȝ ꝑ quid de aliq̄. optime rñdet̄ ꝙ est ens ꝑ qd̄ ꝑdicat̄ eēntialr̄ ꝛ ñ per modū q̄lis. ꝑdicat̄ quiditatiue. ens ꝑdicat̄ eēntialr̄ ꝑȝ cōmentatorē. 4. metha. cōcepto. 2°. ğ. intellige⁹ tñ ꝙ lȝ ꝯcept⁹ entis sit quiditatiu⁹ in se. ñ tñ ꝑdicat̄ de omnibus quiditatiue: sȝ de aliquib⁹ denoīatiue. vñ de passionib⁹ nō ꝑdicat̄ q̄ditatiue. sȝ denoīatiue. ut inferi⁹ oñdet̄. Pro euidētia tñ h⁹ ꝑpōis notandū ē ꝙ conceptus q̄ditatiu⁹ dr̄ duplr̄. vno mō ꝑ oī conceptu ꝑtinēte ad quiditatē rei. ꝛ isto mō tā cōcept⁹ gnīs q̄ȝ dr̄ie dr̄ quiditatiu⁹. Alio mō ꝑ solo illo cōceptu qui predicatur in q̄d. ꝛ isto mō ꝯcept⁹ generis est quiditatiu⁹. conceptus autē dr̄ie ē q̄litatiuus. Secundo sciendū ē ꝙ q̄ditatiū

dr̄ multipliciter. vno mō eēntiatiuē quo oēm essentiā tā creatā q̄ icreatā absolutā vel respectiuā.qr.s.ipm ē aliqua eēntia.2°mō dr̄ aliqd quiditatiuū cōstitutiue ut oē illud qd intrīsece cōstituit aliquid:siue sit materia siue sit forma:vel genus:vel dr̄ia.3°mō dr̄ aliquid quiditatiuū specificatiue:ut oē illud qd aliquam rē specificat: cuiusmodi est dr̄ia specifica vel forma rei vltima.4°dr̄ aliquid quiditatiuū repn̄tatiue:ut oē qd repn̄tatiuū alicui⁹ quid. siue sit verbū personale:siue spēs intelligibil siue actus intelligendi. 5°dr̄ aliquid quiditatiuū indicatiue.ut oē qd quiditatiue idicat. ut diffi⁹ 6°dr̄ aliquid quiditatiuū p̄dicatiue ut quicquid p̄dicat̄ in quid.ex his pn̄t accipi quedā correlaria.primū est q̄ oē quiditatiū cōstitutiue est quiditatiuū eēntiatiue.sed non e?.hoc p3. 2ᵐ correlariū est.q̄ oē quiditatiū specificatiue est quiditatiuū cōstitutiue.sed n̄ e?.p3 dr̄ia.n.specifica est q̄ditatiue specifica ⁊ ēt cōstitutiue.gen⁹ āt cōstitutiue:sed n̄ specificatiue. 3ᵐ corre⁹ est istud.q̄ q̄ditatiuū repsentatiue nō est quiditatiuū eēntiatiue nec cōstitutiue:nec p̄dicatiue nec indicatiue.⁊ h̄ illius qd repn̄tat. Juxta qd pono tria dicta: primū est q̄ cōcept⁹ entis ut est illud qd cōcipit̄ abstractiue cū p̄cisione teriatiōis q̄ teriat actū cōcipiendi ē q̄ditatiu⁹ eēntiatiue.p3.nā sola eēntia est illud q̄ aliquid q̄dificat̄ eēntiatiue.cōcept⁹ āt entis sic accept⁹ est id q̄ eēntia

2ᵐ dictū est q̄ cōcept⁹ entis sūpt⁹ p actu cōcipiendi vel p aliq̄ p actū cōcipiendi forto nō est quiditatiu⁹ nisi repn̄tatiue.p3. 3ᵐ dcz est istud q̄.cōcept⁹ entis accept⁹ p obō ɔcepto ē q̄ditatiu⁹ p̄dicatiue.p3.qr est supius. Quita ppō est ista.q̄ cōcept⁹ entis est distict⁹ a cōceptu oīuz entiū pticulariū.pbat̄.ipoīe est eūnd cōceptū eidē itellectui sit̄ eē certū ⁊ dubiū.sed cū certitudie de cōceptu entis stat dubitatio de cōceptu cuiusz entl i pticulari.ut p3 ex declaratl.g̃ ⁊c. P̄ ipoīe est aliq̄ p̄ta i vno ⁊ eodē cōceptu ɔuenire ⁊ differre.sed de⁹ ⁊ creatura ⁊ oīa entia pticularia ɔueniūt i ɔceptu entl.qr vtrūq3 ē ve ens:⁊ tn̄ dr̄nt rōib⁹ ppris ⁊ cōceptib⁹.g̃ ⁊c. P̄ passiōes isūt subō adeq̄to s̄m aliq̄ ppaz rōz vel h3 aliquē ɔceptū vnū ppriū s3 ens h3 ppas passiōes.4.metha.g̃ ⁊c. Sexta ppō est ista. q̄ nullū equiuocū dicit aliquē vnū ɔceptū ppriū suis equocatis nisi forte nomis.pbat̄.nā n̄ dicit nisi solā vocē cōez. Septia ppō est hec.q̄ ɔcept⁹ equiuoci n̄ ē ɔcept⁹ q̄ditatiu⁹.pbat̄.nā n̄ dicit nisi solā vocē cōez. nulla āt vox p̄dicat̄ q̄ditatiue de aliq̄ v̄a re.g̃ ⁊c.ex q̄ cōclu? vnū corre⁹ q̄ cū ɔcept⁹ entl sit q̄ditatiu⁹ ⁊ distiūct⁹ ab alijs q̄ ipe erit vniuoc⁹

Sed ad rōz Scoti.p.3.ɔclusiōe r̄ndet Aureol⁹ q istā rōz sic nitit̄ ipedire q̄drupl̄r.et p̄mo ondit q̄ ille mo⁹ arguēdi n̄ valet.qd sic p3.qr vn⁹ ⁊ idē ɔcept⁹ n̄ pōt eē cert⁹ ⁊ dubi⁹.s3 inte⁹ est cert⁹ q̄ ens dicit aliquē vnū cōceptū:⁊ dubitat vtr̄ sit anologū vel equocū vel vniuocū. g̃ ē dare aliquē cōceptū:q nec sit analog⁹ nec equoc⁹ nec vniuoc⁹:qd p3 eē fl̄m. P̄ ad idez 2°sic ad dc̄m alicu⁹ quē ego scio ipoīe eē m̄tiri dicentl.canis ē i platea vel i macello: hēo aliquē ɔceptū certū q̄ aliq̄ res designata p h̄ nomē canis est in platea.⁊ tn̄ dubito vtr̄ sit illa res latrabil' vel piscis.g̃ significat canis vnuz cōceptū cōez.qd ē fl̄m.g°for arguendi n̄ valet

P̄ ad forz soluēdo ppōit distictōz d ɔceptu a°dicens.q̄ cōcept⁹ ali⁹ pt itelligi dupl̄r. vel alietate dionis ⁊ sepate rōis.vel alietate tōlitatl.qr.s.cōcept⁹ toti⁹ est ali⁹ a cōceptu ptiuz: ⁊ ille est duplex.qr q̄z cōcipit̄ determiate vtrūq̄ vl' altex.q̄n3 sub quodā ɔfuso ⁊ mixto:ex⁹. videns m̄ltos minutos colores n̄ discernit eos. s3 i q̄dā mō mixto ⁊ cōfuso videt eos.⁊c. r̄ndet ad miorē.q̄ cōcipiens pōs aīe esse ens habet quedā cōceptū tōlez mixtū n̄ determiatū.puta h⁹ vel illi⁹.s.subē vel accn̄tis. P̄ 4°alibi cōcedit maiorē ⁊ miorez ⁊ cū iferf g°cōcept⁹ entl n̄ est cōcept⁹ subē determiate vel accn̄tl determiate.cōcedit q̄ est vtrūq3 ideteriate:nec pp h̄ vt dicit:sequit̄ q̄ dicat aliquē cōceptū p̄cisibilez ab illis vel abstrahibilem.

Cōtra hūc r̄ndentez ar.p.q̄ ipse sup p⁹ sniaz dicit di.ha q̄ ista rō dinōstratiue pbat q̄ concept⁹ entl est ali⁹ ab oibus cōceptib⁹ entiū pticulariū.sed h̄ est q̄ itendo cōcludere q̄ ad pn̄s p istā rōz.g°p̄me r̄nsiones vel rōes p̄dicte vane s̄t.demō°g°n̄ est solubilis. Addit ēt ille q̄ hec rō n̄ pbat vnitatem rōis.sed tm̄ vnitatē cōcept⁹. Cōtra h̄.qr videt̄ icludere ɔdictiōz.s.q̄ sit vnitas concept⁹ ⁊ n̄ sit vnitas rōis.p eod.n.accipio cōceptū ⁊ rōz obiectalē P̄ oñ?q̄ nulla illaz r̄nsionum valet.p̄ma.n.r̄nsio que est per istantiā cōmittit fallām figure dictionis:mutando quid in quale.nā analogia vniuocatio ⁊ equiuocatio sunt quedā secūde intentiones ⁊ nō prime.ens aūt dicit primā intentionem:nullus aūt cōceptus p̄me intentionis est formaliter concept⁹ secūde intentōnis.refert ergo dicere concept⁹ vniuocationis analogie ⁊ equiuocationis.et conceptū analogū vniuocū ⁊ equiuocū:cū ergo dicitur ɔceptū analogie ⁊ vniuocatiōis est accipere conceptū quid.cū vero dicitur conceptus equiuocus vel analogus est accipe cōceptū q̄le quid.qr denoiatiue sumit̄.p3 g°ɔdicit ista r̄nsio. R̄ndeo ad illā istātiā q̄ concept⁹ entis n̄ est concept⁹ analogi vel vniuoci vel equoci forl̄r.l3 posset eē vniuoc⁹ analog⁹ l' equoc⁹ denoiatiue.nō g°segt̄ ut dicit q̄ sit dare aliquē ɔceptū q n̄ sit analog⁹ equoc⁹ vl' vniuocus s3 bn̄ segt̄ q̄ cōcept⁹ entl n̄ ē cōcept⁹ analogic⁹ forl̄r.⁊ cū dr̄ ɔcept⁹ entl n̄ ē ɔcept⁹ analogici.g°n̄ ē analog⁹ n̄ valz.vn̄ cū oīs modus soluendi peccās p fallām sit ipoīs.sequit̄ q̄ di/

Solutio rōis scoti

Cō responsione aureoli

rendet ad istātiā aureoli

ad 2m dictū aureoli

cta iſtātia ⁊ ſolutio ſit ipoſſis. Ad 2ᵐ cum dr̄ ad dictū alicuius ⁊c̄. poſito iſto caſu tali ꝙ ſit aliquis qui n̄ poſſit mētiri. dico ꝙ nō eſt ſile: qꝛ canis nō dicit aliquē cōceptū cōem. ſed ſolū vocē. ens aūt dicit cōmuniſſimū conceptū et i oppoſito caſu non ſum certus niſi de conceptu nomis ⁊ ille ē aliꝰ nomialiter a ſuis ſignificatis.

ad 3am rōnē aureoli

Ad tertiā rōez que ē ad formā: dico ꝙ multiplr̄ peccat. tū qꝛ vbi ē alietas ibi ē diſtinctio. ḡ ponere alietatē ſine diſtinctiōe ē pōere oppoᵐ in adiecto. Iſta ḡ diſtinctio de alietate cōceptus iplicat repugnantiā. tū qꝛ nō videt̄ ſcientifice dictū: ꝙ cōceptꝰ oium entiū apprehendat̄ i quodā cōceptu mixto: ſicut mixti colores in celatura. tū qꝛ ſaltē habemꝰ ſm iſtam rōz ꝙ cōceptus entis ē alius a cōceptu cuiuſlibet entis in ꝑticulari: qđ eſt ꝓpoᵐ. ſed quali alietate poſtea dicet̄.

ad 4m rōnem

Ad quartā rōz pꝫ ꝙ cōcedit ꝓpoᵐ. qꝛ cōceſſa maiori ⁊ minori rōis neceſſario ſequit̄ ꝯ°. cōcedere ḡ ꝑmiſſas ⁊ negare cōcluſionē eſt rn̄dere ad cōcluſiōz: qđ n̄ eſt bonū: nec logice dictū. ꝓ iplicat ꝑconceſſi oppoſitū. ꝑ. n. cōceſſit ꝙ cōceptus entis n̄ eſt determinate cōceptus ſubē vel accn̄tis. ⁊ poſtea dicit ꝙ n̄ eſt ꝑciſibilis vel abſtrabibilis ab eis.

Confirmat̄ ſic. qꝛ oīs cōceptus qui ſic ſe hꝫ ad oēs alios cōceptus ꝙ eſt alius ab eis alietate nō cōuertentie eſt preciſibilis ⁊ abſtrabibilis ab eis abſtractiue ⁊ ꝑciſiue. ſed cōceptus enti ſic ſe hꝫ ad cōceptū oium entiū ſpecialiuꝫ ſicut ē euidēs de ſe. igit̄ cōceptꝰ entis ē preciſibilis a ꝯceptu cuiuſlibꝫ entis ſpālis: qđ tn̄ ipſe negat. pꝫ ḡ ꝙ iſta rō remanet in ſuo vigore.

Modus alr' thō' ſolue'di rōnes ſcoti

Et ideo eſt alter modus ſoluendi thome anglici in queſtiōibꝰ pn̄cis: qui iſtā rōez nitit̄ ſoluere tripliciter ⁊ ipedire. Prio inqꝫ ipedit eā ipedimto Aureoli: qđ iā patuit ſupra. 2° vero ipedit eā. d. ꝙ cuꝫ certū ſit mihi ꝙ rōnale ē qđdā ens. dubito tn̄ an ſit dr̄ia ſpecifica hoīs vel eꝰ ꝓpria pa°. ſi rō Scoti valꝫ. ſequit̄. dicit ipſe ꝙ cōceptꝰ enti ſit abſtrabibilis ⁊ vniuocus ꝓprie paſſioni ⁊ differentie: qđ tamen ut dicit ipſe Scotus negat: dicit. n. ꝙ nihil ē abſtrabibile ab vltis dr̄ia ꝑꝑ eꝰ ſimplicitatē. 3° rn̄det ad formā rōis qđ notū fuit phis ꝙ q̄ꝫtitas erat ens: vn̄ hn̄ ſciebāt ꝙ ſub aliq̄ ente ſignificato ꝯtinebat̄: ſub q̄ tn̄ ignorabāt. vn̄ hoc diſiunctū fuit eis notuꝫ: ꝙ ſit hoc ens vel illud: puta ſubā vel accn̄s. dubitabāt tn̄ ſub qua ꝑte hiꝰ diſiūcti ꝯtineret̄. ⁊ iō dicit ipſe nō ſequit̄ ꝙ cōceptus entis ſit alius a cōceptu ſubē vel accn̄tis. qꝛ erāt certi de cōceptu entium diſiunctiue.

ↄ thomam

Contra iſtū arguit̄. ꝑ ↄ ſolutiōez ad formā rōis. videt̄ ꝙ rō nō remaneat. primo ſic. intellectꝰ alicuiꝰ hoīs vel ē certus de diſiunctis duobꝰ ſm eoꝝ ꝓprias rationes vel ſm aliq̄ꝫ rōz cōem eis non ſecundū aliquā rationeꝫ cōmunem eis per te. qꝛ nulla ē eis talis cōis. ḡ ſꝫ aliquas ꝓprias. tūc ſic. intellectus ē certꝰ de duobꝰ diſiunctis ſm ꝓprias rōes eoꝝ. ḡ° eſt certꝰ de qualꝫ ꝑte diſiunctionis. ḡ° per ꝯn̄s nō ignorat alterā ꝑtē diſiūctionis: cꝰ oppoᵐ dicit. ḡ° vel iſta reſpon° iplicat oppoᵐ. vel oꝫ cōcedere ꝙ intellectus ē certus de diſiunctis. nō ſm aliq̄ꝫ rōz ꝓpriā. ſꝫ ſꝫ aliq̄ꝫ rōz cōez. qđ ē ꝓpoᵐ. ꝓ intellectꝰ certꝰ de vno cōceptu ū diſiunctiue hꝫ aliū cōceptū de illo ab illis de quibꝰ ē certus diſiunctiue. iſta pꝫ per ↄdictionē. ſed intellectus eſt certus ſine diſiunctione aliq̄ de cōceptibꝰ oiuꝫ entiū cū diſiunctione. ḡ iſti cōceptus nc̄c̄io ſunt alij ⁊ diſtincti. ꝓ intellectus noſter eſt certꝰ ꝑ te de cōceptu entis: ⁊ dubitat de cōceptu dei determinate. ḡ ille cōceptus ē diſtinctꝰ nc̄c̄io ab iſto. ſed nᵐ equiuocū alteri dicit cōceptū diſtinctū ab illo: ut pꝫ ex precedentibꝰ. ḡ ⁊c̄. Contra 2ᵐ modū ipediēdi arguit̄ ſic. nā duplr̄ peccat. primo qꝛ Scotus nō dicit qui conceptus entis ſit vniuocus in reſpectu ad qđcūqꝫ ꝯꝑet̄ nō tn̄ vniuoce predicat̄: qđ ꝓbat̄: qꝛ vnū qđqꝫ retinet ſuā rōz ꝓpriā ad qđcūqꝫ cōꝑatū. cuꝫ ḡ cōceptus entis hēat aliq̄ꝫ rōz ꝓpriā. ut ꝓbatū eſt ex premiſſis: ſequit̄ ꝙ in ꝯꝑatione ad vltimas dr̄ias ⁊ ad qđcūqꝫ aliud cōceptus entis ſit vniuocus: nō tn̄ de ipſis vniuoce predicat̄: cū de ipſis nō predicet̄ in quid: ut inferius apparebit. 2° peccat. qꝛ in rōne Scoti addit̄ ꝙ ille cōceptus predicat̄ in quid: de vltimis āt dr̄ijs nō predicat̄ in quid. ḡ pꝫ ꝙ ille moꝰ ſoluendi nullius ē exn̄tie. ḡ° remanꝫ predicta rō. ſoluat eā qui poterit. ꝓ 2° ad principalē tertiā cōcluſioneꝫ thome arguit̄ ſic per duas rationes fratris Geraldi odonis: qui arguit ſic. in quibuſcūqꝫ includit̄ realr̄ ⁊ formalr̄ ⁊ eſſētialiter vnū extremū vnius ⁊ eiuſdē ↄdictiōis illis eſt cōis aliq̄ rō realr̄ ⁊ formalr̄ ⁊ eēntialr̄ pꝫ qꝛ extremū ↄdictionis oꝫ hr̄e vnitatē n̄ nominis ſolū. ſed rei ⁊ nois. ⁊ tunc ſi extremū includit̄ realr̄ rō eſt realis. ſi eēntialr̄ eēntialis. ſed in deo ⁊ creatura ſubā ⁊ accn̄te ⁊ i q̄buſcūqꝫ entibꝰ ſpālibus h̄ includit̄ ꝓbo. Pro euidētia hꝰ minoris accipio extrema vniꝰ cōtradictōis ⁊ ſit illud oio nihil qđ eqpollet nulli rei. qꝛ qđ nulla res eſt nihil ē. ḡ cōtradictoriū iſtiꝰ oio nihil eſt aliq̄ res: tūc arguo ſic deꝰ ⁊ creatura ſubā ⁊ accidēs qđlibet iſtorū vel ē aliq̄ res vel nl̄la res ꝑ ↄdictoria. ſi nulla res ḡ nihil. ſi aliq̄ res tūc vel eēnl̄r vel realiter vl̄ intētiōaliter. ſi intentionalr̄. ḡ deus eſt res per intellectū humanū. 2° arguit̄ ſic ad idē. quecunqꝫ ſunt diſtincta n̄ per cōꝫ rōez incluſā in eis habent aliquā rōꝫ ſibi cōez in qua ſunt indiſtincta. hoc eſt euidens. ſed deus ⁊ creatura ſubā ⁊ accn̄s ſunt iter ſe diſticta. nō ꝑ cōem rōꝫ incluſā in eis. ergo ⁊c̄. ꝓ° minorē. qꝛ deus ⁊ lapis

ſunt diſtincta.tunc vel lapis diſtinguit̄ a deo inquantū res: vel inquātū ſubā: vel nō. ſi ſic g̊ oīs res ⁊ oīs ſubā ē a deo diſtincta.g̊ ipſemet a ſe Cōfirmat̄.qꝛ nulla rō eſt diſtinctiua alicuius ab aliquo qđ nō cadit ſub cōtradictorio illius rōis.exemplū.albedo nō eſt diſtinctiua albi ab aliquo niſi a nō albo.ſed aliqua rō includit̄ in deo ſub cuius ꝯdictorio nō cadit creatura.puta ens vel ſubā.g̊ ⁊c̄. ꝓ Scotus ad idē. ſi ens nō diceret vnū cōceptū cōem deo ⁊ creature ſequeret̄ ꝙ de deo nō poſſet haberi aliq̄ diſtincta cognitio.hoc āt eſt ſlm̄ ſm Paulum. Inuiſibilia.n.dei per ea que fcā ſunt itellecta cōſpiciunt̄.pro°ꝯñe. nullū obiectū propriū pōt exprimere vel gignere nobiliorē effectum ſuo proprio ſibi ſimillimo ⁊ adequato.ſꝫ cognitio dei acquiſita in creaturis:cū ipſe ſit ens ꝑmū nō dependens.cā oīuꝫ ñ cauſata eſt nobilior q̄ꝫ ſit aliqua cognitō cuiuſcūq3 obiecti cauſati.g̊ oꝫ ꝙ iſta eliciat̄ ꝑ aliqđ cōe reptū i ipſis.

Quarta conclusio eſt iſta:ꝙ vni°cōceptus entis ē vere realis:ſic itelligendo:ꝙ ens ut cōe deo ⁊ creature:ſubē ⁊ accidenti hꝫ vnitatē realē:non rōis.hoc ꝓbat̄ ſic.illud qđ predicat̄ eſſentialiter ⁊ in quid de aliquo ente reali ē neceſſario reale: ens ē hmōi: ut pꝫ ex precedentibus.g̊ ⁊c̄. ꝓ illud qđ preſupponit̄ oī actui intellectus hꝫ ſuā realitatē extra intellectū.ſed ens ſm propriū conceptū preſupponit̄ omni actui intellectus. cū ſit eius obiectū adequatū ⁊ ꝑmū.g̊ ⁊c̄. Confirmat̄ rō qꝛ cā ut cā eſt precedit ſuū effectū.ſed obiectū per ſe intellectꝰ ē per ſe cauſa actus intelligendi ſm Auguſ.9.de tri.ſic dicentē.liquido eniꝫ tenendū eſt.ꝙ oīs res quā cognoſcimus generat in nobis notitiā ſui.ab vtroq3.n.parit̄ notitia a cognoſcente ⁊ cognito hec Auguſ.cum g̊ ens ſit obiectū intellectus noſtri.g̊ ⁊c̄. ꝓ qđ eſt ſubiectū propriū ⁊ primū habitus vere realis hꝫ propriā ⁊ verā realitatē. obiectū.n. eſt cā habitus.ſed ens inquantū ens ē ſubiectū habitus methaphiſici qui ē vere realis.g̊ ⁊c̄.

Pro euidentia hꝰ concluſionis pono aliquas ꝓpoſitiones. Prima eſt iſta ꝙ ab aliquibus ſe totis realitate ſubiectiua diſtinctis pōt abſtrahi aliquis conceptus prime intentionis.hoc probat̄.nā ab indiuiduis eiuſdē ſpeciei pōt abſtrahi vnus cōceptus prime intentionis.ſed ipſa ſunt ſe totis diſtincta realitate ſubiectiua:qꝛ in nullo tali ꝫ°nec numerali ſubiectiue conueniunt.g̊ ⁊c̄. Secūda ꝓpoſitio ē hec ꝙ ponere aliquē conceptū ꝑme intentionis eē cōem deo ⁊ creature non ē tollere ꝙ deus ⁊ creatura ſe totis realiter diſtinguantur:ſaltē realitate ſubiectiua. hoc pꝫ ex precedenti ꝓpōne Tertia ꝓpō eſt iſta ꝙ ꝓprie vniuocatiōi cōceptus entis non corrñdet aliqua res ſubiectiua ⁊ i effectu.probatur. nā illis que ſe totis realiter realitate ſubiectiue diſtinguūtur:non pōt eē aliqua res ſubiectiua cōis.ſed deus ⁊ creatura realitate ſubiectiua diſtinguūtur.g̊ deo ⁊ creature non pōt eē cōis aliqua rō ſubiectiua vna.⁊ per ꝯñs ꝓprie vniuocationi cōceptus entis nō corrñdet aliqua res vna in effectu.eſt āt aduertendū ꝙ cuilibꝫ cōceptui reali vniuoco corrñdet duplex realitas: vna in ſe:alia in ſuis inferioribus. prima realitas ē obiectiua.ſecūda ē ſubiectiua:ſiue i effectu.ſed prima abſtrahit ab exñtia actuali ⁊ ab illis que actualē exñtiam cōſequūtur.ſꝫ ſecūda cōcernit actualē exñtiam ⁊ que ipſam ꝯſequunt̄.exemplū.cōceptui ſpecifico hoīs corrñdet vno mō realitas nature rōnalis non determinata ad hoc ſuppoſitum vel ad illud.

Alio mō corrñdet ſibi eadem realitas ut determinata diuiſa ⁊ participata in diuerſis ſuppoſitis. Primo hec realitas ñ hꝫ eſſe niſi obiectiuū:⁊ vnitatē ꝓpriā corrñdentē illi realitati 2°modo hꝫ eſſe ſubiectiuū in effectu:⁊ ſic non corrñdet ſibi aliq̄ vnitas.ſꝫ potiꝰ pluralitas:cū ſit in illis plurificata.ut dictū eſt.Iſta tñ plura pñt eē fundamentū remotū predicte vnitatis.ſilr̄ cōceptui entis corrñdet realitas dupliciter. Uno mō ipſa entitas nō determinata ad hanc vel ad illā entitatē:nec ad exiſtere vel non exiſtere:nec ad hunc modū eſſendi vel ad illū:⁊ ſm hanc realitatē hꝫ propriā vnitatē et eē obiectiuuꝫ preciſe.⁊ ſm hanc accidit ēt ſibi oīs entitas ſignificata:⁊ oīs modus eſſendi determinatus.alio mō corrñdet ſibi ipſa entitas ut ē determiata ⁊ plurificata i diuerſ ſuppoſitꝪ actu exñtibꝰ.⁊ ſꝫ hāc ñ hꝫ eē obiectiū hꝫ aliq̄ꝫ ꝓpriā vnitatē:imo totalē diuerſitatē. niſi qs vellet dicere ꝙ hꝫ vnitatē analogie ⁊ habitudinis que eſt inter ipſa in quibꝰ exiſtit. Sꝫ ꝯ. deus ⁊ creatura.ſubā ⁊ accñs conueniunt in rōe entis realis ut dicis:⁊ eadē diſtinguūtur ſe totis realr̄ ſm rē.g̊ implicas cōtradictionē.

Rñdeo ⁊ dico ꝙ predicta ſe totis diſtinguūtur ſꝫ realitatē ſubiectiue acceptā.⁊ ꝯueniūt realiter ſm realitatē obiectiue acceptā. vocādo realitatē oēm conceptū prime intentionis. ⁊ ſic pꝫ non eē cōtradictionē in dictis. Quarta ꝓpō eſt iſta.ꝙ vnitas ꝯceptus entis ē ſūme oppoſita vnitati materiali. ꝓbatur. nā illa q̄ hñt oppoſitas ꝯditiones in ſūmo: vident̄ eſſe ſūme oppoſita.ſed vnitas conceptus entis et vnitas numeralis hñt oppoſitas conditiōes. g̊ ⁊c̄. Ad euidentiā minoris ē ſciendū ꝙ vnitas numeralis ē determiatiſſima ⁊ diſtictiſſima ⁊ maxima: qđ pꝫ:nā nulla vnitas ē ipſa determinatior.⁊ iō ꝑ nullā aliā determiat̄.nulla eniꝫ vnitas ē ipſa diſtictior.⁊ iō vnitas ipſa ē ꝑncipiū numeri.nulla vnitas ipſa iferior. ⁊ iō deſcenſus ſub ipſa ē ipoſſibilis.ſꝫ ꝑ oppoſitū vnitas ꝓpria conceptus entis eſt indeterminatiſſima.cū ſit

transcendens:⁊ tante indifferentie quante intelligi potest:⁊ est indistinctissima.⁊ ideo cum nulla numerũ ponit nec cõpositionem nec aggregationẽ facit.est enĩ minima q͞r minor ipa intelligi non potest in conceptibus realibus procedendo.lꝫ enim vnitas generis sit minĩa: non tamen simpliciter.

Contra quartã conclusionẽ arguitur ꝙ conceptus entis non sit realis.q͞r qd̃ diuiditur per aliqua duo non est alterum determinate. sed ens diuiditur ꝑ ens reale ⁊ ens rationis.6.metha.ergo ⁊c. Respõdeo negando assumptũ.s.ꝙ ens ut est vniuocũ non diuiditur per ens reale ⁊ ens rõnis ut patebit in sequenti conclusione. Quinta conclusio est ista.ꝙ ens ut est vniuocũ non est cõmune enti reali ⁊ rationis Pro cuius euidentia pono duo preambula. Primũ ẽ quid intelligatur per ens rationis:dico ꝙ per ens rationis intelligo oẽ illud ⁊ solum illud quod habet esse per actum potentie collatiue vl̓ cõparatiue:ita ꝙ sua entitas non habet esse circunscripto actu intellectus. sed ab ipso inesse ⁊ in fieri dependet 2ᵐ preambulum est.ꝙ ꝑ ens reale intelligo illud qd̃ habet esse circunscripto omni actu intellectus compatiuo ⁊ cuiuscũqꝫ potẽtie collatiue.s.hoc premisso.probo cõclusionem sic.illud qd̃ predicatur quiditatiue ⁊ ẽntialiter de aliquo vere ente reali quod habet esse circũscripto omni actu intellectus est necessario quid reale habẽs esse circũscripto omni actu intellectus.pꝫ ex quo essentialiter de illo predicatur.sed nullũ tale potest ẽntialiter predicari:nec aliquo modo de ente rationis.ergo ⁊c.sed omne vniuocuꝫ predicatur ẽntialr̃ d̓ suis vniuocatis.g̃ ⁊c. Pr̃ illd̓ tale cõmune vniuocũ enti reali ⁊ enti rationis vel presupponitur ab aliquo actu intellectus:vel nõ presupponitur:⁊ etiã vel causatur per actũ intellectus:vel nõ causatur per hiꝰ actuꝫ.si ꝓsupponitur ⁊ nõ causatur.g̃ vere hꝫ esse reale:reale ãt nõ potest predicari de ente rõis.si nõ presuppõitur per actũ intellectus sed causat̃.g̃ tale nõ potest predicari de ente reali ẽntialiter.g̃ nõ est quid vniuocũ. Est ergo sic imaginãdum ⁊ est imaginatio Scoti super primũ sniarũ.ꝙ enti reali ⁊ enti rõis nõ põt eẽ aliqd cõe vniuocũ:ita ꝙ ens qd̃ diuidit̃ per ens reale ⁊ ens rõis:nõ dicit aliqꝫ rõꝫ cõem sed solaꝫ vocẽ:⁊ illud ens sic cõe nõ est subiectũ in methaphisica.cũ metaphisicus sit solũ artifex realis.⁊ per ꝯñs quelibet pars sui subiecti debꝫ esse realis sicut est suũ subiectum .Dico tñ ꝓ euidentia hꝰ aliquas propões. Pria ꝙ oibꝰ entibus rõis est aliqd̃ cõe vniuocũ. puta ens rõis. ꝓbatur.qm̃ a participantibus formalr̃ aliqꝫ rõꝫ cõem est abstrahibilis aliquis conceptus vniuocus.entia ãt rõis participant aliqꝫ vnã rõꝫ.q͞r esse rõis.ergo ⁊c. Secũda propositio est ista.ꝙ oibus entibus realibus est aliquis cõmunis cõceptus realis vniuocus.hoc pꝫ ex tertia cõclusione huius articuli. Tertia propositio est ista.ꝙ nullus cõceptus real̓ potest esse vniuocus entibus rõis. probatur. q͞r vniuocũ vniuocans predicatur quiditatiue de suis vniuocatis.ens ãt reale ñ predicatur quiditatiue de entibꝰ rõis ut pꝫ.ergo ⁊c. Quarta propositio est ista.ꝙ nullus conceptꝰ entis rõis potest esse vniuocus entibus realibus.ꝓbatur.nam predicari conceptũ rõis de ente reali est implicare oppoᵐ in adiecto .ergo conceptus rationis entibus realibus vniuocus eẽ nõ potest. Sed contra istã conclusionẽ arguit Aureolus.primo ꝯtra Scotũ dicens ꝙ Scotus videtur cõtradicere principijs suis. ratio sua est ista.ois intellectus certus de vno cõceptu ⁊ dubius de diuersis habet conceptũ aliũ de illo de quo est certus ab illis de quibus est dubius ⁊ vniuocũ illis:istud dicit ipse videt̃ esse principiũ Scoti.sed potest aliquis esse certus de aliquo ꝙ sit ens:⁊ dubitare vtrũ reale vel rõis.ergo ens ut diuiditur per ens reale ⁊ ens ratiõis dicit aliquẽ conceptũ cõem vniuocum illis. Pr̃ ad idẽ arguit vnus doctor sic. omnis potentia feribilis super aliqua plura obiecta hꝫ aliqd̃ vnũ cõe ⁊ propriũ obiectum: sub quo oĩa illa cõtinẽtur.sed intellectus põt ferri super ens reale ⁊ ens rationis. g̃ oportet ꝙ hoc sit in virtute alicuius primi obiecti.sed obiectũ primũ intellectus nõ est sola vox ut ẽt dicit Scotus.nã potẽtia realis hꝫ obiectũ reale primũ.ergo ⁊c. Pr̃ magis distant deus ⁊ creatura qꝫ ens reale ⁊ ens rõis.tũ q͞r deus et creatura distant in infinitũ.nõ sic ãt ens reale ⁊ ens rõis.tũ q͞r ens rõis ꝑdicat̃ de creatura ⁊ in ipsa fundat̃.sed per te deus ⁊ creatura cõueniunt in aliquo vno cõceptu.g̃ multo magis ens reale ⁊ ens rõis. Rñdeo ⁊ dico ꝙ ad hoc ꝙ aliquis cõceptus sit aliquibus pluribꝰ vniuocus nõ requirit̃ solũ ꝙ sit alius alietate vocis:sed ẽt ꝙ sit alius alietate ꝓprie rõis cui innitit̃.⁊c ad formã dico ꝙ qñ aliquis est certus de aliquo ꝙ sit ens:dubitans vtrũ reale vl̓ rationis:est certus de cõceptu solius nois. Sꝫ dices idẽ dicã ad istã rõꝫ tuã per quam ꝓbas vniuocationẽ dei ⁊ creature. Rñdeo rõꝫ fac si potes.hoc ãt facere ñ poteris:si bñ aduertas ad ꝓpões que illã rõꝫ solidãt ⁊ muniũt:ut ꝯ oẽꝫ sagittã possit defendi. Ad hanc premitto illd̓ qd̃ dicit Scotus in suis theorematibꝰ ꝙ intelligibile intellectionẽ natura precedere necesse ẽ.et idẽ potest haberi ex dictis Augus.⁊ in q̄stionibus de esse intelligibili diffusius declaratur. Secundũ dictum est.ꝙ obiectuꝫ intellectus non dependet ab intellectu.sed obiectum intellectus hꝫ rõꝫ presuppositi respectu

intellectus:ut patet supra.ergo obiectum:intellectus non dependet ab intellectu. Tertium dictū est q omne per se cōtentū sub obiecto formali itellectus est per se obiectū intellectus.ğ omne qd est per se contentū sub obiecto formali intellectus est dependēs ab itellectu 4m dictū est q nullū ens rationis est per se contētum sub obiecto formali intellectus. pbatur.nā illud cui repugnat q cōpetit omni p se contēto sub formali obiecto intellectus:non est pe se contētum sub formali obiecto intellectus.sed enti rationis repugnat indepēdentia intellectus ab itellectu vel ab equipollēti.qd dico pp aliquas potentias collatiuas.ğ ens rationis non est per se contētum sub formali obiecto intellectus 5m dictū est q enti rationis non cōpetit intelligibilitas per se.probatr.naz qd nō continetur per se sub formali obiecto itellectus non est idē idētice suo contēto.nec ē virtualiter inclusum in ipso non hz per se itelligibilitatē.hoc pz ex declaratis superius.sed ens rationis non continetur per se sub formali obiecto intellectus.pz ex precedenti. nec est idē idētice alicui suo contēto. ens.n.rationis enti reali idētificari non potest:nec est virtualiter in ipso inclusum:sicut passio in subiecto. qr ens rationis non pōt esse passio entis real. ergo ens ratōnis nō hz per se intelligibilitatē. 6m dictū est.q enti rationis cōpetit intelligibilitas per accñs.probatur.nā oē qd pōt intelligi per se est intelligibile per se.pz ex precedenti.ğ q non est intelligibile per se est intelligibile per accñs 7m dictū est q intelligibilitas entis rōis est intelligibilitas equiuoce. H pz ex predictis.nihil.n. cōpetit ei vniuoce cuz ente reali. Ex predictis igitur pz q ens rationis non habet rōz proprie intelligibilez: nec actui intellectus presupponit nccio Ad formā rationis pōt dici q intellectus non fertur vniformiter obiectiue in ens reale r ens rōis. qr ens in reale fertur sicut in per se obiectum. in ens autē rationis sicut in illud qd obycitur sibi per accñs.iō nego ɔñam Ad probationē añtis pz ex prelibatis. Ad probationē ɔñe cōcedo q vnius potentie est vnū obiectum proprium r adequatū:sub cuius ratione attingit quicquid per se ab ea attingitur: vel saltem ē idem idētice actui participanti formaliter rationē eius.nunc aūt ens rationis non est p se attingibile ab intellectu:ut pz ex dictis supius.

Ad 3m nego maiorē.nā plus distāt extrema alicuius distantie q̄z contēta sub altero extremorū.sed ens reale r ens rationis sunt extrēa cuiusdā distantie.sed deus r creatura cōtinētur sub ente reali.ergo ens reale r ens ratiōis magis distant q̄z deus r creatura Ad probationez potest dici q inter deū r creaturā est distātia per infinitatē itensiuā ipsius dei.sed talis distantia non tollit oēm rationez conuenientie. sed distantia que est inter ens reale r ens rationis tollit omnē rationē conuenientie: vt patet ex declaratis in corpore questiōis Ad aliam probationez dico q illa predicatio nec fundatio non arguit maiorē idētitatem.certū enim est q duo indiuidua eiusdem speciei minus distinguūtur q̄z accidens r subiectuz:r tamen accidens fundatur in subiecto r predicatur de subiecto.vnū autem indiuiduū eiusdē speciei non potest sic in aliquo fundari:nec de aliquo predicari.

Sexta conclusio est q licet conceptus entis sit in se vniuoc9 r ad quecunq3 cōparatus dicat vnam rationem aliq̄z: non tamen est de omnibus vniuoce predicabilis nec quiditatiue. qd probatur primo sic. illud qd cadit in diffinitione aliquorū:ut additum non predicatur quiditatiue de illis nec p se.sed ens cadit in diffinitione aliquorū ut additum.ergo rc.maior patet.r probatur minor. qr.7.metha.dicitur q in diffinitione passiōis ponitur subiectum ut additum.ens autez hz passiones multas ut verum bonum vnum ex 4.metha. Preterea omne qd predicatur quiditatiue de aliquo subiecto est idem illi per se primo modo.sed ens non est idem per se pmo modo cū passionibus suis.ergo rc.maior patz qr solum illa r omnia illa de primo modo pertinent ad quiditatez.minor patet.quia subiectuz non est idem passioni in primo modo:naz magis esset idem subiectum passioni q̄z passio subiecto Confirmatur minor:qr predicationes per se non conuertuntur primo posteri. sz passiones entis predicantur per se de ente.ergo non econuerso Preterea probatur eadez conclusio quantū ad vltimas differentias. vz q de ipsis non predicatur ens quiditatiue:et hoc sic.conceptus primo diuersi sunt nihil cōmune penitus includentes:sed conceptus vltimarū differentiarum sunt huiusmodi. ergo rc.maior patet.5.metha.vbi ponitur differentia inter differentia r diuersa.naz differentia vt dicitur ibi sunt alicui idē entia:ita q ī aliquo sui conueniunt: r in aliquo differunt. diuersa autem in nullo sui conueniunt. probatr minor.nā accipio duas differentias vltimas .s.a.r.b.tunc.a.r.b.vel sunt differentia vel diuersa.si diuersa habeo propositū.si differētia. ergo in aliquo conueniunt r in aliquo differūt ex premissis.tunc accipio illa per que differūt vel sunt differentia vel diuersa: si diuersa eadem ratione standū erat in primo: vel saltem habetur q ens non predicatur de istis quiditatiue.si differentia ut prius arguaz.r sic erit processus in infinitum. Preterea conceptus eius quod est ratio differendi precise est simpliciter non includens conceptum alium

cōiorem. ſed formalis rō differentie ē huiuſmodi. ergo ⁊c̄. maior pꝫ. qꝛ ſi includit cōceptū aliū cōmuniorē. puta entis: oꝫ ꝙ in illo conueniat cū aliquo. ⁊ per ꝯñs non eſt preciſe rō differendi. minor patet. tum ex noīe ⁊ ratione. tū per porphi⁹. d. ꝙ oīs differentia ſpecifica facit aliud. Pꝛ ſi dr̄ia includeret conceptuꝫ entis tunc in omni diffinitione eēt nugatio. ꝯñs eſt falſum. ergo an̄cedens. probatio ꝯñe. tū qꝛ nugatio eſt qñ idem bis repetitur. ſed ſi dr̄ia ipꝫ ens includeret ens repeteretur bis. ſ. ſel' in animali ⁊ ſemel in ratiōali. Jſte tres rōes ſolēnes ſunt Scoti. per quas dicta ꝯ° probatᷣ. inter quas primā reputo inſolubilē: nec vnꝗ aliqs fuit auſus tentare ſoluere. lꝫ vnus doctor tētet vltimā illā ſoluere: qđ tangetur iferius in illa queſtione de genere ⁊ differentia. Cōtra iſtam concluſionē ꝗtum ad paſſiones entis arguit Aureolus ſic. oīs entitas in ſe indiuiſa et ab alys diuiſa: ut ab alys diuiſa: i ſe eſt vna pter aliā. ſi ergo entitas eſt formaliter diſtincta ab vnitate: erit ab illa formaliter diſtincta vel diuiſa: ⁊ in ſe indiuiſa. ⁊ per ꝯñs in ſe vna pter illā qđ eſt cōtradictio. eſſet eniꝫ vnitas preter vnitatē. Pꝛ quecūqꝫ ſunt diſtincta ſunt plura: ſꝫ vbi eſt pluralitas ibi ē dare vnitates ad minus duas. ergo ſi vnitas ē diſtincta ab ente vltra vnitatē ē alia vnitas: ⁊ tunc d̄ illa vnitate: queraꝫ ut prius. vel ē diſtincta ab ente: vel non: ſi ſic. ḡ ipa ſunt plura. ſed vbi ē pluralitas ibi ſunt due vnitates ad minus. ergo ⁊c̄. Reſpondeo ad predicta. pro cuius euidentia ē notandū ꝙ iſta ſunt adinuicē ordinata. ē inquā prima indiuiſio: que ē via ad vnitatē: ⁊ non eſt ipſa vnitas. Secūdo ē vnitas ad quā terminatᷣ indio. Tertio ē idētitas que eſt relatio fundata ſuper vnitatē. ſm hoc ergo dico ꝙ non ſequitur ꝙ ſi eſt indiuiſum ꝙ ſit vnum. nam indiuiſio non ē vnitas: ſed ſequitur vnitatē: ⁊ eſt via ad vnitatem: vide alibi prolixius: puta in interrogationibus interrogatione ſexta. Ad 2ᵘᵐ concedo ꝙ quecunqꝫ ſunt diſtincta ſūt plā. ſed non ſequitur ꝙ vbi ē pluralitas ꝙ ibi ſint formaliter due vnitates: ſed bene ſequitur ꝙ ſint ibi duo vna vnū quiditatiue ⁊ aliud denominatiue: ita ꝙ per eādē vnitatē per quā vnitas ē vna ꝗditatiue p eādē ens ē vnū denoīatiue.

Quantum ad vltimū articulū hui⁹ queſtionis pono aliꝗs propoſitiones. prima ē ꝙ conceptus entis ē cōmuniſſimus ⁊ ſumme primus. hoc probatᷣ: qꝛ conceptus ille quē nullū poſitiuū poteſt ſubterfugere: imo oēs ſunt infra eius ambitū: eſt cōmuniſſimus ⁊ ſumme primus: ſed concept⁹ entis ē huiuſmodi. ergo ⁊c̄. Pꝛ ille concept⁹ cui p̄ ſolum opponitur prima negatio eſt ſūme primus ⁊ cōmuniſſimus: ſed conceptus entis ē huiuſmodi. ergo ⁊c̄. minor pꝫ: qꝛ non eſſe eſt prima ne°que primo opponitur ipſi enti eſſe.

Confirmatur propō. qꝛ primū principiuꝫ hꝫ cōceptū cōmuniſſimū pro ſubiecto: ⁊ primo p̄mū. iſta pꝫ. nam primitas propoſitionis eſt ex primitate terminoꝝ: ſubiectū primi principij eſt ens. 4. metha. ergo ⁊c̄. ex quo concluditur ꝙ nulla ratio ē cōmunior ente. Sed cōtra. quecūqꝫ ſunt idem conueniunt in aliquo vno cōmuni. ſed conceptus entis ē idem cū omnib⁹ conceptibus. ergo oꝫ ꝙ ſit aliquis conceptus vnus cōmunis in quo conueniant. Confirmatᷣ ratio. qꝛ ſi conceptus entis eſt cōmunis vel cōuenit in aliquo cū alys entibus: vel in n°. ſi primū: habeo propoſitum. oportebit inꝗ ꝙ illud ſit cōmunius cū ſemper illud i quo aliqua cōueniunt ſit cōmunius extremis cōueniētib⁹. ſi in nullo. ergo nō ſunt idē. Pꝛ illud qđ dicitur de ente ⁊ de non ente eſt cōmunius ente: ſꝫ plura ſunt huiuſmodi. ergo ⁊c̄. minor probatᷣ. plura exēpla adducendo. primo qꝛ ſignificari per nomen conuenit enti ⁊ non enti inquantū nomen eſt. 2° qꝛ non homo qđ eſt nomen infinitum eſt cōmune enti ⁊ non enti. bene inquā dicitur ꝙ nihil eſt non homo: cū affirmatō hominis vere negetur ab ipſo. vnde cū nihil non ſit homo: ſequitur ꝙ ſit non homo. 3° qꝛ poſſe poteſt dici de ente ⁊ de non ente. dicimus eniꝫ de antichriſto qui non eſt ꝙ poſſi eſt. 4° qꝛ predicari conuenit enti ⁊ non enti. dicimus eī nihil eſt nihil. 5° qꝛ formalitas conuenit enti ⁊ non enti. p° qꝛ nihil ⁊ ens diſtinguuntur formaliter: vel ſunt non ideꝫ formaliter: qꝛ forte diceres ꝙ nihil non eſt diſtinctum: cū idem ⁊ diſtinctū ſint paſſiones entis diſiuncte. primo metha. ⁊ de quocūqꝫ dicitur paſſio de eodē dicitᷣ ⁊ ſubiectū: per qđ poſſes probare ꝙ nihil eſſet ens: qđ eſt contradictio. ⁊ ideo pro cauillatiōe non euades. qꝛ dicā ꝙ nō ſunt idē formaliter. ſed quecunqꝫ non ſunt idem formaliter habēt formalitates per quas non ſunt idē. Reſpōdeo pro cuius euidentia ē ſciendū ꝙ cōmunitas in conceptibus multipliciter pōt accipi. primo in ordine conceptuū p̄dicamentalium. 2° in ordine conceptuum realium ⁊ quiditatiuoꝝ. 3° in ordine conceptuum denominatiuorū realium. 4° in ordine conceptuū qualitercūqꝫ entium. Jn primo ordine conceptus predicamentales ſunt ꝯmuniſſimi ita ꝙ ſupra ſe non habent aliquē cōmunē conceptū in ordine .io. predicamentoꝝ. nullū. n. hñt p̄dicamētuꝫ cōe. Jn 2° ordine conceptus entis cōis deo ⁊ creature quiditatiue ē cōmuniſſimus: ita ꝙ nullus conceptus quiditatiuus ē cōmunior deo ⁊ creature ꝗ ipſe conceptus entis. Jn 3° ordine cōcept⁹ tranſcēdētes cōuertibiles cuꝫ ente ſunt cōmuniſſimi. Jn 4° ordine ens ut ē cōmune enti reali ⁊ enti rationis ⁊ cuicunqꝫ per animā fabricato eſt cōmuniſſi⁹: ⁊ ſub iſto

p̄ propoſitio vbi probat ꝙ conceptus entis ē cōmuniſſimus

Comunitas i cōceptib⁹: p° ordine ɔceptuū p̄dicamentaliū; 2° ordine ɔceptuū realium; 3° ordine ɔceptuū denominatiuoꝝ realiū; 4° ordine qualitercūqꝫ ɔceptuū entiū

ente credo posse ɔcipi oīa entia priuatiua ꝛ sic ista talia. ita ꝙ penitus nulla rō conceptibilis potest ipsum subterfugere.

Ad rationes respōdeo pro euidētia. primo pono duo dicta. primū est ꝙ proprie loquēdo superius ꝛ inferius nō cōueniunt in aliquo. pꝫ. qꝛ tunc esset processus in infinitū. nā tūc queram ꝺ illo alio. oꝫ. n. ꝙ illud sit quid superius ad ista: et sic procedā sicut prius. zꝰ dictū est illud. ꝙ superius est illud in quo inferius cōuenit cuꝫ aliquo: ꝛ est idē idētitate nō adequata. Per hoc ad formā dico ꝙ cōceptus entis nō cōuenit in aliquo 3ᵒ cū ɔceptu hꝰ entis. sed ē illud ī quo aliqua entia cōueniunt. vnde lꝫ in nullo 3ᵒ cōueniant: est tamē illud in quo oīa cōueniunt. ꝛ sic seipso cōuenit. Ad cōfirmationem rn̄deo ꝛ dico ꝙ cōceptus entis in nullo 3ᵒ conuenit. sed ipm̄ seipso est rō hꝰ cōuenientie. ꝛ iō nō sequitur ꝙ nō sit idē. Ad zꝰ: pro cꝰ euidētia est sciendū. ꝙ ens in. 4. ordine ut visum est dr̄ de oī ɔceptibili: ꝛ etiā de extremo ɔtradicᵒ entis: qꝺ est subcꝰ primi principij. ꝛ iō rō ista ꝓbat bene ꝙ sit aliquid cōmunius ente qꝺ ē in zᵒ ordine. nō āt primo qꝺ est in. 4ᵒ ordine. significatū g̊ per nomē ꝛ possibilitas ꝛ nomen infinitū ꝛ hiꝰ talia sunt contēta sub ente in. 4 ordine: ꝛ illud nō dicit nisi solā vocē cōmuneꝫ eis. Secūda ꝓpō est ista ꝙ ens ut de eo loquimur hꝫ cōtradictionē vere. Circa qꝺ sciendū est ꝙ est opinio quorūdaꝫ quā sepe audiui volentiuꝫ omnē textum ari. destruere chimerizantiū ꝛ fingentium ens nō habere cōtradictionē ꝛ motiuum eoꝝ stat in hoc. ꝙ illud contradicꝰ esset intelligibile. sed oē intelligibile ē ens. ꝛ tunc eēt ens. qꝛ nulla potētia apprehendit aliqꝺ obcꝰ nisi sub rōne primi obiecti. ens autē est primū obiectū intellectus ꝓm Auic. si g̊ ens haberet contradictionē. sequitur ꝙ illa esset ens. sed inter ens ꝛ ens nō est contradicᵒ

Confirmatur. qꝛ cōtradictionis extremum negatiuū est factum ab aīa. neᵒ enim ab aīa ē. sed factū ab aīa est aliquo mō ens. iter ens āt ꝛ ens non est cōtradictio. g̊ ꝛc̄. Contra illum moꝰ dicendi quē reputo fl̄m arguit̄ primo auctoritate Ari. 4. metha qui oēm contradictōꝫ accipit penes esse ꝛ nō esse. hoc nō essꝫ nisi ens haberet contradictionē. P̄ Ari. vult ibideꝫ arguere cōtra illos qui negabant illud prinꝰ. impoꝭe est idē simul esse ꝛ non esse. ꝛ arguit sic cōtra eos. illud principiū est firmissimū. cuiꝰ oppoꝰ nō potest cōsentiri. sed opposito primi principij nō pōt assentiri. g̊ ꝛc̄. minorē enim ꝓbat ari. sic. nam cōtradictoria eēnt in eodē. nā opiniones cōtradictorioꝝ sunt cōtrarie ut ipe dicit. quid g̊ valet ista rō nisi esse ꝛ non esse fūdent cōtradictionē: certe nihil. P̄ in fine. 4. metha. ari. probat ꝙ inter cōtradictoria nō ē dare mediū. tū primo. qꝛ inter verū ꝛ falsum n̄ est dare mediū. oīs. n. oratio est vera vel falsa. sed veꝝ est esse qꝺ est: ꝛ fl̄m nō esse qꝺ nō est: sꝫ eē ꝛ nō esse sunt cōtradictoria ut dicit. ergo ꝛc̄. tū ēt. qꝛ in quarta rōe dicit ꝙ tūc sequeretur ꝙ esset dare aliq̄ꝫ factionē que n̄ eēt generatio vel corruptio. oīs. n. generatio incipit a nō eē. corruptio vero ab eē: quare cōcludit ꝙ iter eē ꝛ nō esse nō est dare mediū. pꝫ g̊ plane. ꝙ Ari. vult ens habere cōtradicꝰ. P̄ pōt argui sic. cuicūqꝫ est opposita aliqua vna negatio illud hꝫ cōtradictoriū. sed ens est huiusmodi. g̊ ꝛc̄. maior pꝫ. qꝛ affirmatio ꝛ negatio eiusdē de eodē cū alijs cōditionibus requisitis ad h̄ que sunt in libro elen. faciūt cōtradictionem. g̊ ꝛc̄. minor ꝓbatur. qꝛ pōt affirmari. g̊ ꝛ negari. pꝫ ɔn̄a per ari. in zᵒ piarmenias. P̄ in oī oppositiōe est dare vnā primā oppōꝫ in quā oēs alie reducūtur: ergo in oppōe cōtradictoria est dare vnā primā contradictionem. sed illa nō est alicuius entis specialis. qꝛ qua ratiōe de vno eadem ratiōe de alio. ergo oꝫ ꝙ illa sit ipsiꝰ entis vl̄r sumpti cōmūe ad oē ens reale. ergo ꝛc̄.

Pro cꝰ euidentia ꝛ eoꝝ soluendis ratōibus est sciendū ꝙ ens potest sumi dupliciter. vno modo ut cōmune ad oīa entia realia. alio mō ut cōmune ad oīa entia siue realia siue ratōis in aīa vel extra animā. primo mō ut dictuꝫ est dicit cōceptum vniuocū ꝛ est subcꝰ primi principij. 4. metha. Alio mō dicit solum nomen ut fuit probatuꝫ. pro quo potest adduci vna ratio Francisci de mairois ꝙ ab extremis cōtradictiōis formalr̄ sūptis nō pōt abstrahi aliq̄s cōceptus cōmunis vniuocus. alias inter ipsa sumpta formaliter esset dare mediū. sed alteꝝ cōtradictorium est ens ratiōis. qꝛ nihil ē ens ratiōis. intellectus. n. fingit alterū extremuꝫ cōtradictiōis. ergo ꝛc̄. Ꝑꝫ hoc dico ꝙ enti p̄mo modo sumpto est cōtradicꝰ. ꝛ hoc probant rationes p̄dicte. enti autē zᵒ modo sumpto nihil est contradicꝰ. nam in equiuocis nō est ɔtradictio. qꝛ cōtradictio nō est noīs solum sed rei ꝛ noīs primo elen. ꝛ ita cōcludunt eoꝝ ratōes ꝛ opinio. Tertia ꝓpō est ista. ꝙ accn̄s est simpliciter ꝛ per se primo illud qꝺ est ex sua rōne ꝓpria. lꝫ secundario ꝛ ex ɔn̄ti sit ens ex quadā analogia ad subāꝫ. probatur. qꝛ posterius sub ratione posterioris nō est causa prioris ut priꝰ est: sed analogia accn̄tis ad subāꝫ est posterior ipso accidente qm̄ habitudo est posterior fundamento. g̊ analogia accn̄tis ad subām nō est causa precisa entitatis accidentis. ꝛ per consequens accn̄s n̄ est precise ex analogia ad substantiā. P̄ absolutū est prius respectiuo. sed quātitas est quid absolutū: habitudo autem quātitatis ad subām est quid respectiuū. ergo quātitas prius est ens q̄ꝫ intelligatur in analogia ad subām. P̄ nihil est tale actu per solaꝫ

aptitudinē. sed illa aptitudo non ē nisi quedā habitudo. ergo ⁊c̄. Quarta propō est ꝙ vniuocatio ⁊ analogia possunt se cōpati in eodem conceptu simul. hec probatur. oīs ratio nō tollens alterius rationē est illi alteri cōpossibilis sed ratio analogie non tollit rationē vniuocationis. ergo ⁊c̄. minor pꝫ. nā vniuoca sunt quorum nomen est cōmune ⁊ ratio substantie est eadem. sed aliqua possunt participare eandeꝫ rationē: lꝫ per prius ⁊ posterius. ergo ⁊c̄. Cōfirmatur ꝓpositio: cōceptus alicuius generis ē analogicus. sed iste est vere vniuocus. ergo ⁊c̄. aūs pꝫ de numero qui prius dicitur de dualitate que p̄ est nūerus ꝙ̄ de multis alijs. Quinta propō est. ꝙ conceptus entis est abstrahibilis a cōceptibus aliorꝝ entium. probat̄. qꝛ conceptus aliquibus pluribus cōis est ab ipsis abstrahibilis. sed cōceptus entis est huiusmodi. ergo ⁊c̄. Ubi est sciendū ꝙ abstractio est duplex. s. precisiua ⁊ diuisiua. Precisiuaꝫ voco illā ſm quā aliquid includens plures ratiōes potest precise concipi ſm vnam illarꝝ: vel vna ipsarꝝ potest precise concipi ſm seipsam: ut cōcipiendo aīalitatē precise: sed abstractio diuisiua est qua aliquid separatur ab aliquo intellectu vidēte. de prima abstractōe pono aliq̄ dcā. p̄ᵐ ē ꝙ nulla sī īsepabilia ſ se: q̄ tn̄ sī sepabilia ⁊ abstrahibilia per inteᵐ. pꝫ de mathematicis.

2ᵐ dictū est. ꝙ in huiusmodi abstractiōe nihil affirmatur: vel negatur: exercet̄. n. soluꝫ ꝑ simpliceꝫ operationeꝫ intellectus. ⁊ ideo ī hiᵘ abstractione falsitas n̄ cōsistit. vn̄ 2ᵒ phycorꝝ dr̄ ꝙ abstrahentiū non est mendaciū. De secunda abstractione pono aliqua dicta. primuꝫ dictū est. ꝙ omne qđ potest vere negari de aliq̄ potest vere abstrahi ab eo abstractōe diuisiua

2ᵐ dictū est illud. ꝙ oē qđ vere non potest negari ab aliquo: non potest vere abstrahi ab eo isto modo. 3ᵐ dictū est. ꝙ in ista abstractione cōsistit veritas vel falsitas. 4ᵐ dictum ē. ꝙ ex ista abstractione precisiua inferre diuisiuā. est cōuertere abstractionē veracē in mendacē.

Sexta propō est. ꝙ cōceptus entis est īdr̄ns cōceptibus aliorꝝ entium. probatur. omne cōe est indr̄ns illis quibus est cōmune. sed conceptus entis est cōis cōceptibus aliorꝝ entium. ergo ⁊c̄. Pro euidentia hᵘ propōnis est notādum ꝙ indr̄ia est multiplex. quedaꝫ idētitatis. alia cōitatis: alia receptionis: alia actōis. alia disiunctionis. Primā habent illa que sūt eadem: eo modo quo sunt eadem: sunt inꝗ indr̄a. i. non dr̄ia. Secūdā hn̄t superiora respectu inferiorꝝ. Tertiam hēt materia respectu formarum. Quartā hēt agens. ꝙ est indr̄ns ad hanc actionē vel ad illā. Quintā hn̄t ꝓpōes hypothetice disiūctiue. Septima propō ē. ꝙ conceptus entis habet quandā neutralitateꝫ respectu aliorꝝ conceptuum. probatur. omnis conceptus indeterminatus respectu aliquorꝝ ⁊ nullum eorꝝ includens habet neutralitatem respectu ipsorꝝ. sed conceptus entis est hiᵘ. ergo ⁊c̄. Pro euidentia huius propositionis est notandū. ꝙ duplex est neutralitas. quedā inclusionis ⁊ indeterminationis. et quedam inclusionis: ⁊ non indeterminatiōis. Primam neutralitatē hn̄t superiora respectu inferiorū suorꝝ. nam superius nullū inferiorꝝ quiditatiue includit. ⁊ de se est indr̄ns ⁊ indeterminatum ad qđlibet inferiorꝝ. Secūdam neutralitatē habet subiectū: respectu suarum propriarum passionū. nam passio nō includitur quiditatiue in conceptu quiditatiuo subiecti. tamē subiectum est de se determinatū ad suas ꝓprias passiones. Octaua ꝓpō est ista. ꝙ conceptus entis habet quandā alietatē a conceptibᵘ aliorum entiū. pꝫ: qꝛ est distinctus. Ubi sciendū ꝙ alietas ē mltiplex. Quedā oppōis ⁊ hec ē inter ꝯceptᵘ oppositos q̄les sī ꝯceptᵘ dr̄iarꝝ didētiū aliqđ geᵘ. Alia est disperatiōis. ⁊ hanc habent conceptus disperati. puta duarꝝ specierꝝ sub eodem genere. alia est determinabil' ⁊ determinatiui: ⁊ hec est in cōceptibus generis ⁊ dr̄ie. Alia est neutralitatis inclusionis ⁊ indeterinatiōis. ⁊ hec est in cōceptibus inferiorum ⁊ superiorꝝ: ⁊ hec vltima alietas cōpatit̄ secū verissimā idētitatem. Nona propositio ē ista. ꝙ inter cōceptus quiditatiuos poles haberi de deo ⁊ creatura. solus conceptus entis est simpliciter simplex. probatur. nam ipse nō potest resolui in alium priorem ⁊ cōiorem conceptum se. ⁊ hunc voco conceptum simpliciter simplicē. Decima propō est ista: ꝙ conceptᵘ cuiuslibet speciei p̄dicamēti est vere cōpositus probatur sic: tū qꝛ est vere diffinibilis. diffinibile aūt habet partes. pars aūt ⁊ pars faciunt cōpositionē. tum etiā. qꝛ ē resolubilis in aliū ꝯceptū cōiorem. ex quo pꝫ. ꝙ opinio Jacobi de viterbio tenentis oppoᵐ nihil valet: nec obstat illđ dcꝫ ꝙ accidentia sī simplicia. Intelligit̄ nāꝗ de simplicitate opposita compositioni ex vera materia: ⁊ ex vera forma.

His visis respōdeo ad ratōnes p̄ncipales. ad auctoritateꝫ ari. primo phycorꝝ. ꝙ ens dicit̄ multipliciter: dico ꝙ intelligitur de multiplicitate suppositali. pmenides enim ponebat ꝙ omnia entia erant aliqđ vnum suppositum. ad porphi. Si quis oīa entia vocet ⁊c̄. dico ꝙ intelligit đ equiuocatione predicamētali. que stat cū vniuocatione transcendenti. Ad aliud. 4. metha. diᵒ ꝙ cū vniuocatione stat analogia. Ad primā rationē dico ꝙ illa ꝯtrahentia per que ens cōtrahitur non sunt ens formaliter. licꝫ sint ens idētice. puta qꝛ sunt eadē enti. ⁊ ideo dicitur ꝙ sunt primo diuersa. nā in nullo cōi ab ipso abstrahibili conueniunt qđ includant. eorꝝ eniꝫ

conceptus sunt simpliciter simplices: non tamen sequitur ꝙ sint nihil. sunt. n. ens per idẽtitatẽ non tamen per inclusionẽ. Ad aliam rationẽ dico ꝙ deus ⁊ creatura sunt primo diuersa et in infinitum distantia in realitate subiectiua. non autẽ realitate obiectiua: vel in conceptu reali: nec tamen sequitur ꝙ deus sit cõposit⁹. q2 ibi proprie non est pars ⁊ pars. Ad ratõz Francisci de marchia. dico ꝙ ratio entis de se nec est necesse eẽ nec cõtingens. sed est non necesse esse priuatiue non positiue. puta per rõez contingẽtez. est eniz vtrũqz permissiue. sed est neutrũ positiue. Ad probationẽ. q2 tunc de⁹ non esset necesse eẽ. ne⁹ ⁊ cum probas ꝙ nullũ constitutũ ⁊c. Pro euidẽtia istius pono istã ~~probationẽ~~. ꝙ esse constitutũ ex alijs non ꝯuenit proprie deo ex quo pz defectus probatiõis. hec enim dicit imperfectionem que in deo nõ reperitur. Ad aliã rationez. pro cuius euidẽtia pono aliqua dicta. Primũ est ꝙ concept⁹ entis non ẽ formaliter finitus nec infinit⁹. cũ per vtrũqz diuidatur. sed ẽ vtrunqz permissiue neutrum vero positiue. vñ lz contrahibile per dñiam propriã cuiusmodi ẽ genus sit limitatũ non tamẽ contrahibile per modos extrinsecos.

Ad illud ꝙ videbatur facere contra hoc. q2 infinito nihil potest addi. enti vero bene põt addi. dico ꝙ ista ẽ vera de infinito quãtitatiue ⁊ intensiue. tñ infinito permissiue bene potest fieri additio nõ alicuius eẽntialiter distincti. sed alicuius contracti. per istud dictum pz solutio vnius partis rationis. 2⁹ dictum ẽ istõ ꝙ pprie ratõi entis non cõpetit pprie ꝯpossibilitas. pz q2 sibi non repugnat infinitas intensiua. tum q2 ens ẽ indñs ad omnẽ rationem tam cõpossibilẽ ꝙ̃ incõpossibilẽ. Ad illud aũt qõ videbatur esse contra hoc ꝙ omne cõtrahibile ẽ potẽtiale. dico ꝙ verum ẽ de contrahibili per aliqua a se realiter distincta. ex quo patz ꝙ conceptus entis proprie non ẽ potentialis. nec ipse ꝙ̃tum ẽ de se facit cõpositionẽ proprie sumptã saltẽ in re. sed bene in conceptu. que q'dem compõ deo non repugnat. nec obstat illõ ꝙ diuidi ẽ potentie. nã ista ẽ vera de diuisione in aliqua realiter distincta ab ipso. 3⁹ dictuz ẽ. ꝙ ratõ entis ẽ potentialis sumendo large ⁊ finibilis: sumendo ista pro q̃dã determinabilitate nec iste ratões tales repugnant deo: nec dicunt proprie imperfectionẽ positiue. sed bene negatiue. ⁊ hoc ẽ q2 non dicunt perfectionẽ positiue. sed bene permissiue. certuz incꝫ ꝙ positiue perfectior ẽ musca ꝙ̃ ens. cum includat ipm. ⁊ preter hoc amplius. lz non permissiue. ex quo soluetur vna ratio per quã probatur ꝙ aliquid imperfectius musca esset in deo ⁊c.

Per ista dcã soluunt̃ dicta Francisci de marchia ⁊ oẽs probationes si bene applices ad intellectum. Ad primã rationẽ thome. dico ꝙ lz in re non sit aliquid simplicius deo. tamen non ẽ inconueniens ſm intellectum abstractũ intelligere aliquẽ conceptum eẽ simpliciorem conceptu dei. ⁊ esse priorẽ prioritate vnitatis ⁊ cuiusdam non conuertentie. Ad secundam eiusdẽ si tua ratio valet. sequitur ꝙ plãta ⁊ sol non conueniunt in aliquo vniuoce. arguã eniz sicut ⁊ tu. effectus qui non recipit formã similem ei ſm spẽm per quaz agens agit n⁹ ab illa forma sumptũ ſm vniuocã predicationẽ recipere non potest. ista ẽ tua maiõ. sed planta a sole producta non recipit formam substantie ſm spẽm similem per quam agens agit. ergo ⁊c. dico g̃ ꝙ tua maior habet veritatẽ de vniuocatione specifica quã non pono inter deum ⁊ creaturã. Ad tertiã eiusdẽ dico ꝙ non sequitur. ꝙ ens sit genus. nam non descendit ſm eundẽ modũ essendi. qõ requiritur ad rationem generis. ut pz ex precedentibus. Ad rationẽ carmelite dico ꝙ per rationẽ eius probaret̃ ꝙ homo ⁊ musca non conueniunt in animali. cum homo sit perfectius animal. ⁊ per ꝯñs non possunt parificari in ratione animalis. Ad formã ergo rationis dico ꝙ ad hoc ꝙ aliqua vniuocentur in aliquo vno cõceptu: sufficit ꝙ participent formaliter eundem conceptũ de se indñtem ad illa. ꝙ autẽ participent rationẽ illius eque perfecte vel non hoc accidit. vnde lz ratio entis quantum ẽ de se sit vna ⁊ eque perfecta in vno sicut in reliquo. tñ perfectiori modo potest participari ab vno ꝙ̃ ab alio ſz ꝙ ratio contractiua ẽ perfectior in vno ꝙ̃ in alio: hr autẽ se tenet ex parte illoꝝ per que contrahit̃. ⁊ sic sufficiat pro questione presenti.

Queritur vtrum accñtalis sepatõ ~~accñtis~~ a subcõ cum existentia eiusdẽ includat contradictionez ex termis: ꝙ sic videtur. Illud qõ ẽ alicuius formaliter constitutiuũ ⁊ eiusdẽ ab alio formalr̃ distinctiuũ ⁊ qõ est contractiuũ entis ad ipsuz non ẽ ab illo sepabile: ⁊ ei⁹ sepatio includit cõtradictionẽ ex terminis. sed esse in aliquo subiectiue ẽ huiusmõi. ergo ⁊c. maior icludit ꝑdicatum in subiecto. minor pz per totã phiam. ⁊ .5. metha. vbi ari. diuidit ens in ens per se ⁊ in ens in alio. ita ꝙ esse in alio constituit accñs. ⁊ per hoc distinguitur accñs a subã. ⁊ per illum modũ essendi in alio ens contrahitur ad accidens. Confirmatur ratio q2 sicut se hz subã ad esse per se. ita accidens ad eẽ in alio. passiones enim disiuncte vniformiter se habẽt ad illa quoꝝ sunt passiones. sed esse subãm ⁊ nõ eẽ per se est impoẽ. ergo eẽ accñs ⁊ non esse i alio ẽ impoẽ. Pᵃ impoẽ est aliqꝫ entitatẽ ab alia eẽntialiter dependentẽ posse esse sine illa. sed accidens dependet eẽntialiter a subiecto. ergo ⁊c. maior pz. nam hec est dñia inter eẽntialiter

ordinata ⁊ accidentaliter.nã in ordine eẽntia/
li nunꝗ̃ posterius potest eẽ sine priori.Si eniꝫ
posset esse sine illo dependeret cõtingenter ⁊ ñ
necessario ⁊ etiã eẽntialiter.in ordine autẽ eẽn
tiali nunꝗ̃ posterius potest eẽ sine posteriori.
hec ẽ propõ posita a Scoto in tractatu de prio
principio.c.p̊.qui sic dicit.illud dicitur eẽntia/
liter ab alio dependere qđ necessario ipso indi
get ad essendũ.hec ille.minor probat̃.q̃ subm̃
ẽ prius sua propria passione.⁊ etiã subiectum
est prius ꝯm diffinitionẽ quocũqꝫ accidẽte .7.
metha.sed prioritas diffinitionis est prioritas
eẽntialis.ergo a primo ad vltimũ accidens est
posterius eẽntialiter ipso subiecto.sed posteriꝰ
eẽntialiter dependet a suo priori:cum posteriꝰ
absolute dependeat a priori. ergo codeꝫ addi/
to vtrobiqꝫ semper sequitur ꝓ accidens esse
subãm implicat contradictionẽ.g̊ accidens es/
se per se ⁊ non in alio implicat contradictionẽ.
probatur ꝯña.nã qđ est ens per se est substãtia
.5.metha.⁊ per omnẽ phiam.ergo si accidẽs ẽ
sepabile ⁊ non in alio esset per se ⁊ per ꝯñs sub/
stantia.ergo ⁊c̃. ꝓ Ari.p̊.phi.contra parme/
nidẽ dixit accñs eẽ insepabile a subiecto g̊ ⁊c̃.

Ad oppositum illđ qđ apđ ali/
quã potentiam
est poſſe non includit contradictionẽ ex termis
sed separatio accñtis a subiecto cũ exñtia eius/
dem est poſſis apud aliquã potentiam.ut pacꝫ
in sacramento eucharistie vbi per fidẽ ponimꝰ
accñs sine subiecto.ergo ⁊c̃.hoc etiaꝫ dicit Jo.
papa.zzꝰ qui hoc tanꝗ̃ fidẽ certã deteriat ac/
cidentia illa sine aliquo subđ esse contra mul/
tos fatuos a quibus fatuissime sepe audiui ac
cidentia illa esse in aere subiectiue. certum est
inꝗ̃ ꝙ nullo aere exñte:ĩmo si in vac⁹ ponatur
illud sacramentũ per poſſe vel impoſſe adhuc fi
eret transubstãtiatio panis ⁊ vini in sacramen
tum corporis xp̃i virtute illoꝝ verboꝝ. Pre/
terea q̃ accñs non migrat đ subiecto in subꝰ.
prius autẽ nõ erant ĩ aere subiectiue.ergo nec
postea.Item q̃ aer non est colocatus.

Respondeo in ista questione sũt
quattuor faciẽda.p̃/
mo nãqꝫ videndũ ẽ si actualis sepatio accñtis
cõmunis ⁊ absoluti includat contradictioneꝫ
ex terminis. 2⁹ videbitur de accñte proprio
puta de propria passione. 3⁹ videbitur de re/
latiuo puta de relatione. 4⁹ aliqua dubia re
mouebo. Circa primũ pono duas cõclusiões
Prima cõclusio ẽ.ꝙ actualis sepatio accidẽtl
cõis ⁊ absoluti cũ exñtia eiusdem ab omĩ sub/
iecto non includit contradictionẽ ex terminis.
hoc probatur sic:oĩs potentia infinita omneꝫ
potentiã finitã excedens potest quicquid illa
⁊ plus.sed potentia conseruatiua dei est infini
ta cũ sit secum idẽ.g̊ poterit quicquid potest:
potentia creata ⁊ finita quelibet ⁊ plus.sed po

tentia sensitiua ⁊ intellectiua nostra intelligit
accidens non intelligendo subiectũ ⁊ sine sub/
iecto.ergo potentia dei creatiua ⁊ cõseruatiua
poterit conseruare ip̃m sine subđ.maior patet
q̃ aliter nõ esset infinita:nec excederet finitã.
probatur minor.đ primo sensu.obiectuꝫ enim
sensus est qđdam accidens. 2⁹ de intellectu:
q̃ accidens est p̃mo cognitum ab intellectu ꝗ̃
subã.cum oĩs nostra cognitio dependeat a sen
sibilibus.⁊ etiã cum sola accñtia habeãt per se
proprium representatiuũ apud intellectũ ꝓ
omnis perfectio precisa ab omĩ imperfectione
est perfectissimo attribuenda.⁊ cui nulla per/
fectio deest.sed posse conseruare hoc sine hoc.
⁊ in tali conseruatione nihil coexigere ẽ maxi/
me perfectionis:ut pꝫ.ergo deo qui ẽ perfectis
simus est ista perfectio attribuenda.maior pꝫ.
nã aliter iam sibi deficeret aliqua perfectio: ⁊
non esset infinite perfectionis. ꝓ ut probatũ
est supra de facto est ita ut pꝫ in sacramẽto eu/
charistie. Confirmatur predicta conclusio ꝑ
positione vulgata apud oẽs theologos que est
illa.quicquid potest deus mediãte causa secũ/
da. potest sine illa ⁊ virtute propria.aliter alia
perfectio esset in creatura que deesset ipsi deo
lꝫ tamen ista propositio sit vera specialiter ĩ ge
nere cause efficientis.⁊ ita theologi ipsam ĩtel/
ligunt. Confirmatur etiã ex quadã proposi/
tione cõmuni apud scotizantes.que est hec.ꝙ
primũ independens põt terminare dependen
tiam cuiuslibet create entitatis. ⁊ potest sup/
plere vicẽ cuiuslibet terminãtl cũ causalitatẽ
cuiuslibet cause secundarie eminẽter cõtieat.
vices g̊ subiecti ⁊ dependentie quaꝫ hꝫ accñs
ad subiectũ deus potest terminare ⁊ supplere.
caueat ergo fidelis quilꝫ:ne aliquid de dei po
testate auferat.nec de eius perfectione.nec ei
auris audiuit.nec in cor hoĩs ascendit ꝗ̃ta eiꝰ
sit magnificentia ⁊ potestas.veũtñ non possuꝫ
adhuc percipere.nec cõcipere oĩa accñtia esse
separabilia.Inuenio.n.quedã accidentia que
tantã dependentiã hñt ad subiectũ.⁊ ad aliqđ
in subiecto:qđ deus non põt supplere vicẽ ter
minãtis illã dependentiã.⁊ hoc nõ ẽ ꝑꝑ dei ĩ/
perfectionẽ.sed magis ꝑꝑ imperfectiõꝫ entiũ:
⁊ perfectionẽ dei:inter illa accñtia inuenio ꝙ
est sanitas.sanitas.n. ẽ adequatio humoꝝ ⁊ ĩ
tali adequatione ipsa stat ⁊ fundat̃ ⁊ de multl
alÿs imagineris:ut de his que vident̃ essenti/
aliter dependere a subiecto. Iuxta istã ꝯclu
sionẽ pono istã propõꝫ ⁊ ex dictis corꝛl̃e ꝯclu/
do ꝙ inherentia actualis est distincta essenti/
aliter ab accñte. Pro cꝰ euidentia est notan/
dũ ꝙ inherentia est duplex.quedã actualis et
quedã aptitudinalis.inherẽtia actualis nihil
aliud ẽ nisi quedam actualis vnio accñtis ad
subiectũ.sed aptitudinalis nihil aliud est.nisi
quidã ordo eẽntialis ⁊ quedã natural' aptitu⁹

⁊ inclinatio accñtis ad subiectũ. Hoc ꝓmisso probat̃ ꝓpõ predicta. illa inherentia a qua accñs potest actualr̃ separi est distincta eẽntialiter ab accñte. sed inherentia actualis ẽ hiꝰ. g̊ ⁊c̃. minor pz ex premissis. nã inherẽtia actualis nũq̃ inest ipi accñti nisi ut actu vnitur subiecto. sed põt eẽ accñs actu non vnitũ. ut pz ex predictis. g̊ ⁊c̃. Sed contra istã ꝓpõz arguitur. primo sic. illud quo accñs est formalr̃ ens nõ est essentialr̃ distinctũ ab accñte. sed actuali inherentia accñs formalr̃ inheret. g̊ ⁊c̃. mior pz. 7. metha. accñtia nõ sunt entia. nisi in eo ꝙ entis. s. subẽ. g̊ per istã vnionẽ quã appellas actualẽ inherentiã accñs est formalr̃ ens. g̊ non distinguitur ab accñte eẽntialr̃. ꝓ̃ si sic seq̃retur ꝙ ista inherentia inhereat accidenti. naz oẽ accñs inheret subiecto. sed inherentia ẽ accidẽs. g̊ iheret subõ. sed nihil iheret nisi ꝑ iherentiã. si g̊ inherẽtia inheret. g̊ inhereret ꝑ inherentiã. tunc etiã quero de illa inherentia vl̃ est distincta ab accñte cꝰest vel nõ. si nõ eadez rõne standũ fuit in primo: ⁊ ẽt sequit̃ ꝓpositũ si sic procedet̃ ut prius in infinitũ. ꝓ̃ si sic esset. ista inherentia eẽt posterior accidente. naz oẽ accidens posterius est subiecto. sed ista inherentia nõ põt esse posterior accñte. nam cũ oẽ prius sit in aliquo signo in quo nõ est posterius: sequeret̃ tunc ꝙ accidens existeret ⁊ nulli ihereret in illo priori. ⁊ ita prius eẽt naturaliter. qꝺ est impoĺe. Rñdeo ad primũ concedo maiorẽ ⁊ nego minorẽ. ad ꝓbõz dico ꝙ q̃tiens dr̃ causa: totiens dr̃ in eo ꝙ ut habetur. 5. metha.. qñ g̊ dicit ari. ꝙ accñtia nõ sunt entia nisi in eo ꝙ entis in eo ꝙ denotat aliq̃ causalitatẽ subiecti respectu accñtis. ⁊ ista est causalitas effectiua. ita ꝙ entitas accñtis ẽ effectiue per subiectũ. formalr̃ ãt inest sibi per suam ꝓpriã rationẽ. Ad 2ᵐ. pro cꝰeuidẽtia pono duas regulas vni equiualentes. prima ẽ hec quã ponit Scotus: ꝙ qñcunq̃ aliquid est tale dnominatiue ⁊ aliud formalr̃ tale. standũ est in illo qꝺ est formaliter tale. Secunda regula ẽ ista que est eadem cũ prima sub alijs verbis. tamen posita qñcunq̃ in aliquo est aliqꝺ mediũ in eodẽ nõ oz tali medio assignare aliꝺ mediũ. sed ipsum seipso in tali est meᵐ ⁊ rõ. Exemplũ per qꝺ declarant̃ prima ⁊ secunda regula a. est idem b. denominatiue ita ꝙ idẽtitas est medium in idẽtificatõe ipsiius a. cũ b. idẽtitas ãt ẽ talis formalr̃. puta eadem quiditatiue. si ergo idẽtitas sit alicui alteri idem nõ oz ꝙ per aliquã aliã idẽtitatẽ. sed ipsa seipsa est eadem alicui tali. Iste regule sunt gñales ⁊ per eas multe rationes sunt soluende. pz ergo in proposito ꝙ est status ⁊ nõ ẽ processus in infinitũ. Ad tertiã concedo ꝯñam. ad probationẽ falsitatis dico ꝙ duplex est prioritas. quedã tp̃is ⁊ quedam nature: ⁊ dr̃t hec ab illa. naz in prioritate tp̃is extrema ut sic sunt incõpossibilia esse sil̃. In prioritate ãt nature non: imo bene. vñ ꝓm ꝙ dicit vnus doctor notabilis prioritas nature nõ est ꝙ vnũ sit in vno signo in quo reliquũ non sit. sed illa prioritas nõ est aliud nisi ꝓ̃suppositio hꝰ ab hoc in alteritate nature. ⁊ sic patz ad rõem ꝙ nõ oz ꝙ accidens sit in aliq̊ signo ĩ quo non est inherentia. nam ibi est solũ prioritas nature. Sed dubitat̃ circa predicta in q̊ predicamento sit predicta inherẽtia actualis. Respondeo. quidaz doctor dicit ꝙ reducitur ad predicamentũ cꝰest. modus. n. nõ ponitur ĩ aliquo ꝓ̃dicamẽto per se. sed reducitur ad predicamentũ cꝰest. Hoc mihi nõ placet. nã respectus nõ reducitur ad genus absolutũ. sed ista inherentia est respectiua. cum sit quedã vnio ⁊ sine terminis concipi ñ põt. et ideo dico aliter cũ Francisco de marchia ꝙ ipsa est de genere relationis. vnde sciendũ ꝙ inherentia accidẽtis ad subiectũ includit duo. primo. n. includit respectũ informantis ad informabile: siue perficiens ad perfectibile inquantum accidens ĩformat ⁊ perficit subiectũ. subiectũ autẽ informatur ⁊ perficit̃ ab accidente. ⁊ iste respectus est cõmunis forme substantiali ⁊ accidentali: qꝛ vtraq̃ informat ⁊ perficit subiectum. lz vna ꝓm quid. ⁊ alia simpliciter. Secũda inherentia accidentis includit respectũ depẽdentie ad subiectũ inquantũ inititur in essenᵃ ipsi subõ: ⁊ ꝑꝑ hoc forma accidentalis distinguitur cõiter a forma substantiali. ⁊ ꝓm hoc dicendum ẽ ꝙ inherentia accidentis quantũ ad neutrum modũ est in genere accidentis absoluti. sed in genere relationis. qꝺ sic pz. qꝛ respectus informabilis ⁊ informantis est quedã relatio. qꝛ informans ⁊ informabile sunt relatiua per se. similiter dependentia cuiuslibet dependentis ẽ relatio quedaz. Uerũtamen scias ꝙ predicti duo respectus. ut mihi videtur possunt fundari in quolibet accidente siue absoluto siue respectiuo. ⁊ ideo nõ videtur ꝙ isti duo respectꝰ precise faciant inherẽtiam esse per se de ꝓ̃dicamento relationis. sed eo. qꝛ ipsa formaliter ⁊ q̊ditatiue est respectus. Secunda ꝯ°principal̃ est ꝙ aptitudinalis separatio accidentis a subõ per nullã potentiam est poĺis: imo manifeste implicat cõtradictiõz ex terminis sic intelligẽdo ꝙ nulla potentia potest facere quin accidẽs habeat aptitudinẽ quandam: ⁊ inclinationez naturalẽ essendi in subiecto. hoc probatur sic. nam facta separatione huiꝰ aptitudinis vel deꝰ potest ponere tale accidens in subiecto aliquo vel non. si non ergo deus non est tantũ potens sicut quando ponebat: si sic: ergo ipsum accñs poni in aliquo est poĺe. nam nulla potentia p̃t ponere aliquid in aliquo nisi ipsuz sit possibile poni in illo. alias potentia esset respectu impossibilis. si ergo accidẽs p̃t poni fcã separatõe illiꝰ

aptitudinis.ergo facta sepatione adhuc habz illam que est vera contradictio. Confirmat ratio.qr deus non potest facere ꝙ non possit esse accidens in subiecto. ergo non potest facere ꝙ accidens non possit poni in subiecto. ¶Preterea omne ens vel est ens i se: vel ens in alio. facta ergo sepatione accidentis a subiecto vel est ens per se vel est ens in alio non per se.quia tunc eēt substantia.si in alio vel actualr̄ vel aptitudinaliter.non actualiter:qr suppositum ē ꝙ sit separatuz.ergo sequitur ꝙ aptitudinalr̄. sequitur ergo ꝙ ista aptitudo ꝛ inclinatio non est separabilis ab accidente. Juxta istam cōclusionē concludo correlarie duas propositiones. ¶Prima propositio est:ꝙ inherentia aptitudinalis est eadem eēntialiter ipsi accidenti: vbi tamen sciendū ꝙ Scotus facit vim in verbis.dicit.n.ꝙ ista inherentia aptitudinalis ē eadē eēntialiter ipsi accidenti.non tamē de essentia accidentis.Esse.n.de essentia ut ipse dicit est eē de conceptu quiditatiuo alicuiꝰ.Esse aūt idem eēntialiter est eē alicui intrinsecuz ꝛ eēntiale.primū infert zꝰ.zꝰ autem nō infert primū ut dicit.in verbis non faꝰ magnam vim. probo. igitur supradictā probationem.omnis ratio positiua alicui inexistēs circūscripto ab omni eo ꝙ est extra eius eēntiā est illi idem essentialiter.alias non esset facta totalis circunscriptio.sed circūscripto accidente ab omni eo qđ est extra eius eēntiam talis inherentia iest sibi.ergo ꝛc̄.probatur minor circūscribatur ei accidens ab omni tali extrinseco vel deus pōt ponere ipm̄ in subiecto vel non.ꝛ arguas sicut in precedenti conclusione. Secūda propositio est ista.ꝙ neutra inherentia est eadem quiditatiue ipsi accidenti.probatur.nullū formaliter respectiuū est idē formaliter. cū formalr̄ absoluto.predicte inherentie sunt huiusmodi. ğ ꝛc̄.minor probatur primo de actuali.iam ꝓbatum est.de aptitudinali pz.qr aptitudo ē respectus.Jntelligendū tamen est ꝙ hec inherētia aptitudinalis in nullo predicamento est ꝑ se.est tamen per reductionē siue reductiue in illo cuius est.ꝛ est in genere indirecte.predicamenta.n.eēntialiter sunt disticta.quare sequitur ꝙ illa inherentia aptitudinalis cū sit de esse cuiuslibet accidentis.in nullo predicamēto potest per se poni vel esse.

Quantum ad s̄m articuluz principalē vbi erat videnduz de sepatione proprie passionis a subiecto sic ꝓcedit̄ ¶Primo recitabitur vna opinio ꝛ eadez improbabitur.zꝰ.dicam aliter ad questionem. de primo est vna op.cuiusdā doctoris.qui apđ tholosanos articulus fidei reputatur.qui ponit ꝙ propria passio est sepabilis a subiecto.dicunt.n.ꝙ lz deus non possit facere cōtradictionē primi modi.tñ pōt facere contradictionez secundi modi.ut vz ꝙ homo non sit risibilis.

¶Predicta opinio sic probatur.omne prius inquantū prius:est sepabile a quocūqz posteriori per diuinā potentiā:ꝛ a quocūqz a quo essētialiter nō dependet.sed subiectū est prius sua propria passione.ꝛ ab ipsa eēntialr̄ non dependet.qr nꝰ prius dependet essentialr̄ a posteriori.ğ ꝛc̄.maior probatur sic. tum qr oē independens est sepabile a quocunqz aliquo essentialr̄ nō dependet.nihil.n. est insepabile ab alio nisi ꝑꝑ quandam nccīam exigentiā.que quidem exigentia dependētiā iportat. tū ēt qr quicqđ deus pōt conseruare pro aliquo sigꝰ vel instanti sine alio.pōt ꝛ pro quocūqz.cū eque sit potēs semper.sed prius inquantū prius.est in aliquo signo in quo non ē simul cū posteriori.nā in illo priori natura quo subiectū precedit passiōz vel passio ē vel nō est.si est.ğ iam sil' sunt.si nō habeo propositū.minor principalis rōis patz. qr cā precedit effectū.ꝛ primo est aliquid añqz sit aptū natū.passio āt ē causata ex principijs subiecti. ꝓ potentie eque infinite ꝛ eque potentes ꝛ nō se excedentes.si vna est distincte feribilis in aliqua plura:ꝛ reliqua.sed potentia intellectiua dei ꝛ eius potentia productiua et conseruatiua sunt eque infinite ꝛ eque potentes.ꝛ se nō excedentes.pz.cū quelz sit infinita qr nihil ē finitū in deo.ꝛ cū infinituz nō possit eē maius alio.sequitur necessario propositum. ğ per ꝯñs cū potētia dei intellectiua sit distincte feribilis in subiectū ꝛ passionē.cū sint entitates distincte:ꝛ vna prius alia:ꝛ hoc ēt pōt intellectus creatus.ğ sequitur nccīo ꝙ eius potentia intellectiua ꝓductiua ꝛ ꝯseruatiua possint in subietū tātum ꝛ nō in passionē. Cōfirmatur ratio.qr quicquid deus potest intelligere pōt cōseruare.sed deus subꝰ sine passione intelligit.pz ex precedenti ꝓpōne.ğ ꝛc̄. Sed ꝯ istū moꝰ dicēdi.quē reputo impolem ꝛ iplicātē cōtradictionē.arguo sic.primo de hoc qđ dicit ꝙ deus pōt facere cōtradictōz secundi modi ꝛ nō primi.probo ꝙ hec sit contradictio. qr vbicūqz ē affirmatio ꝛ negatio eiusdē de se ibi est contradictio primi modi.sed in omni ꝯdictione ē sepatio eiusdē de se.ğ ꝛc̄.sed per te oīs contradictio primi modi ē impolis.ğ oīs ꝯdictio ē impolis:qđ est ꝯ te. ꝓbatur maior.qr idē de seipso in primo mō predicat̄:cū modi predicandi sint s̄z idētitatē quandā.ꝛ maior sit idētitas eiusdē ad se:qꝫ ad alterū.minor ꝓbatur. qr nunqꝫ est ꝯdictio nisi sit negatio eiusdē đ eodē p̊ elencoꝝ.ꝯdictio est rei ꝛ nois ꝛ nō alteriꝰ sed eiusdē.dices.ꝙ idē de seipso nō ꝑdicatur i primo mō dicēdi per se. Contra.tū qr quero in quo mō:nō in zꝰ.qr iste nō est modus ꝑdicādi p̊ poste.nec in alijs ut pz.tū qr nō euadis.qr maior est ꝯdictio qñ sepatur ꝛ negatur idē a se oīo indistictū qꝫ qñ sepatur aliquid ab ipso ex

natura rei diſtinctū.alias āt cū ſit cōicabile ⁊
incōuertibile cū pet⁹qui ē incōicabilis diſtin/
guiť ex natura rei ab ipſo. Confirmať.ſepa⁹
eiuſdē a ſe apud oēm pōꝫ eſt impoſſis.ſed vera
cōtradictio ē ſepatio eiuſdē a ſe ita eſt hic ut ꝓ
batū ē.ğ ⁊c̄. Alias rōes adducā in ſequēti cō
cluſione quas audacter ſoluant ſi pn̄t.et ideo
pono iſtā cōcluſionē mihi certā ⁊ indubitabi/
lē.ꝙ ipſa propria paſſio per nullā pōm ē ſepa/
bilis a ſuo ſubiecto.probať ꝯſili rōe ſicut de i/
herentia aptitudinali ſic.quia ſepata paſſione
a ſubō.puta riſibilitate ab hoīe.vel de⁹ pōt ſi
bi dare actū ridendi vel nō:ſi nō:ğ nō ē eque
potens ſicut prius qn̄ dabat:nec eēt oīpotēs.
ſi ſic cū nulla potētia ſit reſpectu impoſſis.ſeq/
tur ꝙ hō ſit poſſis recipere actū ridēdi.ſꝫ hoc
nō eſſet niſi eēt riſibilis.ğ ⁊c̄. Dices ꝙ ſepa/
ta paſſione deus pōt ſibi dare actū ridēdi.ip̄e
ſic poſſet recipere.nō tn̄ formaliter.ſed funda
mētaliter ſoluꝫ.qꝛ vꝫ entitas homis que erat
funda⁹ riſibilitatis remanet cui nō repugnat
habere talē actū per potētiam diuinā:non āt
formalr̄.qꝛ eē formaliter potētiale ad actū ri/
dendi ē formalr̄ riſibile ⁊ habere formalr̄ ipſā
paſſionē. Cōtra ut prius.qꝛ deus formalr̄ p̄t
dare actū ridēdi per eandē rōꝫ.ğ tu es forma/
liter potens recipere per idē.ſtat ğ rō inſolubi
lis ⁊ nō pōt perire. P̄ ad principale arguiť
ſic.ꝯ⁹demōſtratiōis potiſſime ꝑ nullā pōꝫ p̄t
eē falſa.ſed ſi paſſio ſepareť a ſubō hoc ſeq̄reť
ğ ⁊c̄.maior pꝫ.nā cū ſcientia ſit habitus cōclu
ſionis demonſtrate ⁊ ſcia nō poſſit eſſe ex falſ.
diffiniť inqꝫ per eē ex veris ⁊ ex impoſſibus alr̄
ſe hr̄e p̄ poſte.⁊ iō eē ſcientiā ex falſis implicat
contradictionē primi modi qō eſt impoſſe ſꝫ ꝙ
iſti dicunt.ğ ⁊c̄.minor pꝫ.nā iſta ꝯ⁹ eſt demon/
ſtratiua.hō eſt riſibilis.ſed ſi eēt ſepata paſſio
nō eēt riſibilis.ğ ſequiť ꝙ eſt falſa. P̄ eē tri/
angulū ⁊ nō habere.3.eſt eē triangulū ⁊ nō eē
triangulū.ſed triangulū nō eē triangulū ē im/
poſſe ⁊ īplicatio ꝯ̄dictionis primi modi.ğ eē tri
angulū ⁊ nō habere.3.eſt ꝯ̄dictio ⁊ impoſſe.ſed
habere.3.eſt e⁹pa⁹.ğ ⁊c̄. P̄ qūo dicent ꝙ ſit en
titas ſine vnitate certe nō pn̄t:cuꝫ oīs entitas
ſit in ſe indiuiſa:cū non ſit diuiſa:nec diſticta.
ergo ſequitur ꝙ ſit vna.

Ad rationes huius opinioniſ.ad
primā dico ꝙ maiō
habꝫ veritatē ī priori eēntialr̄ diſticto a poſte/
riori.ad probationē primā concedo totuꝫ vſqꝫ
ad illud qō exigentia dicit dependentiā:hoc eī
nō eſt verū. Ad aliā probationē dico de pn̄ti.
ꝙ eē prius natura nō eſt eē prius in aliquo ſi/
gno in quo nō eſt poſterius.lꝫ oppo⁹ dicat Lā/
dulfus.ſed eē prius natura nō eſt aliud niſi p̄/
ſuppō h⁹ab hoc in quadā alteritate nature.lꝫ
enim pater in diuinis preſupponať a filio ſic̄
generans preſupponiť a generato.qꝛ tam̄ ſunt
ambo eiuſdē nature.iō cōiter a doctorib⁹ ī di/
uinis non ponitur prioritas nature.ſed origi/
nis.in hoc ſolū dn̄t prioritas nature ⁊ origīs.
qꝛ p̄oritas nature ē p̄ſuppō ⁊ dependētia hui⁹
ab h̄ in quadā alteritate nature.originis vero
in idētitate.⁊ h̄ nota diligenter. Frater Lan/
dulphus oppo⁹ h⁹ ſentit.dicit.n.ꝙ quecunqꝫ
ſunt priora natura ſic ſe hn̄t.ꝙ vnū eſt in aliq̄
ſigno ī quo reliquū nō ē.⁊ iō dicit ꝙ ꝯ̄dictoria
eē ſil' v̄a in eodē īſtāti tp̄is pn̄t.ſed nō nature.
contra:qō tn̄ videť veritas de pn̄ti.ꝯ̄ria enim
que minus opponunť nō ſunt cōpoſſibilia in
eodē īſtāti tp̄is.de h̄ alibi Ad aliā rōꝫ rn̄deo
pro qua pono aliquas ꝑpōes. Prima eſt iſta
ꝙ nō quicquid de⁹ intelligit pōt ꝑducere.pꝫ.
Intelligit inqꝫ ſe.⁊ ēt duo ꝯ̄dictoria.⁊ tn̄ hoc n̄
poſſet producere. Secūda ꝑpō ē hec.ꝙ intel
lectus diuinus ſil' oīa intelligit.itá ꝙ non pōt
intelligere vnū ſine alio:pꝫ.nā alr̄ eēt mutabil'
⁊ mutareť. Tertia ꝑpō ē hec.ꝙ inte⁹ diuinuſ
intelligit obiecta diſtincta diſtincte.ut diſtin/
ctio ſe tenet ex parte obiectoꝝ.nō ex ꝑte intel/
lectionis.pꝫ.nā intelligit eo mō quo ſunt.ſi ğ
ſunt diſtincta intelligit mō diſtincto. Quar/
ta ꝑpō ē.ꝙ potētia ꝑductiua dēi ⁊ intellectia
ꝑprie nō dn̄r ſe excedere.nam nō ſunt in eodē
genere potentie.exceſſus āt dicit ꝯpatiōꝫ que
hꝫ eē in eodē genere.⁊ iterū qꝛ exceſſus repu/
gnat infinitati.vnde lꝫ in plura poſſit potētia
intellectiua q̄ꝫ ꝑductiua.qꝛ tn̄ vtraqꝫ eſt infi/
nita.iō nō proprie ē exceſſus. Per h̄ pꝫ ad for/
mā.potētie eque infinite ⁊ eque potentes ⁊c̄.
detur maior.tūc ne⁹minorem.in plura enim
pōt intellectus q̄ꝫ potentia ꝯſeruatiua nec ꝑ/
ductiua.cū ꝑbas ꝙ nō.qꝛ vtraqꝫ eſt infinita:
volo:ſed qꝛ ille potentie nō ſunt in eodeꝫ gn̄e
potentie.iō nō habeo ꝑ impoſſi ꝙ vna potētia
infinita poſſit in plura q̄ꝫ alia potentia infini/
ta.alterius tn̄ rōis ⁊ generis ⁊ potentie.ğ ma/
ius infinito nō hr̄ ꝑ impoſſi in diuerſis.

Quātū ad 3⁹ articulū de ſepatōne
relatiōis a fundamēto
pono iſtā cōcluſionē ꝙ nō eſt impoſſe deo ſepa
re relatiōꝫ a fundamēto cū exn̄tia eiuſdem ⁊
ſpecialr̄ de illis relationib⁹ in quib⁹ nō eſt tal'
dependentia ad fundamentū.qn deus poſſit
ſupplere vicē teriantis ſine īperfectiōe.nā de
alijs ſi que ſint eſt impoſſe. Ad euidētiam h⁹
cōcluſionis pono quattuor dicta.primū eſt ꝙ
poſſe eſt relatiōꝫ actualr̄ ſepari a fundamēto:
ꝑbatio h⁹.quecūqꝫ eēntialr̄ diſtinguūtur ſūt
ſepabilia mutuo.rl'o ⁊ fundamētum ſunt hi⁹.
ğ ⁊c̄.maior ꝑbať.ſicut ſe hꝫ impoſſitas ſepatio/
nis ad idētitatē eēntialē.ita poſſitas ſepatōis
ad dīonē eſſētialē.ſed ad idētitatē eſſentialeꝫ
nc̄cio ſequiť impoſſitas ſepationis.ğ ad diſtin/
ctiōꝫ eſſentialē nc̄cio ſequiť poſſitas ſepatōis.
minor pꝫ.qꝛ ſunt diſtinctoꝝ geneꝝ abſolutum

⁊ respectiuū. ſi dicas maioꝛ eſt vera ſi ſint abſo
luta diſtincta eſſentialr̄. ſi āt alteꝝ ē respectiuū
ꝑꝑ dependentiā eꝰ ad abſolutū nō eſt a funda
mento ſepabile. Contra. qꝛ hoc nihil impedit
ꝓbatio hꝰ. Illud. n. ꝙ ita dependet ad aliud
ꝙ eꝰ dependentiā pōt aliud ab illo terīare. pt
eē actualr̄ ſine illo. ſed rl'o ſic dependet ad fun
damentū ꝙ eius dependentiā pōt terīare ali/
ud ab illo. ğ pōt eſſe actu ſine illo. maioꝛ ē eui/
dens. qꝛ tota rō inſepabilitatis ponebatur ex
parte dependētie ⁊ termini eꝰ. ſi ğ aliquid pōt
ſupplere vicē illius termini. ğ non nc̄cio illa d/
pendentia erat ad illū terminū. minoꝛ ꝓbat̄.
qꝛ primū ſimplr̄ independens pōt terminare
oēm dependentiā ⁊ ſupplere vicē cuiuſlibꝫ ter
minantis eā. ſed deus ē hiꝰ. ğ ⁊c̄. Confirmat̄
iſta rō. qꝛ quero quō fundamentū ad qđ ē rl'o
dependens ſe hꝫ ad ipam: vel in genere cauſe
efficientis: vel finalis: vel formalis: vel mate
rialis. ſi primis duobꝰ modis hr̄ ꝓpoꝰ. qꝛ pōt
deus ſupplere oēm cauſalitatē extrinſecam. ſi
3°: vel eſt materia in qua vel ex q̄. ſi in qua in
hoc cōuenit cū accn̄te abſoluto. ſed h̄ nō obſtā
te accn̄ſ abſolutū pōt eē actu ſiñ ſubō. ğ ⁊ rl'o.
Si dicat̄ ꝙ ſe hꝫ ſicut materia ex qua vel for/
ma neutꝝ hoꝝ pōt eſſe. oīs. n. cā ſiue materialr̄
ex qua: ſiue formalr̄ vel eſt inexn̄s ꝑ ſe cāto. ſed
fundamentū nō inexiſtit relationi. ğ ⁊c̄. Con
firmat̄. qꝛ materia ex qua ⁊ cā formalis faciūt
vnū per ſe cauſatū. ſed ex fundamēto ⁊ relati/
one nō fit vnū per ſe ſed per accn̄s. ğ ⁊c̄. ꝓ ſi
dependentia eſt rō inſepabilitatis cū materia
⁊ forma ad ſe dependeant mutuo. vnū ab alio
nō poterit ſeparari actualr̄. ꝯ° eſt falſa. ğ aliq̄
premiſſaꝝ. nō minoꝛ. ğ maioꝛ. Confirmat̄.
qꝛ ſi deus pōt ponere actu materiā ſine forma
qꝛ pōt ſupplere vicē cuiuſlibet in rōe termini.
⁊ ita ponere pōt relationē ſine fundamēto. qꝛ
pōt ſupplere vicē fundamēti in rōne termini.
2ᵐ dictū eſt. ꝙ rl'o pōt eē actualr̄ ſine extre/
mis. ꝓbat̄. tū qꝛ rl'o diſtinguit̄ eēntialr̄ ab ex/
tremis. ğ pōt eē actu ſine eis. ꝯn̄a pꝫ. qꝛ eēnti/
alis diſtinctio aliquoꝝ eſt rō ſufficiens ſepabi
litatis. an̄s pꝫ. qꝛ ſunt diſtinctoꝝ geneꝝ. tū ēt
qꝛ ſi hoc nō eēt hoc eēt. qꝛ diceret dependētiā
ad extrema. ſed hoc nō obſtat. ergo minoꝛ pro/
batur. qꝛ quod pōt eſſe ſine dependētia pōt eē
ſine termino dependentie. ſed rl'o pōt eſſe ſine
dependentia actuali ad extrema. ergo ⁊c̄. ma/
ioꝛ pꝫ. qꝛ rō quare dependēs coexigit terminū
dependentie ē ipſa dependentia. minoꝛ ꝓbat̄.
qꝛ cū actualis dependentia ſit reſpectus intri
ſecus adueniens eſt alterius predicamenti a
relatione que eſt intrinſecus aduenīēs. ğ ſunt
diſtincta eſſentialr̄. ⁊ per ꝯn̄s mutuo ſepabi/
lia. tū qꝛ ſi rl'o dependentis coexigit extrema:
quero ī quo genere cauſe ſunt: ſi extrīſece deꝰ
pōt ſupplere vicē oīs cauſe extrinſece. ⁊ eſt ꝓ/
poſitū. ſi intrinſece hoc eſt abſurdū ꝙ abſolu/
ta ſint intrinſeca relationi. Confirmatur. qꝛ
priꝰ independens pōt terminare oēꝫ depēdē/
tiā quantū ſufficit ad exiſtentiā rei actualem.
ſed deus eſt hiꝰ. ergo pōt per ſe terminare de/
pendentiā relationis. Confirmat̄. qꝛ deꝰ pōt
ſupplere vicē cuiuſlibet cauſe extrinſece termi
nantis. ſed extrema ſunt extrinſeca terminan/
tia dependentiā relationis. ergo ſine ipſis deꝰ
pōt facere relationē. 3ᵐ dictū eſt hoc. extrēa
relationis poſſunt eſſe actualiter ſine relatōe.
ꝓbatio huius. oē prius natura abſolutū ⁊ di/
ſtinctū realiter pōt eſſe ſine cōtradictiōe abſꝫ
poſteriori a quo eſſentialr̄ non dependet. ſed
extrema ſunt hiꝰ reſpectu relationis. ergo ⁊c̄.
maioꝛ eſt euidens. qꝛ ſi detur oppoſitū priꝰ na/
tura depēdebit a poſteriori. ⁊ ſic ſequit̄ ꝙ priꝰ
non eſſet pꝰ. qm̄ prius in ſuo poſt̄ri nō depēdet a
ſuo poſteriori. Confirmatur qꝛ ē ꝓpō vulgata
Scoti. minoꝛ pꝫ de ſe. ꝓ fundamētum pōt
exiſtere nō exiſtente relatione. qꝛ eſt prius na/
tura ea. ſed iſta prioritas nature reſpectu rela/
tionis eſt in termino. ergo vtrunqꝫ extremū po
teſt eſſe ſine relatione ⁊ ita erūt duo alba abſꝫ
ſimilitudine. maioꝛ eſt euidens. minoꝛ pꝫ. quia
relatio oritur ab extremis. Confirmatur. qꝛ
ſi deus poteſt facere hoc albū abſqꝫ ſua ſimili/
tudine. ⁊ hoc album ſine ſua. ergo duo alba ſi/
ne ſimilitudine. Sed dices ꝙ non ſequitur.
nam aliquid eſt neceſſarium in hoc albo quā/
do ponitur aliud albū. qꝛ tunc neceſſario fun/
dat ſimilitudinē. qđ tn̄ non eſt neceſſarium nō
poſito alio albo. contra. cā preciſa quare albe/
do poteſt eſſe ſine ſimilitudine eſt. qꝛ eſt prius
natura illa: vel ſaltem eſt cā efficiens: vel ſuf/
ficiens. nam abſolutū prius non dependet ab
aliquo poſteriori ſm̄ naturaꝫ. ergo illud quod
tollit ab albedine iſtam prioritatē reſpectu ſi/
militudinis non tollit quin poſſit ſtare ſine il/
la. ſed aliud album cauſatū non tollit priorita
tem. ergo non tollit quin hec albedo poſſit eſſe
ſine ſimilitudine ſtante alia albedine in alio.
Quartū dictum eſt. ꝙ vnum correlatiuū po/
teſt actu exiſtere ſine alio. probatur. tum qꝛ di/
ſtinguitur eſſentialiter ut euidens eſt: ergo vꝰ
poteſt realiter exiſtere ſine alio. tum qꝛ ſi non
haberes dicere ꝙ hoc habet eſſe propter depē
dentiā mutuam. qua neceſſario ſe exigūt. Cō
tra dupliciter. tum qꝛ conſtat ꝙ vnum non de/
pendet ab alio tanqꝫ a cauſa intrīſeca. ergo ex/
trinſeca. ſed deus poteſt ſupplere omnē taleꝫ.
ergo ⁊c̄. tum qꝛ vnum dependet ad aliud ⁊ vt
ad terminū ſue dependentie. ſed deus ē ſuffici
ens ſuppletiuū vnius correlatiui inquantum
terminat dependentiā alteriꝰ. ğ poteſt exiſtere
vnū ſine alio ⁊ eiꝰ depēdentia terīabit̄ ad deū
Confirmat̄. qꝛ ſic̄ ſe hꝫ ſubm̄ ad accn̄s abꝰ ī
ratōe ſuſtētātis: ita vnū correꝰ ad aliud in rōe

terminātis:ſȝ deꝰ pōt ſuſpēdere rōem ſuſtētā
tis a ſubō reſpectu accñtis aſoluti.ğ ⁊ rōeȝ ter
minātis ab vno corre:reſpctu alteriꝰ.minoꝛ pȝ
in ſacro eucbariſtie. Contra iſtā cōcluſioneȝ
ſunt aliqua dubia. ꝑ quantum ad ꝑmū dictū
ꝙ ſi deus pōt ſepare relationem a fundamēto
ſic ꝙ ſuppleat vicē fundamēti in eius depēdē
tia cū fundaꝯ informeť rľone.ğ ⁊ deus.ꝯñs eſt
falſum.qꝛ deꝰ nullo accñte informať.ğ ⁊c.ꝯña
ꝓbať.qꝛ fundaꝯ per modū informatiōis fun/
dat rľonem euidens eſt. 2° q̃tum ad 2ꝯ dcȝ
ꝙ ſi rľo pōt eſſe ſine extremis.ğ rľo non eſt rľo.
ꝯñs iplicat ꝯtradictōem.ğ ⁊ añs.ꝓbať ꝯña:qꝛ
de rōe rľois ē ꝙ ſit ꝑnciꝯ referrendi vnū extre
mū ad aliud.ſȝ āmotis extremis nulliꝰ ad al/
terū pōt eſſe ꝑnꝯ referendi.ğ ⁊c. Confirmať.
qꝛ eſſe rľois eſt eſſe ad aliud vt ad terminū.
3° quantū ad tertium dictū:qꝛ ſi extrema pñt
eſſe ſine rľone vt duo alba ſine ſilitudie.ğ rľo
nō eſt rľo.ꝯñs iplicat contradictionem.ergo ⁊
añs.ꝓbatur ꝯña:qꝛ rľo eſt reſpectus intrinſe/
cus aduenienſ quatenus neceſſario poniť poſi
tis extremis. Confirmať.quia impoľe eſt eſſe
duo alba ⁊ nō eſſe ſilia:ſed hoc non ē niſi ꝑ ſili/
tudinē.ergo nō poſſunt eē ſine ipā. 4° q̃tuȝ
ad 4ꝯ dictum:quia nihil poteſt eē ſine illo qđ
eſt de ꝑmo intellectu eiꝰ:ſed vnū correꝯ eſt hiꝰ
reſpectu alterius correlatiui.ğ ⁊c.maioꝛ eſt eui
dens.minoꝛ ꝓbatur.quia vnū diffinit aliud vt
poniť in ꝑñtis. Confirmať.qꝛ relatiua poſi/
ta ſe ponūt ⁊ ꝑempta ſe ꝑimunt.ğ ⁊c. P̃ ſi dēs
vt dicis pōt ſupplere vicē vniꝰ correlatiui reſ
pectu alteriꝰ.ğ vicē filij ſtante pr̃e.ſȝ filiꝰ ē ve
filius pr̃is ſui.ğ deus eſt vere filius creature:
quod ē falſum.imo abſurduȝ. Rñ° ad ꝑmū
dicendo ꝙ ibi eſt falľa accñtis. Ad cuiꝰ eui/
dentiaȝ eſt ſciënduȝ ꝙ accñtis ad ſubm̄ eſt du
plex habitudo.vna ē dependentis ad illud ad
qđ dependȝ vt ad terminū ſue dependētie.alia
iformatiui ad iformabile ⁊ iſte habitudies ſūt
diſtincte.ꝓbatio hꝰ.tum qꝛ ꝑma ponit iperfe/
ctionē in accñte.impfectionis enim eſt depen/
dere.nullaȝ tñ imperfectōnē ponit in termino
dependentie. Secunda ponit perfectionem
in accñte.quia vt informat ſubm̄ eſt eius perfe
ctio actualis.ponit tamē imperfectioneȝ i ſub/
iecto quod iformat.tum quia ſunt ſeparabiles
poteſt enim aliquid terminare depēdentiā ali
cuius.non tamen ſequitur ꝙ informeť ab ipō.
nam de facto in triduo mortiſ chriſti anima fu
it vnita verbo.vt termino ſue dependentie.nō
tamen vt ſubiecto informabili:quia verbuȝ di
uinum non fuit informatum ab anima. Ad
formaȝ rōis dico ꝙ accidit fundamēto vt ter/
minat dependentiā rľonis ꝙ informeť ab ipā.
⁊ iō deus poteſt ſupplere vicem illius non ī ra
tione iformatiui:quia hoc eſt iperfectōnis:ſed
in ratione terminantis ſeu terminatiui.et hoc
non dicit imperfectionem. Confirmať.quia
ex quo iſte habitudines ſunt diſtincte deus po
teſt ſupplere vicem fundamenti reſpectu vniꝰ
non aūt alterius. Ad 2ꝯ nego ꝯñam. Ad ꝓ
bationeȝ dico ꝙ ſi de ratione rľois eſt ꝙ ſit ꝑn
cipium referendi verum eſt aptitudinaliter q̃
tum eſt ex ſe:ꝙ auteȝ ſit ratō referendi aliqua
actualiter hoc accidit. Ad confirmationem
dico ꝙ eſſe relatōnis eſt eſſe ad aliud aptitudi
naliter:⁊ non actualiter. Hec ſolutio confirma
tur ſic.ſicut ſe habet eſſe in ad accidens abſoꝯ
ita ſe habet eſſe ad aliud ad accidens reſpecti/
uum:ſed accidens abſoꝯ poteſt eſſe ſine eſſe in
actualiter.ergo ⁊ reſpectiuuȝ poteſt eſſe ſine eē
ad aliud actualiter. Ad tertiam nego ꝯñam.
Ad ꝓbationem dicendum ꝙ relatio eſt reſpec/
tus intrinſecus adueniens:quia neceſſario ſe/
quitur poſitis extremis neceſſitate nature.nō
tamen neceſſitate ſimpliciter.quia non compa
rando ad potentiam prime cauſe. Ad confir
mationem dico ꝙ ipoſſibile eſt eſſe duo alba ⁊
non eſſe ſimilia fundamentaliter per rōneȝ al/
bedinis.non tñ opꝫ ꝙ formaliter per rōnem
ſimilitudinis.⁊ ꝓbatur hoc ꝑ rōnem Ariſto.in
ꝑñtis caplo de qualitate ꝓpoꝯ eſt qualitati ſȝ
eam ſile vel diſſimile dici.ğ ꝯuenit ſibi circun
ſcripta ſilitudine ⁊ re alterius ꝑñti.aliter non
eſſet ꝓpriuȝ:ſȝ duo alba vere ꝑticipant eē ď ge
nere qualitatis.ğ ammota ſilitudine duo alba
erunt ſilia fundamentaliter per albedinem.
Ad 4ꝯ maioꝛ deť.ſȝ mioꝛ ē falſa.ad ꝓbatiōem
dđꝯ ꝙ vnū correꝯ diffinit aliđ vt extriſecū ⁊ ad
ditū ſibi. Ad ꝯfirmatōȝ dđꝯ ꝙ rľtiua poſita
ſe ponūt ⁊c.de fcō ⁊ via nature.deꝰ aūt pōt iſtā
mutuā coexigētiā tollere. Ad aliđ qñ dř ꝙ tč
dēs eēt filiꝰ creature.dico ꝙ ñ ſeqť.nā in fiꝰ reſ
pectu pr̃is ē duo ꝯſiderare.vȝ filiatiōȝ q̃ forľr
dř filiꝰ:⁊ terminū pr̃nitatl.termiat.n.filiꝰ de/
pendētiam pr̃is ad ipȝ.ex ꝑ hȝ rōem correlati.
ex 2° rōȝ teriatiui.ſupplȝ ğ deꝰ rōȝ filij ñ rōe ꝑ
tni.⁊ iō ſeqť ꝙ ſit filiꝰ:ſȝ tm̄ ratōe ſcđi.⁊ iō erit
termiꝰ pr̃is.ğ pȝ ꝙ ñ ſeqť adductum.

Quantum ad 4ꝯ artiꝯ vbi erāt ali
qua dubia remouenda
dueo aliq̄ dubia. Primuȝ viȝ ex ſubſtātia ⁊
accñte reſultet aliq̄ vna tertia entitas ꝑ ſe alia
ab vtroqȝ. Rñ° ⁊ dico ꝙ ñ.qđ ꝓbo ꝑ ſic. nā ſi
ſic q̄ro ď iſto 3° aut illđ ēꝯ ꝯpoꝯ ē ꝑ ſe ſubſiſtēs
aut alteri inherens cum iter hec duo nō ſit da
re mediū:ſi eſt per ſe ſubſiſtens.ğ eſt per ſe ſub
ſtantia:⁊ ita accidens erit pars ſubſtātie:quia
accidēs eſt pars illius cōpoſiti:quod ē impoſ/
ſibile.Si aūt illud cōpoſituȝ ſit alteri inherēs
illđ ğ ꝯpoꝯ eſt accñs:⁊ ita ſubā erit ꝑs accñtl:
qm̄ ſubā ē ꝑs illiꝰ ꝯpoſiti:qđ ē ipoľe.ğ nō ē ꝑ ſe
ſubſiſtēs nec alteri iherens.⁊ per ꝯñs nihil:qꝛ
omne compoſituȝ aut eſt ens per ſe aut in alio
Preterea quod aduenit rei conſtitute in eē

completo est sibi accidens: sed si ex subiecto et accidente resultat aliquod tertiuz compositũ ipm̃ adueniet subiecto ꝛ accidenti ɔstituto ĩ eẽ completo sui generis. g° illud compositum essꝫ in se formaliter accidens ꝛ cum oẽ accidens requirat suũ subiectuꝫ ꝓprium. g° illud ɔpositũ tertium haberet subiectum ꝓpriuꝫ cui inhereret. ꝛ queram de isto composito ꝛ suo subõ proprio aut ex eis resultat aliquod tertiũ ɔpositũ aut non. si non eadem rõne: nec ex ipo subõ p° ꝛ accñte. p° resultabit aliqḋ tertiuꝫ ɔpositũ. Si sic querã de illo cõposito ꝛ sic erit ꝓcessus in infinitum in ɔpositis resultantib⁹ ex subõ ꝛ accidente vel standũ erat in p°: ꝙ ex subiecto ꝛ accidente nõ resultat aliquod tertiũ ɔpositum.

P° idem sic declaro. si ex subã ꝛ accidente resultet aliquod tertiũ cõpositum. illud compositũ erit perfecti⁹ formaliter subõ ꝛ accidẽte. quia omne totuꝫ est perfectius sua parte. Sꝫ quãto aliquod ens est perfectius si debeat generari. tanto perfectiori generatione generat̃. qꝛ generatõ specificat̃ a termino. Si ex subiecto ꝛ accidente resultat aliquod tertiuꝫ compositũ. g° generatio ista cõpositi esset ꝑfectõr generatõe cõpositi subẽ: ꝛ ita generatio ꝓm quid eẽt ꝑfectõr generatione simpliciter. qꝛ generatõ illa ɔpositi est ꝓm quid. ergo pꝫ ꝙ ex subiecto ꝛ accidente non resultat aliquod tertiuꝫ. Sꝫ ɔtra istã conclusionem arguo sic. p° omnis transmutatõ que est per se vna habet vnum terminuꝫ per se vnum. sed alteratio est per se vna transmutatio cuius terminus nõ est subiectuꝫ nec forma sed compositum ex vtroqꝫ. g° ꝛc̃. maior patꝫ. vnitas eniꝫ transmutationis accipit̃ a termio ad quẽ 3° phẏcorum. minor pꝫ 7° metha. P° cuilibet cõpõni corrñdet aliquid ꝓ termino: sꝫ compositũ corrñdens non ẽ subm̃ nec forma: quia vtrũqꝫ istoruꝫ est cõponens nec ambo simĺ eadem rõne. qꝛ vt sic ambo simul ɔponunt. ꝛ tũc vel cõponunt se vel aliquid aliud a se: nõ se: qꝛ idẽ nõ ɔponit seipꝫ: si aliud hr̃ ꝓpo⁹. P° aut inter subm̃ ꝛ accñs sunt due ɔpõnes aut tãtũ vna. si iter ipa est tm̃ vna ɔpositio ꝛ cuilibꝫ vni ɔpõni corrñdet vnũ ɔpo⁹ tm̃. g° ɔpõni ex subõ ꝛ accñte corrñdet vnũ ɔpo⁹. sꝫ ɔpo⁹ vnũ non ẽ subm̃ nec accñs tm̃: qꝛ nõ est magis rõ de vno ꝙ̃ de alio: nec ambo siĺ: qꝛ tũc nõ eẽt vnũ ɔpositũ. g° est aliquod 3⁹ resultans ex vtroqꝫ: qḋ est ꝓpositũ. Si autẽ inter ipa sunt due ɔpõnes ꝛ cuilibꝫ ɔpõni corrñdet suũ ɔpositũ ꝓpriũ sic erũt ibi duo ɔposita disticta. qḋ ẽ magĺ absurduꝫ proposito: quia ibi sunt duo compoita alia resultãtia ex subiecto ꝛ accñte non sunt subm̃ ꝛ accidẽs. sꝫ sũt ɔponẽtia ñ ɔposita. g° essent ibi duo ɔposita alia resultãtia ex subõ ꝛ accñte: et ita habet̃ ꝓpo⁹. Respõdeo. ad p°muꝫ põt dici ꝙ termin⁹ alteratõis est duplex. vn⁹ materialis alius formalis. Primus terminus ẽ ipꝫ aggregatum. 2⁹ est ipsa forma. vnitas g° alterationis sufficit ꝙ accipiat̃ ab vnitate termini formalis. Ad 2⁹ ꝛ 3⁹ simul rñ°. Pro cui⁹ euidẽtia est sciendum ꝙ duplex est ɔpositio. quedaꝫ cũ his vt materia cũ forma. Alia ex his vt ex materia ꝛ for̃. et iter has duas ɔpões est q̃druplex dr̃ia. p°ma qm̃ ɔpositio ex his est posterior ꝛ presupponens compõnem cum his. Scḋa qꝛ in cõpõne cũ his idẽ est ɔponẽs ꝛ ɔpo⁹. In cõpõne auteꝫ ex his aliud est cõponẽs ꝛ aliud est cõpositũ tertia dr̃ia ẽ qꝛ in ɔpõne cũ his q̊t sunt componẽtia tot sunt cõposita. i ɔpõne ãt ex his plura sũt cõponẽtia ꝙ̃ ɔposita. Quarta ꝙ compositio cũ his reperit̃ in q̊libꝫ genere cũ alio genere. ɔpõ vero ex his nõ nisi in eodẽ genere: per hoc pꝫ. cũ. n. compo° subĩ ꝛ accñtis sit ꝑcise compositio cuꝫ his huic compõni non corrñdet aliqua vna entitas tertia. ibi inq̃ꝫ idẽ ẽ ɔponẽs ꝛ cõpositũ ꝛ quot sũt ɔponẽtia tot sũt cõposita. 2⁹ dubiũ p°ncipale ẽ vtrum subm̃ ꝛ accñs faciãt vnũ per se. Rñ°. duplex ẽ vnitas. quedã vnitas idẽtitatis. q̃ qdẽ vnitas est absoluta nõ formaĺr. qꝛ idẽtitas ẽ rĺo: sꝫ fũdamẽtaĺr ꝓ q̃ꝫto nõ fundat̃ in aliq̃ tali rĺone. Est alia vnitas vniõis ꝛ illa ẽ respectiua ꝛ formaĺr fundat̃: qꝛ sup vnionẽ fũdat̃ rĺo. et ista est duplex quedam qua extrema vniunt̃ vt iter se p̃cise ꝛ nõ in aliquo 3°. Alia qua non solum extrema vniunt̃ inter se sꝫ ẽt in aliquo 3°. Exem⁹ p°mi vt subiectuꝫ ꝛ accñs q̃ ñ vniunt̃ in aliq̊ 3° ɔpo°. Ex⁹ scḋi vt materia ꝛ for̃ q̃ iter se ꝛ ĩ aliq̊ 3° vniũt̃. qꝛ ĩ ɔpo°. ꝛ ꝓꝫ h° dico tria dcã. Pri⁹ ẽ ꝙ subm̃ ꝛ accñs ñ faciũt ꝑ se vnũ vnitate idẽtitatĺ. ꝓbat̃. nã sũt disticta. disticta ãt vt distincta ñ sũt idẽ. 2⁹ dcm̃ ẽ ꝙ subm̃ ꝛ accñs faciunt ꝑ se vnũ vnitate vniõis ꝛ h° iter se ꝓbat̃. q̃cũqꝫ vniũt̃ nĺlo alio mediãte faciũt ꝑ se vnum vnitate vniõis ĩter se subm̃ ꝛ accñs sunt hi⁹. g° ꝛc̃. vtraqꝫ pꝫ. 3⁹ dcm̃ ẽ ꝙ subm̃ ꝛ accñs ñ faciũt ꝑ se vnũ vnitate vniõis ĩ aliq̊ 3°. ꝓbat̃. ex q̊buscũqꝫ vnitatib⁹ ñ resultat aliqḋ vnũ 3⁹ illa ñ sũt vnũ vnitate vniõis ĩ 3°. pꝫ ex decĺatis subiectũ ꝛ accñs sũt hi⁹ ex ꝑcedẽti dubio. g° ꝛc̃. Et ad istã mẽtẽ aduertẽs Ari. ĩ 5° meta. ꝛ ĩ multis aliẏs locĺ dic̃ subm̃ ꝛ accñs facere vnũ ꝑ accñs qꝛ vꝫ ex ipis ñ resultat aliqḋ 3⁹ in q̊ sint vnum.

3⁹ du⁹ p°ncipale ẽ vtꝝ accñs possit ĩtelligi siñ subõ. Rñ°. ponẽdo tria dicta. Pri⁹ ẽ ꝙ accidẽs ñ copulatũ sũptuꝫ ĩ abstracto põt intelligi sine subõ. ꝓbat̃. oĩs potentia magis abstractiua põt magĺ ĩtelligere h° sine hoc ꝙ̃ potentia minus abstractiua. sed sensus apprehendit v⁹ vnibilium sine alio: quia colorem sine dulcedine: que tam̃ sunt vnita in lacte ergo multo magis intellectus potest intelligere vnum vnibilium sine alio cuiusmodi sunt subiectum ꝛ accidens. Preterea oĩs entitas absoluta essentiaĺr distincta ab alia potest ĩtelligi sine alia:

ſed accidens eſt huiuſmodi reſpectu ſubi.ğ ꝛc maioꝛ patet.nam vbicunq; eſt alia ꝛ alia ratio obiecti quaruʒ vna ab altera nõ dependet ibi põt intellectus diſtincte ferri.entitas enĩ ē rõ obiectiua intellect⁹.qꝛ ens eſt obiectũ intellectus.minoꝛ patet de ſe. Contra.itellect⁹ itelligens rem aliter ꝙ ſit eſt falſus.ſʒ intelligere accñs ſine ſubiecto cum nõ ſit ſine ipſo ē ipm itelligere aliter ꝙ ſit.ğ ꝛc. Confirmať.qꝛ ſicut ſe habet res ad eſſe ita ad itelligi.ſed accñs nõ eſt ſine ſubiecto.ğ ꝛc. Reſpõdeo intelligi rē aliter ꝙ ſit poteſt eē dupliciter. vn o mõ.qꝛ nõ intelligitur eo mõ quo eſt. non tñ intelligitur ſub modo repugnanti ſue ꝓprie nature. verbi grã.intelligendo deũ non tñ eo mõ quo eſt.ei⁹ enĩ ꝯceptum ꝓpꝛiuʒ ꝛ quiditatiuũ non poſſu⁹ intelligere in via.ꝛ iſta intellectio rei non ē falſa. Alio modo itelligiť res aliter ꝙ ſit:qꝛ non intelligiť eo mõ quo eſt.ſʒ intelligiť ſub mõ repugnãti ſue ꝓprie nature vt itelligendo deũ eē coꝛpoꝛeũ ꝛ iſta ē falſa.pa ē in ꝓpoſito ſcda non.

Secũda diſtinctio ē illa ꝙ duplex ē intellec⁹ quedaʒ pꝛecipua alia vero ꝑciſiua: vt ſuperi⁹ in qõne de ente fuit dictũ.pꝛia intellectione intelligiť accñs ſine ſubõ.ſcda vo nõ. 2⁹ dictũ ē hoc ꝙ accñs in ꝯcreto nõ põt itelligi ſine ſubiecto.ꝓbať.illud qđ ꝯcernit ꝛ ꝯnõt ſubiectuʒ aliqđ nõ poteſt itelligi ſine illo accñs in ꝯcreto ē hi⁹.ğ ꝛc.ꝛ i hoc pono ꝯcretũ differre ꝑciſe ab abſtracto.qꝛ cõcernit ꝛ ꝯnotat ſubiectũ abſtractũ aũt nõ: vñ cõcretũ nõ ē niſi entitas abſtracti ꝯcretiue ſũpti.cũ .n.oē accñs poſſit ꝑdicari de ſubiecto ꝛ albedo ſit accñs in ſubõ exñs et nunꝗ poſſit pꝛedicari niſi in cõcreto.ſequiť ꝙ nõ differt a ſe in abſtracto. 3⁹ dictũ eſt ꝙ accidens copulatũ quo ad nos nõ põt itelligi ſine ſubõ nec i abſtracto nec i cõcreto lʒ de natura ſua poſſit itelligi ſine ſubõ.ꝛ dř accñs copulatum quod dat itelligere ſubm̃ vt ſimitas dat itelligere naſum.pꝛobať.nã ex quo dat intelligere nõ põt itelligi ſine ipo.hoc ēt pʒ:qꝛ impoſſibile ē ꝯcipere ſimitatē qn concipiamus naſi curuitatē.qꝛ hec ē ſua rõ de ſe tñ cum ſit diſtincta entitas põt intelligi ſine illa. 4⁹ dubiuʒ ē vtꝝ accñs poſſit eſſe ſubiectũ accñtis põt intelligi dupľr.vno⁹ pꝛima⁹ ꝛ imediatũ. alio⁹ ſecundariũ ꝛ vltimatũ.et ꝫm hoc dico duo dicta

Primum ē ꝙ accñs põt eſſe ſubiectũ accñtis ꝑma⁹ ꝛ imediatũ.ꝓbať oē accñs reale et abſ⁹ hʒ ꝓ ſubiecto illud de quo ꝑdicať.ſʒ accñs reale ꝛ abſo⁹ põt ꝑdicari de accñte vt dicendo ſuperficies eſt alba.ğ ꝛc. ꝑ rlo poteſt fundari ſup quodlibʒ genuſ entis. ꝑ ꝓpꝛia paſſio ipi⁹ accidentis eſt accñs.ğ ꝛc. 2⁹ dictũ ē ꝙ accidens non ē ſubiectũ vltimatũ accñtis. pꝛobať illud quod non ſubſtat vltimate alteri non eſt ſuũ ſubiectũ vltimatuʒ.accñs eſt hi⁹ reſpectu alterius.ğ ꝛc.maioꝛ pʒ.ſubiectũ diciť a ſubſtãdo.minoꝛ pʒ.qꝛ oĩ accidenti aliquid ſubſtat: ſʒ illud cui aliqđ ſubſtat non ſubſtat vltimate. ğ ꝛc. Contra ꝑmum dictũ arguit vnus doctoꝛ. illud quod depender eadem dependãtia qua alteruʒ non põt illius dependentiaʒ terminare.oē enim qđ terminat dependentiã alicui⁹ ē independens dependentia illa ad ſubiectum. ğ illã dependentiã ad ſubiectũ nulluʒ accidēs põt terminare vllo modo. Contra 2⁹ poteſt argui de quãtitate ſacramenti in altari.qꝛ ē vltimum ſubiectum albedinis cuʒ non ſit aliqđ aliud ſubſtans. Ad ꝑmum reſpondeo concedo maioꝛem ad minoꝛeʒ dico ꝙ lʒ accidens ſit dependens dependentia ad ſubiectum vltimũ non tamē oē eſt dependenſ dependentia ad aliquod ſubiectum mediatum ꝛ qđ.ꝗ mediuʒ alteri ſubſiſtendi ꝑmaʒ dependentiam. videlicʒ ad ſubiectum vltimum non poteſt accideēſ naturaliter terminare lʒ bene ſuper naturaliter. vt pʒ in ſacramento. vt deducit ratio contra ſecundũ dictũ. Ad ſecundam rationem concedo illud ſupꝛa naturaliter.de quo cõcedo ꝙ non eſt bene poſſibile. 5⁹ dubium vtruʒ ens deſcendat in ſubſtantiaʒ ꝛ accidens ꝑ illos modos eſſendi qui ſunt eſſe per ſe ꝛ eſſe in alio.aut per aliquas ratões pꝛioꝛes:ita ꝙ diſtinguanť pꝛeciſe per iſtos modos vel per aliquas rõnes pꝛioꝛes. Reſpondeo ꝛ dico ꝙ licet ens deſcēdat ꝫm eandem rõnem in ſubãm ꝛ accidens: ꝛ per diuerſos mõs eſſendi:ꝑus tamē deſcēdit i iſta per aliqua pꝛioꝛa iſtis mõis eſſendi. hoc ꝓbatur ſic.ſubã ꝛ accidens diſtinguunť foꝛmaľr ꝛ poſitiue.ſed ꝓpꝛi⁹ modus eſſendi ſubē qui eſt eē ꝑ ſe non ē aliqđ poſitiue ſʒ negatiue vľ pꝛiuatiue.nihil.n.ē reaľr in ſe ſiue exiſtit per ſe niſi qđ dicit eē per ſe ꝛc.ğ ſubã ab accidente nõ poteſt ꝑ differre per iſtũ modũ ſuũ: ſicut nec accidēs per ſuũ. ꝑ qꝛ accidens abſo⁹ nõ diſtinguiť a ſubã per aliqđ reſpectiuũ.ſed modus eſſendi accñtis qui eſt eē in alio ſubiectiue eſt reſpect⁹ nihil dicēs.abſo⁹ ğ ſubã ꝛ accidens ꝑ aliqua ꝑoꝛa iſtis mõis diſtinguiť.ꝑ illa aũt per que ēs ꝑ deſcēdit ſubſtantiã ꝛ accñs ꝑ diſtinguitur. ğ ꝛc. ꝑ ſi ꝑus diſtinguiť per iſtos mõs.aut diſtiguitur per eos vt actuales:aut per eos vt aptitudinales.non pꝛimo modo:quia accidens ſeparatum non eſt a ſubſtantia diſtinctuʒ:nec ſecundo modo:quia aptitudo non dat alicui diſtinctionem. Confirmatur.quia illa quibus pꝛimo accidenſ ꝛ ſubſtantia diſtinguũtur ſunt intrinſeca eis.modi auteʒ quibus accidens ꝛ ſubſtantia diſtinguitur ſunt eis accidentales et extrinſeci.ergo ꝛc. ꝑ nullum poſterius ē cauſa pꝛioꝛis.ſed ſubſtantia ꝛ accidens habēt diſtinctionem pꝛioꝛem ꝙ illa que eſt per iſtos modos ſiue diſtinguitur aliquib⁹ que ſunt ꝑoꝛa ipſis mõis eēndi.ğ ꝛc. pꝛobatio mioꝛis ē qꝛ diſtictio modoꝝ eſſendi ſubſtantie ꝛ accidētis

est ꝑpter distinctionem entitatum ipsoꝝ. ideo enim substantia ⁊ accidens habent diuersos modos essendi: qꝛ diuersas habent entitates. diuersitas ꝰ modoꝝ oritur ex diuersitate entiū ꝰ ⁊c̄. ꝓ illa que distinguunt̄ per aliquā realitatē magꝭ distinguūt̄ ꝙ̄ illa que distinguūt̄ tm̄ per diuersum modū. sed subā ⁊ accidens magꝭ distinguunt̄ ꝙ̄ quecunq̄ substātie īter se. inter quas tamen est distinctio non per modos preci se: sꝫ per aliqua priora: qꝛ per entitates diuersas. ergo ⁊c̄. Sed cōtra hoc arguitur quia oē vniuocum habens aliquas differentias ꝑter modos essendi est genus. ens aūt cōe ad .10. genera est huiusmodi ꝑ te. ꝰ ⁊c̄. Respondeo ꝙ oē vniuocū descēdens in aliqua per aliquas differentias ⁊ ſm eundem modū essendi in eis est genus. ens autē lꝫ descendat per differentias: non tamē ſm eundem moduꝫ essendi: imo ſm diuersum. quare ⁊c̄. Ad rōes p̄icipales. Pro euidentia quarū est notandum: ꝙ esse per se et esse in alio sumit̄ dupliciter. Uno modo aptitudinaliter. Jta ꝙ esse per se negat aptitudīeꝫ ad inherendū. esse autem in alio dicit istam aptitudinem ad actual'r inherendū. Alio modo potest sumi actualiter vt li esse per se negat inherentiam actualem ad subiectum esse autem in alio dicit illaꝫ. primo modo esse per se. s. aptitudinaliter est intrinsecum substantie ⁊ esse in alio est intrinsecum accidenti. Et hoc mō isti modi. s. esse per se ⁊ esse in alio sunt quidam modi ens diuidentes per quos saltēꝫ per posteriꝰ contrahitur ad subām ⁊ accidens tanq̄ per rationes circūscribentes nobis rōnes formales substantie ⁊ accidētis. Et isto modo impossibile est ꝙ accidens sit per se ens. qꝛ sic esset substantia. Sumendo autē esse per se ⁊ esse in alio secūdo modo non sunt intrinseca p̄dictis. eē. n. per se isto modo potest cōpetere accidenti. ⁊ ita non facit differre substātiam ab accidente cū vtriq̄ possit cōpetere. Per hoc patet ad p̄mā rōnem detur maior. ad minorem dico ꝙ ibi sumit̄ esse per se ⁊ esse in alio aptitudinaliter.

Ad cōfirmatiōem pꝫ per p̄dicta: qꝛ accipiendo eē per se ⁊ eē in alio vniformiter. s. aptitudīal'r sicut se hꝫ eē ꝑ se ad subām. sic eē in a°. ad accn̄s

Ad aliud concedo maioreꝫ ad minorē dico ꝙ aliquid esse posterius alio eēntialiter potest eē dupliciter. Uno mō ꝙ ſm suam essentiaꝫ sit posterius. alio modo ꝙ non soluꝫ ſm suaꝫ eēntiaꝫ sit posterius. sed etiam ꝙ habeat ordinem quēdam essentialem ⁊ quandā dependentiam essentialeꝫ que arguit ipossibilitatē existendi sine alio priori. primo modo accidens est posterius substantia essentialiter. ⁊ ista posterioritas non arguit dependentiam essentialeꝫ ⁊ impossibilitateꝫ existendi sine illo p̄ori. scd̄a vero posterioritas non ē in accidente respectu subiecti. Ad 3ꝫ dico ꝙ oē quod non est in alio subiectiue potential'r est substantia. non autem oē quod non ē in alio actualiter. Unde sicut eē subām ⁊ non esse per se est ipossibile. ita esse accidens ⁊ non esse in alio saltem potential'r est ipossibile. Ad auctoritatē phi p̄ phicorum. dico ꝙ loquitur vt naturalis ⁊ naturaliter. nos autem querimus de possibili de quo dictum ē ꝙ sic: puta per potentiam diuinam.

Ueritur Utrum totū per se sumptū dicat aliq̄ entitatem tertiaꝫ distinctā realiter ab oībus partibus simul sumptis. ⁊ videtur ꝙ n̄ p̄ per ꝯmentatorem p̄ phicoruꝫ. vbi dicit ꝙ totū est aliud a qualibet parte nō tñ ab oībus ꝑtibus simul sumptis. ꝓ arguit aureolus. nā tunc sequeret̄ ꝙ diffinitio nō diceret totā entitatē diffiniti. ꝯñs est falsum 7° meta. ꝰ et añs. ꝯñs ꝓbat̄. quia tunc in composito essent tres res. s. materia ⁊ forma ⁊ ista tertia entitas. Diffinitio auteꝫ solum dicit duas. s. materiā ⁊ formam 7° meta. hoc quidem vt materia. illud vo vt forma. ꝓ arguit vnus alius. qꝛ numerus ternariꝰ esset quaternarius. ꝓbatur. qꝛ qñcūq̄ aliqua vnitas addit̄ tribꝰ ꝯstituit̄ nūerꝰ q̄ternarius. cum ergo in numero ternario sint tres vnitates. per te aūt addit̄ aliqua vnitas quaꝫ dicit ternarius preter tres vnitates. ꝰ erit ibi q̄ternarius addita vnitate. ꝓ sequeretur processus in infinitum. probo. accipio istam tertiam vnitatem quā ponis. illa facit vnuꝫ per se cum materia ⁊ forma cū sit vnita eis. sed cuilibet compōni corr̄ñdet compositum. ꝰ illi compositioni ex illa tertia entitate ⁊ duabus partibus simul sumptis corr̄ñdet aliquod compoꝫ. ꝰ si compoꝫ dicat aliud a suis ꝑtibꝰ sequeret̄ ꝙ illud compoꝫ diceret aliquā entitateꝫ. tunc de illa ꝓcedaꝫ, sicut prius in infinituꝫ. ꝓ si totum distingueretur realiter a suis partibus vel includeret aliquā entitatē ꝑter partes vł nullam. si nullam. ꝰ non distinguit̄ realiter. naꝫ impossibile est aliqua distingui realiter nisi includant distinctas entitates. vbi enī est distinctio ibi est alia ⁊ alia vnitas. ⁊ ꝑ ꝯñs alia ⁊ alia entitas. cum multiplicata passiōe multiplicetur subiectū. Si dicas ꝙ icludat aliā cum oē inclusum eēntialiter sit pars includentis ⁊ oē inclusum exigat aliquā aliaꝫ entitatem includētem. sequitur ꝙ ista tertia entitas sit pars illius includentis. ⁊ tunc querā de ista parte et toto cuius est sicut prius procedaꝫ. sequitur ēt ꝙ vltra istam entitatem sit alia entitas: quod est euidenter falsum.

In oppositum est Arist. primo phicorum: ⁊ rō sua est talis. quia si totum non distingueretur a partibus simul sumptis. tunc partes simul sumpte essent eedē inter se: cōsequens est falsū quia vt dicit: tunc totum esset indiuisibile

ꝓbat ꝯñam. quia quecunq; vni ꝛ eidem sūt ea dem inter se sunt eadem' ꝛc̄.

Respondeo In ista qōne sic pro cedaꝫ. ꝑ videbitur specialiter de diffinitione ꝛ diffinito: si ipsa ex natura rei distinguant̄. nam quidaꝫ dicūt ipa non distingui ex natura rei. sed tamen dicunt totum ꝛ partes esse distincta. hoc autē vt' oñdā iplicat contradictionem. Secundo videbit̄ de q̄libet toto ꝛ partibus.

Quantum ad primum est quedam opinio Frācisci de marchia supra septimū meta. ꝙ diffinitio ꝛ diffinitum nō distinguunt̄ ex natura rei. sed sunt eadē totaliter: quia illud idem quod dicit diffinitū implicite dicit diffinitionē explicite. nā diffinitio dicit duo. dicit enim quiditatem rei. et dicit eam explicite. Quantum ad primum conuenit diffinitio cum diffinito. quia eandeꝫ quiditatem quam dicit diffinibile: dicit diffinitio quantum ad secundum differt ab eo: quia diffinitum dicit eandem quiditatem indistincte non resoluendo eam in sua principia. hoc autē probatur sic. quia ex eisdem principijs ꝛ eodeꝫ modo se habentibus non resultat nisi idem p̄ncipiatum. sed diffinitio ꝛ diffinibile sunt ex eisdeꝫ principijs eodē modo se habentibus. ğ diffinitio ꝛ diffinibile non distinguuntur ex natura rei. probatio minoris. principia diffinitōnis ꝛ diffinibilis sunt genus ꝛ differentia. Ista opinio salua sua gratia non est vera. vnde credo ꝙ ibi pro pueris loquebatur. hec enim opinio multis modis ꝛ multis opinionibus suis contradicit. Et ideo dico aliter ponendo duas conclusiones. Prima est ista ꝙ diffinitio ꝛ diffinitum sunt idem formaliter ꝛ quiditatiue. probatur. quia quecunq; sunt de se inuiceꝫ predicabilia perseitate primi modi sunt idem formaliter ꝛ quiditatiue. diffinitio ꝛ diffinituꝫ sunt huiusmōi. ğ ꝛc̄. maior patet. soluꝫ enim illa de ꝑ modo pertinēt ad quiditatē ꝛ ista est ꝓpositio formalizātiuꝫ oīum. s. Scoti ꝛ alioꝝ. et minor pꝫ ꝑ posterioꝝ. Scd̄a ꝯ. est ꝙ diffini. ꝛ diffinitū distinguūt̄ ex natura rei: ita ꝙ p̄ter oēm actuꝫ intellect' hñt aliquā distinctiōem. ꝓbat̄ ꝑ sic. quibuscūq; verificāt̄ ꝯtradictoria p̄dicamēta real'r ipsa sunt distincta saltē ex natura rei. sꝫ d̄ diffinitiōe ꝛ diffinito h̄ verificant̄ ğ ꝛc̄. maior patet per primum principiū. minor ꝓbatur accipiēdo ista duo ꝯtradictoria. vꝫ cōstituere real'r ꝛ non constituere realiter ista verificāt̄ de diffinitione ꝛ diffinito. qꝛ de diffinitione verificat̄ constituere realiter loquendo de ipsa quantuꝫ ad illud quod dicit extra intellectum. diffinitio eniꝫ dicit nisi partes ꝯ. metha. ꝛ in ꝓhemio phicoꝝ. ptibus āt debet̄ cōstituere. ita ꝙ si sint reales eis cōpetit realiter cōstituere. de diffinito aūt v̄ificat̄ non constituere realiter cum sit realiter constitutum. ꝑ oīs entitas fundans realiter aliquā vnitatē quā alia fundare non potest est disticta ab illa realiter. sed entitas diffiniti fundat aliquam vnitatem realem ꝛ non entitas diffinitionis. ergo ꝛc̄. maior patet. nam alia ꝛ alia vnitas arguit aliam ꝛ aliam entitatem. minor patet. quia homo qui est diffinitum fundat realiter vnitatē quiditatiuam ꝛ est vnū quiditatiue. al' autem ꝛ rationale quod ē diffinitio nō sunt vnum quiditatiue. nam differentia est extra rationeꝫ generis ꝫ. meta. ꝛ etiam quia si essent vnum quiditatiue sufficeret vnuꝫ in diffinitōe hominis ꝛ sic esset nugatio in diffinitione. ꝑ oīs entitas in intellectu causans maiorem notioritatē q̄ꝫ alia dicit aliquam entitatem ꝛ aliquid distinctum ex natura rei ab illa. sꝫ diffinituꝫ fundat maiorem notioritateꝫ q̄ꝫ diffinitio ꝑ phicorum ğ ꝛc̄. maior patꝫ. quia impossibile est ꝙ aliqnid causet aliquid in intellectu quod aliō causare non potest quin dicat ꝛ includat ante actuꝫ intellectus aliquid preter illud. quare enim hoc magis causat hāc notitiam q̄ꝫ illud: non pōt dici nisi propter aliquid quod dicit hoc preter illud aliud. ꝑ in demonstratōe potissima mediuꝫ reale demonstratiōis debꝫ differre ex natura rei ab vtroq; extremo. aliter ꝓbaret̄ idem per idem. sed diffinitio est medium in demonstratione potissima. ergo ꝛc̄. Contra modum dicendi Frācisci de marchia de implicito ꝛ explicito arguit̄ sic. oīs rō explicans hꝫ rōem aliquoꝝ duoꝝ diuidētiuꝫ aliquod tertiū. sꝫ duo diuidentia aliqō tertiū hñt aliquā distinctōeꝫ ex natura rei ab illo tertio. ꝛ illud tertiū est aliquid resultās ab illis. ergo ꝛc̄. patet minor. qꝛ nihil est seipm diuidens nec explicās nec distinguēs. cū ğ diffinitio explicet suuꝫ diffi⁹ ğ seq̄t̄ ꝙ distinguitur ex natura rei. Cōfirmat̄. oīs distinctio non vana sortit̄ robur ab aliqua distinctione in re. illa eniꝫ distinctio est vana cui nulla rñdet distinctio in re. intellect' eni falsē distinguit illa que in re non sūt distincta. ğ cū ꝫm ipm diffinitio ꝛ diffinitū dr̄ant ratiōe. ğ ex natura rei: qō est ꝓpo⁹. lꝫ ista cōfirmatio non concludat ipm est tñ apparens. Ad rationeꝫ quaꝫ adducit patet. presupponit enim vnum manifeste falsum. aut enim loquitur de diffinitōe q̄ꝫtū ad rem supra quā fundat̄: aut quātū ad illam intentioneꝫ scd̄am fundatam. Si primo modo certum est ꝙ ipsa non habet ratōnem principij ꝛ vt sic nō est nisi partes: puta al' rationale ꝛ mortale que sunt partes hominis. Si secundo modo certum est ꝙ implicat manifestum impossibile. intentio enim ipsa nō p̄ncipiatur ex animali ꝛ ratōnali cū ista sint res:

Quantum ad secūduꝫ articulum pono aliquas conclusiones.

Prima est ista ꝙ totum per se sumptuȝ dicit
aliquã tertiã entitatem distinctaȝ ab oibus ꝑ
tibus sumptis. hoc ꝓbatur sic. ois entitas real'
realiter causata ab aliquib⁹ duobus est real'r
distincta ab illis. sȝ entitas totius est real' rea/
liter causata a ꝑtibus simul sumptis. g̊ ⁊c̃. ma/
ior pȝ. eadẽ. n. res nõ causat seipsaȝ nec ẽ prior
real'r seipsa. causa. n. ⁊ effectus realiter distin/
guunt̃. ꝓbatio minoris. Naȝ materia ⁊ forma
sunt cãe compositi: sed nõ nisi vnite ⁊ sil' sũpte.
nam diuisim sumpte nõ causant. g̊ ⁊c̃. ꝑ ois
entitas que est per se primus terminus alicui⁹
generationis realis est distincta a quibuscũq;
alijs ex natura rei que nõ pñt esse primus per
se termin⁹ generatõis: sȝ entitas cõpositi ⁊ nõ
partium est terminus ꝑmus per se generatõis
vt pȝ 7º meta. g̊ ⁊c̃. Confirmat̃ ois transmu/
tatio ꝑ se vna hȝ aliquem terminũ per se vnuȝ
sȝ ille termin⁹ est cõpositũ 7º meta. g̊ compo⁹
dicit aliquã entitatẽ vnaȝ distinctã ab ip̃is ex
quibus est. ꝑ ois per se vnitas hȝ aliquã per
se entitatẽ ꝓpriam tãq̃ ꝓprium fundamentũ:
aliã a quibuscunq; alijs: sȝ vnitas compositi ꝑ
se vnius est vnitas per se. vna ergo habet ali/
quã ꝓpriam entitatem pro fundamento. sed il
lud fundamentũ nõ possunt esse entitates par
tium: quia ꝓpria vnitas requirit vnam entita
tem. partes autem non sunt vna entitas. g̊ ⁊c̃.
maior patet. omnis enim ꝓpria passio requirit
ꝓprium subiectum tanq̃ ꝓprium fundamen/
tũ: ⁊ ipsa multiplicata multiplicat̃ subiectuȝ.
minor ẽt pȝ de se. vnitas enim cõpositi est per
se vna. Confirmat̃ rõ. nam si compo⁹ non di
ceret aliquã entitatem tertiam. tunc cõpositũ
ex materia ⁊ forma non eẽt magis vnũ nec ꝑ se
vnũ q̃ aceruus lapidũ. ꝯñs est ꝯ phm 8º met.
g̊ ⁊c̃. ꝯña pȝ. nam ille aceruus est diuisim sue ꝑ
tes. ⁊ iteꝝ q: vnum ꝑ accñs est magis vnum q̃
vnũ aggregatuȝ ⁊ minus vnũ q̃ illud qđ est ꝑ
se vnũ. ꝑ ois ꝓpria passio ⁊ ꝓpria oꝑatio hȝ
aliqđ subiectum cui primo per se inest. sȝ illud
non ẽ materia nec forma nec ambo simul sum/
pta: nã ipsa vt sic sunt plura. ⁊ iterũ q: illud est
subiectum risibilitatis quod põt ridere. sȝ nec
materia nec forma potest ridere: nec ambo sil'
sumpta. g̊ ⁊c̃. ꝑ ẽtitates possibiles existere si.
ne alia sunt distincte ex natura rei ab illa alia
sȝ materia ⁊ forma simul sumpte sunt possibi/
les existere composito corrupto. ergo ⁊c̃. maior
patet. eadem enim res non potest siml' manere
⁊ nõ manere. nec idem ex natura rei. probatur
minor. tũ ꝑmo q: Aristo. dicit i fine septimi me
tha. ꝙ ꝯstructa illa syllaba ba adhuc rẽanent
seorsum. b. ⁊. a. tum etiẽ q: in resurrectiõe pre/
supponunt̃ partes tam materia q̃ forma. ⁊ tñ
ante resurrectõnẽ non est illud compo⁹. Dicet̃
ꝙ simul sumpte non sunt possibiles esse siñ cõ
posito. Contra totum vt includens partes ẽ
diuisibile in illas. naȝ non est aliter diuisibile
nisi vt est includens: sȝ nõ est diuisibile in illas
nisi ille possint seꝑari ab illo ⁊ vt sic sunt vnite
⁊ simul sumpte. g̊ ⁊c̃. ꝑ cause intrinsece in cõ
posito aliquid causant non se. quia idẽ nõ cau
sat seipsum: nec altera alteram: quia principia
non sunt ex alterutris ꝑ phicorum. ergo aliqd
aliud: hoc non est aliud q̃ tertia entitas com/
positi. imaginor ergo sic. ꝙ ex materia ⁊ forma
resultat pullulat ⁊ oritur aliqua vna tertia en
titas que est entitas compositi. Secunda cõ
clusio est ista ꝙ ista tertia entitas compositi lȝ
sit ex natura rei distincta ab omnibus partib⁹
simul sumptis non tamen distiguitur essentia
liter contra multos ignorantes huiusmodi di
stinctiones indifferenter loquentes de hac et
de illa dicentes partes et totum distingui eẽn
tialiter. hec autem conclusio probatur sic. ois
entitas intrinsece ⁊ essentialiter in alia iclusa
ipsamq; intrinsece constituens ⁊ componens ẽ
necessario idem illi essentialiter. entitas parti/
um est huiusmodi. ergo ⁊c̃. maior patet. tum q:
distinctum essentialiter ab aliquo non includi
tur in ipso essentialiter nec intrinsece. Inclusũ
enim est idem essentialiter cum includente ali
quo modo. ergo qualis est inclusio talis est idẽ
titas inter illa: vt si aliquid includit̃ in aliquo
per intellectum est idem illi per intellectum. g̊
⁊c̃. tum etiam quia nihil est essentialiter consti
tutum per illud a quo essentialiter distinguit̃.
per illud enim per quod in esse constituitur es/
sentialiter per illud a quocunq; alio distingui
tur essentialiter: quia eadem sunt pricipia eẽn
di ⁊ distinguendi: sed nihil distiguitur ab alio
eẽntial'r nisi ꝑ illđ qđ est idẽ secũ eẽntialiter. g̊
⁊c̃. Vñ põt de ista ꝓpõe tal' rõ formari. vna
queq; res distinguit̃ eẽntial'r ab oibus nõ tali
b⁹ ꝑ sua principia intrinseca: sȝ nihil distinguit̃
ab alio eẽntial'r ꝑ aliqd distinctũ ab ip̃o eẽntia
liter. g̊ ⁊c̃. maior pȝ. q: eadẽ sunt ꝑncipia eẽndi
⁊ distinguendi. ꝑ quecũq; sũt alicui rei ideȝ
ꝗditatie sũt idẽ ei eẽntial'r: sȝ ꝑtes sũt iđ toti ꝗ
ditatie. g̊ ⁊c̃. maior pȝ. q: idẽtitas ꝗditatia ẽ idẽ
titas eẽntial'. mior pȝ 7º meta. vbi docet phs.
diffinire rẽ ꝑ sua ꝑncipia itrinseca ⁊ ꝯstitutiã
⁊ ꝑtes rei. vñ ibi phs ꝯmẽdat Architã ꝗ diffi/
niebat rẽ ꝑ materiã ⁊ formã. diffi⁹ aũt ⁊ q̃ perti
nẽt ad diffinitõȝ sũt idẽ ꝗditatie cui isũt. Vñ
ꝓ euidẽtia h⁹ ꝯcl'ois nõnda sũt vba frãcisci de
marchia ꝙ i eẽ i alio duo dic̃. ꝑ dic̃ distictõȝ e⁹
qđ ẽ alio ab illo in q̊ ẽ. 2º dic̃ aliquã vnitatẽ in
ter ip̃a. ꝑmũ pȝ. q: qđ nullo modo ẽ distictũ ab
aliquo nullo modo est in eo. idem enim non po
test esse in seipso. Secundum etiam patet. qđ
. n. ẽ in alio oȝ aliq̊ eẽ idẽ cũ eo al'r qđlibȝ eẽt i
q̊libȝ. Et si queras qđ istoꝝ magl dic̃ eẽ in a⁹
vel vnitatẽ vel distinctionem. Dico ꝙ vnitatẽ
cui⁹ rõ est: q: oẽ quod est in alio dicit quãdam

indiuisionem. indiuisio autem arguit vnitatē quare ꝛc̄. Sꝫ ↄtra istā ↄclusionē arguiꝉ. Impoſſe ē ↄ̄dictōia p̄dicamta ð eað eēntia p̄dicari ſꝫ de eſſe totius ꝛ eſſe ꝑtium verificātur ↄtradictoria p̄dicamta. ğ ꝛc̄. minoꝛ pꝫ. qꝛ ↄſtituere realiter ꝛ non ↄſtituere realiter. vt ſupꝛa. ğ ꝛc̄. Confirmaꝉ. eadē eſſentia non ↄſtituit ſe: nec eſt ſine ipa. eſſentia aūt partiū conſtituit eſſentiā toti⁹: ꝛ pōt eſſe ſine ipa. ğ ꝛc̄. Reſpōdeo. maioꝛ eſt vera de eſſentia eadeꝫ ex natura rei. ſꝫ tñ eē toti⁹ ꝛ ꝑtiū ſint eadē: diſtinguūtur tñ ex natura rei. Ad confirmationem per idem dico ꝙ eſſentia partiuꝫ nō eſt ipamet eſſentia totius oīmoda idētitate. eſt enim inter ipa diſtinctio aliqua extra intellectum quā diſtictōnē non hꝫ idē cum ſeipſo. Tertia cōcluſio ꝙ totum per accidens non dicit aliquā tertiā entitatem vltra partes: puta ex ſubiecto ꝛ accidēte aggregatū nō diċ aliquid p̄ter ſubm̄ ꝛ accn̄ſ ꝓbatur. nam illud quod diceret vltra ꝑtes vł eēt ſubā vel accidēſ. non ſubā: qꝛ accidēſ non ē ꝑs ſubē. nec accidēs. quia ſubā non eſt pars accidentis. ğ ꝛc̄. Jſta aūt ↄcluſio ē plixius ꝓbata in 4° arti° p̄cedentis qōnis in p̊ dubio vide ibi

Quarta ↄcl'o ꝙ iſta entitas toti⁹ per ſe eſt entitas abſoluta. ꝓbatur. omnis entitas q̄ eſt termin⁹ generatōis eſt abſoluta. iſta eſt hi⁹. ğ ꝛc̄. maioꝛ pꝫ 5° phicoꝝ. Jn ad aliquid nō eſt mot⁹: nec generatio. ꝓbatur minoꝛ 7° meta. P̄ de cuiuſcunqꝫ eſſentia ſunt entitates formalr abſolute ipm eſt abſolutum formalr: ſꝫ de eēntia huius entitatis ſunt materia ꝛ forma q̄ ſūt entitates formalr abſolute ꝓbatio. nulli entitati reſpectiue debeꝉ rō p̄ncipij cū oīs entitas formalr reſpectiua p̄ſupponat aliqð fundamētuꝫ prius. ğ ꝛc̄. Contra hoc arguit Aureoluſ. Ois entitaſ abſoluta ab alia realiter diſticta ē poſſibiliſ eſſe ſine illa alia a qua diſtinguiꝉ. ſꝫ ꝑ te entitas totius ē abſoluta ꝛ diſtincta a ꝑtibus. ğ ꝛc̄. Reſpondeo. maioꝛ ē vera: ſi illud nō ſit idē eſſentialr ꝛ nō dependēs ab ipo eēntialiter īter ꝑtes aūt ꝛ totuꝫ eſt idētitas eēntialr ꝛ depēdētia. ğ ꝛc̄. Quinta ↄcl'o eſt iſta. entitas ↄpoſiti diſtincti a ꝑtib⁹ eſt forma toti⁹ que ē q̄ditas. Ad c⁹ euidētiā pono ſex dicta. Primū dcm̄ eſt iſtð ꝙ duplex eſt forꝉ. quedā ꝑtis vt illa q̄ informat materiā ꝛ ē ꝑs ↄpoiti. Alia ē forma toti⁹ vt tota rei entitas abſtractiue ſūpta. vt hūanitas ꝛ h̄ dr̄ forꝉ toti⁹. 2ᵐ dictū ē ꝙ forma toti⁹ nō eſt alia a forꝉ ꝑtis: puta hūanitas ab aīa in hoīe q̄ ſit ſupueniens ꝛ aliquid ipi⁹ toti⁹. diciꝉ aūt eſſe totius: qꝛ perfecti⁹ conſtituit ↄpoſituꝫ q̄ꝫ forma ꝑtis. ꝓ° h⁹. qꝛ tūc in hoīe eſſet alia forma conſtituēs hoīeꝫ q̄ eſſet ꝑfectioꝛ aīa intellectiua: qð eſt abſurdū dicere. 3ᵐ dictū ē ꝙ forma totius nō ē aliqð mediū vniēs materiā forme ad conſtituēdū ꝑ ſe vnuꝫ. hoc ꝓbaꝉ. qꝛ queritur de ipa q̄uo facit ꝑ ſe vnū cū materia ꝛ forma ꝑtis qm̄ nō eſt dare a iqð mediū: ſꝫ vł [...] ex ſe vniꝉ: ꝛ ſic ſtandū fui[...] in p̊ vel erit ꝓce[...]us in infinitū. 4ᵐ dictū ꝙ forꝉ totius nō eſt aliq̄ forma vltra formam partis que ſit perficiens materiam ꝛ formam. probatur. quia omne qð perficitur ab aliqua forma vna habet rationē vnius perfectibilis: ſed materia ꝛ forma partis non ſunt huiuſmodi. ğ ꝛc̄. tum qꝛ ſunt alterius rōnis. tū qꝛ vnum eſt ꝓpꝛie ꝑfectibile. ꝛ aliud actus perfectiſſimus. ꝛ hec eſt rō quare faciūt vnum per ſe 4° meta. ğ materia ꝛ forma non ꝑficiunꝉ ab aliqua forma vna cōi. 5ᵐ dictum eſt ꝙ forma totius eſt ipa natura tota ſiue quiditas ↄſtituēs totū eſſentiatie. ita ꝙ nō eſt forma informans: ſꝫ forma qua ſuppoᵐ diciꝉ ens quiditatiue. non ſic intelligēdo ꝙ forma totiuſ ſit cauſa ipius totius. i. cauſās totūm cum materia ꝛ forma partis: ſꝫ ipm totum pꝛeciſe ꝛ abſolute conſideratum eo modo quo loquiꝉ Auicēna 5° meta. ſue ꝙ equinitas eſt tm̄ equinitas

6ᵐ dictum ē ꝙ forma totius eſt alia realiter a forma partis. hoc apparet ex dictis. ꝛ ex ſcða concluſione qm̄ totū dicit aliquā entitateꝫ realiter diſtinctam a partib⁹: ſꝫ illa entitas eſt forma totius. ğ ꝛc̄. Sꝫ contra iſtam cōcluſionē arguit Aureolus. quero inquit quomodo imaginaris iſtam entitatem. aut. n. ſic ꝙ ipſa fundetur ſupꝛa materiam ꝛ formaꝫ partis: aut ſic ꝙ ſoluꝫ fundetur ſuꝑ materiaꝫ: ita ꝙ materia ſit eius pꝛincipiū ſubiectiuuꝫ ꝛ forma p̄ncipiū formale. nō p̄mo modo: qꝛ tunc forma i cōpoſito entificareꝉ ꝛ q̄dificareꝉ ꝛ nō entificareꝉ qð videꝉ falſuꝫ. Nec 2°: qꝛ effect⁹ formał nō dr̄t a forꝉ ſꝫ forꝉ iſta toti⁹ ē ꝑꝫ te effect⁹ forꝉł. ğ nō dr̄t a forma ꝑtis cui⁹ ē effect⁹. Sꝫ illð argᵐ peccat multipliciter. tū qꝛ q̄rit fundaᵐ illius tertie entitatis c⁹ nō ē ꝓpꝛie fundamētū. tū qꝛ eſto. dico ꝙ funᵐ ei⁹ nō ē materia ꝛ forꝉ: nec alteꝝ iſtorū: ſꝫ ei⁹ fundaᵐ ꝓpꝛiū ꝛ ꝓximū ē ipm ſuppoᵐ aut ↄpoᵐ: qð ꝓbatū ē eſſe alið a ꝑtib⁹. oī. n. entitati formali coꝛn̄det adeq̄te aliq̄d qð hꝫ eſſe ꝑ ipaꝫ: ſiċ hūanitati h̄ qð dico hō nō coꝛp⁹ nec aīa. ꝛ h̄ dato tot⁹ ꝓceſſus rōis eſſet null⁹. tū ēt qꝛ dato ꝙ ei⁹ funᵐ eēt materia. forꝉ āt p̄nᵐ forꝉle differret a forꝉ. oīs. n. effect⁹ realr diſtiguiꝉ a ſua cā: qꝛ nihil cauſat ſeipꝫ. Vñ volo ꝙ effect⁹ formał nō ſepeꝉ a forꝉ: qꝛ ipoſſe eſt aliq̄d eē formalr albū ſine albedie. ſꝫ ñ ſeq̄ꝉ. ğ nō diſtiguiꝉ

Ad rōes p̄ncipales rn̄deo. Ad p̄mam ↄmētatoꝛis pōt dici ipm excuſando ꝛ curialr exponēdo. ſꝫ forte młti ipꝫ ñ reciperent ꝙ cōmentatoꝛ vłt ibi ponere drīas inter partes diuiſim tentas: et ſimul ſumptas quia partes diuiſim ſumpte non integrant totum. et ideo non ſunt idem toti integratiue. ꝑtes autem ſimul ſumpte integrant totum. ꝛ iō ſunt idem toti integratiue. h̄ āt ñ obſtāte totū dicit aliquā entitatē ītegratā ex ꝑtib⁹ ſił ſūptl

Ad 2[m] aureoli concedo ɔn̄am ꝙ diffinitũ ⁊ diffi[m] distinguũt ex natura rei. Ad ꝓpositi onem hui[us] falsitatis dico ꝙ diffinitio integrat ⁊ dicit integratiue ⁊ indicatiue siue explicatie totã entitatẽ diffiniti. hoc aũt non obstãte ip̄z dicit aliquã entitatẽ tertiam integrata seu explicatam ⁊ indicatam ꝑ diffinitionez. Ad 3[m] nego ɔn̄am. ad ꝓbationẽ dico ꝙ in numero est duplex vnitas. vna materialis alia formalis. vnitas materialis in numero trinario est vnitas que ẽ pars ei[us] s[ecundu]m vnam opinionem vel saltẽ fundamentum entitatis trinarij. ⁊ per istas vnitates materiales numerus variat[ur] ⁊ multiplicat[ur]. vt si sunt tres est numer[us] ternari[us]. si q̄tuor quaternari[us]. ⁊ sic de alijs. est aũt alia vnitas formalis in numero que est consecutiua tã q̄ꝫ posteri[us] ⁊ passio ɔsequens entitatẽ numeri ĩ eẽ constitutam. vnitas eniz est passio entis. ita ꝙ quálibꝫ entitatẽ sequitur ꝓportionabiliter sua ꝓpria vnitas. ⁊ per istam vnitatẽ numerus est formal[ite]r vnus. ⁊ per istam non multiplicat[ur] nec variat[ur] numerus. per hoc satis patet ad formã. licet enim entitas numeri trinarij dicat ꝓpriam vnitatez in his tribus vnitatibus. quia tamẽ illa non est materialis sed formalis. iõ ꝑ illam numerus non variat[ur]. Ad 4[m] nego illum ꝓcessum. ꝓcedit enĩ eius ꝓbatio ex nimis grossa imaginatione. Unde ꝓ eius solutõe pono istam ꝓpositionem ꝙ nulla entitas facit cõpositionẽ cum aliquo nisi respectu illius habeat rõem actus vel potentie. Ista ꝓpositõ habetur ab Aristo. 8. meta. dicit. n. ꝙ materia ⁊ forma faciunt compositionem vel v[er]o ɔpõne. et h̄ non est nisi q[uia] hoc est actus ⁊ illud est potẽtia. cum ergo ista tertia entitas cõpositi non se habeat ꝓprie ĩ ratione actus nec potentie respcũ materie vel forme, ideo cũ ip̄is ꝓprie nõ fac[it] cõpositionẽ. vnde non sequit[ur] est vnitum. ḡ facit compõnem. simplicia nãqꝫ includũt rõnes aliquas vnitas eis. non t[ame]n̄ faciunt cõpõnem. vt pꝫ. In diuinis enĩ est quedã vnitas ⁊ vnio. ⁊ t[ame]n̄ ibi nulla est compositio. Ad 5[m] dico duo. Primũ est istud qd̄ totum dicit aliquã entitatez p̄ter partes ex precedentibus pꝫ. 2[m] est ꝙ ista entitas quã dicit non habet rõez inclusi. ita ꝙ includatur in seipsa. Idem. n. in seip̄o non ĩcluditur. vt patet ex notabili quodam tertie ɔcl[usi]onis. habet tamen rõem includentis respectu ꝑtium. Dico ergo ꝙ bene dicit aliquaz entitatem: ⁊ t[ame]n̄ nullam includat p̄ter partes. Inclusum enim est pars includentis ⁊ presupponit aliud tanq̄ꝫ includens. qd̄ nõ potest esse de ista tertia entitate.

Ueritur Utrum in indiuiduis eiusdem sp[eci]ẽi sint alique rationes positiue ⁊ ꝓprij generis eorũdem ⁊ numeraliter intrinsece distincte. et videt[ur] ꝙ non. Nam ille ratiões vel essent addite nature specifice eis cõi vel ip̄is indiduis per illas rõnes numeral[ite]r constitutis: sꝫ neutrũ istorum potest dari. ḡ ⁊c. maior pꝫ ex sufficiẽti diuisione. mior ꝓbatur. non enĩ addi possunt nature cõi. tum q[uia] ipsa non esset cõis nec remaneret sicut cõis. Impossibile est enim aliquã formam alicui addi quin det sibi addito esse t[a]l[e] formale. illa aũt ratio est singularitas vel ratõ singularitatis. ḡ cuicunqꝫ addita facit ip̄m singulare. tum etiã quia cõitas ⁊ singularitas sũt rationes opposite. ḡ in eodem includi non p[ossu]n̄t illi ergo nature non est addita illa ratio: nec indiuiduo. q[uia] cum omne additũ p̄supponat illũ cui additur ista rõ presupponeret indiuiduuz in esse indiuiduali. ⁊ sic indiuiduũ non esset indiuiduum per illam rationez. P[rete]r in quacũqꝫ ɔpositione vbi sunt alia ⁊ alia ɔponẽtia ibi sũt alia ⁊ alia composita. si ḡ in sor. esset aliqua tal[is] rõ naturam specificam determinans ip̄a faceret quandã ɔpõnem cum natura specifica. Sꝫ ista duo componẽtia sunt alia a materia ⁊ forma. ergo in sor. esset duplex compositio: qd̄ est absurdum. maior patet. q[uia] composita diuersificãtur s[ecundu]m componẽtia. cum etiã per ista hẽant esse. ⁊ idem est p̄n[cipiu]m essendi ⁊ distinguẽdi. Cõfirmat[ur] q[uia] ista ratõ talis vel est materia vel forma vel compo[situm] vel aliquid includens: vel aliquid ɔn̄s hoc. sed nullum istoꝝ est. ḡ ⁊c. nõ materia vel forma. quia ista includuntur in natura specifica in cõi: nec compo[situm]. nam ipsa dicit[ur] distinctiua hui[us] compositi ab illo ⁊ est ratio ꝑtialis huius compositi: nec ɔn̄s hoc: q[uia] iam esset idiuiduatio sine ip̄a cum ɔn̄s presupponat añs consti[tutum]. P[rete]r quecunqꝫ distinguunt[ur] per p̄uatiuam rõem vel quantitatẽ non distinguũtur per rõnes ꝓprij generis. indiuidua sunt huiusmodi. ḡ ⁊c. minor ꝓbat[ur]. p̄mo de p̄uatione v[e]l negatione. quia indiuiduum dicit[ur] quod est indiuisum. Indiuisum autem non est nisi ꝑ indiuisionem. nihil eniz hꝫ effectuz formalem nisi ꝑ formam. 2[o] per quãtitatem diuisio ⁊ idiuisio quantitati congruit p̄ ph[ilosoph]icoꝝ. ⁊ 5[o] meta. diuisibilitas p̄ ⁊ per se competit q̄ꝫtitati. tunc sic. nihil est per se tale nisi per illud ꝑ qd̄ est p̄mo ⁊ ꝑ se tale: sꝫ quãtitas est p̄mo et per se diuisibilis ergo indiuiduũ non est diuisum vel diuisibile nisi per quantitatem.

Ad oppositum arguit[ur] sic. quecũqꝫ essential[ite]r vel nũeraliter distinguunt[ur] includunt aliquas rõnes ꝓprij generis positiuas intrinsece ꝑ q̄s numeral[ite]r distinguũt[ur]. Indiuidua eiusdez speciei sunt huiusmodi. ḡ ⁊c. maior patet. eadẽ. n. sunt principia essendi ⁊ distinguendi. rõ autẽ que non est positiua ⁊ que est alterius generis cum sit distincta essentialiter non erit constitutiua in esse essentiali. minor patet de se cuꝫ possit separari in actuali existia.

Respondeo vbi sic procedet[ur]. primo declarab[itu]r titulus

queſtionis ſufficiens eſſe:quod dico ꝓpter au/
reolum qui oppoſitum ꝓbat. 2º oſtendet̃ ꝓ/
poſitum que eſt iſta rõ indiuiduationis ⁊ que
non. 3º q2 iſta tota queſtio fundat̃ ſuꝑ illam
brigam de vnitate numerali.iõ queritur vtrũ
extra intellectum ſit aliqua vnitas realis poſi
tiua minoꝛ ꝙ̃ ſit vnitas nũeralis. Quantuꝫ
ad primũ pono quedam preambula. Primum
p̃ambulum eſt ꝙ̃tuꝫ ad intellectũ queſtionis
ꝙ ſm Scotum non eſt intentio querentiuꝫ de
hac materia querere de cauſa alicui⁹ ſecũde in
tentionis quã ĩportat nomẽ indiuidui: q2 iſta
eſt a comparante effectiue ⁊ ab intentõne ſcða
formal'r:nec querit̃ de ratõe formali ſꝫ quã in
diuiduũ:puta ſoꝛ.eſt vnuꝫ numero:q2 vnitate
numerali res eſt vna numero formal'r:ſicut en
titate res dicit̃ formal'r ens.ſꝫ q2 in entibus ẽ
aliquid cui repugnat diuidi in plura quoꝝ qð
libet ſit ip̃m cui repugnat diuidi in plures par
tis ſubiectiuas querit̃ de cauſa h⁹ repugnãtie
nõ dico de cauſa formali.q2 cauſa formalis eſt
repugnantia:q2 formal'r repugnãtia ſuis rõni
bus formalibus repugnant.ſꝫ intentõ queſtio
nis eſt qd eſt ĩmediatum fun⁹ talis relationis
et que ſit talis repugnantia de quo eſt queſtio
Ex quo concludo coꝛrelarie ꝙ illi qui dicũt ĩ
diuiduũ eſſe per materiã material'r. ⁊ per for/
mã formaliter.⁊ per quãtitatẽ quãtitatiue nõ
intelligunt titulũ queſtiõis: vt pꝫ ex preãbulo
Si.n.ille modus dicendi valeret.ſil'r dicaꝫ ꝙ
indiuiduuꝫ ẽ albificatiue per albedinẽ ⁊ facia
tiue per facieꝫ ⁊ ſic de alijs.quõ g̊ tot valentes
doctores circa hanc materiam dubitaſſent ſi
iſte eſſet intellectus qõnis: 2⁹ preambuluꝫ
eſt iſtud ꝙ per indiuiduatõem ſiue per vnita/
tẽ numeraleꝫ non intelligo vnitatẽ indetermi
natã ſm quã quodlibꝫ in ſpẽ dr̃ vnuꝫ numero:
ſed intelligo vnitatẽ ſignatã vt hanc:ita ꝙ ſic
eſt dictũ indiuiduũ impoſſe eſt diuidi ĩ partes
ſubiectiuas.⁊ q̃rit̃ rõ illius impoſſibilitatis:q̃
rit̃ ergo cauſa non ſingularitatis in cõi:ſed h⁹
ſingularitatis ſignate in ſpãli.ſ. vt hec determi
nate. 3⁹ preambulũ eſt qñ aliqd r̃ſpic̃ duos
actus inelicitos ſiue habituales:oꝛdinatos tñ
ſm pri⁹ ⁊ poſterius ideꝫ eſt querere quid ſit cã
vnius actus ⁊ alterius.vbi erga rõnalitas in
homine reſpicit iſtum actum qui eſt eſſe rõna/
le vt prioꝛem ⁊ iſtum aliũ qui eſt eſſe ſuſceptiũ
diſcipline per quã ẽ rõnalis ⁊c.º Sil'r circa
rem ſingularẽ ſunt iſti duo actus.ſ.hoc eſſe h.
⁊ eſſe indiuiduũ hoc qð eſſe hoc ẽ actus ẽ prioꝛ
⁊ quid poſitiũ.eſſe autem indiuiduũ eſt actus
poſterioꝛ ⁊ quid priuatiuũ.Idem ergo eſt que/
rere per quid res eſt indiuidua:⁊ per quid ſit h
vñ iſta ſunt notitia ſynonoma quid ſit cã indi/
uiduatõis ⁊ indiuiduitatis ⁊ ſingularitatis ⁊
numeralis vnitatis. 4⁹ preambulũ ꝙ in re
rũ natura ſunt quatuoꝛ vnitates.quedam eſt
numeralis alia ſpecifica alia generis.aliã vo
tranſcendens.ita ꝙ iſte ſunt ſuboꝛdinate ſcðꝫ
prius ⁊ poſterius ⁊ ſm magis perfectum ⁊ mi/
nus perfectum.prima.n.vnitas eſt perfectioꝛ.
⁊ eſt vnitas numeralis.ꝙ autem ille vnitates
ſint diſtincte.ꝓbatur.quoꝛũcũqꝫ entitates ſũt
diſtincte ⁊ eoꝛum vnitates ſunt diſtincte:ſꝫ en
titates indiuidui ⁊ alioꝛuꝫ ſunt diſtincte. g̊ ⁊c̃
ꝓbatur minoꝛ.quia impoſſibile eſt ſm vnaꝫ et
eandem entitatem omnino indiſtinctam eẽ cõ
formitatem ⁊ difformitatem.ſed aliqua ſũt cõ
formia in vna ita ꝙ non in alia.vt pꝫ. ergo ⁊c̃.
His viſis probo concluſioneꝫ de indiuidua
tione eſſe ſufficientem ⁊ bonam.omnis queſtio
aliquod verum ſupponens ⁊ aliquod dubiuꝫ
querens eſt bona ⁊ optima ⁊ ſufficiens predcã
eſt huiuſmodi.ergo ⁊c̃.maioꝛ patet 7º meta. et
ideo dicit ibidem ph̃us ꝙ querere quare hõ ẽ
homo nihil eſt querere.quia nullum dubiuꝫ q̃
rit ſil'r querere quare homo eſt aſinus nihil eſt
querere:quia ſupponit falſum.minoꝛ ꝓbatur.
cum eñi quero quid eſt cauſa indiuiduationis
ſuppono ꝙ aliqua res ſit indiuiſa.⁊ hoc eſt ve/
rum.ſed vltra hoc quero quid ſit cauſa huius
indiuiduationis ⁊ hoc eſt dubiũ.nã quõ tot va
lẽtes doctoꝛes hoc queſiuiſſent niſi dubitaſſẽt
Confirmat̃.quia oĩs queſtio querens querẽ
da ⁊ ſupponenda ſupponens eſt bona. predcã
eſt hi⁹.g̊ ⁊c̃. Sꝫ cõtra hoc arguit aureolus.
dicit enim ꝙ queſtio qua queritur:per quid in
diuiduũ ſit indiuiduũ realiter nihil eſt quere
re ⁊ queſtio ẽ nulla.⁊ ꝓbatur ſic.illa queſtio q̃
querit per quid res eſt res eſt nulla.ſed quere/
re per quid res eſt ſingularis eſt querere ꝑ qd
res eſt res.ergo eſt nulla.nam in eo ꝙ res ẽ ſin
gularis.nulla eniꝫ res vt dicit eſt v'lis:qð põt
ſic ꝓbari.quia omne qð ẽ extra animã. ideo ẽ
quia vnum numero eſt vt dicit Boe⁹ in liº de
vnitate ⁊ vno. P̃ omnis queſtio ſupponens
falſum eſt nulla.predicta eſt huiuſmodi. g̊ ⁊c̃.
maioꝛ pꝫ 7º meta.minoꝛ ꝓbatur. nam iſta que
ſtio preſupponit ꝙ in rerum natura ſit aliquid
indifferens ad hoc ⁊ ad illud.⁊ qð contrahat̃ ꝑ
illas rationes indiuiſibiles.ꝙ aũt hoc hoc ſit
falſum alibi ꝓbatur ſic.omne indifferens ad
aliquos actus oppoſitos vel diſtinctos poteſt
ab vno in alium tranſmutari.Si g̊ homo eſt ĩ/
differens ad hanc differentiam indiuidualem
vel ad illam poteſt tranſmutari ab vna in aliã
⁊ ſic humanitas ſoꝛtiſ poteſt tranſmutari ĩ pla
tonẽ:quod eſt abſurdũ. Reſpondeo negãdo
minoꝛem. Ad probationem cum dicis oẽ qð
⁊c̃.Uno modo dr̃ hic ꝙ li omne vel diſtribuit
ꝓ ſingulis generum.vel pro generibus ſingl'o
rum.ſi pro ſingulis generum ſic eſt vera.ſi pro
generibus ſinguloꝛum ſic eſt falſa.ſinguluꝫ.n.
ſuppoſitum alicui⁹ cõis eſt aliqua entitas ſin
gularis,cõia auteꝫ non ſunt ſingularia. Al'r

dicit̃ ſm doctrinam Scoti ꝙ aliquid esse vnũ numero vel singl'are potest intelligi dupliciter vno modo de se ⁊ intrinsece ⁊ essentialiter. alio modo extrinsece ⁊ denoiatiue ſm hoc dicit̃ ꝙ quicquid est in singulari est singulare denoiatiue ⁊ extrinsece. nam oẽ tale coniungit̃ cũ singulari. ⁊ per ↄñs habet denoiari a singulari. ꝺ se autem dicit aliquã vnitatem que non est numeralis sicut declaratur per exemplũ. corp⁹ dicitur animatum quasi extrinsece ⁊ non de se sꝫ per aliud: quia per illud in quo est. homo autem dicit̃ animatus intrinsece ⁊ essentialiter sicut hic homo. Ad 2ᵐ cõcedo ꝙ supponit aliquod tale esse indifferens. ⁊ hoc non est falsũ

Ad ꝓbationem dico ꝙ illud non est verũ qñ illud quod se habet per indr̃iã se habꝫ vt vniuersale vel vt nõ vnum numero. sic dico ꝙ homo vt homo se habet per indr̃iam ad album ⁊ nigrum: ⁊ tñ homo vt homo per se non trãsmutatur ab albo in nigrum. quia actus ⁊ operatõnes circa singularia sunt in ꝓhemio meta. Itẽ est falsa si illa ad que se habꝫ per indifferentiã simul sint compossibilia circa illud vt lac se hꝫ ꝑ indifferentiã ad albedinẽ ⁊ dulcedinẽ. ⁊ tñ non dr̃ mutari ab vno in aliud. plura aũt indiuidua sunt compossibilia in eadem spẽ. Itẽ est falsa si illa ad que se habet per indr̃iam nec⁹ ꝑticipẽt illud. Indiuidua autẽ necessario ꝑticipant speciem.

Quantũ ad 2ᵐ articulum vbi erat videndũ quid sit principiũ indiuiduationis pono aliquas conclusiones.

Prima est ista ꝙ subã materialis et quecunq̧ natura specifica non est de se hec ⁊ singularis. hoc ꝓbatur. cuicunq̧ conuenit numeralis mltitudo ipm̃ de se non est hoc nec singulare sed subẽ materiali ⁊ cuilibet nature specifice cõuenit hoc. vt pꝫ. g̊ ⁊c̃. maior pꝫ. q2 oppo⁹ ꝑ̃dicati ĩfert opp⁹ subi. minor pꝫ qm̃ cuicunq̧ cõuenit habere plures partes subiectiuas ⁊ plura subiecta sibi ↄuenit multitudo nũeralis. substantie enim materiali ⁊ cuilibꝫ nature specifice h̃ conuenit. ergo ⁊c̃. P̃ impoſ'e est intellectũ ĩtelligere rem vere sub rõne opposita sibi ⁊ ↄ̃dictoria. sed si substãtia materialis ⁊ quelibet talis natura esset essentialiter de se h̃ intellectus intelligens eam sub ratione vl'is intelligerꝫ eã sub ratione opposita sibi. quia vl'itas opponit̃ singularitati. ergo ꝑ ↄñs intellectus nunq̃ intelligeret nisi rem singularẽ vere: ⁊ tñ ſm ipos singulare nunq̃ intelligit̃ per se. P̃ cuiuscũq̧ vnitas est realis ⁊ ꝓpria. ⁊ minor vnitate numerali ipm̃ de se non est hoc ⁊ singulare. sꝫ vnitas nature specifice exñtis in isto lapide real' ⁊ ꝓpria est minor vnitate nũerali. g̊ ⁊c̃. maior pꝫ q2 nihil est de se vnum vnitate nũerali minori sibi sufficiente. minor hui⁹ rõnis ꝓbabit̃ in sequenti articulo hui⁹ questiõis. Ex hoc ↄcludo correlarie ꝙ opinio dicentiũ ꝙ natura ẽ ex se singularis est falsa. vnde dicunt ꝙ nõ ẽ imaginãdum ꝙ natura sit prior singulari. ⁊ postea ꝙ eueniant sibi q̃i ab extra singularitates. nã omne qꝺ est est singulare vt dicunt: qꝺ ꝓbant per Arist. 7º meta. qui sic dicit. substantia cui⁹cunq̧ rei est ꝓpria illi c⁹ est. ⁊ non inest alteri. si g̊ ex natura sua est ꝓp̃a illi cui inest ex natura sua non inest alijs. g̊ natura sua est singularis.

Respondeo aliquid esse ꝓprium alicui põt esse dupliciter. Uno mõ de se ⁊ de natura sui. alio modo per aliq̃d contrahens quo posito nõ potest alteri inesse: lꝫ de se nõ repugnet in eẽ alteri. Primo⁹ natura non ẽ ꝓpria sed scꝺo modo bñ. Scꝺa conclusio est ista ꝙ indiuiduatio nõ põt esse per negationẽ. hoc ꝓbat̃. nulla iperfectio repugnat alicui formal'r nisi per aliq̃d positiuũ. sed diuidi per plures partes subiectiuas est quedã imperfectõ. ⁊ iõ non competit essentie diuine cui etiã repugnat indiuiduatio. g̊ h̃ non erit nisi per aliquã perfectõem ⁊ entitatẽ positiuam sibi in existentẽ. g̊ hoc non est ꝓprie ꝑ negationem nec per priuationẽ. P̃ nl'la entitas est constitutiua intrinsece alicui⁹ entitatis formal'r positiue. sed sor. in eẽ suo ĩdiuiduali ẽ entitas forl'r positia. vt pꝫ. g̊ ⁊c̃. Cõfirmatur. q2 quero vñ ista negatio est h̃. Ex quo concludo correlarie ꝙ opinio dicentiũ indiuiduũ eẽ per duplicem negatõeꝫ est falsa. Sꝫ ↄtra hoc ipi arguunt nihil est indiuisũ nisi per indiuisionẽ. sed oẽ indiuiduum ẽ quid indiuisum ⁊ indi⁹ est ne⁹ queda. g̊ ⁊c̃. Rñdeo. isti qui sic arguunt ñ intelligunt titulum questionis. ego enĩ quero de isto fundamẽto q̊ huic inest indiõ ⁊ q̊ fundamẽto alicui competit esse indiuisũ. non autem quero de rõne formali: q̃ aliquid ẽ indiuisum. nam hec est per indiuisionem forl'iter sicut per albedinẽ ẽ aliquid formal'r albũ.

Tertia conclusio est ista. ꝙ indiuiduũ non habet esse per actualem exñtiam. hoc ꝓbatur. illud quod non est de se distinctũ nec determinatum non potest esse principiũ distinguens vl' determinans aliud: sed esse existentie est hi⁹. g̊ ⁊c̃. minor patet. exñtia eniꝫ est cõicabilis sicut essentia. Confirmat̃. q2 quero per quid distinguant̃ exñtie in hoc ⁊ in alio. Sed contra h̃ arguit Henricus de gandauo. qui videtur esse hui⁹ opinionis actus distinguit ⁊ separat.

Respondeo ⁊ dico ꝙ eo modo quo est actus eo modo distinguit si est essentialis essentialiter. si accidẽtalis accidentaliter: eo mõ quo ẽ act⁹ eo modo distinguit. Quarta conclusio ꝙ indiuiduatio non habet esse per quãtitatem nec per aliqua accñtia. hoc ꝓbatur. nullũ ꝑ̃us cõstituit̃ in esse per aliquod posterius. sed subm̃ quod est singulare est prius quocunq̧ accñte 7º meta. ergo ⁊c̃. Preterea quecunq̧ indiuidualiter ⁊ numeraliter distinguunt̃ essential'r

distinguunt̃.cum ergo eadem sint ṗncipia eēn
di ⁊ distinguendi oꝫ ꝙ illa per que eēntialr̃ di
stinguunt̃ sint eis intrinseca.sed nullus accn̄s
est hi⁹.ergo ⁊c̃. Confirmat̃.qꝛ deus potest se
parare subāz ab oi accn̄te.⁊ iterū qꝛ indiuidu
uz est quid aggregatū per accn̄s.⁊ per ꝯn̄s ag/
gregatū per accn̄s erit termin⁹ transmutatio/
nis.que oia sunt īpossibilia. De quātitate pōt
spāliter sic ꝓbari.quecunqꝫ sunt idiuidua per
aliquid formaliter vnum sunt formaliter vnū
nam per vnū vt vnum non possunt aliqua esse
formaliter plura.sed indiuidua omnium gene/
rum in eodem subiecto existentiuz sunt quāta
eadem quātitate.ġ si indiuiduatio fit per quā
titatē oia essent vnum indiuiduum quod ē im
possibile.maior pꝫ.ṗmo de generatione.qꝛ idē
inquantū idem semꝑ est natum facere idem.
Contra hoc arguit quidam doctor qui ē partis
opposite.diuisio ⁊ indiuisio q̄ntitati cōgruunt.
Respōdeo verum est de diuisione in partes
integrales ⁊ q̄ntitatiuas.nō aūt in partes sub/
iectiuas.vel verum est de diuisiōe vel indiui/
sione q̄ntitatiue:sꝫ non substractorꝫ istaꝝ pti
uz q̄ntitatiuaruz. Quinta conclusio est ꝙ in/
diuiduatio non habet eē per materiā nec ꝑ for
mam.ꝓbatur.quia quecunqꝫ sunt de quidita/
te spēi non ꝯstituunt rem in esse idiuiduali ma
teria ⁊ forma sunt hi⁹.ġ ⁊c̃.maior pꝫ.qꝛ de cui⁹
cunqꝫ quiditate sunt ṗncipia indiuiduātia ipꝫ
de se est indiuiduū.mior pꝫ 7º.meta.vbi archi/
tā ꝯmendat Ari.qui rez diffiniebat ꝑ materiā
⁊ formam. P̃ de materia arguit̃ spāliter.nā
est eadem materia in generato ⁊ corrupto.ġ ge
neratio ⁊ corruptio erunt simul:⁊ cū in accidē/
tib⁹ non sit materia.in accidentib⁹ non erit in
diuiduū quorū vtrūqꝫ est falsum.ġ ⁊c̃. Opio
igit̃ thomistarū qui dicunt ꝙ ꝑ materiā ⁊ ma/
gistri petri de alumnia qui dicit ꝙ ꝑ formam
est insufficiens.Nam quero ab eis per qd ma/
teria ⁊ forma sunt indiuidua.⁊ ꝑ quid dr̃nt cū
seipis totis sic ꝙ non possint differre cū sit dif/
ferētia. Sꝫ ꝯtra hoc arguūt.ṗ qꝛ eadem sūt
ṗncipia essendi ⁊ distinguēdi. 2º.de forma:qꝛ
actus separat ⁊ distinguit 7º.meta. 3º.de ma
teria.nam illa sunt vnuz numero.quoꝝ mate
ria est vna numero 5º.meta. Rn̄deo ⁊ dico ꝙ
eo modo quo sunt ṗncipia essendi sunt ṗncipia
⁊ distinguendi.materia igit̃ ⁊ forma sunt ṗnci/
pia eēndi specifice.non tamē in esse indiuidua
li.⁊ iō sunt ṗncipia distinguendi non qualiter/
cūqꝫ nec a quibuscunqꝫ. Ad 2ᵘᵐ dico ꝙ forma
separat ⁊ distinguit verū est specifice ⁊ forma/
liter.non autē numeralr̃ vel materialr̃.Et si di
cas ois diuisio est a forma:verum ē specifica ⁊
formal̃. Ad aliud d̄ materia dico ꝙ materia
pōt dupliciter ꝯsiderari.vno modo vt est alte
ra pars ꝯpositi.alio mō vt distinguit̃ cōtra q/
ditatez.Primoº non loquitur Aristo.ꝙ ipa sit
ṗncipiū indiuiduatōis.sed secūdo modo bene
nā illa dr̃ia indiuidualis vt videbit̃ non perti
net ad quiditatem: que optime poterit vocari
materia.qꝛ sicut per materiā res est subicibil̃
ita per illā dr̃iam indiuidualez res constituit̃
inesse vltimo subicibili. Sexta ꝯclusio est af
firmatia Scoti ꝙ vna queqꝫ res est indiuidua
⁊ singularis per aliquē gradū entitatis positi/
uū determinātez per se naturā ad singularita
tē.illi aūt gradus noie cōi vocant̃ dr̃ie indiui
duales vel dr̃ie vltime.noie aūt magis specia
li vocant̃ hecheitates vel entitates hypostati
ce.i.quidam gradus incōicabiles ⁊ ṗncipiū in
cōicabilitatis ⁊ gradus sub natura specifica l̃
sub hypostasi contenti tanq̄ꝫ determinatiua et
cōtractiua quedā nature specifice.⁊ hoc vltio
videtur dicere Damascenus in logyca sua.a q̊
forte habuit originem.hec opinio Sco.hec aūt
opinio sic probatur.ṗ ex improbatione dictaꝝ
opinionū.quia cum non sit per aliquod extrin
secū.vt ꝓbatum est:sed per intrisecum ⁊ lꝫ nō
sit materia nec forma.sequit̃ necº ꝙ per ṗdcōs
gradus entitatis. P̃ ois vltima vnitas est ꝑ
aliquē gradum entitatis vltimatum.sed vni/
tas numeralis est vnitas vltimata.ġ illa erit ꝑ
aliquem gradum entitatis vltimatum : sꝫ iste
gradus non est materia nec forma:tum ex pre/
cedentibus.tum etiam qꝛ vnitas numeral̃ ma
terie oꝫ ꝙ sit numeral̃ per aliquē vltimum gra
dū.ġ oꝫ ponere necº ꝙ illi tales grad⁹ sint hi⁹
dr̃ie indiuiduales vl̃ hecheitates:per quas qō
libet indiuiduū est hoc.maior patet.quia cuili
bet entitati corrīdet sua ꝓpria vnitas:⁊ econ/
uerso. P̃ ⁊ est ratio Scoti iudicio meo diffici
lis.ois dr̃ia differentiū reducit̃ ad aliqua ṗ di
uersa.alioquin non esset status in dr̃ntibus.sꝫ
indiuidua ꝓprie dr̃nt.quia sunt alicui idē en/
tia.ġ eoꝝ dr̃a reducet̃ ad aliqua ṗ diuersa.ista
ṗ diuersa non sunt natura in isto ⁊ illo:nam in
natura conueniunt.ġ preter naturā in h̄ ⁊ ī il/
lo sunt alia quibus hec dr̃nt: sed hec non sunt
aliqua extrinseca.ġ erunt alique entitates po
sitiue ꝑ se determinantes naturā. P̃ oē infe
rius includit aliquid per se:quod non includit
superius.hoc non ē nisi aliquis gradus entita
tis determinans.ġ ⁊c̃.Item sicut vnitas in cōi
cōsequitur entitatem in cōi.ita quecunqꝫ vni/
tas per se cōsequit̃ entitatem aliquaz per se.ġ
vnitas sumit̃ qualis est vnitas indiuidui cui
repugnet non esse.hoc signatum cōsequitur ꝑ
se aliquā entitatem.non aūt cōsequitur per se
entitatem nature:qꝛ illius est per se vnitas ali
qua ꝓpria minor illa.ġ sequit̃ aliquaz aliā en/
titatem per se naturam determinantem. Ad
maiorem declarationem ꝓprietatum illius en
titatis indiuidualis notādū est ꝙ illa entitas
a qua sumitur talis ꝑfecta vltimata vnitas hꝫ
aliquā silitudinem cum dr̃ia specifica. differē

tia enī specifica potest ꝯparari ad aliq̄ infra se
ꝛ aliqua supra se. ꝛ ad aliqua iuxta se. Si cō
paret̄ ad aliqua infra se repugnat sibi ꝛ illi ꝙ
per ipam constituit̄ diuidi ī plura specifice dif
ferentia. ita in ꝓposito isti entitati indiuiduali
repugnat ꝑ plurificatiōi ī quecūq; iferiora sibi
ꝛ sic ipi indiuiduo quod per ipʒ constituitur ī
esse indiuiduali repugnat diuidi in indiuidua
ꝛ non solum est differentia inter entitatē ꝛ na/
turā indiuiduantem ꝛ specificam: qꝛ specifica
consistit in vnitate minori q̄ʒ sit vnitas numera
lis. qꝛ in entitate quiditatiua quā cōsequit̄ vni
tas specifica nō dat repugnantiaʒ ad quēcūq;
diuisionem ad inferi⁹. sʒ solū ad q̄ditatiam di
stinctionē. sed indiuiduatio qua cōstituit̄ indi
uiduū in vltiata ꝛ ꝑfectissima vnitate fac̄ repu
gnātiā ad diuisionē oīodā. in qua diuisiōe ꝑdi
cet̄ diuisuʒ de diuidētib⁹ predicatōe quidita/
tiue dicente hoc ē hoc. ꝛ ſm hoc declarat̄ ꝓpo/
situ. qꝛ ex quo est alia vnitas indiuidualis q̄ʒ vni
tas specifica sequit̄ ꝙ sit alia entitas q̄ʒ specifi
ca. 2°. cōparando entitatē specificā ad supio/
ra sicut ad entitatē a qua sumit̄ rō generis. et
ꝯꝑando entitatē indiuiduantē ad entitatē na
ture siue specificā ē cōuenientia ꝛ est drīa. con
ueniētia ē in hoc: qꝛ sicut vna ad modū actus
se hʒ respectu illius superioris qd̄ per ipam de
terminat̄ sic ꝛ alia. sʒ drīa est in hoc: qꝛ vna cō/
trahit̄ ad esse quiditatiuū ꝛ quiditatiue ꝯstitui
tur: qꝛ ipsa ē quiditatiue realitas. sʒ alia. s. idi/
uidual' non contrahit ad esse quiditatiuū qm̄
nec ipa est quiditatiua entitas. sʒ ꝑ diuersa ab
oī esse quiditatiō aliter qd̄ per ipm̄ cōstituit̄ n̄
posset eē de se hoc. Alia ēt ē differentia inter
predcās duas entitates. qꝛ interdū drīa speci/
fica sumit̄ ab alia forma seu ab alia re nō solū
ab alia formalitate. Interdū vero sumit̄ ab ea
dē re a qua sumit̄ rō generis. sʒ sp ab alia for̄li
tate: sed nō ab alia forma. aliter esset nugatio
in diffinitione ꝛ supflueret drīa. qꝛ gen⁹ totam
realitatē diffiniti diceret: ita ꝙ qñ sūit̄ ab alia
forma nō dicit cōceptū simpl'r simplicē: qꝛ iclu
dit cōceptū entis ꝛ illius cōditōis drialis. qm̄
aūt solū sumit̄ ab alia formalitate dicit cōce⁹
simpl'r simplicē. entitas aūt indiuiduās nō su
mit̄ ab alia ꝛ alia re sʒ ab alia ꝛ alia formalita
te que est vltimata abstractio cuiuslibet rei q̄
e q̄ditas vl' natura. ꝛ iō illa q̄ditas vel natura
hʒ cōcep⁹ simpl'r simplicē. Ex his sequit̄ ꝙ
alia ē cōpara° vtriusq; ad iux̄ se. qꝛ entitas spe
cifica qñq; ē ꝑ diuersa ab oī alia drīa. qñq; nō.
sʒ entitas idiuiduās sp hʒ cōce⁹ simpl'r simpli
cē ab oī alia ꝛ ꝑ diuersa. tñ cōstituta ꝑ ipaʒ nō
sunt ꝑ diuersa sʒ drīa. hec ḡ entitas non ē mate
ria nec forma nec cōpo⁹. qꝛ oīa illa sunt entita
tes quiditatiue. sed vltimata realitas hui⁹ vel
illi⁹. Ad declaratione hui⁹ q̄ōnis ꝛ driarum
indiuiduantiū cognitōem pono duas ꝓpōes.

Prima est talis ꝙ ille vltime differentie sūt
se totis distincte ꝛ ꝑ diuerse ꝛ simpl'r simplices
ita ꝙ nullū conceptū maiorez cōem in quo cō
ueniāt includunt ꝛ in quē resoluant̄. hoc ꝓbo
quecūq; sunt drīa ꝛ non ꝑ diuersa includūt ali
qua duo. vnum in quo cōueniant ꝛ aliud ꝑ qd̄
differāt: nā impoīe est ꝙ idem sit ꝑncipiū ꝯue/
niendi ꝛ differēdi. Tūc arguo sic. illa ꝑ q̄ dif
ferūt vel sunt drīa vel ꝑ diuersa. ꝛ sic ꝓcedā si
cut pri⁹ in infinitū. opʒ ḡ nec° stare in ꝑmis.
ꝑ cōceptus ꝑmo rē componētes ꝛ in quos res
vltimo resoluit̄ sunt se incōpossibiliter icludē
tes. sed cōcept⁹ ꝑ rem indiuiduā cōponentes
in cōpōne meta. sunt ens ꝛ drīe indiuiduales.
ḡ isti cōceptus sunt se nullo mō includentes.
maior pʒ ꝑ sil'e de cōpōne phica que ē ex mate
ria ꝛ forma. minor pʒ: qꝛ nō sūt aliqua in q̄ vl/
terius resoluant̄ cum nihil sit supra ēs nec sub
drīa indiuiduali. Confirmat̄ rō in oī resolu
tione ē deuenire ad aliq̄ duo simpliciter irreso
lubilia aliter esset ꝓcessus in ifinitū in resoluē
do: sʒ quecunq; sunt irresolubilia sunt simplici
ter simplicia nulluʒ cōem cōceptuʒ includen/
tia in quē possint resolui. ḡ ꝛc. Secunda ꝓpo/
sitio est hec ꝙ drīe indiuiduales sunt idem es/
sential'r ꝛ intrinsece cum indiuiduo qd̄ cōstitu
unt. ꝓbatur. nihil est distinctū essential'r ab a°
per quod in esse essentiali cōstituit̄ essential'r.
ꝛ per qd̄ eēntialiter ab alio distiguit̄. sʒ indiui
duū est distinctū eēntialiter ab alio ꝛ nō nisi ꝑ
driam indiuidualē. vt ꝓbatū est. ꝛ per illā i ta
li eē constituitur. ḡ ꝛc. Tertia ꝓpositio est ꝙ
drīe ididuales sunt idē idētice ipi enti. vñ scie
dū ē ꝙ Sco. ponit vnā idētitatē quā appellat
idēticā. ad quā nec° duo reqrūt̄. Pri⁹ est ꝙ
subm̄ ꝛ ꝑdicatū sūt idē eēntial'r. 2⁹ ꝙ vtrūq;
vl' alterū sit ifinitū positiue vl' ꝑmissiue. positi
ue sicut de⁹. ꝑmissiue sic ens. Hoc ꝑmisso ꝓ/
bat̄ ꝙ sint idē eēntial'r. tū qꝛ al'r posset eē ēs si
ne ipis cū absoluta disticta eēntial'r de⁹ possit
separe. tū qꝛ nihil ē ex̄ rōem ēti 3°. meta. videt̄
ēt dicere Sco. ꝙ ipse sint idem essentialiter ipi
nature specifice.

Circa ꝑdicta sunt aliqua dubia. ꝑ ꝯtra
cōclusionem ꝑncipalē. ꝙ illa dif/
ferentia idiuidual' nō sit ꝑn⁹ indiuiduatōis ꝑ
rōes aureoli. ꝑma est hec nullū posteri⁹ ē cā ꝑ/
oris. sʒ drīa indiuidual' est posterior natura in
diuiduata ꝛ singularizata: vt ꝓbabo. ḡ ꝛc. ma
ior vt dicit ē Sco. ꝯ illos qui ponūt q̄ʒtitatē eē
ꝑnci⁹ indiuiduatōis. ꝛ pʒ de se: qꝛ cā ꝑcedit ef
fectū. minor ꝓbat̄. qꝛ oē in rex natura exñs ē
aliqd hoc. sʒ natura illa specifica vt ꝑcedens i
diuidualē driam ē exñs cuʒ nō exñs nō sit ēs
ḡ erit aliquid hoc. sʒ oē tale ē singl'are. ḡ ꝛc. tuʒ
ēt qꝛ ista hūanitas si nō eēt signata ꝛ indidua
ta posset eē mea vel tua. ꝑ drīa indiuidual'
ex quo cōis est multis driys indiuidualib⁹, aut

indiuiduabit se ipsa aut aliquo alio. si pmo mõ g̃ r̃õ spẽi poterit. si z°° pcedit̃ in ifinitũ. Cõfirmat̃ dicẽdo hecbeitas ẽ hecbeitas. h signatur ꝛ determinat̃ hecbeitas illa. g̃ videt̃ ꝙ iã singularizet̃ p aliquod aliud. g̃ nõ põt eẽ pn⁹ indiuiduatõis. P oẽ quod põt diuidi differẽtys infinitis ẽ infinitũ. ſʒ spẽs per te diuiditur istis differentys infinitis. g̃ ꝛc. Contra pmã ppõneʒ arguitur per istum. quecunqȝ sunt infra conceptum hominis sunt infra conceptum aliquiditatis ꝛ entitatis. sed differentie indiuiduales sunt huiusmodi. ergo ꝛc. nam si non vadant vias suas. ꝛ hec est ratõ aureoli. P magis conueniunt due differentie indiuiduales inter se q̃ cum nihilo. hoc autẽ non est nisi eis opponatur aliquod cõe in quo conueniant. ergo ꝛc. nam inter se non conueniunt in rationib⁹ proprys. ergo in aliquo cõi. Respondeo ad primam concedo maiorem negando minorem.

Ad probationẽ omne in rerum natura exñs verum ẽ de se vel per aliquid aliud. natura g̃ de se non est hoc aliquid. vñ non est imaginandum ꝙ natura sit in aliquo signo in quo nõ sit differentia indiuidualis. sed sunt in eodẽ signo ꝛ simul. licet natura per se presupponat̃ ꝛ sit prior natura ipsa dria idiuiduali. est ergo hoc aliquid fundamentaliter non formaliter non de se sed per aliud. Ad aliam pbationeʒ dico ꝙ ex ratione sua non magis est ꝙ stet sub ista differentia indiuiduali q̃ sub illa: ita ꝙ ipã de se non determinat se ad istam differentiam indiuidualem. sed determinatur per agens producens indiuiduum: per quod soluitur vna ratõ sua que talis est. quero dicit ipse per quod humanitas que est in me sibi appropriat istam proprietatem hypotheticã meã. aut per rõem humanitatis simpliciter. ꝛ hoc non potest esse. qꝛ ponit̃ ꝙ est indifferẽs ad plura ꝛ indrñs ad plura non appropriat sibi alteruʒ eorũ p rõem propriam. g̃ per aliquid additum qȝ tollit ab ea indifferentiam. ſʒ ablata ab ea indrĩa est indiuidua. g̃ humanitas añ aduentũ illius pprietatis hypothetice ẽ indiuidua. ꝛ sic ex dicto pʒ solu°.

Ad z⁹ dico ꝙ illa rõ presupponit falsum dicendo inq̃ ꝙ nihil est cõe differentys indiduabilibus ab ipis abstrahibile pme intentionis lʒ cõueniant in hoc qȝ est dria indiuidualis que est secũda intentio. vñ sicut cum dico vnitas ẽ vna vel vna vnitas non ẽ ibi alia ꝛ alia vnitas denoĩans ꝛ denoĩata: ita cũ dico hec hecbeitas ipa seipam denoiat. vnde ipsa non debet dici indiuiduata nec singularizata. sed princi⁹ indiuiduatõis: ꝛ sic pʒ ad cõfirmationem. Ad ȝ⁹ dico ꝙ omne qȝ potest diuidi ꝛc. dico ꝙ veruʒ est ꝙ est infinitum permissiue. non autem positiue. Ad aliud contra pmam ppositionẽ dico ꝙ li oẽ potest distribuere pro suppositis per se ipi⁹ entitatis vel p cõitatibus ꝛ alys quibuscũqȝ. Si p°° ꝯcedo maiorẽ ꝛ nego miorẽ. si z°° nego maiorẽ loquendo de infra q̃ inferius ꝯtinetur infra superius. ꝛ cum dicis in minori ꝙ si non sunt infra conceptuʒ entis vadant vias suas: dico ꝙ nemo tenetur ad impossibile ꝛ qꝛ non habent pedes. ideo viare non possunt.

Ad z⁹ dico ꝙ aliqua magis conuenire potest esse dupliciter. Uno modo formaliter. alio° fundamentaliter ꝛ quasi denominatiue. Primo modo non conueniunt inter se magis q̃ cuʒ nihilo. z°° bene. fundamentaliter enim in eadeʒ natura specifica ꝛ de ipsis ens denominatiue predicatur.

Quantum ad tertium articulũ vbi erat videndum. vtrum in rerum natura ꝛ extra intellectũ sit aliqua vnitas realis minor q̃ numeralis sic pcedam. qm̃ primo opinionem Scoti cum suis fundamentis recitabo. z° hui⁹ opi. cuiusdaʒ doctoris expositio ponetur in qua intellectum meuʒ firmabo. ȝ° vt vtraqȝ via possit in casu teneri ꝛ ad ostendendum qñõ rõnes quorundam non concludunt aliter ponetur. De primo est cõclusio scotica. sup scõm sententiarũ. ꝙ extra intellectum est dare aliquam vnitatem minoreʒ q̃ sit vnitas numeralis. minorem inquam intensiue: sed maiorem extensiue. hec autem conclusio probatur multis rationibus. Prima est talis. si oĩs vnitas realis esset numeralis. ꝛc omnis diuersitas realis esset numeralis. ꝯñs est falsum. ergo ꝛ añs. p° ꝯñe. quia vnum ꝛ multa idem ꝛ diuersum sunt opposita. io. meta. ꝛ q̃tiens dicitur vnum oppositũ totiens dicitur ꝛ reliquum. primo topicorum. ergo cuilibʒ vnitati correspondet ppria diuersitas sua. falsitas ꝯñtis pbat̃. qꝛ oĩs diuersitas numeralis inq̃tum numeralis est equalis. ꝛ sic tm̃ differt sor. a platone q̃tum a brunello. tuʒ qꝛ sequeretur ex hoc ꝙ intellectus nõ possʒ abstrahere a sorte ꝛ a platone aliquid cõe magis q̃ a sor. ꝛ a brunello. Uñ ꝯfirmat̃ ista ppositõ. nã vna rõ cõis que est possibilis abstrahi ab aliq⁹ duob⁹ et non ab alys non põt abstrahi ab ipis meli⁹ nisi pper aliquod vnũ reptum hic ꝛ non ibi: sed ab indiuiduis eiusdem spẽi põt abstrahi aliqs conceptus cõis qui non potest ab alys abstrahi. g̃ ꝛc. z° sic. vnius actionis sensus est vnũ obiectũ fm aliquã realem vnitateʒ. sed non fʒ numeralẽ. vt pbabo. g̃ est aliqua vnitas real̃ minor vnitate numerali. mior pbat̃. quia potentia cognoscens opp⁹ fm aliquã vnitatẽ realem distinguit ipm ab oĩ alio qȝ nõ est vnuʒ illa vnitate. ſʒ sensus non cognoscit obiectũ inq̃tũ distinctũ est a quolibʒ qȝ non ẽ vnũ illa vnitate numerali. g̃ sensus non cognoscit obiectũ fm vnitatẽ numeralem. g̃ fm aliaʒ. pbatio assumpti. nullus sensus distinguit hoc radiũ sol differre numeraliter ab ipo radio lʒ continue

varieť in medio quatenus accñtia nõ migrãt
Similiter si per potentiam diuinaꝫ duo oio si
milia essent in accñtibus oibus sensus non iu/
dicaret illa esse distincta Confirmať.omnis
potentia vna realis habet aliquod vnũ obiec/
tum reale adequatum.sed obm̃ visus adequa
tum non ẽ hec albedo.ġ ⁊c̃.iteꝝ.quia obiectuꝫ
inquantũ obiectũ p̃cedit actum intelligendi.
sꝫ obiectum intellectꝰ non est singulare.ġ ⁊c̃.
¶ in oĩ genere est aliqđ vnuꝫ p̃mũ quod ẽ men
sura oium illius generis.io.meta.sed illud vꝰ
non ẽ vnũ numero nec ens rõnis vt est euidẽs
igiť ⁊c̃.minoꝛ ꝓbať p̃ ꝙ non ẽ vnum numero.
qꝛ inter indiuidua non ẽ oꝛdo eẽntialis. men/
surati autẽ ad mẽsuram ẽ oꝛdo eẽntialis.ġ ⁊c̃.
Qđ etiam non sit per inteꝰpꝫ.nam nullum ẽs
rõnis est mensura entis realis.cũ mensura sit
perfectioꝛ mensurato.io.meta. ¶ idẽ simile
⁊ equale sup vnum fundať 5°meta. tũc sic.nul
lo ĩtellectu exñte due linee sunt equales: qꝛ ñ
se excedunt:sꝫ quecũqꝫ sunt equalia sũt vnum
numero.vt pꝫ.ġ ⁊c̃.Similiter nullo ĩtellectu
exñte duo alba sũt siľia.pꝫ.et põt deduci vna
talis ꝓbatio.qñcunqꝫ aliquid non potest disti
guere inter hoc ⁊ illud ĩter ip̃a est siľitudo. sed
ĩter duo entia alba nullꝰ põt distiguere.ġ ⁊c̃.

¶ ois entitas necessario exacta aliquẽ effe/
ctuꝫ realem est realis.sed vnitas minoꝛ q̃ꝫ nũe
ralis est hꝰ.ergo ⁊c̃.minoꝛ ꝓbatur.quia in ge/
neratione vniuocca que est oĩ intellectu circũ/
scripto requiriť nec° ꝙ generans ⁊ genitũ sint
eiusdem speciei 7°meta.ergo ⁊c̃. ¶ vniꝰ op/
põnis realis sunt duo extrema realia.sed con/
trarietas est oppõ realis.ġ vtrunqꝫ extremuꝫ
est reale ⁊ vnum.sed non vnitate numerali vt
ꝓbabo.ergo ⁊c̃.maioꝛ patet.quia vnũ reale de
struit ⁊ coꝛrumpit aliud.minoꝛ ꝓbatur.qꝛ tũc
pꝛecise hoc album eẽt contrariũ huic nigro.
¶ oĩ intellectu circũscripto oppoĩta eẽnt p̃mo
diuersa ex quo in nullo conuenirent.sed talia
non sunt vnum nũero. ¶ qꝛ subiectũ scie rea
lis ẽ reale:sed illđ nõ ẽ vnũ nũero.ġ ⁊c̃. h scotꝰ
qualis aũt sit ista vnitas.dicit ꝙ põt declara
ri p dictũ Auicẽ.5.meta.vbi vľt ꝙ eqnitas sit
tm̃ eqnitas.nec ẽ ex se vna nec pľes.nec vľis nec
pticularis.Intelligo dicit ip̃e nõ ex se vna vni
tate nũerali.nec pľes pľitate opposita illi vni/
tati.nec vľis actu.eo mõ vꝫ quo ẽ aliqd vľe fa
ctũ ab aia vľ ab ĩtellectu.nec vt ẽ ĩtellectꝰ obie
ctũ:nec ẽ pticularis de se lꝫ nunq̃ꝫ sit realr sine
aliq̃ istoꝝ.sꝫ ẽ pꝛioꝛ realr oibus istis.⁊ ẜm istã
p̃oꝛitateꝫ naturalẽ est per se obiectuꝫ ĩtellectꝰ
⁊ vt sic considereť a metaphico ⁊ vt sic expꝛi/
mitur p diffinitõeꝫ ⁊ vt sic hꝫ illa natura enti
tatẽ realẽ de se indr̃ntem ⁊ indeterminatã ad
singularitatẽ ⁊ ẜm istam entitatem habet vni
tatem sibi ꝓpoꝛtionabilem ẜm quã sibi debeť
indr̃ia quedaꝫ.vñ lꝫ ð se nõ habeat quiditatie

istam vnitatem.quoniã equinitas est tãtũ eq/
nitas.est tamẽ eius pars ẜm entitatem sibi ꝓ/
pꝛiã. Sed cõtra hec ipse replicat.p̃ quia vide
tur ponere aliqđ vľe in re.quod est contra cõ/
mentatoꝛem p̃ de aia.Intellectus est qui facit
vľitatem in rebus. ¶ Damascenus dicit sic
In oĩbus creaturis hypotheticis dĩo in re ꝯsi/
deratur cõitas in intellectu considerať.Intel
ligimus inquã in intellectu.quoniã petrus et
ioãnes vnius sunt nature ⁊ cõem habent na/
turã. ¶ arguit sic.ista vnitas aut est alicuiꝰ
in eodem numeralr aut in aliq̃ alio:non ĩ eodẽ
numero.qꝛ quicquid est in eodẽ nũero est ideꝫ
nũero.nec in duobꝰ:qꝛ qđ est in eis hoc est vnũ
ẜm damascenũ. Rñdeo.ꝓ cuiꝰ euidentia po
niť talis distinctio ꝙ vľe põt sumi dupľr:vno
mõ ꝓ intentione scđa.alio° ꝓ illo qđ denoiatur
ab illa intentione scđa qđ est aliquid p̃me intẽ
tionis.⁊ hoc mõ põt sumi dupľr.vno° pꝛo illo
qđ est quasi subiectũ remotũ ⁊ denoiatum ab
ista secũda intentione.⁊ sic natura absolute sũ
pta diciť vľe quatenus nõ est de se hec ⁊ ita nõ
repugnat sibi dici de multis:⁊ natura sic acce
pta indetermiata p̃uatiue seu negatiue ⁊ ẽ ap/
ta nata aptitudine remota dici de multis ⁊ nõ
ꝓpinqua ⁊ hoc ĩest sibi p intelleꝰ.iam.n.esset
actu vľis.alio mõ potest accipi ꝓ subiecto pꝛo/
pinquo qđ est ipsa natura indeterminata con/
trarie.vt.s.cõiuncta actuali indeterminatiõi
q̃si habitui cõtrario.⁊ hoc modo non ẽ vľe nisi
actuali intelligentia:que indeterminatõ attri
buiť sibi p intellectũ ⁊ vt sic est apta nata pꝛo/
pinqꝫ de pľibus pꝛedicari. ⁊ isto° intelligit cõ/
mentatoꝛ ꝙ nõ est dare vľe in rebus.⁊ sic patꝫ
ad p̃muꝫ argꝰ. Ad illud Damasceni dicit ꝙ
in rerum natura nõ est dare aliquod cõe qđ sit
de pluribus pꝛedicabile ⁊ in pluribus vnuꝫ lꝫ
sit ita cõe qđ nõ repugnet sibi eẽ in aliq̃ q̃ꝫ ĩ eo
in quo est. Ad tertiũ dicit ꝙ ista vnitas reaľ
nõ est alicuiꝰ existentis in duobus indiuiduis
sed in vno.et cum dr̃ ꝙ quicquid est in singula
ri est singulare.verũ est per se vel p aliud:⁊ h
est iã declaratũ.hec est positio Scoti cum suis
motiuis ⁊ instantys fideliter recitata nec plus
de ista materia ipse ponit.

Quãtũ ad zꝰ huius tertij articuli vbi
erat ponenda vna expositio hꝰ
põnis Sco.est sciendum ꝙ ẽ vnus modus ex
ponendi francisci de marchia non fuisse de mẽ
te scoti ponere aliquã vnitatẽ positiuã ex natu
ra rei minoꝛem vnitate numerali.sed solũmõ
pꝛiuatiuaꝫ. Ad cuiꝰ euidentiã ipse pꝛemittit
vnam distinctioneꝫ ꝙ triplex est vnitas. Que
dã mere positiua:alia mere pꝛiuatiua.alia me
dia que ẽ partim pꝛiuatiua ⁊ partim positiua.
vnitas mere pꝛiuatiua est qñ aliquid quãtum
ẽ de se est aptum natũ eẽ vnum.ꝙ autẽ non sit
vnum hoc ẽ per aliquid extrinsecum ip̃m diui

dens ⁊ distinguens. ⁊ ipsum non ꝑmittens per
ꝯñs esse vnũ sicut materia saltẽ oium genera/
bilium ⁊ corruptibiliũ. quantum ẽ de se est ap
ta nata esse vna: qꝛ non hꝫ de se vñ distinguat᷑.
distinguit᷑ aũt ⁊ patit᷑ seu diuidit᷑ per formas.
⁊ iõ non positiue vna actu cum sit per formas
actu diuisa: sꝫ tãtuꝫ ꝓuatiue. ⁊ hoc modo itelli
gẽdũ est illud dictuꝫ phi in. 5. meta. q̈ materia
est vna nũero in oibus. hoc siquidẽ est vnũ nõ
positiue cum sit distincta ⁊ diuisa realr̃ loco et
subõ sed priuatiue: quia quãtum est de se non
itelligit᷑ sine drĩs vel formis ipsam indiuiduã
tibus vel numeraliter ipam distinguentibꝰ ap
ta est esse vna nũero. nec q̈ distiguat᷑ nũero hꝫ
a se sed ab extrinseco. Unitas positiua est q̃
aliquid est vnum actu sicut materia que ẽ in il
lo indiuiduo est actu positiue vna. lꝫ ista que ẽ
in isto. ⁊ illa que est in illo sint solum vnum pri
uatiue. Unitas media est qua aliquid q̃tuꝫ
est ex se natum est habere aliquam vnitatem ⁊
tñ per aliquid extrinsecũ non habꝫ aliquã ali/
qꝫ. Tunc ad ppoꝰ dico q̈ natura speciei ⁊ na
tura generi tam subalterni q̃ꝫ generalissimi ha
bent extra intellectuꝫ aliquã vnitatem priua/
tiuam: qõ pꝫ. natura eniꝫ speciei est de se indif/
finita ⁊ indiuisa numeralr̃. ⁊ iõ q̃tum est de se
non repugnat sibi vnitas numeral̃. q̈ aũt istã
vnitateꝫ realẽ quã de se nata est hr̃e non hẽat
hꝫ est ꝓpter differentias diuersas ⁊ indiuidua
les ipam in diuersis indiuiduis distinguẽtes
⁊ cum hoc diuidentes. Confirmatur de gene
re respectu spẽrum. q̈. n. genus non sit vꝰ vni
tate specifica hoc non est ex se sꝫ ex rõne drĩaꝝ
specificaruꝫ ipsum in diuersis spẽbus diuidẽ/
tium. vnde si natura speciei poneret᷑ per impos
sibile sine drĩs ipsam distinguẽtibus non essꝫ
vna numero distincta: nec genꝰ sine differẽtĩs
specificis positum eẽt spẽ diuisum. vnitas aũt
positiua extra intellectum est ꝑ remotionẽ ois
diuersitatis ⁊ talem vnitatẽ non habet genus
nec spẽs nec aliquid aliud a singulari nisi tm̃ ꝑ
intellectum cõsiderãteꝫ quodlibꝫ istorũ. s. ge/
nus ⁊ spẽs ⁊ vl̃e quodcunqꝫ per remotionẽ dif
ferentiaꝝ ipm diuidentiũ. ⁊ sic est verũ dictuꝫ
illud cõmentatoris q̈ intellectꝰ est qui fac̃ vni
uersalitatẽ in rebꝰ. Unitas aũt media est qua
aliquid extra intellectum intelligit᷑ esse vnum
aliqua vnitate: licet sit diuisum realiter ⁊ disti
ctum in pluribꝰ. que quidem vnitas est priua
tiua i ordine ad diuidentẽ. siue ad maiorẽ vni
tatem puta numeralẽ: que tollitur per diuersi
tatem in se tamẽ est positiua. Hoc premisso
dicit q̈ Sco. nunq̃ꝫ intellexit ponere vnitateꝫ
positiuã extra intellectum minoreꝫ vnitate nu
merali: sed solũmodo priuatiuam: quod posset
etiam sic ꝓbari. nullũ diuisuꝫ in aliqua plura
ꝭm aliq̃ꝫ eius vnitatẽ remanet post factam di/
uisionem vnum illa vnitate ꝭm quã diuisum
est. Ois enim diuisio tollit vnitatem aliquaꝫ a
diuisis: sed natura specifica diuidit᷑ in indiui/
dua ꝭm vnitatem specificam. g̊ natura ipa spe
cifica in indiuiduis diuisa non remanet vna i
spẽ in eis. probo minorem: puta q̈ natura spe/
cifica in indiuidua diuidat᷑ ꝭm naturam speci
ficam. nõ tamen ꝭm numeralem cuꝫ talẽ non
habeat. ergo ⁊c̃. P̃ vnitas ista que respicit in
differenter sua supposita ꝭm quãcunqꝫ distan/
tiam ipoꝝ finita vel infinita est infinita. sꝫ
vnitas specifica respicit sua indiuidua ꝭꝫ quã
libet distantiã. natura enim specifica semꝑ ne
cessario est in suis indiuiduis quãtũcũqꝫ etiaꝫ
in infinitũ distantibus. g̊ si huiusmodi vnitas
sit realis erit actu infinita: nec rões Scoti vt
dixi ꝓbant nisi vnitatem priuatiuaꝫ. hec patꝫ
discurrendo. Ad primum de vnitate ⁊ diuer/
sitate dico q̈ sicut extra intellectũ est dare ma
iorem diuersitatem diuersitate numerali: ita
etiam extra intellectum est dare vnitatem mi/
norem vnitate numerali. s. priuatiuam. q̈ aũt
sit positiua hoc non ꝓbat rõ. quãtũcũqꝫ enim
albedo ꝓpter vnitatem quã habet in qualibet
ꝑticulari albedine. nullam tamen vnitatẽ po/
sitiuam habꝫ extra intellectum. adhuc nõ ob/
stante hoc. hec albedo magis distinguitur a ni
gredine q̃ꝫ ab alia albedine. qꝛ albedo numero
dicitur ab albedine a nigredine vero spẽ. Ad
2ꝰ dico q̈ vnius actionis sensus est vnũ obiec
tum ꝭm vnitatem priuatiuam. non autem po/
sitiuam. Silr̃ dico de confirmatõne. Ad 3ꝰ
de mensura dico q̈ illud qõ est mensura in q̊li/
bet genere est res ipa que est fundamentũ vni
tatis: puta albedo ⁊ ista est hñ ex̃ aiaꝫ. vñ ꝯce.
q̈ est dare entitatem realem extra intellectuꝫ
distinctam ab oibus indiuiduis. sed huiusmo
di entitas vt sic distincta habet extra intelleꝰ
aliquã vnitatem positiuã. hoc non ꝓbat rõ. qꝛ
nec vnitas albedinis est mẽsura aliorum colo/
rũ nec ipsa albedo vt fundamentũ vnitatis: sꝫ
ꝑcise ꝭm rõeꝫ sue entitati absolute non vt vna
vel plures. Ad 4ꝰ de silitudine ⁊ qualitate
sufficit q̈ eorum qualitas ⁊ quãtitas sit vna ꝓ/
uatiue. Ad 5ꝰ de generatione vniuoca suffic̃
q̈ natura sit vna priuatiue in generante ⁊ geni
to. Ad 6ꝰ de oppõne reali concedo q̈ opposi/
tio contrarietatis quecũqꝫ oꝫ q̈ habeat duo ex
trema realia. non enim potest esse realis oppõ
nisi sit inter ens ⁊ ens. dico tamẽ q̈ liceꝫ vtrũqꝫ
extremum contrarietatis sit ens reale positiꝰ
⁊ extra intellectum: puta calidum ⁊ frigidum
vel albedo ⁊ nigredo vnũ tamen ipsorum hẽt
extra intellectũ aliquã vnitatem realeꝫ positi
uam preter numeralẽ quã habet vtrũqꝫ i suis
indiuiduis. haberent tamen hiꝰ vnitatem nisi
essent drĩe diuidentes. nec ꝓpter hoc sequitur
q̈ contrarietas ista non sit real̃: qꝛ nec albedo
contrariat᷑ nigredini ratione sue vnitatis: sed

ratione sue entitatis absolute. Ad aliud patꝫ per idem. Uidetur ergo satis probabiliter dcꝫ ⁊ concordare doctrine Scoti nullam vnitateꝫ positiuam realem extra intellectum esse si non sit numeralis. Quantũ ad 3ᵘᵐ huius articuli est alter modus exponendi Scotuꝫ ꝙ extra itellectum est dare aliquã positiuam realẽ vnitatem minoreꝫ intensiue vnitate numerali: lꝫ sit alia extensiue sic ꝙ imaginatur aliquam entitatem cõem realem extra intellectum in qua aliqua plura preter intellectum conueniunt. Ad cuius declarationem premittuntur primo descriptiones quedaꝫ vnitatis specifice: vt appareat qualis sit intentio ponentium istam. Prima descriptio est per causam materialeꝫ ⁊ formalem que est hec ꝙ vnitas specifica est indistinctio aliquorum naturam aliquam participantium in esse diffinibili ⁊ quiditatiuo illiᵘˢ nature ⁊ distinctio eorũdem a quibuscunqꝫ nõ participantibus illam naturam ſm esse suum diffinibile ⁊ quiditatiuum. vt vnitas specifica in humanitate est distinctio hominuꝫ in eẽ humano vel in esse diffinibili ⁊ quiditatiuo. ⁊ distinctio hominuꝫ a non hominibus ⁊ ab his q̃ non participant humanitatem vel esse humanum. Secunda descriptio est hec que est simpliciter per causas extrinsecas. i. efficientem ⁊ finaleꝫ. vnitas specifica est indistinctio aliquorum causatoruꝫ ab eadem causa totali prima ⁊ indistincta ſm esse quod habent sub ea inqꝫᵘᵐ talis ⁊ eadem est distinctio istoꝝ cãtoruꝫ a quibusdam non causabilibus ab eadẽ cã inquãᵘᵐ talis causa est. hanc contraho ad terminos speciales ⁊ dico ꝙ vnitas specifica figurarum impressaꝝ in cera sigillo regis est indiᵒ figuraruꝫ illaꝝ ſm eẽ qꝺ habent in illo sigillo inquantũ tale sigillũ est. Tertia descriptio est ista q̃ datur per effectum. Unitas specifica aliquarũ causarũ est indiᵒ earuꝫ ſm qꝺ ab eis potest esse vnus ⁊ idem effectus inquantũ talis effectus est. de ista tamẽ entitate specifica dico ꝙ ẽ duplex. Quedam creata ⁊ quedam increata. Est autem triplex differentia inter istas. quia entitas increata ex ratione sue quiditatis est determinata ad actualem exñtiam. Entitas autem creata non est determinata ad existere vel nõ existere. Si. n. ex ratione sua esset determiata ad existere haberet necessario esse sicut deᵘˢ. si aũt ad non existere haberet ipossibile esse sicͭ chimera: quia chimera ex rõe sua est determinata ad non existere. iõ eius entitas dicit̃ ꝓhibita ⁊ fictitia. Secũda dñia est. quia entitas increata est ex ratõe sue quiditatis indiuisibil' ⁊ iptibilis in plura supposita: qꝫuis. n. sit in plibus suppositis. non tamẽ partit̃ nec diuiditur in illa. Entitas vero creata est partibilis ⁊ diuisibilis in plura supposita ⁊ non est ex se vna numero nec plures ſm numeruꝫ. Tertia differentia est quoniam quodlibet suppositũ entitatis increate est ens per essentiã. ex eo ꝙ habet totam quiditatem spẽi sue. quiditas vero entitatis create habet supposita quoruꝫ quodlibet est ens ꝑ participationẽ: qꝛ nullum eoruꝫ habet in se totam quiditatem sue speciei. Ex his tribus dictis apparet ꝙ entitas spẽi seu quiditas in rebus creatis non est entitas simplr̃. ⁊ per ꝯñs vnitas talis entitatis nõ est vnitas simplr̃ sed ſm quid. nihil enim est in sorte qui sit distinctum ab oĩ eo quod est in platone. ⁊ hͣ indiuisio importat̃ per vnitatem numeralem. Est tamen in sorte humanitas que inquantuꝫ humanitas non est diuisa in sorte ⁊ platone. est tamen diuisa ab equo ⁊ asino ⁊ ab omni nõ homine. ⁊ hanc indiuisionẽ hominum inter se ⁊ diuisionem ab alijs voco vnitatem specificã

Hanc autem conclusionem de vnitate specifica positam que potest esse in rerum natura ꝓbo. ꝑmo sic. nulla vnitas positiua realis remouet̃ ab aliquibus nisi ꝓpter diuersitatem aliquã oppositam nature: quam includunt. sed indiuidua eiusdem speciei puta sortes ⁊ plato nõ includunt diuersitatem aliquã oppositaꝫ vnitati specifice extra intellectũ. ergo ista ab istis non potest remoueri. maior patet. nam vnum oppositum nunqꝫ remouetur ab aliquibus nisi ꝓpter põnem vel presentiã alterius oppositi minor ꝓbatur. quia ista indiuidua non includunt nisi diuersitatem numeralem que nõ opponitur vnitati specifice Confirmatur ratõ. quecunqꝫ non sunt distincta necessario sunt indistincta ⁊ q̃ ñ sunt diuisa necessario sunt indiuisa. ⁊ etiam econuerso. sed sor. ⁊ plato sunt specifice non distincti nec diuisi extra intellectuꝫ ⁊ etiam positiue. ergo sunt specifice indiffiniti ⁊ indiuisi. sꝫ idistinctõ ⁊ indiuisio fundant vnitatem. ergo ⁊c. Item maior diuersitas superueniens minori remouet aliquam vnitatem quã non potest remouere minor: sed diuersitas specifica que est maior qꝫ numeralis remouet vnitatem specificam extra intellectum. ergo cum diuersitas numeralis sit minor qꝫ diuersitas specifica ipsa sine diuersitate specifica non poterit remouere istam vnitatem. maior patet. Naꝫ iperfectius non potest in effectum cause ꝑfectioris. ꝓ. q̃cũqꝫ sũt realr̃ ⁊ positiẽ disticta ñ tñ ſꝫ oẽꝫ ratõeꝫ inclusam in eis: sed secũduꝫ aliquam rationem in eis inclusam sunt essentialiter ⁊ positiue indistincta ⁊ vnum. sed sor. ⁊ plato sunt realiter ⁊ positiue disticti. non tam̃ secundum omnem rationem in eis inclusam. ergo saltem secundum istam sunt positiue realiter ⁊ essentialiter indistincti. maior patet per contradictioneꝫ. minor probatur. quia vel sor. distinguitur a platone ſꝫ ꝙ hõ vl' nõ ſꝫ ꝙ hõ si ſm ꝙ homo. g° oĩs homo distinguit̃ a platõe qꝛ inquantũ tale est vl'e. pꝫ ꝯña ab inferiori ad

suũ superius affirmatiue. ergo cũ plato sit homo: distinguet̃ a seipso. si detur aliud: hr̃ ppositũ. P̃ si nulla vnitas realis sit preter intellectũ minor numerali. sequũtur ista incõuenientia. Primo ꝙ destrueret̃ loquela. 2° scia. 3° natura. 4° methaphisica. 5° mathematica. 6° lex diuina ⁊ humana. ⁊ oia precepta legis. Hec ãt oia sunt incõuenientia. g̊ ⁊c̃. p° qd̕libet istoꝝ. primo ꝙ destrueretur loquela. nã supposito ꝙ aliquis proferat istã vocez. oĩs hõ currit. tunc li hõ vel significat istũ hominẽ singularẽ vel conceptũ logicalẽ. vel hominem cõem realiter. nõ põt dari primũ. qꝛ nullũ singulare ẽ distribuibile. nec 2ᵐ. qꝛ null⁹ ꝯcept⁹ logicalis potest currere vel bibere. g̊ sequit̃ ꝙ 3ᵐ qd̕ est propoᵐ. 2ᵐ impoñe. s. ꝙ destrueret̃ scientia probo. nã scientia est alicuius passiõis que inest alicui subõ primo ⁊ adequate. null⁹ ãt conceptus logicalis potest esse subiectũ aliquaꝝ passionũ realium. nullus enim concept⁹ logicalis est per se primo risibilis. g̊ ⁊c̃. 3° destrueretur natura. nã natura agit propter finẽ non propter vnũ signatũ. ergo ⁊c̃ 4° destrueretur methaphisica. nã destruerentur e⁹ pprie passiones. puta hoc qd̕ est dr̃ia. nam cũ dr̃ia sit alicui idẽ essentialiter: ⁊ per te nulla talia ex̃ itellectũ sint vnũ. ergo non erit dr̃ia: ⁊ sic destrueretur passio ⁊ methaphisica. cũ tñ ipsa sit scia realis dz habere passiones reales. 5ᵐ probo. nã mathematica probat aliquã figurã habere primo tres angulos. nullus ãt conceptus logicalis habet tres angulos nec aliqd̕ singulare. probo. qꝛ tunc sequeretur ꝙ solũ illud haberz adequate. 3. angulos. 6ᵐ probo. accipio h̕ p̃ceptũ. diliges proximũ tuũ. istud est vnũ preceptũ de illis. io. illa g̊ dilectio que hic precipitur vel est dilectio singularis: vel dilectio fcã per logicos: vel dilectio realis cõis: non hec dilectio. qꝛ ad cõplendũ hoc preceptuz sufficerz vna dilectio: qd̕ est euidenter fl̃m. 2ᵐ etiã ñ. multũ enim videtur repugnans legi diuine ꝙ ipsa dependeat ex conceptibus logicoꝝ. g̊ opz ponere 3ᵐ. Confirmatur ratio. omne vnũ p̃dicatũ de aliquibus duobus eẽntialiter ⁊ qdditatiue manet ĩ eis omni ĩtellectu circũscripto: aĩal cõmune predicatur de duobus eẽntialr̃ ⁊ quiditatiue. ⁊ qd̕cũqꝫ tale superius de inferiori ut ponit tota logica. ergo ⁊c̃. Et posset esse 7ᵐ inconueniens. ꝙ tunc destrueretur logica. Confirmatur ratio. omne factũ per intellectũ est accidens ⁊ ens rationis. sed nullũ tale predicatur eẽntialiter de re. ergo ⁊c̃. Sed cõtra istã conclusionẽ arguit Aureolus. qꝛ tunc vno indiuiduo anihilato omnia anihilarentur. et vno creato nihil possz nouiter creari. ista sunt impossibilia. ergo ⁊c̃. Primuz probatur sic. anihilato aliquo simpliciter anihilatur omne quod est in eo. sed illa humanitas cõmunis p te est in forte. ergo ipso anihilato anihilabitur ⁊ ipsa. sed anihilato aliquo cõmuni anihilant̃ eius singularia. ergo ⁊c̃. Secundũ etiam probatur. qꝛ illud non potest nouiter creari. cuius aliqua entitas seu realitas precessit. sed per te in isto indiuiduo qd̕ ante precessit: puta in soꝛ. heri producto est aliqua realitas cõmunis sibi ⁊ illi qui debet creari: qꝛ humanitas. ergo ⁊c̃. Preterea. qꝛ in eadẽ re vel indiuiduo essent due humanitates. vna propria per quam distinguitur soꝛ. a platone: ⁊ alia cõmunis per te. ergo ⁊c̃. ⁊ hoc est inconueniens quod deduc̃ Aristo. contra platonem ponentẽ ideas. 7. methã. Respondeo negando cõsequentias. ad p̃mam probationem dico. ꝙ anihilato aliquo indiuiduo simpliciter duo sufficiunt. primo ꝙ e⁹ entitas singularis anihiletur. secũdo ꝙ destruatur tota eius entitas categromatice sumpta quantũ ad illam tertiam entitatẽ que resultat ex partibus. certum est eniz ꝙ quando res corrumpitur ꝙ remanet eius materia cum sit incorruptibilis. Ad secundã probationez alterius consequẽtie. dico ꝙ illud non potest creari. cuius precessit aliqua entitas singularis.

Ad aliud dicitur. ꝙ non debent dicere proprie due humanitates. vna enim est in vtroqꝫ indistincta que ad diuersa contrahitur per diuersos gradus hypostaticos. qꝛ igitur ratiões contra istam partem non videntur concludẽre: potest igitur satis probabiliter teneri. licet forte precedens sit magis subtilis ⁊ magis consona opinioni Scoti. Ad rationes principales respondeo. et primo ad primã dico ꝙ ista ratio indiuidualis est addita ipsi nature specifice: vnde est iste modus imaginandi ꝙ differentia indiuidualis est sicut ratio quedã actuatiua: ⁊ actualis. ipsa autem natura est sicut quedaz ratio potentialis ex quorum vnione resultat. tertia entitas que est indiuiduũ sicut ponitur de rationali ⁊ animali. ex quoꝛuz vnione resultat humanitas. patet ergo ꝙ ista differentia indiuidualis est addita ipsi nature specifice: sic̃ ratio actualis potentiali. Ad primã probationẽ. qꝛ tunc esset singularis dictuz est supra ꝙ verum est extrinsece ⁊ denominatiue. de se ãt dicit vnitatẽ minorem numerali. Ad aliã dico ꝙ cõitas ⁊ singularitas ꝺm idem ⁊ eundem respectum non sunt cõpossibilia in eodẽ: bene tamen ꝺm diuersa. ergo ⁊c̃. Esse igitur singulare denominatiue: ⁊ per aliud. de se autez non: sed cõmune hoc non est impossibile. Ad secũdam rationem dico. ꝙ duplicia sunt componẽtia. quedaz phisica sicut materia ⁊ forma. quedã methaphisica. ut quelibet ratio actualis cũ alia tali ratõne põli. ĩ multis ãt ẽ ꝺa sine p̃ma. dico ergo ꝙ in eodẽ composito pñt esse plures

compositões ꝛ componẽtia methaphisica sine
plurificatione compositi. hoc ñ ē inconueniēs.
Ad ꝯfirmationē. di° ꝙ ista ratio indiuidual'
nec est materia nec forma nec compositũ: sed
vltima realitas huius vel illius. Ad tertiaz
rationē conce° maiorem ꝛ nego minorē. Ad
primã probationez de priuatione ꝛ negatione
dictũ fuit iam supra. ꝙ sic arguentes non intel
ligunt titulum questionis. similiter ad proba/
tionem de quantitate fuit dictum ibi.

Uerit̃ vtrũ genus

ꝛ differẽtia dicãt distinctas realitates.
ꝙ non videtur. naz si sic sequeretur ꝙ aliquid
ſm essentiaz sui simplicem esset vere ꝛ realiter
compositũ. cõsequens est falsum. ergo ꝛ ante/
cedens. falsitas cõsequentis patet per implica
tionē cõtradictionis. cõsequẽtia probatur. qꝛ
omne includens realitatē actualē distinctã re
aliter a realitate potentiali est realiter compo/
situm. actus eniz ꝛ potentia sunt radices ꝑme
compositiõis. cum ergo albedo sit forma sim/
plex ſm auctorē sex principiorũ: ꝛ includit ge⁹
ꝛ differentiã que per te sunt realiter distincta:
ipsa erit realiter composita. Preterea arguit
Aureolus. quãdocunqꝫ aliqua res potentialis
ꝛ prior respicit plures actualitates: de⁹ potest
facere illã sub actualitate alia ꝛ transmutare
ab vna in aliam. cũ ergo realitas generis sit po
tentialis ꝛ realiter distincta per te ꝛ indifferẽs
ad vtranqꝫ differentiã deus poterit transmu/
tare ipsam animalitatē a rationalitate in irra/
tionalitatez. qd̃ est falsũ euidenter. maior pa/
tet. qꝛ non est cõtradictio ꝙ diuisa priori actu/
alitate possit esse sub alia. Preterea omnis
realitas eo formalr̃ quo mouet visum disgre/
gat vel congregat. ꝛ econuerso. aliter posset dis
gregare sine motione. sed albedo disgregat ra/
tione disgregationis. ꝛ mouet ratione colorei/
tatis. ergo in albedine coloreitas ꝛ disgregatõ
sunt vna simplex realitas. Preterea omnis
realitas prior distincta realiter ab ipsa est per
potentiam diuinã ab alia precisibilis ꝛ sepabi
lis. cum ergo genus sit prius differentia sicut
potentia actu. si ergo genus est distinctũ rea/
liter: deus poterit facere genus sine differẽtia
omni. ꝛ sic esse al'. qd̃ ñ esset rõale nec irrõnale.

In oppositum

est Ari. hic i pri
mo phicorum.
qui contra Parmenidē volens probare plura/
litatē ipsam probat ex multitudine generis et
differentie ꝛ diffinitionis. Ista autē multipli/
citas non potest esse rationis. qꝛ Parmenides
istã non negaret cum eiusdē ad se sit talis mul
tiplicitas. ergo oportet ꝙ sit realis. Respon/
deo primo videbitur propositũ. z° videbitur
vtrũ realitas importata per conceptũ differē/
tie sit inclusiua realitatis generis ꝛ e⁹ entitati.

Quantum ad

primũ pono. 3. cõ
clusiones. Pri/
ma est ista. ꝙ genus ꝛ differentia distinguunt̃
conceptibiliter. hec probatur sic. impossibile ē
vnũ ꝛ eundē conceptũ eidez intellectui simul
esse certũ ꝛ dubiũ. sed cũ certitudine de conce/
ptu generis stat dubitatio cuiuslibꝫ dr̃ie. ergo
ꝛc̃. minor pꝫ. qꝛ a remotis ego suz certus de ali
quo qd̃ est coloratũ: ꝛ tñ dubito si est albũ: vel
nigrum: si congregatiuũ vel disgregatiuum.
Preterea oĩs conceptus mere potentialis ꝛ
confusus est distinctus a conceptu mere actu/
ali ꝛ determinato. sed conceptus dr̃ie est mere
actualis ꝛ determinatus. cõceptus autē gene
ris est mere potentialis ꝛ confusus. g̊ ꝛc̃. mi̇or
pꝫ. qꝛ conceptus cõtractiuus est actualis. con
tractus v̊o potentialis ꝛ confusus. Sed iux̃
probationē minoris prime rationis de colore
viso a remotis est duplex dubi° Aureoli. Pri
ma est. oĩs realitas actualior ꝛ perfectior alia
potest a remotis ꝛ in maiori distantia aliqꝫ po/
tentiã mouere qꝫ alia. sed realitas h⁹ albedis
est actualior ꝛ perfectior realitate h⁹ coloris. g̊
a remotis citius videbitur hec albedo qꝫ h̃ co/
lor. maior ꝓbatur. qꝛ vnũqd̃qꝫ mouet ꝛ agit ſꝫ
ꝙ est ens actu. minor ꝓbatur. nã realitas indi
uidui spẽi: cũ sit inclusiua dr̃ie: actualior est ꝛ
perfectior realitate indiuidui generis. z° sic:
vnũqd̃qꝫ agens naturale qꝫto magis appropi/
quatur suo passo: tanto magis ꝛ fortius potest
agere. sed color de propinquo exquo a remoti
citius videtur ꝛ prius qꝫ albedo: citi⁹ videbit̃
qꝫ sit ipsa albedo. vñ dicit ipse nõ videt̃ rõ q̃re
accedēte albo visui oculi causabitur realitas
huius coloris. has duas rationes facit Aureo
lus ꝙ genus ꝛ dr̃ia non dicant distinctas rea/
litates. nec ꝙ a distinctis sumant̃. sed soluz ex
diuersitate impressionis. ꝛ tamē possunt redu/
ci optime contra ipsum. Et ideo respõdeo ad
primã. pro cuius euidentia pono istã distincti/
onē ꝙ aliquid esse actualius ꝛ perfectius alio
potest eē dupliciter. vno modo intensiue: alio
modo extēsiue. Exemplũ primi. albedo mar/
garite est perfectior ꝛ actualior intensiue qꝫ al
bedo equi. sed ecõtra albedo equi est perfecti/
or ꝛ actualior extensiue qꝫ albedo margarite.
per hoc patet ad maiorē prime rationis. conce
do. n. ꝙ quanto aliquid est actualius ꝛ perfe/
ctius alio intensiue ꝛ extensiue. tanto potest a
remotiori potentiã imutare. non autē quando
solum est intensiue: non enim albedo margari
te imutat visum a remotiori perfectius qꝫ albe
do equi. tunc dico ꝙ licet species sit actualior
ꝛ perfectior genere intensiue: non tamen extē/
siue. genus enim est illimitati⁹ ipsa specie: qꝛ id
qd̃ est indifferens ad aliqua plura est illimita
tius qꝫ aliqd̃ illorum. per hoc patet ad secũdaz
rationē. ꝙ ista maior hꝫ veritatē: si illud agēs

naturale dicat perfectionē intensiuam ⁊ quā/
tum est de se. vnde si esset possibile (qđ tamen
eēt ꝯdictio) ꝙ color eēt sepat⁹ a nigredie ⁊ albe
dine pfecti⁹ videret̄ de ꝓpinquo ꝗ̄ de lōginq̄.
Secunda ꝯ°. est ista. ꝙ conceptus generis et
drie sumitur ab alia ⁊ alia realitate. vbi scien/
dū ꝙ quantū ad hoc sunt duo modi dicēdi. p̄/
mus est Aureoli dicentis. ꝙ diuersitas conce/
ptuū generis ⁊ drie habet ortum vltimate ex
diuersitate impressiōis. quas eadē res simul
omnino est nata facere ī intellectu. quaꝝ vna
est perfectior alia: ita ꝙ ex hoc respicit imper/
fectā impressionē sui in intellectu oritur conce
ptus generis. qñ vero perfectā oritur cōcept⁹
drie. vñ dicit postea. ꝙ si queratur a quo hñt
ortū isti diuersi concept⁹ non diuersificati. nec
variati. dicit ꝙ ab eadē re simplicissima q̄ vir/
tualr̄ continet duas impressiōes que nullam
diuersitatē ponunt in re. si āt queratur a quo
habent ortū diuersificatū. dicit ꝙ a formali si
militudine alia ⁊ alia quā intellectus potest re
cipere de eadē re. hanc āt conclusionē probat
per duas rationes precedentes. Contra. oīs
distinctio que est preter intellectū est distīctio
realis. sed distinctio conceptus generis ⁊ drie
sumitur a distinctis preter intellectū. quia ab
alia ⁊ alia similitudine. g̊ ⁊c̄. Confirmat̄. q̄
qđ causatur ab ipa spē imediate non causatur
ab intellectu. sed conceptus generis ⁊ drie et
eoꝝ distinctio causant̄ imediate ab alia ⁊ alia
specie vel similitudine ut ipse dicit. g̊ ⁊c̄. et iō ē
alius modus dicendi ⁊ verior qđ illud a quo
sumitur conceptus generis ⁊ dr̄e sunt diuerse
operationes apparentes que in eadē re fundā
tur. video. n. ꝙ hō ratiocinatur. ⁊ ideo ab hoc
qđ est ratiocinari sumit̄ conceptus realis drie
.s. rōnale: ⁊ ab hoc apparente qđ est sentire su
mitur conceptus generis. Contra arguit. q̄
aut genus ⁊ dr̄ia includunt istas operationes
seu apparentias in suo primo conceptu. aut n̄:
si sic: cū hi⁹ operationes sint actu: sequitur ꝙ
gen⁹ ⁊ dr̄a p̄dicarent̄ actualr̄. si non: arguo sic
illa que dr̄nt ṡm suos p̄mos cōceptus ⁊ quidi
tatiue non distinguntur penes illa que sūt ex̄
suos conceptus primos ⁊ quiditatiuos. sꝫ cō/
ceptus generis ⁊ drie distinguntur ṡm suos cō
ceptus primos ⁊ quiditatiuos. genus. n. n̄ pōt
p̄dicari de dr̄ia quiditatiue: cū sit extra rōem
eius. 3. metha. g̊ ⁊c̄. Ista rō ēt pōt applicari cō
tra mo⁹ dicendi Aureoli. cū ille ipressiones et
silitudines sint ex̄ conceptū drie. dico igit̄ alr̄
ꝙ ipsi cōceptus sumunt̄ a distinctis realitati/
bus. h̄ pbat̄ sic. q̄ cōcipiēdo gen⁹ vel ꝯcipien/
do aliquid rei vel nihil. non nihil. q̄ tūc gen⁹
nihil eēt spēi. g̊ aliquid. si aliquid: tunc sic. vel
id idē qđ cōci°. cōcipiendo gen⁹ cōci° ꝯcipiēdo
driam vel aliquid aliud. si idē g̊ concept⁹ gñis
⁊ drie erunt idē concept⁹. si aliud hr̄ ꝓpo⁹. di/
ces ꝙ idē in re concipit̄. non tñ sequit̄ g̊ idē cō
cept⁹: q̄ eadē res est apta nata facere in intel/
lectu diuersos concept⁹. ⁊ sic rñdet aureolus.
Contra. vnaqueqꝫ res ē apta nata facere ī in/
tellectu aliquē conceptū sibi ꝓpriū ⁊ adequa/
tum. ille g̊ vel erit concept⁹ gñis vel drie. quoꝝ
neutꝝ est. g̊ oꝫ ꝙ aliquē aliū conceptū. ¶ Ad
principale Ari. 7. metha. dicit. ꝙ sicut se hꝫ dif
finitio ad rē: sic ptes diffinitionis ad ptes rei.
sed ptes diffinitionis sunt gen⁹ ⁊ dr̄ia. g̊ ista st̄
in re distincta. ¶ Cōmen. ibidē dicit. ꝙ hec ē
ꝓpor°. diffinitiōis ad diffi⁹. q̄ sicut tota diffi°
significat totā quiditatē rei: ita ps diffinitiōis
ptē quiditatis rei. vñ Ari. dicit. 8. meta. ꝙ res
simpliciter simplex non est diffinibilis. q̄ non
hꝫ ptes. g̊ ⁊c̄. vñ sciendū est. ꝙ ṡm Scotū gen⁹
⁊ dr̄ia in quibusdā sumunt̄ ab alia ⁊ ab alia re
ut in hñtibus plures formas ponēdo gradus
in formis. ab aīa. n. rōali sumit̄ dr̄ia. puta rati
onale. ab aīa āt sensitiua sumit̄ aīal: ⁊ ī talib⁹
dicit genus ⁊ driam non solū differre realiter:
vel formalr̄: sed ēt eēntialr̄. In quibusdam āt
aliys n̄ sumunt̄ ab alia ⁊ ab alia re. sed ab alia
⁊ alia realitate vel formalitate que sunt eiusđ
rei. ut in his speciebus: que sūt forme simplices:
ut albedo ⁊ nigredo ⁊ alia talia. in talib⁹ qua/
litatib⁹. n. est assignare quosdā intrīsecos gra/
dus vel realitates ṡm quas suscipiunt magis
⁊ minus: ita ꝙ vnus est q̄si actualis respectu
alterius. ⁊ ab actuali sumit̄ dr̄ia. ⁊ a potētiali
gen⁹: ⁊ in talibus dicit genus ⁊ driam differre
formalr̄ ⁊ ex natura rei. non āt eēntialr̄. cū tal'
forma sit ṡm essentiā sui simplex. Tertia cō/
clusio que est ad ꝓpo⁹ est ꝙ genus ⁊ dr̄ia dicūt
distinctas realitates vel distinguntur ex natu
ra rei. vel formaliter ⁊ quiditatiue. ⁊ probat̄ p̄
sic. impoīe est idē ex natura rei respectu eoꝝū/
dē esse precisam rōꝫ conuenientie ⁊ drie real':
sed rationalitas est ratio drie realis duarum
specierū eiusdē generis respectu quaꝝ anima/
litas non est ratio drie. sed potius cōueniētie.
g̊ rōnalitas ⁊ aīalitas nō sunt simpliciter vna
rō vel realitas. Confirmat̄ rō quecunqꝫ sunt
idē penitus realiter quicquid repugnat vni re
aliter repugnat alteri realiter. sed aliquid re/
pugnat realiter animali qđ non repugnat dif/
ferentie. puta facere differre realr̄. ergo ⁊c̄. ma
ior rationis ⁊ confirmationis patet per cōtra/
dictionem. Confirmatur 2°. sic. quecūqꝫ sunt
vnum realiter: si vnum est causa alicuius ⁊ re
liquū. sed rationalitas est causa quare homo
est susceptibilis discipline: ⁊ nō animalitas. g̊
⁊c̄ ¶ Preterea impossibile est vnum ⁊ idē obie
ctum respectu eiusdē passi eque dispositi cau/
sare in ipso effectus contrarios: nisi ipsum in/
cludat in se aliquas rationes realiter distinc/
tas: ita ꝙ secundū vnam est causa vnius ⁊ ṡm
alterā sit cā alterius. sed albedo in intellectu

eque disposito ab intellectu cōcepta causat cō ceptum cōem multis speciebus. qꝛ conceptuꝫ coloris ⁊ non communem pluribus. quia con/ conceptū disgregatiuū. ergo ipsa includit in se aliquas rōnes realiter dn̄tes. sed he nō sunt nisi ratio generis ⁊ dn̄e. ergo ⁊c. ℗ illud qd̄ circūscripto oī opere intellectus mouet realr̄ aliq̄ꝫ potentiā alio non mouente distinguit re/ aliter ab ipso. sed color cū videt a remotis mo uet visum non mouente aliqua eiꝰ specie. ġ ⁊c.

Confirmatur. qꝛ possum intelligere aīal non intelligendo rationale. idē āt realr̄ non potest concipi ⁊ non concipi. ℗ si genus ⁊ dn̄a dice rent penitus eandē realitatē genꝰ eēt tota qui/ ditas ⁊ realitas speciei. ꝯn̄s est falsum. ergo et an̄s. falsitas ꝯn̄tis patet. tū qꝛ genus ⁊ dn̄a di cunt diuersas quiditates. vn̄ dn̄e sūt extra ra tionē generis. 3. metha. i. extra rōꝫ seu diffini/ tionē ⁊ quiditatē. tum ēt qꝛ ad diffinitionē ho minis sufficeret genus. diffinitio. n. explicat q/ ditatē: nec ēt est curanduꝫ ut dicunt multi de conceptibus. qꝛ de aliquibus extrinsecis nō ē curandū in diffinitione. cū diffinitio nō expli/ cet nisi intrinseca. Confirmat. qꝛ que dn̄t per suas quiditates: dn̄t realr̄ ⁊ formalr̄: cū disti/ ctio quiditatiua non sit distiꝰ rōnis. sed genꝰ et dn̄a sunt huiusmodi. 3. metha. ergo ⁊c.

Quantum ad zº articulum pono tres cōclusiones. Pri/ ma ꝯº est ꝙ realitas dn̄e inferioris nō includit quiditatem vel realitatem differentie superio ris. puta rationalitas n̄ includit sensibilitateꝫ quiditatiue. probat. nā tunc in oī diffinitione esset nugatio. ꝯn̄s est falsum. ġ ⁊ an̄s. pº ꝯn̄tie. nā idē bis diceret: puta sensibile semel in rati/ onali: ⁊ semel in animali. Secunda ꝯº ē ista ꝙ nꝰ genus est predicabile per se de dn̄a. vl' ꝙ realitas dn̄e non est inclusiua realitatis gn̄is. hoc probat. nā tunc vnū aīal esset multa aīa/ lia: vel esset nugatio in diffinitiōe. probat. qꝛ vel illud idē aīal qd̄ exprimit in diffinitiōe in/ cludit in rōnali: vel aliud. si idē. ġ bis ponit. semel in se ⁊ semel in ratōnali. si aliud ġ qd̄ est vnū aīal esset multa aīalia. puta illud qd̄ est ī rōnali ⁊ illud qd̄ exprimit. ℗ tunc quelibet dn̄a esset species ⁊ esset diffinibilis. pº quicqd conuenit cū aliquo formalr̄ in aliquo genere ⁊ distinguit ab eo hꝫ genus ⁊ dn̄am. sed oē tale si non est indiuiduū est spēs: ⁊ ē diffinibile. ergo ⁊c.. ℗ sequeret ꝓcessus in infinitū. probat. nā quicquid ꝯuenit cū aliquo formalr̄ in aliq̊ genere ⁊ distinguit ab eo hꝫ dn̄am per quā di/ stinguit. ⁊ tunc querā de illa dn̄a sicut prius.

Sed ꝯ. primo qꝛ ex non substantijs non fit subā. sed ex rōnali fit subā. ġ rōnale est subā. sed subā est genus. ġ ⁊c. Cōfirmat. de quocū/ q̄ꝫ predicat modus ꝓprius alicuius de ipso p̄/ dicat illud cuius est modus talis. sed esse per se: ut distinguit ꝯ esse in alio subiectiue est mo/ dus ꝓprius substātie. qui p̄dicat de rōnali. nā non est sicut accn̄s in subō. ġ de rōnali p̄dica/ bit subā. Dices ꝙ subā pōt dupliciter sumi.

Uno mō cōiter ut imediate distinguit cōtra accn̄s: ⁊ ista subā non est genꝰ. predicat. n. de deo ⁊ de principijs subē. Alio mō pōt sumi magis ꝓprie. ⁊ isto mō facit p̄dicamentū ⁊ sic n̄ predicat de rōnali nec de pr̄icipijs subē. Cō/ tra. qm̄ non soluit: ut pꝫ. qꝛ adhuc per easdem rōes pōt argui de illa subā. Rn̄deo aliter. ꝙ aliquid eē subāꝫ pōt dupliciter sumi. vno mō formalr̄ ⁊ quiditatiue. alio mō pr̄icipiatiue et cōstitutiue. vn̄ ex non substantijs formalr̄ bn̄ fit subā formalr̄. non āt ex non substantijs pri/ cipiatiue nec cōstitutiue. Ad ꝯfirmatōꝫ pōt dici. ꝙ ille modus non est ꝓprius subē. sed cir/ cūscribit nobis modū ꝓpriū subē. vn̄ tn̄ ꝓ ista cōclusione sciendū est ꝙ rōale pōt dupliciter supponere. Uno mō simpliciter. alio mō per/ sonaliter. si supponit simpliciter tunc genꝰ nō est de ipsa predicabile. si āt personalr̄ bn̄. ⁊ tūc est sensus qd̄ illud qd̄ est rōale est aīal. ⁊ si for/ te arguas: rōale vel est aīal: vel non aīal. si nō aīal. ġ hō non est aīal. pº qꝛ qn̄ alteꝝ de altero predicatur ⁊c. Rn̄deo. ista regula est intelli/ genda in predicatis per se ⁊ essentialibus. non aīal āt non predicat per se: nec essentialr̄ de ra tionali. qꝛ negatio non predicat per se nec eēn/ tialr̄ de aliquo ente positiuo. Tertia ꝯº ē ista ꝙ nulla dn̄a est inclusiua entis. formalr̄ ꝓba/ tur. nā alias sequeret ꝙ esset ꝓcessus in infiꝰ in dn̄tijs ⁊ dn̄tibus. ꝯn̄s est flm̄. ġ ⁊ an̄s. pº ꝯn̄tie accipiendo duas dn̄as ⁊ sint. a. ⁊. b. ⁊ ta/ les ꝑ te conueniunt in ente quiditatiue. cum ġ sint distincte hn̄t aliquas rōes distictiuas: nō . n. pōt dici ꝙ seipsis. nā ois rō cū alia ꝯueniēs ⁊ ab ea dn̄s hꝫ aliq̄ꝫ rōꝫ ꝑtialē. ꝑ quaꝫ dn̄t ab illa per quā cōuenit. cū per idē non possit cōue nire ⁊ differre: tunc accipiā istā dn̄am vel rōꝫ per qua dn̄t ⁊ argnā sicut ō prima: ⁊ sic ꝓcedaꝫ in infinitū. ℗ tunc eēt nugatio in qualꝫ dif/ finitione. ꝓbat. qꝛ idē bis repeteret. sel' i rōali ⁊ sel' in aīali. Ad istā rōꝫ rn̄det vnꝰ doctor. d. ꝙ tunc est nugatio. qn̄ idē conceptꝰ ſm eandē rōꝫ bis hr̄. sed qn̄ ſm aliā ⁊ aliā rōꝫ non. aliter dicit ꝙ esset nugatio. dicēdo. color albus cum ens includatur in albo ⁊ in colore. ens ergo bis repetitur. tamen secundū diuersum modum. puta secundū modū quiditatiuum ⁊ qualita/ tiuum. Contra. si diuersitas modi euitaret nugationem: tunc hic non esset nugatio aīmal bipes habens pedes: qd̄ tamen est falsum ſm Aristo. 7. metha. nec valet ista obiectio. qꝛ non vniformiter repetit ens. Un̄ sciendū. ꝙ licꝫ ens ut ens habeat vnam rationē de se indn̄tē habeat subām ⁊ accidens. tamen ens ut inclu ditur in substantia est idē ꝙ subā. ⁊ sic hꝫ mo/

dū per se subsistentis: ut autē includitur in accidente idē est ꝙ accidens. ⁊ sic habet modum inherentis ⁊ denominantis. nam quicquid recipit denominationē ab aliqua specie: recipit denominationē a quolibet superiori ad illā. exemplū. quicquid denominatur ab albedie: denominatur a colore ⁊ qualitate: omne enim album est coloratū. similiter videtur: q2 quicquid denominatur ab albedine ut sic denominatur ab ente: ut liceat fingere cum Scoto illud esse concretū entis qđ ē entale: ut dicam⁹: ꝙ homo est entalis. omne enim albū est entale Contra. ergo ens predicabitur denominatiue. Respōdeo non est inconueniens per accidens: ut si includatur in aliquo suo inferiori. Contra conclusionē arguitur sic. illud quod ratio est formalis alicui qđ sit ens ē formaliter ens. rōnale est huiusmodi. ergo ⁊c̄. Confirmatur q2 vel est ens vel non ens. si nō ens. ergo nihil. si ens. ğ conuenit in ente cū aliquo alio. et huiusmodi concept⁹ ñ est primo diuersus: ⁊ hr̄ propo⁹: cuius oppo⁹ fuit probatū in predicta conclusione. Respōdeo faciendo vim in verbis. dico vno modo: ꝙ dr̄ia non est rō formalis alicui ꝙ sit ens. sed tale ens. cum autē dico tale ens dico duo. s. conceptū entis ⁊ conceptum illius qđ facit tale Aliter tamen potest forte dici ꝙ sicut illud qđ ē formalis ratio ꝙ homo sit homo: non est homo: ita illud qđ est formal̄ rō essendi alicuius entis nō est formaliter ens. lʒ enim sit ens: non tñ formaliter. Ad z⁹ di. ꝙ est ens. sed non formaliter. Et si dicas. ergo tales dr̄ie conueniunt in ente. dico ꝙ non formaliter: imo sunt primo diuerse. lʒ bene fundamentaliter conueniant. hoc est q2 fundant̄ in ente: nec ex hoc sequitur processus in infinitū. Et si arguas: vl̄ sūt formaliter ens: vel formaliter non ens: si formaliter non ens. ğ formal̄r nihil. Respōdeo ista non contradicunt: nam in vna nō negatur quicquid in altera affirmatur: debes enim sic dicere: vel sunt formaliter ens. vel non sunt formaliter ens. ⁊ ſm hoc di. negatiuā. Ad rōnes principales. ad primā dico ꝙ duplex est compō. quedā ē ex materia ⁊ forma. alia ex actu ⁊ potentia: vel ex actuali ⁊ potentiali. prima negatur ex accñtibus. scđa aūt nō. ⁊ sic intelligitur auctor sex principiorū ꝙ accidentia sunt simplicia simplicitate iquā opposita cōponi ex materia ⁊ forma. Ad z⁹ vide supra in questione de indiuiduatione in primo articulo. Ad scđam nego maiorē. per aliđ inquā disgregat ⁊ per aliud mouet: et cum probatur. q2 tunc posset disgregare ⁊ non mouere. nego ꝯñam. nam licet hec realitas sit alia ab illa non tamē potest esse sine illa. Ad quartū potest vno mō dici: ꝙ verum est si sint distincta essentialiter. genus autē ⁊ differētia lʒ sint distincta formaliter nō tamē essential̄r.

vnde per solam istam rōnem videtur probari posse esse ipsa idem essentialiter. tenendo autē ꝙ dr̄ant essentialiter: qđ ēt Scotus de aliquibus concedit: ut in hr̄itibus plures formal̄: vt visū est. dico tamē ꝙ aliqua eē sepabilia pōt esse dupliciter. vno mō de se. alio modo respectu tertij in quo ambo hñt vnā nccīam connexionē. p⁹. quantū est de se gen⁹ ⁊ dr̄ia sunt sepabilia: respectu tñ alicuius tertij vage sūpti. puta spēi vage sūpte sine qua spē vage sūpta gen⁹ ⁊ dr̄ia esse nō pñt: nec spēs sine eis: sunt insepabilia. ⁊ hec sufficiant de ista questione.

Uerit̄ vtrū in quo

libet genere sint tria principia trāsmutatōis naturalis. ğ sint eiusdē gñis pdicamentalis: ⁊ videt̄ ꝙ sic. oē recipiēs aliq̄ formā per transmutationē q̄ ē mot⁹ recipit eā p naturā potētie passiue q̄ ē prin⁹ transmutationis. sed superficies recipit albedinē p dealbatiōē q̄ ē mot⁹. ğ hāc recipit p naturā potētie passiue. sʒ supficies ē act⁹ p eētiā cū sit forma. ğ opʒ ꝙ supficiē ipsā ꝯsequat̄ aliq̄ pō passiua q̄ sit ppa pō receptiua albedis. sed talis pō ñ pōt eē nisi eiusdē gñis cū terio. p⁹. q2 ex actu ⁊ pō fit p se vnū. 8. metha. sed ex actu vni⁹ gñis ⁊ potentia alterius generis non fit vnū per se. sed p accñs ğ oʒ ꝙ in albedine sit aliqua potentia passiua. ⁊ aliquid tale principiū materiale eiusdem generis cū albedine. maior principalis probat̄. q2 sicut nihil est album nisi per albedinem. ita nihil recipit passiue aliquid per transmutatōē eius per se nisi per materiā potentie passiue q̄ est per se principiū transmutationis. Preterea eiusdē potentie resceptiue est motus ⁊ terminus motus. puta dealbatio ⁊ albedo. sʒ dealbatio non est actus superficiei ſm se. sed inquantū dealbabilis. sed dealbabile est eiusdē generis cū albedine. probatur per cōmentatorem. 3. phicoꝝ qui dicit ꝙ potentia ad rem est de genere illius rei. ergo in albedine est aliqđ principium passiuū receptiuum illius forme. Confirmatur p Arist. p phicoꝝ. qui dicit ꝙ in vnoquoqꝫ genere est vna contrarietas prima. sed diuersa contrarietas arguit diuersum susceptiuū p phicoꝝ. ğ in vnoquoqꝫ genere sunt principia distincta a principijs alterius gñis. Ad oppo⁹ videtur Ari. 8. metha. vbi dicit ꝙ accñtia non hñt materiā ex qua. Preterea Ari. in primo huius. ꝙ prima contrarietas est primi generis. s. substantie. sed prima contrarietas facit prima principia. ergo in genere subē erunt solum ista principia.

Respondeo primo videbitur ppositum. z⁹. vtrum īter ipsa pma pricipia nature sit maxia oppositio. ⁊ vtrum illa oppō que est inter illa sit maxima. Quantum ad primū est vna op. thome

anglici.quevidetur tenere partẽ affirmatiuã.
cuius rationes sunt tacte in pede questionis.
vnde dicit ꝙ Ari.8.metha.loquitur de accidẽ
tibus priuatiuis.cuiusmodi est clypsis.ꝛ de ħ
ponit exemplũ ibi.ista autẽ opinio non placet
mihi.ideo dico aliter ponenˀ tres conclusiões.
prima est hec.ꝙ oĩs entitas substantialis siue
accidentalis in genere per se cadẽs est vere cõ
posita ex aliquo actuali ꝛ aliquo potẽtiali.hec
probatur.oĩs entitas diffinibilis est per se cõ
posita ex aliquo actuali ꝛ aliquo potentiali.ꝫ
oĩs entitas per se cadens in genere est hi⁹.ğ
ꝛc̃.maior pꝫ.8.metha.ꝛ.7.vbi dr̃ ꝙ diffinitio
est sermo habens partes que sunt genus ꝛ dif/
ferentia.quaꝝ vna est potentialis.s.gen⁹.alia
actualis.ut drĩa.minor pꝫ.qꝛ si est indiuiduũ
saltẽ habet diffinitionẽ speciei.qðcunqꝫ etiam
aliud cũ habeat genus ꝛ drĩam est diffinibile:

Confirmatur ratio.omne includens actuꝫ ꝛ
potentiã:est cõpositum ex actuali ꝛ potẽtiali.
sed omne in genere cadens est huiusmodi.naꝫ
includit genus ꝛ drãm.ergo ꝛc̃.Contra per au
ctorẽ sex principioꝝ.d.ꝙ accidentia sunt sim/
plicia. Rñdeo ꝛ dico ꝙ ipe intelligit de simpli
citate opposita cõpositõi ex materia ꝛ forma.

Secũda conclusio est ista:ꝙ nulla entitas
lateralis in genere cadens est necˀ cõposita.ꝑ
batur primo.tum qꝛ eoꝝ conceptus est simpli/
citer simplex.cuꝫ non possit resolui in aliquid
tale prius.drĩe enim sunt primo diuerse ex ꝑ/
cedenti conclusione.tum etiã.qꝛ tunc esset pro
cessus in infinitũ.qꝛ quereretur de illis cõpo/
nentibus illa lateralia si essent ꝯposita vl' sim
plicia.ꝛ sic in infinitũ procederetur. Contra
Augus.6.de trinitate.nulla creatura est in se
simplex. Respõdeo.vbi sciendũ ꝙ aliquid
esse compo⁹ potest esse dupliciter.vno mõ.qꝛ
ex alijs cõponibile.Alio mõ.qꝛ alteri cõponi/
bile.prima est ex his.secunda cum his.Intel/
ligit ergo Augus.ꝙ oĩs creatura est cõposita.
qꝛ vel alijs cõponibilis:vel qꝛ cõponibilis ex
alijs. Tertia cõclusio est ad propo⁹ ꝙ accidẽ
tia non sunt cõposita ex materia ꝛ forma.lꝫ be
ne ex materiali ꝛ formali.ita ꝙ non imaginor
ꝙ sicut in subã sunt tria principia nature.ita
ꝙ duo sunt intrinseca rei principiate.s.mate/
ria ꝛ forma:ꝛ alterum puta materia est alteri⁹
receptiuũ ꝛ principiũ transmutationis ei⁹:ꝙ
sic in accñtibus sit:lꝫ subm̃ albedinis recepti/
uum consequatur aliqua potentia ſꝫ quaꝫ po
tentiã motus est actus eius:que est distincta
formaliter a subiecto:lꝫ non essentialiter:ꝛ ĩõ
non est eiusdẽ generis cũ termino.oĩs eni apti/
tuˀ est intrinseca rei cuius est vt probatũ fuit ĩ
prima questione huius primi.hanc autẽ ꝯclu/
sionẽ.s.ꝙ accidentia non sint cõposita ex ma/
teria ꝛ forma.proˀ sic.primo.oĩs eniꝫ phia vi/
detur satis esse ad hanc partẽ.ut.8.metha.et
etiã per auctorẽ sex principioꝝ. Preterea ra/
tione sic:illud qð se toto primo informat sub⁹
nec est materia nec habens materiã ptem sui:
sed accidens qðcunqꝫ seipso primo infor̃t sub/
iectũ:ꝛ est eius perfectio.ergo ꝛc̃.maior patet.
materie.n.non debetur informatio:ĩformare
eniꝫ est actus formalis forme. ꝑ illud quo
aliquid primo agit non est materia nec habẽs
materiã partẽ sui.materia eniꝫ non est prici⁹
agendi:sed calor est prin⁹ quo ignis calefacit.
ergo ꝛc̃. ꝑ illud qð seipso primo est actus nõ
est materia nec habens materiaꝫ:sed actio se/
ipsa ꝑ est actus agentis.ğ saltẽ actio nõ hꝫ ma
teriã ut partẽ sui. ꝑ si accñs hr̃et materiaꝫ:
aut e⁹ materia perficeret sub⁹ mediante acci/
dente ipso.aut eꝯˀ accñs compo⁹ mediãte ipa
materia:aut vtrunqꝫ illoꝝ ĩmediate.non pˀˀ
qꝛ primũ sub rõe prioris non perficit sub rõne
alicuius posterioris.sed accñs compo⁹ esset
posterius sua propria materia.ğ ipsa materia
non perficit sub⁹ mediante ipso accñte:nec z⁹
põt dici.qꝛ tc̃ propria passio nõ inhereret suo
primo subõ ĩmediate.nec 3⁹.qꝛ impoƚe est ꝙ
totũ ꝛ partes habeant eundẽ ordinẽ ꝛ eque ĩ/
mediatũ ad idẽ. Contra istã conclusionẽ ar/
guit̃ primo sic.qñcũqꝫ aliqua propria passio.ꝑ
per se consequit̃ aliqð subiectũ vbicunqꝫ perfe
ctius reperitur rõ illius subiecti perfectius re
peritur rõ ipsius passionis ipm̃ sub⁹ ꝯñtis.ꝫ
vnũ consequitur ens sicut eius propria passio
ergo ꝛc̃.sed subã est perfectius ens ꝙ̃ qðcunqꝫ
accñs:ergo magis vnũ;ꝛ per cõsequens magl
simplex:sed non obstante maiori simplicitate
ꝛ vnitate.subã est ꝯposita ex materia ꝛ forma.
ergo multo magis accñs. Confirmat̃.qcqd
est perfectionis simpliciter nobiliori modo re/
peritur in subã ꝙ̃ in omni accñte:sed simplici/
tas est conditio nobilitatis:ꝛ subã ẽ cõposita
ex materia ꝛ forma.ğ multo magis ꝛ accidẽs.

ꝑ actio cuiuscũqꝫ agentis naturalis habet
aliqð sub⁹ ꝛ aliq̃ꝫ materiã:sed agens naturale
potest naturaliter agere ĩ q̃ꝫtitate separata.ut
pꝫ in sacramẽto altaris.ğ talis actio hꝫ aliqð
subiectuꝫ.sed illud non est subã.ğ est materia
q̃ꝫtitatis que augetur.maior pꝫ:qꝛ agens ꝛ pa
tiens phisice cõicant in materia ꝑ de generati/
one.cˀ de actiuis ꝛ passiuis.minor pꝫ ad sensũ.
potest eniꝫ hostia consecrata rarefieri ꝛ cõdẽ/
psari ꝛ humefieri ꝛ desicari. ꝑ omne qð natu
raliter gñat̃:gñat̃ ex aliquo sui:sed accidens
naturaliter generatur.ğ generatur ex aliquo
sui.sed subã nihil est accñtis cuꝫ sint primo di
uersa.ergo oportet ꝙ generet̃ ex materia pro/
pria. Preterea idẽ potest argui ð corruptõe.
omne qð corrũpitur in aliquid sui corrũpitur:
aliter anihilaretur.accñs corrũpitur.ergo ꝛc̃.

Confirmatur.qꝛ quecunqꝫ sunt transmuta/
bilia habent eandem materiã.primo de gene/

ratione. sed accidentia sunt adinuicē transmutabilia ibidē. ergo τc. sed ista materia non est sub⁹: cū sub⁹ idē babeat omnia accidentia. siue sint transmutabilia siue non. ergo oportet φ eis correspondeat aliqua propria materia preter p⁹ subiectū. Rn̄deo ad primū qn̄ dr̄ vbi perfectius reperit̄ τc. ɔce⁹ φ in subā perfectius reperitur rō vnius q̄ʒ in accn̄tibus. sʒ qn̄ vlterius infertur subā est cōposita ex materia τ forma. ḡ τ accidens. nego istā ɔn̄am: nec illa tenet nisi in virtute illius: vʒ φ vnitas rei simplicis est perfectior vnitate rei cōposite: qḋ tn̄ vl̄r non est verū. vn̄ sciendū φ qḋdam est simplex qḋ non venit ad constitutionē alicuius cōpositi: nec dependet ab illo. Aliud est simplex qḋ venit ad cōstitutionē siue ad cōpōnem alicuius cōpositi per essentiā sicut materia τ forma. Aliud est simplex φ lʒ non veniat in cōpositionē alicuius vnius: per se tamen dependet a cōposito vno per essentiā: sicut est accidens. tunc dico. φ illud simplex qḋ non venit ad cōpositionē alicuius cōpositi per se: nec depēdet ab ipso est perfectius vnū. sic est perfecti⁹ ens q̄ʒ cōpositū. Sed illud simplex qḋ venit ad cōpositionē alicuius cōpositi per se vel depēdet ab ipso: sicut est accn̄s: qḋ non est perfecti⁹ v⁹. sicut nec perfectius ens. sicut. n. entitas materie est in potentia ad entitatē forme. ita vnitas ad vnitateʒ. Sed hoc non videtur sufficere. arguam. n. sic. vbi perfectius reperitur rō entis. ibi perfectius reperitur rō vnius. sed ɔpositū est perfectius ens cōponentib⁹: ergo ē magis num. sed qḋ est magis vnū est magis indiuisum: cū oē vnum sit indiuisum in se. ergo cōpositū est magis indiuisum. τ per ɔn̄s magis simplex cōponentib⁹: qḋ est falsum. Rn̄deo τ dico. φ lʒ vnum dicatur illud qḋ est indiuisū in se: τ diuisum a quocūq̄ʒ alio. tamen nec diuisio nec indiuisio est de rōne vnius. sed ista duo vʒ diuisio τ indiuisio sunt due rōes ɔn̄tes rōʒ formalē τ quiditatiuā vnius. Unde dico φ aliquid esse magis indiuisuʒ alio potest eē dupliciter. q₂ vel formal̄r τ negatiue q̄ʒ⁹ ad ipsam indiuisionē. τ sic qḋlibet cōponens sicut materia τ forma sunt magis indiuisa q̄ʒ ipm cōpo⁹ ex materia τ forma. vel positiue τ quasi simpliciter quantū ad rationē positiuā quā dr̄ vnū τ sic cōpositū est perfectius indiuisum τ vnuʒ. sicut est perfectius ens q̄ʒ materia τ forma. vn̄ sicut est de entitate istoꝝ. ita est dicendum de vnitate ipsoꝝ. entitas. n. materie est īperfectior simpl̄r entitate cōpositi: perfectior est tamē s̄m quid: q₂ est incorruptibilis τ independēs. entitas āt cōpositi est corruptibilis τ depēdēs ab ipsa entitate materie. Jta similiter dico de vnitate. s. φ ipsa vnitas ɔpositi est simpliciter τ perfectior ipsa vnitate materie. tam̄ s̄ʒ quid vnitas materie est perfectior: puta q̄ʒ⁹ ad istā indiuisionē negatiuā que sequitur rationē positiuā vnius. simpliciter autē τ q̄ʒ⁹ ad rationē positiuā vnitatis subtractā isti negationi perfectior est vnitas cōpositi q̄ʒ materie τ forme: τ magis etiā ipm cōpositum diuiditur seu distinguitur a quocūq̄ʒ q̄ʒ materia τ forma. ex ħ pʒ. φ rō vnius non est rō priuatiua ut dicunt aliqui. alias seq̄retur φ materia magis eēt vna q̄ʒ cōpositum. cū magis sit indiuisa q̄ʒ cōpositum: τ punctus magis q̄ʒ linea: τ vnitas q̄ʒ numerus. Ad confirmationē: qn̄ dr̄ quicquid ē perfectius τc. dico φ non valʒ. q₂ non oē simplex est perfectius cōposito: nisi loquendo tn̄ de simplici subsistente non apto venire in ɔpositionē alicuius vnius per se: nec depēdere ab ipso. vn̄ ratio que sumitur ex perfectione ad ꝓbandū accidens esse cōpositū. sicut subā magis est ad oppo⁹: qḋ probo: q₂ illud cuius ḋpēdentia potest terminari infra ambitū sui generis perfectius est illo cuius dependentia non pōt terminari infra ambitum sui generis. sed subā est huiusmodi. forma. n. substantialis dependet ad materiā que est eiusdē generis. Accidēs. vō ad subām ɔpositā q̄ ē alteri⁹ gn̄is. ergo τc. Ad z⁹ potest dici φ naturaliter loquēdo puta q̄ʒ⁹ est de se: τ s̄m cursum nature nullum agens naturale potest in aliud pħice agere qn̄ alterum secum cōicet in materia. q₂ vero accidens in sacramēto non est sepatum natural̄r a substantia. ideo non oʒ φ cōicet s̄m materiam. Ad tertiū dico. φ accidentia per se non generantur nec corrūpuntur. τ hoc dicit Aris. 7. metha. Ad confirmationē potest dici. vno modo φ Aris. non dicit istam quā tu sumis. sʒ istam affirmatiuā: φ quecūq̄ʒ agentia habent eandem materiā cuʒ passiuis repatiuntur: vl̄ quecūq̄ʒ habent eandē materiam sunt trāsmutabilia. ita φ phs loquitur de his: quoꝝ vnuʒ per se agit in alterum. vnum autē accidens n̄ agit per se in alterum: vel potest dici φ accidētia nec contraria nec aliqua sunt per se trāsmutabilia. sʒ bene tanq̄ʒ quo sicut nec per se generabilia. 7. metha.

Quantum ad z⁹ articulū est sciēdum φ fuit vna opinio magistri Gualteri qui ponit φ contrarietas ē maior oppositio τ maxia: ita φ cōtradictio nō est maxima oppositio. hoc auteʒ sic probat. Si contradictoria maxime τ primo repugnarent. tunc quanto magis aliquid inesset alteri ɔdictoriorum: tanto magis repugnaret alteri. q₂ q̄ʒto aliquid magis participat naturam vnius oppositoꝝ primo τ principaliter. tanto magis recedit τ destruit alterum oppositum. τ per consequens tanto magis opponitur alteri. si ergo album τ non album que sunt contradictori a essent magis opposita q̄ʒ albēdo τ nigredo. tunc quanto aliquid esset magis album

tanto magis opponeretur non albo. cum g̊ al/
bissimū sit magis albū.g̊ albissimū magis op/
poneretur nō albo.sed albissimū non opponit̃
cōtradictorie non albo.qꝛ alterū contradicto/
rioꝝ dicitur de quolꝫ.tamen aliquid est qꝺ nō
est albissimū nec nō albū.ergo magis aliquid
opponitur non albo q̃ꝫ contradictoriū nō albi.
qꝺ est album.⁊ per ꝯñs oppositio contradicto/
ria non est maxima. Confirmatur ratio per
ari.2°.topi.sicut simpliciter ad simpliciter. ita
magis ad magis:⁊ maximū ad maximū: ⁊ in/
telligitur hec confirmatio in predicatione eēn
tiali.si ergo album essentialiter ⁊ primo oppo/
nitur non albo.sequitur ꝙ magis albū magis
opponeretur non albo.⁊ sic albissimū maxime
opponitur non albo:⁊ tamē non opponitur ei
contradictorie. Preterea sequeretur ꝙ ali/
quid magis repugnaret sequenti q̃ꝫ antecedē/
ti.ꝯñs est falsum.ergo ⁊ añs.ꝯña probatur.qꝛ
accipio ista tria.omnis homo currit.ꝙ est añs.
⁊ quidā homo currit.qꝺ est ꝯñs.⁊ contradicto
riaꝫ huius.quidā homo currit que est nullus
homo currit constat tunc ꝙ magis repugnat
ꝯñti.qꝺ ē quidā homo currit.q̃ꝫ huic añti.qꝺ ē
omnis homo currit.⁊ falsitas ꝯñtis probatur.
qꝛ si aliquid plus repugnaret ꝯñti q̃ꝫ antecedē
ti.tunc in aliquo repugnaret ꝯñti in quo nō re
pugnarꝫ antecedenti.In isto ergo in quo repu
gnaret ꝯñti ⁊ non añti. stat cum antecedente.
sed quicquid stat cum añte stat cum ꝯñte.ergo
cum isto in quo repugnat ꝯñti stat cum ꝯñte.⁊
non stat cum ꝯñte.qꝺ est contradictio. Pre/
terea ex minori oppōne non infertur maior.qꝛ
minus non includit magis.3.topi.minus eniꝫ
calidum non includit magis calidū.sed eꝯ°op
positio contraria ⁊ omnis alia oppō infert con
tradictoriā.qꝛ ad omnē oppōnem sequitur cō/
tradictio.ergo ⁊c̃. Preterea illa magis oppo
ponuntur que maiorē oppōnem includunt. sꝫ
quecunqꝫ alia oppō ab oppōe contradictoria
includit oppōnem contradictoriā ⁊ preter hāc
includit oppōnem proprij generl.ergo ⁊c̃.Ista
opinio non placet mihi.credo enim ꝙ sit cōtra
mentē ari.4.metha. vbi dicit ꝙ contradictio
est maxima oppō ⁊ prima.primū auteꝫ in vno
quoqꝫ genere est maximū.4.metha.⁊ ideo vi/
am Ari.tenen°dico aliter ponen°quattuor cō
clusiones. Prima est.ꝙ contradictio est ma
xima oppō penes maximū ambitū extremoꝝ
ita ꝙ est maxima oppō extensiue.hoc ꝓbatur.
illa oppō est maxima extensiue.cuius alteruꝫ
extremoꝝ nullū conceptibile potest subterfu/
gere.siue ens sit:siue non ens.4.metha.qꝛ nō
est mediū inter ipsa ibidē.ergo ⁊c̃. Secunda
conclusio est ista.ꝙ contradictoria sunt maxīe
oppō penes icōpossibilitatē maximā extremo
rum in eodē subiecto.probatur hoc.illa oppō
est maxima predicto mō cuius extrema ꝑ nul
lam potentiaꝫ finitā vel infinitam sunt cōpos
sibilia in eodē subiecto.sed contradictoria sūt
huiusmodi ⁊ non contraria. ergo ⁊c̃.minor pꝫ
de contradictorijs per omnē opinionē tā phi/
coꝝ q̃ꝫ theologoꝝ.illud enim prin⁹impoīe est
idem simul eē ⁊ non esse apud omnē potentiā
est infallibile.sed de contrarijs ꝙ possint eē in
eodem.probatur.nam pro nunc suppo°ꝙ i.4.
huius declarabitur ꝙ deus potest facere idē
corpus in diuersis locis.puta sursum ⁊ deorsū
sed ista sunt cōtraria loca.ergo ⁊c̃. Similiter
non video quin possit facere in eodem subiecto
calidum in sūmo ⁊ frigidum in sūmo. nam po/
terit ista priuare actionibus suis.⁊ sic ñ remit
tentur nec corrūpentur adinuicē.ita ꝙ breui/
ter si aliqua opposita sint incōpossibilia non ē
hoc nisi per contradictionē sumptam.nam ad
maius impoīe:ꝙ possumus ꝺducere est ad cō
tradictionem. Sed contra istam conclusiōꝫ
arguit vnus reuerēdus doctor qui tenet ꝙ cō
tradictoria possunt de eodē verificari in eodē
instanti temporis:pro diuersis tamē signis na
ture.hoc probat sic.omne subiectū est pri⁹ sua
passione propria natura.in illo ergo priori in q̊
subiectū precedit suā propriam passionem vel
passio est vel non est. si est.ergo subiectum non
precedit ipsam si non est.⁊ in 2°.signo est cū ista
duo signa sint in eodeꝫ instanti tēporis. aliter
tēpus esset mediū in quo subiectū esset sine ꝓ/
pria passione qꝺ est falsum.ergo esse ⁊ non esse
que sunt contradictoria sunt verificabilia ⁊ cō
possibilia in eodē instanti. Ad idem arguit
sic Landulphus . in mutatione instantanea
vterqꝫ terminus est in eodē instanti.sed in tali
mutatione termini sunt cōtradictorij.g̊ ⁊c̃. mi
nor pꝫ per phm.5. phicoꝝ.maiorē probat.quia
termini aut sunt in eodem instanti aut in alio
⁊ alio.si primuꝫ habes propositum.si 2⁹.ergo
erit tempus medium.⁊ sic non erit istantanea

Rñdeo ⁊ arguo primo contra hanc opiniōꝫ
qꝛ magis repugnat contradictoria q̃ꝫ ꝯtraria.
ista etiam ab ipsis conceditur.⁊ ipa etiā proba
bitur ꝯñter.sed contraria non sunt ꝯpossibilia
in eodem instanti tēporis.g̊ ⁊c̃.⁊ iō respondeo
⁊ dico ꝙ in illo priori quo subiectū precedit ꝓ/
priā passionem passio est.⁊ cū dicis.ergo non ē
prius:ne°ꝯñam.nā esse prius natura nihil ali/
ud est q̃ꝫ suppō huius ab hoc ī alteritate natu/
re. Ad 2⁹imaginor sic.ꝙ forma ignis in toto
tēpore precedenti habuit esse ⁊ in vltimo instā
ti illius tēporis habuit non esse.⁊ in eodē instā
ti in quo ipsa habuit non esse forma generāda
habuit esse:ita ꝙ suū esse mensuratur toto tē/
pore precedenti:⁊ in instanti terminante tp̄us
precedēs habuit suū pri⁹non eē. Tertia cō
clusio est ꝙ contradictoria sunt maxime oppo
sita penes distantiā maximā terminorum vel
extremoꝝ inclusiue acceptaꝫ:sic intelligendo

ꝙ cõtradictoria sunt magis opposita ꝙ̃ aliqua que possint reperiri. hoc probaṫ. ille rõnes maxime distant que nullã eandẽ rõꝫ subycibileꝫ ⁊ predicabilẽ includunt in seipsis. sed ꝯdictoria sunt hmͦ. ergͦ ⁊c̃. maior pꝫ. non. n. potest eẽ maior distantia ꝙ̃ illa vbi nulla est ꝓpinquitas. sed vbi due rões nihil cõe includunt ibi nulla est propinquitas. ergͦ ⁊c̃. minor pꝫ. nã alias inter ipsa esset mediũ. Confirmatur rõ. magis distant illa que in nullo conueniũt ꝙ̃ illa que in aliquo. sed ꝯdictoria in nullo conueniunt. alr̃ ãt opposita hñt saltẽ de quibusdã. ergͦ ⁊c̃. Quarta ꝯ̃. ꝙ contradictoria sunt maxime opposita: aut minime opposita penes distantiã maximã aut minimã eoꝝ de quibus extrema ꝯdictõis dicuntur. sic intelligendo ꝙ ꝯdictio est minima vel maxima oppõ premissiue. hec ꝓbatur sic. illa extrema que dicunṫ de maxime ⁊ minime distantibꝰ maxime aut minime distant penes subycibilẽ distantiã. sed ꝯtradictoria sunt hmͦ ergͦ ⁊c̃. minor pꝫ. põt inꝙ̃ fundari ꝯdictio inter diffinitõnẽ ⁊ diffinitũ que paꝝ distant: ⁊ inter attributa ⁊ essentiã diuinã: ẽt potest fundari ĩ maxime distantibus. ergͦ ⁊c̃. His visis rñdeo ad rões Gualteri. Ad primã dico. ꝙ peccat per fallaciã accñtis. qꝛ ꝓceditur a suppõne simplici ad personalẽ: cũ. n. accipio albũ ⁊ non albũ absolute accipiunṫ ut supponunt simplr̃. sꝫ cũ infertur. ergͦ ꝙ̃to aliquid magis accedit ad naturã albi ⁊c̃. ibi albũ supponit personalr̃. si enĩ rõ valet arguã sic ꝓbando ꝙ ens ⁊ non ens ñ sunt ꝯdictoria. qꝛ sequereṫ ꝙ ꝙ̃to aliquid magis appropinquareṫ enti: tanto magis ꝯdiceret non enti. qd̃ est falsum. sed subã magis accedit ad naturã entis. ergͦ magis ꝯdicit nõ enti: qd̃ est falsum: qꝛ subã ⁊ non ens non ꝯdicunt: cũ alterũ non dicatur de quolibet. Ad cõfirmationẽ pꝫ ẽt ꝙ per eandẽ fallaciã peccat. vñ arguã sic. si risibile est propriũ hõi. ergͦ magis risibile est magis ꝓprium hõi: ⁊ maxime risibile maxime propriũ hõi ergo ⁊c̃. Ad 2ᵐ dico vno modo. ꝙ duplex est ꝯdictio quedã. s. cõplexa ⁊ ꝙ̃dã ĩcõplexa. dico ꝙ loquimur de incõplexa. rõ ãt arguit de cõplexa. Aliter dr̃. qñ diciṫ ꝙ aliquid magis repugnaret ꝯñti ꝙ̃ añti: conceditur. ad ꝓbationẽ dico. vbi est sciendũ ꝙ non imaginor ꝙ plus repugnaret aliquid ꝯñti extensiue ꝙ̃ añti. lꝫ bene intensiue. ⁊ sic ñ sequiṫ ꝓbatio illa. ꝙ aliqd̃ staret cũ añte qd̃ non staret cũ ꝯñte. quicquid. n. destruit ꝯñs destruit añs: sed non eque. fortius. n. potest destrui ꝯñs ꝙ̃ añs. Ad 3ᵐ dico ꝙ maior est falsa: qd̃ declaro. diuersitas spẽruꝫ arguit diuersitatẽ drĩaꝝ ⁊ tñ magis distinguũtur drĩe ꝙ̃ spẽs. drĩe. n. ñ conueniunt in genere sicut spẽs. ꝓ diuersitas secundaꝝ qualitatũ arguit diuersitatem primaꝝ. ⁊ tam̃ magis distant. Ad 4ᵐ dico. ꝙ insufficienter arguit. nos. n. loquimur de contraria oppõne precise ab vna parte ⁊ contradictoria. ipse aũt accipit oppõnem contrariaꝫ vt includens contradictõnẽ. ⁊ sic pꝫ ꝙ nõ arguit ad propositũ. Ad rõnes principales. Ad primã concedo maiorẽ ꝙ omne receptiuũ alicuiꝰ forme est receptiuũ per aliquã potentiã passiuã. sed ista potentia passiua non est de genere termini. ita ꝙ ex ipsa ⁊ termino nõ fit vna entitas tertia: sicut ex materia ⁊ forma: nec valet probatio: non. n. dico ꝙ ex albedine que est quasi actus ⁊ de albabili sicut potentia fiat vnũ per se

Ad 2ᵐ dico per idem ꝙ albedo est actus dealbabilis. sed tamen dealbabile non est eiusdẽ generis cũ albedine. nec cõmentator hoc intelligit: nisi forte ẜm quandã proportionẽ. Ad auctoritatẽ phi. ꝙ alia ⁊ alia contrarietas arguit aliam ⁊ aliam potentiã susceptiuam: vel aliud ⁊ aliud susceptiuuꝫ: dico ꝙ loquitur de contrarietate principioꝝ in genere substantie: ibi enim vult probare ꝙ non sint plura principia contraria ꝙ̃ duo: nam contrarietas est iter duo extrema. si ergo essent plura principia cõtraria ꝙ̃ illa duo esset alia contrarietas. ⁊ per cõsequens aliud susceptiuuꝫ. ⁊ sic patet d̃ qua contrarietate loquitur.

Ueritur vtruꝫ materia dicat aliquam entitatem actualẽ precisibileꝫ per aliquã potentiã ab omni forma ⁊ videtur ꝙ non. qꝛ nulla entitas pure potentialr̃ dicit aliquã actualẽ entitatẽ ab omni forma ꝑcisibilẽ. sed materia est huiusmõi. ergo ⁊c̃. maior patet. contradictio eĩ eẽt ꝙ ẽet pure potentialis. ⁊ ꝙ diceret aliquã actualitatẽ. minor ꝓbatur ẜꝫ Ari. in primo phicoꝝ. qui dicit ꝙ materia ẜm sui naturã est ens in potentia. Ad idẽ dicit cõmentator. 12. metha. Confirmatur ꝑ Aris. 7. meta. materia nec est quid. nec quale: nec quantũ. nec aliquid hoꝝ quibus ens d̃terminatur: sed si esset aliqua entitas per ipsã ẽs posset determinari. ergo ⁊c̃. Ari. etiam in primo huius dicit ꝙ ipsa materia non est precisibilis: nec separabilis ab omni forma.

Ad oppositum omnis entitas aliquaꝫ entitatẽ actualẽ actualiter cõponens ⁊ constituens dicit aliquã entitatẽ actualeꝫ. materia est huiusmodi. ergo ⁊c̃. sed ista entitas materie ẽ prior omni forma ⁊ distincta realiter ut patet. ergo poterit prescindi ab omni forma.

Respondeo vbi sic procedã. primo inquã ad propositũ dicam ad quesitum. Secundo mouebo aliqua dubia circa materiam.

Quantum ad primũ est sciendũꝫ ꝙ ista questio querit duo. primo querit si materia dicit aliquam actualitatem distinctam a forma. Secũdo

querit: si ipsa materia est sepabilis ab omni forma per quacũq; potentiã. primo ergo videbit̃ de primo. 2º de 2º. Quantũ ad primuz fuit vna opinio Aureoli. que reducta ad formã dicit tria dicta. Primũ dictũ est. ꝙ materia nõ dicit aliquã deteriataz entitatẽ distinctam in actu. sed dicit purã potentialitatẽ ⁊ determiabilitatẽ: ⁊ est ĩdistincte omnes res materiales. 2ᵐ dictũ est. ꝙ forma etiã non dicit aliquam entitatẽ determinatã: nec aliquã rẽ actu determinatã. sed ambe iste realitates materie ⁊ forme sunt alicuius vnius nature deterĩnate. ita ꝙ ipsa materia est quasi inchoatiuũ entis cõpositi: ⁊ ipsa forma est quedã ratio cõpletiua: vel cõplementũ huius inchoatiui. ex quibus duobus. s. inchoatiuo ⁊ cõpletiuo suo resultat entitas cõpositi. 3ᵐ dictũ ꝙ materia ⁊ forma non possunt dici duo quid: vel duo aliquid: vl̃ duo hec. sed dicuntur duo huius: initiant eniz ip̃m hoc. ita ꝙ sunt partes in cõtinuo que non sunt ibi in actu. prout loquitur de actu ph̃us 9º meta. qui distinguit ⁊ sepat. sed omnes sunt in potentia: ⁊ vna ab alia nõ ẽ diuisa: nec separata: sed fundant oẽs vnã indistinctionẽ realez. hanc aũt opinionẽ sic probat. illud qđ solũ hʒ rõʒ distinguibilis nõ est aliquid hoc: nec dicit aliq̃ʒ entitatẽ determinãtẽ precisibilẽ: vel p̃cisam: materia ⁊ forma sunt hmõ. ergo ⁊c̃. maior ꝓbatur. qꝛ oẽ quod dicit aliq̃ʒ entitatẽ determinatã: ⁊ est hoc aliquid: dicit aliquã entitatem cõstitutã ex distinguibili ⁊ distinctiuo. ⁊ tũc ñ diceret solũ hoc vel illud ⁊ esset ꝓcessus in infinitũ. minor pʒ. p̊ de materia. qꝛ ip̃a hʒ solũ rõʒ distinguibilis: qꝛ ĩ fundamẽto nature nihil est distinctũ. 2. meta. 2º probat̃ de forma. quia ipsa hʒ solũ rõʒ distinctionis. qꝛ forma ẽ actus. actus vero distinguit ⁊ sepat. 7. meta. P̃ qđ ñ est aliquid formatũ nõ est hoc aliquid: nec aliqua entitas determiata. sed materia ⁊ forma ñ sunt aliquid formatũ. g̊ ⁊c̃. maior videt̃ clara. oĩs. n. natura determiata videt̃ quid formatũ. minor ꝓbat̃ de forma. ipsa. n. est prinᵐ formabilitatis: ⁊ est quedã rõ formatiua. 2º de materia. qꝛ ipsa est quid formabile. Ista imaginatio non placet. vñ eius ĩprobatio apparebit ex ꝓpria opinione. Aliter g̊ dicendo p̃mitto p̊ aliquas distinctiones de actu ⁊ põ. ens. n. per ista duo diuidit̃. ut pʒ. 9. meta. De potentia igitur sit ista p̃ma distinº ꝙ aliquid esse in potentia potest esse dupliciter. vno modo subiectiue. alio mõ obiectiue. ⁊ s̃m ꝙ cõiter dicitur ꝙ duplex est potentia. s. subiectiua ⁊ obiectiua Esse autẽ in potentia subiectiua est esse subm̃: vel fundamentuz potentie actiue vel passiue. ita ꝙ tunc aliquid est in potentia subiectiua. qñ talis potentia fundatur in aliqua entitate ut in subõ ⁊ fundamento: siue sit potentia actiua siue passiua: ut potentia ignis calefaciens ẽ in potentia subiectiua: vel fundatur ad calefaciendũ. sed esse in potentia obiectiua nihil aliđ est nisi esse obiectũ potentie actiue vel passiue: vel potentie productiue: ut antixp̃s nondum creatus est in potentia obiectiua. eius. n. potẽtia non fundat̃ in aliqua entitate: ⁊ est terĩnus potentie productiue dei. vnde illa eadẽ potentia qua deus potest producere antixp̃m ⁊ creaturas: antixp̃s dicitur esse in potentia ꝓducibilis. ⁊ a tali potentia denominat̃ sic. non. n. ista ꝓducibilitas est aliqua potẽtia in antixp̃o fũdata: cũ ipse nihil sit. sed est ipsamet dei potentia dnõĩans res producibiles. Unde eadẽ scientia qua deus scit creaturas creare denominant̃ scite ⁊ non per aliq̃ʒ sciẽtiã in ipsis existentẽ: sicut recte ponitur de potentia. Inter aũt istas duas potentias est quadruplex dr̃a. Prima est ꝙ ens in potentia subiectiua venit ad actũ per agere: si sit potentia actiua per pati: si sit potentia passiua: hoc apparet. qm̃ post actus potẽtie actiue est agere. passiue vero pati. 3. ph̃icoꝝ. ens autẽ in potentia obiectiua venit ad actũ per produci in esse. Secunda dr̃a est qm̃ ens in potentia subiectiua non transit ĩ actũ oppoᵐ essentialr̃: dato ꝙ eius eẽntia sit ille actus. ens autẽ in potentia obiectiua trãsit essentialr̃ in illũ actũ qui est existentie actual': qui ab eẽntia nõ dicit̃: ut stati probabo. Tertia dr̃a est ꝙ ens in potentia subiectiua ẽ aliquid actu in se. si. n. ens in potentia actiua qñʒ potest agere manifestũ est ꝙ est ens in actu. ẽs vero in potentia obiectiua realr̃ non est aliq̃d in se: imo est purũ nihil in se. Quarta dr̃a est ꝙ ens in potentia subiectiua non plurificatur nec nũeratur ad plr̃alitatẽ. ⁊ nũeralitatẽ actus oppositi sibi. vnũ. n. ⁊ idẽ est in potentia ad actus oppositos. ens ãt in potentia obiectiua taliter plurificatur ad plurificationẽ actuũ oppositoꝝ. Ad euidentiã ãt hoꝝ dictoꝝ formo duas propõnes. Prima est ista. ꝙ nulla res in potentia obiectiua exñs est aliqua entitas: nec dicit aliq̃ʒ entitatẽ: imo est purũ nihil. hoc probatur sic. nã si diceret aliquã entitatẽ realẽ: aut haberet eã a se aut ab alio non a se: ⁊ ratio. non enim videtur hic consonũ fidei. nec cũ ipsa concordare ꝙ creatura habeat a se aliquã entitatẽ. vnde Joan. p̊. omnia per ipsum facta sunt. si ãt ab alio: hoc non potest esse nisi per ꝓductionẽ: ⁊ tunc sequũtur duo. primũ ꝙ ante sui productionẽ sit producta. 2ᵐ ꝙ anteq̃ʒ habeant existentiã sic existens. omnis enim productio ad existere termiatur. terminãs inquã actionẽ transeuntẽ oportet ꝙ sit ens actu. ista duo includunt contradictionẽ. ergo ⁊c̃. Secunda propositio est ista. ꝙ existentia non est distincta essentialiter ab essentia. probatur. oẽ prius absolutum distinctũ essentialiter ab aliquo posteriori per diuinam potentiam potest

existere sine illo. cū ergo essentia sit prior per te existentia ⁊ absoluta ⁊ distincta eēntialiter ut dicis. ergo deus poterit facere ꝙ essentia existat sine existentia. qđ est contradictio manifesta. Ex quo pꝫ ꝙ opinio istorum qui ponunt essentias rerum ab eterno ponētes distinctionē inter eēntiam ⁊ existentiā essentialē: est falsa. vnde bene tamē pono distinctionē ex natura rei inter essentiā ⁊ existentiā. de ista autem materia vide alibi. Secūda distinctio ē ista ꝙ actus est duplex. quidā formalis ⁊ largiēs esse specificū illi cuius est: ⁊ talis dicitur actꝯ forme. Alius est actus transiens qui dicit̃ actꝯ entitatiuus. qui cū potentia obiectiua diuidit ens. Sed contra istam distinctionē entis in actū ⁊ potentiā obiectiuam arguit Aureolus. nulla diuisio entis fit per nihil. sed illud quod est in potentia obiectiua est nihil. ergo ⁊c̃. maior patet. q꜡ aliter vnū contradictoriuꝫ diuideret alterum. minor pꝫ ex precedenti propōne.

Preterea actus ⁊ potentia sunt dr̃ia cuiuslꝫ predicamenti. cū diuidant omne ens. io. meta. sed esse in potentia obiectiua non est differentia cuiuslibet predicamenti. cū nullū predicamentū extendatur ad non ens. ergo ⁊c̃. Respondeo ⁊ dico ad primū ꝙ illud qđ est in potētia obiectiua non est in se aliquid. sed est aliqđ in sua causa: ⁊ hoc sufficit. Aliter potest dici ꝙ maior habet veritatē de diuisione nō distractiua in qua vꝫ alterum diuidentiū non distrahit a ratione diuisi: sicut dicimus ꝙ homo diuiditur per mortuū ⁊ viuum. homo tamē mortuus non est ens. Ad 2ᵐ dico ꝙ aliquid extendi ad non ens potest esse dupliciter. Uno modo ꝙ ratio non enti sit distinctiua alicuius speciei. Alio modo ꝙ aliquid cui cōpetit ratio generis sit non ens. i. non existens in se: sed in sua causa. primo modo nullū genus extendit̃ ad non ens. 2º modo bene. Aliter potest dici. ꝙ ista potentia ad quā ut dicis extenditur predicamentū non est potentia obiectiua. His premissis pono istam conclusioneꝫ. ꝙ materia dicit aliquā entitatē actualē ⁊ aliquā entitatē determinatā ⁊ distictā a forma. hoc probatur sic. omne qđ termīat actualē dependentiaꝫ actualiter actualis entitatis est eēntialiter ⁊ de se ens actu. materia est huiusmodi. ergo ⁊c̃. maior pꝫ. primo eniꝫ est aliquid ens actu ꝙ̃ terminet dependentiā ⁊ inherentiā alterius actualē: q꜡ termīare actualiter non potest cōpetere nisi enti in actu. minor pꝫ. materia enim terminat dependentiā ⁊ inherentiaꝫ forme que non potest esse sine materia. Preterea omne inexistens actualiter toti cuius existentia depēdet ab existentia huiusmodi est eē ⁊ ens actu. ista patet. nā duobus eēntialiter ordinatis posito posteriori ponitur prius. sed existere ⁊ inexistere sunt huiusmodi: sic ꝙ prius natura est existere ꝙ̃ inexistere. ergo cū materia sit existens actualiter toti sequitur ꝙ ipsa sit ēs actu. P̄ omne qđ est eēntialiter per aliquid extra nihil est ipsum eēntialiter. sed omnis entitas eēntialiter est extra nihil per actualē existentiam: ⁊ materia per propriā essentiā est extra nihil. ergo eēntialiter est actualis existentia. P̄ omīs entitas actualis eēntialiter cōposita includit eēntialiter vel actualiter duo principia eēntialiter distincta: quoꝝ qđlibꝫ actu sibi īexistit. sed aliqđ totū est huiusmodi. cuius sunt pricipia materia ⁊ forma. ergo materia ⁊ forma dicunt entitates actualr̃ distinctas. Secunda conclusio est hec. ꝙ lꝫ materia in sui eēntia dicat actū entitatiuū: non tamen actū formaleꝫ. probatur sic. actus formalis est a forma. sꝫ materia in sui eēntia non includit formā. q꜡ sunt principia essentialr̃ distincta. ergo ⁊c̃. Sed cōtra istā secundā conclusionē arguo primo sic. cuicūqꝫ debetur aliqua actualis opatio ipsuꝫ includit aliquā formā ⁊ actū formalē. sed materie debetur aliqua actualis operatio. ḡ ⁊c̃. maior pꝫ. omnis eniꝫ operatio est a forma. materie enim cū sit principiū pure passiuuꝫ nulla debetur actualitas. minor probatur. q꜡ principiare ⁊ cōponere sunt quidā actus ⁊ quedam operationes que debentur eēntie materie. vt est distincta a forma. pꝫ. ergo ⁊c̃. Rn̄deo ⁊ credo ꝙ non bene negari potest. omnis actiuitas vel actualitas a materia in qua fundat̃ respectus qui causatur in fundamento. ⁊ si dicas ꝙ causatur a termino. ut dicit vna opinio: adhuc habemus propositū. materia enim est alteruꝫ extremū ⁊ terminꝯ relationis. dicerem ergo ꝙ oīs actus dicens perfectionē ē per moduꝫ motus significati est ab aliqua forma. cōponere āt ⁊ constituere non est actus per modū motus significati. His visis rn̄deo ad rōnes Aureoli. ad primā nego maiorē. ad probationē cū dicitur. ꝙ omne qđ dicit hoc aliquid ⁊ aliquē entitatē distinctā est compoꝰ ex distīguibili ⁊ distincto. dico ꝙ falsum est vl'r accipiendo. q꜡ verū est illud de composito: non āt de simplici. ⁊ sic non est processus in infinitū. vnde esse distīguibile ⁊ esse distinctū non repugnant diuersimode accipiendo. materia enim est purū distīguibile distinctione que est per formā: ⁊ sic intelligendū est illud: ꝙ in fundamento nature nihil est distinctū. hoc inquā intelligenduꝫ est de diuisione formali. ipsa enim in essentia sua non includit formā: sed nihilominus est quid distinctū distinctione entitatiua. ideo equiuocas de eē distincto. similiter de forma dico ꝙ distinguit distinctione formali. ⁊ sic est verum ꝙ forma seu actus distinguit ⁊ separat. sꝫ hoc non obstante ipsa est quid distinctū distictiōe entitatiua. Ad secundū dico ꝙ maior est falsa. non. n. oīs entitas deterīata ē informata. sꝫ

quedā formalis ⁊ quedam formatiua.

Quantum ad 2ᵘˢ primi articuli vbi est videndū si materia ē precisibilis ab oī forma: est sciendū q̄ fuit vna opinio ⁊ est adhuc thome anglici ⁊ omniū suorū sequacium. qui ponit partē negatiuā. s. q̄ p nullā potentiā materia est sepabilis ab oī forma. hoc autē probant. primo sic: illud qd̄ implicat māifestā contradictionē nulli potētie subest nec virtuti. sed materiā existere preter forꝫ est hmōi. g̊ ⁊c̄. minor probatur. q2 eē actu vel est forma vel sequens formaꝫ. sed materia preter forꝫ nec ē for̄ nec hn̄s forꝫ siue seq̄ns forꝫ. g̊ eēt actu: ⁊ n̄ eēt actu. qd̄ ē ꝯdic̄. Pꝰ q2 materia ē pure pō. 4. metha. ⁊ p̊ huiꝰ. si g̊ esset actu sepata a forma esset potentia ⁊ nō potentia. tum ēt q2 oē esse ē a forma ut pꝫ per Boeᵘˢ. Pꝰ quanto aliqua sunt magis vnum tanto sunt minus sepabilia. sed materia ⁊ forma sunt magis vᵘˢ q̃ subᵘˢ ⁊ propria passio que sunt oīo insepabilia. g̊ multo magis materia ⁊ forma. maior pꝫ. q2 vnitas arguit indiuisionē ⁊ idētitatē: mior ēt pꝫ. q2 ex materia ⁊ forma fit vnū per se. non āt ex subiecto ⁊ passione: cū ex ipsis non resultet aliqd̄ 3ᵘˢ. cū non se habeant proprie sicut actus ⁊ potentia. Pꝰ impol̄e est creaturā existere sine conseruatione ⁊ dependētia actuali ad deū. sed ista sunt quedā forme. g̊ ⁊c̄. minor pꝫ. cū conseruatō ⁊ dependentia sint qudā accidētia. ⁊ per ꝯn̄s forme. Confirmatur vnū correlatiuū non potest existere sine altero. sed materia ⁊ forma sunt correlatiua. 2ᵒ hꝰ. g̊ ⁊c̄. Pꝰ in tali sepatione vel deus influit aliquid in materia: vel nihil. si aliquid cū talis influxus hēat rōꝫ forme. non est g̊ materia preter oēꝫ formā. si nihil: g̊ materie inquantū est de se inesse naturali. non repugnat sibi esse in actu: ⁊ sic n̄lla formà esset. ex quo sequitur q̄ cū eē in actu n̄ sit preter actū: q̄ materia in se vel est actus. et per ꝯn̄s non erit pure potētia passiua: vel est cōpositū ex actu ⁊ potentia: qd̄ repugnat eius simplicitati. tum ēt q2 deus p̊ conseruabat primā materiā mediante forma. mō āt conseruat ī virtute propria. ex quo videtur q̄ aliquid sit influxum in materia.

Ista opinio nō placꝫ. Pono g̊ istā cōclusionē q̄ materia est sepabilis ab oī forma siue substantiali siue accn̄tali. ⁊ probatur sic. oē absolutū prius natura alio distinctū realr̄ ⁊ essentialr̄ ab ipso. potest sine contradictione esse sine illo. sed materia respectu forme est hꝰ. g̊ ⁊c̄. maior pꝫ. independens enim est sepabile a quocūq3 a quo nō dependet. ⁊ a quo eēntialiter distinguitur. vnde dico bene absolutū propter instantiā q̄ posset fieri de duobus correlatiuis. dico etiā distictū essētialiter propter instantiā que posset fie. r oe propria passione. minor etiaꝫ pꝫ. materia enim est quid absolutū cuꝫ sit de genere entis absoluti. ⁊ est prior forma cū sit receptiua eius. vnde Ari. p̄ meta. appellat materiā pandoxeos. i. receptaculū omniū formaꝝ. Pꝰ magis dependet accn̄s a subō q̃ materia a forma. sed accidens per diuinā potentiam potest esse sine subō. ut pꝫ in sacr̄o altaris. g̊. maior pꝫ. tum q2 accidens est posterius subō: materia vero priꝰ forma: magis āt ōpendet posterius a priori q̃ econuerso. Oīs. n. dependens hꝫ rōēꝫ posterioris: ⁊ posterius rōꝫ dependentis: prius auteꝫ rōꝫ īpendentis. tum ēt q2 esse per se magis cōpetit substantie q̃ accidenti. materia āt ē subā cū ex non substantijs non fiat subā p̊ huius. vnde non video quomodo isti possint negare separationē materie a forma. si enim veritas fidei non obuiaret non dubito q̄ idē dicerēt de accidente: qūo g̊ temerarie loquūtur: cū a deo qui est oīpotens auferant non posse separe materiā a forma: cū hoc non implicet contradictionē. Pꝰ quādocūq3 aliqua duo absoluta causantur ab aliquo agente libere: quoꝝ vnuꝫ ab altero non dependet: potest vno p̄ducto cessare p̄ductio alterius. sed materia ⁊ forma sunt duo absoluta que a deo libere producuntur. ⁊ materia a forma non dependet cū sit prior. ergo deus p̄ducta materia potest cessare a p̄ductione forme. Pꝰ quandocūq3 aliqua duo absoluta sic se hn̄t q̄ vᵘˢ causatur īmediate a dō: ⁊ nō potest causari a natura: reliquū vero causatur a natura: potest per potentiā diuinā vnū sine altero fieri. probat̄. q2 causatū īmediate a deo potest ab eo conseruari remoto quocunq3 causato a natura. tum ēt q2 deus potest īpedire actionē nature. g̊ ⁊c̄. Sed circa hec que dicta sunt: sunt aliqua dubia. Primū vtrū materia sic sepata sit alicubi. 2ᵘˢ vtruꝫ sit mobilis ad aliqd̄ vbi. 3ᵘˢ an habeat respectū cōseruationis ⁊ causationis seu creationis ad deuꝫ causantē seu creantē ⁊ conseruantē 4ᵘˢ quia duabus materijs sepatis a duabꝰ formis adhuc est dualitas ⁊ pluralitas ⁊ multitudo. sūt enim distincta ⁊ non vnū. hꝰ autē omnia sunt quedā forme. ergo ⁊c̄. Confirmatur ista rō. q2 circūscripta materia ab omni forma: vl̄ ipa est idē cū deo vel distincta. si distincta. ergo in ipsa fundatur distinctio que est quedā forma. si idem. ergo est deus. ⁊ sic habetur propositūꝫ. q2 idētitas est quedam forma. assumptū huius affirmationis probatur per Ari. 4. metha. qui ponit q̄ ista sunt imediata circa ens videlicet idem ⁊ distinctum. Respondeo ad primuꝫ ⁊ dico q̄ potest esse alicubi ⁊ non alicubi: esset eī alicubi si poneretur infra vniuersum: non tam̄ circunscriptiue ⁊ occupatiue: cuꝫ non haberet quantitatē: sed diffinitiue vel determinatiue: sicut ponitur de angelo: non esset autē alicubi si poneretur extra vniuersum: cū ibi non sit lo

cus:ſicut nec ſi angelus ponereť extra vniuerſum nullo modo haberet vbi. Ad ſecundū dico ꝙ motus ſequitur formā.nā ſecundū exigētiā forme eſt motus naturalis.ſiue ad vnā differentiā poſitionis:ſicut pꝫ in motu grauium ⁊ leuiū.ſiue ad omnē differentiā:ut patet ī motu animaliū.cū ergo materia ſepata circūſcribatur ab omni forma:ipſa quantū eſt ex ſe nō mouetur ad aliqđ vbi.vbi ergo eſſet:ꝛeſpōdeo vbi deus vellet:ſiue ſurſum:ſiue deorſum.vľ in aliquo tali loco. Ad tertiū dico ꝙ ſic. Cōtra.reſpectus eſt quedā forma. Rñdeo ⁊ dicꝰ ꝙ reſpectus creature ad deum non eſt diſtinctꝰ eſſentialiter ab ipſa creatura:vnde deus non poſſet ſeparare creaturam quin haberet reſpectum ad ipſum. Contra.ergo omnia ſunt ad aliquid ⁊ nihil abſolutū. Dico ꝙ nulla creatura eſt eſſentialiter abſoluta:ſed omnis ē realiter reſpectiua:licet tamē ſit ad aliquid eſſētialiter.non tamen formaliter:talis eniꝫ reſpectus eſt diſtinctus formaliter a creatura.licet non eēntialiter.inexiſtit enim creature circunſcripte ab omni eo qđ eſt extra eius eſſentiam.cū ipſa ſic circunſcripta adhuc a deo depēdeat.licet ergo materia ſit ſepabilis ab omni forma a qua diſtinguitur eēntialiter.non tamen ab illa cū qua eſt idem cuius eſt ille reſpectus qui nullius eſt predicamenti. Ad 4ᵐ reſpondeo.lꝫ dicat vna opinio que etiā videtur guilľi ochā.ꝙ numerꝰ ñ eſt diſtinctus ab illis ſupra que fundatur.⁊ ideo non eſſet difficultas ꝺ ratione:hoc tamen mihi non videtur veruꝫ.nam noſtris doctoribus eſt repugnans. Ideo dico ꝙ due materie circūſcripte ab omni forma a q̄ diſtinguūť ipſe ñ dicunť plures:forľr nec due forľr:nec diſticte formaliter ſed ſolū fundamētaliter.aliqua āt poſſunt eſſe duo fundamētaliter.que tamen non includunt dualitatē. Iđ dico de alijs.nā cū dualitas ſit qđdam accñs ab ipſo ſubiecto poteſt ſepari per diuinā potētiā.ſicut habituꝫ fuit ſupra de duobus albis.ꝙ deus poteſt facere ꝙ non ſint ſimilia forľiter:lꝫ ſint fundamentaliter.hoc eſt ꝙ ſint fundamenta ſ̄ q̄ poſſit fūdari ſiľitudo:ſic dico hic.

Ad rationes alteriꝰ opīonis Thome āglici.reſpōdeo ad primā dico ꝙ non eſt contradictio.Ad p̄mā probationē dico ꝙ duplex eſt actuſ:quidaꝫ formalis.alius vero entitatiuus.primus autē ſolum eſt per formaꝫ.⁊ hunc non habet materia ſeparata:ſed bene 2ᵐ. Ad ſecundā probatiōꝫ dico ꝙ hec eſt in potentia ſubiectiua que nō repugnat actui entitatiuo:vnde non repugnat ꝙ ſit in potentia ſubiectiua:⁊ ꝙ ſit in actu entitatiuo. Ad tertiā probationē que eſt Boetij dico ꝙ omne eſſe formale ⁊ ſpecificū ē a forma:non autē eſt vera de alio eſſe. Ad 2ᵐ principale dico ꝙ duplex eſt vnitas,videlicet vnitas vnionis ⁊ vnitas idēptitatis.primā vnitatem habent magis materia ⁊ forma:q̄ꝫ ſubiectū ⁊ paſſio.ſecundā vero ecōuerſo.per hoc dico ꝙ quanto aliqua ſunt magis vnum vnitate idētitatis:tanto ſunt minus ſepabilia:non autem vnitate vnionis. Ad tertiū dicitur ꝙ illa ſunt idem cū qualibet creatura.vt pꝫ in 3º dubio. Ad confirmationē dico ꝙ materia poteſt ſumi dupliciter.vno modo ſecundū rationē eius abſolutam.alio modo inquantū informata.primo modo eſt abſoluta:⁊ ſic poteſt ſeparari.2º modo non. Ad 4ᵐ dico ꝙ deus poteſt facere ꝙ nihil influat.quicquid enim deꝰ poteſt facere mediāte cauſa ſecunda que non eſt de eſſentia rei poteſt ⁊ in virtute propria.

Ad primā probationē reſpondeo negando cōſequentiā:dico enim ꝙ ipſa materia eſt actus entitatiuꝰ.ſed non formalis. Ad ſecundā probationē dico ꝙ licet prius conſeruaret mediāte forma modo mediante virtute propria pōt facere ꝙ nihil nouiter influat.

Quantum ad 2ᵐ articuluꝫ vbi ſūt aliqua dubia remouenda:moueo aliq̄s dubitationes.prima ſit hec:vtrum materia ſit generabiľ ⁊ corruptibilis.

Reſpondeo vbi pono duas diſtinctiones.p̄ma eſt iſta.ꝙ aliquid eſſe generabile ⁊ corruptibile poteſt eſſe dupliciter.vno modo ſubiectiue.qꝛ eſt ſubiectum generationis ⁊ corruptionis.alio modo obiectiue vel termīatiue.eo ꝙ eſt terminus vel obiectū generationis ⁊ corruptionis.cuiuſmodi eſt illud:qđ per generationē nouiter capit eſſe:vel per corruptionem deſtruitur ⁊ perdit eſſe. Secunda diſtinctio eſt iſta.ꝙ aliquid eſſe corruptibile poteſt eſſe dupliciter.vno modo ſimpliciter.alio modo ſecūdum quid. Unde illud eſt corruptibile ſecundum quid:qđ corrumpitur per reſolutionem ī ſuas partes:omnibus partibus eius remanētibus.⁊ iſto modo corrūpitur qđcunq̄ꝫ totū in ſuas partes corrūpitur vel reſoluitur ipſis oībus remanentibus.ſed illud eſt corruptibile ſimpliciter qđ ſic reſoluitur.ꝙ aliquid eius cōponentiū nō remanet:ſed anihilatur:puta ipa forma:remanet tamen eius principium ſubiectiuū:puta materia.⁊ iſta corruptio appropinquat anihilationi. Hoc premiſſo pono aliq̄s propoſitiones.prima eſt hec:ꝙ materia eſt generabilis ⁊ corruptibilis ſubiectiue.hoc probatur ſic:illud qđ eſt ſubiectū generationis et corruptōnis eſt generabile ⁊ corruptibile ſubiectiue.materia eſt huiuſmodi.ergo ⁊c̄.maior patet ex prima diſtinctione.vnde predicatum includitur in ſubiecto.minor patet primo ꝺ generatione.⁊ primo phicorum.vbi clare poniť.

Preterea omnis forma alicui formaliter īexiſtens neceſſario denomīat illud cui formaliter īexiſtit.generatio ⁊ corruptio ſūt materie

inexistentia subiectiue ut supra. ergo rc. Secunda propositio est. quod materia est ingenerabilis et incorruptibilis obiectiue vel terminatiue: hec propositio patet. primo phicorum in fine. quod probatur sic. omni corruptioni et generationi est aliqua materia tanquam subiectum. si ergo materia potest sic generari et corrumpi esset materia antequam esset materia et non esset corrupta postquam esset corrupta. omne enim quod generatur ex materia generatur. et quod corrumpitur in materiam corrumpitur. Confirmatur ratio. omne quod generatur ex aliquo priori generatur ut ex materia. tunc quero de illa priori materia: vel generatur vel non. si non habetur propositum. et etiam fuit standum in primo. si sic procedam in infinitum. Tertia propositio est. quod materia est generabilis et corruptibilis secundum quid. hoc probatur sic. illud est corruptibile secundum quid quod corrumpitur per resolutionem in suas partes omnibus partibus eius remouentibus. materia est huiusmodi. ergo rc. minor patet. quia omne quod habet partes est resolubile et diuisibilis in illas. sed materia est huiusmodi. ergo rc. patet quia ipsa materia habet partes ut inferius declarabitur: et omne habens partes est resolubile et diuisibile. idem potest probari de generatione quia eius partes possunt vniri. Quarta propositio est. quod materia non est corruptibilis simpliciter hec probatur. cuius nulla pars potest simpliciter anihilari non est corruptibile simpliciter. sed nulla pars materie potest simpliciter anihilari. vt patet ex secunda propositione. ergo rc. Sed contra propositionem primam arguitur. nulla forma accidentalis est inexistens enti in potentia: nec sibi aduenire potest. sed generatio est forma accidentalis et corruptio. ergo non poterunt aduenire nec inexistere materie. cum sint ens in potentia. maior patet per commentatorem in libro de substantia orbis. qui assignat inter formam substantialem et accidentalem differentiam. quia forma substantialis aduenit enti in potentia. accidentalis vero enti in actu. 2º arguo contra secundam propositionem sic. si materia esset ingenerabilis et incorruptibilis obiectiue. tunc in generatione non mutaretur totum in totum. consequens est falsum. ergo et antecedens. falsitas consequentis patet primo de generatione. sed probatur consequentia. nam ex quo materia non corrumpitur manet: et non mutatur.

Preterea: omne agens quod potest in perfectius potest in imperfectius et in equale: sed agens naturale potest agere in compositum ipsum generando et corrumpendo: quod est perfectius quam materia. ergo poterit in materiam. maior patet. quia quod potest in maius potest in minus. Preterea propter quod vnumquodque tale et illud magis. sed compositum est generabile et corruptibile propter materiam: ergo multo magis materia. Contra tertiam propositionem arguitur. omne diuisibile est compositum et est ex aliis. sed materia cum sit primum principium non est composita. nec est ex aliis. hec enim est conditio primi principii. primo phicorum. ergo rc. Contra quartam propositionem arguitur sic. quicquid deus potest producere potest anihilare. sed quamlibet partem materie deus potest producere. ergo potest quamlibet partem corrumpere simpliciter. Respondeo. ad primum dico quod maior habet veritatem de forma accidentali que est perfecta. non autem de imperfecta que non est nisi quedam via in aliquem terminum: et sic procedit probatio commentatoris.

Ad 2m dico quod totum potest sumi dupliciter. vno modo cathegorice. alio modo sincathegorice. si totum accipitur sincathegorice sic mutatur totum in totum et est sensus: quod illa tertia entitas totalis resultans ex partibus mutatur in aliam tertiam entitatem. Si autem sumitur sincathegorice sic non mutatur totum in totum. quia tunc esset sensus quod quelibet pars mutaretur in quamlibet partem. quod est falsum. quia materia manet communis. Ad tertium dico. quod maior habet veritatem ceteris partibus. in proposito autem non sunt cetera paria. agens enim naturale necessario presupponit materiam in sua actione. et quia materia non presupponitur materie. ideo materia non potest producere: non sic est de composito. Ad quartum dico: quod illa propositio non habet veritatem in causis materialibus: habet autem veritatem in causis efficientibus vniuocis et essentialiter ordinatis. Ad 5m dico. quod materia bene est composita ex partibus materialibus et ex partibus eiusdem rationis. et per consequens est ex aliis. et in hoc non repugnat principio nature.

Ad 6m bene concedo. quod deus potest corrumpere materiam et anihilare: imo quod plus est omnem creaturam materialem vel immaterialem. hoc tamen non est naturaliter.

Secundum dubium est illud. vtrum causa intrinseca corruptionis vel corruptibilitatis sit materia vel forma: Respondeo. opinio est vna quorundam qui dicunt. quod causa intrinseca corruptionis est materia et non forma. hic enim non queritur de causa extrinseca: quia ista est agens vel finis sed de intrinseca. quod autem materia sit causa intrinseca corruptionis probatur sic. illud est causa corruptionis per quod res potest esse aut non esse. sed huiusmodi est materia. 7. meta. ergo rc. Preterea idem per se non est causa contrariorum. sed forma per se est causa essendi. ergo non potest esse causa non essendi. et per consequens nec corruptionis. ergo rc. Sed contra hanc opinionem arguitur primo sic. illud quod secundum sui essentiam est incorruptibile: non est causa corruptionis. sed materia secundum se est huiusmodi. ergo rc. maior patet. quia tunc vnus oppositorum esset causa alterius. Preterea necessarius ut necessarius non est causa intrinseca contingentis

sed materia ut distinguitur a forma et composito est quoddam ens necessariū cū non possit non eē. omne autē corruptibile est contingens: cū possit esse et non esse. ergo materia de se non ē causa corruptionis. maior patet. quia ex necessariis non sequitur conclusio contingens: nec econuerso ut habetur primo prior. Preterea in causis precisis si affirmatio est causa affirmationis: et negatio est causa negationis. primo poster. sed causa entis in actu est forma et nō materia. ergo similiter causa non essendi in actu ē negatio forme: et non negatio materie. ergo ipa materia nō ē cā pcisa: nec ēt pncipal corruptōis.

Et ideo dico aliter sequendo opiniōē Francisci de marchia. Ad cuius euidentiā est sciendū quod possibilitas corruptionis est duplex. quedā enim est actiua quā aliquid dicitur corruptiuū. alia passiua qua aliquid dicitur corruptibile. hic autem non loquor de prima. sed de secūda. s. de passiua. s. quā aliquid dicitur corruptibile. et ista est duplex. quedā intrinseca: alia extrinseca. extrinseca est quando aliqđ corruptibile habet contrariū. tunc tale est corruptibile passiua corruptione extrinseca non autē intrinseca. habet enim corruptiuum extrinsecum. est etiam corruptibile corruptione intrinseca. nā adhuc si non haberet contrarium ipsum de se esset corruptibile. quia de se esset aptum natū corrumpi: et non esse: huiusmodi autē corruptibilitas intrinseca corruptionis subdiuiditur. Est enim duplex. quedam subiectiua per modū corruptionis subiecti. et hec est possibilitas materie. alia est possibilitas obiectiua: et per modum termini: et ista ē possibilitas forme. potest enī esse et non esse virtute naturalis agentis: et hoc per modum obiecti: sicut materia per modū subiecti. tunc ex hoc ad propositum dico. quod sicut materia est per formā. ita possibilitas subiectiua iest simpliciter per possibilitatē forme obiectiuam. et ideo dico quod prima possibilitas siue ratio corruptionis ē ex parte forme: et non ex parte materie: et principaliter. quia si forma aliqua potest esse et non esse obiectiue: ideo materia eius est possibilis esse et non esse subiectiue. ex quo sequitur quod vbicūque forma non est possibilis esse et non esse obiectiue ibi materia existens sub tali forma non ē possibilis esse et non esse subiectiue. et ideo dico quod prima radix corruptiōis ē for et nō materia.

Ad rationes. Ad primā cum dicitur. illud est cā corruptionis etc. dico quod materia est illđ per quod res potest esse et non esse subiectiue. Forma āt per qđ res potest esse et non esse obiectiue. et iđ dico. concedo quod materia est causa corruptiōis subiectiue. forma autē obiectiue: hec autē pncipaliter est. Ad secundū dico. quod idem diuersis modis potest esse contrariorum causa. ut patet 2° huius. t. 7. meta. de gubernatore nauis. qui sui presentia est causa salutis nauis. et sui absentia oppositi: sic in proposito forma sua entitate est causa essendi. et sua non entitate est causa non essendi.

Tertium dubiū est. si materia habeat partes preter quantitatē ita quod habeat partes distinctas a partibus quantitatis. Respondeo. vna opinio est Thome anglici: in qua Aureolus et multi alii videntur concordare: qui ponit quod ipsa materia non habeat partes distinctas a partibus quātitatis. ita quod imaginatur quod substantia est causa subiectiua quantitatis. quātitas autē est causa formalis per quā substantia est diuisibilis ut habeat partes ita quod preter quātitatem non est illa partibilitas. Hanc autē consequentiā sic probat. Primo per Ari. pº phicorum. qui dicit quod diuisio et indiuisio quantitati congruunt. Preterea quero quomodo ille partes se habeant adinuicem: vel enim vna est extra aliā: vel intra: vel simul: quocūque dato semper sequitur: quod hec sit per quantitatē: cum intra et extra sint differentie positionis et quantitatis. et sic per consequens esset quantitas ante quantitatē et preter quantitatē. Preterea nullū principium indistinctū dicit de se diuisibilitatē. sed materia est principiū indistinctū. z. meta. t. 7. quia actus distinguit et separat. ergo non dicit de se istam partibilitatem nec diuisibilitatem. maior patet. quia omnis diuisibilitas et partibilitas arguit pluralitatē. et per cōsequens distinctionem.

Ista opinio non placet. et ideo dico aliter. quod ipsa materia habet partium pluralitatē preter quantitatē: et ante quantitatē. ita quod imaginor quod sicut totum subiectum est prius toto accidente: ita quelibet pars subiecti ut subiectū est prior qualibet parte accidentis. cū ergo tota materia que ē subiectum quantitatis sit prior ipsa tota quātitate: ita quelibet pars materie est prior qualibet parte quantitatis: ita quod partes quantitatis nō sūt partes materie: nec econuerso. Uidemus. n. in corpore christi quod ista quantitas habet partes cū diuidatur: et tamen ibi non est materia subiectiua: ut per fidem tenemus. quare videtur satis congrue dictum: quod pluralitas partium nō insit materie ex quantitate: sed ex propria ratione. licet habeat effectiue ab efficiente puta a deo.

Hec aūt conclusio sic declarata probatur primo sic. Illud qđ inest materie circūscripte ab omni quantitate non inest sibi per quantitatem. sed pluralitas partiū inest materie circunscripte ab omni quantitate. ergo etc. minor probatur.

Ad cuius euidentiā pono aliqua supposita. Primū est istud: quod alia pars materie est in manu. alia est in pede. et sic de aliis partibus corporis. quod sic declaratur: quia si essent eadem

omnimode: vna abscisa reliqua abscideretur. hoc autē est falsum. ergo sequitur ꝙ hec pars ⁊ illa sint essentialiter distincte. Secūdo suppo.ꝙ deus potest prescindere totā materiam: ⁊ quālibet partem eius ab omni quantitate: cū possit sepāre subiectum ab accidente. ut pꝫ in corpore christi. Cū ergo ille partes sic sepāte remaneant eedeꝫ ut prius: ⁊ prius essent distincte ⁊ plures ut patet ex primo supposito. sequitur etiā. ꝙ nunc remanent eedem. s. ꝙ sint plures ⁊ distincte. sed ipse sunt sepāte ab omni q̃titate. ergo ⁊c̄. Itē omne accidens diuisibile p̄supponit subiectū diuisibile. sed quantitas est accidens diuisibile: cuius subiectū est ip̄a materia siue substantia. ergo. maior patet per cōmentatorem. 3. celi ⁊ mundi. qui plane dicit ꝙ nullū accidens diuisibile potest accipi a subiecto indiuisibili. nec econuerso. Preterea probatur etiā ratione: q2 alias ipsa materia cū sit indiuisibilis ut dicis esset tota sub tota quātitate: ⁊ tota sub qualibet parte qđ est impossibile. q2 tūc sepāta aliqua parte corporis tota materia separetur: qđ euidenter est falsum. Preterea Ari. dicit. 2. de generatione. ꝙ ex vno pugillo aeris fiunt decē ignis: plures ergo ptēs sunt in vno pugillo aeris q̃ i vno pugillo ignis. sed ista pluralitas non est ex parte quātitatis. cū duo pugilli sint equales secundū quantitatē: ut si diceremus duo modii: ergo oportet ꝙ ista pluralitas sit ex parte substātie. g. Cōfirmatur de aliqua cera cōpressa que erit tanta ꝭm quantitatem: sicut erit alia non cōpressa: cū sint equales ꝭm quantitatē: ⁊ tamen certuꝫ est: ꝙ plus erit de certa ibidē incompressa q̃ i alia. Plus enim ponderabit: ⁊ si venderes plꝰ haberes. Ad rationes. Ad primā dico ꝙ diuisio ⁊ indiuisio quantitatiua congruit quātitati. non autē substractis simpliciter. Ad 2ᵐ dico ꝙ aliquid esse intra ⁊ extra alteruꝫ potest esse dupliciter. vno modo q̃titatiue. alio modo entitatiue. ꝭꝫ hoc dico ꝙ ille partes preter quantitatem non sunt extra vel intra quātitatiue: sed bene entitatiue. ⁊ isto mō intra vel extra non sunt differentie q̃titatis. Ad tertiū dico ꝙ duplex est distinctio. quedā formalis. alia entitatiua. primā non habet materia nec partes materie. sed secundā bene. similiter duplex est actus. s. formalis ⁊ entitatiuus ut habito fuit supra in primo articulo. primū nō habet materia. sed 2ᵐ bene.

Quartum dubiū est. si dimensiōes intermiate precedāt formā substantialeꝫ in materia. ⁊ videtur ꝙ non. tum q2 forma substantialis videtur primꝰ actꝰ materie. ut videntur clare dicere oia cōmēta. tum q2 nullū accidens mediat inter materiaꝫ ⁊ formā. Forma eniꝫ imediate vnitur materie. 2°. de anima ⁊. 4. meta. vbi dicitur ꝙ non querenda causa q2 vnū facit mediū cū hoc q̃si vellet dicere ꝙ mediū inter ipsa nullū est. Respodeo: cōclusio est affirmatiua. qm̄ cōmentator in libro de subā orbis. dicit ꝙ sic. que auteꝫ sint ille dimensiones vel q̃titates intermiate: sunt multi modi dicendi. quidā dicunt ꝙ q̃titas intermiata est q̃titas in potentia quāti ð terminata est quantitas in actu. 2°. est alius modus dicendi Aureoli. in tractatu de principijs nature. ⁊ idem in 2°. sentētia ꝶ. qui dicit ꝙ indeterminatio dimensionū refertur ad duo. primo quidē ad carentiā termini exterioris q est superficies. debet enim intelligi ꝙ trina dimensio est generatio ⁊ corruptio absq; superficie certa. ⁊ hoc est qđ dicit cōmentator. 4. phicoꝶ. cū abstuleris a materia formā vltimā ⁊ figurā nihil remanebit in ea nisi dimensio ñ terminata que est corpus in potentia. ⁊ cū determinatur per vltimā superficiē fit corpus in actu: ⁊ sine illa materia non potest esse. Est eni intelligendū ꝙ in materia debꝫ imaginari trina dimensio: ut longitudo latitudo: ⁊ profūditas. sed absque omni tīo ⁊ superficie ⁊ figura. ideo quasi confuse ⁊ indeteriate in potentia: quare non est dare aliqđ corpus qđ sit tale: nꝫ superficie carens. cū āt intelligitur forma in materia cū ista trina dimēsione: intelligitur teriari per vltimā superficiē ⁊ figurā. vnde pauloante in preallegato loco dicit cōmentator ꝙ dimēsiones que sunt in materia non sunt corpus ðterminatū ⁊ forma est determinās dimensiones.

2°. vero interminatio dimēsionū refertur ad carentiā termini interioris ꝭm quā attēditur q̃titas. puta tricubitū vel bicubitū: aut maioritas vel minoritas: hec. n. non consequuntur q̃titatem simpliciter: sed q̃titatē ut est determiata ⁊ q̃ta. vñ sicut eadē est albedo intensa ⁊ remissa: ita eadē q̃titas sub maiori vel minori gradu: lꝫ tñ hec opio sit subtilis: illi tñ non adhereo. sequendo g opionē Geraldi odonis generalis minister ordinis minoruꝫ. dico ꝙ q̃titas indeteriata est pars seu pluralitas partiū materie. Quātitas vero terinata est ordo seu rō partiū. hec āt sic declarat. Ari. dicit 2°. ð generatione. ꝙ in vno pugillo terre sunt decē aq̄. tunc accipio duos pugillos sicut si dicerē duos modios vnū terre ⁊ alterū aque. Isti āt pugilli sunt equales ⁊ ineq̃les. g ꝭm alia ⁊ aliam q̃titatē. añs pꝫ. sunt. n. equales: q2 non se excedunt. vna. n. ⁊ eadē mensura equalr̄ mensurātur: ꝙ inequales. pꝫ per textū allegatū. ꝯñtia pꝫ per contradictoria. sunt. n. equales ꝭm q̃titatem terminatā. ⁊ inequales ꝭm quantitateꝫ interminatā. Inter autē istas duas q̃titates ē quituplex dr̃ia. Prima est. q2 q̃titas terminata ē qditatiue extēsio. ideteriata vo subcm̄ extēsiōis. Probatio huiꝰ dr̃ie q̃tū ad primā partem sui. positio est ordo ⁊ situs partium in

toto:sꝫ quātitas determīata ē formalr ⁊ q̄dita tiue extēsio. Ipsa.n.extēsio nō aliud ē ꝙ ptem eē extra ptem. hic aūt est ordo positio ⁊ sitꝰ par tiū in toto. sꝫ quantitas termīata est talis ordo pꝫ discurrēdo p spēs q̄titatis deteriate: q̄ sūt bicubitū tricubitū. ⁊ sic deinceps i longitudie ⁊ latitudine ⁊c. Alia ps dr̄ie pꝫ qꝛ ipōle est aliqd aliud esse subm̄ pꝛiꝰ alicuiꝰ ordinis ptium nisi pluralitas ptium. Scd̄a dr̄ia ē. qꝛ quan titas deteriata augeṫ per rarefactōem ⁊ minui tur p ꝯdensationem. Alia vero nec augeṫ nec minuiṫ. hec dr̄ia patet q̄tum ad p̄mā partem sui ex sensu. videmus.n.ꝙ per rarefactōeꝫ ma gis extensaꝫ maioreꝫ occupat locum. Scd̄a pars dr̄ie pꝫ ex 4.° phīc. vbi expresse dicit pħs rarefactōem fieri nulla pte extrinseca adueni ente. Tertia dr̄ia ē ꝙ q̄titas deteriata poste rior ē rarefactōe ⁊ ꝯdēsatione. q̄titas ꝟo inde terminata ē prior. Pria ps dr̄ie pꝫ qm̄ quāti tas determinata p rarefactōeꝫ hr̄ ⁊ cōdēpsati onē. vt pꝫ ex p̄cedētibꝰ. Scd̄a ps pꝫ dr̄e qm̄ extēsio dilatatio ⁊ ꝯstrictio supponūt nec.° ipas ptes. Quarta dr̄ia est: qꝛ q̄titas indeteriata limitat rarefactōis possibilitatē ⁊ ꝯdēpsatiōis q̄titas aūt determinata non. sed sequiṫ ipaꝫ li mitationē. p̄ma ps pꝫ ꝙ quātitas que est ī vno pugillo nata est extendi milesies plus ⁊ nō am plius ⁊ q̄titas determinata vnius pugilli ter re poterit tm̄ extendi ꝙ eiꝰ quātitas determia ta erit tanta quāta nūc est quantitas mille pu gilloꝝ ignis. quātitas aūt deteriata que est in duobꝰ pugillis terre pōt puenire ad vltimam rarefactōem vsqꝫ ad quātitatē determinataꝫ duoꝝ miliū pugilloꝝ ignis: q̄re pꝫ ꝙ idetermi nata limitat possibilitatē rarefactōis ⁊ ꝯdēpsa tōis. Scd̄a ps dr̄ie. pꝫ ex precedēti dr̄ia. quā titas.n. vltia seq̄ṫ rarefactōeꝫ ⁊ ꝯdēpsatōem.

Quīta dr̄ia ē ꝙ q̄titatē indeteriatā nccē ē eā dē nūero pmanere i gn̄ato ⁊ corrupto. q̄titateꝫ dr̄ie ꝟo deteriatā non. Pria ps pꝫ ex pħo. 4.° phīco. vbi diċ ꝙ ex minori pōt gn̄ari minꝰ. ⁊ ꝙ materia q̄ ē subm̄ trāsmutatōis māet eadē nu mero. certū ē aūt ꝙ si materia remāeret eedeꝫ nūero: ꝙ ēt ptes materie remanerēt eedē nūe ro. ptes aūt materie accipiūṫ: vt q̄titas ideter minata: qꝛ n̄ ē aliq̄d ptibile sin̄ q̄titate. hr̄e.n. ptē ⁊ ptē ē eē q̄tū. nulla aūt q̄titaſ ē p quā ma teria hēat ptē ⁊ ptē nisi p istā quā vocamꝰ ide teriatā. ſa ps dr̄ie pꝫ ad sensū i mltis ⁊ ex ꝟbo pħi preallato. His p̄missis pn̄t poni due ꝓpo sitōes. Pria ꝓpō est ꝙ ista q̄titas ideteriata n̄ ē disticta eēntialr̄ a materia. ħ pbaṫ. ptes sunt idē eēntialr̄ cū materia. sꝫ ista q̄titaſ indeteria ta nō ē nisi ptes materie ex precedētibus. ḡ ⁊c. Scd̄a ꝓpō est ꝙ ista q̄titas indeteriata p̄cedit formā subālem in materia. pbaṫ. oē subm̄ p̄ce dit illud cui substat vt fundaꝰ. sꝫ materia ⁊ ptes eiꝰ subm̄ sunt vt fundaꝰ forme. vt patet p̄ phīco. ḡ ⁊c. Rōnes aūt facte in oppꝰ soluun tur ex dictis.

Quintum dubiū est. vtꝝ potētia sit distincta eēntialr̄ a mate ria. Rn̄.° vbi pono talē distinctionē. s. ꝙ pō pōt sumi dupl'r. Vno.° fundamētalr̄ ⁊ p fūdam̄ to huic potentialitati substracto. cuilibꝫ.n. ap titudini substerniṫ aliqua res que ē apta ad il lā aptitudieꝫ. Alio.° pōt sumi formalr̄ p ipamet pōlitate ⁊ p respcū pōlitatis. Et hoc mō z.° po test sumi dupl'r. Ista.n. potentia materie sūpta formalr̄: pōt eē duplex. quedam actualis q̄dā aptitudinalis. Actualis ē cōsurgens ex vniōe materie cum forma qua remota. ipsa nō rema net. Alia ē aptitudinalis ƒm quā materia res picit oēs formas: ita ꝙ non p̄supponit exn̄tiaꝫ forme sicut prima. Vn̄ sicut ponit duplex inhe rentia. vꝫ actual'r ⁊ aptitudinalis: vt dictum fu it supra in q̄ōne de sepatōe accn̄tl sic pono istā duplicē potētiā. Hoc p̄misso pono tres ꝓpo sitōes. Pa est ħ ꝙ potētia p.° sūpta vꝫ p illo fū dam̄to potētialitatl. ⁊ p subiecto potētie ē oio idiffinita ex itelleꝰ a materia. hoc pꝫ. Nā idē a seipo nō distiguiṫ realr̄ extra inteꝰ. sꝫ potētia illo mō sūpta nō ē nisi ipamet materia. ḡ ⁊c.

Scd̄a ꝓpō ꝙ potētia actual'r formalr̄ sūpta est diffinita eēntialr̄ a materia. hoc pꝫ oē a q̄ mate ria ē sepabilis ē distinctū eēntialr̄ a materia. ħ claudit p̄dicatū in subiecto. Sꝫ materia ē sepa rabil'r a tali potētia. vt pꝫ ex declaratl. ḡ ⁊c. Ita ꝙ sic forme penitꝰ inouanṫ in materia sic ista potētia. Tertia ꝓpō ē ꝙ pō aptitudial'r vl'ap titudialr̄ sūpta ē idisticta eēntialr̄ a materia. p baṫ. ois realitas positia materie inexn̄s circū scripte ab oi eo q̄ ē ex eiꝰ eēntiā nō distinguiṫ ab ipa materia. tal'potētia ē hiꝰ. ḡ ⁊c. mior pꝫ. cicūscribaṫ.n. materia ab oi eo ꝙ ē ex eꝰ eēntiā tūc q̄ro. vtꝝ materia sit apta nata recipe forꝫ aut n̄. ⁊ dico formalr̄. si non. ḡ nec deꝰ poterit si bi dare: potētia.n. dei n̄ ē respcū ipolis. si sic. hr̄ ꝓpoꝰ. P̄ ad oēm formā materie extrīsecā pos sibilē recipi i materia for'r materia ē i potētia formalr̄. nihil.n. pōt recipi formalr̄ in aliq̄ nisi ipm possit recipe formalr̄ illō. Si ḡ ē materia disticta a tali potētia ipa poterit formalr̄ r̄cipi i materia. ⁊ ꝯn̄s materia erit i potentia for'r ad potētiā. Tūc q̄ro de ista potētia p quā ē in potētia sic p̄us. ⁊ sic p̄cedā in īfiniꝰ. Et dico hn̄ formalr̄ pp vnā solōnē q̄ posset dari ꝙ ipa ē in potētia fūdam̄talr̄. ⁊ p ꝯn̄s n̄ seq̄ṫ ꝙ hēꝫ po tētiā formalr̄ ad istā potētiā ħ dictū ē. vt pꝫ.

Confirmaṫ ista ꝓpō auctē Ari. p̄ phīco. vbi di cit visa natura materie ꝙ est ens i potentia ƒꝫ eiꝰ naturā soluunṫ oia dubia antiquoꝝ negan tiū gn̄atōeꝫ. Idē ꝯmētator i libro de substātia orbis. materia subātur p posse. ḡ ⁊c. Sꝫ ꝯ istā ꝯcloeꝫ videṫ eē q̄dā rōes ꝯmētatoris in p̄ phīc. Prima ē hec id q̄d remanet alio recedente et

manet ipso corrupto nõ est idẽ cuz ipo. sz materia manet nõ manẽte potẽtia. adueniẽte. n. forma cedit põ. nã appetit⁹ ẽ respcũ ñ habiti. ñ. n. videt̃ poſe ꝙ materia sit in põ ad formã quas hz: alias illa stãte posset ipsas recipe. ⁊ sic idez bis icluderet̃. ꝑ quecunqȝ sic se hñt ꝙ vno i pl'ificato reliquũ pl'ificat̃ illa talia nõ st̃ idem Contradictoria. n. nõ pñt de eodem p̃dicari. sz materia ipl'ificata pl'ificant̃ potẽtie. Nam ad aliaz ⁊ ad aliã formã specificã est alia ⁊ alia põ vt pz 3º phicoruz. vnđ dicit ꝙ si posse sanari et posse egrotari essent idẽ sanari: ⁊ ifirmari eẽnt idẽ. ꝑ põ est de genere rl'onis cũ non possint concipi sine termio. non aũt ipsa materia. g̊ ⁊c̃.

Confirmat̃ rõ. nullũ essential'r respectm̃ vr̃ eẽ idez cũ absoluto. Est. n. abso⁹ ⁊ nõ absolutũ materia autẽ est entitas absoluta cũ sit de eẽntia entis absoluti. nõ aũt põ. ergo ⁊c̃. Rñdeo due p̃me rões tangunt duas difficultates declarandas. Prima est hec: si i materia sint plures potentie aptitudinales vl' sit tm̃ vna respectu oium formaꝝ. Scđa si adueniente for̃ cedit ipsa põ. Ad has duas difficl'tates rñdeo ubi p̃t dici. Ad p̃mã ꝙ lz ista põ pl'ificet̃ respcũ formarũ specifice distinctaꝝ: nõ ꝑpter hoc seqtur ꝙ ibi sit distinctio eẽntialis. Sufficit enim ad istã cõtradictionẽ verificandã formal'r distictõ iter ea. vt pz de eẽntia diuia q̃ vna exñs cõpatit̃ secuz pl'itatem attributorũ. verũtñ quia pluralitas nõ debet poni sine necessitate. ⁊ nõ videt̃ poſe infinitas potẽtias eẽ in materia. cũ tñ sint forsan infinite forme in põ a deo ꝑduci biles. Potest satis ꝑbabil'r dici ꝙ põ in materia ẽ duplex. Quedaz ꝑxima ⁊ ꝑpinqua: q̃ nec cõsequit̃ materiã ex aliqua tali dispositione: sicut materia exñs sub forma seminis. ⁊ sub tali dispositione exñs ẽ in potẽtia ad formã sanguinis ⁊ sub sanguine exñs ad formam carnis. Et ad istam mẽtẽ loquit̃ Ari. 10. meta. vbi dic̃ ꝙ illud ẽ in põ ad aliđ. qđ vnica trãsmutatõe trãsmutari põt i illđ. ⁊ đ ista põ forsan veꝝ ẽ ꝙ ipa ml'tiplicat̃ ꝸm pl'itatẽ formaꝝ in materia ⁊ dispositionũ. ⁊ de ista forsan itelligit Ari. 3º phic. Est aũt alia põ quasi remota sibi ⁊ distans que sic nõ cõseqt̃ istã alietatez dispositionũ. sz ipsa originat̃ ex põ intrinseca materie. ⁊ qđ ẽ sic i potẽtia nõ ẽ trãsmutabl'e ꝑ aliquã trãsmutatõz. et ꝸm istã potentiã materia indr̃nter ẽ ad oms formas i põ: ⁊ istã credo eẽ vnã in materia saluo iudicio cuiuscũqȝ. Ad scđam difficl'tatem pz ex istis. dico. n. ꝙ põ remota nõ cedit in aduentu forme. sed hñ ꝑxima. Pro hoc patz ad rõnes. Ad p̃mam. iã pz ꝑ p̃mã difficultatẽ solutã. Ad scđaz per scđam: nec ꝑba° eius cogit cum dicit ꝙ appetit⁹ est ꝑpter indigentiã. Dico. n. ꝙ ille appetitus differt ab illa potẽtia. certũ est eni ꝙ qñ homo actu ridet vel rõcinatur non ꝑpter hoc destruit̃ rõabilitas vl' risibilitas. nec sequit̃. ergo põt ipam formã iteruz habere ipsa stãte: sicut declarat̃ de actu ridendi. Sicut. n. re ꝑducta ipsa stante deus nõ potest iterũ ipsam ꝑducere: eo ꝙ ꝑductio p̃supponit nõ esse rei. ⁊ tñ põ ꝑductiua dei nõ corrũpitur sic dico hic. Ad 3ᵐ dico ꝙ ista potẽtia ẽ entitas respectiua. ⁊ iđ hñ ꝯcedo ꝙ distinguit̃ for̃liter a materia. nõ tñ eẽntialiter: nõ tñ est de p̃dicamẽto rl'onis: nec in aliquo p̃dicamẽto ꝑ se

Ex quib⁹ põt elici quarta ꝑpõ ꝙ ista põ est distincta for̃l'r a materia. vt pz ex p̃cedẽti rõe.

Sextum dubiũ est. vtruz materia sit vna in oibus. Rñdeo ꝑ c⁹ euidentia pono aliquas ꝑpões. p̃ma est ꝙ materia est alia ⁊ alia nũeraliter i alio ⁊ in a° supposito. hoc ꝑbat̃. Impoſe est ꝙ idẽ numero sit actu in locis diuersis distantib⁹: nec ꝑ se nec ꝑ accñs. sz materia diuersoꝝ suppositoꝝ ẽ in diuersis locis saltẽ ꝑ accñs. g̊ ⁊c̃. maior pz. qꝛ idẽ a seipso nõ ẽ p̃cisum nec diuisũ. Cõfirmat̃ rõ de⁹ põt separe materiã ab oi forma. vt ꝑbatũ ẽ supra in p̃ arti° seꝑetur g̊ materia Petri q est parisius ab oi forma: ⁊ materia Jacobi q est rome ab oi forma. Non enim põt dici ꝙ iste sic p̃cise sint eedẽ nũero. cum per se sint in diuersis locis determinate. ꝑ eadẽ materia nũero nõ põt informari formis ꝯrijs sil': sed forme ignis ⁊ aque sunt ꝯrie ⁊ formaliter repugnãtes. g̊ ⁊c̃. ex quo ꝯcludo correlarie ꝙ opio illoꝝ q ponũt ꝙ materia p̃ma ẽ eadẽ nũero in oibus. nõ ẽ va ⁊ ẽ inopiabilis. vt videt̃. materia. n. p̃a ⁊ scđa ñ variãt̃ eẽntial'r cũ illa secũditas isit sibi ab ex̃ ⁊ accñtal'r. g̊ si ista nõ ẽ eadẽ eẽntialiter nec illa. Cõtra eos faciũt predc̃e rões. Scđa ꝑpõ ẽ ꝙ lz materia actu sit distincta i diuersis. tam̃ successiue põt eẽ eadẽ in oibus. hoc decl'at̃. nã eadẽ est materia i generato ⁊ corrupto. vñ illamet q̃ substat forme ignis põt substare forme aeris: ⁊ sic de alijs. cũ materia maneat igñabil' ⁊ incorruptibil'. ⁊ iteꝝ qꝛ eadẽ ẽ in põ ad om̃es formas successiue. Tertia ꝑpõ ẽ ꝙ materia ẽ vna p̃uatie i oib⁹. nõ ãt positĩe. et ad decl'ationẽ h⁹ aduertas hñ in 2° arti° qõnis de ididuatõe ⁊ de vnitate illa miori. Et ꝑ h̾ soluũt̃ rões ⁊ auc̃tes que fiũt qñ Ari. dicit ꝙ materia ẽ vna nũero in oib⁹. pz per hoc ⁊ ẽt si alie adducant̃.

Septimum dubiũ ẽ. vtꝝ materia sit eiusdẽ rõis i oibus. Rñ° ⁊ dico ꝙ eẽntial'r ⁊ spãl'r ẽ eiusdẽ rõis siũ corruptibi⁹ siue incorruptibi⁹. ꝑbat̃ illđ qđ đ se caret oi for̃ ⁊ ẽ indeterĩatũ ad oẽz for̃z ẽ eiusdẽ rõis saltẽ specifice i oib⁹. materia ẽ hi⁹. vt pz. g̊ ⁊c̃. Dico ẽt ꝙ materia celi ẽ i põ ad oẽz forma ⁊ de⁹ põt facere istã materiã sub forma.

His visis Rñ° ad rões p̃ncipales. Ad p̃mã ꝯce° maiorẽ de illo qđ ẽ i põ obiectĩa: l' đ illo qđ ẽ ẽtitas pur̃ põl' obie. ñ ãt subie c⁹mđi ẽ mã. ⁊ sic ꝑcedũt auc̃tes

Ad cõfirmationē. materia nō ē quid ꝛc̄. di° φ Ari. vult ibi ꝓbare φ materia non sit in aliquo p̄dicamēto. vñ dicit φ ens nō determinatur p ip̄am p̄dicamētal'r nec tanq̄ per entitatē alicuiꝰ p̄dicamēti. gn aūt possit determinari p ip̄am sicut p quādā sp̄ālem entitatem non negat. Ad auctoritates que dicunt materiam non posse separi a forma. dico φ loquūt̄ de cōi cursu nature: qđ ↄce° deꝰ tñ pōt supra naturā.

Uerit̄ vtrū priuatio sit aliqua entitas fōmaliter exñs circūscripto oī ope inteꝰ. et videt̄ prio φ nō p Ari. p̄ huiꝰ qui ponit p̄uationē esse non ens. P̄ rōne arguit̄ sic. Impossibile est entitatē finitam includere entitates infinitas extra aiam exñtes. sed materia est entitas finita includens infinitas priuatōnes. g̊ ꝛc̄. minor ꝓbatur. q2 tot priuationes sunt actu ī materia quot formis ē actualiter priuata. s3 materia est priuata actual'r infinitis formis. g̊ ꝛc̄. minor ꝓsill'i ꝓbatur. q2 tot formis materia ē priuata quot sunt forme possibiles ꝓduci in ea ꝛ non h3. sed iste sunt infinite: deus. n. pōt producere infinitas formas in materia successiue.

Uñ nulla natura specifica est determinata ad certum numeꝝ suppositoꝝ.

Ad oppositu3. illud qđ est p2incipiū cuiuslibet transmutatōis ē aliqua natural'r entitas extra aiam exñs. priuatō est hiꝰ. ergo ꝛc̄. maior p3. q2 illi qđ simpl'r nihil est extra aia3 ñ debet̄ aliqua rō positiua extra aiam. esse autē prinꝰ transmutatiōis naturalis ē tal' rō. g̊ ꝛc̄. minor satis patet.

Respōdeo in hac qōne sunt q̄ttuor videnda. Prio vtrū priuatio sit ab aīa p̄cise. 2° vtrū dicat aliquā entitatē formal'r positīa3. 3° vtrū sit p se prinꝰ cuiꝰ libet trāsmutatōis naturalis. 4° vtrum a materia sit distincta realiter.

Quātū ad p̄ꝰ ē sciēdū φ aliđ est p̄uatio ꝛ aliđ ne°. nega° n. ē abñtia vl' remotio ꝛ carētia alicꝰ forme absolute ī quocūq3 subō siue apto nato siue ñ apto nato. p̄uatō v̄o ē carētia vl' remotio forme ī subō apto nato. Tria igr̄ sunt vidēda q̄3ꝰ ad p̄ꝰ articl'3. p̄ vtꝝ negatio in creaturis vt distincta a p̄uatiōe sit forl'r ex̄ aia3 exñs. 2° videbit̄ de p̄uatiōe. 3° q2 al'r ē in creaturl al'r ī diuis. iō videbit̄. vtrū negatōes ꝛ p̄uatōes in diuis hēant eē ex̄ aiam vl' in aīa. Quāꝰ ad p̄ꝰ hꝰ articl'i pono istā ↄcl'onē. φ nulla negatio vt distincta a priuatōe est ex̄ aiam forl'iter exñs. ꝛ dico vt distincta a p̄uatiōe: q2 aliq̄ negatiōes sūt que supponūt aptitudinē ī subō. hāc āt cōcl'onē ꝓbo sic. Nll'a rō positīa nec nō positīa formal'r ex̄ aiam exñs est indr̄nter verificabil'de quocūq3 ente siue sit in aīa siue extra aiam. siue sit ficticiū siue nō. ne° talis est hiꝰ. g̊ ꝛc̄. maior p3. q2 nihil ex̄ aiam existens pōt p̄dicari de ente in aīa ꝛ de ente extra aiam nec de ente ficto. minor patet. q2 bñ dicit̄ chimera nō est homo. nihil est nō homo cu3 inter contradictoria nō sit dare mediū. P̄ vbicunq3 affirmatio alicuiꝰ negationis nō remouet̄ extra aiam ab aliquo subiecto ibi ī illo subiecto non ē negatio extra aiam. sed affirmationes istaꝝ negationū puta nō deꝰ non lapis nō remouent̄ ab hoīe vel a quocunq3 alio ex̄ aia3 ergo ꝛc̄. minor ꝓbat̄. illud qđ nūq̄ infuit alicui nec iest nec aptū natū est inesse nunq̄ pōt itelligi abꝰ ip̄o real'r remoueri. remotō. n. presupponit esse vel fuisse vl' passibilitatē. Sed affirmationes talium negationu3 puta ista affirmatio deꝰ vel lapis nūq̄ infuit nec inest nec apta nata ē inesse homini. g̊ per ↄñs nō pōt itelligi realiter remoueri. P̄ si hiꝰ negationes eēnt in re extra aiam in talibꝰ subiectis: de quibꝰ dicūt̄ hoc nō esset nisi q2 nō essent affirmatōes opposite. sed hoc nō pōt eē ꝓpter hoc. g̊ ꝛc̄. minor ꝓbatur sic. q2 si sic. g̊ isto° deberēt poni īesse qūo non sunt affirmatōes. s3 iste affirmatōes puta deꝰ vel lapis nō sunt itra quiditatē hoīs. g̊ iter q̄ditatē hoīs d3 poni negatio. s3 hoc ē falsum. g̊ ꝛc̄. nulla. n. ratio negatiua vel priuatiua ponit̄ intra q̄ditatē alicuiꝰ positiui. Confirmat̄. ibi d3 poni ne° vbi non ponit̄ affirmatio. sed lapis nō includit̄ intra eēntiam hoīs ꝛ quiditatē. g̊ nō lapis d3 ibi īcludi. P̄ si ista negatō nō hō que dr̄ de lapide eēt formal'r ex̄ inteꝰ in lapide g̊ in eode3 subiecto eēnt formal'r infinita extra aiam. ↄñs est falsum. g̊ ꝛ añs. falsitas ↄñtis p3 nō. n. pñt poni īfinita actu ex̄ aia3. p° ↄñe. q2 q̄ rōe ñ hō eēt formal'r ꝛ real'r ī lapide eadē rōe negatō cuiuscūq3 alteriꝰ ab ipso. s3 alia ab ip̄o sunt infinita. Infinite. n. sunt sp̄ēs nūerorum ī mente diña ꝛ figurarū ꝛ alioꝝ. g̊ ꝛc̄. Cōtra illā ↄcl'onē arguit̄ p̄ sic. oī itellectu circūscripto l' homo est lapis vl' non lapis. non pōt dici φ sit lapis. g̊ erit nō lapis. s3 non lapis ē nega°. g̊ ꝛc̄. maior p3. q2 de quocūq3 affir° vel ne° vera ꝛ inter ipsa ñ ē dare mediū. P̄ nulla affirma° remouet̄ formal'r ab aliq̄ extra inteꝰ nisi p negatōe3 oppositā formal'r extra īteꝰ inexñtem sibi sed lapis extra animā formaliter remouet̄ ab homine: q2 homo extra aiam formaliter non ē lapis. g̊ homo est non lapis per negatione3 formal'r ꝛ real'r extra aiam sibi inexñtē. maior p3. q2 vnum oppositoꝝ nō remouet̄ ab aliquo nisi p reliquū sibi oppoꝰ incōpol'e. oppoꝰ aūt affirmationi est ipsa negatio. vnde nunq̄ in oppositis immediatis vnum potest remoueri ab a° nec non inesse quin alterum insit. Contradictoria autem sunt opposita īmediata. Cōfirmatur ratio. ideo enim est impol'e φ homo sit lapis: quia in homine ē nega° opposita affirmationi per quā sibi repugnat ip̄a affirmatio. g̊ ꝛc̄.

Rñdeo ꝓ p̄ma rōe pono istam ꝓpositionem

ꝙ oĩ intellectu circunſcripto eſt nulla cõtradi/
ctio. hoc pʒ. tum ex precedenti cõcluſione. tuʒ
etiã quia contradictio eſt in cõplexione ⁊ com/
poſitione intellect⁹ que non ſũt circunſcripte ĩ
tellectu. Dico igr̃ ꝙ intellectu circũſcripto nec
homo eſt lapiſ necnon lapis formal'r. hoc ẽ per
formalẽ incluſionem affirmatõis vel negatio/
nis. hñ tamen eſt fundamental'r non lapiſ: hoc
eſt ꝙ eſt fundamentum cui non cõpetit eſſe la/
pidem. Ad probationeʒ. ğ inter contradicto
ria non eſt dare medium. dico ꝙ abſolute iter
ipſam non ponitur medium: ſed inter ipa cum
hoc addito: puta extra intellectum. vel cũ ali/
qua tali modificatione hñ ponitur medium.
Ad 2ᵐ vno modo poteſt dici ſic. ꝙ affirmatõeʒ
remoueri ab aliquo realiter poteſt dupliciter ĩ
telligi. quia vno modo dicit̃ aliquid proprie re
moueri ab aliquo quod quidẽ nunꝗ̃ ĩfuit nec
aptũ natuʒ eſt ineſſe nec ineſt: ⁊ in iſto ſenſu cõ
cedo maiorem qꝛ nunꝗ̃ aliqua affirmatio que
infuit vel apta nata eſt ineſſe vl' ineſt alicui po
teſt remoueri ab ipſo formaliter niſi per negati
onem oppoſitam ſibi inexiſtentem formal'r ex/
tra intellectum. ſicut de ꝑuationib⁹ videbitur
ſtatim. Alio modo aliqua affirmatio poteſt ĩ
telligi proprie remoueri ab aliquo nõ qꝛ infuit
ſed tm̃ quia non ineſt nec apta nata eſt ineſſe.
⁊ talis affirmatio que iſto modo licet ĩproprie
dicit̃ remoueri non oportet ꝙ remoueatur for
maliter per aliquã negationem inexñtem ſub/
iecto formaliter extra intellectuʒ. ſed preciſe ꝑ
pter affirmationẽ illi affirmationi oppoſitaʒ ⁊
incõpoſſibileʒ. non eniʒ homo eſt non lapis: qꝛ
includit negationeʒ lapidis: ſʒ qꝛ homo eſt cui
lapis eſt incõpoſſibilis. Vñ prior eſt repugnan
tia hoĩs ad lapidem ꝗ̃ hõ includat negationẽ
lapidiſ. iõ eniʒ eſt nõ lapis. qꝛ ẽ homo ⁊ nõ ecõ
uerſo. Tunc igit̃ ad rõnem concedo maioreʒ
de illis que remouent̃ ꝓprie. non aũt de illis q̃
remouent̃ improprie. Aliter poteſt dici ſcõm
mentẽ Scoti in p̊ ſñiarum. diſtinctione ſexta.
ꝙ aliqd moueri ab alio põt eſſe dupl'r. Uno
modo ꝓpter oppoſitum inexñs illi a quo tale
dr̃ remoueri. vt ſi albedo dicit̃ remoueri a ſup
ficie ꝓpter nigredinẽ ſibi inexñteʒ que ẽ oppo/
ſita ⁊ formaliter repugnans albedini. Alio°
poteſt aliquid ab alio remoueri ꝓpter negatio
nem cãe nõ potẽtis ponere in eẽ. nõ ꝙ illi inſit
oppoᵐ: ſed forſitã ẽ aliqd ꝓpter qð illud ſibi ñ
ꝯpetit. ſic ẽ in ꝓpoſito. lapis. n. non dr̃ remoue
ri ab hoĩe ꝓpter negatõʒ ſibi oppoſitã inexñtẽ
ſʒ ꝓpter aliqd ſibi inexiſtens. ꝓpter quod ſibi
affirmatio repugnat.

Quantum ad ſecundũ h⁹ primi arti
culi vbi erat videndum
de priuatione. vtrum eſſet extra animam. eſt
ſciendũ ꝙ eſt vnus modus dicẽdi quẽ alias te
nui. ꝙ ipſa priuatio ſicut et ipſa negatio habet
eẽ preciſe per intellectum formal'r. ita ꝙ inte⁹
ponit priuationes ⁊ negationes in quodã eẽ ꝑ/
fecto. ita ꝙ ſi ponat ꝑuatie eſt priuatõ. ſi põat
negatiue eſt negatio: ita ꝙ extra intellectũ ma
teria nõ dʒ dici priuata formal'r puta ꝑ ĩcluſio
nem ipſius priuationis. ſed ſolum fundamen/
tal'r. puta qꝛ eſt fundamentũ cui priuatio ineſt
Et iſte modus dicendi euadit multas difficul
tates. Pro nunc tamẽ mihi videtur ſalua grã
cuiuſcũqꝫ dicentis clarius eẽ dicendum ponẽ/
do iſtam cõcluſioneʒ ꝙ priuationes formaruʒ
realiuʒ ſunt formal'r extra aĩam circunſcripta
conſideratione intellectuſ. hec ꝓbat̃ ſic. Nihil
remouet̃ formaliter extra aĩam ab aliquo ſub
iecto niſi per aliquid poſitiuũ vel negatiuum
extra aĩam ſibi incõpoſſibilẽ. hoc patʒ. qꝛ habi
tus non remouet̃ formal'r a ſubiecto niſi ꝑ ali/
qð ei ĩcompoſſibile ſibi extra aĩam inexiſtens
formal'r: ſiue poſitiuũ ſiue negatiuũ. ſed lumẽ
in aere remouetur ab aere extra intellectum. ğ
hoc non erit niſi per aliqd incõpoſſibile ſibi po
ſitum extra aĩam exiſtens. ſed hoc nõ eſt aliqð
poſitiuum. qꝛ lumen non habet aliquã formã
contrariã. ergo remouet̃ per ꝑuationem exñtẽ
in ſubiecto. puta negatio formal'r extra aĩam
exñs. P̃ oĩs mutatio extra aĩam hʒ vtrunqꝫ
terminũ extra aĩam. ſed generatio ⁊ corruptio
ſunt mutationes extra aĩaʒ. vt pʒ. ergo ⁊c̃. Sʒ
termin⁹ ad quẽ corruptõis eſt priuatio forme.
eſt. n. corruptio de eẽ ad non eẽ. termin⁹ auteʒ
a quo generatõis ẽ priuatio forme. ğ ⁊c̃. vnde
Ariſt. 5° phĩcorum dicit ꝙ oĩs mutatio vel eſt a
ſubõ in nõ ſubiectum vel a non ſubõ in ſubm̃.
Et ſubdit. dico aũt ſubiectũ affirmatione mõ/
ſtratũ nõ vero ſubiectũ priuatõe monſtratuʒ.
P̃ oĩs oppoſitio extra aĩam hʒ vtrunqꝫ extre
morũ extra aĩaʒ. ſed inter habitũ ⁊ priuationẽ
puta ĩter lucẽ ⁊ tenebrã ẽ oppõ extra aĩaʒ. ğ ⁊c̃
⁊ hec videt̃ intẽtõ Ari. 2° de aĩa. vbi dicit ꝙ vi
ſus apꝑhẽdit ꝑ accñſ tenebrã q̃ eſt ꝑuatõ luci.
qð nõ eẽt ſi eẽt ab aĩa. Sʒ ꝯ iſtã ꝯcl'onẽ argui
tur ſic. p̊ manẽte aliq̃ inferiori manet ſuũ ſupe/
ri⁹. ſʒ nega° ẽ ſupi⁹ ad ꝑuatõem. cũ oĩs ꝑuatio
ſit ne° ⁊ nõ eꝯ° ⁊ ꝑua° ꝑ te ẽ ex̃ aĩaʒ. ğ ⁊ ne° cui⁹
oppᵐ dcm̃ ẽ. Itẽ ꝗ̃ta ẽ incõpoſſibilitas inter
terminos ad quẽ aliquarum duaruʒ mutatio
nuʒ tanta ẽ inter termios a quo ipaꝝ: qꝛ ſi non
cũ mutatio ſit a termino a q̊ ad termiᵐ ad quẽ
ſi termini duaꝝ mutatõnũ eẽnt ſil' ꝯpoſſibileſ
tũc mobile poſſet ſil' deſerere duos terminos ⁊
acqrere alios duos: ꝗ̃tam igitur incõpoſſibili
tatem habent termini ad quẽ generatõiſ ignis
⁊ aq̃ tãtã hẽbunt termini a quo ipſoruʒ: ſed ter
mini ad quẽ generatõis ignis ⁊ aq̃ ſũt ĩcõpoſ/
ſibiles. ğ ⁊ ꝑuatões ipoꝝ. Rñ° ad p̊ᵐ dico ꝙ
ſic̃ enti ĩ aĩa ⁊ enti ex̃ aĩam nihil eſt cõe vniuo/
cum: vt ꝓbatum fuit ſupra ĩ queſtõne de ente.
vnde ens qð eſt cõe enti reali ⁊ enti ratiõis nõ

ē nisi sola vox:ita ꝙ si negatio eēt quid cōmūe ad negationem ⁊ priuationem dicerem ꝙ tm̄ ē cōis ƀm vocem. Ad secundū dico: ꝓ cuiꝰ euidentia est sciendū ꝙ secus est de priuationibꝰ. ⁊ secus ē de habitibus. Duo enim habitus possunt esse incompossibiles in eodem subiecto sicut forma ignis ⁊ forma aque. ⁊ tamen priuationes non erunt incompossibiles. imo compatientur in eodem subiecto. Cuius ratio est quia habitus est perfectior priuatione. ⁊ ideo vnus habitus repugnans alteri includit priuationē alterius habitus. sicut forma ignis includit ꝑuationem forme aque. priuatio autē quia imꝑfectior est ipsa affirmatiue. ideo nunquā includit negationem alterius ꝑuationis. ⁊ ideo vna ꝑuatio stat cum alia cuȝ nullā includat virtualiter affirmationem oppositā alteri priuationi Et per hoc pȝ ad formam. dico ꝙ priuationes que sunt termini a quo duaꝝ generationū possunt sumi dupliciter. quia vel absolute ƀm se. vȝ vt priuationes harum formarum: vel vt habent rationem termini a quo. vt primo mō sumunt̄ non sunt incōpossibiles. sed sic accidit ei huiusmodi incōpossibilitas: sic̄ accidit ꝙ sint termini a quo generationis.

Quantum ad tertiū huiꝰ ꝑncipalis articuli vbi erat videndum si in deo erāt negatōes ex̄ aīaȝ pono istam conclusionem ꝙ nulla negatio nec priuatio est in deo extra aīam existens. nec enī īmortalitas nec infinitas nec ingenitas nec innascibilitas vel quecūq; talia sunt ī ipso realr̄ sed oīa hec sunt tm̄ in ipso per inteꝰ. Inteꝰ enī nō inueniens nec ītelligēs ibi affirmatōes oppositas mouet̄ ad cōcipiendū hiꝰ negatōes: q̄ tm̄ non magis sunt ibi formalr̄ q̄ȝ affirmatiōes opposite. hoc ꝓbatur sic. nullū non ens est formaliter ī deo. sȝ negatio est nō ens 4. metha. g̊ ⁊c̄. ꝑ nullum finitum ē in deo formalr̄. sȝ immortalitas ⁊ huiusmodi sunt finita. g̊ ⁊c̄. mīor ꝓbatur. quia tanta est priuatio in genere ꝑuationis quātus est habitus quem priuat in gn̄e affirmationis. si enim esset maior habitu in eo qđ excederet habitum non esset priuatio huiꝰ modi habitus. sed omnes habitꝰ oppositi illis priuationibus seu negatōibus que đ deo dicūtur sunt finiti: puta mortalitas īmortalitati opposita. ⁊ sic de aliȷs. g̊ ⁊c̄.

Quantum ad secūdū articulū pricipalem vbi erat videndum. vtrum priuatio dicat aliquā entitatem: est sciendum ꝙ est vna opinio Thome anglici qui ponit ꝑuationem dicere aliquid positiuuȝ ⁊ aliquā entitatem. ita ꝙ imaginatur ꝙ priuatio constituitur per negationem quā īcludit ⁊ per quēdam modum positiuuȝ ꝑ quem sibi determinat subiectum. Hec autem opinio ꝓbatur. Illud quod nihil est nihil simplr̄ sibi determinat: sed priuatio aliquid simpliciter sibi determīat: q2 subiectuȝ. ergo ⁊c̄. ꝑ oppō contradictoria ⁊ priuatiua sunt spēs distincte oppositiōis. oȝ g̊ ꝙ a ꝑte extremoꝝ oppositoꝝ sit aliqua distinctio. cum g̊ ex parte habitꝰ nō differāt. oȝ ꝙ ista distictio accipiat̄ penes ꝑuationē ⁊ negationē. sed distinctio est penes aliqua inclusa. g̊ oȝ ꝙ aliquid plus includat̄ in ꝑuatione q̄ȝ in negatōe. sȝ hoc nō pōt eē pura nihilitas. q2 tūc priuatio eēt nihil magis q̄ȝ negatio. g̊ ⁊c̄. ꝑ sic arguit̄. de quocūq; predicat̄ extremū ꝯdictōis positiuū ipsum ē aliqua entitas positiua. sed de priuatione predicat̄ extremuȝ ꝯdictōis positiuū. g̊ ⁊c̄. Ista opīo non placȝ. iđ pono tres ꝓpōnes mihi ꝓbabiles. Prima ē ista ꝙ priuatio nō dicit aliquaȝ entitatē positiuā. hoc ꝓbatur sic. Cuilibet enti positiue possibili recipi ī aliquo subiecto ē sibi ꝑuatō opposita. si g̊ priuatō dicat aliquā entitatē positiuaȝ cū ipsa sit possibilis recipi in aliq̄ subō. puta ī materia: sequit̄ ꝙ huic priuationi sit priuatio opposita. Tunc querā de illa priuatione sicut de prima. ⁊ tūc vel erit ꝓcessus in infinitū vel erit standum in prima. g̊ ⁊c̄. Confirmat̄ rō. oē positiuū dicit aliquē habitū. sed priuatio non dicit habitum cum sibi opponat̄. ita ꝙ hec priuatio opponit̄ huic habitui. priuatō aūt īdifferens habitui indifferenti. g̊ ⁊c̄. ꝑ oīs entitas positiua nouiter acquisita ē terminꝰ ꝓductionis positie. sȝ ꝑuatio nō pōt eē terminꝰ alicuiꝰ ꝓductōis positie. pȝ discurrēdo ꝑ oēs spēs motus. etiā ē terminꝰ corruptiōis q̄ nō ē entitas positia. g̊ ⁊c̄. ꝑ nulla rō positīa ē ꝯstituta ex duobꝰ extremis ꝯdictōis: sȝ si priuatio diceret aliquā entitatē positīaȝ ipa eēt hiꝰ. g̊ ⁊c̄. minor ꝓbat̄. ī eo. n. ꝙ ꝑuatio ē negatio īcludit vnū extremū ꝯdictōis. in eo āt ꝙ dic̄ qd positm̄ includit alteꝝ extremū ꝯdictōis. g̊ ⁊c̄. Cōfirmat̄ ꝑ phȝ 4. meta. Priuatio ē formalr̄ neꝰ: sȝ neꝰ ē formalr̄ nihil. ibidē. g̊ ⁊c̄. Scđa ꝓpō ē h̄. ꝙ ꝑuatio dic̄ qđdā eē ꝑuatm̄. ꝓbat̄. Cuiꝰ eē ē priuatō eiꝰ eē ē ꝑuatm̄: sȝ eē ꝑuatōis ē ꝑuaꝰ. g̊ ⁊c̄. Tertia ꝓpō ē ista: ꝙ ꝑuaꝰ ē aliq̄ ētitas ēt positiua suppositalr̄ ⁊ ꝑmissiue ⁊ ꝯnotatie. ꝓbat̄ sic. illđ qđ suppōit ꝑmittit ⁊ ꝯnōt aliq̄ȝ ētitatē poitīaȝ ē aliq̄ ētitas positiua suppositalr̄ ⁊ ꝑmissiue. ⁊ ꝯnotatie ꝑuatio ē hiꝰ. g̊ ⁊c̄. suppōit. n. subm̄ ⁊ ꝑmittit ⁊ ꝯnōt. Ad rōnes Thome anglici rn̄ꝰ ꝓ quaꝝ euidētia ⁊ declaratōe sciendū ē ꝙ aliqđ esse non ens potest eē dupliciter. vno modo q2 negat vniuersaliter omne ens. ⁊ per ꝯn̄s de nullo ente potest dici. ⁊ sub isto genere non enti cōprehendūt̄ oīa figmenta quibus esse est ꝓhibitum q̄ȝuis in signādo nō negent ēs vlr̄. Secūdo modo dicitur non ens quia negat aliqđ determinatū ēs. ipȝ āt de se nihil determīat sibi. īmo ipsum pōt verificari tam de ente q̄ȝ de nō ente vt negatio hominis vel cuiuscūq; alteriꝰ.

3°. dicit̃ nõ ens: qꝛ negat aliquod ens determinatũ: cuꝫ hoc tamẽ determinat sibi aliquod ens: ꝛ non põt dici sic de vnoquoqꝫ indr̃nter: sꝫ tm̃: de illo qd̓ est aptum natũ ad aliquid ꝛ non hꝫ cuiusmodi est p̉uatio. Et ꝭm hoc possunt poni tres gradus non entium, sub qb⁹ oẽ non ẽs continet̃. Per hoc pꝫ ad p̄mam rõem concedo ꝙ illud quod nihl̓ ẽ p̄mo vl̓ 2°: nihil simpl̓r determinat. sꝫ bñ 3°. Aliter potest dici ꝙ maior est vera de illo qd̓ nihil ẽ permissiue suppositi. aliter ꝛ cõnominatiue. Ad 2ᵐ dico ꝙ negatõ ꝛ priuatio sunt distincta vel saltẽ non eadẽ. qꝛ distinctio est passio entis. ista aũt non idẽtitas nõ sumit̃ penes aliquã entitatẽ intrinsecã. sed vel oportet dicere ꝙ sit penes aliquid qd̓ est nihil penes gradum nihilitatis. vel ꝙ solũ distiguat̃ penes extrinsecũ. puta penes presuppositionẽ subiecti ꝛ ꝯnotationẽ aptitudinis ĩ subã que sunt extra cõceptum formalem ipius priuationis. Ad tertiũ pono istam ꝓpositionem ꝙ de illo qd̓ nihil est potest predicari denoĩatiue extremum cõtradictõis positm̃. pꝫ. nihil. n. est extremũ cõtradictionis. eẽ vero ẽ extremũ ꝯtradictionis positiuũ. Dicere. n. sic esse extremũ non est esse extremum. Similiter de creatura que ante sui creationeꝫ nihil est dicit̃ esse volibile intelligibile ꝛ ꝓducibile ꝛ talia. vnde licet hi⁹ talia positiua non possint ꝑdicari quiditatiue de illis que nihil sunt: bene tamen denoĩatiue. Dicerẽ ẽt ꝙ ad hoc ꝙ de priuatiõe ꝑdicet̃ alterũ cõtradictionis positiuũ sufficit ꝙ sit ens supposital̓r ꝑmissiue ꝛ cõnoĩatiue.

Quãtũ ad tertiũ articulũ pricipalẽ vbi erat videndũ. vtrꝫ priuatio sit ꝑncipiũ. Rñ°. ꝓ cui⁹ euidentia ẽ sciẽdũ ꝙ est dr̃ia iter p̄n⁹ ꝛ cãm. Nã in plus se hꝫ p̄nci⁹ q̃ꝫ cã. Pũct⁹. n. est prin⁹ linee. nõ tm̃ est cã. Intelligendo g̊ per pri⁹ solũ ꝙ dicat ordinẽ p̄ter illud qd̓ addit cãlitas nõ cõpetit priuatõi. vt pꝫ discurrẽdo ꝑ oẽs cãs. Dico g̊ ꝭm hoc duas ꝓpões

Prima ẽ hec. ꝙ priuatio ẽ per se pri⁹ in fieri vl̓ quãtũ ad fieri in qualibet trãsmutatiõe naturali. hec ꝓbatur. oĩs trãsmutatõ ꝑ se vna hꝫ ꝑ se duos termios: sꝫ generatio qua generatur forma ignis est ꝑ se vna. g̊ ꝛc̃. sed termi n⁹ a q̊ ñ est nisi priuatio. p°. non materia: qꝛ ipsa manet sub vtroqꝫ terminoꝝ ꝛ ipsa ẽ subm̃ generatõis nec forma expellẽda. pꝫ. nã nullũ agens naturale intendit per se corruptiõeꝫ alicui⁹ forme. Intentio. n. naturalis agentis est per se facere ex non igne ignem. ita ꝙ corruptio forme aeris non est per se in intentione agentis naturalis. sed solum per accidens. ergo sequit̃ ꝙ ipsa priuatio sit per se terminus a quo. Confirmat̃. quia quero in mutatione qua mutatur aer tenebrosus in luceꝫ: quid est per se terminus a q̊ huius mutationis: non aer. quia ipse est subiectum: nec aliqua forma contraria ipsi lumini cum nullam habeat. aliter illuminatio fieret ĩ tempore ꝛ nõ ĩ istãti: qd̓ est contra philosophũ scd̓o de aĩa. ergo oportꝫ ꝙ terminus a quo per se sit tenebra. sed tenebra est priuatio. ergo ꝛc̃.

Secunda ꝓpositio est ista ꝙ priuatio est pricipium ꝑ accidens q̃ꝫtum ad eẽ rei. Hec ꝓbat̃. illud quod per se non est ens nec est inexistens constitutiue rei principiate non est principiuꝫ per se rei quãtum ad esse. priuatio est huiusmodi. ergo ꝛc̃. maior patet. quia omne principium per se quãtum ad eẽ rei habet ipsum constituere. hec inquam est cõditio principiȷ per se. minor patet. primo huius. vnde intelligendum ꝙ priuatio est principium per accidens: nõ ex eo quia est coniuncta illi: quod est principium per se: quia multa sunt huiusmõi: que tam̃ non habent rõneꝫ principiȷ. sicut priuatio: sed dicitur principium ꝑ accidens ex eo qd̓ est ad generationem naturalem necessario requisituꝫ. nõ tanq̃ꝫ aliquid inexistens. adueniente. n. termino mutationis cuius p̉uatio est terminus a q̊ cedit priuatio. 2°. intelligendum est ꝙ priuatio de presenti est triplex. Quedam negans et priuans genus sui habitus ꝛ potentiaꝫ ꝛ actũ Genus dico phicum. Corruptibile. n. ꝛ incorruptibile dr̃nt genere phico. incorruptibile ergo priuat genus habitus oppositi. ꝛ actum ꝛ potẽtiam ad ipsum habitum. 2° sunt alique priuationes que priuant actum ꝛ potentiam. non tamen subiectuꝫ habitus oppositi vt surditas ꝛ cecitas. in eodẽ. n. subiecto sunt nõ tamen dimittunt aptitudinẽ in subiecto. ꝛ de ista priuatione dicit̃ ꝙ nõ est regressus. 3°. sunt alie p̉uationes que priuant tm̃ actuꝫ vt tenebra inuisũ ꝛ imutatum. ꝛ ab istis est possibilis regressus.

3°. sciendum ꝙ aliquid dr̃ priuari alio tripl̓r vno modo cuꝫ aliquid simpliciter non habet̃: vt si dicã ꝙ lapis priuat̃ visu: quia ñ hꝫ visum 2°. dr̃ aliquid p̉uari ab aliquo qd̓ non hꝫ: tñ ẽ aptum natũ ad habendũ. nõ tñ ꝭm naturam sui ꝓprie spẽi. sꝫ ꝭm naturaꝫ sui generis. ꝛ isto° dicit̃ talpa priuata visu. sibi. n. nõ repugnat visus inq̃ꝫtũ al̓ est. al̓r repugnarꝫ oĩ aĩali. 3°. qñ aliqd caret aliq̊ ad qd̓ est aptũ natũ ẽt ꝭꝫ naturã sui ꝓprie spẽi. p̄mis duob⁹ mõis non sumit̃ ꝓprie priuatio. sꝫ 3°. ꝛ isto 3°. p̉uatio ẽ p̄nci⁹.

Quantũ ad quartum articulum principalem vbi erat videndum vtrum p̉uatõ sit distincta a materia. pono istã conclusionẽ ꝙ sic: vel saltem non idem. ꝓbat̃. quecũqꝫ sic se habent ꝙ vno manente reliquũ nõ manet. illa nõ sũt idem. sed materia manẽte nõ mãet p̉uatio. g̊ ꝛc̃. Sꝫ ꝯ istã cõclusioneꝫ arguit̃ sic. illd̓ qd̓ inẽ materie circũscripte ab oĩ eo qd̓ nõ est ipsa. est idem cũ materia. priuatio est hi⁹. g̊ ꝛc̃. mior ꝓbat̃. circũscripta. n. materia ab oĩ eo qd̓ nõ ẽ ipsa nõ hꝫ formã cum for̃ sit distincta a materia. ꝛ tñ põt hr̃e ipsam. ergo ꝛc̃.

ꝑ inter que eſt realis diſtinctõ inter illa eſt
realis relatio:qꝛ diſtinctio eſt quedã relatio.ſʒ
inter ens ꝛ nihil cuiꝰ eſt priuatio nõ põt eẽ rea
lis relatio:cũ oĩs relatio realis ſit inter duo ex
trema realia.g̊ ꝛc̃. ꝑ illud qđ per nullaʒ potẽ
tiam poteſt ſeparari a materia videt̃ eẽ ideʒ cũ
materia.deus.n.põt ſeparare quecũqʒ diſticta
quoꝝ vnuʒ ab altero non dependet ꝛ quorum
vtrũqʒ eſt abſoꝰ.ſed priuatio per nullam potẽ
tiam ſeparabil̃ eſt a materia.g̊ ꝛc̃.ꝓbatio.quia
deus non põt facere ꝙ infinite forme ad quas
materia eſt in potentia eẽnt ſimul in materia:
quia deuſ aliter non poteſt dare q̃ʒ materia poſ
ſit recipere.materia aũt nõ poteſt recipere oẽs
iſtas formas ſimul ꝓpter earuʒ maximã repu
gnantiã.vñ potẽtia materia nõ ẽ ad oẽs actus
ſimul ſic ꝙ ſil̃tas ſit ex ꝑte formarũ. vñ ibi eſt
ſimultas potentie:ꝛ non potentia ſimultatis.
g̊ ſi per nullam potentiã omnes forme poſſunt
eſſe ſimul in materia. ipſa nõ habebit aliquas
ad quas eſt apta nata.g̊ ibi erit ꝑuatio. Cõfir
matur.Ariſt.dicit ꝑ huiꝰ:ꝙ priuatõ ꝛ materia
ſunt idem nũero differũt autem ratione. diſti
ctio autem rõnis eſt diſtinctio per intellectuʒ.
ſolum igitur differunt conceptibiliter. Reſ
pondeo ad ꝑmum concedo maiorem ꝛ nego mi
norem. Ad ꝓbationem dico ꝙ circunſcripta
materia ab omni eo a quo diſtiguitur materia
nec eſt priuata nec non priuata formaliter nec
negata nec nõ negata formaliter.puta ꝑ forma
lẽ incluſionẽ hꝰ vel illius.oia.n.hec ſunt a ma
teria diſtincta.ſʒ dʒ dici priuata fundamẽtal̃r
hoc ẽ qꝛ eſt fundamẽtũ cui non ineſt tal̃ forma
põt tamen hr̃e ipſam. vñ nec hʒ nec nõ hʒ for̃li
ter cũ non hr̃e ſit negatio diſtincta a materia.

Ad zꝰ dico. vbi ſciẽdũ ꝙ diſtinctio ꝓprie ſũ
pta ꝛ diuerſitas ꝛ idẽtitas. vt habet̃ ab Ari.4.
meta.ſolũ ꝛ ꝓprie habent eẽ inter entia. ſũt.n.
paſſiones entis que nõ ꝓcedũt vltra genꝰ ſubi.
Cum igit̃ priuatio non ſit ꝓprie ens.iõ non dʒ
dici diſtincta:ſʒ non idẽ.Sʒ adhuc remanʒ rõ
qꝛ iſta nõ idẽtitas eſt quedã relatio. ſi g̊ ẽ real̃
nõ idẽtitas ẽ real̃ rl̃o.Dico ꝙ iſta nõ idẽtitaſ ẽ
ex ꝑte alteriꝰ extremi.ſʒ nõ ex ꝑte vtriuſqʒ.cuʒ
oĩs real̃ nõ idẽtitas vl̃ real̃ rl̃o ſit iter duas reſ
cũ rl̃o accipiat ſuã realitatẽ ab extremis. debʒ
igit̃ dici real̃ ex ꝑte alteriuſ extremi. Uel põt
dici ꝙ iſta nõ idẽtitas nõ dʒ dici real̃ poſitiue
ſʒ negatiue. Ad 3ꝰ cõceꝰ maiorẽ ꝛ nego mio
rẽ. Ad ꝓbatõem dico ꝙ ſiue deꝰ poſſit oĩes
formas ſil̃ inducere ĩ materia ſiue non:de quo
nihil ad ꝓpoſitum hoc.tamen hoc non obſtan
te deꝰ poſſet facere ꝙ materia nõ haberet aliq̃ʒ
formã talẽ.tñ non eẽt priuata forma. Cõtra
iã eſt carentia forme ibi cuʒ aptitudine ad ſub
iectum. Reſpondeo dico ꝙ caſu ſtante non
eſt ibi carentia formal̃r: ſed ſolũ fundamenta
liter. Ad confirmationẽ dico ꝙ ſunt vnũ nu
mero ſuppoſitaliter ſicut ponitur in ꝑ phiſi
corum ꝙ accidens eſt idem numero cum ſubõ
vnde eſt idem numero accñtaliter.ꝛ diſtingui
tur ratione diffinitiua ꝛ quiditatiua. non igit̃
ſolum per actum intellectus. Sʒ circa predi
cta eſt vna dubitatio.vtruʒ ꝑuationes ꝛ nega
tiones a nobis intelligant̃: videt̃ ꝙ non. qꝛ ni
hil poteſt apprehendi ab aliqua potẽtia niſi cõ
tineat rationẽ obiecti ꝑmarij illiuſ potentie.ſʒ
ꝑuationes ꝛ negationes non includunt entita
tem que ẽ obiectum ĩtellectus.g̊ ꝛc̃. Rñdeo
vbi eſt ſciendum ꝙ eſt vna opinio aureoli ꝙ ꝑ
uationes ꝛ negationes ꝛ talia non intelligunt̃
a nobis per habitus oppoſitos.tum quia obie
ctum nunq̃ʒ repñtat oppoꝰ.tuʒ qꝛ negatio ad
iacet habitui oppoꝰ ſicut ſubſtracto.vñ negaꝰ
lucis adiacet luci.illud aũt qđ repñtat ſubſtra
ctum non repñtat id qđ adiacet circa ipſum.q̃
liter igitur intellectus noſter ĩtelligit priuatio
nes ꝛ negationes: dicunt ꝙ intellectus effecti
ue ponit rem in aliquo eſſe perſpecto.ſi poſitiue
tunc eſt poſitiuũ qđ intelligit̃.ſi remouendo a
priuatione:tunc eſt priuatio vel negatio:ita ꝙ
illud eſſe priuatiuũ ꝓductum effectiue ab ĩtel
lectu eſt negatio vel priuatio quã intellectꝰ in
telligit. Contra hoc q̃ʒuis iſta opinio ſit ꝯtra
phm ꝛ cõmentatorem vbiqʒ dicentes ꝙ priua
tio ꝛ negatio non habent eſſe nec intelligi niſi ꝑ
poſitioneʒ ꝛ habitum.ꝑ ꝑhier.ꝛ ꝑ phi.ꝛ 3ꝰ ꝛ 4.
meta.tñ iſta opinio dicit tria falſa. Primum
falſum qđ imaginatur eſt quia cum dicit̃ ꝑua
tionem intelligi ꝑ habitũ.tunc ſequit̃ ex hoc ꝙ
ſpẽs habitus repñtat ꝑuationẽ.hoc eniʒ nũq̃ʒ
intellexit.exñte.n.ꝑuatione habitꝰ nõ eſt.ꝛ ꝑ
ꝯñs ſpẽs habitꝰ nõ repñtat ꝑuatõeʒ. Eſt igit̃
intelligẽdũ ꝙ ꝑuatio ĩtelligit̃ ꝑ habitũ ſic̃ tota
liter ꝑ accñſ ꝑ hoc ꝙ ẽ carentia alicuiꝰ per ſe in
telligibil̃.vñ cum intelligo ꝑuationem nõ ĩtel
ligo niſi carentiã alicuiꝰ habitus poſitiui ꝛ nõ
repñtat enʒ ꝑ aliquid poſitiuũ: qꝛ priuatio nl̃
lo mõ eſt repñtatiua cũ ſit nihil zꝰ falſuʒ qđ
imaginat̃ eſt ꝙ negatio inſit ꝛ adiacet habitui
oppoꝰ ſic̃ ſubſtracto. vñ dicit ꝙ negaꝰ luci adia
cet luci. Cõtra.ĩpol̃e ẽ ꝯdcõriũ adiacere ꝯdic
torio ſic̃ ſubſtracto.ſʒ neꝰ ẽ ꝯdictoꝰ habitꝰ.g̊ ꝛc̃
maior pʒ.qꝛ vnũ ꝯdictoꝰ tollit ꝛ ĩterimit aliđ.
g̊ nõ ſubſternit̃ ſibi. Cõfirmat̃ rõ.qꝛ ex adia
cẽte ꝛ ſubſtracto cui adiacet fit aliquod vnum
ꝑ ſe vl̃ ꝑ accñs 7ꝰ meta.ſʒ ex negatõe ꝛ habitu
nõ fit aliqđ vnũ ꝑ ſe nec ꝑ accñs ꝑ ꝯmẽtatoreʒ
4ꝰ meta.ꝯmẽto 4ꝰ q dicit ꝙ intellectꝰ negatio
nẽ ꝛ hitũ ſil̃ nõ ĩtelligit.g̊ ꝛc̃. 3ꝰ ſiñ qđ imagi
nat̃ ẽ ꝙ negatio ꝛ ꝑuatio accipiũt eẽ poſitiuũ
diſtiguibile ab actu ĩteꝰ.nã ſi neꝰ hʒ eẽ poſitm̃
ꝓductũ ꝑ actũ ĩteꝰ erit ꝓceſſuſ ĩ ĩfinitũ ĩ talibꝰ
ĩ eẽ ꝓductis.ꝯñaʒ ꝓbo.quero enĩ de negatione
q̃ negat illđ eẽ poſitm̃ formal̃r ꝓductũ ꝑ inteꝰ
aut poteſt formari per aliũ actũ inteꝰ. aut nõ.

Si sic quero de illo. ⁊ sic in infinitum. si non eadem rõne standũ fuit in p̃mo. Ad rõnes in oppositũ dico ꝙ maior est vera de illo quod per se apprehendit̃ a potentia: nõ de illo quod ꝑ accidens apprehendit̃. vñ priuatio non mouet intellectũ: sed terminat non ꝑ se sed per accidẽs.

Ad rõnes p̃ncipales auctas Aristo. est ꝓ nobis. s. ꝙ priuatio est per se non ens. Ad rõez dico. vbi est sciendum ꝙ ipsa tangit vtrum in materia sint infinite priuatiões. que ẽ difficultas satis dubia. ad quã de p̃nti põt dupl'r dici p̃ ꝙ non hẽretur ꝓ impossibili infinitas eẽ p̃uationes in materia. Ponere esse infinitatem aliquorũ non dicentiũ perfectionem nec aliquaz entitatez positiuã nõ habet̃ ꝓ impossibili. cuiꝰ modi sunt priuationes ⁊ cũ hoc satis potest stare. Aliter forte dicerent aliqui ꝙ tot priuatões in materia quot forme sunt possibiles in ea ꝓduci. ⁊ qꝛ iste non sunt ifinite sed finite in infinitum: ita ꝙ post quãlibet productaz potest alia produci ⁊ nunq̃z deuenire ad vltimam. sic in materia sunt priuationes finite in infinitũ. ⁊ ẜm hoc patet iam ad rõnes ⁊ hec sufficiant d̃ p̃nti q̃one. ⁊ per ↄ̃ñs de toto p̃mo li°. ph̃icoꝝ.

Circa secundũ librum querit̃:

Utrum forma generabilis ⁊ corruptibilis ante sui ꝓductionez hẽat aliqõ esse reale distinctuz ab essentia materie. Et videt̃ ꝙ sic. primo per Arist. in p̃ncipio huiꝰ secundi q ponens d̃riam inter naturalia ⁊ artificialia dicit ꝙ naturalia habent in se p̃ncipiuz intrinsecum sui motus. artificialia aũt non. Quero igit̃ quid intelligit per istud p̃ncipium intrinsecum sui motus. nõ materiã. qꝛ talis reperit̃ etiam in artificialibus. nec per istud põt intelligere formã informãtẽ aliquã materiaz nam ista repugnat forme generande ⁊ in eius aduentu corrumpitur. g̊ oportet ꝙ per tale p̃ncipiũ intrinsecum intelligat aliquid eẽ forme ⁊ aliquem gradũ entitatis eius qui se habeat i ratione principij actiui respectu forme generãde. P̃ ph̃us in p̃mo ⁊ in 2°. huiꝰ dicit ꝙ non ex quolibet fit quodlibet. sed ex determinato fit determinatum. ita ꝙ oĩa que fiunt a natura fiunt a principio determinato: sed illud p̃ncipium determinatum non potest esse materia cum sit in potentiã contradictionis. g̊ ⁊c̃. Cõfirmatur. ples ꝓducitur ex semine. g̊ oportet ꝙ in semine sit aliquod principiuz actiuũ. q̃re enim ex semine asini melius generaret̃ asinus q̃z leo nisi in illo semine esset aliquod principiũ actiuũ respectu forme generande. hoc autẽ nõ potest esse vt dictum est forma aliqua talis preexñs cum ipsa corrũpatur in aduentu alterius g̊ oportet ꝙ hoc sit aliqõ eẽ icõpletũ forme generande. P̃ rõne arguit̃ sic. illud qõ est realiter generale real'r distinguit̃ ab illo qõ nõ est realiter generale: sꝫ forma añ sui generatiõem est realiter generabilis ⁊ non materia. ergo ⁊c̃. sꝫ oẽ quod distinguit̃ ab alio realiter hꝫ aliqõ eẽ realiter ab illo distinctuz. g̊ ⁊c̃. Confirmatur de quocunq̃ꝫ predicat̃ aliquod reale extremum positiuũ aliculꝰ contradictionis hoc hꝫ aliquod esse reale distinctum ab illo de quo tale extremũ non põt predicari. extremum. n. cõtradictionis real' positiuum est ens reale: que quidem extrema contradictoria non p̃nt de eadem re predicari: sꝫ eẽ realiter generabile ẽ tl'e extremum. vt patet: qꝛ predicat̃ de forma ⁊ ñ de materia. g̊ ⁊c̃. Ad oppositum forma vt distincta a materia est actus ⁊ actu. sed ante gñationem non est actu. g̊ ⁊c̃.

Respõdeo vbi sic ꝓcedam. qꝛ enim esse duplex. actuale vꝫ ⁊ aptitudinale. et istud est duplex. quoddam subiectiuũ ⁊ quoddam obiectiuum. et iõ sunt duo principaliter videnda. Primo vtrũ forma generabilis ante sui generationem habeat aliquod eẽ reale ⁊ actuale distinctuz ab eẽ materie. 2°. si habeat aliqõ potentiale distictuz

Quantum ad primum fuit vna magna opinio ⁊ est nũc q̃rũdam solenniũ doctoꝝ q̃ ponit ꝙ forma ante sui generatõem habet quoddaz reale eẽ actuale diminutũ ⁊ incõpletum concreatũ materie: quod quidẽ virtute naturalis agentis ꝓducit̃ ad actum cõpletum ⁊ perfectum ⁊ ẽ principiũ actiuũ actus completi ⁊ istud tale esse incõpletum est inchoatio forme ⁊ quoddã esse seminariũ ⁊ ratio formalis respectu forme generãde.

Hec autẽ opinio sic ꝓbatur. p̃ quia alias seq̃ret̃ ꝙ generatio forme naturalis non eẽt generatio sed creatio: nec naturalis: sꝫ violẽta. ↄ̃ñs implicat contradictionẽ. g̊ ⁊ añs. ↄ̃ña ꝓbatur quãtũ ad oẽs sui partes. p̃mo qꝛ non esset gñatio sed creatio. nam hec est d̃ria inter generatõnem ⁊ creationem: qꝛ generatio est de aliq̊ sui. creatio vero est de nihilo. cum ergo materia nihil sit forme ⁊ vnum principium non sit ex altero. p̃°. huius sequit̃ vel ꝙ ipsa sit ex nihilo et sic creabitur. vel ꝙ sit ex aliquo sui. hoc autez non eẽt nisi preexisteret in materia ẜꝫ aliquod eẽ eius incõpletum. g̊ ⁊c̃. Secunda pars ↄ̃ñe ꝓbatur: quia hec est d̃ria inter motum naturalem ⁊ motum violentum. quia motus natural' est ab aliquo principio intrinseco. violentꝰ v̊o ab extrinseco. vñ Arist. 3°. ethi. dicit ꝙ violẽtũ est cuius principiũ est ab extra non conferentẽ vꝫ passo: quod non potest itelligi de vi passiua: quia ipossibile est pati sine exercitus vis passiue. P̃ nullum agens finitum põt supra distantiam infinitam. pꝫ. qꝛ nihil potest supra maius se: sed inter ens ⁊ nihil cum sint contradictoria est distantia infinita cum in nullo cõueniant. ergo si forma generabilis ante sui ge-

nerationē eēt simpliciter nihil cū postea p agēs
naturale fiat aliquid agens naturale qđ est fi/
nitū poterit supra distantiā infinitā. ℞ tunc
nihil ꝛ aliquid eēnt idē. ꝯñs ē falsum. ğ ꝛ añs.
falsitas ꝯñtis pȝ cū sint ꝯdictoria: pbat̄ ꝯña.
qꝛ illa eadē forma que ē nunc gñata fuit p⁹ ge
nerabilis ꝛ p te pri⁹ erat nihil ꝛ postea fit aliqđ
qđ īplicat ꝯdictionem. ğ ꝛc̄.

Ista opinio nō placȝ. dico igr̄ alr̄ ꝙ forma
añ sui generatōeȝ nō hȝ aliqđ eē actu
ale cōpletū nec incōpletū: ita ꝙ imagior ꝙ for
ma naturalis sit totalr̄ ab ex̄. vt ponūt docto/
res formaꝝ. nec totalr̄ ab intra. ita ꝙ actu añ
sui generatōem preexistāt ī materia latitātes
vl̄ incōplete ꝛ postea p generatōeȝ māifestent̄
ꝛ hēant eē cōpletū per gñatōem sic̄ ponunt po
nētes latitatōes formaꝝ. ita ꝙ imagior ꝙ ipa
forma natural̄ nullū hēat esse actuale ī mate/
ria. hȝ tñ aliquas dispōes p quas formalr̄ ipa
pducit̄. hec aūt opinio sic pbat̄. p qꝛ sequere
tur ꝙ infinita eēnt actu in materia ipaȝ actua
liter īformātia. ꝯñs est flm̄. ğ ē añs. falsitas cō
sequētis pȝ. pbat̄ ꝯña. qꝛ īfinite sūt forme pos/
sibiles pduci. si ğ quelibȝ hȝ aliqđ eē actuale:
qđ sit eius ps sequit̄ infinita ī materia actualr̄
existere. Itē sequeret̄ ꝙ forma subāl̄ susciperȝ
magis ꝛ min⁹ ꝛ ꝙ eēt diuisibil̄. ꝛ ꝙ ei⁹ gñari eēt
ītendi ꝛ remitti ꝛ nō gñari. ꝯñs ē flm̄. ğ et añs.
falsitas ꝯñtis pȝ cuicūqȝ phanti. pbat̄ ꝯña. qȝ
tū ad oēs sui ptes. p qȝ⁹ ad pmā ptē. vȝ ꝙ susci
pet magl ꝛ min⁹. nā p te forma añ sui gñatiōeȝ
hȝ eē incōpletū: ꝛ postea p gñatōem hȝ eē ꝯple
tū. ꝛ p ꝯñs ē pfectior qȝ prius. Ex q ēt pȝ ꝙ ē diui
sibil̄. qȝ⁹ ad vltimā ꝯñam pȝ. s. ꝙ ei⁹ fieri nō sit
ei⁹ gñari. sȝ ītendi ꝛ remitti pȝ. qꝛ illđ cui pexi/
stit aliqs grad⁹ actual̄ in cōpletl. postea fit sub
eē cōpleto maiorat̄. ꝛ p ꝯñs intēdit̄. sed h posi
to h poneret̄ ğ ꝛc̄. ℞ grad⁹ ille actual̄ forme
quē ponis ī materia vl̄ ē pduct⁹ vl̄ īproduct⁹.
Si īproduct⁹. ğ ineffect⁹. ꝛ p ꝯñs de⁹. si pduct⁹
vl̄ ē pduct⁹ de nihilo sui vl̄ ex aliq sui. nō ex ni
hilo vt tu dicis ī pa rōe: qꝛ oē tl̄e creat̄. ğ cū ma
teria sit nihil forme vt ēt tu deducis ꝯseqt̄ ꝙ ta
le eē īcōpletū sit ex aliq psupposito: qđ ē ps e⁹
ꝛ tūc de illo qrā in īfinitū. ℞ in eēntialr̄ ordi
natis ꝛ eiusdē rōis agēs cōtinēs vtualr̄ gradū
pfectiorē ꝛ supiorē cōtinet vtualr̄ gradū queli
bet īferiorē lȝ nō eꝯ. sȝ grad⁹ actualitatl eiusđ
forme sūt eiusdē rōis eēntialr̄ ordinati ꝭȝ istā
opionē. qꝛ vn⁹ est ī potētia ad alteꝝ. ğ agēs et
cōtinēs vtualr̄ posteriorē cōtinet vtualr̄ quēlȝ
piorē. sȝ agēs naturale cōtinet vtualr̄ posterio/
rē. ğ ꝛ quēlȝ piorē. pōt ğ pducere p⁹ gradū sic̄ ꝛ
vlti⁹ frustra ğ pōit̄ aliqs tal̄ grad⁹. ℞ ꝯ rōȝ
eoꝝ pmā in q spālr̄ se fūdāt pōt argui p sic. q̄
aut act⁹ cōplet⁹ forme educit̄ īmediate de pō
materie. aut educit̄ īmediate đ pō alic⁹ act⁹ fō
me īcōplete. si det̄ p⁹. ğ seqt̄ ꝙ educit̄ īmedia/
te de nihilo sui. ꝛ sic seqt̄ creatio sic̄ deducit̄ ex
vi rōis eoꝝ. si z⁹ sequit̄ ꝙ actus incōplet⁹ for
me sit īmediate subm̄ gñatōis forme ꝛ nō ipsa
materia. qđ est incōueniēs. qꝛ subm̄ ꝛ termin⁹
dr̄nt p eēntiā. ꝛ sic iste act⁹ incōplet⁹ forme di
stiguit̄ eēntialr̄ a forma cōpleta ex q sequit̄ ꝙ
ipa forma cōpleta nō educit̄ de aliq sui cū illđ
de q deducit̄ sit distinctū eēntialr̄ a forma.
℞ ꝯ eādē rōeȝ arguit̄ p sic. qꝛ ipfecti⁹ nō ē pn⁹
actiuū actualitatis pfectioris. sȝ illđ eē poten/
tiale ē ipfecti⁹ qȝ sit eē forme cōpletū eductum
p gñatōem. ğ ꝛc̄. Confirmat̄. illđ qđ ē simplr̄
ī potētia de se nō ē actiuū: sȝ illđ eē forme dimi
nutū est in potētia respcū illi⁹ act⁹ ꝯpleti. ğ ꝛc̄.

Pro euidētia h⁹ opionis ē ītelligēđ ꝙ pōere
pn⁹ acti⁹ pōt ītelligi duplr̄. vno° ꝙ p tl̄e pn⁹
pōat̄ aliqđ qđ postea fuit forma: puta ps forme
vl̄ forma sub eē incōpleto. Alio° p pn⁹ actiuū
pōt ītelligi aliq dispō q ꝯseqt̄ materiā q se hȝ ī
rōe pncipij actiui respcū forme gñande. p°° ne
go pn⁹ actiuū ī materia. z°° ꝯcedo. Sȝ iuxta
istā pōnem sūt aliq dubia. Pri⁹ ē ꝙ forme
educūt̄ de potentia materie. ꝛ qđ h dcm̄ est:
Rñdit vn⁹ doctor dicēs ꝙ formā educi de po
tētia materie nihil aliđ ē qȝ formā depēdere in
suo eē ꝛ fieri ꝛ cōseruari ab ipa materia. Et ex
hoc eē dr̄ forma educi ab ītra ꝛ nō dari ab ex̄.
qꝛ suum eē nec° est eē in materia. sic̄ in subō p/
po sibi. Si q aūt forma est q possit eē sine ꝯpo/
sito ꝛ sine materia illa dr̄ ab ex̄. qꝛ de necītate
suū eē nō ē nec° ī materia eē. Alr̄ dic̄ gñal̄ mini
ster mioꝝ gerard⁹ odonis ꝙ forme educunt̄ de
potētia materie. i. de potētia materialiū agen
tiū. Aia. n. rōal̄ cū nō educat̄ de potētia mate
rialiū agentiū ipsa nō dr̄ educi de potētia ma/
terie. z⁹ dubiū est: qꝛ vr̄ ꝭm istā opionē poni
pncipia eē ex alterutris. Cuȝ. n. ponit ꝙ forma
educit̄ de materia ꝛ nō ex aliq sui. Rñ° pnci
pia eē ex alterutris pōt intelligi duplr̄. Uno°
trāsitiue sic ꝙ vnū pn⁹ trāseat in alteꝝ. sicut
materia trāsit ī cōpositū. alio° ītrāsitiue sic ꝙ il
lud ex q fiūt nō trāseat in tale factū. sȝ sit subȝ
factōis ei⁹. ꝛ isto° fiūt forme ex materia nō āt
pmo°. 3⁹ dubiū ē qꝛ videt̄ pōi ꝙ ex nihilo pos/
sit aliqđ fieri. qđ tñ videt̄ eē negatū ab Ari. et
ab alijs phis. vt hr̄ p h⁹. Rñ° ꝛ di° ꝙ istđ pn
cipium ex nihilo nihil fit. pōt ītelligi mltiplr̄.
Uno° vt li ex teneat̄ ordialr̄ vt ex nihilo nihil
fit. i. p⁹ nihil pōt nihil fieri: ꝛ sic ē falsuȝ. Alio°
pōt teneri subiue: ita ꝙ nihil sit qi subm̄ factō
nis ei⁹: ꝛ isto° veꝝ ē apđ qđcūqȝ agēs. Nihili/
tas. n. nō ē subm̄ factōis cū sit idē subm̄ factio
nis ꝛ termini ei⁹ sic̄ idē ē subm̄ mot⁹ ꝛ termini
mot⁹. Alio° pōt ītelligi sic. ex nihilo nihil fit. i.
oē agens ī factōe sua reqrit aliqđ tāqȝ subm̄ fa
ctiōis ei⁹ puta materiā. ꝛ isto mō veꝝ ē de agē
te naturali nō de supra naturali. vñ cōiter sic
exponitur ꝙ ex nihilo nihil fit tanqȝ ex subō:

bñ tanq̃ʒ ex termino. De⁹.n.põt agere ex nihilo ꝛ aliqd ex nihilo ꝓducere. Ita ꝙ nõ presupponit materiã nec aliquid tł'e mediãte q̃ agat. Cui⁹ oppo^m phi posuerunt. ꝙ ãt hoc sit veꝝ pꝫ: bo: qꝛ ĩ deo ẽ infinita põ ꝛ infinita v̄tus. igitur ꝛ oĩpotentia. ſʒ sub oĩpotentia cadit ĩmediate oĩa posse ꝓducere. g̊ ꝛc̄. Et añs pʒ. 8. phisicoꝝ. ꝛ 12. meta. ꝯña pʒ. qꝛ infinita potẽtia nulla ẽ maioꝛ. De hac aũt materia. vtꝝ deus sit cã effectiua ꝛ mediata videbiꝛ ĩ suo loco. Nã de hoc est magna discoꝛdia ĩter phos ꝛ theologos. 4^m dubiũ est cũ in materia ꝑ te nõ sit aliqð eẽ forme. Que ẽ g̊ cã quare magis ex hac materia ꝓduciꝛ hec foꝛma q̃ʒ alia: puta ex grano tritici q̃re nõ põt fieri oliua: cũ sol sit vniformis respectu oĩum. Rñ. hoc iõ est: qꝛ ſm cõmẽtatoꝛẽ 6°. meta. qꝛ in materia sunt quedaʒ ꝓprietates siue ꝓpoꝛtiones siue habilitates que determinãt actionẽ agentis ad certũ terminũ ꝓducendũ. Quintũ dubiũ ẽ de seĩe quid est. Rñ. dico ꝙ semen ẽ coꝛpus quoddam ĩperfectũ ꝓductuʒ a generante cui⁹ foꝛma nõ est a natura ꝑ se intenta sed ꝓpter alteꝝ vt ex ipso generetꝛ aliqð sĩłe generanti. vñ ĩtelligendũ ꝙ semen non poniꝛ vt sit p̃ncipiũ actiuum generatõis p̃ncipałr. tum qꝛ coꝛrumpiꝛ in aduentu foꝛme. tuʒ qꝛ est ĩperfectius foꝛma genita. sed se hʒ in rõe dispositiui materie ad talẽ foꝛmã que q̃i reduciꝛ ad gen⁹ p̃ncipij effectiui. vñ lʒ ista rõ seminalis sit in materia nõ tñ est ipsa materia. neq̃ʒ ẽ aliqua inchoatio talis foꝛme sequẽtis: puta aliquid eẽ incõpletum vt dicit p̃dcã opio: sed rõ seminalis est aliqua qualitas nec° ꝯñs foꝛmã seminis. His visis rñdeo ad rões isti⁹ opinionis in oppo^m. Ad p̃mam nego ꝯñam. Ad ꝓbationẽ de creatõe dico ꝙ ĩter generatiões ꝛ creationẽ est ista differẽtia: qꝛ creari ẽ ex nihilo sui: sicut ex ꝑte ꝛ sicut ex subõ. qꝛ creatõ vel p̃supponit rei creande: nec etiam supponit subiectũ. generatio aũt bñ põt supponeꝛ subiectũ vel aliquid rei generãde. Foꝛma igiꝛ naturałr educta lʒ nihil p̃supponat tanq̃ʒ ꝑteʒ sui. bene tñ tanq̃ʒ subiectũ. vñ lʒ p̃ncipia non sint ex alterutris: vt dictũ est ꝑ modũ termini ꝛ transitiue: bñ tñ ꝑ modũ subiecti ꝛ intransitiue. Et si dicaꝛ de aĩa rõnali ꝙ ipsa p̃supponit subiectũ qꝛ materiã ꝛ tñ diciꝛ creari. Rñdeo ꝛ dico ꝙ ĩ creatõe aĩe sunt due mutatiões large loquendo de mutatõib⁹. p̃ma ĩcipit a suo nõ eẽ ad eẽ ꝛ sic non p̃supponit creãdo aliqð subiectum vł materiã. Scda mutatõ ĩcipit a nõ eẽ vnito aĩe ad eẽ vnitũ ꝛ isto° ꝯcurrit materia. Primo mõ g̊ dʒ dici creatio. 2°. nõ. Ad ſaʒ ꝓbationẽ de naturalitate generatõis pono istã ꝓpõnem ꝙ naturalitas generatõis ꝛ mot⁹ naturał accipienda ẽ ex parte p̃ncipij passiui ad foꝛmã naturałr ĩclinati ꝛ nõ ex parte p̃ncipij actiui ĩpĩ mobili ĩexñtis. ꝓbatio h⁹: qꝛ naturalis mutatõ ẽ ſm quã passũ mutaꝛ ſm ꝙ aptum natũ ẽ mutari a quocunq̃ʒ generãte. Unde. 8. phicoꝛuʒ grauia mouenꝛ deoꝛsum ꝛ leuia sursum. qꝛ sic apta nata sunt moueri. sed hoc ẽ rõe principij passiui. g̊ ꝛc̄. Uñ eo ꝙ aliquid habet aliquam dispõnem naturalem ꝛ inclinatõnẽ. ideo ibi ẽ naturalitas. Hoc etiã pʒ in motu celi vbi ĩtra nõ est aliquod p̃n^m actiuũ intrinsecũ cum sola ĩtelligentia ĩpʒ moueat. Ad ꝓbationẽ que adduciꝛ de diffinitione violenti. dico ꝙ dʒ sic exponi ĩtelligẽdo hoc ꝑticipiũ passo teneri ablatiuẽ ꝛ est iste intellect⁹. Violentũ ẽ quoddam motũ ab extrinseco mouente ĩpo passo nõ cõferente aliquã viʒ. ꝛ hoc ẽ dictum ĩ motu violento passum nõ inclinaꝛ motui: ſʒ in motu naturali ĩpm passum naturałr hʒ inclinationeʒ ad terminũ. ꝛ si non hẽat p̃ncipium effectiuuʒ sui mot⁹ generatio. g̊ foꝛme diciꝛ naturał ꝑ p̃nci^m dispõnis intra: non ꝙ habeat p̃ncipiũ actiuuʒ. In violentis aũt passum est determinãs ꝛ necessitans magis ad oppo^m. In artificialib⁹ aũt videꝛ esse in potentia neutra. Ad ſam dico ꝙ distantia infinita est duplex. quedã positiua: puta ꝑ põnem infinite ꝑfectionis. in altero extremo. Alia negatiua puta ꝑ negatõem ꝯuenientẽ extremoꝝ. p̃ma distantia est inter deuʒ ꝛ ꝛ creaturã. Scda inter duo cõtradictoꝛia. supra p̃mam nullũ agens põt. supra scdam bñ. siue infinitũ siue finitũ. lʒ finitũ non nisi v̄tute ĩfiniti. Ad 3^m dico ꝙ aliqua eẽ idẽ põt eẽ dupłr. vno° positiue. alio° negatiue. dico g̊ ꝙ foꝛma eadẽ que fuit genita fuit p̃us gñabił nõ positiue: qꝛ qð nihil nulli ẽ idẽ positiue nec diuersum cuʒ ista solũ dicanꝛ de ente. 10. meta. ſʒ dico ꝙ est eadem negatiẽ. hoc ẽ qꝛ nõ ẽ alia.

Quantũ ad 2^m arti^m vbi erat videdũ. Utrũ foꝛma generabił ante sui generationẽ habeat aliquod eẽ potentiale ꝓpꝛium distinctũ a materia ꝛ a potẽtia eius. Rñdeo. vbi sciendũ ꝙ fuit vna opio cuiusdaʒ doctoꝛis que posuit ꝙ quodlibet ꝓducibłe añ sui generationẽ haberet aliquod esse: ꝛ aliquã ꝓpꝛiam entitatem. qð quidem tale eẽ non erat existens: sed erat in potentia existendi. ita ꝙ imaginatur ꝙ ipsa non esset nihil. ponit enim rem habere esse quiditatiuũ ante sui existẽtiã. hec autem opinio sic ꝓbatur. Primo arguit sic vnus. vbicunq̃ʒ aliquid diciꝛ de aliquibus duobus maioꝛi vnione q̃ʒ sit vnio generis vel speciei: ibi vtrũq̃ʒ est ens entitate sibi ꝓpꝛia: ſʒ foꝛma diciꝛ de foꝛma ꝓducta ꝛ de foꝛma ꝓducibili maioꝛi vnio ẽ q̃ʒ sit vnio generis vel spẽi. g̊ cum foꝛma ꝓducta dicat aliquã ꝓpꝛiam entitatẽ distinctã a materia ꝛ a quocũq̃ʒ alio est simpliciter ꝛ ĩpa ꝓducibilis ꝛ generabilis. maioꝛ pʒ: nam de ente ꝛ de simpłr non ente nihil põt dici vniuoce maioꝛi vnione q̃ʒ sit generis ꝛ spẽi. nec minoꝛi cũ vnica sint quoꝛuʒ nomẽ ẽ

tōē.ꝛ ꝯm illud nomē rō substantie est eadem:
que non potest competere enti ꝛ nihilo. vñ con
tradictorijs cuiusmodi sunt ens et nihil. nihil
potest esse cōmune vniuocum: nec maiori nec
minori vnione. Minor probatur. quia vł eadē
forma que est genita numero fuit prius genera
bilis vł alia ꝛ alia. Si alia ergo ista que fuit ge
nita nunq̄ generabilis. Si eadem numero cū
numeralis vnitas sit maior q̄ vnitas generis
vel speciei. 5°. metha. sequitur necessario propo
situm. Tenentes istam partem dicunt istam
rationem esse insolubilem. Item omnis propa
passio presupponit subiectū in esse simpliciter
omnis propositio actualiter vera presupponit
terminos. sed veritas est passio entis ꝛ ista pro
positio fuit eternaliter vera: forma est forma:
sortes ē sortes. ergo oportet ꝙ vtrunq̄ habeat
veram entitatem ꝛ non sint precise nihil. ꝙ au
tem ista sit eternaliter vera. sortes est sortes. ꝛ
sic de alijs consimilibus alijs: licet quidam ve
nerabilis doctor eā diu negauerit: ego probo.
Tum q2 vel ista est vera vel sua contradicto
ria. si ista ergo non est vera ab eterno sor. ē sor.
ergo ista est vera eternaliter. sortes est non sor.
sed sor. ꝛ non sor. sunt contradictoria. ergo vnū
contradictoriū p̄dicatur de alio. sed hoc ē im
possibile apud omnem potentiam. ergo ꝛc̄. tū
etiam quia omnis ꝓpositio negatiua vera est
per accidens ꝯm Aristo. p̄mo perihermenias: eo
ꝙ reducit̄ ad aliquā affirmatiuam per se verā
maxime ad istam in qua idē de se predicatur.
sed ista per accidens est vera eternaliter. bonū
non est malum. ergo ista reducitur ad aliquā
affirmatiuam: puta in qua idē p̄dicatur de se:
puta ad istam. bonū est bonum. tum etiā per
eandem rōnem deus verificassꝫ istam ex tp̄e.
omne totum est maius sua parte: ita ꝙ añ mū
di initiū non fuisset vera. tum etiam q2 hoc ē
hoc. q2 hoc significat hoc. 4°. metha. sed sor. ab
eterno sensit idem ꝙ in esse ꝓducto. habet̄ enī
scīa de re non exñte. ğ ꝛc̄. ¶ 3°. principalr̄ ar
guitur sic. In quocunq̄ includit̄ drīa entis in
ipso includitur entitas. sed in quolibꝫ ente añ
sui ꝓductionem includitur differentia entita
tis. ğ ꝛc̄. maior pꝫ. q2 iposs̄ibile est ꝙ in aliquo ī
cludat̄ diuidēs qn in ipso includat̄ diuisū. mi
nor pꝫ. q2 actus ꝛ potentia sunt drīe entis. vel
saltē rōnes diuisiue. 9°. meta. sed in quolibꝫ ꝓ
ducibili īcludit̄ potentia. q2 quodlibet ē in po
tentia. ğ ꝛc̄. ¶ Preterea quorunq̄ cadentium
sub extremis vnius ꝛ eiusdē ꝯdictionis aliqd
includit̄ in vno qđ non in alio. quia impossibi
le est ꝙ contradictoria ꝑ oīa includant eadem
sꝫ nihil iposs̄ibile ꝛ nihil possibile cadūt sub ex
tremis vnius ꝛ eiusdē cōtradictionis que ē in
ter possibile ꝛ iposs̄ibile. ergo aliquid includit̄
in vno qđ nō in alio. sꝫ hoc non ē nihileitas cū
sit cōis vtriq̄. ğ aliquid p̄ter nihileitatē. sed h̄

nō est nisi dicat aliquam entitatem. ergo ꝛc̄.
Confirmat̄. de quocūq̄ predicat̄ extremum ꝯ
dictionis positiuꝰ ipm̄ est aliqua entitas. sed de
creatura eternaliter predicat̄ huiusmōi extre
mum. ğ ꝛc̄. maior pꝫ. q2 contradictio est īter ēs
ꝛ non ens: ita ꝙ positiuum est ens aut non ens
4°. meta. minor pꝫ. quia ista ē eternaliter vera
forma est ꝓducibilis que est extremum positi
uum hꝰ ꝯtradictionis ꝓducibile ꝛ nō ꝓducibi
le. ¶ Preterea arguo sic. in quocūq̄ īcludit̄ re
latio realis non facta nec ficta per intellectum
ipm̄ aliquā entitatem realem includit. sed in q̄
cunq̄ ꝓducibili est huiusmodi. ergo ꝛc̄. minor
ꝓbat̄. q2 potentia refert̄ ad actum 9°. metha. sꝫ
quodlibet ꝓducibile extra intellectū est in po
tentia. ğ extra intellectum refert̄ ad actum.

¶ omne scibile scīa vera reali verissima ītel
lectione ꝑ se intelligibile est aliqua entitas. sꝫ
quelibet creatura ante sui ꝓductionem est hꝰ
ergo ꝛc̄. maior patet. scīa enim est eorū q̄ vera
sunt. ꝛ nihil potest intelligi nisi sit ens. mīor pꝫ
deus enim intelligit ꝓducibilia habetq̄ scīā
de ipsis. ergo ꝛc̄. Sed contra istam opinionē
arguitur sic. quia tunc sequit̄ ꝙ nihil possꝫ no
uiter creari. ꝯñs est falsum. ergo ꝛ añs. ꝯña ꝓ
batur. quia illud non potest creari cuius p̄ces
sit totum verum esse reale: quod simplr̄ non ē
nihil. ista patet. nam creatio est de nihilo sui. sꝫ
per te creatura ante sui ꝓductionem habet ve
rū esse reale ꝛ non est simpliciter nihil. ğ ꝛc̄.
Confirmat̄. quero enim quid forma generabi
lis acquirat in sui ꝓductione. vel enim acqrit
aliquā entitatem essentialē quā prius nō ha
bebat. vel solum accidētalem. si essentialē. ğ
tota eius essentia non prefuit in esse quiditati
uo. Et similiter quererem de isto esse acquisito
Ipm̄. n. fuit prius possibile ꝓduci. ergo simili
ter ante sui ꝓductionem habuit veram entita
tem. tunc vel aliquid acquisiuit in sui ꝓductō
ne vel nihil. non nihil. q2 omnis noua ꝓductio
ad aliquod nouū determinat̄. si aliquid tūc si
cut prius illud fuit prius possibile ꝓduci. si di
cat̄ ꝙ acquisiuit aliquā entitatē accñtalem. ğ
nec in generatōe nec in creatōne non acquirit̄
nisi solum accidēs. ꝛ sic non hēbunt ab altera
tione drīam. Et similiter queram de illo eē ac
cidentali acquisito. quia ipꝫ fuit prius possibi
le ꝓduci. ergo quando ꝓducitur aliquid acqui
ritur: aliter non esset ꝓductio. ꝛ sic ꝓcedam de
illo alio in infinitum. Ideo dicat̄ aliter ꝙ nul
la creatura ante sui ꝓductionē habuit aliquā
entitatem realem in se. ꝛ cum hoc tamē dico ꝙ
fuit realiter ꝓducibilis. Hec opīo sic ꝓbat̄.
Istam entitatē realē quā dicis ꝙ habet creatu
ra vł hꝫ a se vel hꝫ ab alio. non pōt dici a se: tū
quia Ioānis p̄. oīa ꝑ ipm̄ fcā sunt ꝛ sine ipso fa
ctū est nihł. tum ēt q2 solus deꝰ est a se ꝛ eē a se
dicit ꝑfectionē: ꝛ ab alio nō dependere. sed oīa

dependēt a deo. Eſt.n.dare in vniuerſitate en/
tiuȝ aliquod vnuȝ ens ſimpľr pꝰ a quo oīa de/
pendent. Vñ.12.meta. vnꝰ ergo ꝑnceps. Si ab
alio cum nihil fit ab alio niſi ꝑ ꝓductionē.ergo
ante ſui ꝓductionē fuit ꝓducta. ⁊ tunc queraȝ
cum omne ꝓductū ſit prius ꝓducibile.qꝛ potē
tia precedit actuȝ in eiuſdē.9.meta. ⁊ per te oē
ꝓducibile dicit aliquā entitatem: vt etiaȝ per
tuas rōnes optime ꝓbari poſſet.ğ anteꝗ̃ babe
ret entitatē babuit entitatem. ⁊ tunc querā de
illa entitate vt prius. Preterea iſtam entita
tē quam dicis creaturam babere ante ſui pro/
ductionē: vel deus poteſt ipſam anibilare ī ta
li eē vel non. ſi non.ergo neceſſitatꝰ ⁊ poterit ali
cui dare eſſe ⁊ non auferre. quod eſt manifeſte
falſum. ſi poteſt anibilare tunc boc facto vel
ipſa creatura eſt poſſibilis ꝓduci vel non. ſi ſic
cum per te omne ꝓducibile includat aliquā en
titatem.ergo qñ nullam babet entitateȝ babȝ
entitatem. ſi non poteſt.ergo poterat eiuſ potē
tia mutari: qꝛ prius poterat ⁊ non nunc. Ad
euidentiā buius opinionis pono aliqua dicta.

Primum dictū eſt ꝙ iſta poſſibilitas ⁊ potē
tia qua creatura dicitꝰ ab eterno ꝓducibiľ non
eſt aliqua potentia in creatura formaľr exiſtēſ
cum ſit nihil ipſa creatura. ſed eſt preciſe ipſa
potentia diuina denoīans ipſa ꝓducibilia. vñ
ſicut eadeȝ ſcientia qua deus ſcit ipſas creatu
raſ.creature ſunt a deo ſcite ⁊ non aliqua ſcien
tia ipſis formaliter inexiſtente. ſic ⁊ eadem po
tentia qua deus poteſt ꝓducere creaturas.cre
ature ſunt poſſibiles ꝓduci ab eo. 2ᵐ dictuȝ
eſt iſtud ꝙ creatura ab eterno babet eſſe potē/
tiale per eē diuine potentie abſolute. ſed babet
eſſe ꝓductum per exercitium diuine potentie.

3ᵐ dictum ē ꝙ licet creatura nullū eē reale
babeat in ſe ante ſui ꝓductionem. babet tamē
eſſe in ſuis cauſis ⁊ in aliqua eſſentia denomi/
natiua. Ubi ſciendum ꝙ creatura ante ſui ꝓ
ductionem babet octo vľ nouē modos eſſendi
⁊ accipit decimum ꝑ ꝓductiōem. ꝓmꝰ modꝰ
eēndi eſt eē ꝓducibile ⁊ potētiale. 2ꝰ moduſ
eſt eē ideale. 3ꝰ eſt eē intelligibile. 4ꝰ ē eſſe
in intellectu. 5ꝰ eſt eē volibile. 6ꝰ modꝰ ē eē
volitū. 7ꝰ modꝰ eſt eē ponibile. 8ꝰ modus
eſt eē poſitū. 9ꝰ modꝰ ē eē ꝗditaꝰ in eē tñ potē
tiali. 10ꝰ modꝰ qui bꝛ ꝑ creationē accipit eſſe
poſitiuū. 4ᵐ dictū eſt iſtud ꝙ ratō cui attri
buitꝰ potentialitas eſt ratio cōceptibiľ rō cōce
pta: rō poſſibiľ: rō poſitiua: rō nō necº poſitia:
rō non actualiter poſitiua: ratio in ꝓma cauſa
ṽtualiter cōtenta. 5ᵐ dictum eſt iſtud ꝙ tri
plex eſt potentia ſiue tripľr poteſt accipi. vnoº
accipitꝰ potentia ꝓ eo qḋ ē principiū entis: de q̃
loquitꝰ Ari. 2º de aīa. ⁊ 8º meta. Ideo ex mate
ria ⁊ forma fit vnum. qm̃ boc ē actuſ ⁊ reliquū
potentia. Hoc etiā mō loquitꝰ cōmētator in de
ſubā orbis vbi dicit ꝙ materia ſubſtātiatꝰ per

poſſe ⁊ ad iſtum modū reducitur modus potē
tie actiue ⁊ paſſiue de qua 9º meta. dicitꝰ ꝙ po/
tentia actiua eſt que eſt principiuȝ tranſmutā
di aliud inquātuȝ aliud eſt. ſed potentia paſſi/
ua eſt que eſt principium tranſmutandi ab aº
inquantū aliud eſt. Et iſta potentia differt a ꝓ
ma. quia prima potentia eſt principiuȝ entis ꝑ
modum partis totum illud cui eſt principium
conſtituentis. Iſta aūt vȝ actiua ⁊ paſſiua eſt
principium entis ⁊ non per moduȝ partis. ſed
per modum agentis vel patientis referēdo ſin
gula ſingulis. alia eſt potentia que nec eſt prin
cipium per modum partis nec per moduȝ agē
tis vel patientis. ſed eſt differentia entis. et hꝰ
eſt potentia que cuȝ actu diuidit ens. ⁊ iſta dif
fert a potentia ꝓma. quia prima ſtat ſimul cuȝ
actu. iſta autem non. Preterea quia pria nō
eſt eiuſdem generis cum actu iſta bene. qꝛ ideȝ
quod eſt primo in potentia eſt poſtea in actu.
ſubiectuȝ auteȝ eſt in potentia primo ad actū.
quia eſt actus eius que non ſunt eiuſdeȝ gene/
ris. ⁊ iſta potentia dicitꝰ eſſe potentia metaphi
ſicalis. Tertia potentia eſt que nec eſt prin/
cipium nec differentia entis. ſed tm̃ modus cō
poſitionis de qua ꝓmo perhiermenias. dicitꝰ ꝙ
poſſibile eſt hominem currere. ⁊ hec eſt potētia
logyca. Ex ꝓdictis ergo poteſt patere de hoc ꝙ
principaliter queritꝰ. ſ. vtrum forma generabi
lis ante ſui ꝓductionem babeat aliqḋ eē potē/
tiale. Si.n.intelligit per illud eē potentiale
aliquod eē reale: ita ꝙ non dicatꝰ ſimpliciter ni
hil. dico ꝙ non. patet ex precedentibus. ſi autē
per eē potentiale intelligit hoc: vȝ ꝙ forma ge
nerabilis eſt ſimpľr nihil. tamē babet poſſibili
tatem eēndi: dico ꝙ ſic. nam eadeȝ potentia ſi/
cut dixi qua generans poteſt formā generare:
forma eſt generabilis ⁊ eadē potentia qua ma
teria poteſt recipere formam: forma eſt poľis
recipi. His viſis. Rñº ad rōnes illius opini
onis. Ad ꝓmam cōcedo maiorem ſi dicatꝰ po
ſitiue de illis. minorē tamen nego. non.n.dicitꝰ
idē poſitiue ſȝ negatiue. Vñ ad formā rōis cū
dꝛ. aut eadem forma nūero que ē genita gñabi
lis fuit ⁊c̃. Dico ꝙ eadē erat negatiue. hoc ē qꝛ ñ
eſt alia. nō aūt poſitie: qꝛ idem ⁊ diuerſuȝ poſi/
tiue dicuntꝰ ſolū de ente. illud aūt qḋ nihil eſt:
nec eſt idē nec diuerſū poſitiue. Ad 2ᵐ. Ubi
ſciendū ē ꝙ iſtud argumētū tangit vnā diffi/
cultatē ſatis dubiā. Utrū ad veritatē ꝓpoſiti
onū eternaꝝ requiratꝰ aliqua entitaſ. lȝ Frāciſ
cus de maronis dicat ꝙ ſic: nō tñ poteſt ſtare:
vt probatum eſt ſupra. Dico ğ ꝙ ad veritatem
talium ꝓpōnum ſufficit preciſe ꝙ termini ba/
beant eſſe cōceptum ⁊ non eſſe reale. Cuiꝰ ratō
poteſt eſſe. ꝓpoſitionis enim veritas eſt circa
compōnem ⁊ diuiſionem intellectus 9º meta.
⁊ ꝓ ꝑhiermenias. termini ğ ſunt concepti ⁊ bñt
eē cōceptū anꝗ̃ ꝑ intellectū vniantꝰ eē ğ ꝯceꝰ

videtꝫ q̄ solū sufficiat ad hoc.q̄ð etiā signo de-claratur.sic.n.ista est vera sor.est sor.ita ista chi-mera ē chimera ⁊ tñ chimera nullā h̄z ētitatē
Cōtra hoc q̄ ista non sit eternaliter vera.sor. est sor. arguit̄ p̄mo sic. vbicunq̄ non ē oppo^{m} i adiecto nec est p̄dicatū s̄m accidens l3 inferre ex cōiunctis ad diuisa.z.° p̄bierme.sed dicēdo sor.est sor.non est predicatum s̄m accidens.vt patet nec est oppo^{m} in adiecto idest in predica to.ḡ ⁊c. Preterea z.° arguit̄ sic.sor.ē sor.ergo sor.est.sed hoc ē falsum.ergo ⁊ illud. P̄ eadē ratione conceditur ista.sor.est homo ab eterno cum sint p̄pōnes incōmutabiles.sed illud q̄ð predicat̄ de alio cum determinatōe distrahen te vel diminuente non pōt predicari de ip̄o ab solute.ergo cū homo prediceť de sor.cu3 ista de terminatione distrahēte q̄ est mortuus.ergo non poterit predicari de ip̄o absolute. P̄ illō quod nihil est non potest alicui vniri.s3 omnis p̄positio p̄supponit vnionem.ergo ⁊c. R̄n̄.° ⁊ dico q̄ qn̄cunq̄ hoc verbum est:ē adiacens 3.° implicat aliquid repugnans ip̄i esse z.° adiacē-ti non lic3 arguere ab esse 3.° adiacenti ad eē z.° adiacēti sicut est in p̄posito.cum eni dico sor.ē sor.non implicat̄ existere sor.cum autē infert̄ ergo sor.est.implicat̄ existere. ⁊ sic intelligitur ista p̄positio Ari. vnde dico q̄ etia3 v̄tualiter in esse 3.° adiacenti implicat̄ oppositum ip̄ius esse scd̄o adiacentis. Ad z^{m} dico q̄ eo modo quo p̄dicatur cum determinatiōe distrahente non predicat̄ absolute:q̄ esse mōtuū distrahit ab esse reali hominis non ab esse composito.iō non p̄dicat̄ absolute q̄tum ad eē reale:sed q̄^{m} ad eē conceptum Ad 3^{m} dico q̄ ad hoc q̄ ali qua vniant̄ sufficit q̄ habeant esse conceptum Ex p̄dictis p3 q̄ nō oportet q̄ si ista ē vera sor. ē sor.q̄ sor.hēat eē reale.⁊ sic p3 z^{m} p̄ncipale.

Quantū ad 3^{m} p̄ncipale dico q̄ poten tia vt est dr̄ia entis dic̄ eē v̄-tuale nō esse formale rei.Un̄ diuisio entis i ēs in actu ⁊ in ens i potētia accipienda est:ac si di ceret̄.aliq̄ð habet eē in se aliud esse v̄tuale rei i sua cā.Aliter dicit̄ q̄ verū ē de potentia distin ctiua.potentia aūt ē distrahibilis a ratōe enti sicut si diceret̄ q̄ mortuum ⁊ viuū diuidūt ho minem. Ad 4^{m} dico q̄ aliquid icludere aliō pōt esse dupliciter.Uno mō in se. alio mō i sui cā.Et hoc sufficit ad veritatē maioris tue q̄ in cludat aliquid in sua causa non in se. Ad con firmationē dico q̄ de illo q̄ð nihil est potest p̄-dicari denoīatiue extremum contradictionis positiuū licet non quiditatiue nec formaliter nihil dico in se.licet bñ habeat eē in sua causa. Unde sciendū q̄ homini in eternitate non iest esse simpl'r:nec chimere.tamē homini nō repu-gnat affirmatio que est eē aliquid.s3 tantū inē sibi negatio ip̄ius eē per remotionē cause non ponentis in eē.chimere vero repugnat q̄ñ nul la causa posset ponere eam in eē.quare ergo ho mini non repugnat.chimere vero repugnat. r̄ōˢ ē q̄nia hoc est hoc.⁊ illud est illud.⁊ hoc r̄pu gnantia3 non includit.illud vero bene. ideo h̄ est possibile.illud vero impoſe: non p̄pter ali-quā entitatem quā dicat hoc plus q̄̄ illud.
Ad 5^{m} dico q̄ relatio potentialitatis est tm̄ ob iectaliter in re possibili non formal'r:quia non dicit̄ poſe ex aliqua possibilitate quā in se ha-beat.sed quia est obiectum ⁊ terminus diuine potentie.vnde potentia obiectaliter non fun-dat relationem formalem. Ad 6^{m} dico q̄ il-lud quod est scibile suffic̄ q̄ habeat esse rep̄nta tiuum vel eē conceptum.His visis pat3 respō sio ad argumēta principalia questionis.Ad au ctoritatem Arist.z.° huius natura ēst principi-u3 motus ⁊c.Dico q̄ per principium intelligit̄ aliquod p̄ncipiu3 dispositiuū ⁊ naturaliter ali quod huius receptiuū. Ad aliam auctorita tē ex determinato fit determinatum ⁊c. Dico q̄ ex eo ē.q̄ inest principium aliquod disposi-tiuū.rōne cuius fit hoc determinate ita q̄ nō illud.Un̄ ratio quare ex semine leonis non fit asinus est:quia sunt ille dispositiones tātū ad istam formam:ita q̄ non ad alia3.⁊ sic pat3 ad aliam confirmationē. Ad rōnem dico q̄ non requirit̄ q̄ distinguat̄ realiter cū distinctio sit passio entis.s3 debent dici non idem. Ad cō firmatōe3 iā p3 ex dcis.⁊ h̄ ad qōe3 sufficiāt.

Ueritur Juxta tex.vtrū quā titas possit abstrahi a materia sensibili.et videt̄ q̄ nō.q̄ si cut res se habet ad eē:ita se h̄3 ad intelligi. sed q̄̄titas nō pōt eē sine materia sensibili.ḡ nec i-telligi.maior p3.q̄ eo modo quo res est:eo mō mouet intellectū:cu3 non possit aliter mouere q̄̄ sit. Confirmat̄ ratio.intelligere rem al'r q̄̄ ē.est ip̄am falso mō intelligere:s3 quātitas nō pōt eē sine materia sensibili.ḡ ⁊c. P̄ nullum posterius potest itelligi sine suo p̄ori.sed mate-ria sensibilis est prior quātitate.ḡ ⁊c.maior p3. q̄ nihil potest intelligi sine eo a q̄ ē ⁊ dependet nihil.n.cognoscitur nisi per suas causas ⁊ p̄nci pia p̄ huius.ḡ ⁊c. Ad opp^{m} est Aris.h̄ i textu.

Respondeo vbi pono aliqua dcā. Primū dictū est istō: q̄ duplex est intellectio:quedam est precisiua: alia est diuisiua vt positum fuit supra in qōne de ente p̄ huius.p̄ma consistit in actu simplici intellectus quādo aliquid tale precise intelli-gitur ⁊ absolute. vel s̄m istam rationem: ita q̄ non s̄m illam licet vtrunq̄ includat.alia vero consistit in diuisione intellectus.et in hac stat veritas ⁊ falsitas.in p̄ma vero nō. z^{m} dictu3 ē istud q̄ duplex est abstractio.quedā est rōis. alia real.real est s̄m quā ponit̄ vna res preter aliā existere sic posuit Plato de ideis. Est alia intellectualis siue rōnis.⁊ ista est duplex.vna

vnius nature que ꝼm se ē prioꝛ alia posteriori.
vel accñtaliter sibi ↄiuncta. alia est abstractio
non nature absolute ab alia: sed alicuius natu
re sub aliquo mō considerandi ꝑori a seipa sub
mō posteriori. Exemplū primi vt cuȝ abstrahi
tur q̃tum a quali. quantitas. n. prioꝛ ē ipsa q̃li
tate. Exemplum secundi vt cum natura speci/
fica abstrahitur ab ipsa differentia indiuidua
li ⁊ intelligitur sub modo cōi: ⁊ ꝼȝ hoc pono ali
quas ꝓpositiones. Prima ē ista. ꝙ quãtitas
potest abstrahi abstractiōe ꝑcisiua: ⁊ abstracti
one intellectuali ꝑmo mō dicta a materia sensi
bili. hoc ꝓbatur. quicquid est ꝑfectionis ī potē
tia inferiori ⁊ sensitiua nō debȝ remoueri a po
tentia superiori ⁊ intellectiua. sed sensus visus
qui est inferioꝛ ⁊ īperfectioꝛ intellectu pōt ali/
qua cōiuncta vꝰ apprehendere sine reliquo vt
in lacte. g̊ ⁊c̃. Confirmatur. quascunq̧ enti/
tates distinctas eēntialiter intellectus potest
ītelligere distincte. sed quãtitas ⁊ materia sen/
sibilis est hiꝰ. g̊ ⁊c̃. Maioꝛ patet. qꝛ ens est ob/
iectum intellectus. g̊ vbi alia ⁊ alia entitas ibi
alia ⁊ alia ītelligibilitas. ⁊ per ↄñs distincta in
tellectō. cū g̊ ipa sint q̃dã absoluta īteꝰ poterit
ferri sup vꝰ: ita ꝙ ñ sr aliō. Scōa ꝑpō ē ista:
ꝙ q̃titas nō pōt abstrahi abstractōe diuisiua vl̓
reali a materia sensibili. ista pȝ. Nã illa que ñ
sunt separata ꝼm existentiaȝ vnū necessario est
ī alio ⁊ nō ꝑter illō non pñt abstrahi abstractō
ne reali nec ītellectione diuisiua: materia sensi
bilis ⁊ quantitas sunt hiꝰ. g̊ ⁊c̃. 3ꝰ dictuȝ est
istud ꝙ ad sciam mathematicaȝ quatuoꝛ nec°
requirunt̃. ꝑmum ꝙ sint quãtitates. 2ꝰ ꝙ q̃ti
tates sint cōiuncte ꝼm eē qualitatibus sensibi
libus. 3ꝰ ꝙ sint absoluta ꝼm considerationem
ītellectus. 4ꝰ ꝙ ab eis aliqua actio nō ꝓcedat
4ꝰ dictuȝ est istud ꝙ due scie sunt pure ma
thematice. s. geometria ⁊ arismetrica. geome/
tria ē de linea ⁊ superficie. arismetrica vero de
numero. tres vero sunt ꝑtim mathematice ⁊ ꝑ
tim naturales. s. musica astrologia ⁊ ꝑspectiua
Musica subalternat̃ arismetrice. est eni de nu
mero relato ad sonum ⁊ rōe soni est naturalis
rōne numeri ⁊ mathematica. alie autē due sub
alternant̃ geometrie. vñ astrologia ē de magni
tudine absoluta ꝼm sensuȝ cōem vt per motū.
perspectiua vero ꝑ sensibile proprium vt visua
le. Est. n. ista perspectiua de lineis visualibus.

His visis Respōdeo ad rōes. Ad
primã vno° potest dici ꝙ
ꝓpositio assumpta est vera de esse quiditatio.
impossibile ē enim reȝ intelligi qn intelligat̃ eꝰ
entitas. Eius autem entitas ē eius quiditas.
Aliter potest dici ꝙ ista ē vera non de intelle
ctione simpliciter ⁊ precisiua. possum. n. intelli
gere hominē ꝼm ꝙ animal ē. ⁊ non ꝼm ē ratiōa
lis. ⁊ tamē ipsa in esse non sunt separata. Est ãt
vera de intellectione diuina: qꝛ consequitur eē
rei. tale aūt non ē hic. Ad cōfirmatōem dico
ꝙ intelligere rem aliter q̃ȝ sit potest eē dupl̓r.
Uno mō q: intelligat̃ aliter q̃ȝ sit ħ est sub mō
repugnanti sue ꝓprie entitati vt ītelligere deū
eē corporeū. ⁊ in ista intellectione simpl̓r est an
nexa falsitas. Alio modo ītelligit̃ res al̓r q̃ȝ sit.
hoc ē qꝛ non est in eodē modo quo est. nō tamē
intelligit̃ sub mō repugnanti sue nature ꝓprie
vt intelligere accidens precise non ītelligendo
subiectum. ⁊ eↄ° ⁊ isto modo ītellectionis nō ē
annexa falsitas. ⁊ iste modꝰ intellectionis siue
intelligendi est in ītellectione mathema. Ad
2ꝰ potest dici ꝙ verum ē de intellectione diui
siua. Aliter forte diceret̃ negando minorem cū
oīa accidentia fundent̃ mediante quantitate.
ꝑmus modus soluendi satis videt̃ ad pūctuȝ.
Et hec de questione dcã sufficiant ad pñs.

Circa capitulū de causis. quero tã
tū istã qōnem. vtruȝ cãlitas
cause finalis sit causa cãlitatis cãe effi
cientis. Et videt̃ ꝙ nō. ꝑ qꝛ sequeret̃ ꝙ idē eēt
causa suiipius. Et ꝙ idē respectu eiusdeȝ esset
causa ⁊ causatum. ⁊ per ↄñs ꝑus ⁊ posterius se
ipso. ↄñs est falsum. g̊ ⁊ añs. falsitas ↄñtis pȝ.
ↄña ꝓbatur. quia quicquid est causa cause est
causa causati in libro de articul̓ fidei. et pōt ar
gui ex ꝑma ꝓpōne de causis. Ois causa ꝑma
ria prioꝛ est ⁊ plus influit ⁊c̃. Si g̊ finis est cau/
sa cãlitatis cause efficientis. cū cã efficiens sit
causa finis: vt medicus est cã ꝓductiua sanita
tis ⁊ in isto 2° sunt sibi inuicem cause finis ⁊ ef
ficiens sequitur a ꝑmo ad vltimum ꝙ finis est
cã sui. ⁊ per ↄñs patent alia incōueniētia. quo
modo ideȝ respectu eiusdē erit causa ⁊ causatū
g̊ ⁊c̃. ꝑ si finis eēt cã cãlitatis cãe efficiētis.
vel essȝ causa ꝼȝ ꝙ ens: l̓ ꝼ ꝙ ñ ēs. non ꝼ ꝙ nō
ens: qꝛ non ens nullius ē cã. per illud. n. quod
nō ē nihil habet eē. finis autē est formal̓r cau/
sa entis. nec ꝼm ꝙ ens. qꝛ vt sic iam haberet̃ fi
nis in intētione. g̊ ꝓpter finem in ītentione nō
mouebit̃ efficiens cū habitibus pñtibus ī ma
teria cesset motꝰ ex ꝑ de generatōe ⁊ motꝰ ⁊ ap
petitus sint ꝓpter indigentiaȝ ꝑ hꝰ. ⁊ 2° de aīa
g̊ ⁊c̃. ꝑ qō mouet actu hȝ eē actu. sȝ finis vt
cã non habet eē actu. g̊ ⁊c̃. maioꝛ pȝ. qꝛ nullum
exñs potest fundari supra nō exñs. motio aūt
actualis siue naturalis est quid exñs. Et iterū
qꝛ oē quod mouet aliquo mō est in eo. g̊ modo
quo mouet eo mō est. si ergo nō est actu nō mo
uet actu. minoꝛ patȝ. sanitas que mouet medi/
cum non est: cum nihil ꝓpter id qō iam est mo/
ueat̃. Ad oppoꝰ est Aris. in tex.

Respōdeo vbi sic ꝓcedam. Prio
eni videbit̃. vtruȝ finis
sit causa ꝼm esse qō habet intentione agentis:
vel ꝼm esse reale. 2° videbit̃ ꝑncipale quesitū.
Et cum eo simul aliqua puncta de causa finali
nec non de eius ꝑfectione ⁊ de eiꝰ prioritate.

3º vtrum deus ſit cauſa finalis oīum ⁊ cū hoc ſi ſit cā effectiua. nā de h ſūt ſpāles difficltates.

Quãtum ad p̄mum recitabo p̄ duas opiniones. 2º dicam ad ꝓpoſitum q̄i inter ipſas mediando.

Quãtum ad p̄mū eſt ſciēdū ꝙ fuit vna opīo cuiuſdā doctoꝛis ꝙ finis eſt cā q̄tum ad eē reale. Hec opinio ſic ꝓbat̄ cuiuſlibet effectus realis quelibꝫ eiꝯ cā debet eē realis, ſed finis eſt cā alicꝯ effectus real. g̊ ipſa debꝫ hr̄e eē reale. ⁊ per ꝯñs nō intētionale. maioꝛ pꝫ. qꝛ nullum ens reale extra dependet ab aliquo eē intentionali cū ſit iꝑfectiꝯ finis ⁊ hꝫ eē ꝑfectius q̄ effectus. in eſſe autem intentionali habꝫ eē imperfectum ⁊ diminutū g̊ ⁊c̄. Confirmat̄. cauſalitas realis ē perfectioꝛ ⁊ nobilioꝛ cālitate intentionali. ſed cauſalitas finis eſt nobilioꝛ ⁊ ꝑfectioꝛ ſm ph̄m hic in textu. g̊ ⁊c̄. maioꝛ pꝫ. qꝛ omne non dependens ab intellectu eſt perfectius dependente. cauſalitas āt non real̄ depēdet ab intellectu real̄ h̄o nō. g̊ ⁊c̄. P̄ eo mō finis eſt cauſa quo. habꝫ rationem ꝓpter quid reſpectu agentis. ⁊ reſpcū illoꝛuꝫ que ſunt ad finem. ſed agens quodcūq̧ agit ꝓpter finem extra: non ꝓpter finem intra vel in intentione. g̊ ⁊c̄. maioꝛ patet. quia ꝓpter quid dicit cām. ⁊ finis ē cauſa ꝑꝑ quid reſpcū alioꝝ. vt hr̄ hic. ꝓbatio minoꝛis. tum p̄ qꝛ nullū agens agit ꝓpter finē iā habitū. Iſte aūt in itentione ē iā habitꝯ añ actionē agentis ⁊ ſolū ē habēdus vt extra. tum ēt qꝛ ſanitas in intentione non perficit effectum. quātūcūq̧. n. infirmus conciperet ſanitatem non ꝓpter hoc ſanaret. imo certum eſt ꝙ ille cogitatꝯ ſibi noceret.

Confirmat̄. ſub illa ratiōe finis ē cā ſub qua alia oꝛdināt̄ ad ip̄m ⁊ ſub qua homo oꝛdinatur ad ipꝫ. ſed ea que ſunt ad ip̄m finē ſunt ad ip̄m vt extra in effectum non vt in intentione agentis. ⁊ hō non mouet̄ ad ipꝫ vt in itentōe agētis tum etiā qꝛ hoc eſt eē diminutū. tuꝫ qꝛ ſm tale eē iam ponit̄ finis anteq̄ aliqs ad ip̄m moueatur. g̊ ⁊c̄. Et hec videt̄ intentio ph̄i in 2º huiꝯ ⁊ in 5º meta. vbi dicit ꝙ finis ⁊ effectus ſunt ſibi iuicez cāe ſm ſe ⁊ non ſcd̄m accidēs. eo g̊ modo finis eſt cā q̄ effectꝯ. ſꝫ effectꝯ hꝫ rōeꝫ cāe ſꝫ eſſe qd̄ habet in re extra. non vt intentione alicuius. ergo ſic ⁊ finis.

Secūdo eſt alia opinio cuiuſdā doctoris qui ponit ꝙ finis eſt cā ſecunduꝫ eſſe intentionale. hec ꝓbatur ſic. oīs cauſa eo modo quo eſt cauſa eſt prioꝛ ſuo effectu. ſꝫ finis ſecundum eē quod habet extra nō eſt prioꝛ. imo poſterioꝛ effectu cuꝫ prius ſint ea que ſunt ad finem q̄ ipſe finis. finis etiā eſt ꝑfectioꝛ qui eſt poſterioꝛ perfectibili. g̊ ⁊c̄. P̄ eo modo finis eſt cauſa quo modo ei repugnat habere rōnem cauſati. pꝫ. cauſa vt cauſa nō poteſt habere rōnem cauſati vel effectus. ſꝫ finis vt extra habet rōneꝫ cauſati ⁊ effectus. nō aūt ſm eſſe intentionale. g̊ ⁊c̄. P̄ eo modo finis ē cauſa quo concurrit ad actionē agentis. ſed finis ſm eſſe extra non concurrit ſed ſequit̄ ipaꝫ actōem. ergo ⁊c̄. Ad hoc etiam videt̄ opinio Auicen. 6. meta. ſue caº de fine. vbi dicit ꝙ cauſa finalis non eſt cauſa nec inuenta extra. ſed ē inuenta ab agente.

Quãtum ad 2ꝫ huius p̄mi articuli eſt ſciendū ꝙ eſt vnus moꝯ dicendi illius doctoꝛis reuerendi frīs Francīſci de marchia oꝛdinis minoꝛū ſupꝛa p̄mū ſententiarum diſt. 2. dicens ꝙ vtraq̧ iſtarum opinionum dicit aliquid veritatis licet videātur contrarie. Ad cuius euidētiam ipſe notat ꝙ finis habet duplicez cauſalitatem ſicut ⁊ agēſ vel efficiens. ſunt. n. ſibi iuicez cauſe ⁊ ſibi mutuo concurrunt. quot ergo cauſalitates habet efficiens tot habet finis. efficiens autem habꝫ duplicem cauſalitatem. vnaꝫ q̄ immediate cadit ſuper fieri rei ꝓducendi q̄ cauſalitate effectiua rem ipſam ponit in eſſe ſimpl̄r. 2º habꝫ cālitatez que ē ſuꝑ eſſe rei imediate ⁊ nō ſuper fieri ⁊ ꝑ iſtam rem cōſeruat in eē: que res p̄ habuit eſſe ꝑ p̄mam cauſalitatē ⁊ quelibet iſtarū cārum eſt poſitiua ⁊ ſunt ad inuicē ſeꝑabiles. aliquod. n. agēs habet p̄mā cālitatez ⁊ nō ſecūdā: domificatoꝛ enim habet p̄maꝫ ⁊ non ſcd̄aꝫ cū ipſo moꝛtuo remaneat domus. Aliud aūt habet ſecundā ⁊ non p̄mam ſicut patet de ſole qui in aqua poteſt conſeruare caloꝛem ab igne ꝓductum modo cōſimili habet finis duplicez cauſalitatem finalem p̄dictis coꝛꝛñdētē. habꝫ enim vnam que ponit ea que ſunt ad ip̄m in eē ⁊ iſta eſt ſuper fieri rei p̄me coꝛꝛñdens. 2º habꝫ cauſalitatē imediate tranſeuntem ſuꝑ eē rei p̄us poſite. non: n. res fiūt tm̄ ꝓpter finē qñ fiūt ſꝫ ēt ſunt ꝓpter finem: qñ ſunt aliter res eſſent ocioſe. His viſis dicit cōꝑando ad inuicem fineꝫ ⁊ efficiēs. ipſe finis eſt p̄oꝛ generatione his que ſunt ad finē q̄tum ad eius cālitatem tranſeuntē imediate ſuꝑ eſſe rei ⁊ ē oꝛdie generationiſ poſterioꝛ in fiendo: licet ſit p̄oꝛ i eſſendo. p̄ꝫ patet. quia qd̄ ē cauſa alicuiꝯ in fieri opoꝛꝫ ꝙ p̄intelligatur illi. ꝓpter quid autem ſiue finis eſt cauſa eoꝛuꝫ que ſunt ad finem. ergo ⁊c̄. 2ꝫ patet. quia poſitis his que ſunt ad finem in eē vltimo ponitur ⁊ ſequitur ip̄e finis. ergo in fiēdo oꝛdinata ad finem pꝛecedunt finem ⁊ nō tm̄ in eſſendo. Exemplum huius patet in toto aliquo ⁊ partibus. cuiuſlibet enim totius in fiendo partes ſunt pꝛioꝛes toto cum p̄ fiāt p̄ncipia q̄ p̄ncipiata. tm̄ cum totuꝫ ſit ꝓpter quod ſunt partes ⁊ non eꝯ: ideo in eſſendo totum eſt pꝛiꝯ eis: tunc ex pꝛedictis inferuntur duo dicta.

Primum eſt ꝙ finis eſt cauſa eoꝛum que ſunt ad ip̄m vt habet eſſe intentionale. ⁊ hoc quātū ad eiꝯ cauſalitatē ꝓpꝛiam. ⁊ p̄mam quā habet

ĩmediate super fieri rei. ꝓbatio. quia causa vt
causa semper preintelligitur suo causato. sed fi
nis vt sic. s. in intentione preintelligitur: quia
vt est extra sequitur. ergo ꝛc. 2ᵐ dictuꝫ ē istō
ꝙ quantum ad secundam causalitateꝫ est ecō
uerso. quia quãtum ad istam finis non habet
rationem cause nisi secũduꝫ esse quod hꝫ in re
extra. probatio. quia sub illa ratione finis non
habet rationem cause quantum ad eius causa
litatem sub qua ista que sunt ad ipsum in esse
posita sunt ꝛ ordinantur ad ipsum. sed hoc est
vt in esse posituꝫ. ergo ꝛc. Scd̃m hoc responde
tur ad omnes rationes: ita ꝙ iste que probant
ꝙ finis sit causa vt in intentione agentis pro/
bant quantum ad primam causalitatem. alie
vero quantum ad secundam. hec est solutio q̃
tum ad istum articulum subtilis ꝛ approbata
illius reuerendi doctoris per quã possunt eua
di omnes difficultates. mihi tamen de presen
ti videtur eẽ dicendũ eius dictis tamen non cō
tradicendo. sed ponendo duo dicta. p̃muꝫ ē ꝙ
finis habet rationeꝫ cause in esse intentionali
hoc probant optime ille rationes que adducũ
tur ꝑ secunda opinione. 2ᵐ dictum est ꝙ licꝫ
finis in esse intentionali sit causa. non tamen ꝑ
esse intentiōali: sed ꝑ esse reali. probatur. quia
in illo esse finis est causa ꝑ quo agens agit. sed
agens non agit pro esse intentionali. vt proba/
tum est supra. Tum quia illud in esse intentio/
nali iam habet ꝛ pro illo non perficit. ergo ꝛc. ꝑ
hoc patet ad omnes difficultates que possunt
fieri ꝛ ẽt pꝫ ad rões illarũ opinionũ. applica.

Ad primam p̃me opinionis pōt dici sic: q̃do
dicit cuiuslibet effect⁹ real' ꝛc. dico ꝙ ñ
requiritur ꝙ quelibet causa effect⁹ real' in illo
eẽ in quo est causa sit realis. sed suffic ꝙ sit rea
lis ꝑ illo esse pro quo causa est assumpta. ergo
non ē vera simpl'r. certũ est. n. ꝙ domus extra
ꝓducta dependet a domo p̃us ꝯcepta: cum oẽ
agens ꝑ cognitionem p̃ cōcipiat effectum ante
q̃ in esse ꝓducat. Ad cōfirmationeꝫ dico ꝙ
ista maior habet veritatẽ in eodem genere cãe
non i diuersis. Dico ẽt sicut statim videbitur
ꝙ causalitas efficientis ē maior: nō tñ nobiliō
q̃ finis. Ad 2ᵐ dico ꝙ finis in esse intentōa
li hꝫ rõnem ꝓpter qd. sꝫ nō ꝑ illo esse. ꝛ sic ꝓce
dũt ꝓbatões ꝛ ꝯfirmatões.

Ad rationes alterius opinionis iã
pꝫ. Ad p̃mum ꝛ 2ᵐ sil'
dico ꝙ finis in esse intentionali ē prior ꝛ hꝫ ra/
tionẽ cãe nō tñ ꝑ illo esse. Ad aliud ꝛ ad cōfir
mationẽ ꝑ idẽ. Et si dicat cōtra dcã. iter q̃cũqꝫ
est eẽntialis dependẽtia iter ip̃a ē real' depẽdẽ
tia sꝫ real' depẽdẽtia nō ē nisi iter extrema rea
lia. cũ depẽdẽtia real' sit quedã r'o realis q̃ hꝫ
esse inter extrema realia. cum ergo efficiens ẽt
effectus depẽdeãt ꝫm menteꝫ Scoti in tracta/
tu de p̃ p̃ncipio, capitulo p̃ essentialiter a causa
finali. ergo realiter. R̃ndeo negando ꝯñam
dependꝫ essentialiter. ergo realiter: qꝛ illud dr
ab alio dependere quod necessario ip̃o indiget
ad essendum. dico tamen ꝙ non realiter cũ nō
habeant esse reale saltẽ quãtuꝫ ad causalitatẽ
ꝓp̃aꝫ p̃mã q̃ cadit imediate s'r fieri rei vt dcꝫ ē.

Quantũ ad 2ᵐ articulũ sunt videnda
da tria puncta. p̃mũ ē. vtruꝫ
causa finalis sit nobilior ipsa causa efficiente.
2ᵐ vtrũ esse obiectiuũ rei sit nobilius ꝛ perfe
ctius q̃ eẽ subiecti⁹. 3ᵐ de hoc qd̃ principal'r
querit. vtrum finis sit cã efficiens.

Quantum ad p̃mum est sciendꝫ ꝙ
aliter loquẽduꝫ est de fi/
ne q̃tum ad eius causalitatem ꝛ aliter quãtuꝫ
ad eius entitatem. differunt enim eius causali
tas ꝛ eius entitas. Unde aliquid sibi conuẽit
q̃tum ad eius causalitateꝫ quod nō sibi cōue/
nit q̃tũ ad ei⁹ entitatẽ. 2º sciendũ est ꝙ aliud
est aliquid esse maioris causalitatis aliud est
esse aliquid nobilioris. quia esse maioris causa
litatis est ip̃m habere modũ realem cãlitatis.
Esse vero nobilioris est ip̃m hr̃e moduꝫ causali
tatis altiorẽ. Ex⁹ qñ voluntas determinat in
tellectũ ad eliciẽdũ actũ circa aliqd̃ obm̃. vna
est causalitas ex parte volũtatis determinãtis.
alia ex ꝑte intellect⁹ elicientis illũ actu. cōparã
do igit istas cãlitates ad inuicẽ videt ꝙ causa
litas intellectus sit maior illa voluntatis. qꝛ
elicere actũ videt ip̃m magis cãre q̃ solũ deter
miare. sꝫ cãlitas volũtatis ē nobilior qm̃ deter/
minare libere agẽs ad actũ ē nobili⁹ q̃ elicere
ad ip̃m. ꝫ g̊ hoc p̃nt poni duo dcã. Primũ dcm̃
ē ꝙ cãlitas finis ē nobilior cãlitate efficiẽtis.
De cãis. n. intrinsecis non ē dubiũ. cãe. n. intri
sece dicunt quãdã potẽtialitatẽ. ꝛ ꝑ ꝯñs quan
dã imperfectōem. Hoc aũt dictũ sic ꝓbat q̃tũ
ad efficiẽs. qꝛ cã mouẽs ꝛ nō mota est nobilior
cã executiua ꝛ mota. sꝫ finis ē cã mouẽs ꝛ non
mota. efficiẽs aũt est executia et mota. vt pꝫ. g̊
ꝛc. P̃ cã ꝯtinẽs v̇tual'r oẽs alias cãs vr̃ eẽ no
bilior oĩbus: sꝫ finis ē hi⁹. g̊ ꝛc. maior pꝫ. qꝛ ig̊/
bili⁹ nō ꝯtinet v̇tualiter nobili⁹ se. minor ẽt pꝫ
qꝛ cãlitas oiuꝫ aliaꝝ cãꝝ descẽdit ꝛ origiat a
cãlitate finis. pꝫ iductiẽ. nã agẽs ñ agit nisi mo
tũ a fine. Materia v̇o ꝛ forma ñ agũt nisi ex p̃sup
posita actōe agẽtis. P̃ cã ꝑꝑ quã oms alie cãe
agunt ꝛ a qua originãtur omnes alie cause est
nobilior. finis ē hi⁹. vt pꝫ in h̃ caº g̊ ꝛc. Et h̃ vr̃
ĩtẽtio ꝯmẽtatoris 5º meta. caº de cãis 3º ꝯmẽto
vbi sic dic. Cōplementũ ꝛ largitas ꝛ bonũ nō
ĩueĩt in reb⁹ nisi ꝑꝑ cãꝫ finalẽ. et iō qd̃ caret cã
finali carꝫ oi boº. Si g̊ bōitas hr̃ in oĩb⁹ ꝑꝑ cãꝫ
finalẽ seq̃t ꝙ ip̃a sit nobilior. Sꝫ ꝯ. qꝛ cãlitas
real' ē nobiliō cãlitate ñ reali. sic ẽs reale ẽte rõis.
ẽs. n. reale ñ depẽdꝫ ab itellc̃u sic ẽs rõis mō ñ
depẽdẽs ē nobili⁹ depẽdente. g̊ ꝛc. R̃ndeo
maior est vera ut dictũ est in eod̃ genere cause.

et per idē soluitur ꝯsimilis ratio.qꝛ causalitas in eē subiectiuo ē nobilioꝛ causalitate in eē obiectiuo que quidē difficultas tangetur in seqn ti puncto. Quantū ad 2ᵐ punctū de nobilitate eē subiectiui ꝛ obiectiui est primo sciendū qd est eē subiectiuū ꝛ obiectiuū: ꝛ vnde dicāt ista vocabula non bene inest memorie nr̄e. vbi sciendū.ꝙ ſm bilaᵘ sermo rei non est rei subijciendus.ꝛ ideo non est curandū de vocabulis: tamen ſm phm necessariū est scire quid per nomen significatur. ideo dico primo de subiectio eē qd eē subiectiuū venit a subiecto. subiectū autē dicitur aliqnid ut materia vel sicut i quo vel sicut de quo: vel circa qd vel ipsum quod.

Primo modo dicitur subiectū illud de quo fit aliquid ut de ipa materia. 2ᵒ modo in quo existit aliquid. 3ᵒ modo circa qd versat actio. 4ᵒ illud qd in se subsistit vel substat. et tamē aduertendū est ꝙ lʒ istis quattuoꝛ modis dicatur subiectū. tamen esse subiectiuū de quo hic queritur dicitur a subiecto 4ᵒ sumpto. Ad cuius euidentiā est aduertendū ꝙ oē substās vel substat a se vel per se: ut ipse deus: vel per se ꝛ non a se ꝛ sic est subā: vel non a se nec p se: sed i alio: tñ absolute: ut accñs absolutū. Aliud est qd non substat neqꝫ a se neqꝫ per se neqꝫ in alio absolute: sed in alio ad aliud: ut ois forma relatiua. ſm hoc potest distingui quadruplex eē subiectiuū. s. eēntie diuine: eē subiectū subē ꝛ accñtis absoluti: ꝛ accñtis respectiui.

Uiso ǧ qd ē eē subciᵘ videdū ē qd ē eē obciᵘ vbi di.ꝙ eē obiectiuū ſʒ ꝓpetatē vocabuli nihil aliud est ꝙ̄ eē obiectū alicui. Unde eē obiectiuū potest distingui sic. qdam enim est qd bʒ tantū eē in fictione: puta cum ſm cōmuniter loquentes aliqua potentia fingit sibi aliqd qd ex se nullū habet eē: nisi eē obiectiuū. Aliud qd vere habet eē representatiuū in aliquo ipm continēte modo representatiuo: ꝛ ad hunc modū sequitur eē intelligibile ꝛ intellectiuū Secundū ergo hoc potest dici ꝙ duplex est eē obiectiuū. vnū qd est simpliciter fictū ꝛ hoc habent figmenta. Aliud qd est esse representatiuū. ꝛ hoc habent solū illa que ex natura rei i aliquo representantur: non ex aliqua fictione potentie fictiue. et ad istud eē sequitur intelligibile ꝛ intellectū. His premissis iuxta materiā istam ꝛ punctū quesiti pono aliqua dcā.

Primū dictū est istud ꝙ eē subiectiuū ꝛ obiectiuū non se inuicē includunt vel se inuicem cōuertibiliter cōsequūtur. hoc patet. potest.n. poni esse obiectiuū sine eē subiectiuo. creature enim ab eterno habuerunt esse obiectiuum in intellectu diuino: non tamen habuerunt eē ab eterno propriū subiectiuū. 2ᵐ dictū est: ꝙ eē subiectiuū ꝛ obiectiuū non se inuicē totaliter excludunt: patet. idē enī potest habere eē subiectiuū ꝛ obiectiuū. potest enim actualiter existere ꝛ in aliqua potentia representari. Tertiū dictū est. ꝙ aliqd esse subiectiuū est simpliciter prius omni eē obiectiuo. pʒ. naʒ eē subiectiuū diuine eēntie est simpliciter priᵘ quocūqꝫ eē obiectiuo. 4ᵐ dictum est. ꝙ in creaturis eē obiectiuū est prius simpliciter omni eē subiectiuo ipsaꝝ. pʒ. qꝛ anteqꝫ creature existerent habebant eē representatm̄ in intellectu diuio.

Quintū dictū est illud. ꝙ eē obiectiuū ē cōmunius eē subiectiuo. oē enim qd bʒ eē subiectiuū bʒ oē obiectiuū ꝛ non eꝯ. pʒ. qꝛ oē exñs actualr̄ bʒ eē representatiuū diuine eēntie. nō tñ oē qd bʒ eē representatiuū in diuina eēntia est actualiter exñs. ergo ꝛc. Sextū dictū ē. ꝙ eē subiectiuū ꝛ obiectiuū nō respiciūt ens sicut due drie diuisiue ipsius. pᵒ qꝛ impoſe ē duas drias oppositas simul eidē cōpetere. sed eē obiectiuū ꝛ eē subiectiuū pñt simul eidē competere. pʒ ex predictis. P impoſe est ꝙ vna dr̄ia predicetur de alia sibi opposita nec denominatiue nec aliquo mō: sʒ eē obiectiuū saltē denoīatiue pōt dici de eē subiectiue. qꝛ eē subiectiuū pōt eē obiectiuū ꝛ alicuiᵘ repñtatiuū.

7ᵐ dictū est. ꝙ eē subiectiuū ꝛ obiectiuū non respiciunt ipm ens sic due spēs. ħ pʒ. qꝛ tūc vᵘ non diceret de alio. 8ᵐ dictū est. ꝙ ista duo respiciunt ipm ens sicut quidā duo modi ñ cōuertibiliter se includentes: sed se inuicē excedentes: ꝛ aliqualr̄ se supponentes adinuicē ut patere pōt ex dictis. 9ᵐ dictū est. ꝙ eē representaᵘ cuiuslibet obiecti representati est idem realiter cū forma repñtante. hoc pʒ. sunt enim sicut cōcretū ꝛ abstractū que realr̄ nō dr̄nt. sʒ solū ꝑ cōnotata. si.n. differrent realr̄ nūqꝫ accidens qd est in subcō posset predicari de subcō. pᵒ albedo.n. in subiecto est cū sit accñs. si ergo ipsa distincta est realr̄ a suo ꝯcreto cū ipsa non possit predicari nisi cōcretiue: sequit̄ ꝙ ipa cōcretiue non dr̄t realr̄ ab ipso abstracto. solum igit̄ hñt dr̄iam per modū ꝯcretōis ꝛ abstractionis ꝛ ꝑ quedā cōnotata. ut enī cōnotat subᵘ dicit̄ eē cōcretū. dicit̄ enī a cōcernēdo. ut vō ñ cōnotat dicit̄ in abstracto: sicut cū dicit̄ lapis est vbicatus ꝛ eē ubicatū non est aliud ab ipo vbi: imo est ipm vbi quadā cōnotatiōe ꝛ ꝯcretione ad lapidē: sicut cū dr̄ lapis ē repñtatus: vel ideatᵘ vel specificatᵘ. eē repñtatiuū nō est aliud nisi ipsa for̄ repñtans in quadā ꝯnotatione ꝛ cōcretione ad lapidē: ꝛ silr̄ de eē ideato respectu idee ꝛ specifico respectu spēi repñtantis. Ex q̄ ꝯcludo corrolarie ꝙ lʒ creature ab eterno hēant eē repñtatiuū vel obiectiuū in eēntia diuina realiter: tamen ipe creature nullam habent in se entitatē. hiᵘ enim eē ꝛ repñtatiuū ꝛ obiectm̄ nō distinguunt̄ ab eēntia diuina. Decimū dictū ē qd ē ad punctū pricipalis quesiti ꝙ esse representatm̄ vel obiectiuum qd idem est qd habent creature in essentia diuia

est simpliciter nobilius ipso eẽ subiectiuo eoꝝ probaẗ. q2 illud idẽ eẽ qð est simpliciter idẽ cũ eẽntia diuina est simpliciter nobilius quocũqꝫ alio eẽ. hi9 ãt est tale eẽ. ut pꝫ ex precedẽti dcõ. g̊ ⁊c̃. Undecimum dictũ est ꝙ eẽ obiectm̃ vel repñtatiuꝰ qð hñt creature in aliquo intellectu creato est ẜm quid nobilius eẽ subiectiuo eoꝝ. Hoc ꝓbaẗ. illud qð est imateriale abstrahens ab oĩ alteratione ⁊ cõpotatione videẗ eẽ nobilius q̃ꝫ qðcũqꝫ aliud ꝯcernẽs predcã. sed p̃dcꝫ eẽ obiectm̃ in intellectu creato est hi9. ergo ⁊c̃.

Duodecimũ dictũ est. ꝙ illud tale eẽ obiectiuũ in intellectu creato nõ est simpliciter nobilius eẽ subiectiuo eoꝝ: imo esse subiectm̃ eorũ est simpliciter nobilius q̃ꝫ eẽ repñtatiuũ vl' obiectiuũ in intellectu creato. ꝓbaẗ. tũ q2 tale eẽ repñtatiuũ non dr̃t a forma repñtante ut dictũ est. est g̊ accñs sicut forma repñtans. sꝫ eẽ subiectiuũ alicuius creature ẽ vere subã. subã ãt est nobilior simpliciter q̃ꝫ accñs. g̊ ⁊c̃. tũ etiã q2 oẽ eẽ ab alio nõ dependens ẽ simpliciter nobilius q̃ꝫ aliquid ab illo dependens. sed eẽ obiectiuũ alicuius creature nõ dependet ab itellectu creato. subiectiuũ ãt nõ dependet. g̊ ⁊c̃.

Confirmaẗ. q2 perfectiori mõ aliquid existit in se q̃ꝫ in aliquo alio saltẽ creato. sed creatura quanꝰ ad eẽ obiectiuũ existit in aliquo a°. ⁊c̃.

Quantum ad 3ꝰ punctũ pono istã ꝯclusionẽ. ꝙ causalitas cause finalis est cã cãlitatis cause efficienti. ꝓbaẗ. illud ꝑꝑ qð agens agit est cã cãlitatis ei9. sed ꝑꝑ finẽ agens agit. g̊ ⁊c̃. maior ⁊ minor patent in z°h9. P̃. illud qð est mouens agens ad agendũ est cã actionis e9. finis est hi9. g̊ ⁊c̃.

Secũda ꝯ°est. ꝙ finis nõ est cã entitati cause efficientis. pꝫ. tũ q2 aliquis talis finis ẽ accidẽs: vt pꝫ de sanitate: tũ ẽt: q2 alicui saltẽ agẽti repugnat eẽ creatũ. q2 p̊. vbi sciendũ. ꝙ duo sunt de formali rõe cõstitutiua ipsi9 finis. vꝰ qð est q̃si materiale qð est hr̃e rõꝫ termini: ⁊ hoc quantũ ad e9 entitatẽ. lꝫ q̊ ad ei9 cãlitatẽ hẽat rõꝫ principij. zꝰ ꝙ est rõ formalis cõstitutiua ipsi9 finis ẽ qð ꝑꝑ ipꝫ agens agit. ex quo pꝫ ꝙ ipsa ẽ cã cãlitatis cause efficiẽti ñ tñ ẽtitati.

Quantũ ad 3ꝰ pricipale vbi erat videndũ si deus est cã finalis omniũ ⁊ effectiua sic ꝓcedam. p̊ dicã. s. mẽtem Aristo. ⁊ sui sacerdotis. s. Auerrois. Secundo dicam secundum veritatem:

Quantũ ad priꝰ est sciendũ. ꝙ est vna cõis opio omniũ phĩantium Ari. sequenꝰ. ꝙ nũq̃ꝫ fuit de mente Ari. nꝫ sui cõmentatoris deũ eẽ cãꝫ effectiuã oĩum. sed solũ eẽ cãm finalẽ. hoc ꝓbaẗ. nã hi9 entia oĩa vel fuissent fcã ex nihilo vel ex aliquo. ñ ex nihilo ẜm pricipia phĩoꝝ. q2 ex nihilo nihil fit. nec ex aliquo saltẽ q̃ꝫꝰ ad aliq̃ entia. itelligentie eniꝫ cũ sint simplicissime materiã nõ hñtes. ex aliq̊ ñ pñt eẽ ꝓducte. alr̃ hr̃ent materiã ex q̃ fierẽt. g̊ ⁊c̃. Cõfirẽ. nã oẽs phĩ negauerunt creatiõꝫ: ⁊ deũ imediate agere: sed aliq̃ entia sunt ut intelligentie q̃ nõ pñt eẽ nisi ꝑ creationẽ cũ materia nõ hẽant. g̊ sequiẗ ꝙ deus nõ sit cã effectiua omnium: sed finalis solum.

Ista tamen opio sic itellecta absolute. lꝫ sit flã ⁊ heretica tñ nunq̃ꝫ phĩus sic intellexit. Pro c9 euidẽtia est sciendũ ꝙ finis ⁊ efficiens hñt duas cãlitates sicut dictũ est i p̊ articulo h9 qõis. hꝫ nãqꝫ efficiens p̊ vnã cãlitateꝫ q̃ cadit imediate suꝑ fieri rei. q̃ p̊ ponit rẽ de nõ esse in eẽ. z° hꝫ aliaꝫ cãlitatẽ que cadit suꝑ eẽ rei ꝑ quã manu tenet ⁊ ꝯseruat in eẽ. ⁊ sic silr̃ finis hꝫ duplicẽ cãlitatẽ p̃dicte duplici cãlitati corrñdẽtẽ: ut ẽ supi9 declaratũ: ⁊ h̃ premisso dico ꝙ phĩus ⁊ cõmentator posuerũt deũ eẽ cãm efficientẽ oĩum ⁊ finalẽ tã corruptibiliũ q̃ꝫ incorruptibiliũ: tñ alr̃ ⁊ alr̃: q2 corruptibiliũ ponebãt eẽ cãꝫ realẽ q̃ꝫꝰ ad vtrãqꝫ cãlitatẽ. icorruptibiliũ v̊o soluꝫ q̃ꝫꝰ ad ẜam cãlitatẽ ꝑ quã ꝯseruat: a moto eĩ ð̊ ꝑ ipo ẜe nihil põt eẽ. Priꝰ ãt dictũ sic ꝓbaẗ. naꝫ oĩs cã p̊maria pl9 influit in cãtũ q̃ꝫ ẜaria p̊ma ꝓpõe de causis. h̃ ãt ñ eẽt nisi p̊ma cã cõcurreret effectiue q̃ꝫꝰ ad primã cãlitatẽ suꝑ hi9 ẽtia corruptibilia. g̊ ⁊c̃. zꝰ dictũ ꝓbaẗ quanꝰ ad entia incorruptibilia. qm̃ oẽ ꝓductũ de nõ esse in eẽ de nihilo creaẗ: sꝫ ista entia sic sẗ ꝓducta de nihilo: cũ nõ hẽant materiã. g̊ creabunẗ: sꝫ phĩs negauit creatiõꝫ. g̊ ⁊ p̃dictã cãlitateꝫ. vñ cõmentator in de subã orbis. c. z. dicit. ꝙ priꝰ largiẗ celo ꝑmanẽtia eterna. ñ dicit ãt eẽ eternũ. ex q̊ pꝫ. ꝙ de9 ꝯseruat ẜm mentẽ e9 hi9 ẽtia incorruptibilia: non tamen dat eis effectiue esse. hec ergo fuit mens phĩantium ut credo.

Quantũ ad zꝰ h9 articuli vbi ẽ videndũ ẜm v̊itatẽ pono aliq̃s cõclusiões. Prima ꝯ° ẽ ista. ꝙ de9 ẽ cã oĩum effectiue q̃ꝫꝰ ad vtrãqꝫ cãlitatẽ. hec ꝓbaẗ sic. oẽ illud qð cõtinet aliud v̊tualr̃ vel meliori mõ q̃ꝫ v̊tualr̃ oĩa alia a se ponere in eẽ. h̃ pꝫ. q2 ꝯtinẽs aliqd v̊tualr̃ põt i illud. g̊ multo magis ꝯtinẽs illud meliori ⁊ nobiliori mõ q̃ꝫ v̊tualr̃: sed de9 ẽ hi9. g̊ ⁊c̃. ꝓ° minoris. q2 aut modus cõtinẽdi v̊tualr̃ est suprem9 aut nõ. sed est alius supior eo. si primũ. g̊ ens vl'r ꝑfectissimũ vl' de9 ꝯtinet oĩa alia a se virtualr̃: si zꝰ. g̊ cõtinet isto mõ supremo. g̊ ⁊c̃. P̃ ab ente simpl'r infinito ẜm ꝑfectionẽ nõ dꝫ negari aliq̃ ꝑfectio: sed cãlitas effectiua est ꝑfectionis: posse inq̃ꝫ ponere i esse hoc est maxime perfectionis. ergo hoc a deo negari non dꝫ. aliter non haberet omnẽ perfectionẽ. ⁊ per ꝯsequẽs non eẽt infinitus ẜm ꝑfectionẽ. Confirmatur. oĩs perfectio sine imperfectione est perfectissimo attribuẽda. causalitas effectiua est hi9 ⁊ deus est perfectissimus. ergo ⁊c̃. Preterea illud quod cõtinet quodcunqꝫ

aliud a se nobiliori modo q̃ causa equiuoca vl'
vniuoca continet suum effectum potest mul/
to magis quodcunq; aliud a se efficere tã cau
sa vniuoca q̃ equiuoca suum effectum: sed de/
us est huiusmodi. ergo ꝛc. maior patet. quia ra
tio continendi est causa quare ipsum potest ꝓ/
ducere. ois eni effectus continet̃ in sua causa.
minor ꝓbat̃. q: illud qd̓ est sumptũ cũ omnibꝰ
non est perfectius q̃ sine eis nobiliori mõ con
tineat oĩa alia a se q̃ ista que sumpta cũ suis ef
fectibꝰ sunt perfectiora q̃ sine eis. sed cã vniuo
ca vel equiuoca in genere sũpta cũ suo effectu
dicit maiorẽ perfectionez q̃ ipsa sola. maioris
eni perfectionis est ignis generãs cũ genito q̃
per se tm̃. g̊ ꝛc. idẽ de cã equiuoca vel de volun
tate ꝛ de eꝰ actu: deus ãt non est perfectior sũ/
ptus cũ alijs q̃ per se tm̃. ut pz. g̊ ꝛc. sed cã tam
equiuoca q̃ vniuoca in genere põt in suũ effe/
ctũ. g̊ multo magis deus. Secũda ꝯ̊ est hec.
ꝙ deus extra se nihil operat̃ neccĩo seu efficit.
sed tm̃ mõ cõtingenter. cꝰ oppoꝰ multi phĩ anꝰ
posuerũt. hec ꝓbat̃ sic. cã neccĩo agens non ẽ in
aliquo exoranda nz deprecanda. si g̊ deus age
ret neccĩo ad extra non esset ex aliquo exorãdꝰ
nec deprecandus. g̊ ꝛc. ꝑ ois cã que non agit
nisi mota ab alia ꝛ ẜm impetũ alterius eo mõ
quo est mota: eo mõ mouet. g̊ si cã prima agit
neccĩo cũ nulla cã secũdaria agat nisi ẜm ĩpetũ
prime ꝛ motũ eius: sicut neccĩo mota: ita neccĩo
mouebit. ꝛ sic in rebus nullus effectus erit cõ
tingens. ꝑ virtus infinita neccĩo agẽs produ
cit neccĩo infinitã actionẽ. sed nullus effectꝰ ꝓ/
ductus a deo est infinitꝰ. g̊ ꝛc. maior pz. q: ois
cã agens neccĩo producit effectũ perfectiorem
quẽ põt. Confirmat̃ predicta ꝯ̊. deus cõtinet
totaliter oẽm effectũ. si g̊ neccĩo producit exclu
dit oẽm aliã causalitatẽ. Tertia ꝯ̊ est. ꝙ deꝰ
est cã finalis oĩum creaturaꝝ. hoc ꝓbat̃. quia
agentis perfectissimi est perfectissimꝰ finis. sz
hiꝰ ens est agens perfectissimũ: ꝛ nihil est eo ꝑ/
fectius. g̊ ipm est finis omniũ. Ubi sciendũ
est. ꝙ duplex est finis. s. finis cꝰ: ꝛ finis quo: dr̃
finis cuiꝰ ipm obꝰ qd̓ per operationẽ attingit̃
ut deus qui attingit̃ a btis per actũ intellectꝰ.
sed finis quo. dicit̃ ipsa operatio qua obiectũ
attingit̃: ut ipsa volitio seu intellectio. 2̊ sci/
endũ ꝙ finis cꝰ aliqñ per actionẽ ꝓducit̃ in eẽ
aliqñ non: sed presupponit̃. exemꝰ primi ð for/
ma naturali: que per motũ vel generatiõz atti
git̃ vel ꝓducit̃. vnde 2̊ hꝰ ꝛ 5̊ meta. c. de natu/
ra dr̃ ꝙ finis generationis est forma: ꝛ ille fi/
nis attingit̃ per actiõz transeuntẽ per quã pro
ducit̃ in eẽ. exemꝰ secũdi. deus ꝛ ille finis atti
git̃ per operationẽ imanentẽ. puta per actũ in/
tellectus seu voluntatis. Contra predictas
conclusiones arguit̃ p̊. ꝙ deus nõ sit cã effecti
ua. nã tunc sequeret̃ ꝙ deus neccĩo mutaret̃ ꝛ
aliqua perfectio sibi nouiter adueniret. ꝯñs ẽ
falsum ꝛ ꝯ̃ fidẽ. g̊ ꝛ añs. ꝯña ꝓbat̃. q: oẽ qd̓ ali/
ter se hz nũc q̃ prius mutat̃. cũ g̊ deus prius ñ
ageret ꝛ modo agat. ergo aliter se hz. ꝛ per ꝯñs
mutat̃. ꝙ etiã aliqua perfectõ sibi nouiter ad/
ueniret ꝓbatur. nã ista causalitas effectiua no
ua vel est perfectionis vel ĩperfectionis. si im/
perfectionis. g̊ deo adueniret aliqua ĩperfec̊. si
perfectionis cũ prius non esset in deo: imo sibi
nũc nouiter aduenit. sequit̃ ꝙ aliqua perfec̊ si
bi nouiter adueniat. ꝛ per ꝯñs qñ nõ causaret
esset imperfectior q̃ prius. ꝑ. idẽ non est cã
oppositoꝝ. g̊ nec vnũ est cã multoꝝ. q: vnum ꝛ
multa sunt opposita. cũ g̊ deus sit vnus. g̊ non
põt esse cã omniũ effectiua. maior pz. 2. de ge/
neratione. q: idẽ inquantũ idẽ semper ẽ natuz
facere idẽ. Contra secundã cõclusionẽ argui/
tur p̊ sic. cuiuscũq; agentis actio est neccĩa effe/
ctus eꝰ per talẽ actionẽ productus erit neccĩus.
sed ois actio dei est neccĩa ut probabo. g̊ ꝛc. ma/
ior pz. q: actõ non est neccĩa: nisi in ordine ad ef
fectũ. ꝛ iterũ q: posita actione in actu ponit̃ ef
fectus. si g̊ actio posita est neccĩa. ergo ꝛ effectꝰ.
aliter possz esse actio sine effectu. minor ꝓbat̃.
q: actio dei est idẽ cũ deo: sed ipse est neccĩus. g̊
ꝛ eꝰ actio. Itẽ neccĩũ ut neccĩum non est cã alicu
ius cõtingentis: sed deus est neccĩus. g̊ ꝛc. ma/
ior pz. q: aliter ex premissis neccĩjs posset sequi
ꝯ̊ contingens. qd̓ est contra phm̃ p̊ priorum.

Contra tertiã conclusionẽ arguitur. ꝙ deus
ut deus nõ sit cã finalis omniũ. q: illud non ẽ
finis omniũ: qd̓ non attingit̃ ab oĩbus. sed deꝰ
non attingit̃ ab oĩbus saltem a dãnatis. g̊ ꝛc.
maior pz. q: finis dz attingi ab his que sũt ad
finẽ. qd̓ ꝓbat̃ sic. q: qñcunq; aliqua non attin/
gunt finem ꝓp quẽ sunt. sunt frustra 2̊ huius.
causata ergo a deo frustra erunt. vnde ista ra
tio tangit vnã difficultatem satis dubiã de fe/
licitate eterna que stat in visione beatifica dei
ꝙ non sit finis hominis. probatur. nam omne
agens qd̓ agit propter aliquẽ finẽ qui non at/
tingitur ab ordinatis ad finẽ est frustra 2̊ hꝰ.
cũ ergo deus creauit creaturas propter felici/
tatẽ eternã. cum dãnati istam non attingant.
ergo actõ dei quantũ ad illos est frustra. sed hͦ
est contra phm̃ primo celi ꝛ mundi. deus ꝛ na/
tura nihil faciunt frustra. ergo ꝛc. Ex quo po/
test probari ꝙ nullus homo posset damnari.
Rñdeo ad primũ. pro cuius euidentia pono
istam propositionẽ ꝙ nulla actio dei potest eẽ
noua: hoc probatur sic. omĩs actio potẽtie eter
ne noua est accidens. non enim potest esse sub/
stantia illius potentie: cũ actio sit noua: ipa po
tentia existente eterna. sed actus producendi
non est accidens: ut probabo. ergo ꝛc. minor ꝓ
batur. q: omne accidens presupponit subcm̃.
sed creatio que est dei productio ꝛ actio nullũ
presupponit subiectum. quia non ex parte ef/
fectus cum sit totalis productio rei de nihilo.

nec ex parte dei: cũ in deo nullũ cadat accñs. ergo est impoſſe ꝙ ista actio que est creatio possit esse noua. ⁊ hoc probatur solũ de creatione.

℘ generaliter sic. omnis potentia que est purus actus est realiter suus actus. sed omnis potentia que est in deo est purus actus. g̊ ⁊c̄. sed si actio huius potentie executiue diuine essentie eẽt noua potentia exñte eterna ipsa potentia distincta esset realiter ab actu. g̊ ⁊c̄. Pro cuius euidentia sunt aliqua scienda. p̊ est sciendũ. ꝙ deus non agit ad extra nisi per intellectũ ⁊ voluntatẽ. ut xp̄o duce declarabitur in. 4. huius. ita ꝙ actio ad extra non est nisi intelle⁹ vel volitio distincta solũ per connotata. Juxta qḋ 2° est sciendũ ꝙ ille actus diuine voluntatis potest accipi dupliciter. s. vel quantũ ad id qḋ ē ĩ se formaliter. ⁊ sic dico ꝙ ille idẽ actus qui est volitio est productio. vel quantũ ad illud qḋ cõnotatur per vtrũq3 istoꝝ videlicet per volitionẽ ⁊ productionẽ. ⁊ isto modo distinguitur Actus enim volendi cõnotat obiectũ volitum in eẽ diminuto, puta in esse volito. Jlle autem idem actus in se formaliter. ut est productio cõnotat idẽ subiectũ in eẽ reali extra. ⁊ ita quantum ad actũ nulla dr̃ia est inter actũ qui est productio ⁊ inter actũ qui est volitio. Uñ idẽ qui est volitio non absoluitur ab eo qui est productio: sed cõnotatũ per actũ volendi absoluitur a cõnotatu per actũ producendi. 3° sciendũ. ꝙ duplex est instans qḋdam in quo ponit̃ ac⁹ aliud pro quo ponit̃. l3 g̊ actio dei fuerit semꝑ: non tñ pro semper. sed fuit pro illo instanti pro quo produxit. per hoc ad formã nego ꝯñtiam. dico eni3 ꝙ l3 prius deus non eẽt creãs. ⁊ mõ sit creans: tñ formaliter non mutatur: q2 nihil nouiter sibi aduẽit: sed fit noua cõnotatio ĩ actu volẽdi qui est idẽ ꝙ ipsa productio: ⁊ illa cõnotatio non facit realẽ mutationẽ. q2 hoc ẽ ex sola productione creature ex qua creatura sic producta fit noua denoĩatio in deo. non ex aliquo inexñte sibi nouiter. vnde cu3 deus dicat̃ dñs creature ⁊ prius non eẽt: cũ creatura non eẽt: non ꝑꝑ hoc ipse realiter mutatur: q2 solu3 fit denoĩatio in deo pro seruitute creature ⁊ ꝫ quendã modũ nr̃m intelligendi. Ad 2ᵐ dico ꝙ deus non creat per vnitatẽ. l3 vnitas sit conditio ipsius agentis vel creantis: non tñ est rõ creandi: sed creat per intellectũ plura intelligentẽ: ⁊ per voluntatẽ plura volentẽ. Ad ꝓbationẽ Ari. 2° de generatione. idẽ inquantu3 idẽ semper est natũ facere idẽ: ⁊ per ꝯñs vnu3: cũ idẽtitas fundet̃ super vnitatẽ: dico ꝙ li idẽ vel põt excludere pluralitatẽ effectuũ vel varietatẽ ⁊ difformitatẽ. Aliud est eñi hr̃e plr̃es effectus. aliud varios ⁊ difformes: tũc dico ꝙ ista ꝑpõ phi est vera de agente naturali. si li idẽ excludat varietatẽ ⁊ difformitatẽ. tale eñi agẽs respectu eiusdẽ passi eque dispositi semper ꝓducit effectus vniformes. nec patit̃ instantia3 in aliquo. non est ãt vera de agente libero. tale eñi põt respectu eiusdẽ passi creare effect⁹ varios ⁊ difformes ut p3 de intellectu qui respectu eiusdẽ obiecti põt causare actũ cõponendi vel diuidendi. si ãt li idẽ excludat pluralitatẽ effectuũ: sic ꝑpõ est vl'r falsa tã de agente naturali: q3 de agente libero: ut p3. vtrũq3 eñi potest plures effectus ꝓducere. Ad priᵐ secũde cõclusionis dico ꝙ actio dei est formalr̃ nccĩa. est tñ virtualiter cõtingens. sed ipse deus ẽ necessarius formalr̃ ⁊ virtualiter non est cã alicuius cõtingentis. Aliter põt dici: ꝙ actio dei põt sumi dupliciter. vno mõ q̃tũ ad illud qḋ dicit formalr̃: ⁊ sic est nccĩa. alio mõ q̃tum ad illud qḋ dicit per modũ cõnotati ⁊ per modu3 obiecti determinãtis. ⁊ illo modo est cõtigens

Ad 2ᵐ per idẽ. ꝙ l3 nccĩum non sit cã cõtingẽtis formalr̃: bñ tñ est cõtingens virtualr̃. Ad aliud tertie conclusionis dico ꝙ finis d3 attingi ab his que sunt ad finẽ nullo ĩpedimento ꝑexñte. in dãnatis vero est impedimentũ. s3 ad confirmationẽ vbi est difficultas: per quã probatur ꝙ actio dei sit frustra. dico ꝙ duplex est agens. qḋdam in cuius defectu est ꝙ ordinata ad finẽ non attingunt ad finẽ. ⁊ tale bene agit frustra. est aliud agens in cuius defectum nõ est ꝙ ordinata ad finẽ non attingunt ad finẽ. sed hoc permittit in dispositione ordinatorum ita ꝙ quasi ordinat sub conditione: puta si facis hoc ⁊ hoc habebis. talẽ finẽ ⁊ tale agens ñ agit frustra. sed ordinata ad ipsu3 non attigũt finẽ: ⁊ hoc de isto articulo.

Sed circa istud capitulũ de causis sunt alique dubitatões.

Prima est si eiusdẽ rei possunt esse plures cause per se. Rñdeo vbi pono aliquas distinctiones. Pria ẽ ista. ꝙ cãꝝ quedã sĩt eiusdẽ ordis q̄dã sĩt alteri⁹ ordis. ille dñr eiusdẽ ordis q̃ ĩ eodẽ gñe cause sunt eque prime ⁊ eiusdẽ spẽi. ⁊ dñr eẽ cause alteri⁹ ordinis que in eodẽ genere cause sunt eẽntialr̃ ordinate ꝫm prius ⁊ posteri⁹: ⁊ sunt alterius spẽi. exemᵐ primi. duo homines eque trahentes nauẽ. exemᵐ secũdi. sol ⁊ homo in generatione hoĩs. Secũda distinctio ẽ. ꝙ causaꝝ eiusdẽ ordinis quedã sũt totales quedã partiales. dicitur cã totalis que in illo genere cause nõ indiget alia cã eiusdẽ ordinis secũ cõcausante: sed ipsa sola sufficit. partial' dr̃ que in illo genere cause non sufficit ad causandũ effectũ: sed indiget alia cã eiusdem generis secũ cõcausante. exemᵐ primi. ignis generans ignẽ. exemᵐ secũdi. duo homines trahentes nauẽ quoꝝ vnus tantũ non sufficere3. Tertia distinctio est. ꝙ causaru3 quedã sunt eiusdem generis. quedam alterius. Jlle sunt eiusdem generis sicut efficientes in genere efficientium. et sic de alijs. Alterius generis: ut efficiens et

formalis ⁊c̃. His premissis pono aliqua dc̃a. Primū dictū est istud ꝙ eiusdē effectus pñt esse plures cause per se alterius ⁊ alterius gñis ⁊ totales: hoc apparet per phm hic in lr̃a. quia statue sunt cause ens ⁊ statue factor. Idē habetur 2°meta. vbi dicit oēs modos causaꝝ ꝯcurrere in eodē effectu ut in factione domus cā efficiens est artifex: materialis lignū: formalis dispositio seu proportio domus: finalis vsus seu habitatio. 2ᵐ dictū est. eiusdē effectus pñt esse plures cause ⁊ eiusdē generis ⁊ totalis: si sint alterius ordinis sicut pz ex°. qz deus ⁊ sol ⁊ hō producunt hoiem. quoꝝ quilibet est cā totalis ⁊ sufficiens in suo ordine: ⁊ qualz eaꝝ est de generatione efficientis. 3ᵐ dictū est ꝙ eiusdem effectus pñt esse plures cause eiusdē ordinis ⁊ eiusdē generis. si sint cause ꝑtiales. hoc appet ꝑ exēpla: sicut plres hoies trahentes nauē. silr pater ⁊ mater in generatione filij. 4ᵐ dictuz est istud. ꝙ impoſle est eiusdez effectus eē plres causas eiusdē generis ⁊ eiusdē ordinis totales. hoc pz. qz si sic. ḡ effectus non dependeret eēntialiter ab aliqua istaꝝ causaꝝ. ꝯñs est falsū: ḡ ⁊ añs. p°ꝯñtie. qz sint. a. ⁊. b. totales cāe ipi⁹ .c. pz qz ipm. c. non dependet ab ipso. a. ⁊ potest eē sine. a. qz sufficienter hñt eē per ipm. b. cū sit totalis cā e⁹. Et silr pōt ꝓbari ꝙ non dependet essentialr̃ ab ipso. b. qz hz eē sufficienter ꝑ ipsum. a. qđ ponitur totalis cā e⁹. ḡ ipsum. c. ñ dependet ab. a. nec a. b. Ista aūt rō nihil facit contra conclusionē secundā. qz cause alterius ordinis ⁊ totales non superfluunt: imo rōe ordinis eēntialis oēs requirunt̃ ⁊ sunt alterius rōnis: qđ non est in ꝓposito. Secūda dubitatio. vtrū cā in actu sil' sit ⁊ non sit cū effectu. et videt̃ ꝙ non. qz si sic: tunc in principio motus cessaret motus. nā ꝑ de generatione. habitibus ꝑsentibus in materia cessat motus. accipiatur ergo aliqđ efficiens: certū est ꝙ in pricipio motus est in actu efficiens. ḡ ⁊ per ꝯñs erit effect⁹ ⁊ sic cessabit actio ⁊ motus. P̃. deus est cā ꝑ se: ⁊ semper est in actu. ḡ effectus dei semper sit̃ ⁊ fuerunt in actu: ꝙ āt deus sit cā per se. pz. qz aliter prius fuisset cā in potentia: ⁊ deinde in actu. ⁊ per ꝯñs mutaret̃. Ad oppo⁹ est Aris. hic in textu. ponens duas propōes. prima est ista. ꝙ cā in actu ⁊ effectus in actu simul sunt ⁊ non sunt. Secūda propō est ꝙ cā in potentia non est simul cū effectu: ut domificator nō est simul cū domo. Respondeo vbi sciendum ꝙ est vna opinio quā ponit Egidius in 2°h⁹ ꝙ cā efficiens per motū hz duplicē effectū vnuz imediatū. s. ipsum fieri: ⁊ aliū mediatū. s. ipsuz factum eē. ex hoc dicit duo dicta. Primo. ꝙ ista propō est vera de cā in actu ⁊ effectu imediato. s. fieri. probatur. qz qñ effectus per motū est in actu tunc mouet: ⁊ qñ mouet tūc est in fieri. ergo ⁊c̃. 2° dicit. ꝙ ista propō non est vera

de causa in actū ⁊ effectu mediato. non eniz sequitur ꝙ qñ domificator est domificans ꝙ sit domus hec ille. Quicquid de hoc sit nō improbabo de pñti. sed tñ dico aliter ꝭm mentez Scoti. vbi pono tria dicta. Primū est illud ꝙ ista dr̃ia inter causas in actu ⁊ in potētia respectu effectuū ꝓportionabilr̃ acceptoꝝ non ē accipienda quantū ad ipsas relationes cause ad effectū. qz sic sil' sunt cā in potentia ⁊ effect⁹ in potētia: sicut cā i actu ⁊ effectus in actu. nā hec oia referunt̃ eodē gñe relationis 2° mō. sz veritas istius dicti est accipienda de fundamētis relationuz. ut sit sensus ꝙ relatio cause in actu ⁊ effectus in actu non pñt fundari nisi in ente in actu. ⁊ iō sicut relationes sil' sunt ⁊ non sunt ita ⁊ fundamēta eaꝝ. sed relatōnes cause in potentia ⁊ effectus in potentia nō requirūt fundamenta in actu. ⁊ iō non oz fundamenta sil' eē: lz relationes sil' sint. nā si relatio cause i potentia fundat̃ in ente in actu sicut iste domificator est. non oz relationē effectus in potētia sub correspōdente fundari in aliquo ente i actu. non. n. oz sil' existere edificatorē ⁊ edificabile. qz edificabile pōt eē in ente in potētia. 2ᵐ dictū est. ꝙ ista dr̃ia non est intelligēda de fūdamentis relationis inquantuz fundamenta sunt. qz sicut vtreqz relationes vtreqz sil' sunt: ita sunt sil' fūdamenta: hoc est sunt actu sub illis relationibus: sed hoc est intelligendum de fundamentis comꝑatis ad existentiā. quia in causis de effectibus in actu si vnū fundamentū existit ⁊ aliud. non aūt sic est de cā ⁊ effectu in potentia. 3ᵐ dictū est. ꝙ ista dr̃ia non ē intelligenda de fundamentis absolute sūptis: sz de fundamētis sub relationibus. non eni sequitur ꝙ si vnū fundamentū existit. s. cause i actu ꝙ fundamentū effectus in actu existat. qz fundamentū actu pōt existere sine relatione: ⁊ existit in actu: silr fundamentū relationis effect⁹ in actu existit in actu sub sua relatione. Est igitur in sūma sic accipienda hic in ista dr̃ia: non quidē inter relationes. qz vtreqz necessario sunt simul. nec inter fundamēta relationū inquantū fundamenta sunt. qz etiaz illa nec° vtriusqz simul sunt cū sine illis ut sic non sint relationes: nec inter ea que sunt fundamenta ꝭz se cōsiđrata: qz sic nec simul actu sunt: nec simul in potentia: sed est dr̃ia intelligenda đ fūdamentis actu exñtibus sub relationibus cōꝑatis ad exñtiā absolute non ad exñtiam sub relationibus: ut sit sensus ꝙ si ē cā in actu ista rl'o ē in actu. ḡ nec° est aliquid existere in actu in quo fundat̃ relatio cause in actu ⁊ effect⁹ in actu. sed si est cā in potētia sicut edificator nō oz ens actu aliquod eē in quo fundet̃ ista relatio: sed sufficit habere ens in potētia ꝓ fundamento. Per hoc ad rōes pz. ad primā nego ꝯñam. Ad probōz est dicendū ꝙ eo mō q̊ agēs

per motū est in actu. ꝛ effectus est in actu mō preexposito. sed dū motus est ipm agens nō ē cā in actu ipsius facti eē vsqꝫ ad vltimū ens. accipiendo tñ effectū respectu cuꝰ est mouens i actu: ipse effectus est in actu. s. ipm fieri. cuꝰ est cā dū mouet. ipsius āt facti eē ē solū cā in actu pꝰ vltimū ens. ꝛ tunc ēt cā ꝛ effectus sunt simľ in actu. vñ si cā est in actu in fieri siľ erit effectus in fieri: ꝛ si cā in actu in facto esse erit siľ ꝛ effectus in facto esse. qñ ġ dr̄ ꝙ hītibus pñtibus i materia cessat motus. dicendū ꝙ pñte habitu seu effectu in facto esse cessat motus non alr̄. sic āt est tm̄ pñs in fine motus. Ad 2ᵐ dico ꝙ deus semꝑ fuit cā in actu. et qñ dr̄ ꝙ fuissꝫ mutatus: nego. qꝛ agens voluntariū cuiusmodi ē deus voluntate antiqua non mutata qñ placꝫ pōt causare sine mutatione sui: sicut mō hēo voluntatē currendi cras sine mutatione volūtatis currā: siľr est de deo: qꝛ quicquid fecit vľ facturus est sciuit vel voluit se factuꝝ volūtate antiqua ꝛ ab eterno: ꝛ iō faci t quicquid facͭ sine mutatione sui facta solum mutatione ex parte effectus.

Ad rationes principales. Rñdeo ad primā non hēo ꝑ impoľi ꝙ idem ſm diuersa esse sit cā sui ipsius ꝛ prius se. finis ġ quantū ad eꝰ esse intentiōale prior se: ꝛ quantū ad esse reale est cā sui. exᵐ hꝰ pōt dari de domo ꝓducta extra que prius precōcipit̄ ꝛ postea in esse producit̄. Ad 2ᵐ di. ꝙ finis est cā ſm ꝙ est in esse intentionali. licꝫ non pro illo esse: nō tñ est quantū ad esse reale.

Ad illud primi de generatione dico. ꝙ loqͥt̄ de termīo motus qñ est realiter pñs ꝛ ꝓductꝰ iā per motū. tunc. n. cessat motus. non tñ ut solū est presens in intentione. finis āt ut est cā hꝫ esse solū in intentione ꝛ non in re: ut satis patꝫ ex precedentibus. Ad 3ᵐ dico. ꝙ sicut finis mouet in intentione quantū ad eē intentionale: ita hꝫ esse actu quantū ad esse itentionale: qꝛ nec non mouet quantū ad esse reale: iō non oꝫ ꝙ habeat esse actu quantū ad illud esse.

Irca capitulū de fortūa isisten. circa rerū contingentiā quero istā qōem. vtꝝ deus hēat certā ꝛ ifallibilē notitiā cuiuscunqꝫ obiecti futuri contingentis. ꝛ videtur ꝙ non. nā tunc oīa euenirent nccīo ꝛ non contingenter. ꝯñs est falsum. ergo ꝛ añs. falsitas cōsequentis pꝫ. tunc eni non oporteret laborare nec cōsiliari. probatur ꝯña. qꝛ accipio istā partē contradictionis a deo notā. puta me currere. tūc arguo sic. illa pars aduenit nccīo. cuiꝰ opposita est impoľis aduenire. sed opposita hꝰ est impoľis aduenire. pro. qꝛ vel est poľis aduenire vel non: si non: habeo propoᵐ: si sic: ponatur in esse: ꝛ tunc deus decipietur ꝛ falletur in cognitione: cuꝫ deus cognosceret ab eterno oppoᵐ. ergo ꝛc̄. Confirmat̄. ista cognitio est fallibilis cuius obiectū potest non esse. sed obiectū istius cognitionis diuine potest non esse: cū sit contingens. ġ ꝛc̄. Ad oppoᵐ. nā tunc cognitio dei posset mutari. ꝯñs est falsum. ergo ꝛ añs. falsitas ꝯñtis pꝫ. qꝛ eꝰ cognitio non distinguitur ab ipso. ꝛ tunc per cōsequens esset ipse mutabilis. cōsequētia ꝓbatur: qꝛ oē fallibile est mutabile. si ergo deus non haberet notitiā infallibilē haberꝫ fallibilē. ꝛ ꝑ ꝯñs mutabilē.

Respōdeo vbi sic procedā. Prio eni videbitur. vtrum in futuro cōtingenti sit aliqua pars determiata anteqꝫ ponatur in esse. 2º. vtrū in rebus aliquis effectus eueniat cōtingenter. 3º. videbitur principale questitū de notitia dei infallibili. cuiuscunqꝫ obiecti. 4º. vtrū illa notitia ifallibilis iponat necessitatē rebꝰ ꝑcognitꝭ ꝛ ꝑscitꝭ.

Quantum ad primū est sciendū. ꝙ est vna opio cuiusdā doctoris: que ēt videt̄ esse phi ꝑ periarmenias. ꝙ in ꝓpōnibus de futuro cōtingenti neutra ps est determinata in veritate vel falsitate: sꝫ sub disiunctione altera est vera vel falsa. vnde dicunt ꝙ istud prinᵐ de quolꝫ affirmatio vel negatiuo vera. vel de quolꝫ esse vel nō esse: aliter tenet in materia contingenti: aliter in materia nccīa. qm̄ in materia contingenti: lꝫ quantum ad presens ꝛ ꝑteritū altera pars sit deteriate vera altera falsa deteriate. in futuro tam̄ neutra pars est determiate vera vel falsa: sed tm̄ indetermiate ꝛ sub disiunctione ut ista. nauale bellū erit cras: nec est determiate vera vel falsa. nec sua opposita: sed tantū sub disiunctione. puta ꝙ erit vel non erit. in materia autem nccīa vna pars est determinate vera ꝛ altera falsa determinate: siue sit de pñti: siue de futuro: siue de preterito. Pro ista opione arguit̄ sic. nā tūc oīa euenirent nccīo. ꝛ tunc nō oporteret consiliari nec operari nec aliquid tale facere. ꝯñs est falsum. ġ ꝛ añs. Falsitas ꝯñtis pꝫ ꝓbat̄ ꝯña. qꝛ oē qđ pōt eē vel non eē est indeteriatū. nullū eni deteriatū ad eē vel non esse tantū est indeteriatum ad esse vel non esse: sed oē contingens potest eē ꝛ non esse. ergo omne contingens est indeterminatū. illud autē qđ ē determinatū non potest eē contingens. tuꝫ qꝛ ut dicis ista pars. a. est determiata. ex quo ergo ē deteriata ipsa eueniet ꝛ sua opposita erit impoľis aduenire. aliter si esset possibilis: cum possibili posito in esse nullū sequatur impossibile vel inconueniens: sequitur per cōsequens ꝙ ista pars. a. non esset deteriata ad eueniendū. Confirmat̄. qꝛ oīs effectꝰ hꝫ eē in cā ſm modū sue cause. sed oīs cā cōtingens est indeteriata ad vtrūqꝫ oppositoꝝ. In hoc eni distinguitur a cā nccīa. ġ ꝛc̄. P. ꝙ ꝑsupponit̄ alicui actiōi cāe nō ē i ptāte cē. sꝫ si effectꝰ ꝯtigēs eēt

determinatus illa determinatio precederꝫ ac
tionē cauſe.ergo per cōſequens non eſſet ĩ po/
teſtate cauſe:hoc autē eſt manifeſte falſum.qꝛ
oĩs effectus eſt in poteſtate ſue cauſe. Confir
matur:qꝛ quero de iſta determinatione qꝛ vel
eſt ab aliqua cauſa effectiue vel non. ſi ſic hoc
non poteſt eſſe niſi per aliquam creationeꝫ vel
actionem. ergo per conſequens cauſa contin/
gens habet actioneꝫ circa effectum anteq̃ꝫ po/
nat ipm in eē:qđ videt̃ impoſe.et iterũ queraꝫ
de iſta actione ꝑ quā deteriatur iſta ꝑs cōtin/
gens ſi ipſa anteq̃ꝫ eueniret erat deteriata vel
non.ſi nō.g̊ nec alia.⁊ per ꝯñs hēbitur ꝓpoꝯ.ſi
ſic:querā ſicut priꝰ de illa:oꝫ.n.ꝙ ab aliquo đ/
terietur.nō.n.pōt a ſe.qꝛ nihil eſt cā ſui: nec a
nullo.g̊ oꝫ ꝙ ab aliquo.⁊ tunc querā de illo:ſi
cut prius:⁊ ſic in infiꝯ.ſi āt dicat̃ ꝙ nō eſt a cā
hīꝰ deteriatio.g̊ ipſa nō eſt in ptāte cauſe: ꝙ ſi
nō.g̊ nec per ꝯñs effectꝰ ſequens.⁊ per ꝯñſ nul
la erit cōtingentia.et iterũ oē qđ eſt circa deũ
eſt ab alio. g̊ oꝫ ꝙ iſta deteriaᷓ ſit ab alio. P̄
illud qđ tranſit in preteritũ nō eſt in ptāte agē
tis.ſed ſi effectus cōtingens eēt deteriatꝰ añq̃ꝫ
poneret̃ in eē.eēt deteriatus deteriatione trā/
ſeunte in preteritũ.g̊ eꝰ deteriatio nō eēt in po/
teſtate cauſe agentis:nec per ꝯñs ipſe effectuſ
ſequens:qđ eſt ſlm̃.qꝛ tunc nullus effectus eſ/
ſet cōtingens.g̊ ⁊c̃. P̄ hīꝰ deteriatio aut pōt
ĩmutari aut nō.ſi non.g̊ eſt nc̃cia:⁊ per ꝯñs ſe/
quens effectus erit nc̃cius ⁊ non cōtingens: ſi
pōt ĩmutari.quero per quid āut per aliq̃ꝫ mu/
tationē priorē aut ꝑ ſequentē.nō per ſequentē
qꝛ poſterius nō eſt cā prioris:nec per priorē:qꝛ
nulla eſt prior iſta:qꝛ ſi ſic:querā de illa.⁊ ſic ĩ
infiꝯ. P̄.oĩs cōditionalis vera eſt nc̃cia. ſed
iſta.ſi petrus eſt deteriatus ad gloriā ſaluabi/
tur.eſt cōditionalis vera.g̊ eſt nc̃cia:⁊ ſic de q̃/
cũq̃ꝫ alia ſuppoſita deteriatōne ad alterā ꝑtē.
⁊ ſic oĩa ēuenient de nc̃citate.⁊ tollet̃ oĩs ꝯtin/
gentia. Contra iſtā opi.arguo p̊ ꝯ̄ hoc qđ dic̃
ꝙ iſtud prinꝯ de quolꝫ eſt affirmatio vl̃ negaᷓ
vera nō tenet in ꝓpōnibꝰ de futuro cōtigenti:
niſi diſiunctiue.et arguit̃ ſic. a quocũq̃ꝫ ſubcō
negant̃ aliqua duo oppoſita abſolute.ab eodē
negat̃ vtrũq̃ꝫ ſub diſiunctione. ſed ſi in ꝓpōni/
bus de futuro cōtingenti negat̃ vtrũq̃ꝫ oppoꝯ
deteriate ⁊ abſolute.⁊ ut dicis.g̊ ⁊ ſub diſiun/
ctione.cꝰ oppoꝯ dicis.maior hꝰ rōnis pꝫ exᷓ et
rōe.Exᷓ ſic.qꝛ.n.hō non eſt lapis nec lignũ ab/
ſolute.iō nec eſt lapis nec lignũ ſub diſiũctōe.
Unde ſicut ꝓpō affirmans iſta duo predicata
puta lapidē vel lignũ de hoĩe abſolute eſt ſlā:
ita ꝓpō enuncians vtrũq̃ꝫ iſtoꝝ ſub diſiũctōe.
2ᷓ ꝓbat̃ eadē maior rōe ſic. Comparatio q̃/
cũq̃ꝫ preſupponit extrema. ſed diſtinctio que/
cunq̃ꝫ eſt quedā cōparatio extremoꝝ diſiũcto
rũ.g̊ veritas ꝓpoſitiōis diſiunctiue preſuppo/
nit veritatē alterius partis.g̊ ſi vtrũq̃ꝫ negat̃
abſolute:⁊ per ꝯñs ſub diſiunctione. P̄ aliq̃s
enuncians iſtā ꝓpōꝫ.cras erit nauale bellum:
vel dicit verũ vel falſum:ſi veꝝ.g̊ iſtud ē veꝝ ĩ
v̓itate đteriata.ſi ñ erit ſilr̃ ĩ falſitate đteriata

Jō dico aliter.ad cꝰ euidētiā pono ali
qua dicta. Primũ eſt iſtud.
ꝙ duplex eſt indeteriatio.quedā eſt de in eſſe:
alia de poſ̃.⁊ iſta duplex indeteriatio reꝑitur
tā ex parte cauſe q̃ꝫ ex parte effectus. indeter/
minatio de in eſſe ex parte cauſe eſt qua cauſa
eſt indeteriata ad agere ⁊ non agere. ſed inde/
teriatio de poſ̃ eſt illa qua cā eſt indetermiata
ad poſſe agere ⁊ ad nō poſſe agere:⁊ dicitur pri
ma de in eſſe.qꝛ reſpicit extrema de in eē. ſcđa
vero de poſ̃: qꝛ reſpicit extrema de poſ̃. Jſta
ēt duplex indeteriaᷓ reperit̃ ſilr̃ ex parte ipſiꝰ
effectus cōtingentis.vñ ex parte effectus iſta
dicitur de in eſſe qua effectus eſt indeteriatuſ
ad produci ⁊ non produci.ſed dr̃ de poſ̃ qua
effectus eſt indeteriatus ad poſſe produci ⁊ ñ
poſſe produci. vnde iſta de ineſſe eſt poſterior
illa de poſ̃:ſicut agere eſt poſteriꝰ ad poſſe age
re. 2ꝯ dictũ eſt ꝙ quilꝫ effectus contingens
anteq̃ꝫ ponatur in eſſe eſt determiatus deter/
minatione de ineſſe.ita ꝙ iſta eſt vera antixp̃s
erit qꝛ ſua oppoſita eſt falſa:licꝫ que ſit iſta ſit
nobis ignotũ.Hoc āt dictũ ſic probatur.illud
qđ non eſt determiate verũ vel falſum non eſt
ab aliquo intellectu determiate ſcibile vel co/
gnoſcibile.ſed qđlibet futuꝝ cōtingens eſt de/
terminate cognoſcibile a deo.g̊ ⁊c̃.maior pꝫ.qꝛ
cognitio ſequit̃ rē. ſi g̊ eſt deteriate cognoſcibi
liſ.g̊ erit in eſſe deteriate.minor pꝫ per Auguſ.
ſuper geneſis.qui dicit ſic:ꝙ deus non nouit
aliter facta q̃ꝫ fienda:ſed certũ eſt ꝙ cognoſcit
facta determinate ſicut fuerunt.ergo ⁊ fiēda.
et iterũ.qꝛ niſi deus omnia futura cōtingētia
determinate cognoſceret:ſed tantũ indetermi
nate ⁊ ſub diſiunctione ſequeretur ꝙ eque cer
tā notitiā ego haberē de futuris cōtingentibꝰ
ſicut deus.de quocũq̃ꝫ enim ego ſcio ſub diſiũ
ctione ꝙ erit vel non erit.ergo ⁊c̃. P̄ illud ꝙ
homo agit per electionē prius determinat illđ
q̃ꝫ ponat in eſſe:ſed illud tale eſt contingens.g̊
futuro contingenti non repugnat ꝙ ſit deter/
minatũ anteq̃ꝫ ponatur in eſſe.lꝫ igitur effectꝰ
contingens ſit indeterminatus in determina/
tione de poſſibili ante eſſe dũ eſt in fieri. qꝛ .ſ.
poteſt eſſe ⁊ non eſſe:tamen eſt determinatus
determinatione de ineſſe ⁊ đ fieri ⁊ ante fieri.
in fieri certũ eſt.ante etiā fieri ut ſupra proba/
tum eſt:ex quo eſt determinate cognoſcibilis.
verũtamen eſt ſciendũ.ꝙ iſta determinaᷓ ali/
quando fit a diuina voluntate.puta quantuꝫ
ad iſta que a deo eliguntur.aliquando autem
a nobis puta quantũ ad actus qui ſunt in po/
teſtate noſtra.ſic ĩtelligendo ñ ꝙ ego ſim ⁊ ter
mieꝫ me ad iſtũ actũ.ſꝫ qꝛ deꝰ ab eterno nouit

oẽs causas hui⁹ deteriationis. pp quas videt
ğ me debebã determiare ad istũ actũ. iõ est õ/
terminat⁹ ꝛ determinat. qꝛ sic erit. ꝛ iõ de⁹ de/
teriate nouit ꝛ noscit. 3ᵐ dictũ ē. ꝙ nullus ef
fectus cõtingens est deteriatus deteriatione
de poſſi. imo videt̃ indeterminat⁹. ꝓbat̃. nam
qȯ põt fieri ꝛ non fieri est indeteriatũ de poſſi.
ex predictis pꝫ. sed quilꝫ effect⁹ contingens ut
cõtingens est hi⁹. pꝫ ex rõe cõtingentie. qꝛ cõ/
tingens est qȯ põt eē ꝛ non eē. vñ qñ voluntas
vult ē deteriata de inesse. qꝛ ita vult ꝙ ñ vult
ꝛ tñ põt velle ꝛ non velle cũ sit libera. ğ ē inde/
terminata de poſſi. lꝫ non de inesse. sed quid ad
Ari. qui videt̃ dicere p̃ piarmenias. ꝙ in futu/
ro cõtingẽti nõ est veritas determiata: dico ꝙ
verũ est quo ad nos. qꝛ vꝫ deteriate cognosce
re nõ possum⁹ que sit ista pars que debet eue/
nire. ab aliquo tñ intellectu est deteriate cog/
scibilis. ğ oꝫ ꝙ in se sit deteriata. 4ᵐ dictũ est
illud: ꝙ predicte due indeteriationes sunt di/
stincte ꝛ subordinate ẜm prius ꝛ posterius. ꝩ
ꝓbat̃ sic. quarũcũqꝫ indeteriationũ extrema
sunt distincta ꝛ ẜm prius ꝛ posterius subordi/
nata: ꝛ ipse indeteriationes sunt distĩcte ꝛ sub/
ordinate. sed extrema istaꝝ indeteriationũ st̃
hi⁹. ğ ꝛc̃. maior pꝫ. qꝛ hitudines distinguũtur
penes extrema. indeteriatio ãt eoꝝ est quedã
hitudo. c⁹ extrema sunt ipsa indeteriata. mior
pꝫ. qꝛ agere ꝛ nõ agere: ꝛ posse agere ꝛ nõ posse
agere sunt extrema distincta: ꝛ prius est posse
agere ꝛ nõ posse agere: q̃ꝫ agere ꝛ nõ agere. ğ ꝛc̃
5ᵐ dictũ est. qȯ sequit̃ ex predictis. ꝙ iste due
indeteriationes sunt sine ꝯdictione sepabiles.
hoc ꝓbat̃ sic. qñcunqꝫ alique due indeteriatio
nes sic se hñt ꝙ sunt distĩcte. ꝛ vna est prior al/
tera nõ est ꝯdictio ꝙ prima separet̃ a ẜa. prius
.n. põt absolui a posteriori. lꝫ nõ ecõuerso. sed
predicte due indeteriationes sunt hi⁹. ut patꝫ
ex precedenti. ğ ꝛc̃. non est igit̃ ꝯdictio: ꝙ aliq̃
cã sit indeteriata ad posse agere ꝛ nõ posse age
re: que tñ est deteriata ad agere vel nõ agere.
6ᵐ dictũ est. ꝙ in hoc tm̃ distinguit̃ cã contin
gens a cã nccĩa. qꝛ cã contingens est indeteria/
ta ad effectum indeteriatione de poſſi. puta ad
posse agere ꝛ posse nõ agere. impoſſe ãt est ꝙ sit
indetermiata indeteriatione de inesse. qm̃ vel
agit ꝛ tunc est deteriata ad agendũ. vel ñ agit
ꝛ sic est deteriata ad nõ agendũ. cã ãt nccĩa siũ
nccĩo agens est deteriata deteriatione de poſſi
ꝛ de inesse. qꝛ nccĩo agit: ꝛ non põt nõ agere. in
ꝩ ğ dĩt hec deteriatio ab illa. 7ᵐ dcꝫ ē. ꝙ cũ
indeteriatione de poſſi stat precise cõtingentia.
hoc ꝓbat̃. cũ illo precise stat cõtingentia quo
precise posito ponit̃ tota rõ cõtingentie. sed po
sita precise predicta indeteriatione ponit̃ tota
rõ cõtingentie. ğ ꝛc̃. minor pꝫ: qꝛ cõtingens est
qȯ põt eē ꝛ nõ esse: ista ãt solũ pertinẽt ad ide/
teriationẽ de poſſi: ut pꝫ. ğ ꝛc̃. Confirmat̃. qꝛ

effect⁹ cõtingentes qñ sunt in esse poſſi sunt cõ/
tingentes. añ. n. q̃ꝫ sint nõ sunt ꝯtingenter nec
nccĩo. ğ sequit̃ ꝙ dũ sunt tunc sunt cõtingẽtes.
sed dũ sunt deteriati de inesse sunt indeteriati
de poſſi eo ꝙ nõ pñt nõ eē. ğ ꝛc̃. Ad rões alte/
rius opionis põt sic dici. ad p̃ᵐ negando ꝯñaꝫ
Ad ꝓpõꝫ primã dico ꝙ illud qȯ est deteriatũ
de inesse ꝛ de poſſi aduenit nccĩo. nõ ãt illȯ qȯ
est deteriatũ tm̃ de inesse. lꝫ ğ effectus contin/
gens sit deteriatus de inesse: nõ tamẽ de poſſi:
Ad aliã ꝓbõꝫ dico ꝙ ista pars. a. ex quo ē de/
teriata euenit nõ tñ nccĩo. ꝛ cũ dicis ꝙ sua op
posita est impoſſis aduenire: nego: immo certe
poſſis: lꝫ nunq̃ꝫ eueniat: ꝛ cũ ꝓbas. ꝙ poſſi posi/
to in eē nullũ sequit̃ impoſſe: dico ꝙ verum est
nullo impoſſi precedente: vel cui nõ est annexa
aliq̃ ipossibilitas: sicut deteriabit̃ inferi⁹ de ef
fectu cõtingente stante notitia dei certa. c⁹ op/
positũ nunq̃ꝫ eueniet. ꝓ° qꝛ si eueniret notitia
dei posset falli: qȯ est impoſſe. rõe ğ h⁹ impoſſita
tis nunq̃ꝫ ponet̃ in esse. Ad cõfirmatõꝫ dico.
ꝙ quelꝫ cã cõtingens est indeteriata indeter/
minatione de poſſi. nõ tñ de inesse. Ad 2ᵐ p̃n/
cipale rñdeo. pro c⁹ euidentia est sciendum ꝙ
quidã sunt effect⁹ cõtingentes quos ab eterno
diuina voluntas deteriauit: puta mundi crea
tionẽ ꝛ ipm̃ creari debere. sunt aliꝫ effect⁹ quos
deus dimisit in ptãte nr̃a ꝛ in nr̃o libero arbi/
trio. si. n. deteriauit me deus ad peccandũ. de
prima deteriatione dicit Scotus ꝙ sunt tria
signa vel instantia. In p̃ signo ꝓponũt̃ termĩ
simplices in eẽntia diuina. In 2° ponunt̃ ꝯple
xiones quas voluntas deteriat de termis sim
plicibus sibi oblatis. In 3° sequit̃ practicus ĩ/
tellectus. d. ꝛ intelligens illud qȯ voluntas õ/
terinauit de illis terinis. exᵐ in primo instãti
obycit̃ terinus simplex qui est salua° ꝛ qui est
dãnatio. In 2° sequit̃ ipsa cõplexio. puta ĩ hõ
iudã dãnari. q̃ꝫᵐ ãt ad istã determinationẽ pꝫ
ꝙ ista non p̊ presupponit̃ actioni voluntati di/
uine. sed ꝓ illa ꝛ ꝓ ista dico ad formã ꝙ aliqd
presupponi actõni cause põt eē duplr̃. vno mõ
per modũ effectus: ꝛ isto mõ maior est vera. et
minor falsa. alio mõ per modũ deteriationis ꝛ
isto mõ maior est falsa. certũ est. n. ꝙ qñ volun
tas vult aliqȯ obᵐ vel hõ per voluntatẽ aliqȯ
extra elicere prius se deteriat ad hoc eligẽdũ:
ꝛ tñ hoc non obstãte adhuc est in ptãte cause
cũ cõtingenter se deteriet ꝛ agat. Ad confir/
mationẽ ãt dico ꝙ agens est in ptãte ad suam
determinationẽ tm̃ per potentiã suã imediate
ꝛ non mediante aliqua alia priori determina/
tione. sicut per potentiã suã agit ꝛ est in poten
tia ad agendũ: non mediante aliqua actione p̃
ori poſſi. aliter eēt ꝓcessus in infinitũ: si ad nul
lã actionẽ vel determinationẽ eēt per se imedi
ate in potentia. Ad tertiã põt dici isto mõ ꝙ
verũ est de illo qȯ in preteritũ trãsit ꝑ moduꝫ

effectus nõ per modũ deteriatiõis. Alr̃ dicit
Scotus ad hoc in p̊ sniaꝝ in illa qõe. vtꝝ p̃de
stinatus possit dãnari. dicit. n. ꝙ sic. licꝫ nunꝙ̃
dãnet̃. vñ sicut de⁹ ipꝫ cõtingenter p̃destiauit
ita cõtingenter stat in sua p̃destinatiõe. vñ di/
cit ꝙ istã p̃destinatio nõ intelligit̃ per modũ p̃/
teriti nec transit in preteritũ. lꝫ. n. ipsa coexi/
stat preteritis que trãsierunt. nõ tñ ipsa prete/
ryt: sed alia preterierũt que coextiterũt sibi. ⁊
iõ dicit ꝙ idẽ est deũ predestinare ⁊ predestiaſ
se ⁊ predestinatũ eẽ. ⁊ ita cõtingens est vnũ sic̃
aliud. q̃ꝛ nihil est ibi nisi nũc eternitatis men/
surans illũ actũ qõ nec est p̃ñs nec preteritum
nec futuꝝ. sed coexistens oĩbus istis. hec ille.
vñ dico ꝙ nõ põt fieri quin ista deteriatio fue
rit fcã. sed hoc nõ obstante opposi⁹ est in ptãte
cause. Ad 4ᵐ si hi⁹ deteriatio posset imutari.
dico ꝙ sic. tñ de inesse nũꝙ̃ imutabit̃. refert ei
dicere aliquid posse imutari ⁊ ip̃m imutari: et
cũ dicis. g̊ poterit imutari per aliꝙ̃ imutatõꝫ.
dico ꝙ ipsamet cã siue potẽtia ñ mediante ali/
qua alia imutatione põt ipꝫ imutare vel saltẽ
erit status in 2º. ⁊ nõ erit p̃cessus ut deducit̃.

Ad 5ᵐ dico. ꝙ oĩs cõditionalis vera est nc̃cia
nc̃citate ꝯñie nõ ꝯñtis: q̃m hic nõ est nc̃citas
ex parte accñtis nec ꝯñtis absolute. Dico g̊
ꝙ ista. si petrus est predestinatus: saluabitur.
est vera ⁊ necessaria nc̃citate ꝯñie ⁊ nc̃citate
cõditionata. nõ ãt absolute ⁊ ꝯñtis. Scien/
dũ tñ ꝙ ad tertiũ articulũ alr̃ respõdet Fran/
ciscus de marchia in alia qõe dicens ꝙ ac. cõ/
tingentis põt tripliciter accipi: ⁊ ẽt deteriatio
vno mõ põt accipi actualiter. alio modo mere
potentialiter. 3º. habitudinaliter. actio sumit̃
actualiter qñ agens actu agit. potentialiter ve
ro qñ non agit: sed põt agere et nõ agere diui/
sim actione mediante quã habet non in actu:
sed potentialiter. sed habitudinalr̃ sumit̃: qñ
lꝫ actu nõ agat: est tñ deteriatũ ad agendũ. ac/
tioni. n. potentiali qõcunꝗ agens: lꝫ nõ sit de/
terminatũ põt. vñ sicut agere ex parte agentis
cõtingentis põt sumi tripliciter: ita consimilr̃
ex parte effectus cõtingentis põt sumi triplr̃.
deteriatio ẽ eni quedã deteriatio ex parte effe
ctus actualis: qui quidẽ effectus contingens
est actu deteriatus. ⁊ hoc qñ ponit̃ effectus in
actu. alia est mere potentialis qua quidã agẽs
anteꝙ̃ agat vel ponat effectũ in actu põt ipsuꝫ
ponere ⁊ nõ ponere diuisim. alia est media q̃ q/
dem agens indetermina⁹ ad agendũ nõ tamẽ
actu agit. ⁊ hec est quasi habitudinalis: s̃m h̃
dicitur ꝙ quelꝫ determinatio sequitur actõeꝫ
suã sibi correspõdentẽ. actualis. n. determinaº
sequitur actionẽ actualẽ: ⁊ potẽtialis potẽtia/
lẽ ⁊c̃. Per hoc ad argumẽ⁹ cõcedit. ꝙ illud
qõ presupponitur actioni actuali agentis non
est in potestate eius actuali. est tñ in potestate
eius habitudinali vel aptitudinali. vñ de⁹ ab
eterno nõ habuit creaturã in ptãte actuali. q̃ꝛ
nec ipsa creatura ab eterno fuit p̃ducta. et idõ
qñ dicitur in minori ꝙ hi⁹ deteriatio presuppo
nitur actioni cause. verũ est actioni actuali ñ
ãt habitudinali. ⁊ iõ cõcedo ꝙ hi⁹ determinaº
nõ est in ptãte agentis actuali: nõ eni est in po
testate agentis actuali nisi qñ agens elicit ac/
tũ illũ: est tñ in ei⁹ ptãte virtuali siue potẽtiali
Et p h̃ põt solui 5ᵐ argumẽtũ. si hi⁹ deteriatõ
est mutabilis. dico ꝙ nõ est mutabilis mutati
one actuali. q̃ꝛ actu nõ est: sed mutatione potẽ
tiali. qua quidẽ cã põt virtute sua in aliã dter/
minationẽ oppositam isti ⁊ incompossibilem.

Quantũ ad 2ᵐ articulũ vbi erat vidẽ
dũ. vtrũ in rebus sit aliqua
cõtingentia. premitto p̊ istã distinctionẽ. ꝙ du
plex est cõtingentia. quedã eni reꝝ contingen/
tiã est per accñs. ⁊ est qua effectus est cõtingẽs
in ordine ad causas actuales accñtales cõco/
mitantes causas per se ⁊ ipsas impediẽtes. et
ista cõtingentia est ipsoꝝ naturaliũ generabi/
liũ ⁊ corruptibiliũ. hi⁹. n. effectus causaꝝ natu
raliũ quantũ est ex causis per se ipsoꝝ nc̃cio p
ueniunt. ꝙ ãt cõtingenter p̃ueniant hoc est ex
causis per accñs cõcomitatibus causas per se
ac ipsas impedientes. cause. n. naturales p se
disposite remoto impedimento nõ possunt nõ
agere. q̃ꝛ necessario agunt. ⁊ hoc est qõ dic̃ Ari.
in. 9. meta. de talibus causis loquens. nc̃e est
inquit hoc idẽ facere. illõ vero pati. ex quo pꝫ
ꝙ contingentia effectus causaꝝ naturaliũ hꝫ
quattuor conditiones. Prima est ꝙ est con/
tingẽtia per accñs nõ per se. est ei hi⁹ contingẽ
tia ex parte indispositionis materie. non auteꝫ
ĩ ordine ad aliquã cãm per se. Secũda cõclu
sio est ꝙ est contingentia s̃m quid non simplr̃.
q̃ꝛ est in ordine ad aliquã vnam cãm ut impos/
sibilẽ per aliaꝫ. non est ãt in ordine ad totum
ordinẽ causaꝝ acquisitaꝝ Tertia conditio ẽ
ꝙ est contingentia priuatiua non positiua: p/
uenit enim cõtingentia huiusmodi ex priuati/
one seu ex defectu alicuius dispositionis cau/
saꝝ. cause enim debite vltima dispositione pri/
uate non agunt. Quarta conditio est ꝙ ẽ cõ
tingentia extrinseca non intrinseca. q̃m non ẽ
ex aliquo impedimẽto intrĩseco: sed ex aliquo
extrinseco accñte. 2º. est alia cõtingentia per
se qua quidẽ effectus est cõtingens in ordine
ad e⁹ causas p se. q̃m positis oĩb⁹ p se causis et
remoto oĩ ĩpedimẽto ipse effectus possꝫ poni ⁊
nõ poni. ⁊ hi⁹ cõtingentia est cõtingẽtia actuũ
humanorum siue voluntatis. De contingen
tia ista actus voluntatis ponit exemplũ beat⁹
Augustinus quinto de trini. sexto capitulo de
duobus hominibus eiusdem corporis secũdũ
pulchritudinem mente ⁊ corde pariens affec/
tãtes quorum vnus mouetur ad bonum. al/
ter in mala voluntate perseuerat. Uidemus

ciꝫ aliqñ de duob⁹ bellantib⁹ vł ludentib⁹. ꝙ
magis aliqñ volum⁹ victoriã pro vno ꝙ̃ꝫ ꝑ alio.
supposito tñ ꝙ nulla cã sit magis ex parte vni⁹
ꝙ̃ꝫ alterius. De ista ãt contingentia loquens
Ari. 9. meta. postꝙ̃ꝫ dixit ꝙ scia ẽ ꝯrioꝝ. subdit
necesse ẽ in quid alterum aliquid esse qḋ ꝓpri/
uꝫ ẽ. dico aũt hũc appetitũ idẽ volũtatem aut
ꝓheresim idẽ electiõeꝫ. qḋ. n. desiderabit ꝑnci
palr̃ hoc faciet. et ista cõtigẽtia sic ꝑma hꝫ qua
tuor ꝯditiões. Prima ẽ ꝙ ẽ ꝯtigẽtia ꝑ se. nõ
ẽ. n. ex aliq̃ tłi accñte ꝯcomitãte sic ꝑma. Se
cũda ẽ ꝙ ẽ ꝯtigẽtia simpliciter qm̃ nõ ẽ ĩ ordie
ad vnã cãꝫ vt impẽdibilẽ ꝑ aliã. sꝫ ẽ ĩ ꝯpatione
ad totũ ordinẽ cãꝝ requisitaꝝ. Tertia ẽ ꝙ ẽ
ꝯtigẽtia poitia nõ ꝑuatiua qm̃ nõ ẽ ex ꝑuatiõe
alicui⁹ debite dispositiõis. sed ex plenitudie ꝑ/
fectiõis ipi⁹ cãe. Quarta ẽ ꝙ ẽ ꝯtigẽtia ĩtrise
ca ñ extriseca qm̃ nõ ex aliquo ĩpedimẽto extrĩ
seco sic ꝑma. sꝫ ex ꝑfecto dominio cãe respectu
sui effect⁹ ꝯtigẽtis. et ista ẽ ꝑfecta ꝯtigẽtia. Ex
qb⁹ quidẽ quattuor ꝯditõnib⁹ pꝫ quatruplex
dr̃ia inter hãc ꝯtigẽtiã et ꝑdictã. Hoc premisso
pono aliquas propositiones. Prima est ista.
ꝙ in reꝝ natura nõ ois effect⁹ euẽit necessario
Hoc ꝓbatur nã aliter non oporteret negotiari
vel ꝯsiliari sic deducit ph̃us ꝑmo ꝑhiarmẽias

Cõfirmat̃. nulla rõ ẽtis diuisiua ẽ in rebus i/
possibilib⁹ sꝫ cõtingẽtia ẽ rõ entl diuisiua. ens
eni diuidit̃ ꝑ cõtigẽs ⁊ necessariũ. g̃ ⁊c̃. Et ideo
ista cõtingentia in reb⁹ est satis manifesta spe/
cialiter prima cõtingentia que ẽ effectuũ natu
raliũ. actio eni vnius corporis supra celestis i/
peditur per actionẽ alterius. ⁊ iõ nõ est multũ
cõfidendũ in signis astrologicis: ⁊ ita apparet
istã cõtingentiã eẽ manifestã. ⁊ iõ negantes ta
lia ita manifesta indigent pena ⁊ flagello. qm̃
ẜm qḋ dicit Aui. ꝑ meta. ꝙ negantes primum
prin⁹ sunt vapulandi: vel cõburendi quousqꝫ
cõcedant ꝙ nõ est idẽ cõburi ⁊ nõ cõburi: va/
pulare ⁊ nõ vapulare. ita isti qui negãt aliqḋ
ens contigens exponendi sunt tormentis quo/
usqꝫ cõcedant eos ꝙ poẞe est eos nõ torqueri.

Secũda ꝓpõ ẽ. ꝙ cõtingentia ẜa que est ꝑ se
est ẽt in rebus. ⁊ ista cõtingentia nõ est ita ma
nifesta sicut prima. vñ multi ponentes primã
sic manifestã negant istã: ꝙ eni voluntas non
velit aliquid hoc dicunt ꝙ non est ex se: sed ex
defectu alicuius nc̃cio requisiti ad volenduꝫ:
oĩbus eni nc̃cio cõcurrentib⁹ que requirũtur:
dicunt voluntatẽ non posse non velle. iõ probo
istam contingentiã sic. ois potẽtia mere libe/
re agens contingenter agit: sed voluntas in q̃/
cunqꝫ actu agit libere cũ sit quedã cõditio an/
nexa cuilibet actui voluntatis ⁊ ꝑꝑ hoc ẽ meri
tũ vel demeritũ. g̃ ⁊c̃. P cuiuscũqꝫ diuisionis
alterũ mẽbꝝ ignobilius est poẞe: ⁊ alterũ mẽ/
brũ nobilius semper est poẞe. natura. n. nõ de/
ficit in nc̃cÿs. sed cõtingentia diuidit̃ in cõtin
gentiã per se ⁊ contigentiã per accidens que ẽ
ignobilior ⁊ est in rebus. g̃ multo magis ꝑma q̃
est nobilior. Tertia ꝓpõ. ꝙ ponendo primam
cãm agere nc̃cio ad extra non põt saluari in re
bus contingentia. hec ãt ꝓpõ superius fuit ꝓ/
bata in qõe de fine: vbi ẽt ꝓbatũ fuit ꝙ ac⁹ dei
est cõtingens: vide ibi ⁊c̃. Quarta ꝓpõ est. ꝙ
ẽt in rebus est aliquis effectus fortuitus ⁊ ca/
sualis. hec ꝓbat̃. qꝛ ois effectus raro adueniẽs
preter intentionẽ agentis est casualis ⁊ fortui/
tus: sed aliquis effectus est hi⁹. pꝫ tã in agenti
bus a ꝓposito ẜm intellectũ ꝙ̃ꝫ in alÿs. in agẽ/
tibus eni a ꝓposito pꝫ. ut cuꝫ aliquis qñ vadit
ad forũ ut ibi emat aliquid ⁊ obuiat debitori
suo a quo reportat pecuniã. illa reportatio est
a fortuna. in agente ẽt naturali pꝫ ⁊ apparet.
nã agens naturale generans vel intendit sibi
assimilare genitũ. si ergo produceret aliquod
mõstrum ut si produceret giganteꝫ vel hñtem
sex digitos iste effectus est casualis. cã ãt vtri/
usqꝫ quare talis effectus dicit̃ casualis vel for
tuitus est ista: qꝛ oẽ agens siue naturale siue a
ꝓposito agit ꝑꝑ finẽ: ut probat̃ 2º h⁹. qñ ergo
aliquis producit finẽ quẽ intendit ⁊ a quo mo
uetur dicit̃ cã per se istius effectus ⁊ finis pro/
ducti: si vero moueat̃ ab vno fine ⁊ aliũ produ
cit: hoc cõtingit dupliciter: qꝛ vel illũ quẽ intẽ
dit ⁊ a quo mouetur ñ producit. sed illũ alium
a quo non mouetur: ⁊ tunc dicitur per se vanũ
vel frustra agere: ut hr̃ in isto. c. de fortuna: vł
ẽt producit finẽ intentũ ⁊ aliũ non intentũ: et
tunc non est actio sua frustra ⁊ vana. qꝛ hꝫ in/
tentũ: ⁊ respectu eiusdẽ dicit̃ per se cã. dicitur
tñ cã per accñs respectu finis producti non in/
tenti. Vñ semper qñ aliquid aduenit a casu
⁊ fortuna illud idẽ qḋ dicitur cã per accñs ca/
sualis ⁊ fortuita respectu finis non intenti est
per se cã determinata respectu effectus per se
intenti. verũtñ inter casum ⁊ fortunam est ista
dr̃ia qꝛ fortuna est in hñtibus intellectuꝫ ⁊ in
agentibus per intellectũ. casus vero in his ⁊ ĩ
alÿs: in plus ergo se hꝫ casus ꝙ̃ꝫ fortuna. 2º
sciendũ. ꝙ lꝫ in cõꝑatione ad ista inferiora ad
ueniat aliquid a casu vel a fortuna. respectu
tñ notitie dei nihil accidit a casu vel a fortuna
qꝛ nihil aduenit preter e⁹ intentionẽ vel intel/
lectũ. Sed contra predicta arguitur oñden/
do ꝙ in rebus nulla sit cõtingentia. ꝑ sic. om̃e
qḋ est qñ est necesse est eẽ: sed nunꝙ̃ꝫ est nisi qñ
est. g̃ semper necesse est. g̃ in rebus nihil est con
tingenter. Confirmat̃. illud qḋ ẽ cõtingenter
est qꝛ illud qḋ nullo mõ est. nec ẽ nc̃cio nec cõ/
tingenter. ois enim modificatio presupponit
suũ modificabile: cũ modificatio sit alicuius
modificans: contingentia autẽ est quedã mo/
dificatio alicuius effectus. ergo sequitur ꝙ res
anteꝙ̃ꝫ sic non sit contingenter: oꝫ ergo ꝙ duꝫ
est ꝙ sit nc̃cio. P oẽ futuꝝ de necessitate est

futurũ cũ idẽ de seipso ꝑdicet, cũ modo nccitatis. sed oẽ ꝙ est de nccitate futurũ nccio euẽit. ḡ ꝛc̃. ℞ ad idẽ põt applicari rõ facta superi⁹ i qõe de fine: vbi dr̃ qδ actio dei sit nccia quo ꝓbato: sequitur ꝙ oĩa eueniant nccio: ut ibidem probatur. Et silr̃ põt applicari rõ de prescientia dei. Respondeo ad primuz. oẽ qδ est ꝛc̃. Thomas anglicus dicit in hoc z°. ꝙ res anteꝗ̃ sit est contingenter. sed dũ est nccio est: qꝛ cã in actu ꝛ effectus in actu nccio simul sunt ꝛ ñ sũt. Contra hoc facit confirmatio prime rõnis ad quaz nõ credo ꝙ ipse nec aliquis eius sequax possit respõdere: hoc tenendo. iõ dico aliter ꝙ ista ꝑpositio. oẽ qδ est ꝛc̃. vel est cõposita vel diuisa. Si cõposita sic est vera. si diuisa sic ẽ falsa. vnde oẽ qδ est qñ est: in sensu cõposito necessario est: in sensu diuiso contingenter est. Ad c⁹ euidentiã est sciendũ. ꝙ accñs ꝛ quicũꝗ actus actualis: aliter cõpatur ad subiectũ cui accidit. aliter ad aggregatũ ex subiecto ꝛ accidẽte. puta hoc qδ dico. albedo vel iste actus qui est currere. aliter compatur ad hominẽ absolute. aliter ad aggregatũ. puta albedo ad hoiem albũ vel cursus ad hominẽ currentẽ. Nã albedo ꝛ quodcunꝗ aliud accidens compat̃ ad subiectũ absolute tanꝗ̃ ad illud cui contingenter est existens non nccio: sed compatur ad aggregatũ tanꝗ̃ ad illud cui necessario est exñs. Impole est enim hominẽ albũ cẽ sine albedie: ꝛ hominẽ currere sine cursu Ad ꝑpositum applicando dico ꝙ quando ista propositio: oẽ qδ est qñ est composita: ꝛ tunc compatur act⁹ ad aggregatũ ex subieto ꝛ accñte: ꝛ sic inest subcõ necessario: ꝛ sic est necessaria. qñ aũt est diuisa: tunc compatur accñs ad subiectum precise eo modo quo est diuisus ab actu. et ut sic dictum est ꝙ inest sibi contingenter. Confirmat̃ predicta solutio. qꝛ contingens est qδ põt eẽ ꝛ non eẽ. sed qñ voluntas vult cum velit libere vult contingenter. qꝛ potest velle ꝛ non velle: ꝛ põt se priuare actu. ḡ ꝛc̃. Vñ si voluntas qñ vult vellet necessario nõ haberet meritũ nec demeritũ ex quo vellet necessario: ut dictũ est in primo articulo. qꝛ cũ determinatiõe de inesse stat indeterminatio de poli. cũ qua quidẽ determinatione ut dictũ est stat precise contingentia.

Ad z⁹ dico. ꝙ li de necessitate vel potest determinare inherentiã predicati ad subiectuz: vel põt determinare predicatũ. si primo mõ sic est vera maior: sed propter hoc nõ sequitur ꝙ necessario eueniat. cõmutatur eni determinatio necessitatis ad inherentiã predicati ad subm̃ ad predicatũ tantũ ꝛ sic implicatur fallacia accidentis ꝛ consequẽtis. si ãt determinatur predicatum sic maior est falsa.

Quantum ad 3⁹ articulũ vbi erat vidẽdũ de principali q̃sito pono aliquas propositiones. prima est ista ꝙ effectus contingens ſm quid: puta naturalis stante generali influentia prime cause põt determinate cognosci per causas contingẽtes ab aliquo intellectu finito. Hoc probatur. effectus dependens a causis finitis ipsuz necessario inferentibus est determinate cognoscibilis ab aliquo intellectu finito cognoscente om̃es eius causas ipsum necessario inferentes. ex q̃ enim cause sunt finite possunt apprehendi ab aliquo intellectu finito. ex quo etiã ipse necessario inferunt: sz omnis effectus naturalis contingens dependet seu prouenit ex causis finitis ipsum necessario inferentibus. ergo ꝛc̃. probatur minor quantũ ad primã partẽ. tuz quia inter causas est ordo: in infinitis autẽ non est ordo z°. meta. Secũda pars minoris probatur. qꝛ huiusmodi cause naturales inferũt necessario suum effectũ pz. cause enim naturales vltimate disposite necessario agunt nec possũt non agere amoto impedimento. ex quo patet ꝙ totus ordo causaꝝ naturalium cuiuscunꝗ naturalis effectus est necessarius. ergo ꝛ effectus qui sequitur: licet sit contingens secundũ quid. s. in ordine ad vnam causam tantum pro quanto ista est impossibilis: non tamẽ in ordie ad omnes eius causas. ergo ꝛc̃. vnde si omnes huiusmodi effectus naturales futuri non possunt determinate a nobis cognosci. hoc est ga propter breuitatem vite nostre non possumus cognoscere omnes causas eaꝝ nec omnes modos impediendi: ꝛ hoc est qδ dicit Auicen. 7. metha. ꝙ si quis sciret oẽs eclypes ꝛ oẽs modos quibus corpora superiora possunt impediri in operationibus suis: ꝛ quibus. ñ posset vtiꝗ videre oẽs effectus futuros. ꝙ aũt nc̃ quis fallitur in talibus hoc est qꝛ fallitur in causis vel in modis causandi vel impediendi. Secunda propositio. ꝙ nullus actus voluntatis futurus potest determinate cognosci ab aliq̃ intellectu finito nisi solũ suspicatiue. hoc patz nam voluntas cum sit libera a nullo necessitata potest in vtrunꝗ actum oppositum. istum tamen actuz deus potest scire pe seipsũ. Tertia propõ ꝙ intellectus diuinus intelligit oĩa alia a se. h̃ ꝓbat̃ auctoritate apl̃i ad hebreos 4°. capitl̃o nõ est vlla creatura inuisibilis i cõspectu eius. quoniã oĩa nuda sunt ꝛ apta ocul̃ eius. ℞ ratione arguitur sic ex parte obiecti: oĩs potẽtia intelligens perfecte aliqδ obiectũ intelligit qδcũꝗ intelligibile sub ratione qua per ipsum est intelligibile. sed intellectus diuinus intelligit eẽntiã suã perfecte quantũ intelligibilis est. ḡ intelliget qδcunꝗ intelligibile per ipsam sub ratione qua per ipsam intelligibile est. ꝛ sub propria ratione. sed oẽ aliud a δo est intelligibile per eẽntiaz diuinã. ḡ ꝛc̃. maior pz. nisi eniz intelligeret quodcũꝗ intelligibile per ipsam non intelligeret perfecte. minor pz.

quantū ad vtranq̄ʒ partē.prima enim patet.s.
ꝙ intelligat perfecte eſſentiā ſuā. Et ideo pro
batur ſecūda ſic.minus perfectū in ordine eēn
tiali eſt ratio intelligendi a poſteriori magis ꝑ
fectū:per creaturas enim deuenimus in cogni
tionē dei.iuxta illud apoſtoli:inuiſibilia dei ꝑ
ea que facta ſunt intellecta conſpiciūtur .ergo
multo magis perfectū magis erit ratio intelli
gendi a priori minus perfectū. probatur ꝯña:
nam perfectū magis continet imperfectum q̄ʒ
econuerſo.q̄ʒto enim aliquid magis contiet ali
ud.tanto eſt magis ratio intelligendi illud.cū
igitur deus ſit ens nobilius ⁊ perfectius toto
ordine aliorum entiuʒ:⁊ qōlibet aliud ens ab
ipſo eſt ratio intelligendi ipſum a poſteriori. g̊
⁊ ipſe erit ratio cognoſcendi aliorum a priori.

Preterea arguitur ex parte potentie ſic: ob
iectū potentie limitatioris ⁊ inferioris non eſt
illimitati⁹ nec vl'ius obiecto potentie ſuperio
ris ⁊ illimitatioris.ſed diuinus intellectus eſt
illimitatior noſtro. ergo ⁊c̄.ſed obiectū intelle
ctus noſtri ſe extendit in generali ad omnia cū
habeat pro obiecto ens inquantū enſ.ergo ob
iectū intellectus diuini ſe extendit aliquo mo
do ad omnia alia.⁊ hoc in ſpeciali ⁊ ſub ratiōe
propria cuiuſlibet. cognitio eni in generali ali
cuius eſt cognitio confuſa ⁊ imperfecta. ⁊ ideo
deo repugnat.oportet ergo ꝙ ad omnia ſe extē
dat ſub propria ratione. Preterea illud qō
continetur ab alio ſecundū eius propriaʒ ⁊ ſpe
cialē rationē ⁊ perfectiori modo q̄ʒ i ſe contine
atur illud in quo continetur eſt ratio perfecta
illius cognoſcendi ipſum. ſed quodlʒ aliud a
deo continetur in deo perfectiori modo q̄ʒ in ſe
ergo ⁊c̄.maior patet.nam eius entitas eſt ratō
cognoſcendi ipſum:⁊ ꝙ continet entitatē conti
net cognoſcibilitatem. minor probatur:q̄ cuʒ
deus ſit infinite perfectionis ⁊ nulla perfectō
ſibi deſit ⁊ quelibet creatura dicat aliquā per
fectionē.ſequitur ꝙ ſecūdum illud qō eſt per
fectionis ſit in deo:⁊ hoc eſt qō dicit cōmunis
opinio omniuʒ doctoꝝ.dicunt enim ꝙ omnes
creature ⁊ omnia alia a deo ſunt in deo conten
ta ſupereminenter ⁊ in quodā eſſe ſupereminē
ti. Confirmatur.q̄ intellectus noſter intelli
git deum. vnde Auguſ.5.de trinitate.inuiſa di
ligere poſſumus.incognita autē nequaq̄ʒ.intel
ligit etiā alia a ſe.ergo ſi intellectus diuinus n̄
intelligit niſi ſe:intellectus noſter erit illimita
tior q̄ʒ intellectus diuinuſ.qō eſt manifeſte fal
ſum Preterea quecūq̄ʒ deus conſeruat ⁊ dat
eſſe punit vel retribuit de actibus bōis vl' ma
lis intelligit.ſed deus omnia alia a ſe conſuat
q̄ omnibus dat eſſe.creaturas autē ratiōales
punit de malis actibus ⁊ retribuit de bonis.g̊
⁊c̄.maior pʒ.nam aliter conſeruaret ⁊ daret eſ
ſe ⁊ non intelligeret cui daret.qō eſt manifeſte
falſum.minor de ſe pʒ.eſt igitur ſic intelligen
dū ꝙ deus intelligit eſſentiā ſuā tāq̄ʒ obiectū
primariū ⁊ adequatū intellectus ſui.⁊ ꝯñter ſi
ne aliquo tamē diſcurſu ⁊ ſucceſſiōe intelligit
quecūq̄ʒ alia per eſſentiā ſuā:⁊ eius intellectō
n̄ mutatur nec plura intelligit nc̄ q̄ʒ prius:nec
econuerſo. Quarta propoſitio ꝙ deus ꝑ vni
cū actū intelligendi indiuiſibilē intelligit ſe et
quecūq̄ʒ alia a ſe ita ꝙ ille actus non multipli
catur:ſed manet indiuiſibilis ⁊ vnicus.h̄ pro
batur ſic.quantū poteſt potentia aliqua finita
⁊ limitata per actus infinitos circa obiecta di
uerſa ſubſequentes tantū poteſt potentia aliq̄
infinita ⁊ illimitata per actū vnicum oēs iſtoſ
actus infinitos finite potentie excedenteʒ:ſed
potentia aliqua finita per tales actus ifinitoſ
circa diuerſa obiecta intelligit īfinita.ergo cū
actus intelligendi diuinus excedat oēs iſtos
actus infinitos cum ſit idē cū deo tantū pote
rit iſte vnicus actus quantū omnes illi infini
ti.ergo ⁊c̄. Preterea tanta illimitatio eſt ac
tus infiniti ſicut potentie infinite. ſed deus ꝑ
potentiā vnicā. ſ.intellectiuaʒ que eſt infinita
intelligit omnia.ergo per cōſequens per actuʒ
vnicū. Confirmatur.q̄ nos eadē potētia co
gnoſcimus ⁊ attingimus ad omnia noſtra ob
ecta.cū ergo actus intelligēdi diuin⁹ ſit illimi
tatior q̄ʒ potentia noſtra intellectiua ſicut iſta
eſt vnica reſpectu oiuʒ obiectoꝝ:ita ⁊ ille act⁹
intellectus diuini.vnde Auguſ.5.de trinitate
dicit.ꝙ deus vna ⁊ eterna ⁊ imutabili viſione
complectitur omnia que videt.ſciendū tamen
ꝙ opinio cōmunis circa predicta ponit ꝙ de⁹
non intelligit omnia per vnū repreſentatiuuʒ.
imaginaſ eniʒ ꝙ deus intelligat creaturas ꝑ
earum rationes ideales:vel per ipſas ideas:
idea inq̄ʒ ſecūdū eos non eſt niſi ratio quedam
exemplaris creaturā repreſentans. Unde
Auguſ.dicit.alia inquit ratione.i.idea condit⁹
eſt homo ⁊ alia equus.pro nunc autē dimitto
iſtā materiā de ideis. Sed cōtra iſtas propo
ſitiones arguitur primo contra primā.ſ.ꝙ in
tellectus diuinus non intelligat omnia alia a
ſe.primo ſic.omnes partes quas deus ſcit vel
cognoſcit vel intelligit i ꝯtinuo vel ſt̄ diſibileſ.
vl' idiſibileſ. ſi indiuiſibileſ.ergo ꝯtinuū cōpo
nitur ex indiuiſibilibus:qō eſt contra doctri
nā Ari.in.6.huius. Si vero diuiſibiles: cum
omne illud qō eſt diuiſibile ſit diuiſibile in ali
quas partes vltra.ergo vltra omnes ꝑtes q̄s
deus ſcit:in cōtinuo ſunt alie partes in quas
ſunt diuiſibiles ille a deo cognite.ſed ille par
tes que ſūt vltra omnes a deo cognitas:⁊ alie
ab illis a deo cognitis non ſunt a deo cognite.
ergo aliq̄ partes ſunt in continuo quas deus
non intelligit. Preterea inter hunc punctuʒ
vel primū a deo cognitū:⁊ quēcunq̄ʒ aliū pun
ctū a deo cognitū vel eſt aliquid mediū vel ni
hil. Si nihil.ergo punctus eſt imediatus pun

tto. ꝙ est contra Ari. 6. huius. si aliquid est mediū: vel illud est diuisibile vel indiuisibile. si indiuisibile. tunc sicut iste punctus qui est medius inter hunc punctū a deo cognitū ⁊ quēcunqꝫ aliū ab ipso deo cognitū non est a deo cognitus. iste igitur punctus est a deo incognitꝰ qđ est propositū. Preterea etiā sequeretur. ꝙ idē punctus sit imediatus puncto: ⁊ indiuisibile indiuisibili. si diuisibile sit. igitur ibi erūt multa puncta vltra omnia puncta a deo cognita. non ergo omnia pūcta que sunt in linea deus cognoscit. Preterea vltra omnē numerū a deo cognitū potest esse aliquis maior. sed ille numerus q est maior omni numero producto: vel a deo cognito non est. ergo aliquis numerꝰ est deo incognitus. Preterea tunc sequeretꝰ ꝙ actus intelligendi diuinus vilesceret ⁊ possꝫ imperfici: cōsequens est falsum. ergo ⁊ añs. cōsequentia probatur. quia omnis actio ⁊ omnis actus qui est circa obiectū nobilius ⁊ perfectiꝰ est nobilior illo qđ est circa vilius obiectū ⁊ imperfectius. cū ergo deus intelligat ꝑ essentiam suā ut dicis: ⁊ postea intelligat alia que sunt vilia ⁊ imperfecta. g̊ sequitur ꝙ vilesceret ⁊ iperficeretur. Ad idē sic arguit Franciscus đ marchia super primū sententiaꝝ. omne intelligibile mediāte notitia perficit intellectū. sed nihil aliud a deo intellectuꝫ perficere potest intellectum diuinū. ergo nihil aliud a deo est intelligibile per ipsum. Preterea vnū ẜm ꝙ vnum non est ratio intelligendi nisi vnum. idē enim inquantū idē semper est natū facere idē. sꝫ deus ⁊ quicquid est in ipso est vnū. ergo diuina essentia non est ratio intelligendi alia a se: ⁊ per cōsequens. diuinus intellectus nō intelligit ꝑ diuinā essentiā alia a se. Preterea necꝰ non est ratio imediata intelligendi ꝯclusionē aliqꝫ contingentē. qꝛ si sic ex premissis necessarijs potest sequi cōclusio cōtinens qđ est contra Ari. primo priorū. sed deus ⁊ quicquid est in eo est necꝰ. ergo nihil qđ est in eo est ratio cognoscendi aliqđ cōtingens. cū ergo nihil possit intelligere nisi per illud qđ est in eo: qꝛ nihil qđ est aliud a deo potest eē in intellectu diuino ratio cognoscendi. ergo ⁊c̄. Confirmatur. qꝛ sicut se habet necꝰ ad contingēs sic inuariabile ad variabile. sed necꝰ non est causa cōtingētis. ergo nec inuariabile erit causa variabilis: sed quicquid deus intelligit habens causam intelligit per cām. ergo si intelligit variabilia ⁊ contingentia intelligit ea per variabilia ⁊ contingentia: sed hoc est impossibile. cū omnia que intelligit intelligat per essentiā suā. Preterea sequitur ꝙ deus potest producere numeꝝ actualiter infinitū. hoc autē est impoſ̄e. ergo ⁊c̄. Impoſ̄itas patet. qꝛ tunc isto numero producto nō posset maiorē numeꝝ producere. aliter ille productꝰ non esset infinitus. ergo eius potentia poterit exhauriri. ꝯña probatur. quecūqꝫ deus intelligit alia a se potest ea iesse ponere ⁊ producere. si ergo intelligit animas infinitas vel homies infinitos ex quo intelligit omnia poſ̄ia poterit omnia alia ponere in eē ⁊ producere. g̊ ⁊c̄. Cōtra secundā propositionē que est quarta in ordine. arguitur sic ꝙ non intelligat per vnicuꝫ actū. idē actus non est affirmatiuꝰ ⁊ negatiuꝰ. sed deus habet notitiā de veritatibus affirmatiuis ⁊ negatiuis. ergo ⁊c̄. Preterea eadē ratione tunc actus diuine voluntatis eēt vnicꝰ. sed hoc est falsum. ergo ⁊c̄. probo. qꝛ actus volendi ⁊ actus nolendi non sunt vnus actus: aliter circa que eēt vnus ⁊ reliquus. sed deus hꝫ actū volendi de bonis. ⁊ nolēdi de malis. ergo ⁊c̄. Respōdeo ad primū. tñ pro primis tribꝰ est vnus modus soluendi Francisci de maronis. ponens tres propositiones. Prima ē ista ꝙ equale ⁊ inequale sunt passiones q̄ꝫtitatis finite. probatur: qꝛ equalia sunt quoꝝ extrema non se excedunt. inequalia vero quoꝝ extrēa se excedunt. infinitis autē repugnat extrēitas ꝫ°. pħicoꝝ. vbicūqꝫ etiā est inequalitas alterū finitur ⁊ exceditur: que omnia repugnāt infinito. Secūda propositio est hec. ꝙ totuꝫ ⁊ ps non inueniuntur nisi in quantitate finita. probatur: qꝛ omne totū est maius sua parte. ⁊ oīs pars minor est suo toto. maioritas autē ⁊ minoritas sunt species inequalitatis que repugnāt infinito. Tertia propositio est. ꝙ totū in q̄ꝫtitate. puta omne ⁊ nullū ⁊ huiusmōi signa que designant quandā vl̄itatē ẜm eoruꝫ virtutem sumpta ⁊ collecta repugnat multiplicationi ⁊ multitudini infinite ⁊ circa ipsam formari nō possunt. probatur. nam talia dicūt quandā totalitatē que repugnat infinito. Per hoc faciliter soluuntur prime tres rationes. in omnibꝰ enim additur omne ⁊ quecūqꝫ ⁊ talia. Sciēdum tamen pro istis rationibus. ꝙ cū dicitur omnes partes ⁊c̄. ⁊ sic de alijs. ꝙ ista signa possunt dupliciter teneri vno modo coniūctim. et isto modo repugnat infinitis ista inqꝫ collectō habet ratiōꝫ finitationis. alio modo potest teneri diuisim: ⁊ sic intelligendo omnes partes quas deus scit in contiuo sunt diuisibiies. ita ꝙ illa est diuisibilis ⁊ ista: ⁊ sic in infinitū. ita ꝙ non est aliqua que sit indiuisibilis. ⁊ sic optime potest addi: ⁊ sic facilis patet solutio ad rationes: que quidē solutiones possunt sic cōfirmari. qꝛ ẜm pħm ante omne tempus fuit tp̄s: ⁊ ante omnē diē fuit dies ⁊ mensis ⁊ annꝰ. istō autē signū omne nō hic potest distribuere adequate pro infinita multitudine. qꝛ ante infinitā multitudinē dierum non fuit dies: cū multitudo dierū infinita sit eternitas ⁊ ante eternitatē nulla dies possit esse. ergo solū distribuit hic pro multitudine finita. ita ꝙ accipiātur ista signa diuisim. puta ꝙ ante istaꝫ diem fuit

dies ⁊ ante istam alia ⁊ sic infinitū. si eniʒ ante omne tēpus esset tempus ita ꝙ li omne sumeretur coniuncti sequitur cōtradictio. probatᷣ. nam illud qđ est ante omne tēpus non est tp̄s. cū illud tempus qđ eēt ante sit de numero oīs tēporis. ⁊ ita sequeretur ꝙ eēt tempus ⁊ nō eēt tempus: qđ est contradictio. ¶Preterea idem est omnis homo ⁊ tota multitudo hominū: sed infinita hominū multitudo non est totuʒ. aut enim tale totū constaret ex partibꝰ finitis aut infinitis: non ex finitis. q̄ꝛ finitū non constituit in infinitū. 3° huius. nec ex infinitis: q̄ꝛ cum omne totū sit maius sua parte sequitur ꝙ infinitū potest excedi: ⁊ eēt dare maius infinito: et sic in infinitū terminaretur. q̄ꝛ omne qđ exceditur ab aliquo clauditur ⁊ determinatur ab illo. 4° enim huius dicit Ari. ꝙ omne excedēs diuiditur in excedentia. i. in illud in quo excedit ⁊ in illud qđ exceditur: sed omni infinito repugnat claudi ⁊ termīari. q̄ꝛ infinitū non habʒ terminū nec habet terminari. ergo ⁊c̄. Sʒ cōtra predictas propositiones fortissime arguitᷣ. ⁊ primo cōtra primā. tum q̄ꝛ inter personas diuinas ponimus equalitatē. vnde Athanasius ibi. quicūqꝫ vult saluus esse ⁊c̄. de filio dicit ꝙ est equalis patri ſm diuinitatē: in ipsis tamen personis est infinitas ⁊ infinita perfectio scđm August. tum etiā q̄ꝛ deus est quo maius excogitari non potest. ⁊ etiam magis q̄ꝫ aliquis excogitare potest ſm August. maioritas autē ē species inequalitatis. Secūdo arguitur sic ꝯtra secundā propositōnē. q̄ꝛ omne diuisibile est totum ⁊ habet rationē totius: sed infinitū est diuisibile. ergo ⁊c̄. ¶Preterea Ari. dicit 3° huius. ꝙ infinitum habet rationē partis. ergo sibi nō repugnat. Tertio arguitur contra tertiā propositionē. q̄ꝛ tunc sequeretur ꝙ circa multitudinē fieret omnis inq̄sitio sylogistica. nā nulla talis inquisitio est sine vl̄i propositione: ex partibus inquā nihil seq̄tur sylogistice ꝑ priorū. ergo ⁊c̄. ¶Preterea Ari. 2° meta. dicit ꝙ in infinito omnes partes sunt medie. ergo hoc signum omne non repugnat infinito. 4° arguitur cōtra solutiones ꝑ sic: cuiuslibet cōtradictionis altera pars est vera: sed ista est falsa quedā ps continui non est diuisibilis in vlteriores ptes. ergo ista erit vera. omnes partes cōtinui sic cōiunctiʒ erunt diuisibiles in vlteriores partes.

¶P̄. de quolibet affirmatio vel negatio est vera. aut ergo oēs species numeri habent numerū aliquē vlteriorem: ⁊ oēs partes continui sic coniūcte erūt diuisibiles in partes vlteriores. aut non omnes. si non omnes: per equipollentiā valet quedā non: ⁊ ista est falsa: quidaʒ numerus non habet numerū vltra se: ⁊ quedam pars continui nō habet partē extra se. ergo sequitur ꝙ ista sit vera: omnes partes continui coniuncti habent partes vltra se vel ad minus ꝙ quedā erit pars in continuo que erit indiuisibilis ⁊ que non vltra se habebit partes. ¶Preterea a singularibus sufficiēter enūeratis seq̄t vl̄e vl̄r sumptū per locū a toto in quantitate: sed iste punctus post primū punctuʒ est a deo cognitus ⁊ ista ⁊ ille: ⁊ sic de alijs. ergo omnes sunt a deo cogniti. ¶P̄ arguitur de partibꝰ cōtinui: ista pars habet vltra se partes vlteriores ⁊ ista ⁊ illa ⁊c̄. ergo omnes partes continui habent partes vlteriores. ¶P̄ sicut istud est per se notū ꝙ omne totuʒ est maius sua parte. ita istud est per se notū ꝙ omnis pars ē minor suo toto: sed hoc distribuit pro infinita multitudine cū sint infinite partes in continuo. ergo ⁊c̄.

Confirmatur. q̄ꝛ cū sint infiniti hoīes in potentia: ista. omnis homo ē animal. verificatur pro infinitis ⁊ pro vniuersis. Respōdeo ad primū contra primā propositionē ⁊ dico ꝙ eq̄litas ⁊ inequalitas de quibus non est intētio ē illoꝝ que constant ex partibus realiter distinctis. q̄ꝛ ibi est solū totū ⁊ pars. ad aliā probationeʒ de maioritate dei: dico ꝙ inequalitas ut hic accipitur est excessus ſm proportionem: ⁊ isto modo deus non est inequalis. q̄ꝛ improportionabilr̄ excedit. Ad aliud secūde propositionis dico ꝙ vel loqueris de infinito in actu vl̄ de infinito in potētia. si de infinito in actu illđ non est dare. ⁊ ideo nō est diuisibile. ⁊ per consequens: nec etiā ut sic habet rationē totiꝰ nec partis nec est diuisibile. si loqueris de infinito in potētia. dico ꝙ tale est dare ſm eius entitatē finitam: lʒ ſm diuisionē sit infinituʒ. ⁊ ideo eius entitas habet rationē totius ⁊ est diuisibilis. ⁊ de isto erit specialis difficultas in. 6. hꝰ dn̄o concedente. Ad aliud qđ 3° huius dicitᷣ. dico ꝙ continuū est infinitū ut dixi ſm diuisionē. ⁊ q̄ꝛ quicquid ſm diuisionē accipitur habet rationē contēti: ⁊ accepti. ⁊ per consequēs habet rationē finiti ⁊ rationē partis. illđ ergo cui competit ratio partis non habet rationeʒ infiniti nisi solū secūdum diuisionem de qua nō loquimur hic. Ad illud tertie propositionis. dico ꝙ si accipiatur aliqua multitudo finita de multitudine infinita: tunc de illa multitudine finita quecūqꝫ sit formalr̄ talis propositio silogistica. de illa āt tota multitudine cū nō sit tota actu nō potest formari: sed đ terminis absolute ut abstrahunt a finitate ⁊ infinitate. Ad aliā propositionē secundi metha. in infinito omnes partes sunt medie ⁊c̄. dico ibi ꝙ li omnes vel sumitur coniunctiʒ vel diuisiʒ si coniunctim: sic est falsa ⁊ eis repugnat. medium enim dicitur per respectū ad extrema. oīa huiusmodi autē repugnant infinito: si sumatᷣ diuisim sic est vera: vnde lʒ quelibet pars precise accepta sit media nō tamē omnes. eēt enī fallacia compōis ⁊ diuisionis: vn̄ sicut non sequitur ioānes est albus ⁊ est canonicus. ꝭ est

albus canonicus. sic hic. vñ ista propositio in infinito oēs partes sunt medie dicitur ꝙ itel/ligitur priuatiue per priuationē extremoꝝ. cū nō habeat extrema. nō aūt positiue. s. per posi/tionē extremoꝝ cū extrema nō habeant. Ad rōes contra respōsiones ꝛ solutiones. rñdeo. Ad primā dico ꝙ propositio cuius subiectū in/cludit inōpossibilia nō est vera. ꝛ iō nō habet cōtradictoriā sicut ista. oīs hō irrationalis est aīal. nō habet proprie ꝯtradictoriā. qꝛ eius cō tradictoria nō potest eē vera: in cᵘ subiecto qō presupponit includūtur impoīa. ꝛ ita est hic: oēs partes cōtinui ꝛc. pro infinitis distribuen do ꝛ coniunctim sumendo. Contra. ista est bo na contradictio chimera est ens prohibitū. chi mera nō est ens prohibitū. ꝛ tñ subiectū. puta chimera includit ꝯpoīa: entia. n. fictitia nihil aliud sunt nisi quedā in suo cōceptu incōpossi bilia includētia: ꝛ quibus repugnat omnibus oīs compositas exñdi: non est ergo huiusmodi chimera. qō cōiter dicitur ꝙ habet partes di/uersis aīalibus consiles. Respōdeo ꝛ dico. ꝙ aliter est qñ subiectuꝫ includit infra se tale qd ad talē incōpossibilitatē: ꝛ aliud qñ adiungit̄ sibi. chimera igitur includit istā incōpossibili/tatē de se: nō sic est in proposito. Ad zᵐ dico. ꝙ semper in cōtradictione opꝫ ꝙ affirmatio ꝛ negatio sumantur vniformiter. qñ ergo dicit̄ oēs partes. li omnes. qñ tu arguis tenetur con iūctiue. oꝫ ergo ꝙ in extremo negatio negetur illa simul sūptio ꝛ coniūctio huius signi omnis. ꝛ sic concedatur ista negatiua. non oēs partes continui sunt diuisibiles: ꝛ ē iste sensus ꝙ istō sigᵐ oē simul sumptū ꝛ coniunctim repugnat: ꝛ negatur a partibus infinitis continui sic con iunctim. ꝛ cū deducis ꝙ non omne equipollet ad qōdam nō peccas per fallaciā accñtis. suis enim li nō oē ac si sumeretur diuisim cū suma/tur coniūctim. Ad 3ᵐ dico. ꝙ verū est si sint singularia sufficienter enumerata sicut partes vlis vlr sumpte: sed sic nō est hic. Aliter re/spōdetur. ꝙ illa non possunt sic sufficiēter enu/merari. qꝛ infinita sunt. Ad 4ᵐ dicitur ꝙ si fiat verificatio illius distributionis pro multi tudine infinita. nō tñ inquantū infinita. sꝫ in/quantuꝫ eius termini abstrahunt a finitate et infinitate. Ad cōfirmationē per idē. Ad ra/tionē Aris. ꝛ cōmētatoris nego ꝯñam. Ad ꝓ/bationē dico. ꝙ ista est vera de actione ab obō causata saltē partialiter. cuiusmodi est actᵒ no ster intelligendi: vel in qua acquirit̄ aliqua ꝑ/fectio in ordine ad aliqō obiectū: sic āt non est in proposito. non enim est actus intelligēdi di/uinus causatus a creaturis: nec acquirit aliqꝫ perfectionē ex eis. ex eo enim ꝙ est actᵒ ꝑfectis simus: ꝛ est circa oīa: ꝛ nō ex eo ꝙ ē circa oīa causata. iō est perfectissimus. Ad rōes Frā/cisci de marchia. Ad primā dico. ꝙ obiectū in/telligibile est duplex. qōdaꝫ est qō est cā scien/tie apud intellectū saltē ī aliquo genere cause ꝛ tale perficit intellectū mediāte notitia saltēꝫ terminatiue. aliud est obiectū qō nō est cā sci/entie. sed eꝯ scientia est cā eius in genere cau/se efficientis: ꝛ ēt finis: cuiusmodi sunt artifici/alia. qꝛ ipsa artificialia sunt cā scīe ipsoꝝ ꝑ mo dū finis. et iō qꝛ aliquo mō sunt cā scīe ipsorū ipse ēt perficiunt intellectū mediāte scientia. Illud āt obiectuꝫ qō in nullo genere cause est nec efficiens nec finis est cā scīe: sed econuerso scientia est cā eius: que nullo mō perficit intel lectū: sic āt est ī proposito. ḡ ꝛc. Ad zᵐ dico. ꝙ verū est de eo qō est formalr̄ vnū ꝛ virtualiter siue potētialiter. illud āt qō est vnū formalr̄ et plura virtualr̄ pōt eē cā pluriū. diuina āt eēn/tia lꝫ sit vna formalr̄ nō tñ virtualr̄: imo plura Et iō pōt eē rō intelligendi ipsa sicut declarat̄ qñ prinᵒ est rō intelligendi cōclusionem ꝛ se: ꝛ tñ nō est multa formalr̄ sed vnū: sed pla vir/tualiter. Ad 3ᵐ dico ꝙ maior est vera de illo qō est nccium formalr̄ in eēndo ꝛ virtualiter vel causalr̄ in inferendo: nō tñ de illo qō est ne cessariū formalr̄. causaliter tñ cōtingens. deᵒ āt est causaliter cōtingens. vñ materia cuꝫ sit incorruptibilis est necessaria saltē ₰m quid: et tñ est cā alicuius cōtingentis. Ad cōfirmatōꝫ per idē. lꝫ eni deus sit formelr̄ inuariabilis. nō tamen causaliter. Ad quartum patebit inferi/us tertio huius in questione de infinito.

Expliciūt qōnes sup zᵐ librum phicorum.

Incipiunt questiones super 3ᵐ.

Circa tertiū librū

querit̄ vtꝝ motus sit aliq̄ realis entitas distincta eēntialr̄ a terio ad quē est. Et ꝑ videt̄ ꝙ nō sit ali qua entitas. qꝛ oīs entitas nouiter acqsita ꝛ ꝓ/ducta ꝓsuppōit ꝓductiōꝫ in ꝓducente. sed mo tus nō pōt ꝓsuppōere istā ꝓductiōꝫ in ꝓducē/te. ḡ ꝛc. maior ꝓbat̄. qꝛ oē ꝓducēs inquāᵐ ꝓdu cens est prius ꝓducto. sicut cā est prior effectu. ḡ illud ꝑ qō ꝓducens dr̄ formalr̄ ꝓducens erit prius ꝓducto. sed ꝑ ꝓductiōeꝫ ꝓducens dicit̄ formaliter ꝓducēs. ḡ ꝛc. minor ꝓbat̄. tū qꝛ mo tus eēt motᵒ. nā oīs ꝓductio successiua dr̄ mo/tᵒ. ꝓductio āt ꝑ quā motᵒ ꝓduceret̄ eēt succes/siua sicut ipse motᵒ. tū ēt qꝛ sequeret̄ ꝓcessus ī infinitū. qꝛ argueret̄ de ista ꝓductiōe sicut de motu ita ꝙ ꝓductionis erit ꝓductio: ꝛ sic ī in/finitū Confirmat̄. idē nō est cā sui ipsius nec rō formalis ꝓductiua. motᵒ igit̄ nō pōt se ipso formalr̄ ꝓduci. ḡ oꝫ ꝙ per aliā ꝓductionē. ₰ arguit̄. ꝙ nō sit realis entitas. ꝓbo. illa ētitas nō est realis. cᵘ neutra ps est ex̄ aīam exñs: sed neutra ps motᵒ ē ex̄ aīam exñs. ḡ ꝛc. minor pꝫ. qꝛ oēs ptes motᵒ ptibᵒ tp̄is mensurant̄. sꝫ oīs ps tp̄is vel est ꝑterita vel futura. ḡ silr̄ oīs ps

mot⁹.ſed preteritũ ꝛ futuꝝ nõ ſunt eꝝ aïaꝫ. qꝛ
illud qð fuit vel erit nõ eſt.ğ ꝛc̃ 3°.probat̃.ꝙ
eius entitas nõ ſit diſticta a termino ad quem
nã hoc videt̃ dicere phũs hic ĩ textu.motus.n.
nõ eſt p̃ter res ad quas ẽ motus.ğ ꝛc̃.idẽ videt̃
dicere cõmentatoꝛ. 3°.huius dicẽs quod mot⁹
nõ differt a termio niſi ſꝫ pfectum ꝛ impfectũ.

Ad opoſitum ois entitas que eſt effect⁹ alicuius potentie realis ẽ entitas realis.ſꝫ mot⁹eſt hi⁹ vt
patet.ergo et per ꝯſeq̃ns cum manifeſte non ſit
terminus erit realis entitaſ diſticta a termino

Respondeo vbi ſic ꝓcedã. Prio iquirã de q̃ditate mo
t⁹ ꝛ diffinitõe. 2°.in quo genere ſit. 3°.ſi ẽ enti/
tas realis vel ſolũ ab aïa. Quantũ ad primũ
p̄ ponet̃ diffinitio Ari.quã dat de motu ꝛ ipſa
declarabit̃. 2°.ponet̃ alia diffinitio magl ſpe/
cialis. De p̄ Ari.ſic diffinit motuꝫ hic.mot⁹ẽ
actus entis in potẽtia ſꝫ ꝙ in potẽtia:ut deal
batio eſt actus dealbabilis inquan⁹ dealbabi
le eſt. Ad h⁹ diffinitionis declarationeꝫ pono
aliq̃ dicta. Pri⁹ eſt iſtud.ꝙ iſta diffi°.dat̃ per
additamenta:ponit̃ inq̃ꝫ ſubc⁹ ita ꝙ illud qð
ponit̃ in recto ponit̃ loco generis ꝛ ad eẽntiaꝫ
motus pertinẽs.puta actus.illud ãt qð ponit̃
in obliquo ponit̃ loco dr̃ie ꝛ eſt extra e⁹ eẽntiã:
ꝛ hoc eſt totũ reſiduũ.puta entis in potẽtia ſꝫ
ꝙ in potẽtia. 2⁹ dictũ eſt.ꝙ mobile an̄ motũ
eſt in duplici põ.puta ad moueri ꝛ ad terminũ
motus.primã potẽtiã ter̄iat moueri.ꝛ iõ eſt e⁹
act⁹ ſicut ter̄ius illius potentie.ſam vero ter/
miat ter̄inus mot⁹. 3⁹ dictũ eſt.ꝙ in oï motu
eſt duplex reſpect⁹.vn⁹ ipſius motus ad potẽ
tiã precedentẽ que ter̄iatur p ip̄m:ꝛ ſm hoc dr̃
actus alicuius. Alius eſt ad cõplementum.
puta ad actũ perfectũ.ꝛ ſm hoc dr̃ entis in põ
ꝛ iõ motus ẽ actus quidã ĩperfect⁹.qꝛ ad aliũ
ordinabilis vel ordinat̃. 4⁹ dictũ eſt.ꝙ du/
plex eſt actus:quidã perfect⁹:quidã ĩperfect⁹
perfectus ut ter̄inus mot⁹.imperfect⁹põt di
ſtingui.qꝛ quidã eſt qui abſolute perficit ſuuꝫ
ſubc⁹ nõ in ordine ad aliud ut nigredo que in
cõꝑatione ad albedinẽ eſt actus ĩperfect⁹ ali/
cuius qð eſt in põ ad albedinẽ:ꝛ iſte actus non
hẽt rõꝫ motus. Eſt alius act⁹ ĩperfect⁹qui n̄
perficit ſub⁹ abſolute:ſed in ordĩe ad aliud.ꝛ
ip̄ꝫ ſub⁹ ordiat̃ ad aliõ:ꝛ iſte act⁹hꝫ rõꝫ mot⁹.

De ſcðo hi⁹ primi articuli pono aliquas ꝓpoſitiões. Prima eſt iſta.ꝙ mot⁹
formaliter ſumpt⁹ diſtinguit̃ eẽntialiter ꝛ rea
liter a ter̄io ad quẽ eſt. ꝓbat̃.quecũqꝫ ſic ſe ha
bent ꝙ vno manente alterum nõ manet.ꝛ vno
corrupto alterũ nõ corrũpit̃ iſta talia non ſunt
idẽ realr̃ nec eẽntialr̃.ſed motus ꝛ e⁹ terminuſ
ſunt hi⁹.ğ ꝛc̃.maioꝛ pꝫ per ĩplicatõꝫ ꝯdictõis:
minoꝛ ꝓbat̃.ſuppoſito.n.ꝙ aliqð mobile debe
at moueri ab iſto loco qui eſt tholoſe ad locuꝫ
qui eſt ꝑiſius certũ eſt ꝙ termin⁹iſtius mot⁹n̄
eſt mot⁹.nã hitib⁹ pñtib⁹ in materia ceſſat mo
tus.p̄ de generatione.Silr̃ corrupto motu ma
net termi⁹.acquiſito.n.ter̄io ceſſat mot⁹.ğ ꝛc̃.
Itẽ nulla entitas formalr̃ ſucceſſiua eſt eað
formalr̃ cũ entitate permanẽte.ſed mot⁹ forlr̃
eſt entitas ſucceſſiua.pꝫ. qꝛ nõ hꝫ oẽs partes
ſil̃.termin⁹ãt eſt entitas permanẽs. qꝛ q̃ꝫtitas
permanẽs eſt termin⁹mot⁹.ğ ꝛc̃. P̃ impoſ̃e ẽ
ꝙ eadẽ res ſui ipſius ſit ꝓductiua:nec p̃n⁹ ꝓ/
ductionis.vñ Auguſ.p̄ de trini.nulla ꝓrſus ẽ
res que ſeipſaꝫ gignat.per qð ꝓbat̃ ꝙ ſit diſti/
ctio inter p̃rem ꝛ filiũ in diuinis. ſed motus ẽ
rõ ꝓductiua termini.nã per motũ acquirit̃ ter
min⁹.ğ ꝛc̃. Secũda ꝓpõ eſt ꝙ mot⁹ nihil alið
eſt niſi ſucceſſiua generatio ꝑtis p⁹ partẽ. H ꝓ/
bat̃ ſic.nã illud eſt mot⁹per qð acquirit̃ ter̄i⁹
mot⁹:ſed per generationẽ ſucceſſiuã partis p⁹
partẽ ipſius forme acquirit̃ ipſa forma: vt pꝫ.
ergo ꝛc̃.et hec eſt intẽtio cõmẽtatoris plane in
3°.h⁹.qui dicit ꝙ motus nõ eſt niſi acquiſitio
partis p⁹partẽ. Confirmat̃.motus nõ ẽ ip̄a
forma ad quã eſt nec partes forme ipſius adĩ/
uicẽ ſuccedẽtes per eaſdẽ rões ſicut de forma:
nec eſt fluxus forme ut ꝓbat̃ in tertia ꝓpõe.ğ
ꝛc̃. Tertia ꝓpõ eſt iſta.ꝙ motus non eſt ipſe
fluxus forme.hec ꝓbat̃.qꝛ fluxus forme non ẽ
aliud q̃ꝫ ſucceſſio ſm prius ꝛ poſteriuſ:ſꝫ ꝙ ꝑſ
poſterioꝛ dicit̃ aduenire priori.ſed prius ꝛ po/
ſterius nõ ſunt ipſe motus cũ ſint ſubiectiue ĩ
motu ſꝫ ph̄ꝫ ꝛ ꝯmẽtatorẽ 4°.h⁹.ğ ꝛc̃. Cõtra
duas primas ꝓpões arguit̃ p̄ ꝯ primã.ſ.ꝙ mo
tus non diſtinguat̃ realr̃ a ter̄io.nã cõmẽtatoꝛ
recitat duas opiones de motu 3°.h⁹.prima eſt
ꝙ motus eſt fluxus forme.ſecũda ꝙ eſt forma
fluens.prima inquit eſt famoſioꝛ.ſecũda vioꝛ.
ꝛ in alio cõmento dicit ꝙ motus nõ dr̃t a ter/
mino niſi ſicut perfectũ ꝛ imperfectuꝫ. P̃ a
quocũqꝫ motus capit ſuã vnitatẽ ꝛ diſtinctiõꝫ
ab illo n̄ diſtinguit̃.ſed mot⁹accipit ſuã vnita
tẽ ꝛ diſtinctionẽ a ter̄io.5.h⁹.ğ ꝛc̃.maioꝛ pꝫ. qꝛ
eadẽ ſunt principia eẽndi ꝛ diſtinguẽdi. Cõ
tra ſecũdam propoſitionẽ arguitur.nam tunc
ſequeretur ꝙ idẽ numero eẽt ſub diuerſis ſpe
ciebus.cõſequens eſt falſuꝫ.ergo ꝛ an̄s.proba
tur cõſequẽtia.ſuppono ꝙ aliquod albũ debe
at denigrari ita ꝙ albedo ſit infra.10.grad⁹:ꝛc̃
ſi motus eſſet generatio partis poſt partẽ ipi/
us forme ad quã eſt motus :per talẽ motũ vel
acquireretur aliquid de eſſe termini: puta de
nigredine: vel nihil:ſi nihil ſequit̃ ꝙ nõ ſit hu
iuſmodi generatio.ſi aliquid.cuꝫ in toto motu
infra decimũ gradũ ſit ſub albedine.ſi acqrat
aliquid de termino diſtinguetur ſpecifice ab
illo.ergo ꝛc̃. Confirmatur. qꝛ certũ eſt ꝙ ſi
aliqd moueat̃ ab aliquo loco ad aliũ diſtãteꝫ.

certū ē ꝙ in tali motu adhuc nihil hr̄ de loco di stanti.ḡ ꝛc̄. Rñdeo ad p̄mum dico ꝙ nunq̄ꝫ fuit ista distinctio ꝯmētatoris.ſꝫ Aui.ī ſua phi ca ponit q̄ſi deriſiue iſtā diſtinctōem ſꝫ ꝓ alio ꝯmento pono iſtā diſtinctiōem ſed pro alio cō mento pono iſtam diſtinctionē ꝙ mot⁹ pōt du plr̄ ſumi.p̄mo mō formalr̄ ꝑ illa forma ſeu enti tate ſucceſſiua que ē termi acq̄ſitia.alio mō po teſt ſumi materialr̄ ꝓ illa vꝫ forma ſm quā eſt mot⁹.ꝛ iſto mō mot⁹ non ē niſi ipa forma que ē in tali fluxu:ita ꝙ ſi iſte motus ſit ſolū motus intentionis ipius forme ſic ipa forma in termi no a quo eſt eiuſdem eēntie ſpecifice ſaltem cū ipa forma in termio ad quē.aliqñ aūt cōtingit ꝙ non ē ſic mot⁹ intentōis:puta cum ē motus ab albedine in nigredinē que ſpecifice ſunt di ſtincta ꝛ iſto mō certū eſt ꝙ ipſa albedo q̄ eſt ī fluxu ē ſpecifice diſticta a termio illo. Ad z⁹ dico ꝙ motus non hꝫ ſuā vnitatē ꝛ diſtinctōeꝫ ab ipſo termio niſi extriſece.itrinſece aūt ꝛ for maliter hꝫ a ſua ꝓpria entitate. Ad ȝ⁹ nego ꝯñam.vbi ſciendū ꝙ de illo ſic imaginor ꝙ qñ aliquod mobile mouet̄:ꝑtim hꝫ de termio a q̊ ꝛ ꝑtim hꝫ de termino ad quē nō formalr̄: ſꝫ q̄ſi ſm quādā diſpōnem:qm̄ qñ aliquod albuꝫ dꝫ den grari ipm remittit̄ que quidē remiſſio diſ ponit ad nigredinē ꝛ etiā per pallorē.ſilr̄ de lo co vno mō dr̄ ꝙ verū eſt de loco imediato ſic ꝙ oē quod mouet̄ ad locū talē imediatū ꝑtim hꝫ de vtroqꝫ.Alr̄ dr̄ ꝙ illa ꝑtibilitas eſt ꝓpter quandam appropinquationeꝫ ad taleꝫ locum diſtantem.

Quātū ad z⁹ articulū vbi erat vidēdū in quo gñe ſit motus. Rñ° vbi ꝓmitto pmo dicta aliq̄ neceſſaria.z°. dicā ad q̄ ſitū.pmū neceſſariū eſt ꝙ mot⁹ pōt duo deno minare quoꝝ vtrūqꝫ neceſſario īuenit̄ in eo. in motu.n.ē receſſus a terino a quo ꝛ acceſſus ad terminū ad quē.ꝛ īpoſſibile ē illa duo ab īuicē ſepari.ꝛ ſic phs ꝛ ꝯmtator diuerſimode loquū tur de motu.aliqñ.n.ſ ꝙ iꝑtat ꝯꝑatōꝫ ad ter⁹ a q̊.vñ 4°. h⁹ dicit ꝙ mot⁹ ē cā corruptiōis: eo ꝙ fac̄ diſtare ꝑtē a ꝑte.Silr̄ 6°. h⁹.mot⁹ l' ē ipꝫ deſinere vl' ſeq̄t̄ ipꝫ deſinere.ſ āt ꝙ mot⁹ dicit ipm acceſſū ad ter⁹ ad quē.ſic loq̄t̄ de eo ꝯmē tator ȝ° h⁹.mot⁹ ē acq̄ſitio ꝑtis p⁹ ꝑtē.Similr̄ Ari.mot⁹ ē act⁹ ētis ī pō ſ ꝙ ī pō.ſ ḡ ꝙ mot⁹ di cit receſſū a terio a q̊ ſic de ipo dat̄ tal' deſcrip°. ꝙ mot⁹ ē act⁹ q̄dā ꝑ quē abycit̄ a mobili aliq̄ ꝑ fectio abſoluta.z°. āt mō dat̄ de ipo tal' deſcri ptō.ꝙ mot⁹ ē act⁹ ordināſ ī alteri⁹ ꝯplemētū.

z⁹ nec⁹ ē iſtō ꝙ ī motu ꝯcurr̄t iſta tria.ſ.mo uēſ.mobile.ꝛ for̄ ad quā ē mot⁹.Ubi ſciēdū ꝙ īter ea ſūt mlti r̄ſpect⁹. Prim⁹ ē mobil' ad mo torē.z⁹ eſt motoris ad mobile.ꝛ vterqꝫ ē extrin ſec⁹ adueniēs:qꝛ pōt eē motor nō mouēs actu aliqō mobile.pmus reſpect⁹ eſt motio paſſiua ꝛ vocat̄ paſſio exñs ſubiue in mobili.z⁹ eſt mo tio actiua ꝛ vocat̄ actio ſubiectiue exñs in agē te.ꝛ qꝛ mouens mouet mobile aliquid ꝓducē do.ꝛ iō eſt ibi reſpectus de z°. mō relatiuoꝝ.ſ. ꝓducentis ad ꝓductuꝫ.ꝛ eꝯ°. His premiſſis pono duas ꝓpōneſ.pma eſt iſta ꝙ motus ē for maliter in genere paſſionis.hoc ꝓbat̄ ſic.illud quo patiens refertur ad agens eſt paſſio:ſꝫ mo bile quod eſt patiens refert̄ ad agens per mo ueri.ergo ꝛc̄.maiō pꝫ 5°.meta.ca°. de rōne.vbi dicit̄ ꝙ ſecūdus modus relonis fundat̄ ſuper actionem ꝛ paſſionem ꝛ ſuper potentiam acti uam ꝛ paſſiuam.ita ꝙ calefaciens refert̄ ad ca lefactibile per calefactōnem actiuam:ꝛ calefa ctibile ad calefaciens per calefactionem paſſi uam.minor pꝫ etiam.quia mobile inquantum mouet̄ patiens eſt ꝛ hoc ꝑ moueri ſm ꝙ moue ri habet reſpectum ad mouens.ergo ꝛc̄. Pre terea moueri eſt pati.ergo motus vel motio eſt paſſio.ꝯña tenet per locum a cōiugatis. añs ꝓ batur.quia mouere ē agere ꝛ mouēs eſt agēs. ḡ moueri eſt pati. P̄ actus qui ſunt eiuſdem potentie non ſunt diſtincti genere.ſed paſſio ꝛ motus ſunt eiuſdē act⁹ potentie.ḡ ꝛc̄.maior pꝫ quia vna ꝛ eadem potentia non hꝫ actus diſti ctos genere.diſtiguunt̄.n.potentie per actus. vt patet in hoc ȝ°. ꝛ in z°. de aīa.minor pꝫ.qꝛ po tentia paſſiua habet ꝓ actu motū et etiam paſ ſionem cuꝫ non poſſint eſſe actus potentie acti ue. Cōfirmat̄ .Ariſt.5°.huius dicit ꝙ ad acti onem ꝛ paſſionem non eſt motus. quia motus non eſt motus.ꝛ hec ꝯña non valet niſi motus ſit paſſio. Confirmatur z°. auctor ſex pncipio rū diffinit ſic paſſionē.Paſſio eſt effectus illa tioqꝫ actionis ꝛ hoc imediatus:ſed motus ē il latus imediate ab agente.ḡ ꝛc̄. Sꝫ ꝯtra iſtā ꝓpōneꝫ arguit̄ ſic pmo. de quocunqꝫ predicat̄ dr̄ia alicui⁹ generis de illo ꝑdicatur illud ge⁹: ſꝫ de motu predicat̄ dr̄ia quātitatis.ḡ et ipa q̄ꝫ titas.minor pbat̄.qꝛ de motu ꝑdicat̄ cōtinui tas ꝛ ſucceſſio q̄ vident̄ eē dr̄ie q̄ꝫtitatis. ḡ ꝛc̄.

P̄ cuicunqꝫ cōpetit diuiſibilitas ſibi ꝯpetit rō q̄ꝫtitatis.ſꝫ motui ꝯpetit diuiſibilitas.ḡ ꝛc̄. maior pꝫ.5.meta. vbi diffinit̄ q̄ꝫtitas vl' q̄ꝫ⁹ ſic q̄ꝫ⁹ eſt qō ē diſibile ī ꝑtes q̄ ſibi īſūt:ita ꝙ diſi bilitas vr̄ ꝓpria rō q̄ꝫtitatl. P̄ tp̄s ē ī gñe q̄ꝫ titatis.ḡ ꝛ mot⁹.ꝓbat̄ ꝯña.qꝛ ſūt idē eēntialr̄. Eſt.n.tp̄s paſſio primi motus 4°.huius.paſſio aūt ꝛ ſubm̄ ſunt idem eſſentialiter. vt ꝓbatum fuit ſupra.ḡ ꝛc̄. Rñdeo ſi ꝑdicte rōnes vale rēt idē arguerē de oi actōe ꝛ paſſione. ipa eniꝫ hñt quādā ꝯtinuitatē ꝛ ſucceſſionē ꝛ diſibilita tē:ꝛ tñ non ſūt in gñe quātitatis.vel ḡ opꝫ di cere ꝙ cōtinuitas ꝛ ſucceſſio nō ſint dr̄ie quā titatis:ſed quidā modi vel ꝓprietates attribu te ei:non tamen cōuertitur. vl' oꝫ dicere ꝙ cō tinuitas ꝛ ſucceſſio ñ ſint īfra eēntiā mot⁹ vl' q̄ ditatis.ſꝫ inſūt ſibi ab extra vt ꝑ tp̄ſ qō eſt eius mēſura.p̄⁹.n. ꝛ poſteri⁹ ī motu vt videt̄ dicere ꝯmētator videt̄ eē tp̄s.ꝛ ꝑ ꝯñs ſequitur ꝙ mo tus ſit quantus per accidēs.quia per tempus

Ad vltimum dicitur ꝙ vel oꝫ dicere predicamẽta non sunt eẽntialr̃ distincta: ſꝫ solũ quiditatiue saltẽ aliqua ⁊ quo ad aliquas ſpẽs. vl̃ oꝫ dicere ꝙ tp̃s non ẽ idem eẽntialr̃ cũ motu. vel oꝫ dicere ꝙ tp̃s nõ eſt per ſe in genere ꝙ̃titatis: ſꝫ solũ reductiue: ita ꝙ in nullo gñe erit ꝑ ſe. vide as gd reputas ꝓ minori icõuenienti. Scõa ꝓpoſitio ẽ ꝙ mot⁹ vt dic̃ acceſſũ ad terminuꝫ ad quẽ ẽ de gñe termĩ ad quẽ vadit saltẽ reductiẽ. ꝓbaẽ. qꝛ via reducit̃ ad terminũ vie. qꝛ ad illũ ordinat̃: ſꝫ mot⁹ ẽ quedã via ad terminũ. g̊ ⁊c̃.

Cõfirmat̃. qꝛ ab ipo capit vnitatẽ ⁊ diſtictionẽ 5º h⁹. g̊ in illũ dꝫ reductõꝫ aliquã. Ubi ſciendũ ꝙ aliqd reduci ĩ aliŏ ẽ duplr̃. vnoº reductione ꝓpinqua ſicut pñ⁹ illius. vt materia et forma ſũt reductiue in gñe ſubẽ. alio mõ reductõe remota. quoº reducit̃ via ad terminũ vie ⁊ iſto mõ motus reducit̃ ad terminũ ⁊ ẽ eiuſdẽ eẽntie cum termino reductie illa reductiõe nõ formalr̃ ⁊ per ſe. vnde Aui. tractatu. 2º metha. ſue dicit ſic. abhorreo ingt dicere ꝙ nigreſcere ſit nigredo. Sꝫ ẽ dubitatio de motu celi qũo capiat ſuam vnitatẽ a termino cum nõ hẽat: ⁊ qũo ĩ ipſo poterit ſaluari natura motuſ. non. n. ſibi videt̃ ꝯpetere diffinitiões ⁊ rões p̃dcẽ date de motu. vt pꝫ ſi bene inſpicias. Rñdeo lꝫ in 4. h⁹ hẽat difficultatem ſpãlem ⁊ ibi xp̃o duce determiabit̃. de pñti tñ dicit̃ ꝙ duplex ẽ mot⁹. quidã qui deteriat̃ ad ꝑfectionẽ acquirẽdam cuiuſmodi eſt mot⁹ in iſtiſ iferiorib⁹. ali⁹ ẽ ad ꝑfectioneꝫ conſeruandam ⁊ iſte ẽ mot⁹ celi q ſi ceſſaret oĩa corrũperent̃ ⁊ nihil poſſet ꝯſeruari saltẽ naturalr̃ loquẽdo. gd aũt ſit termin⁹ proprius h⁹ mot⁹ vidẽdũ in 4º h⁹.

Quantum ad 3ᵐ articulũ vbi videnda ſunt duo. p̊ q̃liſ ẽ exñã mot⁹. 2º ſi eſt p̃ter aiaꝫ. De p̊ ponã aliq̃ dcã. Primũ eſt ꝙ entitas ⁊ vnitas cuiuſlibꝫ ꝯtinui ĩ hoc ꝯſiſtit ꝙ oẽs ei⁹ ꝑtes copulãt̃ ad aliqŏ indiuiſibile. hoc apparꝫ ꝑ diffinitõeꝫ ꝯtinui poſitã in p̃dicamentis ⁊ in 5º h⁹. qŏ gdem ĩdiuiſibile eſt ĩ potentia solũ. quo fcõ in actu deficit earũ ꝑtium ꝯtinuitatis. ⁊ hec eſt rõ cõis tã ꝑmanẽti ꝙ̃ ſucceſſiuo. 2ᵐ dictum ẽ ꝙ aliter eſt de ſucceſſiuo: ⁊ aliter eſt de permanenti. omnis. n. quantitas permanẽs requirit actu omnes ei⁹ partes ⁊ ſimul. non autem ſic eſt de ſucceſſiuo. non enim requirit ſic omneſ partes ſuas ſimul ĩmo ſimultas formaliter ſibi repugnat. ſꝫ ſtat in hoc ꝙ omnes partes eius ſunt ĩ quodã actu ſucceſſiuo. non autem ſimultaneo ⁊ in quodaꝫ actu cõtinuatiuo ⁊ copulatio. copulant̃ enim ⁊ cõtinuant̃ oẽs eius partes ad aliquod idiuiſibile. 3ᵐ dictum ẽ ꝙ ab actuali exñtia indiuiſibil̃ copulãtis talia ſucceſſiua ipm denoiatur exiſtere: eo inꝙ̃ ꝙ ẽ inſtãs actu. iõ tp̃s qŏ copulat dicit̃ eſſe actu. nõ tñ ꝙ aliq̃ e⁹ pars ſit actu. ois. n. pars tẽporis vel ẽ fcã vel fienda. neutra g̊ pars exiſtit actu. ſꝫ denoiatur exiſtere totum tp̃s ex exñtia hui⁹ indiuiſibilis copulãti. ⁊ rõe h⁹ ꝯtinuatõis. qŏ declat̃ exemplo. licꝫ. n. caput hominis non ſit hõ: homo tñ totus denoiatur Criſp⁹. ⁊ ex hoc ꝙ criſpitudo denoiat caput. et h⁹ eſt cauſa qꝛ criſpitudo nõ eſt nata hoi ineſſe niſi ſꝫm caput ſic ẽ in ꝓpoſito. lꝫ. n. inſtans ñ ſit tp̃s nec mutatum eſſe ſit motus. tñ per exñtiaꝫ iſtoꝝ indiuiſibiliũ dicunt̃ exiſtere talia ⁊ denominãt̃. nunc g̊ illa verificat̃ de me. ego curro ꝑ hoc iſtanti: lꝫ curſuſ nõ iſit mihi ꝑ hoc inſtanti ⁊ dr̃ actu curſus ĩ eẽ mihi. nõ ꝙ aliq̃ pars curſus inſit mihi quin ſit fcã vel fienda: ſꝫ ex actuali ꝯtinuatione ⁊ ſucceſſione ꝑtiũ ad inicẽꝫ ⁊ ꝑ exñtiaꝫ alicuſ⁹ indiuiſibiliſ copulãtis dr̃ mihi curſus ĩ eẽ actu. De 2º pono iſtã diſtinctõem ꝙ in motu eſt tria cõſiderare. p̊ ei⁹ continuatõem qua nõ ceſſat fluxus ei⁹ nec ſiſtit ac deficit. 2º eſt ꝯſiderare illud qŏ de eo eſt acceptuꝫ vt eſt diſcretũ ⁊ diuiſuꝫ ⁊ aliqualr̃ p̃ciſuꝫ ab eo qŏ eſt accipiendũ. 3º eſt ꝯſiderare vtrunqꝫ eorũ vt continuata ſꝫm rem ad illŏ qŏ ſtat de eo ⁊ vt diſcreta ſꝫm rõnem p̊oris ⁊ poſterioris: ⁊ ſꝫm hoc pono tres ꝓpõnes. Prima eſt iſta ꝙ mot⁹ ꝙ̃tum ad ei⁹ rõnem formalem ⁊ quantum ad eſſe continuatiuũ ipſum. ſ. p̊mo modo conſiderando ẽ preter aiam. ꝓbatur cuiuſcũqꝫ principium ſufficiens eſt natura ipſuꝫ ẽ preter aiaꝫ: ſed motus principium ſufficiens eſt natura. 2º hui⁹. ⁊ 3º natura eſt principiũ motus. ergo ⁊c̃. maior pꝫ. quia natura eſt agenſ p̃ter intellectũ

Confirmat̃. qꝛ ois motus tũc eſſet violent⁹. qꝛ eẽt a pñº extriſeco. g̊ ⁊c̃. Scõa ꝓpõ ꝙ ſumdo modũ ꝙ̃ᵐ ad eẽ diſcretũ ipꝫ hꝫ eẽ ab aia. ſic itelligẽdo ꝙ tl̃e eẽ diſcretũ ñ hꝫ eẽ niſi ab aia ⁊ ĩ tli eẽ põit̃ ꝑ actũ aie. lꝫ ſubſtractũ ſit ex natura rei. H ꝓbat̃. cuicũqꝫ ex natura rei ꝯueẽit cõtinuitas illi ex natura rei ñ ineſt diſcretio. ſꝫ motui ex natura rei inẽ ꝯtinuitas. ñ. n. ꝯtinuãtur ſeu copulãt̃ oẽs ꝑtes ei⁹ ꝑ actũ aie. g̊ ⁊c̃. maior pꝫ. qꝛ ꝯtinuitas ⁊ diſcretõ ſt̃ oppoite dr̃ie q̃ eiŏ r̃alr̃ ineẽ ñ pñt. Itẽ ꝑ illŏ qŏ inẽ alicui diſcreº ꝑ illŏ inẽ eẽ ei diſcretũ. ſꝫ motui inẽ diſcretio ꝑ aiaꝫ. pꝫ qꝛ vr̃ act⁹ aie. g̊ ⁊c̃. Tertia ꝓpõ. qꝛ mot⁹ 3ºº: ſũpt⁹ ẽ ab aia. ⁊ ẽ p̃ter aiaꝫ. puta ẽ ab aia ꝙ̃ᵐ ad eẽ diſcretũ. ẽ ãt ⁊ p̃ter aiaꝫ ꝙ̃ᵐ ad ei⁹ eẽ continuum hoc patet ex duabuſ premiſſis ex quibus iſta dependent ⁊ inferuntur. Sed iuxta predicta eſt dubitatio. dictum eſt enim ꝙ due partes ſucceſſiue non poſſunt ſiml̃ eſſe. contra quia ſuppoſito ꝙ aliquod mobile moueat̃ tũc vel illa eadem pars motus que eſt in vna parte eſt in alia vel alia ⁊ alia. ſi eadem ergo mot⁹ non diuiditur ad diuiſionem mobilis: quod ẽ contra philoſophum 4º ⁊ 6º phicorum. ſi alia ⁊ alia cuꝫ ſimul omnes partes moueantur ergo plures partes motuſ erunt ſimul: ſed motus ẽ quid ſucceſſiuum. g̊ ⁊c̃. Confirmatur ratio

quia omne accidens quod extendit ad extensi ones subiecti diuiditur ad diuisionez subiecti. sed motus extenditur ad extensionem mobil. quia quantum extenditur mobile tantu extenditur ipse motus. cuz mota vna parte continui totum moueatur. Respondeo. vbi sciendus φ fm phm 6° huius. motus diuiditur mltipliciter. Uno modo ad diuisionem temporis. scoz enim φ pbat Aristo. motus non potest fieri in instanti aliter instans esset diuisibile cum mensurans et mensuratum debeant habere vnigeneitatem. io. metha. Secudo modo diuiditur motus ad diuisionem mobilis qd quide mobile habet partes quatitatiuas. isto modo generaliter diuidit omne accidens qd extendit ad extensionem subiecti. vnde Ari. in pdicamentis quata fuerit superficies tanta albedinem esse diceres. Potest tertio modo et diuidi ad diuisionem spatij supra qd fit motus. secundu eniz φ in spatio est vna pars ante aliam sic prius transitur vna pars φ alia. Ubi sciendu φ diuisio motus fm partes mobilis potest dupl'r attendi. Uno modo φ pars post partem moueat. et hoc est impossibile in quocunq continuo: qz fm se totum moueretur. Alio modo cparando motum solum ad subiectum in quo est. et sic diuidit ad diuisionem mobilis sicut albedo ad diuisione subiecti in quo est. hoc autem qd dictum est. s. φ pars mobilis qd fm se totum mouet no mouetur vna pars ante aliam: habet veritate coparando vtraq partem ad motu absolute. et similiter comparando mobile ad aliquod signu determinatu in spatio. et sic pars bene precedit partem. hoc patet. et per hoc dico ad formaz φ non habeo p impossibili φ alique partes motus sint simul non i esse permaneti: put. s. ista particularitas et pluralitas ptium isint motui ex parte mobilis absolute. hoc tamen no obstate omnis pars motus est facta vel fienda. sumdo aut istam particularitatem ex parte tempori vel spatij supra qd fit motus impossibile e φ ptes simul sint. nam tunc pars facta et fieda eet simul et prior et posterior. qd est impossibile

His uisis rndeo ad rones pncipales Ad pmam dicit φ mot⁹ pducitur p actionem: ita φ agens mediate actone pducit motum: ista tam actio est producta imediate ab agente. Est inq pducta in instanti tanqua quo: non tanq quod. Unde est regula φ illud quod est ratio pductiua alicuius tanq quo non est pprie pductum taquam qd. al'r esset processus in infinitum. ipsum ergo agens imediate est elicitiuum ipius actionis non mediante aliqua alia actione. pductum ergo inqtum pductuz. et hoc tanq quod presupponit pductionem per quam pducitur. Ad scdaz dico φ partes motus lz sint extra animaz in esse permanenti: sunt tamen in quodam esse successiuo et continuatiuo et hoc sufficit. Ad 3ᵐ dico φ motus est eiusdem essentie cum termino reductie non tamen formaliter. et hec de ista questione sufficiant.

Ueritur Utrum actio sit existens i agente formaliter. Et videt φ non. quia omne quod est i potentia receptiua alicuius forme est in potentia passiua respectu illius forme. sed agens inqua tum agens et omne agens non e in potentia passiua. ergo nec per ons in potentia receptiua. g actio no recipietur in agente. maior patet. recipere. n. est quoddam pati: vt videt dicere cmetator z° de anima. vnde ideo intellectus possibilis dicitur passibilis vel passiuus quia recipit actuz intelligendi elicitu ab intellectu agete. minor patet. nam aliter non esset dare ages distinctuz a passo. et omne mouens moueretur quod est falsuz. est inqua dare mouens no motuz. 8° huius. Preterea actio et passio sunt idiuisibiliter vnus actus. sed passio est in passo ergo et actio. probat ona. quoniam vnus act⁹ indiuisibilis non est in diuersis. ans probatur 3° huius. et z° de anima. idem enim est act⁹ mouentis et moti actiui et passiui. actus autez actiui est actio et passiui est passio. vt ibidem dicit. ergo etc. Unde illa opinio ponens contrarium videtur destruere totam philosophiam vt philosophantes loquuntur de ista materia. vnde z° de aia dicit Ari. sic. sic eniz actio et passio sut in patiente et non i agente. sic similiter actus sensibilis et sensitiui in sensitiuo est. nescio quo mo clarius posset dicere vel loqui. Preterea sequeretur φ omnis actio esset imanens. ons est falsum. ergo et antecedens falsitas consequentis patet 9° metha. vbi distinguit actionem Arist. in imanentez et transeuntem. ona patz. ex quo inquam nulla actio transit in passum: sed e manens in agente.

In oppositum arguitur. ois forma realis alicui actu subiecto realiter inexistens et ipsuz formaliter informans potest de ipso predicari et ipm denominare. sed actio non potest denominare ipsum passum inquantuz huiusmodi. ergo etc. maior patet. quia omnis forma informans aliquod subiectum qualificat illud subiectum: sz omne subiectum quod est qualificatuz per aliquam formam est quale per illam: vt patet. et omne quale ab alio qualificatum est denomiatum ab illo. ergo etc. minor patet. quia aliter oe patiens esset agens inquantum hi⁹.

Respondeo vbi sic pcedaz. p eni inquiretur. vtz actio sit aliqua forma respectiua. s. absoluta simpl'r. z° vtrum actio fundetur in motu tanq in proprio fundamento. et vtru actio sit distincta realiter a motu. 3° videbitur ppositum.

Quātū ad p̄mum sciendū est q̄ est vna
opinio Scotizantiū ponēs ip̄az
actionem esse formal'r formam respectiuam et
dicere quēdam respectum.extrinsecus tamen
aduenientē. Unde p̄mittit̄ q̄ quidaz est respe
ctus intrinsecus adueniens.alius extrinsecus
aduēiēs. Respect⁹ intrīsec⁹ aduenīēs d̄r ille q̄
ponit̄ necessario positis extremis vt positis pa
tre ꝛ filio vel positis duobus albis necessario
consurgit respectus inter ip̄a. Sed dicit̄ respe-
ctus extrinsecus adueniens ille qui non poni-
tur poītis extremis.sed requirit̄ approximatō
ꝛ quedam applicatio vnius ad alteꝝ.p̄m⁹ res-
pectus est de genere relationis.2⁹ non. omnia
enim predicamenta vltima sunt quidam respe
ctus extrinsecus aduenīētes q̄ non ponunt̄ po
sitis extremis. non enim posita veste vel bitu
ponitur habere:nisi fiat applicatio: sil'r posito
corpore ꝛ loco non ponit̄ vbi:nisi etiam fiat ap
plicatio.ꝛ hec videtur esse intentio Boety p̊ de
trini.ca°. 5°. vbi dicit q̄ sunt aliqua predicamē
ta que res significant.alia vero que circunstā-
tiā rei vt illa sex p̄dicamenta. Franciscus de
marchia de isto respectu intrinseco ꝛ extrīseco
modū sibi aliuz adinuenit dicens q̄ dicuntur
ista sex p̄dicamēta respectus extrinsec⁹ aduēi
entes.eo q̄ alterū extremū est perfectio extrin
seca alterius:ita q̄ vnū extrinsece p̄ficit aliud
ꝛ aliud ab ipso p̄ficit̄. vt p3 p̄ oia discurrendo.
agens.n.aliquo mō extrinsece p̄ficit ip̄m passū
ꝛ locus locatū ꝛ habitus suū subm̄ ꝛ q̄n rem tē
poralem.gen⁹ aūt relatōis dicit̄ respectus in-
trīsec⁹ adueniens p̄pter rōez oppositā.q2 vnū
extremoꝝ aliud non p̄fec̄. nec aliud ab illo ex
trinsece p̄ficit̄:sicut p3 discurrendo p̄ oēs mōs
relationis.nec.n.duplum p̄ficit dimidiuz:nec
eᴐ°. l3 r'lo dupli sit p̄fectior r'loe dimidy. sil'r p̄r
inq̄ztum pater non p̄ficit filiuz l3 p̄ficiat ipsuz
p̄ actum generatōnis per quā filius accepit eē
non tamen p̄ respectum paternitatis. Quicq̄d
tamen sit de hoc p̄batur tamē predicta ᴐ°. s. q̄
actio sit forma respectiua saltem extrinsec⁹ ad-
ueniens.q2 illud qd̄ est essential'r ad aliud ē es-
sential'r respectiuū.actio ē hi⁹.g̊ ꝛc̄.maior p3 d̄
se ꝛ minor p̄bat̄.q2 impo'le est concipere actōez
nisi cōcipiat̄ aliq̄d qd̄ fit p̄ ip̄az. actio.n.videt̄
quedā factio que nō pōt concipi sine fcō. P̄
quorūcūq3 abstractoꝝ concreta sūt respectiua
vel r'latiua ꝛ ip̄a abstracta erūt r'lones vel res-
pect⁹.sed cōcreta actōis ꝛ passionis sunt r'lati
ua. vt p3 5°. meta. vbi d̄r q̄ agens ꝛ patiēs refe
runt̄ in scdo mō r'lonis.g̊ ꝛc̄.maior p3.tū q2 sūt
idem cōcretū ꝛ abstractū.tu3 q2 in quocūq3 ge
nere est vnum ꝛ reliquum.

Secundo est alia opinio cuiusdā do
ctoris qui pōit q̄ ip̄a actō
est forma simpliciter absoluta. p̄batur.q2 nul-
lus respectus est prior naturaliter suis termīs
sed actio est prior natura suis terminis.ergo ꝛc̄
maior p3.sunt enim relatiua simul natura in p̄
dicamentis.probatur minor.quia termin⁹ ad
quem vt dicit refertur.actus autem est produ
ctus per actionem.sed omne p̄ductum est po-
sterius natura p̄ducente.g̊ ꝛc̄. P̄ nullus res
pectus est vltimus finis ꝛ vltima p̄fectio potē
tie actiue.sed actio est vltimus finis ꝛ vltima
perfectio ip̄ius potentie actiue s̄m p̄hm 9°. me
ta.non enim videmus vt habeamus visum:s3
eᴐ°. ideo habemus visum vt vdeam⁹. P̄ nul-
lus idē respectus potest habere pl'res termīos
īmediatos essential'r distinctos:s3 actio ml'tos
tales habet:q2 passionem ꝛ formam p̄ductam
g̊.ꝛc̄. P̄ oēs respectus mutui sunt in eodē ge
nere.p3 de quocunq3.opposita.n.sunt que sunt
sub eodem genere quorum vtrunq3 est positm̄.
s3 actio ꝛ passio sunt in diuersis p̄dicamentis.
vt p3.g̊ ꝛc̄. P̄ intellectio ꝛ visio ꝛ volitio ꝛ ta
lia sunt quedā forme absolute.s3 illa sunt d̄ ge-
nere actōis.g̊ ꝛc̄.maiō p3.tū q2 sūt finis vltim⁹
ꝛ vltīa p̄fectio suaꝝ potentiaꝝ.tum q2 sunt p̄-
ductiui formaꝝ absolutaꝝ saltē aliqui. puta ī
tellectio ip̄i⁹ hitus in quā generat̄ ex ip̄is acti
h⁹.2°.ethic.g̊ q̄dē habit⁹ est qualitas que ē en
titas absoluta. p̄batur minor. q2 oīs operatio
alicui⁹ forme est quedā actio vel pa°. s3 illi ha-
bitus sūt quedā op̄ationes. g̊ ꝛc̄. Quicq̄d autē
sit dicendū videt̄ q̄ vtraq3 opio possit teneri. p̄
babil'r. Tenēdo aūt opionē Scoti pōt r̄ñde
ri ad rōnes alterius doctoris. Ad p̄mam q̄ñ
dicitur.nullus respectus est prior natura ꝛc̄.di
co q̄ duplex est respectus.quidam per moduz
actus primi sicut filiatio ꝛ equalitas et huius-
modi:ꝛ est alius respectus per modum actus
secundi sicut productio ꝛ actio.tunc dico q̄ l3
omnis respectus per modum actus primi po-
sterior sit ordine nature suo termino ꝛ fundam̄
to.respectus tamen per modum actus secundi
et si sit posterior suo fundamento ordine natu
re.quia hoc est ᴐmune omni respectui:est tam̄
ordine nature prior ipso termino.non ita q̄ ter
minus sequat̄ ordine nature ipsum sicut ipse
sequitur suum fundamentum. et hoc est quia
talis respectus est quedam causalitas siū cau
sa aliquo modo sui termini. Ad secunduz q̄ñ
dicitur q̄ respectus non est vltim⁹ finis. dico
q̄ respect⁹ sumitur dupliciter. vno modo s̄ se
ꝛ formaliter scilicet vt excludit terminum.vt
calefactio potest accipi vt excludit calorem ge
nitum.alio°. pōt accipi nō vt excludit s3 vt ali
quo mō includit terminū. Tunc dico q̄ licet
actio non sit perfectio vltima nec finis alicuius
vt excludit terminum:sicut nec aliquis alius
respectus:est tamē perfectio vltima rōne vlti-
mi termini quē attingit. Ad 3ᵐ cum d̄r q̄ idē
respect⁹ non pōt habere plures terminos ime-
diatos dico q̄ verum est per se ꝛ p̄ sic q̄ vn⁹ il-

loꝝ non sit terminus rõne alteriuſ.non est aũt inconueniens ꝙ idem respectus habeat plres ⁊ distinctos terminoſ non eque p̄ ⁊ imediate.s; vnum p se ⁊ p̄mo: ⁊ alium rõne illiuſ.nunc aũt sic est de actõne. Ad minorē qñ dicit̃ ꝙ actõ attingit passum ⁊ terminũ imediate: dico ꝙ nõ attingit per se illa eque p̄mo ⁊ imediate.non.n. attingit siue respicit passum nisi rõne forme in ip̄o introducte.ita ꝙ primo attingit terminu; puta formã ⁊ rõne eius attingit passum: vl' fortẽ eõ. agens p̄ attingit passum non aũt forma; nisi mediante passo.⁊ ita siue attingat passum mediante termino siue econuerso.s. terminum mediante passo: actõ nõ h; plures terminos p se p̄mo nisi vnum.lic; scd̃ario rõne illius respiciat aliud. Ad 4ᵘᵐ qñ arguitur ꝙ omnes respectus mutui sunt in eode; genere.dico ꝙ hoc est verum de respectibus mutuis p modũ act⁹ p̄mi cuiusmodi sunt oẽs respectus de genere relationis.respectus aũt mutui qui sunt p modum actus secundi cuiusmõi sunt oẽs actus secundi nõ oportet ꝙ sint in eodem genere. Ad 5ᵘᵐ dico ꝙ intellectio ⁊ volitio ⁊ talia non sunt formaliter de genere actionis: sed de genere q̄litatis: l; f̃m dici sint de genere actionis sicut scientia est de genere relationis. Ad ꝓbationem.omnis operatio ⁊c̃.dico ꝙ duplex est opatio.quedam habens terminũ cõstitutum distinctum ab eo vel productum ab ea ⁊ posteriore; ea.sicut calefactio cui⁹ termin⁹ est calor.⁊ de tali põt concedi ꝙ est actio. Alia est operatõ nl'lum habens terminũ ꝯstitutum vel ꝓductum ab ea ⁊ talis non ẽ de genere actionis.sicut sũt ĩtellectio volitio ⁊ visio ⁊ huiusmodi operationes.nec eni potentia nec obm̃ est terminus talium operationũ cum vtrunq; ta; obm̃ q̄ potẽtia tales presupponant.⁊ tales non sunt forme relatiue sed absolute.sunt igit̃ de genere qualitatis f̃ esse.l; f̃ dici sint de gñe actiõis.Sic igr̃ põt dici ad illas rõnes tenendo istam opione; verũtñ q; alia opinio est satis ꝓbabilis põt dici ad ratõnes Scoti.Pro cui⁹ euidentia ⁊ rõibus soluendis est sciendũ ꝙ triplex est genus forme.Est.n.quedam forma que perficit subm̃ p se in ordine ad se tñ nõ in ordie ad aliud nec p se nec p accñs: vt albedo ⁊ tal' est simpl'r absoluta. Est alia forma que perficit subiectũ per se ⁊ p̄ in ordine ad aliud vt similitudo ⁊ filia.et talis forma est per se respectiua simpl'r. Tertia forma est quasi media iter istas.que quidẽ p̄ perficit subiectum in ordine ad se ⁊ scd̃ario et ex ꝯñti in ordine ad aliud: sicut visio ⁊ operatõ cuiuscũq; alterius potentie cognitiue.talis.n. forma est aliqua absoluta entitas que tendit ĩ aliud puta in obiectũ ⁊ ita vt est quedã absoluta entitas ꝑficit subiectũ absolute.vt aute; h; respectum annexum ad obiectum qd̃ respicit ꝑficit ip̄m in ordine ad aliud.s.ad aliud obiectũ ad qd̃ habet necessario respectu; ãnexũ. B z⁹ est motus qui qdẽ est entitas ꝑti; absoluta ⁊ ꝑtim respectiua.isto ẽt modo dr̃ de actõne ⁊ passiõe que sunt queda; entitates absolute habẽtes nec⁹ annexũ respectũ. Per hoc p; ad rationes.ad p̄mam cui⁹ esse est ad aliud ⁊c̃. dico ꝙ verum est si per se ⁊ p̄ sit ad aliud.si ãt p se ⁊ p̄ ẽ ad se ⁊ scd̃ario ⁊ ex ꝯñti ẽ ad aliõ nõ o;.nũc aũt sic ẽ de actõe ⁊ passiõe q̄ p̄mo ⁊ p se sũt ad se.secũdario ⁊ ex ꝯñti sũt ad aliõ puta ad terminũ

Ad zᵘᵐ dico ꝙ agens ⁊ patiens pñt dupl'r sumi: q; vel vt sunt concreta actionis ⁊ passiõis q̄tum ad absolutam entitate; vtriusq;: vl' sũt concreta q̄tum ad respectus ꝯñtes hñtes entitatẽ absolutam.p̄ mõ sunt absoluta.z⁹ sũt respectiua ⁊ illo mõ loquitur pħus 5⁹ meta.

Quãtum ad z⁹ articulũ vbi erant videnda duo puncta. Pri⁹ vtrum actio fundet̃ in motu tanq̄ in ꝓprio fũdamento vel subiecto.Rñdeo vbi sciendũ ꝙ ẽ opinio cuiusdam doctoris q ponit ꝙ ipsa actio fundat̃ in motu tanq̄ in ꝓprio fundamẽto vel subõ. Ad h adducꝫ auctorẽ sex p̄ncipioꝝ q h plane videt̃ dicere.Sciendũ tamen vt dicit ꝙ mot⁹ cõparat̃ ad actõem in duplici gñe cause. vno⁹ in gñe cãe efficientis ⁊ sic motus est posterior ip̄a actione.alio⁹ in gñe cause materialis: ⁊ isto⁹ motus est p̄or actione ip̄a sicut subm̃ p̄⁹ ip̄o accidẽte.non aũt impossibile est dicere idẽ esse prius ⁊ posterius in diuersis generibus cã ru;: l; in eodem sit impossibile. Contra ista; opinionem arguitur sic.nullum accidens ẽ ratio ꝓductiua sui subiecti nec simpliciter prior suo subiecto.sed actio est productiua motus. g̃ prior.minor probatur.est enim ꝓductus p actionem agentiſ.ergo ⁊c̃. Ideo dicit̃ aliter ꝙ actõ non potest fundari in motu sic ꝙ eius subm̃ et fundamentũ sit motus: sed fundat̃ in potẽtia actiua si teneat̃ ꝙ sit in agente.si aũt teneat̃ ꝙ sit in passo eius fundamentu; est potentia passiua de quo videbitur in sequenti articulo.

Ad rõnem in oppositum quando dicit̃ ꝙ actio fundat̃ i motu.dico ꝙ auctoritas soluit seipa; sicut enim dicit omnis actõ fundatur in motu ita dicit eõ⁹ ꝙ motus fundatur in actione.Ex quo sequitur ꝙ auctor non intendit dicere ꝙ motus sit subiectum siue fundamentũ ipsius actionis.quia tunc hic esset circulus: quia motus esset fundamentum actionis: ⁊ eõ⁹ s.actio esset subiectum siue fundamentum motus qd̃ est impossibile. solum ergo intelligit ꝙ nec est motus sine actiõe: nec eõ⁹ s. actio sine motu accipiendo large motum vt est cõis ad motũ successiuum ⁊ ad diuisibile; ⁊ ad mutationẽ quãcunq; indiuisibilem. De secũdo puncto vtrũ actio sit distincta a motu.rñdeo vbi est vna opinio cuiusdã doctoriſ q põit ꝙ actio ñ ẽ disticta real'r a motu.B ꝓbat̃ sic.p̄ q̄rũ opposita sũt eadẽ

ip̃a inter se sunt eadem. sed oppositum mot⁹ et
oppositum actionis sunt inter se eadem. ḡ actõ
⁊ motus. minor pꝫ. quia opp⁹ motus est quies
que quidē est etiam oppo⁹ actionis. sicut enĩ
mobile qñ non moueť cessat a motu ⁊ quiescit
ita oẽ agens qñ non agit cessat ab actione ⁊ ge/
scit. ergo quies opposita est actioni sicut ⁊ mo/
tui. ergo ⁊c. P̃ oĩs forma fluens siue successi
ua habẽs partē post ptē est motus: sed aliqua
actio continua est forma fluens successiue hñs
partem p⁹ partē. ḡ ⁊c. ⁊ ita si distinguanť a mo
tu eẽnt in quocunq̃ mobili duo motus. sed h̃ ē
falsum. ergo ⁊c. Sed ꝯtra istam opinionē ar
guiť. illud quod transit alio manente est disti
ctum realiter ab ipso. sed motus transit actiõe
pmanente. ḡ ⁊c. pbatio. quia actio manet tran
seunte motu sine mutatione. mioꝛ pbať dupl'r
p̃ de graui ⁊ leui. Cõstat n. ꝙ graue quiescit de
oꝛsum cessante motu deoꝛsum: sꝫ quies deoꝛsũ
habet aliquã actionem positiuam tñ transeun
te mutatione siue motu. ergo ⁊c. pꝛobatio assũp
pti. qꝛ quãto aliquod est magis perfectũ ⁊ i me
lioꝛi dispositione: tanto magꝭ ⁊ perfectius agit
si est agens naturale vel potest agere si est agẽs
liberum. sed graue quiescens in aliquo loco p
pꝛio videlꝫ deoꝛsum magis est perfectũ ⁊ i me
lioꝛi dispositione q̃ꝫ existens sursum. ergo magꝭ
exñs deoꝛsum habet operatõem magis ppꝛiã
q̃ꝫ exñs sursum. cum operatio sit perfectio cui⁹
cũq̃ rei habentis eã ⁊ finis ppꝛius. Confir/
mať. qꝛ vbi graue exñs deoꝛsum haberet opa/
tionē ppꝛiaꝫ eẽt ibi sine suo ppꝛio eius fine. cũ
sua operatio sit vltim⁹ suus finis. cuꝫ ḡ graue
exñs in suo ppꝛio loco sit ĩ melioꝛi ⁊ perfectõꝛi
dispositione q̃ꝫ exñs extra suum locum ppꝛiuꝫ
sequiť per ꝯñs ꝙ exñs in loco ppꝛio erit magꝭ
actiuum q̃ꝫ exñs alibi. sed nõ est ibi actiuum p
motũ cum ibi realiter non moueať. ḡ ⁊c. Ad
rõesillius opinionis rñdeo. Ad p̃mam cuꝫ dr̃
quoꝛũ opposita sunt eadem ⁊c. ꝯcedo. sꝫ tũc ne
go minoꝛem. ad pbationē dico ꝙ alia est quies
opposita actõi ⁊ alia ē que ē oppoita motui. qõ
pꝫ: qm̃ sicut p manente actõe trãsit motus. ita
põt aliqd qescere quãtũ ad motuꝫ sine qete op
posita motui nõ quiescẽdo ab opatione sine qe
te opposita opationi siue actõnis. tale. n. simpl'r
⁊ ppꝛie quiescit lꝫ non ꝑm quid. quia quies p/
pꝛie opponitur motui nõ operatõi siue actioni
agentis: ⁊ ita quiescens quiete vt opponiť mo
tui simpl'r quiescit lꝫ non quiescat quiete oppo
sita opatõi. Tũc dico ꝙ large loquendo õ qe
te alia est quies opposita motui. ⁊ alia que op/
poniť actõi. vñ cessans ab actiõe dr̃ quiescere
alia quiete a mobili cessante motu. hoc enĩ mõ
quieuit deus die qua quieuit ab omni opere ⁊c.

Ad 2⁹ omnis forma fluens ⁊c. dico ꝙ forma
fluens est duplex. quedam que fluit per se. et p̃
sic ꝙ de ratõne eius est ꝙ fluat: alia est que nõ
fluit per se. ⁊ pꝛimo: sed per accidens. ita ꝙ nõ
est de ratione eius ꝙ fluat. tunc dico ꝙ oĩs foꝛ
ma pꝛimo modo fluens est motus. non autem
2°. qñ enim aliquod local'r moueť sicut mot⁹
ipse localis fluit per se. quia de ratõe eius ē ꝙ
fluat. ita etiã vbi continue fluunt in ip̃o per ac
cidens. non tamen per se. cum de rõne vbi non
sit ꝙ fluat. sed potest esse permanens sicut pꝫ õ
vltimo ad qõ motus localis vltimo terminať
quod tñ est eiusdem rõnis cum pꝛecedentibus
fluxibus rõne motus. tunc ad minoꝛeꝫ dico ꝙ
lꝫ aliqua actio sit fluens hoc tñ non ē per se sic
ꝙ de eius rõne sit ꝙ fluat. sꝫ tm̃ p accidens ra
tione motus cuꝫ quo ipsa actio accidental'r cõ
iungiť. non autē per se.

Quantum ad 3⁹ articulum vidẽdũ
est in quo sit actio subiue
vtrũ. s. vel in agente vel in patiente. Rñ° vbi
p̃ distinguo de actõe ꝙ actõ est duplex. quedã
que nihil aliud est nisi quidã respectus q̃ agẽs
referť ad patiẽs tenẽdo ꝙ sit foꝛmal'r respecti
ua: vel saltẽ fundamẽtũ quo mediate. lꝫ rõe c⁹
agens referť ad patiens. ⁊ ista est actio que ē p̃
dicamẽtũ distinctũ a passione. Est alia actõ q̃
est res acta que quidem est quidã effectus pꝛie
actionis ⁊ idem cũ passione. istam aũt distincti
onē videť ponere Simplicius sup p̃dicamen/
ta. vnde simplicius supꝛa pꝛedicamẽta querẽs
quare facere poniť p̃dicamẽtũ ⁊ non factõ rñ/
det ꝙ iõ est qꝛ factio de actõe diciť ⁊ de effectu
actionis. certum est ḡ ꝙ effectus actionis ē fa/
ctio non que ē pꝛedicamentũ: sꝫ factio fcã. ⁊ de
illa actione loquunť Ari. ⁊ ꝯmentatoꝛ i diuer/
sis locis. Aristo. n. dicit in 2° de aĩa ꝙ illud qõ
imp̃miť in sensu ē actio. certũ ē aũt ꝙ nõ imp̃/
miť in ip̃o aliqd qõ sit de gñe actõis. sꝫ ē ei⁹ ef/
fect⁹ qõ i sensu imp̃miť. Est ãt alia actio acta p̃
ter illã q̃ ē de gñe actõis. ⁊ dr̃nt in hoc ille due
actões. qꝛ actio q̃ est p̃dicamẽtũ distinctũ ē ꝑꝫ
quã vel per quã ab aliquo est aliquid. actio ãt
acta est ꝑm quã aliqd est ab aliq̊. esse aũt a quo
aliud ē ⁊ qõ ē ab alio sunt rões opposite nec ei/
dē pñt appetere sic̃ nec idē potest eẽ pducens
⁊ pductũ p vnũ ⁊ respcũ eiusdeꝫ. vt pꝫ de pr̃e ⁊
filio. ⁊ ita intelligit Ari. ꝙ ē vn⁹ act⁹ cuꝫ passio
ne ⁊ ꝙ ē iõ subiue ⁊ mľta alia. Si aũt q̃rať q̃re
sic noiať. Rñ° qꝛ actio q̃ ē de gñe actõis ē sim
pl'r ⁊ fũdamẽtal'r ĩ agẽte q̃ q̃ꝫ⁹ ē ex nobis latꝫ.
mãifestať aũt p effectũ q̃ ē res acta: ⁊ qꝛ sic̃ itel
ligiť respect⁹ ĩte⁹ ita noiat ⁊ ita manifestam⁹:
sicut per sensum appꝛehendimus. ⁊ ponitur ex
emplum de caritate que licet sit actus notabi/
lis: quia tamen est tantum latens in anima. iõ
nominatur per effectum eius qui est dilectio.

Hoc pꝛemisso pono duas conclusiones.

Pꝛima ꝯ° est ꝙ actio acta est in passo: hoc patꝫ
nam illa est eadem cũ passione vel est ipsa pa°
passio aũt ē in passo. Scõa ꝯ° est illa ꝙ actõ q̃

est dẽ genere actionis vt dictuz est: est formalr
exñs in agente. hoc ꝓbatur sic. oīs forma īfor/
mans realiter aliquod subiectum dat aliqđ eẽ
ei formaliter: ⁊ hoc ƒm conditionem forme: ita
ꝙ si est absoluta dat sibi esse absolutū. si respe/
ctiua respectiuū: sed actō non dat aliqđ esse pa
tienti formaliter. ergo ⁊c. minor ꝓbaẽ. quia ta/
le esse qđ sibi daret vel esset agere vl' pati. non
pati qꝛ illud dat sibi passio. distinctarū aūt for
marum ē distinctuz eẽ formale: nec pōt sibi da
re agere. qꝛ tunc omne agens eẽt patiens: quod
ē euidenter falsum. si. n. calefactio que est ī aq̄
vt dicis: daret aque calefacere tunc ipsa aqua
seipsam calefaceret. Confirmaẽ. qꝛ qbuscūqꝫ
equalr aliqui effectus repugnant eisdem repu
gnant equalr principia illoꝝ effectuuz. sed ita
repugnat passo agere sicut repugnat agenti pa
ti. ġ ita repugnat passioni actio actiua que est
agere sic̄ repugnat agēti passio passiua que pas
sio est pati. ℘ impossibile est accidens p̄cede
re suum subiectum: sꝫ actō est prior passo vt sic
ġ ⁊c. minor probatur. quia passum non ē passū
nisi ꝑ actōnē: sed oīs causa est prior suo effectu
ergo ⁊c. ℘ finis intrinsecus alicuius rei est in
ipsa re. sꝫ actio est finis ītrinsecus potentie acti
ue. ġ ⁊c. maior patet. qꝛ si non eẽt in ipsa re cuiꝰ
est finis intrinsecus iam esset extra ⁊ non ītra.
minor probatur. quia omnis finis intra reduci
tur ad finem extra: sꝫ actō nō potest reduci ad
aliquem finem agentis. quia nullus est īterme
dius. ergo ⁊c. Confirmaẽ. bonum alicuiꝰ ⁊ ꝑ
fectio non sepantur ab illo: sed finis ē bonum
quoddā ⁊ perfectio rei cuiꝰ est ꝑ cōmentatorē
5º metha. ꝯmento. 3º ġ ⁊c. Preterea omne qđ
refertur realiter ad aliud referẽ realiter ad ipꝫ
ꝑ aliquod qđ est realr in eo: ita ꝙ illud ꝑ quod
referẽ est in eo: aliter relatio mutua nō eẽt nec
realis: qđ dico ꝓpter sciam ⁊ scibile: ⁊ deum et
creatura. sed agens refertur ad patiens ꝑ actio
nem. patet 5º meta. vbi diciẽ ꝙ zꝰ moꝰ relatio
nis fundatur super potentiam actiuam ⁊ passi
uam. vt supra calefactiuuz ad calefactibile vl'
supra actum potentie actiue ⁊ passiue: puta su
ꝑ actionē ⁊ passionez vt calefacientis ad illud
quod calefit. Cōfirmaẽ. nihil referẽ realiter
ad aliud ꝑ illud qđ nō est realr in eo. sꝫ actio ꝑ
quam agens referẽ ad patiens vt dictū est nō
ē in agente. ġ ⁊c. Confirmatur iterum. nulla
duo referunẽ mutuo quoꝝ quodlibꝫ non īclu/
dit relatōem per quam referẽ ⁊ rōnem funda/
tiuam illius respectus. sed relatio agentis ad
patiens est mutua. sicut enim agens referẽ ad
patiens: ita econuerso. vt patet 5º meta. ġ ⁊c.
Confirmaẽ 3º ꝙ oīs respectus refert realr suū
fundamentum in quo est: sed actio ꝑ te ē respe
ctus in passo exñs. ergo actio refert realr ipsuz
passum. sed non refert ipsuz ad agens cū agēs
non sit terminꝰ actionis. ġ refert ipsum passuz
realiter ad seipsam. hoc autez est falsum. ġ ⁊c.
℘ impossibile est ꝙ aliquid muteẽ realiter a
contradictoº negatiuo ad cōtradictoriū positi
uum nisi per aduentum nouū alicuiꝰ noue en/
titatis nouiter sibi aduenientis. sed aliquid no
uiter mutaẽ de non agente ad agens. ġ oportꝫ
ꝙ sibi adueniat nouiter aliqua entitas noua.
sed illa non ē nisi actio. ġ ⁊c. maior patet. quia
nihil mutaẽ nisi ꝑ aliquid quod ab ipso recedit
vel sibi aduenit. ergo ⁊c. ℘ quarūcūqꝫ potē/
tiarū ꝓpriꝫ actus sunt īcompossibiles: ⁊ ipse po
tentie: ista patet: quia quanto aliqua magꝭ sūt
ī actu tanto magis sunt incōpossibilia: sic̄ duo
alba sunt incompossibilia in eodem magꝭ duo
albissima erunt incōpossibilia: sed actus potē/
tie actiue est agere ⁊ potentie passiue est pati. ġ
si actio ⁊ passio sunt in eodem incōpossibilia et
actiua potentia ⁊ passiua erunt incōpossibilia:
sꝫ potentia actiua ⁊ aliqua potentia passiua sẽ
incōpossibiles vt potentia calefactiua ⁊ calefa
ctibilis. ġ saltez aliqua actio puta calefactio ñ
est in passo. ℘ phꝰs dicit ꝙ actio ⁊ passio sẽ
vnuz sicut motus ascendentis et descendentis:
⁊ sicut est eadem distantia vniꝰ ad duo ⁊ duoꝝ
ad vnum. nunc autem constat ꝙ motus ascen
dētis ⁊ descēdētis ñ est formalr vnꝰ motus cū
sint oppositi sed materialiter rōe spatij īterme
dij qđ est idem ratione terminoꝝ siue extremo
rum. ⁊ non sunt etiaz vnus motus subiectiue.
subiectū enim motus ascensus est id quod ascē
dit. subiectum aūt motus descensus est mobi/
le quod descendit. Ita isti motus non sunt vnꝰ
formaliter nec subiectiue: sed tantuz sunt vnus
motus q̄ꝫtum ad extrema. Consimiliter dico đ
rōne distantie vniꝰ ad duo ⁊ duorum ad vnuz

Sed contra istam conclusionem secundā ar
guitur. p̄ sic. omne illud quod habet aliquam
formaz realē nunc quā prius non habuit ē rea
liter mutatuz. cum ergo actio sit aliqua forma
realis noua: si ipsa est in agente sequiẽ ꝙ omne
mutās muteẽ ⁊ omne mouēs necessario moue
atur ⁊ oē agens patiaẽ necessario. sed hoc ē fal
sum vt deducit Aris. in 3º huius. ġ ⁊c. ℘ posi
to totali p̄ncipio actiuo actionis ⁊ totali p̄nciº
passiuo ⁊ ipis sufficiēter approximatis necº se/
quiẽ actio ⁊ hoc in agentibꝰ naturalibus: ⁊ po
test sequi in agente libero. cuꝫ ġ totale p̄ncipiū
actiuū actionis sit agens cum potētia actiua:
⁊ etiam totale p̄nꝰ est subm̄ receptm̄. ġ si actio
ē subiectiue ī agente sequiẽ ꝙ agens circūscri/
pto oi p̄nº passiuo extrinseco semꝑ agit in seipo
cuꝫ sit sibiipi sufficienter p̄ñs. ⁊ ita ignis semꝑ
calefaceret se quocūqꝫ cōbustibili circūscripto
hoc aūt est falsum. qꝛ tunc oīs actio esset coeua
agenti. ġ ⁊c. maior est Ari. 9º meta. Item nul
lum agens pōt transmutare aliquid alicuius
formalr nisi illud qđ formalr transmutat sit in
illo transmutato. sed agens trāsmutat passum

formalr̃ ꝑ actionē. ğ ꝛc̃. maioꝛ pꝫ. qꝛ nihil traſ-
mutat̃ ꝑ aliđ formalr̃ ab ipſo ſeparato. licꝫ bñ
effectiue. minoꝛ ꝓbatur. qꝛ potentia actiua eſt
ꝑ̃ncipium tranſmutandi altez inquantū alte
rū. 9. meta. ğ actus potētie actiue eſt quo agēs
formaliter paſſum tranſmutat. Confirmat̃.
qꝛ ſi aliquid ſit formale quo agens attigit paſ-
ſum tranſmutando ipm q̃ꝫ ipa actio agentis. ⁊
ita ꝙ actio ſe teneat ex ꝑte agentis ⁊ illđ forma
liter tranſmutans ſit in paſſo. ergo rō agentis
habebit rationē principij effectiui. ſed oē tale
eſt potentia actiua: vel habent potentiam acti
uā. ğ actio erit ſua potentia actiua vel includit
ipam. quod eſt abſurdum. ergo ꝛc̃. Ad idem
arguunt quidā de creatione qui vt dicunt non
pōt eſſe in deo cum ſit forma noua: ad qđ iā di-
ctū eſt in qōne de fine. Silr̃ arguunt quidā
ꝑ ꝓceſſum in ifinitū que fuit vna rō prime cō-
cluſionis hꝰ tertij. Ad rōnes rñdeo ad ꝑmā
cum dr̃ omne illud qđ habet aliquā formā ꝛc̃.
Dico ꝙ mutari eſt aliter ſe habere nunc q̃ꝫ ꝑ̇us
⁊ hoc duplr̃: qm̃ oīs mutatio ꝓprie eſt de dupli
ci oppoſito in duplex oppoſitū vꝫ de priuatōe
mutationis ad mutationē. ⁊ de priuatione ter-
mini ad quē ad ipſum terminuꝫ. ⁊ ita mutatio
eſt de oppoſito termini ad terminuꝫ accipiēdo
totalem rōem mutatōis. Tunc ad formā qñ
dicit̃. omne qđ ꝛc̃. dico ꝙ omne illud qđ hꝫ nūc
aliquā formā realem ꝑ quam tranſit de oppoꝰ
in oppoꝰ mutat̃. agens autē nō ſic ſe habꝫ ad
actionem: qm̃ actio ſic in agente recipitur ꝙ ni
hil ab ipo abijcit̃. ⁊ ideo licet agens tranſeat đ
priuatione in habitum: nō tñ de termino paſſi
uo ad terminū paſſiuum. ⁊ iđ non mutat̃ ꝓꝑe:
lꝫ de nouo habeat aliquā formam quā priꝰ nō
habuit. per cōtrariū aūt paſſum recipiēs paſſi
onem mutat̃ ꝓprie. qꝛ ſic paſſio in eo recipit̃ ꝙ
aliquid ab eo expellit̃. ⁊ iđ tranſit de priuatōe
non ſolū ad habitum: ſed ēt ab oppoꝰ cōtrario
in oppoꝰ contrariū. ⁊ ideo omne paſſum muta
tur. Uel poteſt dici aliter ꝙ mutatio ſumit̃
dupliciter. vno modo ſtricte. ⁊ ſic eſt tranſitus
vt dictum eſt de duplici oppoſito in duplex op
poſitū. alio modo large ꝓ quocunq̃ꝫ tranſitu ēt
de ſimplici oppoſito i ſimplex oppoſitum. tunc
dico ꝙ p.ᵒ accipiendo mutationē maioꝛ ē fal-
ſa. 2ᵒ autē modo accipiendo mutatiōem. ma
ioꝛ eſt vª. non. n. omne qđ nunc habet aliquam
formā quā ꝑ̇us non habuit trāſit de duplici op
poſito in duplex oppoſituꝫ. vꝫ de oppoſito mu
tationis ad mutationē: ⁊ de oppoſito termi ad
terminū. ſic in ꝓpoīto eſt de agente actionez re
cipiente. lꝫ. n. agens actionem recipiens noui-
ter tranſeat de oppoſito actionis: puta de ꝑ̇ua
tione eius in actionē. non tñ tranſit de oppo-
ſito in oppoſitū ꝑ motum termini. actio eni nō
eſt actionis alicuiꝰ vel mutationis terminꝰ. et
iđ licet agens mutetur ſm qđ ꝓ quāto tranſit
de oppoſito actionis ad actionem nō tamē ſim
plr̃ mutat̃ ꝙ non tranſit de oppoſito termio ad
oppoſitum terminū. patiens aūt qꝛ tranſit de
oppoſito termino ad oppoſituꝫ terminū muta
tur ſimplr̃. Ad 2ᵐ dico ꝙ nō oportet ꝙ oīe
habens totale ꝑ̃ncipiū actiuum ⁊ paſſiuuꝫ ap-
proximatū poſſit agere. quātuncūq̃ꝫ eniꝫ aliqđ
potens ſe mouere localr̃ habeat in ſe principiū
totale motiuū ⁊ receptiuuꝫ motus. tñ ſi nō eēt
aliquis locus intrinſecus nunq̃ꝫ ſe poſſꝫ moue
re localr̃. quia motus localis non tātū requirit
ſubiectum ⁊ ꝑ̃ncipiuꝫ effectiuū: ſed ēt poſterioꝛē
motum ipo: ſicut etiam lꝫ aliquis habeat potē
tiam viſiuam que eſt ꝑ̃ncipiū elicitiuū ⁊ recep-
tiuuꝫ viſionis. nunq̃ꝫ tamen poteſt videre nec
viſionē elicere niſi habito pñti obiecto. quādo
cunq̃ꝫ autē aliqua forma eſt ꝓpter aliquid ſiue
oꝛdinat̃ ad aliquid nunq̃ꝫ pōt in actuꝫ quātū-
cunq̃ꝫ ſit eius princiꝰ actiuum ⁊ receptiuū niſi
ponat̃ aliud ad qđ eſt oꝛdinata. ſicut pꝫ de po-
tentia viſiua que non poteſt in actum videndi
ſine obiecto. ſicut. n. conſtat ꝙ omnis actio ē ꝓ
pter terminū ⁊ oꝛdinat̃ ad ipm. ⁊ iđ dico ꝙ licꝫ
ignis ſit totale principiū calefactionis ⁊ actiū
⁊ receptiuuꝫ: nunq̃ꝫ tamē virtute ignis pōt po
ni niſi ponat̃ aliquod ſubiectum formalr̃ puta
caliditas ꝓpter quā intendit̃: ſicut aīal exñs
extra locuꝫ non poteſt ſe mouere localiter. licꝫ
habeat in ſe princiꝰ actiuuꝫ ⁊ receptiuū motꝰ.
qꝛ in loco non poteſt poni virtute eius terminꝰ
motus localis: puta vbi ꝓpter qđ includetur
ꝓprie ipſe motus. Ad aliud rñdeo vbi ſcien-
dum ꝙ in tranſmutatione concurrunt iſta. ꝑ̇ᵐ
eſt aliquid tranſmutās aut agens qđ tranſmu
tat. 2ᵐ eſt potentia actiua vel tranſmutatiua
mediante qua tranſmutat. 3ᵐ eſt ibi actus po
tentie actiue ſeu tranſmutatiue qui etiā ꝯcur-
rit ad eſſe quodāmodo tranſmutatū. 4ᵐ eſt
ibi paſſio vel tranſmutatio paſſiua que eſt qui
dam effectus ipius actus potentie actiue. 5ᵐ
qꝛ aliquādo concurrit aliquis terminꝰ vltimꝰ
puta aliqua forma iducta vt quādo ignis trāſ
mutat aquā. patet ꝙ omnia iſta concurrunt. ꝑ
hoc ad formaꝫ dico ꝙ maioꝛ eſt vera ſi illđ nō
ſit actus potentie tranſmutatiue vel ipſa potē
tia trāſmutatiua. ſi. n. illud ſit effectus alicuiꝰ
potentie tranſmutatiue vel aliquis terminus
inductus ꝑ agens tranſmutans paſſum ꝑ iſtā
inexiſtentiam ei ſufficit ꝙ aliquid ſit inductuꝫ
ꝑ qđ tranſmutat: puta paſſio vel terminus paſ
ſionis. Ad confirmationē dico ꝙ non requi
rit̃ ꝙ actio ſit in potentia actiua nec hñs ipaꝫ:
ſed ſufficit ꝙ ſit actus potentie actiue.

Ad rationes principales. Ad primā cuꝫ dicebat̃. omne qđ
eſt in potentia receptiua ꝛc̃. dico ꝙ illa pōt ne-
gari. ⁊ ſi ꝓbatur per hoc ꝙ receptio eſt paſſio ⁊
recipere eſt pati. vtrunq̃ꝫ iſtoꝛū negaret̃. Ad

cuius euidentiā.q2 ꝓpositio illā est vulgata et
magnā habet apparētiā3 est sciendū ꝙ forma
receptibilis in aliquo subō ꝓpotest esse triplex
puta actio ⁊ hec ē potentia receptibil.passio. et
hec ē in subiecto receptibilis.⁊ 3° termin⁹ actō
nis ⁊ passionis.tunc dico ꝙ aliud est recipe for
mā aliquam ⁊ aliud ē pati.q2 aliquis aliqd re/
cipere pōt tm̄ non pati.probat.q2 nihil patit ni
si mediante passione.s3 subiectū pius ordine na
ture recicipit aliquā formam anq̄ ip̄am passio
nē.ꝓbatio.q2 qđ est causa alie⁹ est ordie natu/
re pius illo.sed actio est cā passionis.g° pius ifor
mat actio subm̄ siue iheret subō ⁊ recipit i ip̄o
realr q̄ passio.g° ⁊c. ꝓ in agēdo siue i fieri sub/
iectum recipit aliquid:puta actionē ⁊ ip̄m nō
patit ita in essendo subiectū hn̄s terminū actō
nis actōe ⁊ passione semper recipit ip̄m qm̄ for
ma quādiu est tam diu recipit in ipso:nec tam
subiectu3 ip3 patit q̄ diu recipit forma3 ip̄a3.
tunc g° ad rōnem dico ꝙ recipe formam eē pōt
duplr.q2 vel mediante passione vel non mediā
te passione:sed tm̄ mediante inherentia illius
forme quā recipit illud subiectū in quo ē.tunc
concedo ꝙ omne qđ recipit aliquā forma3 me/
diāte passione de gn̄e passionis vere ⁊ realr pa
tit.qđ autem recipit aliquid nō mediāte passi/
one:sed mediante iherentia de genere rlonis n̄
patit ꝓprie sed tm̄ mediāte. ⁊ q2 agens recipit
actionē prius natura q̄ passio sequat.iō nō re
cipit eā passione mediāte. vbicunq3.n.ponitur
actio ordine nature p̄cedere passionem ibi non
pōt recipi mediāte passione:sed mediāte tm̄ in
herentia que est de genere relatōis.⁊ iō cū actō
recipiat in agente an̄ oēm passionē:per ꝯn̄s nō
o3 agens pati:sicut nō patitur ꝑ hoc ꝙ recepit
actōem. actio.n.non dat subiecto ꝙ patiat:s3
ꝙ agat.sicut passio dat sibi ꝙ patiat.⁊ iō quā/
do arguit oē recipiens aliquid patit dico ꝙ est
falsu3 saltē de eo qđ recipit actionē. falsu3 ē ēt
de recipiente quācūq3 formā aliā a passione ni
si recipiens recipiat eā mediante passiōe. tunc
eni sequeret ꝙ q̄diu subm̄ quodcūq3 informa
ret aliqua forma tādiu pateret ab ipsa qđ ē fal
sum. Ad 2ᵐ dico ꝙ actio acta est vnus actus
cum passione ⁊ idē secū subiectiue.⁊ ꝑ ꝯn̄s ita i
telligit Ari.⁊ cōmentator vbicunq3 loquantur

Ad 3ᵐ dico ꝙ aliquā actōem eē imanentem
pōt esse duplr.vno mō formalr.alio mō causa
liter.p̄mo mō ois actio est imanēs sic ꝙ ip̄a re/
māet i agēte formalr.2°° n̄ ois actō imanēs:s3
soᵐ illa q̄ nihil derelinqt extra se.intellectō g° ⁊
volitio solū sunt actōes imanentes formalr:⁊
cā est:q2 non transeunt eoꝝ operatōnes extra:
licet forsan aliqn̄ per actum voluntatis aliqd
dereliquatur extra lic3 voluntas non sit causa
imediate sed superior.alie aūt actiōes lic3 sint
forme imanētes: sūt tamē causalr transeūtes
q2 aliqđ causant extra se ac ēt derelinquunt.

Ueritur Utrū effect⁹ actualr infinitus sit possis a
deo ꝓduci.vel si ei⁹ ꝓductio icludit re
pugnātiā ex terminis. ⁊ videt ꝙ sit possibilis
⁊ ꝙ nō includat repugnantiā.nam ois potētia
habet aliqđ obiectū adequatū ⁊ potest habere
aliquod obiectū cui ē ꝓportionabile. sed potē/
tia dei ꝓductiua que est quedam potētia ifini
ta nō pōt adequari in aliquo finito nec sibi ꝓ/
portionari.g° ⁊c.maior p3 de quacūq3 potentia
siue finita siue ifinita.lux.n.si est color est obie
ctū adequatū potentie visiue.ens inq̄tū ens ē
obiectū potentie itellectiue.silr potentia d3 ꝓ/
portionari obō.nā iter potētiā ⁊ obiectū d3 eē
ꝓportio.alr potentia nō posset i ip̄m obiectu3.
minor ꝓbat.quia nullum finitū adequat infi
nito cū excedat ab ipso:nec sibi pōt ꝓportiona
ri cum distent in ifinitū. ꝓ illud qđ non iclu
dit repugnātiā in eē potentiali nō includit re/
pugnantiā in esse actuali:sed infinitū non iclu
dit repugnantiam in esse potentiali.g° ⁊c.maiō
patet.q2 posito possibili in eē nullum sequitur
impossibile p̄mo p̄orū.minor ꝓbat.q2 s̄m ph̄3
infinite sunt partes in cōtinuo i potentia:⁊ ifi/
nite sp̄es numeri sunt possibiles cu3 nūer⁹ pos/
sit crescere in ifinitū ⁊ infinita indiuidua sunt
possibilia sub eadem sp̄e:puta infiniti homies
sub sp̄ē humana.natura.n.specifica quātū est
ex se non determinat ad supposita finita. cum
vltra omnes hoies ꝓductos possint plres ꝓdu
ci. ꝓ quicqd deus pōt ad extra itelligere po
test ꝓducere:sed de⁹ intelligit infinita. natura
intelligit oēs sp̄es numeri possibiles ⁊ oia indi
uidua possibilia sub eadem sp̄ē.⁊ illa sunt infi/
nita.vt ꝓbatum ē in p̄cedenti rōne.g° ⁊c. ꝓ
s̄m veritatē mundus potuit esse ab eterno ⁊ po
tuit a deo ꝑpetuari.⁊ s̄m ph̄iam hoc est de fcō.
sed hoc stante ꝙ mundus eēt ab eterno vel po
tuisset eē sequitur necessario ifinitu3.nam hoc
stante dies fuerūt ⁊ fuissent infiniti.sed in qua
libet die deus potuit ꝓducere vnū lapide3 vl
vnā guttam aque ⁊ oēs istos lapides vl guttas
cōiungere adinuicē ⁊ cōseruare.g° sequit ꝙ il/
lud qđ cōstituunt oēs gutte sit ifinitū cū hēat
ptes ifinitas eiusdē quātitatis vel saltē ip̄e di
uise ⁊ cōseruate cōstituent numeꝝ infinitum.

In oppositum potentia que non potest adequari i
aliquo ꝓducto nō pōt ꝓducere aliquod infini/
tū.sed potentia dei est huiusmōi.g° ⁊c. maiō p3
q2 si posset ꝓducere aliqđ infinitū iā adequare
tur in illo cū vltra nō possit plus ꝓducere:alr
esset dare maius infinito. minor ꝓbatur.q2 alr
diuina potentia posset exhauriri ⁊ euacuari et
terminari.qđ est manifeste falsu3 et impossibi
le. Cōfirmatur rō.q2 ꝓducta aliqua magni

tudine infinita vel aliquo numero infinito vel
deus põt plus ꝑducere vel non. si non. ĝ eius
potētia terminat᷑ et exhaurit᷑. si sic ĝ erit mai⁹ ĩ
finito. que omnia sunt falsa.

Respondeo vbi sic ꝑcedam. p̃ eni ꝑmittam vnã distictõ
nẽ de infinito. ⁊ ponam tres eius descriptiões
⁊ ostendaꝫ in quo cõsistit ratõ infinitatis. 2º.
ostendetur quesitũ principale. 3º. uidebr̃ vtꝝ
infinitum possit excedi vel vtrum sit dare ma
ius infinito.

Quantum ad p̃mum pono istam di stinctõem ꝙ infinitũ est
duplex. quoddã est vl̃r et extra gen⁹ vt deus.
aliud est infinitũ qõ est particulare ⁊ q̃ᷓtitatiũ
et istõ est tripl̃x. quoddã negatiuũ qõ nõ habꝫ
terminũ nec est aptum natũ hr̃e terminuꝫ: qa
eius natura non est capax terminatõis sic҄ vox
dicit᷑ inuisibil̃. ⁊ isto mõ punct⁹ dr̃ infinitus.
Aliud est infinitũ priuatiẽ qõ non hꝫ terminũ:
est tñ aptum natum hr̃e terminũ vt si deus pri
uaret lineã a punctis terminantib⁹ ipam ipsa
eẽt infinita priuatiue ꝑ carentiã. s. terminoruꝫ
cum aptitudine terminandi derelicta. Aliud
est infinitum tm̃ positiue: ⁊ istud est triplex. qõ
dam est infinitum extẽsiue. vt si de⁹ faceret q̃ᷓ
dam lineã in ifinitum extensam. aliud est ĩten
siue infinitũ vt si de⁹ faceret albedinẽ hñtem
infinitas perfectiones. Aliud ẽ ifinitũ disti
ctiue siue distributiue. vt si deus faceret aliq̃ᷓ
multitudinẽ infinitam vel numeꝝ infinitum.

2º. pono tres descriptões de infinito. Pria
est illa ꝙ infinitũ est quo nihil est mai⁹ ita ꝙ si
est infinitum ẜm extensionẽ nihil est maius eo
ẜ extensionẽ. si ẜm intensionẽ nihil est mai⁹ eo
ẜ intensionẽ. Scđa descriptio ẽ hec ꝙ infini
tũ est qõ excedit quodcũq̃ᷓ finitũ vltra omneꝫ
ꝑportionẽ determinatã. Tertia descriptio est
ꝙ infinituꝫ est cui⁹ nihil est extra sumere. ⁊ de
scribo hoc infinitũ in actu ꝑ oppositum ad infi
nitũ in potentia. qꝛ ꝑ oppo⁹ diffinitur a p̃ho.
3º. ostendo i q̊ ꝯsistit rõ infiniti. vbi pono duas
ꝑpõnes. Prima ẽ hec ꝙ infinitũ in entitate
cuiusmodi ẽ deus dicit simpl̃r ⁊ fundamenta
liter eẽntiã diuinã. formal̃r aũt ⁊ cõnotatiẽ di
cit carentiã oĩs limitatiõis ⁊ finite ꝑfectionis.
hec ꝑbat᷑ qñcunq̃ᷓ aliqua opponũt᷑ p̃uatiue si
vnũ est hitus reliquuꝫ ẽ priuatio: ⁊ dicit qd p̃
uatiuuꝫ. sꝫ finitas ⁊ infinitas siue finitũ et ifi
nitũ opponũt᷑ p̃uatiue: qꝛ nõ pñt al̃r opponi et
finitas dicit quid positiũ. ĝ infinitas dic҄ quid
p̃uatiuũ. Confirmat᷑. qꝛ illa negatio cadẽs ĩ
eadẽ ꝑte cũ aliqua dictione notat p̃uatiõem in
ipa vt iniustus ⁊ iprudẽs. Sꝫ ꝯ istam ꝑpõem
arguit᷑. qꝛ illud qõ nihil ẽ non ẽ in deo ponẽdũ
sꝫ p̃uatio nihil est: vt ꝑbatũ fuit p̃ h⁹. ĝ infini
tas cuꝫ sit qd p̃uatiuũ non erit in deo. Rñ.
sicut fuit dcm̃ in qõne de p̃uatione. nulla p̃ua
tio est in deo ex natura rei. sꝫ itellect⁹ nr̃ conci
pit circa deũ aliquas pl̃es negatões qñ nõ po
test inuenire aliquas affirmatiões oppositas
vel positiuas. talia inq̃ᷓ non sũt in deo q̃ᷓtũ ad
illud qõ dicũt formal̃r. sed concipiũt᷑ circa ipm
deũ. idẽ dico de infinito. Scđa ꝑpõ est ista.
ꝙ infinitum ꝑticulariter ⁊ quãtitatiue de quo
Ari. loquit᷑ consistit formal̃r in successione. ita
ꝙ ei⁹ rõ est formal̃r successiua. hoc ꝑbatur. oĩs
rõ ꝑmixta intrĩsece ex actu ⁊ potentia ẽ succes
siua. pꝫ. Nã ex rõne act⁹ est aliqd in actu. sꝫ ra
tione potentie icludit aliquid qõ nonduꝫ ẽ. ⁊ ꝑ
ꝯñs cõstat ex ꝑtib⁹ que nõ sũt sil̃. sꝫ rõ infiniti
ꝑticularis ẽ permixta intrinsece ex actu ⁊ potẽ
tia. qõ pꝫ. quia qui imaginat᷑ aliqd partibile in
ifinitũ nec⁹ significat aspectum suꝑ aliquid in
actu. deinde suꝑ aliqd aliud ⁊ sic ꝑcedendo dr̃
ꝙ caret fine. nunc aũt ite⁹ non attingit totuꝫ ĩ
actu. qꝛ si sic iam staret ⁊ finiret. ergo rõ infini
ti iam ẽ successiua. P̃ illa rõ que ẽ diei ⁊ agon
est formaliter successiua. pꝫ qꝛ rõnes illoꝝ sũt
formal̃r successiue. sꝫ rõ infiniti ẽ vt dies ⁊ agõ
vt dicit p̃hs. 3º. h⁹ ⁊ cõmẽtator ibidẽ. vñ dic҄ cõ
mentator postea ꝙ nõ oꝫ intelligere ꝑ essentiã
infiniti actũ aliquẽ demonstratũ: vt hoĩeꝫ vel
domũ: sed actũ cõpo⁹ cũ potẽtia. ĝ ratio finiti
ẽ successiua. P̃ illa rõ est successiua que non
potest reꝑiri nisi in successiuis. sed illa est hi⁹.
non eni reꝑitur nisi vbi ẽ successio. vel põt esse
sicut in diuisione partium vel in additione nu
meroꝝ. aut in processu tẽpoꝝ. aut ĩ ml̃titudine
ĩdiuiduoꝝ. in quib⁹ oĩb⁹ põt esse successio. idi
uidua nãq̃ᷓ qñ vnum est in actu reliquum est ĩ
potentia. ⁊ ecõuerso. nec vnq̃ᷓ põt euacuari tal̃
potẽtia. ĝ ratio infiniti est successiua. P̃ illõ
qõ intelligit᷑ ꝑ modũ cuiusdã ꝑcessus est succes
siuũ. pꝫ qꝛ ꝑcessus habet rõem successiui. ĩfini
tũ ẽ huiusmodi. minor ꝑbat᷑. mens. n. non põt
cõciꝑe infinitũ ꝑtiale nisi accipiẽdo aliqõ fini
tũ. ⁊ deinde aliud finitũ ⁊ sic in ĩfinitũ sine ces
satõe. naꝫ dicit ꝯmẽtator. 3º. h⁹ ꝯmẽto 9º. ꝙ vl̃r
cõpetit illud cõe oĩb⁹ spẽb⁹ ĩfiniti ꝙ põt qs ex
eo cõciꝑe aliquid ⁊ postea aliquid ĩ intellectu
⁊ illud qõ mens concipit semꝑ est finitũ. P̃
Ari. 3º. h⁹ attribuit infinito qnq̃ᷓ ꝯditões. Pri
ma ẽ ꝙ infinitũ ẽ cui⁹ q̃ᷓtitatẽ accipientib⁹ sꝑ
ẽ aliquid acciꝑe vel sumere extra. sꝫ hoc ꝯpetit
tm̃ rõi successiue nõ ꝑmanẽti vt sꝑ aliqd extra
aliud sit. Scđa ꝯditio ẽ ꝙ infinitũ hꝫ rõnem
cõpleti ⁊ iꝑfci. ⁊ illõ ꝯpetit rõi successiue ⁊ ñ
ꝑmanẽti: vt ꝑmanẽs ẽ. Tertia cõditio ẽ ꝙ in
finitũ nõ hꝫ rõem totius sed ꝑtis. totũ. n. ẽ qõ
hꝫ omne illud qõ ad eius eẽ ꝑtinet ⁊ illud cõsi
stit. infinitũ aũt rõne qua infinituꝫ sꝑ spectat
aliquid. ⁊ iõ de infinito non ẽ nisi pars in actu
hoc aũt cõpetit rõni successiue ⁊ non ꝑmanẽti

Quarta conditõ est ꝙ infinitũ non continet
sed potius continet̃.toti⁹.n.est continere.ſ3 ꝑ
tis ẽ contineri.hoc aũt ꝯpetit rõni successiue ⁊
nõ permanenti. Quinta cõditio est ꝙ infini
tum ẽ ignotum inquãtũ infinitũ cuius rõ est:
q2 pars que sumit̃ in actu h3 se ad carentiã fi/
nis ⁊ terminationis partiũ sicut aliquod actu
ale ad aliquid qð est in potentia.qð autem ca
ret actu ẽ ignotu3.q2 itellect⁹ semꝑ actuat ⁊ fi
nitat illud quod itelligit.istud autẽ competit
rõni successiue ⁊ nõ permanẽti: vt ꝑmanens ẽ.
g̊ rõ formalis infiniti est successiua.

Quãtũ ad 2ᵐ articulũ pono tres cõclu
siones. Prima est ꝙ nulla ml'ti/
tudo vel numer⁹ põt esse infinitus actual'r.H
ꝓbat̃.cuicũq3 nõ repugnat additõ nõ põt esse
actual'r infinitũ.sed nulli numero ꝓducto re/
pugnat additio.g̊ nullus numerus ꝓductus
põt esse infinit⁹ actual'r.maior p3.q2 infinito ꝓ
ducto repugnat excessus ⁊ additio.minor ꝓba
tur.q2 tali nũero ꝓducto vel deus põt addere
aliquã vnitatem: vl' nullã.si nullam.g̊ eius po
tẽtia exhaurit̃ ⁊ terminat̃.qð falsum ẽ.⁊ iterũ
q2 de rõe numeri est ꝙ possit mľtiplicari in ifi/
nitũ.Si põt addere h3 ꝓpositũ. ꝓ suppoito
ꝙ de tali nũero infinito ꝓducto deus substra/
hat decem vnitates sicut põt:cum eas ꝓduxe
rit.⁊ ꝑ ꝯñs possit destruere:quero tunc de resi/
duo vel est finitũ vel infinitum.si finitum g̊ et
ille tot⁹ nũer⁹ erat finitus cũ ex finitis nõ pos/
sit fieri nisi finitum.si ifinitũ cum illud residu
u3 eẽt pars numeri p̄cedẽtis.g̊ pars erit equa/
lis toti.qð est cõtra illud p̄ncipiũ per se notu3.
ꝙ oẽ totũ est maius sua ꝑte. ꝓ ois numer⁹
mẽsurat̃ vnitate.ſ3 nullũ infinitũ mensuratur
vnitate cum sibi repugnet rõ termini.g̊ ⁊c̃.ma
ior p3 satis.4.meta. Item omnis numer⁹ est
numerabilis.⁊ oẽ numerabile ẽ ꝑtransibile:ſ3
nullũ pertrãsibile ẽ infinitum.g̊ nullus nume
rus ẽ infinit⁹.tota rõ ẽ Ari. S3 ꝯ illam ꝯclu/
sionẽ arguit̃ sic.ois potẽtia põt reduci ad actũ
al'r eẽt frustra sed indiuidua ifinita alic⁹ natu
re specifice sunt possibilia.q2 nulla natura spe/
cifica determinat̃ ad certũ terminũ vel nũerũ
suppositoꝝ.g̊ sequit̃ ꝙ infiniti hoies sũt possi/
biles. Confirmat̃.q2 de⁹ põt facere ꝗcq̄d na
tura rei patit̃.sed natura specifica est apta na/
ta ꝑticipari ab infinitis.g̊ ⁊c̃. ꝓ oi nũero ꝓ/
ducto vel possibili ꝓduci de⁹ põt ꝓducere ma
iorẽ:sed ille numer⁹ ꝗ est maiõ oi nũero finito
ꝓducto vl' possibili ꝓduci ẽ infinit⁹.g̊ ⁊c̃.maiõ
p3.q2 alias poss3 potẽtia dei exhauriri ⁊ termi
nari.minor ꝓbat̃.q2 illud qð ẽ mai⁹ oi finito ẽ
ifinitũ.aliter esset oppositu3 ĩ adiecto. ꝓ cã/
litas exemplaris nõ excedit cãlitatẽ effectiuã
in deo:ſ3 deus est exemplar infinitoꝝ.g̊ põt fa
cere infinita.maior p3.quia quecunq3 de⁹ reꝑ
sentat sũt ꝓducibilia.q2 oia talia sunt ideata.
idea autẽ ponit̃ cõiter ꝓpter ꝓductõem.mior
ꝓbat̃.q2 deus est exẽplar infinitoꝝ.q2 nõ reꝑ/
sentat certa nec determinata. ꝓ quecũq3 ds
põt facere successiue põt facere siml'.nisi sit re/
pugnãtia talis simultatis in effectu.ſ3 de⁹ põt
facere successiue idiuidua ifinita cũ possit mũ
dũ ꝑpetuare.g̊ ⁊c̃.maior p3.q2 eius factio nul/
la dr̃ia tp̃is terminat̃. ꝓ vbi maior pl'itas ñ
dicit maiorem repugnantiã nec infinita pl'itas
arguit aliquã repugnãtia3. sed coexñã pluriũ
indiuiduoꝝ simul nõ est maior repugnãtia q̃3
paucoꝝ.g̊ infinitoꝝ coexñtiu3 non erit aliqua
repugnantia.maior accipit̃ ab Arist.4° hui⁹/
vbi dicit ꝙ si in eodem loco possint esse plura
corpa eadem rõne infinita. Cui⁹ rõ est.quia
coexñtia pluriũ nõ dicit maiorem repugnãtiã
q̃3 paucoꝝ.g̊ nec coexñã infinitoꝝ. minor ꝓba
tur.nam non est maior repugnantia si sint mil
le vel duo milia ĩdiuidua alic⁹ spẽi vel alicui⁹
nature q̃3 si eẽnt decem milia. Rñdeo ad p̃ᵐ
concedendo maiorem.ad minorẽ dico ꝙ nõ st̃
possibilia infinita ſ3 finita in infinitũ.vltra.n.
quodcũq3 ꝓductum de⁹ potest plus ꝓducere.
non g̊ sunt possibilia infinita ſ3 finita in ĩfinitũ
Ad confirmationẽ dico ꝙ natura specifica
non patit̃ communicari simul infinitis: quia
hoc non est possibile sed finitis in infinitu3.
Ad 2ᵐ dico ꝙ li oẽ vel põt sumi cõiuncti sic ꝙ
colligat oĩs nũeros: vel diuisi3:si diuisi3 sic ẽ
vera:⁊ ẽ sensus ꝙ vltra illũ numeꝝ ꝓductum
⁊ illũ ⁊ illũ de⁹ potest ꝓducere maiorẽ:sed tũc
minor est falsa.na3 nũerus qui est maior oi nu
mero sic diuisim sumpto.puta illo ⁊ illo ⁊c̃. nõ
sequit̃ ꝙ sit numer⁹ infinit⁹.si v̊o sumat̃ li oẽ
ꝯiuncti sic iplicat̃ manifestum ipol'e.na3 deus
non põt ꝓducere aliquẽ numeꝝ ꝗ sit maior oi
nũero ꝓducto vl' possibili ꝓduci a deo:na3 ille
numer⁹ ꝗ est alius ⁊ distictus ab oi nũero pos/
sibili ꝓduci a deo nõ erit possibilis ꝓduci a d̊o.
al'r eẽt cõtradictio.ſ3 ille talis nũer⁹ eẽt hi⁹.g̊
⁊c̃.⁊ iõ dc̃m fuit supius ꝙ sumẽdo li oẽ cõiũcti
repugnat ĩfinitis. Ad 3ᵐ dico dupl'r.vno° ꝙ
de⁹ nõ ẽ exemplar ĩfinitoꝝ ſ3 finitoꝝ ĩ ifiᵐ.sed
ista successio se tenet ex ꝑte obiectoꝝ.Aliter dr̃
ꝙ l3 repñtet ĩfinita nõ tñ ipa põt ꝓducere sil'.
vñ:si de⁹ hẽret exẽplar alicui⁹ successiui ñ pos/
set ipm sil' ꝓducere.q2 hoc sibi repugnat. infiᵐ
aũt vt dictũ est icludit q̃3dã successionẽ.vñ cõi
ter dr̃ ꝙ ex parte dei nõ ẽ repugnantia sed ex ꝑ
te effect⁹ ꝗ non ẽ infinitatis capax. Non di° tñ
illã ꝙ de⁹ nõ posset ꝓducere infiᵐ q̃3tũ est ex ꝑ
te sui:q2 cuilibet potentie actiue corñd3 sua po/
tentia passiua 5° ⁊ 9° meta. Ad 4ᵐ cõce° ma
iorem:si nõ sit repugnãtia ex parte illorum ta/
lium ꝓducendorum successiue.dico tñ ꝙ ẽ re/
pugnantia non sic ꝙ vnũ indiuiduũ repugnet
alteri ĩ exñtia.sed eo q̃m non est possibilis infi
nitas ⁊ eo q̃m potentia dei poss3 exhauriri: vl/

tra eim oia ꝑducta pñt plura ꝛ plura ꝑduci in
infinitũ. Ad 5ᵘ dico ꝙ ſi maioꝛ ſit abſolute
ſumpta non eſt vera nec adducit̄ iuxta mentē
Ari. vult enim ꝓbare ꝙ duo coꝛpoꝛa non pñt
eſſe in eodem loco. qꝛ eadeꝫ ratione infinita. q̃i
dicat ꝙ tanta eſt īpoſſibilitas ꝙ duo coꝛpa poſ
ſint exiſtere ſimul quanta ē ꝙ infinita poſſint
ſimul exiſtere q̄m ſi hoc eēt eadem rōne eēt poſ
ſibile de infinitis: non ſic eſt in pꝛopoſito: quia
pluralitas decem indiuiduoꝛum non includit
repugnantiaꝫ: infinita tamen pluralitas argu
it. Secunda cōcluſio eſt iſta ꝙ nulla magni
tudo poteſt eſſe actualiter infinita. hoc ꝓbat̄.
quia talis magnitudo aut eſſet infinite virtu
tis aut finite: non finite: quia cum ipſa habeat
partes infinitas: ꝛ in qualibet parte ſit aliqua
perfectio. cum omnis entitas poſitiua ſpāliter
abſoluta dicat aliquā perfectionem. ergo talis
magnitudo includit in ſe infinitas perfectōes
ſed omne includēs infinitas perfectiones ē vir
tutis infinite. ergo talis magnitudo non pote
rit eſſe virtutis finite nec infinite. ꝓbatio. quia
tunc poſſet moueri in inſtanti. ꝓbatio. nā qualꝭ
eſt ꝓpoꝛtio mobilis ad mobile: vel mouentis ad
mouens in virtute ſm quā mouet vel mouet̄
talis eſt ꝓpoꝛtio motus vnius ad motū alteriꝰ
in velocitate ꝛ tarditate. Iſt ꝓpoſitio poteſt ſu
mi ex 7º huiꝰ. ꝛ poteſt ſimilr̄ declarari ex vna
ſimili ꝓpoſitione poſita in 4º huiꝰ. ſicut virtu
tis alicuius infiniti ad virtutem alicuiꝰ finiti
nulla eſt ꝓpoꝛtio: ſic finiti ad īfinituꝫ. ğ nec mo
tus huiꝰ ad motum illius eſt aliqua ꝓpoꝛtio.
ſed cuiuſlibet motus facti ī tēpoꝛe ad aliū mo
tum factū in tp̄e eſt aliqua ꝓpoꝛtio. 4º huiꝰ. ğ
cum motus virtutis finite ſit ī tp̄e motus vir
tutis infinite erit in inſtanti. hoc aūt eſt falſū.
ꝛ īpoſſibile. ergo ex quo ſequitur. ℞ talis ma
gnitudo infinita vel eſſet diuiſibilis vel īdiuiſi
bilis. non īdiuiſibilis: cū ſit qd ꝯtiꝰ: nec diuiſi
bilis. ꝓbat̄. qꝛ diuidat̄ in duas ꝑtes. tunc ille
due ꝑtes vel erunt finite vel īfinite. non īfinite
quia tunc ꝑs eſſet equalis toti. vel eēt dare ma
ius infinito cū omne totū ſit maius ſua ꝑte. ąꝝ
vtrūqꝫ eſt impoſſibile: ꝛ iteꝝ quererent de vna
ꝑte ſi eēt diuiſibilis vel īdiuiſibilis ſicut ꝑ̄us:
ꝛ ſic ꝓcederet̄ in infinitū: nec pōt dici ꝙ ſint fi
nite. qꝛ finitū nō pōt conſtituere infinitū. qꝛ ni
hil cōſtituit illō a quo excedit̄ vltra oēm ꝓpoꝛ
tionē ꝛ in infinitū. ℞ nullum actualr̄ termi
natū ē actualr̄ infinitū. ſꝫ ois magnitudo ſenſi
bilis eſt actualr̄ terminata. ğ ꝛc̄. maioꝛ pꝫ. qꝛ in
finito repugnat ꝯ̄dictoꝛie termīari. vt patet. 3º
hꝰ. minoꝛ ꝓbat̄. quia omnis magnitudo ſenſi
bilis eſt alicꝰ figure. non inquā pōt dari aliqō
coꝛpus ſenſibile qn ſit alicuiꝰ figure. figuratū
aūt ſm ſuā diffinitōeꝫ ꝛ deſcriptionē eſt quod
termino vel terminis continet̄. ℞ omne coꝛ
pus ſenſibile ē mobile. natura. n. eſt ꝑ̄ncipiuꝫ

motus. ſed talis magnitudo ſi poneret̄ non eēt
mobilis. qꝛ vel moueret̄ ſurſum vel aliquo tl̄i
motu recto vel circulari non motu recto cū ex̄
ſe non habeat locuꝫ ad quem moueri poſſit. ex
quo enim eſt infinita totum occupabit: nec mo
tu circulari cum eius latera diſtent in infinitū
ꝛ per ꝯñs vna eius pars non poſſit moueri ad
motum alterius: qō tñ oꝫ in motu circulari.
℞ quātitas et tantitas idem ſunt ſicut q̄ꝝtum
ꝛ tm̄. niſi quia vnum eſt interrogatiuū: alterū
reſponſiuuꝫ. ſed tantitas repugnat infinito cū
omne tm̄ ſit bicubitum vel tricubitum vel ali
cuius talis mēſure determinate. ğ ꝛc̄. ℞ iſta
magnitudine ꝑducta vel deꝰ pōt ſibi addere
aliquam partem vel non. ſi non. ğ eius potētia
exhaurit̄ ꝛ terminat̄. ꝛ iteꝝ cum ſit nunc equa
lis virtutis ſicut pꝛius: ꝛ pꝛius poterit ꝑducere.
ꝛ per ꝯñs nunc. ſi pōt nunc. ğ infinito pōt addi
aliquid qō repugnat infiniº cōtradictoꝛie. Sꝫ
contra illam cōcluſionem arguit̄ ſic. omne toᵘ
conſtitutum ex infinitis ꝑtibus neceſſario ē in
finitum. ſed omne cōtinuum actu ē cōſtitutuꝫ
ex partibus actualiter infinitis. ğ ꝛc̄. maioꝛ pꝫ
qꝛ impoſſibile eſt ꝙ ex infinitis poſſet cōſtitui
finitum ſicut nec ex finitis infinitum. minoꝛ ꝓ
bat̄. nam omne diuiſibile in īfinituꝫ habet ali
qua conſtituentia ſꝫ que eiuſmōi diuiº pōt du
rare ī infinituꝫ: ſꝫ ſi in cōtinuo non eēnt infini
te partes: diuiſio non poſſꝫ durare in infinitū.
naꝫ ex quo finite ſunt poſſunt eſſe omnes acce
ꝑte. ğ ꝛc̄. ℞ deus poteſt attribuere illi magni
tudini qō ſibi non repugnat. ſed finitas infini
tas non repugnat magnitudini. ꝑ̄ huiꝰ. finituꝫ
ꝛ infinitū quātitati ꝯgruunt. ğ ꝛc̄. Confirma
tur. nulla paſſio adequata alicui ſubiecto r̄pu
gnat illi ſubiecto: ſed finitas ꝛ infinitas ē paſ
ſio diſiuncta quātitatis ipiqꝫ adequata. ğ ꝛc̄.
℞ oē totū nō includens repugnātiā eſt poſſibi
le. ſed magnitudo actu infinita eſt huiuſmodi.
ğ ꝛc̄. maioꝛ eſt euidens. qꝛ nihil eſt īpoſſibile ni
ſi īcludat repugnātiā. minoꝛ ꝓbat̄. quia quod
eſt per ſe vnū non includit repugnantiā. ex re
pugnantibus. n. non pōt fieri vnum per ſe. ma
gnitudo aūt infinita eſt ꝑ ſe vnū ſicut ꝛ finita.
℞ potentia dei ē infinita tūc ꝑducat magni
tudinē quātā pōt. tūc talꝭ magnitudo ꝑducta
vel ē finita vel infinita. nō finita. qꝛ deꝰ poteſt
ſuꝑ qōcūqꝫ finitū. ꝛ ſic poterit maioꝛem ꝑduce
re cuiꝰ oppoſitū fuit ſuppoſitū. ſi infinita hr̄ ꝓ
poſitū. Rñº ad ꝑ̄mum vbi ſunt multi modi
ſoluendi. Pꝛimꝰ eſt modus Franciſci de ma
ronis qui dicit ꝙ plura actu diuiſa ſunt ſimpli
citer plura. tam̄ plura actu indiuiſa vt abſtra
hunt a diuiſione plura ſunt ſm quid. ſed ſunt
ſimpliciter vnum ꝓpter indiuiſionem. ponere
autem infinitum ſm quid nulla eſt repugnan
tia vt dicit. ꝑtes ergo in contiº ſunt infinite ſꝫ
qd. ꝛ ideo ꝯſtituūt īfiᵘ ſꝫ qd: qō in reꝝ natura

non repugnat. Aliter rñdet Thomas angli/
cus ponens istã distinctionem ꝙ in cõtinuo sꝫ
duplices partes.quedam actuales.quedã po/
tentiales.partes actuales dicunẗ partes eius/
dem quantitatis ⁊ ex numero ⁊ ex quãtitate ta
liũ consurgit magnitudo totiꝰ.partes vero po
tentiales dicunẗ ꝑtes eiusdem ꝓportionis. et
ẜm numeꝝ illarũ partiũ non variaẗ corpꝰ:ẜm
magnitudinẽ ⁊ puitatẽ.qꝛ tot sunt ꝑtes tales i
grano milij vel in milesima ꝑte eiꝰ quot in toto
vniuerso:qꝛ vtrobiqꝫ sunt infinite.per hoc dič
ꝙ licet in cõtinuo sint infinite partes potentia
les.nõ tñ actuales.verũtñ oẽs sunt pñtes.
3º est alter modus soluendi Aureoli ꝙ in cõti/
nuo non sũt partes infinite sꝫ finite i infinituꝫ.
ita ꝙ nunꝙ̃ ẽ deuenire ad vltimuꝫ.ratio.n.vt
dicit infiniti est forma successiua:vt etiã fuit ꝓ
batuꝫ in ṗ articulo.in successiuis aũt sunt fini
ta in infinitum.g̊ ⁊c̃. Aliter dicit quidam do/
ctor ꝙ in cõtinuo non sunt partes finite nec in
finite numero actu.qꝛ nullum numerũ consti/
tuũt.diuisio.n.cõtinuũ numerũ causat.cãẗ.n.
numerus ex diuisione continui.3º huiꝰ.cum g̊
non sint ꝑtes diuise sequiẗ ꝙ nullũ numeꝝ cõ
stituant Hic dicit quidã aliter sic. ꝙ aliquid
esse infinitum potest esse dupliciter.primo mõ
in facto esse ⁊ in accepto esse vel in fieri ⁊ in ac/
cipiendo.ṗmo modo diciẗ infiꝭ cuiꝰ tot sunt ac
cepta ꝙ nõ possunt plura accipi vt dicaẗ linea
infinita sic cui nulla potest fieri additio. ⁊ hoc
mõ ꝓbat Ari.in 3º hꝰ ꝙ non possit corpus infi
nitũ esse. 2º: diciẗ infinitum cuiꝰ post aliqua
plura accepta possunt plura ⁊ plura accipi in i
finitum.ita ꝙ accipiendo successiue vnum pꝰ
aliud nõ est dare terminũ.ṗmum vocaẗ infiꝭ
i actu scðm vero i potentia ⁊ in fieri. Est vlte
rius sciendũ vt ip̄e dič ꝙ diuisibile nõ denoiat
actum sed potentiam.qꝛ diuisibile diciẗ ꝙ po/
test diuidi.dicit g̊ ꝙ cõtinuũ nõ hꝫ ꝑtes infini
tas in accepto eẽ que constituãt infinitũ i actu
hꝫ tñ infinitas in fieri ⁊ in accipiẽdo vnaꝫ post
aliã.⁊ iõ sufficit ꝙ sit infinitũ in potentia.ő his
solutionibꝰ teneas quã volueris.vsqꝫ.n. in 6º
huiꝰ illam materiã omitto. Ad 2ꝭ dico ꝙ fi/
nitas actualis ⁊ infinitas potentialis congru/
unt quãtitati ⁊ non repugnãt sibi:infinitas ãt
actualis sibi repugnat.⁊ iõ deꝰ non põt sibi da
re eã.ꝑ hoc ẽt pꝫ ad confirmatiõeꝫ. Ad 3ꝭ di
co ꝙ maior est vera.nego tñ minorem.ad ꝓba
tionem dico ꝙ si magnitudo eẽt infinita inclu
deret repugnantiam sic qm̃ infinitas sibi repu
gnaret non ꝙ ꝑtes ille ad inuicem repugnarẽt
nec ꝙ vna repugnaret alteri.licet igiẗ esset per
se vnũ.adhuc tñ includeret repugnãtiã. decla
tur exemplo.si.n.homo esset asinus eẽt ꝑ se vꝭ
cum asinus sit per se vnũ.hoc tamen repugnã/
tiã includit. Ad 4ꝭ dico ꝙ deus non põt ꝓ/
ducere aliquã magnitudinẽ nisi illaꝫ que ẽ ab

ipso possibilis ꝓduci.qꝛ cuilibet potentie actiẽ
correspondꝫ sua potentia passiua.cuꝫ ergo ma
gnitudo infinita non sit possibilis produci:sed
finita in infinitum.iõ deus non poterit ꝓduce
re magnitudinẽ infinitam sed finitam in ifini/
tum:ita ꝙ vltra istam ꝓductam poterit maio
rem ꝓducere ⁊ istaꝫ i infinitũ augmentare.alr
eius potentia poterit exhauriri ⁊ terminari. rõ
ergo presupponit vnum falsum.s.ꝙ deus pos/
sit ꝓducere aliquã vnam magnitudinẽ: vltra
quam non possit.qñ ergo dicit ꝙ ꝓducit aliqꝫ
magnitudinem quantã põt.potentia.n.dei nõ
potest exhauriri nec adequari in aliquo produ
cto nec terminari.falso ergo presupposito nihil
potest cõcludi. Tertia conclusio est ꝙ deus ñ
põt ꝓducere aliquã formã infinitã ẜꝫ perfecti
onẽ: sic ꝙ fiat albedo infinita in gradu vel in/
finitus calor.hoc probatur sic.nam si esset ca/
lor infinitus posset transferre corpus frigiduꝫ
a frigiditate.in calorem summũ in instanti.cõ
sequens est falsuꝫ.ergo ⁊ añs.falsitas ꝯñtis pꝫ
quia tunc posset motus fieri in instanti.ꝯña ꝓ
batur sicut in precedenti conclusione ꝓbatum
fuit in simili ratione. ꝓ infinitas intensiua
notat vltimum terminũ ⁊ terminus intensiõis
quia quod hꝫ terminum ⁊ terminum intensio/
nis vltimum est finitum intensiue.sed taľ for/
ma si ponereẗ esset in vltimo termino intensio
nis.qꝛ si detur ꝙ non sit in termino intensiõis
potest vltra itendi in infinitum.infinito auteꝫ
non potest fieri additio.Et si dicaẗ ꝙ idem po
test argui de deo qui est infinitus intensiue dr̃
ꝙ in deo nonẽ ꝓprie intensio:sꝫ sua infinitas ẽ
per carentiam oĩs limitatõis ⁊ specificationis
ꝓ sequiẗ ꝙ motus rectus põt esse infinitus
hoc aũt est falsum.ergo ⁊c̃.falsitatem ꝯñtis oñ
dit Ari.8.hꝰ dicens.ꝙ talis motus eẽt ociosus
qꝛ nunꝙ̃ possꝫ ad terminuꝫ ꝑuenire. Contra
istam ꝯclusionẽ arguiẗ ṗ sic iter illa q̃ se tãgũt
ṗ videẗ esse ꝓpinquitas infinita.qꝛ inter ꝓpin
quiora plus ꝙ̃ duplo vel triplo.⁊ sic in ifinituꝫ
absqꝫ vlla ꝓportione numerali videẗ esse que/
dam ꝓpinquitas infinita.sed ꝓpinquitas est q̃
dam forma que est quedam relatio.ergo ⁊c̃.
ꝓ si infinitas intẽsiua repugnat albedini hoc
nõ esset vt videẗ.nisi qꝛ esset exẗ limites sue na
ture specifice.illa.n.vr̃ rõ illoruꝫ q tenent ꝑtẽ
istam.Sꝫ hoc non obstãte talis forma esset in/
fra limites sue nature specifice ⁊ magis ꝙ̃ fini
ta.nam albedo magis itensa magis põt disgre
gare visum ꝙ̃ minus intensa. ergo ⁊c̃. ꝓ ad
idem põt applicari rõ.quia in qualibet forma
sunt ifiniti gradus.quia diuisibilitas forme i
motu ẽ ex diuisibilitate forme ẜm quã est mo/
tus. cuilibet.n.mutato esse in motu corrñdet
realitas noua ex parte forme.infiniti aũt gra/
dus faciunt formam intensiue infinitaꝫ.Rñº
ad ṗmum dr̃ ꝙ qñ aliqua se tangunt ꝓprie nõ

est ibi ꝓpinquitas: ſ ʒ continuitas que ē quedā
natura finita. Ad 2ᵘᵐ dicit̄ ꝙ nō ex eo ꝙ exyt
limites nature ſue ſpecifice ē impoſſibile: ſ ʒ eo
q ʒ ſibi ꝯdictorie repugnat īfinitas. Ad 3ᵘᵐ di
co ꝙ illa rō tangit eandē difficultatē ſicut rō
illa de partibus continui que fuit facta in p̄ce
denti concluſione. ⁊ iō recte pōt dici ſicut ad il
lam. ſ. ꝙ illi gradus ſunt ſolum potentiales: et
ſm̄ quid infiniti vel pn̄t applicari alie ſolutio-
nes que ibi recitate ſunt.

Quantum ad 3ᵘᵐ articulum vbi erat videndū. vtrum infinitū
poſſʒ excedi. arguit̄ primo ꝙ ſic. p̄ ex parte eter
nitatis mundi. ſcdm̄. n. viā ph̄i mūdus fuit ab
eterno vel ſaltem ſm̄ veritatem potuit eē ꝑ di
uinā potentiaʒ. vt ꝓbatur in. 8. ph̄. hoc ſuppoſ.
arguit̄ ꝑ hanc viam tripl'r. primo qm̄ ſtāte ſup
poſito anni fuerunt infiniti: ſʒ quilibʒ ann⁹ cō
tinet multos dies. g̊ plures fuerunt dies q̄ȝ an
ni. g̊ ꝑ ꝯn̄s infinitas annoꝝ excedit̄ ab īfinita-
te dieꝝ. ꝙ aūt anni fuiſſent infiniti ꝓbatur. q ʒ
aliter fuiſſet dare p̄mum annum: ſed īpoſſibile
ē dare p̄mum annuʒ quin ponat̄ p̄mus dies. g̊
dies ⁊ tp̄s habuiſſent initiū. ⁊ per ꝯn̄s non eēnt
ab eterno. 2º q ʒ ſtante ſuppoſito reuolutiōes
ſol' fuiſſent infinite: ſʒ ad vnā reuolutōem ſolis
ſm̄ aſtrologos ſunt duodecim reuolutiōes lūe
g̊ fuiſſent duodecies plures q̄ȝ reuolutōes ſol.
ſed iſte reuolutōes ſolis fuerunt īfinite: aliter
fuiſſet neceſ. dare p̄mam. g̊ nec. eſt dare maius
infinito. 3º q ʒ cuicūq ʒ poteſt aliquid addi ip̄ʒ
pōt excedi ⁊ pōt eſſe maius q̄ȝ p̄us. ſed toti tp̄i
p̄terito pōt aliquid addi vt dies craſtina ⁊ tp̄s
p̄teritū eſt infinitum ſtante ſuppoſito. g̊ ⁊c̄.
Confirmat̄. q ʒ oīs pars eſt minor ſuo toto. acci
pio g̊ totum tp̄s p̄teritum ⁊ auferā ab ipſo vnā
partē. ſ. dieʒ illud qd̄ remanet erat pars illius
totius cōſtituti: ſed tale qd̄ remanet ē infinitū
g̊ maius infinito. 2º arguit̄ ex p̄te diuinaꝝ ꝑ
ſonaꝝ. vbi arguit̄ p̄ ſic. ꝑſona includens pl'res
ꝑfectiōes q̄ȝ alia: illa eſt ꝑfectior illa alia. ſʒ pr̄
in diuinis īcludit pl'es ꝑfectōes q̄ȝ filius. ergo
pr̄ eſt perfectior q̄ȝ fili⁹. ſed tā pr̄ q̄ȝ fili⁹ eſt īfini
tus. ergo mai⁹ infinito. ꝓbat̄ minor. quia pr̄ in
cludit generatōem actiuā quā fili⁹ non incl'dit
Confirmat̄. q ʒ ꝑſona potēs aliā generare ē ꝑ
fectior illa alia que nō pōt: ſʒ ꝑſona pr̄is pōt fi
liū generare. ⁊ non eꝯ. ergo ⁊c̄. 2º ſic. oīs po-
tentia potēs in plura q̄ȝ alia ē perfectior q̄ȝ illa
alia que non pōt in tot: ſed potentia intellectiua
dei pōt ī plura q̄ȝ ei⁹ potentia ꝓductiua: ⁊ potē
tia dei ꝓductiua eſt infinita. ergo ⁊c̄. minor ꝓ-
batur. nam in aliquo poteſt potentia intellecti
ua in quo nō pōt potentia ꝓductiua. poteſt. n.
deus ſe intelligere ⁊ n̄ pōt ſe ꝓducere. 3º ar
guit̄ ex parte diſtantie inter deum ⁊ creaturas
nam quelibet creatura diſtat a deo in infinitū
cum inter infinitum ⁊ finitum ſit diſtantia in
infinitum: ſed vna creatura magis diſtat a dō
q̄ȝ alia. g̊ ⁊c̄. minor ꝓbat̄. Nam magis diſtat ī-
ꝑfectius a perfectiſſimo q̄ȝ ꝑfectius: ſʒ vna crea
tura eſt perfectior altera. vnd̄ magis videt̄ aſi
nus diſtare a deo q̄ȝ angelus. ergo ⁊c̄. 4º ar-
guit̄ ex p̄te diuiſionis continui. naʒ in quolibʒ
continuo ſunt infinite p̄tes. tunc ſic. omne īclu
dens quicquid includit aliud ⁊ vltra hoc plus
includit magis q̄ȝ illud aliud. ſʒ aliqd̄ cōtinuū
includit quicqd aliqua ꝑs ei⁹ includit ⁊ vltra
hoc plus: q ʒ nō ſolum illā p̄tem īcludit: ſed ēt
plures alias p̄tes: ⁊ p̄tes p̄tis ſunt infinite. g̊ ꝑ
tes totius ſunt plures q̄ȝ infinite. Confirma
tur. q ʒ a quocūq ʒ aliquid eſt ablatuʒ ip̄m ē mi-
noratū. nam oē tale non hʒ quicquid habebat
p̄. ſed ab aliquo cōtinuo diuiſo ē aliqd ablа-
tū tā ſm̄ quātitatē q̄ȝ ſm̄ ꝓportiōem. g̊ p̄us āte
diuiſionē plures erant p̄tes etiam ſm̄ ꝓportio
nem q̄ȝ nūc ſʒ nunc ſunt infinite. ergo ⁊c̄. Rn̄
deo vbi ſciendū eſt ꝙ eſt vnus modus dicendi
ꝙ infinitū excedi pōt eē dupl'r. vno modo qd̄ ī
tali exceſſu ip̄m remaneat in ſua infinitatione
⁊ iſto modo eſt poſſibile. alio modo qd̄ in tali ex
ceſſu ip̄m non remaneat in ſua infinitatione. ⁊
iſto modo eſt impoſſibile. Contra iſtum mo-
dū dicendi arguitur. ⁊ oſtēdo ꝙ nihil poſſit ab
aliquo excedi niſi ip̄m ſit finituʒ reſpectu illi⁹
a quo exceditur. ꝓbatur p̄ ſic. qd̄ eſt imperfcm̄
in aliquo genere non ē infinituʒ in illo genere.
ſed omne exceſſum eſt īperfectuʒ reſpectu illi⁹
a quo excedit̄. ergo reſpectu illius non eſt infi-
nitū. maior ꝓbatur exemplo ⁊ ratione. p̄ exem
plo ſic. q ʒ ſi aliqua albedo eſſet infinita ſm̄ per
fectōem ⁊ intenſiue ipſa non eſſet imperfecte ī-
tenſa. Ratione ꝓbatur ſic. q ʒ ſolum illud ē in-
finitum ſm̄ ꝑfectionem qd̄ habet oēm ꝑfectio-
nem ī illo genere ⁊ nulla ꝑfectio ſibi deficit. nā
omne cui aliqua ꝑfectio alicui⁹ generis deficit
eſt limitatum in illo genere: ſed omne limitatū
eſt finitum. ergo ⁊c̄. P̄ cuicūq ʒ competit ter-
minari ſibi repugnat infinitas vt ſic ⁊ reſpectu
illi⁹. ſed oī exceſſo ꝯpetit terminari. ꝓbatio. q ʒ
illud quod non ꝓcedit tm̄ ſicut aliud termina
tur. ſi enim non terminaret̄ tm̄ ꝓcederet ſicut
illud. exceſſum autem nō ꝓcedit tantum ſicut
excedens. vt ſi eſſet aliqua linea excedens aliq̄ȝ
aliam lineaʒ exceſſa non ꝓcederet tantū ſicut
excedens. Preterea infinitum in actu ⁊ infi
nitum in potentia debent per oppoſita diffini-
ri: quia ipſa ſunt oppoſita ſicut actus ⁊ poten-
tia. ſed infinitum in potentia diffinitur: cui ali
quid deficit: ⁊ cuius eſt ſemper aliud. ⁊ aliud ac
cipiendum. ergo in infinitum in actu diffiniet̄
per hoc ꝙ nihil ſibi deficit. ſed omni exceſſo ali
quid deficit. ergo nullum exceſſum eſt infini-
tum vt ſic. vnde licet exceſſum in ſe poſſit eſſe
infinitum ſaltem ſm̄ quid non tamen ſimpl'r.
nec reſpectu illius a quo exceditur. vt ſi deus

faceret aliquam quantitatem infinitaz vł ali
quā albedinem habentez infinitos gradus ad
huc deus excederet illam: ⁊ illa esset finita res/
pectu dei. omnia eniz respectu dei nihil sunt ꝑ
ꝑfectionē. Et ideo respondeo aliter ⁊ pono istā
distinctionem ꝙ infinitas vel talia infinita vł
sunt eiusdez generis vel rationis vel alterius.
exemplū primi. si essent due albedines infini
te. exemplū secundi si aliqua albedo esset infi
nita ⁊ substantia esset infinita hec infinitas et
illa essent in diuersis generibus ⁊ alterius ra/
tionis. Hoc premisso pono duas ꝓpositiões.
prima est hec ꝙ infinitas in diuersis vel infini
ta alterius ratōnis non est impossibilē ꝙ se ex
cedant. imo ꝙ plus ē infinitum in vno genere
excedit a finito alterius generis: declarat vtrū
ꝗ exemplo. ꝓ qz si deus faceret vt dictum ē ali
quam creaturam infinitam: adhuc excederet
a deo. ⁊ per consequens respectu dei non eēt in
finita. similr si deus faceret aliquod accidens
infinitum ⁊ aliquā substantiam infinitam ad/
huc talis substantia excederet tale accidens.
2ᵒ declarat alio exemplo. nam si deus faceret
aliquā lineam infinitam vel aliquā albedinez
adhuc substantia aliqua finita esset perfectior
illis. Secunda ꝓpositio est ꝙ infinituz i eis/
dem impossibile est ꝙ excedat ab aliquo eius/
dem rōnis hec patet ex rōnibus contra illam
opinionem factis. ⁊ etiam quia omne excessuz
claudit ⁊ terminat ab excedente. diuidit enim
excedens in illud qd excedit ⁊ in illud qd exce
dit. vt dicit 4° hui⁹ capitulo de vacuo. ğ ⁊c.

His visis patet ad rōnes de pma via de annis dicit vno: ꝙ illa
infinitas ē in diuersis: vnde impossibile est esse
plures annos ꝗ infinitos: ita ꝙ infinitas ano
rum non potest excedi ab aliquo eiusdem rōis
ꝙ autem excedat ab infinitate dierum hoc est
in diuersis: quod nō ē impossibile. Aliter dicit
ꝙ anni ⁊ dies possunt dupliciter sumi. vno mō
particulariter ⁊ diuisim. alio modo vlr ⁊ colle/
ctiue pmo mō fuerunt plures dies ꝗ anni. 2°
non. vnde pmo modo sumunt ql ifinite: vt sic
ꝑticulando. Ad aliud de eadem via dicitur
eodem modo ꝑm pmam solutōem vel secūdaz
vz ꝙ infinitates ille sunt in diuersis. Aliter di
cit Franciscus de marchia ꝙ lz ꝓ qualibet re/
uolutōe solis diuisim accepta sint. 12. reuolu/
tiones lune: sed ex hoc non sequit: vt infert: ꝙ
omnes reuolutiones lune collectiue sūpte sint
duodecies plures reuolutōibus oibus solis
collectiue sumptis. licz .n. quelibz reuolutio so
lis vel lune sint finite oēs tamen collectiue sū/
pte sunt infinite tam solis ꝗ lune. ⁊ iō omnes
reuolutiones lune non possunt esse plures re/
uolutionibus solis. Ad 3ᵒ eiusdem vie dicit
ꝙ infinitum ab illa parte qua est infinituz nō
pōt excedi nec aliquid sibi potest addi nec ali/
quid auferri: hū tn ab illa pte qua ē finitū tps
ğ si fuisset ab eterno fuisset infinitū a parte añ
non a parte post. ⁊ ideo a parte post potest exce
di. Ad 2ᵒ principale de diuinis personis dr
ꝙ maiō est falsa: qz omnes ille perfectiones i/
cludunt perfectiōaliter ⁊ idētice in aliquo cōi
vtriqz. sic est in ꝓposito ꝙ omnis perfectio iclu
dit in essentia diuina que est cōis tribus perso
nis. ⁊ ideo non sequit pater potest filium gene/
rare. ergo est perfectōr filio. non sequitur: quia
posse generare ⁊ quicquid est in diuinis inclu/
ditur perfectionaliter ⁊ idētice in essentia diui
na que est cōmunis tribus personis. per idem
patet ad confirmationem ⁊ ad rōnem de poté/
tia intellectiua dei. Ad 3ᵒ de distantia dicit
ꝙ distantia qua angelus distat a deo ⁊ qua asi
nus distat a deo sunt in diuersis generibus et
diuersarum rōnum in quibus non negatur ex
cessus. Ad 4ᵒ principale videbitur. 6° hui⁹
Ad aliud de diuisione vide in 6° huius.

His premissis respondeo ad rationes principa/
les. Ad pmam dicitur ꝙ aliquid esse ꝓporti
onale alicui potētie potest esse dupliciter. vno
modo ꝓportiōe non repugnantie sic ꝙ tale ob
iectum non repugnet potentie: quin potentia
possit in ipm. alio modo ꝓportione perfectiōis
sic: ꝙ inter ipa non sit infinita distantia perfe/
ctionis. pmo modo habet veritatem tua maiō
2° non. Ad 2ᵒ concedo maiorez. ad minorē
dico ꝙ non sunt possibilia infinita sed finita in
infinitum. non enim sunt homines infinite ꝓ/
ducibiles ⁊ possibiles. sed finiti in infinitū.
Ad 3ᵒ dico per idem ꝙ deus non intelligit infi
nita sed finita in infinitum. Uel aliter ꝙ licet
de⁹ infinita intelligat: quia tamen ipsa nō pos
sunt ꝓduci nisi sicut sunt possibilia: ⁊ qz nō sūt
possibilia nisi finita in infinituz. ergo ⁊c. Ad
4ᵒ dico ꝙ si mūdus fuisset ab eterno dies fu/
issent infiniti a parte ante. ⁊ per consequens po
tuisset ꝓduxisse deus guttas aque vel lapides
infinitos non simpliciter: sed ꝑm quid: ⁊ per ꝓ/
uationem pmi: quia non esset dare primum la
pidem productum ⁊c.

Ueritur utruz infinitū ꝑm ꝙ in
finitum sit ab intellectu humano natu
raliter cognoscibile. Et videt ꝙ sic. omnis po/
tentia habens aliquod cōe ꝓ obiecto adequa
to potest in quodcunqz contentuz sub illo obie
cto: sed intellectus noster habet ꝓ obiecto ade/
quato ens inquantuz ens. ergo poterit i quod/
cunqz contentum sub ente: sed infinitum ē ens
ergo ⁊c. maior patet exemplo ⁊ rōne. Ratiōe ꝓ
quia aliter obiectum non adequaretur poten
tie sed excederet ipaz. Exemplo ꝓbatur de pō
visiua ⁊ quacunqz inferiori potentia. visus eni
potest ferri in quodcunqz visibile. minor ꝓbat

p̃mo auctoritate Auicẽne p̃mo metha. sue qui dicit ꝙ ens ⁊ res prima impressione imprimuntur in anima. ꝓbatur etiaʒ ratione: quia subiectum habitus perficientis aliquã potentiam non excedit obiectuʒ illius potentie. sed subiectum habitus methaphisici est ens inquantũ ens. ergo obiectum intellectus non erit aliqd specialius ente. ergo, nec cõiꝰ cuʒ non sit dare cõius ente. ergo ⁊c. ℙ omnis potentia potẽs naturaliter intelligere aliquod totum potest intelligere naturaliter omnes partes eius. sʒ iste partes sunt infinite. ergo ⁊c. maior patet. quia sicut se habet aliquid ad entitatẽ: ita ad intelligibilitatem. sed cõtiꝰ dependet quantuʒ ad entitatem a partibus suis oĩbus. ergo quãtuʒ ad intelligibilitatem. ℙ intelligens naturaliter vnũ oppositoꝝ potest naturalr̃ intelligere reliquum. sed intellectus noster potest intelligere naturaliter finitum. ergo ⁊ infinitũ. maior patet. vnum. n. oppositoꝝ est ratio intelligẽdi seu cognoscendi reliquũ. 10. metha.

In oppositum est Arist. in hoc 3°. illa. n. vt dicit est condit° infiniti. s. ꝙ habeat rationẽ ignoti. Ratione etiam ꝓbatur sic. inter obiectum ⁊ potentiam debet esse aliqua ꝓportio. sed finiti ad infinitum nulla est ꝓportio. ḡ ⁊c.

Respõdeo vbi sunt duo modi dicẽdi. Primus est cuiusdaʒ doctoris qui ponit ꝙ de ĩfinito possumꝰ loqui duplr̃. vno modo q̃tũ ad qd nõis. alio° q̃tum ad quid rei. p̃ est cognoscibile a nobis. qꝛ aliter nõ possemus loqui nec disputare de ip̃o. 2°° nõ est naturalr̃ cognoscibile a nobis. Contra illã opinionẽ arguit̃: qꝛ nullus põt nomen ĩponere rei quã ignorat. sʒ nos ĩponimꝰ nomẽ ĩfinito ꝑ ĩtellectũ. ḡ priꝰ cognoscimꝰ nõ solũ qd nõis significantis sed ẽt qd rei significate nomẽ. ℙ nullus põt intelligere ꝑ respectũ determinatũ nisi ĩtelligat rõem illiꝰ respectꝰ. sʒ significatio nõis ẽ qdã ordo siue respectꝰ rõis nõis significãtis ad rẽ significatã. ḡ nullꝰ põt ĩtelligere qd significat nomẽ nisi ĩtelligat rẽ significatã per nomẽ: ⁊ ita habẽdo qd nõis hr̃ qd rei. ℙ cuʒ disputamꝰ de ĩfinito aut disputamꝰ tm̃ d̾ noĩe aut tm̃ de re subiecta noĩ. si p̃mo mõ. ḡ illa disputatio non ẽ naturalis nec methaphisicalr̃: sʒ grãmaticalr̃ aut logicalr̃. ⁊ ita cõsideratio infiniti nõ pertinebit ad methaphisicũ vel phicum: sed ad grãmaticũ vel logicũ. hoc aũt ẽ falsuʒ: qꝛ tm̃ non est disputatio de noĩe. sʒ de re subc̃a noĩ. sʒ nullus disputare põt de ignotis. ḡ habemꝰ de infinito noticiã nõ tm̃ de quid nominis sed etiam de quid rei.

Ideo distĩguit̃ alr̃ ꝑ doctorẽ Sco. ꝙ de ĩfinito possumꝰ loqui duplr̃ vel q̃tũ ad rõnem infinitatis in se. vel q̃tum ad illud quod subẽ infinitati. vel quãtũ ad rem subm̃ infinitati. p̃mo° loquendo de infinito in se siue potentiali siue actuali sic ip̃m intelligimꝰ nõ solũ quãtũ ad qd nõis. sed etiã q̃tuʒ ad quid rei loquẽdo aũt de ĩfinito quãtũ ad illõ qõ subest ĩfinitati realr̃ vl̃ quãtũ ad rẽ subiectã ĩfinitati sic dr̃ ꝙ neutꝝ infinitũ ĩtelligit̃ vel cognoscit̃. exꝙ ponit̃ de ente ꝑ accñs. qꝛ de ip̃o ñ est scia. ⁊ tñ phs 6° meta. ꝓbat aliq̃ de ente ꝑ accñs: qõ ñ posset eẽ veꝝ nisi de ip̃o eẽt scia. ḡ de ẽte ꝑ accidẽs ẽ scia quãtũ ad eiꝰ rõeʒ ĩ se. sʒ ñ ẽ de ipso scia q̃tũ ad illõ qõ sub ẽ ei. ꝯsilr̃ dr̃ de ĩfinito. Contra. nulla rõ de se ĩtelligibilr̃ ab ĩtellectu ꝓhibet alterã rõʒ ĩtelligibilẽ nõ ĩtelligi. sʒ rõ infiniti ĩ se ẽ intelligibilr̃ ab intellectu ꝑ se. ḡ illud qõ sub est ei nõ ẽ intelligibile nisi rõe ĩfinitatl. ꝓbatio. qꝛ si illõ qõ sub ẽ infinito eẽt finitũ: tẽ illõ ĩtelligibile eẽt a nobis. ꝙ ḡ nõ sit ĩtelligibile a nob̃ illõ qõ ei sub est hͦ ẽ rõe ĩfinitatl. sʒ rõ infinitatis in se nõ ꝓhibet vt ꝓbatũ ẽ. ḡ nihil ẽ qõ ꝓhibeat quin illud intelligat̃ a nobis.

ℙ inteꝰ ꝯpositꝰ presupponit simplicẽ vtriusq̃ extremi. sed intellectus attribuit infinitateʒ ĩ se ei qõ subest sibi. quia aliter non posset eaʒ attribuere nec recipere ab eo. ergo intellectꝰ ĩtelligit vtrũq̃ extremum. s. infinitateʒ ⁊ qõ ẽ subiectum infinitatis. Confirmat̃. qꝛ intellectꝰ ĩtelligens passionem alicuiꝰ subiecti potest ĩtelligere subiectuʒ: sed infinitas est passio seu modus eius qõ subest sibi. ḡ ⁊c. Ideo dico aliter ꝙ sicut contingens duplr̃ põt ꝯsiderari. s. vl̃ vt ĩduit modũ necessariũ ⁊ sic de ipso ẽ scia vel vt ĩnduit ꝓpriũ modũ ꝯtigẽtis. ⁊ sic subterfugit rõem scie. ꝯsilr̃ dico in ꝓposito ꝙ infinitũ põt duplr̃ cõsiderari. vel vt induit modũ infiniti vl̃ vt induit modũ subi finiti. si 2°° non est dubiũ qꝛ quodcũq̃ infinitũ tã actuale q̃ potẽtiale intelligr̃ a nobis. vt aũt ĩduit modũ ĩfiniti adhuc duplr̃. qꝛ vl̃ vt ĩduit modũ ĩfiniti negatiẽ vl̃ vt positiẽ. si p̃mo° adhuc ẽ intelligibile a nobis ꝑ abnegatõem finiti oppositi sibi. ⁊ ꝑ carẽtiã terminoꝝ. si aũt 2°° ĩpoĩe ẽ ꝙ ĩfiꝰ ĩtelligat̃ a nob̃ nisi inquãꝰ illõ infiꝰ positiẽ subĩduit modũ finiti positiẽ. v̾bi grã cũ ĩtelligo illã ꝓpõʒ oĩs hõ ẽ aĩal. ĩtelligo infinitũ. qꝛ oẽs homines qui sũt possibiles sunt infiniti. non tamen intelligo hoĩes ĩfinitos nisi vt ĩduũt quẽdã modũ finiti qꝛ solũ intelligo oẽs hoĩes sub rõe humanitatl ĩ cõi que ẽ finita. nõ tamen intelligo om̃s eos ĩ particulari sub ꝓpriis rationibꝰ cuiuslibet. et ita ĩtelligẽdo oẽm hominem esse animal lʒ ĩtelligam infinita non tamen intelligo ea vt induunt modum infiniti positiue sed tantum vt induunt moduʒ infiniti negatiue ⁊ finiti positiẽ

Consimiliter est dicendum de quocunq̃ infinito siue potentiali siue actuali. de potentiali patet. quia cum intelligo ꝙ in continuo sunt infinite partes in potentia: licet ego intelligaʒ infinitas partes. non tamen intelligo

eas infinitas actu nisi solū in rōne vniuersali ⁊ sub rōe ptis que est finita: nō tñ in pticulari sub rōe ppria cuiuslz. ut āt infinite ptes intelligunt̄ indistincte sub rōe ptis induunt modū quendā finitatis. ⁊ iō nō intelligo eas ut iduūt modū infinitatis: sed ut finitatis solū. Consimiliter pz de numeris. qz cū intelligo ꝙ nūerus est augmētabilis in infinitū in potētia intelligo infinitos numeros in vlī sub rōe nūeri nō āt in pticulari sub rōe ppria cuiuslz: ut āt intelligunt̄ in vlī sub rōe nūeri sic induūt modū finitatis. consilr̄ cū intelligo lineā actu infinitā ego intelligo lineaz extendi: siue intelligo duo. s. extensionē ⁊ negatiōz finis. rōe cᵒ negationis ponit infinitatē negatiuā. igit̄ cū intelligo lineā actu infinitā intelligo eā. ut induit duplicē modū. s. modū infinitatis ꝗᵒ ad extēsiōz ⁊ ut induit modū finitatis negatiue ꝗᵒ ad finis priuatiōz: ⁊ ita cū intelligo lineā actu infinitā nō intelligo ꝙ actualitas deteriet infinitatē positiuā: sed solū infinitatē negatiue: ille ḡ est modus intelligendi infinitatē. Contra hoc arguitur. qz vnū oppoᵒ nō intelligitur sub rōe alterius oppositi. sꝫ finituz ⁊ infinitū sunt opposita. ḡ nūꝗ̄ infinitū intelligit̄ sub rōe finiti. Respōdeo iuxta qđ est sciendū ꝙ cū finitas ⁊ infinitas cōsequant̄ quātitatem ⁊ ita ei cōgruant ꝑ huius. idō quot modis dr̄ ꝗ̄titas tot modis dicūtur hec. ꝗ̄titas aūt est duplex. quedā est mobilis que est de genere ꝗ̄titatis: alia est perfectiōalis que stat i perfectōe ⁊ virtute cuiuslibet. cōsimiliter dr̄ de infinitate et finitate. nā quedā est finitas vel infinitas mobilis que cōsequit̄ primā ꝗ̄titatē. est alia perfectionalis que cōsequit̄ secūdam ꝗ̄titatem. ⁊ hec ifinitas est i deo. de cᵒ intellectiōe nihil ad ppoᵒ. qz ad pħicū nō spectat. silr̄ est preintelligenda distinctio prehabita in precedenti qōe de infinito priuatiue ⁊ negatiue. nā talia bene pñt a nobis intelligi sub propria rōe. Hoc pmisso quasi p quadā declaratione qōis. rñdeo ad rōz. ⁊ dico ꝙ sicut pōt sciri aliquid in vlī et ignorari in particulari: silr̄ pōt intelligi aliqd sub rōe finiti in vlī ⁊ positiue: ⁊ ignorari sub ratione infiniti ⁊ in particulari ⁊ positiue ⁊ illa p prie nō opponuntur sicut ⁊ illa.

Ad rōes principales rñdeo. Ad pmaz dr̄ vno mō ꝙ illa maior habz veritatē de obiecto adequato in rōe motiui cuiusmodi est quiditas rei sensibilis. nō āt đ obiecto adequato in rōe teriatiui cuiusmōi ē ens. vñ intelligendū est ꝙ aliquid non pōt nec dz assignari obiectū adequatū alicuius potētie p aliquo deteriato statu: ⁊ indrn̄ter illud dz poni obiectū potētie qđ pōt ab ipsa apprehendi i quocūꝗ̄ statu. sicut declarat̄ ex: si. n. ego nūꝗ̄ viderē nisi alba nō pp hoc albedo eēt obiectū adequatū visus mei. silr̄ dico in pposito. lz eni in statu isto nō possumᵒ apprehēdere ⁊ intelligere nisi sensibilia: nō pp hoc sensibilia debēt poni obiectū adequatū intellectus: nā manente eadē potētia manet idē obiectū. qz ḡ hic ⁊ in alia vita remanet eadē potētia intellectiua. iō remanet idē obiectū. Aliter dicit̄ ad rōez ꝙ verū est ꝙ intellectus intelligit oīa contenta sub rōe vlī ⁊ cōi. nō āt sub rōe ppria. Ad zᵒ dico ꝙ intelligens aliqđ totū intelligit oēs ptes eᵒ sub rōe finiti ⁊ sub rōe quasi vlī: nō autē sub rōe ppria. Ad 3ᵒ dico. ꝙ intelligēs vnuz oppoᵒ pōt intelligere aliud nō sub rōne ppria nec sub rōe positiua: sed sub rōe vlī priuatiua ⁊ hec de questione sufficiant. ⁊ per consequens de toto tertio libro pħisicorum.

Explicit tertius liber.

Incipit quartus.

Circa quartum hᵒ. capitulo de loco. quero ꝑ vtrū locus sit aliqua entitas absoluta eadē eēntialr̄ cuz superficie. ⁊ videt̄ ꝙ nō. ⁊ primo ꝙ nō sit aliqua entitas absoluta. đ cuiuscūꝗ̄ rōe ⁊ in cuius diffinitione includit̄ respectus ipm nō est aliqua entitas absoluta: locus est hᵒ. ḡ ⁊c̄. minor probatur. nā de rōne loci est cōtinēria nā hz ɔtinere locatū ⁊ ābire. silr̄ in diffinitiōe eᵒ ponit̄ vltimitas que videt̄ quidā respectus. ḡ ⁊c̄. zᵒ arguit̄ ꝙ nō sit idē eēntialr̄ cū superficie. ꝑ per Ari. i pdicamētis: qui ponit ipsas eē distinctas spēs ꝗ̄titatis. Itē rōe sic: oē corpus naturale fertur naturalr̄ ad suū locū ppriū ⁊ ab ipso recedit violēter. sed ħ nō pōt cōpetere superficiei. ḡ ⁊c̄. maior pz ex 4. hᵒ. mior pbat̄. ponat̄ p poss ꝙ tota terra vl̄ totū centrū terre qđ est locus naturalis illoꝶ grauiū poneret̄ iuxͣ circūferentiā lune. deᵒ. n. hoc pōt facere si velit. hoc supposito certū ē ꝙ aliquis lapis nō iret naturalr̄ ad illū locuz: sꝫ ab illo loco recederet naturalr̄. ḡ ⁊c̄. Itē oīs locus est imobilis. nulla superficies est imobilis. ḡ nullus locus est superficies. ɔña tenet p ɔdictoria. añs pbat̄. ꝗᵒ ad locū satis pz. de superficie ēt. qz ē icorpe moto. Cōfirmat̄. corpora glificata ⁊ sancti in pria sūt i loco. ⁊ tamē ipsa nō hñt supficiē ābientē exteriᵒ: sūt. n. i celo ēpyreo ex̄ qđ nō ē aliud celū. celum autē est in loco cum moueatur localiter ⁊ tamen nō habet extra se superficiem ambientem. ergo ⁊c̄.

In oppositū est Aris. ponit. n. ꝙ locᵒ ē vltia supficies corpis ābiētis rē. supficies āt ē ēs absolutū. ḡ ⁊c̄.

Respondeo vbi sic pcedā. p. n. recitabo vᵒ mōz dicēdi de loci ētitate ⁊ qditate. zᵒ alr̄ dicaz. 3ᵒ videbr̄ de loci imobilitate. Quātum ad primū ē vna opinio Aureoli supra zᵒ sententiaꝶ que ponit ꝙ locus nihil aliud est ꝗ̄ determinata positio hic vel ibi. hoc autez sic probat. illud est forīr̄ locus quo posito solo circa locatuz: ipm hz de-

teriatũ locũ in vniuerso: sic est in ꝓposito. ğ ⁊c. minor ꝓbatur. q꞉ pono ꝙ corp⁹ sit indeterminata põne. puta hic vel ibi varia cõtinens sicut vas super corpus remanebit in eodẽ loco: sed põne idẽ continẽs sicut vas si variet̃ positio ñ remanebit idẽ locus. Itẽ locus est illud ad qđ ꝑ teriat̃ motus localis. sed illud est põ hic vel ibi. ğ ⁊c. minor ꝓbat̃. q꞉ circũscripto aere ⁊ aqua si terra poneret̃ iux̃ orbẽ lune adhuc moueret̃ versus centrũ: ⁊ tñ ibi eẽt sola põ sine aliquo cõtinẽte. ꝓ illa sunt eadẽ quoꝝ sũt eedẽ differentie: sed loci ⁊ positionis sunt eedẽ dñie quia ante ⁊ retro. ğ ⁊c. ꝓ locari est situari vel poni. ğ locus est situatio vel põ per locũ a cõiugatis. ꝓ illud est loc⁹ per qđ rñdet̃ ad interrogationẽ factã ꝑ vbi: sed h̄ est põ. ut cũ q̃ritur vbi est sor: respondetur intus vel extra.

Contra illã opinõz arguit̃. illa nõ sunt idẽ quoꝝ vnũ ñ manet altero manente. locus ⁊ põ sunt hi⁹. ğ ⁊c. ꝓbat̃. q꞉ locus nõ corrũpit̃ corrupto locato. 4. phicoꝝ: et tñ corrũpit̃ põ. Confirmat̃. q꞉ Ari. ꝓbat ꝙ locus nõ est materia nec forma: q꞉ ipsa nõ pñt separi ab eo c⁹ sũt: sed loc⁹ ⁊ põ separant̃. ğ ⁊c. Itẽ illa nõ sunt idẽ quoꝝ vno multiplicato alterũ nõ multiplicat̃. loc⁹ ⁊ põ sunt hi⁹. ꝓbat̃. q꞉ ponat̃ ꝙ deus faceret multa corpa in eodẽ loco: tunc loc⁹ eẽt loc⁹: nõ tñ põ. q꞉ corrupto vno corpore corrũpit̃ e⁹ põ. ⁊ tñ nõ corrũpit̃ põ alteri⁹

Itẽ locus nõ informat locatuz. 4. h⁹. sed põ informat. q꞉ põ est in re posita: ⁊ situs in re situata. tũ q꞉ nihil absolutũ qđ est in locãte deꝑdit̃ remoto locato. põ ãt deperdit̃: ĩpoĩe est ğ ꝙ locus sit põ. 2° arguit̃ ꝯ hoc qđ dicit ꝙ sursũ et deorsũ sunt dñie loci ⁊ añ ⁊ retro ⁊c. Cõtra. q꞉ sine istis põt eẽ locus ꝑ potẽtiã diuinã. ꝓbat̃. q꞉ posito ꝙ deus anihilaret oẽ corp⁹ excepto vase pleno aque ibi eẽt verissime locus: ⁊ tñ ñ eẽt sursũ ⁊ deorsũ: nec añ vel retro. q꞉ ñ eẽt centrũ spere. Confirmat̃. q꞉ nihil ad aliud. s. respectus videt̃ eẽ dñia absoluti: sursũ ⁊ deorsuz sunt ad aliud: q꞉ sunt respect⁹ ad ꝑtes vniuersi ⁊ tollunt̃ remoto terio. vñ celo anihilato ⁊ centro vas remanẽs nec eẽt sursũ nec dorsũ. Ad rões e⁹ rñdeo. ad primã deñ maior. ad minorẽ dico ꝙ nihil hz deteriatũ locũ nisi hẽat aliqđ ex̃ se cõtinẽs vñ lz aqua in vase stante hẽat ĩmediatũ cõtinẽs. tñ nõ hz idẽ cõtinẽs mediatũ. puta aerẽ vel partes aeris. q꞉ igit̃ vas mutat locũ: ⁊ silr aqua per accñs. Ad 2ᵐ dico ꝙ motus localis nõ est ad locũ: q꞉ nihil est lõci.

Ad 3ᵐ dico. ꝙ sursum ⁊ deorsum ⁊ talia ñ sũt dñie ipsius põis: nisi per accñs ⁊ q̃i cõsecutie: eo eni aliqđ est positũ sursũ. q꞉ locus vbi est. est sursum. illud idẽ dico de vbi ⁊ sitũ. intelligẽdũ ẽt ꝙ ut dixi talia nõ sunt dñie loci ꝓprie: sz sũt quedã rões loco attribute. Ad 4ᵐ dico ꝙ locari nõ est situari ꝑ ⁊ per se: sed solũ cõsecutiue sic ꝙ ad locari sequit̃ situari. vñ sciendũ ꝙ ille locus a cõiugatis vel a cõcretis ad abstracta nõ tenet ꝯñā nisi vbi est ꝑdicatio per se ⁊ eẽntialis: nõ. n. sequit̃. si supficiatũ est albũ. ğ supficies est albedo: sed hñ sequit̃. si albũ est coloratũ. ğ albedo est color. vtraqꝫ. n. est ꝑ se. illa ğ. locari est situari. non est per se. ğ nec illa est bona ꝯñā. locus est situs vel põ. Ad 5ᵐ dico ꝙ si respondet̃ ꝑ põz. hoc nõ eẽt nisi q꞉ ad variatiõez loci sequit̃ variatio põis: ex eo q꞉ põ hz quãdã ꝯsecutionẽ ad locũ. vñ ẽt ꝓprie nõ dz rñderi ꝑ põz. sed per locũ. puta dicẽdo est in tali loco si queritur de aliquo vbi est.

Quantũ ad 2ᵐ articulũ vbi erat videndũ quid sit locus. pono tria preãbula. 2° dicã ad quesitũ. Primũ preambulũ est ꝙ locus põt sumi dupliciter. vno mõ mathematice. alio mõ naturalr̃: locus mathematice sumptus nõ est aliud q̃ꝫ superficies cõcaua corporis ãbientis ut prescindẽs ab influentia ⁊ actiuitate sup rẽ locatã. loc⁹ ãt naturalr̃ est includẽs predictã influẽtiã ⁊ actiuitatez. ꝑ vltima spera videt̃ locus speraꝝ inferioꝝ. q꞉ ñ vident̃ ab alia recipere talẽ influentiã. 2°: terra est locus istoꝝ grauiũ vel centrũ: ⁊ ẽt celũ ẽ locus cõis istoꝝ inferioꝝ oium: ⁊ aqua pisciũ: ꝯseruant̃. n. hec in suis locis naturalib⁹. lz per accñs corrũpãt̃. vñ ꝑꝑ hec ꝯtingit ꝙ ẜz diuersa loca naturalia variant̃ generatiões. vñ videmus ẜz diuersa climata mundi diuersa animalia generari: in vna. n. parte generant̃ leões ⁊ in alia nõ: ⁊ in vna limaces ut illi caragolli: in nostra cathalonia letabunda. in alijs autez aliquib⁹ ꝑtib⁹ nõ. 2ᵐ preambulũ est. ꝙ sumẽdo locũ mathematice ĩ superficie locãte respectu corporis locati fundant̃ duo respect⁹. vn⁹ intrinsec⁹ adueniẽs qui ẽ respectus eq̃litatis inq̃ꝫᵐ superficies locãs ⁊ locata sunt equalia.

2⁹ est respectus extrinsecus adueniens qui ẽ respectus ambitionis vel locationis siue circũscriptionis actiue. q꞉ locans ambit ⁊ circũscribit locatũ: ⁊ est respectus ẜm ꝙ dicit vnus doctor de genere vbi. ꝙ autẽ sit extrinsecus adueniens. pz. q꞉ non sequit̃ naturã fundamẽti posito termino: nisi vnũ actu alteri applicetur. sumendo autẽ locũ naturalez prout superaddit virtutẽ naturalẽ ẜz quã cõseruat locatũ ĩ corpore locante respectu locati fundant̃ alij duo respectus preter predictos respectus. vnus est extrinsecus adueniens qui est respectus actionis ⁊ passionis pro quanto habet virtutẽ actiuam ⁊ transmutatiuam respectu locati. Ali⁹ est intrinsecus adueniens qui est de genere relationis producentis ⁊ producti pro quãto corpus locans conseruando locatum aliquid ꝑducit in ipso: ratione cuius est eius ꝯseruatꝰ.

Tertium preambulum est. ꝙ conditiones loci sunt octo. Prima est. ꝙ loc⁹ ẽ per se ꝯtinẽs

locatum ita ꝙ de ratione eius est continentia. Secūda est. ꝙ locus nihil est locati: sed ē aliqua entitas in locāte exnͣs. Tertia ꝙ loc⁹ est equalis locato. qꝛ si nō: aut eēt corp⁹ sine loco: vel locus sine corpe: quoꝝ vtrūqꝫ est impoſe. Quarta est ꝙ est sepabilis a locato: puta ab hoc vel ab illo: lꝫ nͦ ab oi simplr: sicut declarat̄ de materia. Quīta ē ꝙ ē mēsura locati extrīseca nͦ itrīseca. ita ꝙ parti lōti corrn̄det ps loci. Sexta est. ꝙ aliquis loc⁹ ē naturalis. aliquis violētus: aliquis sursuꝫ: aliquis deorsū. Septima est. ꝙ cuilꝫ corpori determiato corrn̄det aliquis locus deteriatus. Octaua est. ꝙ loc⁹ est ad quē vnūqōqꝫ corpus sensibile naturalr̄ fert̄: ⁊ in quo naturalr̄ quiescit: ⁊ a quo violenter recedit loquēdo de loco proprio ⁊ naturali.

His premissis pono aliquas ꝓpōes. Prima ē ꝙ locus est distinctus eēntialr̄ a superficie: ita ꝙ illa predicatio. locus est supficies. nō est formalis: sed materialis: est. n. superficies materia vel fundamentū loci. Hꝫ pbat̄ ꝑ auctoritate Ari. in predicamētis qui ponit ipsa superficie distincta. qꝛ sunt diuerse spēs q̄ntitatis cōtiue. distinctio āt specifica arguit eēntialē. Pꝫ qcū qꝫ in actuali exn̄tia sunt sepabilia ipsa nō sunt eadē eēntialr̄. sed locus ⁊ superficies sunt hu⁹. g̊ ⁊c̄. maior pꝫ per ꝯdictiōꝫ. Nec valet instātia de superiori ⁊ inferiori. nā hec nō se hn̄t sic. minor pbat̄. qꝛ si deus destrueret omia inferiora excepta spera vltima. ita ꝙ oēs spere iferiores eēnt destructe ⁊ oia elemēta. qꝛ hoc deus facere pōt. nec catholicus hoc negaret: certū est ꝙ hoc stante adhuc remanet superficies celi ⁊ tn̄ nō remanet locus cū de eius rōe sit cōtinere. g̊ ⁊c̄. Itē celū hꝫ superficiē cōnexā nō hꝫ rōeꝫ loci nec est locus cū nihil cōtinet ꝺm illā supficiē. g̊ ⁊c̄. Aliqui vero ab hoc volētes euadere dicerent forte ꝙ locus ⁊ supficies dr̄nt solum cōnotatiue vel per cōnotata. nā ut locus respicit locatū illud causando vel cōmensurādo dr̄ locus: ut āt prescindit ab istis dr̄ superficies. Iste tn̄ mod⁹ euadendi nō placet mihi. lꝫ nͦ dubito quin hoc posset optime sustineri. vn̄ credo ꝙ deus possit separare superficiē a celo ⁊ tam̄ forte in ipso remaneret rō cōtinēdi. Secūda ꝓpō est. ꝙ locus ex quo nō est superficies: sequit̄ ꝙ sit aliqua entitas actualis in superficie fundata. ita ꝙ superficies sit e⁹ materia vel e⁹ fundamentū: qualis āt sit hec entitas vel que est hodie est hoc dubiū apud multos. quidā ei dicunt ꝙ locus nihil aliud est nisi quidā respectus extrinsecus adueniens circūscriptiōis actiue. vel est ipsamet circūscriptio actiua: vnde sicut ex parte corporis locati corrn̄det passiua circūscriptio que dr̄ vbi: ita ex parte corporis locantis corrn̄det actiua circūscriptio que dicit̄ ipse locus. verūtn̄ posset aliter dici: ꝙ locus nͦ est ipsa actiua circūscriptio: nec ipa continētia sed est aliqua entitas ꝺm eius eēntiam nobis ignotā cui actiua circūscriptio ⁊ continentia si hi insunt sicut quedā rōes attribuibiles vel attribute. Sed est dubitatio iuxta predicta in q̊ genere sit ipse loc⁹. Rn̄deo illi qui dicunt ꝙ locus nō est nisi ipsa circūscriptio actiua dicūt ꝙ locus non est nisi de genere vbi. distinguūt enim duplex vbi. s. actiuū ⁊ passiuuꝫ. actiuum correspondet ex parte locantis. passiuum vero ex parte locati: ⁊ vtrūqꝫ dicunt eē eiusdem generis: lꝫ auctor sex principioꝝ non diffiniat nisi vbi passiuū. Alij dicunt. ꝙ i nullo genere ē sed reducit̄ ad genus q̄ntitatis. vnde Scotus in hac materia procedit multū dubie: non eni dicit in quo genere est. verūtamē dicit ꝙ nō ē in genere quantitatis. pōt tn̄ probabiliter dici ꝙ non tantū ꝑꝑ rōes me cogentes: sed eo: quia maior videt̄ pbabilitas ab hac parte q̄ꝫ ab alia ꝙ ipse locus est de genere quantitati. ⁊ hoc videt̄ pbare. ꝑ auctoritas Ari. in predicamenti qui ponit locū eē distinctā spēm quantitatis a superficie. g̊ sequit̄ ꝙ sit quātitas. Itē equale ⁊ inequale cōueniunt q̄ntitati ⁊ rō mensure diuisibilitas ⁊ indiuisibilitas. de hoc. n. est plena tota phīa: sed ⁊ hec cōpetunt ipsi loco. ē. n. loc⁹ eq̄lis locato ⁊ diuisibilis ⁊ ipꝫ mēsurās. g̊ ⁊c̄.

Quātum ad 3⁹ articulū vbi erat vidēdum de imobilitate loci pono tres cōclusiones. Prima est ꝙ locus ē mobilis mobilitate corruptionis ⁊ destructionis. probatur. oē accn̄s qō est in subiecto corruptibili est corruptibilis. locus est hu⁹. ergo ⁊c̄. maior pꝫ: nā accn̄s non est sepabile a subiecto nec migrat a subiecto in subiectū. ergo oꝫ ꝙ corrūpatur ad corruptionē subiecti. minor probat̄. nā fundatur in corpore cōtinuante. illud āt ē corruptibile. g̊ ⁊c̄. Itē supposito ꝙ aliqō corpus locetur actu a partibus aeris. ut auis volans: quero remanente illo corpore cuꝫ partes aeris continuētur: vel remanet locus: aut corrumpitur: non potest dici ꝙ remanet: nā pars vna aeris non est tunc locus alterius cum locus ⁊ locatum non sint continua. locus enim separatus est a locato. ergo relinquitur ꝙ corpus precedēs necessario corrumpatur vel deficiat. Secunda conclusio est: ꝙ locus est immobilis per se ⁊ per accidens: imobilitate opposita motui locali: ita ꝙ ratio mouetur nec ꝑ se nec per accidens localiter. pbatur. nam tūc sequeret̄ ꝙ idē locus numero eēt sub diuersis spēbus loci: ⁊ numeret̄ de vna specie in aliam: ꝯn̄s est falsuꝫ. ergo ⁊ antecedens. probatur cōsequentia: accipio aliquod corpus ꝯtinēs in q̊ fundet̄ locus ⁊ ꝙ hēat rōꝫ locātis ⁊ sit sursuꝫ. moueat̄ g̊ deorsum. si ergo locus mouetur ad motū illius corpis. g̊ locus qui erat sursū ē nc̄ deorsū: sꝫ loc⁹ sursū ⁊ deorsū sit distīcti spē. tū qꝛ

ſurſum ⁊ deoꝛſum ſunt differentie loci 3°hui⁹. tum etiam qꝛ ſecundū Ariſto.in.5.huius motus qui eſt ſurſum ⁊ motus qui eſt deoꝛſū ſunt ſpecie diſtincti. ğ per ꝯñs loca ad que ſunt iſti mot⁹.tenet ꝯña per eundē in.5.h⁹. Itē ꝙ nō moueaẗ per ſe ꝓbaẗ.qꝛ oē qđ per ſe moueẗ eſt coꝛpus ⁊ per ſe acquirit locū:ſed loc⁹neutrum iſtoꝝ eſt.ğ ⁊c̄. Itē qđ nō per accñs.nā Ari.aſſignat drĩā in.4.h⁹inter materiā ⁊ formaȝ ab vna parte.⁊ locū ab alia.qꝛ materia ⁊ forᷓ mouenẗ per accñs per motū.ſ.ad motuȝ illius c⁹ ſunt.locus āt nō.ğ ⁊c̄. Confirmaẗ.nā tunc locus eēt in loco ⁊ loci eēt locus:hoc eſt falſū.4. h⁹.ğ ⁊c̄.⁊ hec videẗ rō ibi poſita Contra hāc cōcluſionē arguiẗ.oē accñs qđ eſt in ſubō mobili moueẗ ad motū illius ſubiecti:ſed loc⁹eſt in ſubō mobili.ğ ⁊c̄.maioꝛ pȝ.qꝛ motis nobis moueñẗ oīa que in nobiſ ſunt.pȝ ēt ex°de quocūqȝ accidente.minoꝛ pȝ.qꝛ locus fundaẗ ī coꝛpoꝛib⁹mobilibus.vnū.n.elementū eſt loc⁹ alterius. Itē cōcauū oꝛbis lune eſt loc⁹ iſtoꝛū inferioꝝ que feruñẗ ſurſum.celuȝ āt eſt locus oīum.⁊ tñ iſta nō ſunt imobilia. Itē ꝓbaẗ ꝙ ſit mobiliſ motu augmenti.qꝛ planta creſcens accipit maioꝛē locū:tunc quero aut loc⁹augm̄taẗ aut planta capit nouū locū.ſi deẗ pri⁹ hẗ ꝓpo⁹.ſi deẗ 2⁹cū prim⁹loc⁹ſit manēs erit ſimᷓ in diuerſis locis.qđ eſt impoſe. Rñdeo q̄z⁹ ad imobilitatē iſtā loci ſunt multi modi dicēdi. Un⁹modus dicendi eſt cuiuſdā doctoꝛis qui ponit ꝙ in loco eſt aliquid materiale ⁊ aliquid formale.materiale in loco eſt vltimuȝ.i. vltima ſuperficies coꝛpoꝛis idē continētis et ābientis.formale vero ē reſpect⁹determiatuſ ad polos vniuerſi illud qđ eſt materiale ut dicit eſt mobile ſi conſidereẗ ᵱm ſe.illud tñ vltimuȝ .ſ.formale ut ſtat ſub oꝛdine tali ad polos vel ad centꝝ reſpectu vniuerſi eſt imobile.ğ dicūt ipſi ꝙ qñ nauis ligata ſtat ad palū in flumine: nauis ⁊ palus manent in eodem loco:nō ꝙ ſit eadē ſuperficies cōtinēs:ſed qꝛ ſtat in eodem aſpectu ad polos. Hec opio nō placet mihi.nā variato ſubō variaẗ accñs nc̄cio.cuȝ ğ varieẗ ſub⁹loci:puta ſuperficies aque cōtinue fluentis variabiẗ ipſe locus nc̄cio. Alia eſt opinio Thome anglici qui premittit ꝙ de rōe loci ꝓprie dicti ſunt tria vel quattuoꝛ que ponuñẗ in e⁹rōe. Primū eſt ꝙ ſit vltimū coꝛpoꝛis:ñ coꝛpus ut poſuerunt ponētes locū eē ſpaciū. 2⁹ eſt ꝙ ſit vltimū coꝛpoꝛis ābientis ⁊ cōtinentis per hoc excludiẗ ſuperficies ᵱȝ e⁹rōȝ quiditatiuā q̄zuis materialr̄ ſit idē. 3⁹ ꝙ ſit imobiliſ per qđ diſtinguiẗ a vaſe qđ eſt tranſmutabile a loco ad locuȝ. 4°ponitur primū per qđ excluditur locus cōis.qꝛ ſi cōtineat locatū: ñ tñ ꝑ.ſicut ſibi adequatū.de imobilitate āt loci ut dicit ſic imaginaẗ:qꝛ hoc vltimū aeris inquātū ſuperficies aeris moueẗ localr̄ ad motum aeris:ſed ut ſic nō eſt locus.illud ēt vltimum. qñ hȝ iſtū oꝛdinē ⁊ reſpectū talē determiatuȝ ad palū vel centrū vel ſaltē ad intelligentiam mouentē celū que ᵱm phicum eſt in oriente īmutabiliter. iſtū modū dicēdi adhuc nō bene capio ſpecialr̄ de illis polis qñ quero quid intelligit per polū:nā vel eſt aliquid imobile in celo extñs vel aliquid mobile:nō imobile: qñ totū celū mobile eſt:ſi mobile.ergo ab illo non capiet ſuā imobilitatē.⁊ idē pōt dici de intelligentia ⁊ centro.oēs ergo in hoc concoꝛdant ꝙ locus eſt imobilis localiter per ſe ⁊ per accñs. ita ꝙ illa imobilitas ineſt ſibi ex ſua ratione ꝓpria:qꝛ formalr̄ ſibi repugnat moueri. Juxta ergo predicta pono tertiā concluſionē quantū ad illā imobilitatē ꝙ locuſ formaliter ſumpt⁹ dicitur quaſi manere in compatione ad motuȝ localē.licet coꝛpus locans varietur continue. ita ꝙ poſito ꝙ aliquod tale coꝛpus non moueatur localiter:lȝ continue fluat continens manet quodāmodo:⁊ ᵱȝ quandā equiualentiam idē locus.qꝛ locus prioꝛ nec poſterioꝛ equiualent illis.ergo locus manet in compatione ad motū localē:licet non maneat ſimpliciter:hoc declaratur de palo fixo in aqua circa que continue fluit aqua ⁊ refluit:⁊ ſic non manet eadē aqua que eſt ibi coꝛpus locans.ipſe tamen palus dicitur manere quaſi in eodē loco.eo ꝙ localiter nō mouetur cū ſemper quieſcat. voluñt ergo quidā dicere ꝙ palus maneat in eodeȝ loco ſimpliciter ⁊ formaliter.qꝛ habet eūdē aſpectū ad polos nunc ⁊ prius. contra quos plane fuit argutū ꝙ variato ſubiecto neceſſario variatur accidenſ ibi.ſubiectū autē variatur ibi.ſ. continens qđ eſt ſubiectū loci.ergo ⁊c̄. Dico ğ ꝙ palus ſic affixus non dicitur manere in eodē loco formaliter cū varietur ibi circūſcriptio actiua ⁊ continentie. Dico tamē ꝙ ē idē loc⁹ibi ᵱm equiualentiā ⁊ reſpectu motus localis. qꝛ non mouetur localiter.lȝ habeat aliū ⁊ alium locum.non enim poteſt moueri ab illo loco ad illum locuȝ:cum non ſit ibi magnitudo interiecta.licet aer vel aqua continue varietur. vbi eſt enim motus localis idem non variatus manet reſpectu eiuſdē idem locus.exemplū hui⁹ patet.qꝛ ſi aliquis proferat per hanc voceȝ.a. dicendo.a.a.a.formaliter ⁊ pꝛopꝛie loquendo ſunt ibi tres voces.quoniā tres pꝛolationes. dicitur tamen quaſi vna vox.quia ideȝ ſignificāt. ita eſt hic de aqua reſpectu pali:ſicut eniȝ reſpectu ſignificati dicitur quaſi vna vox: ita hic reſpectu motuſ localis dicitur quaſi vnus locus. qꝛ vȝ non mouetur ſed quieſcit. Sed contra hoc arguitur qꝛ vȝ ſi ille palus non eſt in eodeȝ loco ꝙ neceſſario moueatur .qđ pаȝ primo ſic.quia illud qđ ſe habet ſecundū locū aliter nunc q̄z prius nc̄cio mutat locū. ſed palus ē hi⁹.ergo ⁊c̄.maioꝛ patet. qꝛ illud mutaẗ

qd se hz aliter nunc q̄ prius. g̊ si se hz alr̄ nunc q̄ prius sm locū: necessario mouetur sz locuz. minor probatur ex dictis ex quo est in alio et in alio loco. P̄ impoſſe est ꝙ aliquis termin⁹ alicuius motus possit acquiri ī aliquo sine motu illius termini. pz. nā impoſſe est ꝙ in aliquo acquiratur albedo sine aliqua alteratione e⁹: sz vbi est terminus motus intrinsecus et loc⁹ extrinsecus. g̊ impoſſe est ꝙ aliquid acquirat nouum vbi vel nouū locū quin ipz illo p̄ motu nouiter moueatur. Confirmat̄. nullus. n. diceret ꝙ ego possem sufflare aliquē de loco aliq̄: et tn̄ ad sufflationē eius variatur continēs: puta aer. vnde totus populus videt̄ hoc clamare. et nullus diceret ꝙ domus nostra esset in aliquo loco sufflante vento. Respondeo ad primuz sciendū tn̄ ꝙ ad motū localē per se requirunt̄ duo. primū est ꝙ mobile per sui transmutatōz locū mutet. 2⁹ ꝙ inter terios motus sit oppō: vl' quedā distantia media vel interiecta. vtraq̄ āt conditio deficit in proposito. palus. n. sic affixus per sui transmutationē nō mutat locū sed per transmutationē aque fluentis. 2⁹ ēt deficit. qm̄ inter locū priorē et posteriorē non ē spaciuz interiectū. ergo non sequitur. aliter se habet sm locū. ergo sm locū mouetur. sed est fallacia ꝯn̄tis: sed oportet addere ꝙ inter locū hunc et illum sit spaciū interiectū: et ꝙ hic loc⁹ succedens habeat aliquā oppōnem: vel scd̄uz opinionē predictoꝝ habeat aspectū diuersum ad polos vel ad intelligentiā vel ad centrum:

Ad 2⁹ dico. ꝙ non oportet ꝙ ille termin⁹ acquiratur per motū illius in quo acquiritur: sz per motū alicuius alteriꝰ qd est ratio diuersificandi. Ad confirmationē dico. ꝙ nō habeo pro impoſſi ꝙ ego te possim sufflare de loco tuo non sic ꝙ ego faciā te mouere de loco ad locū: sed faciam ꝙ tu acquiras a⁹ et a⁹ locū sine motu tuo: nec est curandū de populo ex quo ratō dictat in contrariū: ipsi. n. de illa materia paꝝ sciunt. iō eoꝝ opinioni nō est assistendū. vn̄ ꝙ sit in eodē loco est imaginatio vetularum.

His visis respondeo ad rationē contra secundā conclusionez.

Ad primā dico. ꝙ maior est vera de accidēte qd non opponitur motui: nec includit aliquid ꝙ motui repugnet. potest declarari in exēplo si sedeo iuxta postē. sedere iuxta postē est act⁹ existens in me: pono ꝙ mouear ad hostium. g̊ non sequitur ꝙ hoc accidens qd est me sedere iuxta postē moueat ad hostium: nec per se: nec per accidens. ratio est. q2 sibi repugnat motus: sic igitur est de loco. q2 sibi repugnat motus: et sm opinionē recitatā includit respectuz quendā ad vniuersum qui repugnat moueri.

Ad 2⁹ dico. ꝙ concauū orbis lune quantum ad suā concauitatē est imobilis: sed sm dispositionē partiū mouet̄ continue. g̊ si aliquid nc̄ locet̄ ab vltimo partis cōcaui orbis lune recedente illo per te corrūpit̄ locus prior et succedit alius locus: et sic dico ꝙ nullo mō sequit̄ mot⁹ localis loci: sed solū corruptio. Ad 3⁹ dico. ꝙ locus nō mouet̄ motu augmēti: q2 cū illo motu est cōiunctus motus localis qui negatur a loco. Ad probationē de planta crescente di: ꝙ locus prior corrūpit̄ ex defectu locati. planta. n. crescens q̄ ⁹ ad e⁹ q̄titatē se hz ad totam plantā p⁹ augmentū sicut pars ad totuz. parti āt in toto nō debet̄ locus. g̊ prior locus corrūpitur ex defectu locati. locus enim in actu requirit locatū ī actu. sepato qd repugnat parti in toto. Ex predictis g̊ possumus cōcludere ꝙ locus distinguit̄ a superficie: et nō est ipsa superficies: sed ipsa est e⁹ subiectū et illo mō ēt locus est in predicamēto q̄titatis reductiue. qm̄ non videtur bene in quo alio predicamēto ipz ponerē. de imobilitate ēt loci pz qūo est imobilis de quo tangetur in sequenti questione sup quodam dicto Francisci de marchia.

Ad rationes principales. ad p̄maz que ꝓbat ꝙ locus sit respectus. dico ꝙ continētia non est ipse locus nec ecōuerso. sed est qdā inexn̄s sibi. similr̄ locus non est ipsa vl'itas: sed fūdatur in illa superficie vltima corporis ꝯtinētis et ābientis. Ad rationes que probant. ꝙ locus est disticta entitas a superficie cōcessi. tangitur aūt ibi vna difficultas que ēt facit contra nos de corporib⁹ glorificatis que sunt in celo empyreo et sic sunt in loco: et tamē non habent superficiē cōtinentez in qua ut dictum est oportet ꝙ fundetur ratō loci. vnde dicit Landulphus ꝙ sancti non stabunt supra cōuexum celi empirei. sic ꝙ totum corpus stet in vacuo: sed toti erunt infra celuz empireū. quid āt sit de hoc vere cū formidine loquendū est. de ista etiā difficultate que tangebatur ꝙ celuz est in loco cū moueatur localiter. et tn̄ nō hz continēs extra se dicitur ꝙ nō est in loco. lz localr̄ moueatur qd patebit in sequenti questione. et hec sufficiant.

Ueritur vtrum vltima spera sit in loco per se et videt̄ ꝙ sic: q2 oē qd ꝑ se mouet̄ localr̄ ꝑ se est in loco. vltia spera est hi⁹. g̊ etc̄. maior pz. q2 eo dr̄ mot⁹ local'. q2 ē ad locū tāq̄ ad terminū extrinsecū. mot⁹. n. capit denoiatōz a terio ut pōt satis patere ex 3° et 5° h⁹. minor ēt patet. Confirmat̄ rō. q2 cuicūq̄ inest aliqs mot⁹ sibi pōt inesse terminus illius mot⁹: sed celo inest motus localis c⁹ terinus intrisec⁹ ē vbi qd ē ꝓcedens a circūscriptione locantis. g̊ etc̄. maior pz. motus. n. dicit quandā tēdentiā ad terminū. et est actus qdā entꝭ ī pō ad teriuz. g̊ etc̄.

In oppositum arguitur. omne qd est per se in loco hz extra se aliqd continens. sed p⁹ mobile

nõ hʒ ex̃ se aliqđ cõtinens.ğ ꝛc.maioꝛ pʒ.qꝛ lo
cus est vltĩa superficies coꝛpoꝛis ambientis.
minoꝛ etiam pʒ.qꝛ nihil est extra celũ.

Respondeo vbi pono tres modos dicendi. 2°.ponã opi
nionẽ pꝛopꝛiã. Primus modus est Aureoli q
est ꝙ mot⁹ localis nõ est ad vbi:sed est ad situʒ
ita ꝙ celũ per suũ motũ cõtinuuʒ nõ acquirit
aliud ꝛ aliud vbi:sed tm̃ aliũ ꝛ aliũ sitũ. sʒ iste
motus dicendi non põt stare.p̊ qꝛ assumit fl̃m
.s.in hoc ꝙ dicit ꝙ motus sit ad sitũ.ꝑʒ.n. phʒ
mot⁹ nõ est nisi in tribus gn̄ibus:q̃ʒtitatis.s.et
qualitatis:ꝛ vbi.situs ãt est aliud p̃dicamentũ
ab istis. Itẽ aut accipit sitũ ꝑ oꝛdine partiũ
in toto.vel ꝑ oꝛdine partium in loco.nõ p°.° qꝛ
ad illud nõ moueť celũ:cũ semꝑ e⁹ ꝑtes hẽant
eundẽ oꝛdinẽ in suo toto.si ãt 2°.° assumit situʒ:
tunc sequiť ꝙ celũ hʒ ex̃ se cõtinens.qđ ẽ ipoꝛe
manifeste. Iõ est alius modus dicẽdi qui vide
tur Egidij.qui ponit ꝙ aliquid dr̃ eẽ i loco du/
pliciter.vno mõ ꝑʒ se totũ.alio mõ ꝑm ꝑtes su
as.tunc dicit ꝙ celũ nõ est in loco ꝑʒ se totum:
sed ꝑʒ ꝑtes suas:hoc est ꝑʒ speras inferioꝛes q̃
cõꝑanť ad ip̃m sicut ꝑtes ad totũ.vel ꝑʒ aliũ
modũ exponẽdi ꝑʒ ꝑtes ip̃ʒ integrantes:quaꝝ
vna ab alia localr̃ cõtineť.sed ille modus silr̃
nõ põt stare.tũ qꝛ supponit fl̃m.tũ ẽt qꝛ nõ sol
uit ꝑpo⁹.p̊.n.supponit fl̃m in h̃ ꝙ dicit celum
eẽ in loco ꝑ speras inferioꝛes.arguiť.n.sic.nul
lũ cõtinẽs aliqua est in loco rõe alicuius con/
tẽti:sed pꝛi⁹ mobile cõtinet oẽs speras inferio
res.ğ ꝛc. Confirmať.qꝛ sicut nõ sequiť.a.est
cã.b.ꝛ.b.ẽ cã.c.ğ.a.est causatũ.a.c.sed magꝭ se
quiť ꝙ sit cã e⁹ cũ qcqd ẽ cã cause sit cã cãti.ita
in ꝑposito nõ sequiť vltimũ celũ continet oẽs
speras inferioꝛes:ꝛ ipse spere iferioꝛes cõtinẽt
elemẽta ꝛ alia iferioꝛa.ğ celũ vlti⁹ ꝯtineť i ali/
quo loco.sed magis sequiť ꝙ celũ cõtinet oẽm
locũ.ğ ꝛc.etiã de 2°.° exponẽdi ꝑtes pʒ.ꝙ sup/
ponit fl̃m.loc⁹.n.ẽ seꝑatus a locato:ꝛ nõ sť cõ/
tigua 4°.° h⁹.vna ãt ꝑs ẽ alteri contigua ꝛ ñ se
ꝑata. 2° ẽt nõ soluit ꝑpo⁹.qꝛ eo mõ q̊ aliquid
moueť lõlr̃ eo mõ ẽ in loco.sed celũ ꝑ se moueť
lõlr̃.ğ ꝛc. Iõ ẽ ali⁹ mod⁹ dicẽdi cõmẽtatoꝛis:q
ponit ꝙ p̊⁹ mobile nõ ẽ ꝑ se in loco.sʒ solũ per
accñs rõe cẽtri qđ ẽ ꝑ se in loco:circa qđ ip̃ʒ ce/
lũ moueť:ita ꝙ mot⁹ e⁹ nõ dr̃ lõlis eo ꝙ sit ad
locũ:sed eo ꝙ sit vel ẽ circa locũ:ꝑm.n.motum
mobile se hʒ alr̃ nũc q̃ʒ pꝛius.qꝛ ğ respectu cen
tri.celũ alr̃ se hʒ nunc q̃ʒ pꝛius ꝑʒ e⁹ motũ cõti
nuũ.ğ ꝛc. Sed ẽt iste mo⁹d nõ põt stare.p̊ qꝛ ac
cipit fl̃m:nullũ.n.cõtinẽs ẽ in loco cõtenti:sʒ
celũ cõtinet terrã.ğ ꝛc.loc⁹ ẽt ẽ equalis lõto ꝛ
ẽ ex̃ ip̃m.cẽtrũ ãt nõ est hi⁹ respectu pꝛimi mo/
bilis.ğ ꝛc. 2°.ẽt nõ soluit ꝑpo⁹.qꝛ eo mõ quo
moueť localr̃ ẽ in loco:cũ mot⁹ localis sit ad lo
cũ.sed celũ moueť ꝑ se nõ rõe cẽtri localr̃.ğ ꝛc

Et iõ dico alr̃.ꝑ c⁹ euidẽtia sciẽdũ ꝙ ista qõ
de p̊ mobili hʒ difficultatẽ q̃ʒ⁹ ad phos.non ãt
q̃ʒ⁹ ad theologos.secũdũ.n.fidẽ pꝛi⁹ mobile cõ
tineť a celo empyreo.ꝛ iõ ẽ in loco.ꝑm ãt phos
p̊⁹ mobile a nullo ꝯtineť.sed cõtinet oĩa. Et
iõ h̃ supposito ẽ difficultas q̃uo ip̃m põt poni
ĩ loco.eađ ẽt difficl'tas ẽ de celo ẽpyreo 2⁹ fidẽ
qꝛ lʒ celũ empyreũ nõ moueať localr̃.deus tñ
põt ip̃ʒ mouere:ꝛ tñ a nullo ꝯtinereť. Iõ dico
q̃ʒ⁹ ad illã difficultatẽ ꝙ celũ moueť localr̃:tñ
ñ est in loco:nec moueť in loco.sed eo dr̃ sic mo
ueri localr̃.qꝛ e⁹ mot⁹ teriať ad vbi:ꝛ ẽ circa lo
cũ. Ad c⁹ euidentiã ẽ sciendũ ꝙ duplex ẽ vbi
sicut ꝛ circũscriptio.sicut.n.ẽ duplex circũscri
ptio.s.actiua ꝛ passiua.pꝛima ẽ coꝛpoꝛis circũ
scribẽtis.secũda ẽ coꝛꝑis circũscripti ꝛ cõtẽti.
ita ẽt est duplex vbi.s.passiuũ ꝛ illud est ipsius
coꝛpoꝛis locati siue locabilis:ꝛ actiuũ:ꝛ h̃ vbi
est ipsius coꝛꝑis locantis.nunc ãt illa duo vbi
sunt eiusdẽ generis.ex quo sequiť ꝙ si vnũ il/
loꝝ ẽ natũ teriare motũ:ꝛ aliud.qñ.n.aliqua
sunt eiusdẽ generis:si ad vnũ illoꝝ põt teriari
aliquis motus:ꝛ ad aliud:sed ad passiuuʒ vbi
põt teriari mot⁹ localis.ğ ꝛ ad actiuum:qđ est
eiusdẽ generis cũ passiuo. Tunc 2°.dico vltra
ꝙ mot⁹ localis ẽ duplex.quidã qui terĩnať ad
vbi passiuũ:ꝛ ille mot⁹ ẽ ille quo qđcũq; coꝛp⁹
lõtuʒ ꝛ in loco contẽ⁹ moueť in loco. Ali⁹ est
qui teriatur ad vbi actiuũ:ꝛ ille mot⁹ est ille q̃
coꝛpus aliqđ locãs moueť nõ in loco:sed circa
lõtũ suũ qđ ãbit:ꝛ tunc ex hoc ad ꝑpo⁹ dico ꝙ
mot⁹ pꝛimi mobilis nõ ẽ ad vbi passiuũ.cũ ip̃ʒ
p̊⁹ mobile nõ ꝯtineať in aliquo loco:sed circa
locatũ.vñ ille mot⁹ dr̃ localis.qꝛ ẽ circa lõtuʒ
nõ ꝙ sit in loco ip̃ʒ mobile.nec ꝙ moueať ad
locũ:sed tm̃ qꝛ moueť circa locatũ suũ:ꝛ sicut
illud qđ moueť localr̃ ad locũ acquirit duplex
vbi:vnũ ꝑ se:ꝛ hoc ẽ passiuuʒ ipsius mobil' ad
locum ad quẽ mouetur.ꝛ aliud per accidens.ꝛ
hoc est vbi ipsius loci acquisiti per motum ad
ipsum mobile qđ existit in loco ipso.ita cõsimi
liter in pꝛoposito illud qđ mouetur circa loca/
tum acquirit duplex vbi.acquirit enim p̊ vbi
actiuũ quo locat illud circa qđ mouetur aliter
nunc q̃ʒ pꝛius.secũdo etiã acquirit ipsi locato
circa qđ est motus vbi passiuũ:quo quidẽ ip̃m
locatum locatur ab ipso qđ motũ est circa ip̃m
aliter nunc q̃ʒ pꝛius.ꝛ ita patʒ ꝙ vltima spera
non est in loco nec per se nec per accidens:nec
per partes suas nec aliquo modo:nec moueť
in loco:sed tantum circa locatuʒ modo p̃dcõ.

Sed hic sunt duo dubia. Pri/
muʒ est ꝙ secũdũ
phm locus est ĩmobilis.si ergo celum moueť
ad vbi actiuum non erit simpliciter immobile
cum celũ sit locus oĩum. 2⁹ dubiũ ẽ.qꝛ vltĩa
sꝑa siue p̊⁹ mobile ñ hʒ vbi actiuuʒ nisi tãtũ

ƀm superficiē inferiorē ⁊ cōcauā. tantū eni ƀm istā locat: sed ipm nō tm̄ mouet ƀʒ illā inferiorē: sed et̄ ƀʒ cōnexā. ğ eᵒ motus nō pōt dici vl̄r nec simpliciter teriari ad vbi actiuū sicut dcm est. Rn̄deo ad primā difficultatē de imobilitate loci que est difficultas cuiuscūqʒ opiniōis cōis: lʒ sit satis dictū in precedēti qōe. verūtn̄ dicit Franciscus de marchia ꝙ locus ē imobil' imobilitate opposita motui locali quo mouet corpus locatū ad ipm locū. cᵒ rō est. qꝛ locᵒ terminat dependētiā locati ad ipʒ: sed si locᵒ moueret siue et̄ eēt mobilis motu quo mouet locatū ad ipʒ. tūc locus nō posset teriare dependentiā locati: nec locatū posset finiri nec teriari in loco magis ꝙ̄ eꝛᵒ: vn̄ oē terminās depēdētiā alicuiᵒ oꝫ eē independēs dependētia illa. lʒ āt locus sit imobilis isto mō: aliq̄ tam̄ mō pōt moueri. cōcauū eni orbis lune ē locus ignis: ⁊ tn̄ mouet motu circulari: est tn̄ imobilis imobilitate opposita motui recto quo mouet ipse ignis qui ē lōtuʒ. vnde si orbis lune moueret isto motu: tunc nō posset locare ignē. Sed ꝯ. qꝛ primū mobile mouet motu circulari sicut ⁊ orbes inferiores: ⁊ tn̄ est locus inferioꝝ oīum. Rn̄deo ⁊ dico. ꝙ illa diffinitio loci a pħo data nō est gn̄alis de oi loci. sed de aliquo. vn̄ solū cōuenit illi loco qui bʒ cōpletā ⁊ perfectā rōeʒ loci. Ad cᵒ euidētiā est sciendū ꝙ pfectus locus bʒ respectu lōti p̄ rōʒ cōtinēdi: locᵒ. n. continet locatū. ⁊ illa rō cōis est tā. de loco naturali ꝙ̄ de mathematico. zᵒ bʒ rōʒ figendi ipm locatū. locatū. n. initit ⁊ substentat in ipso loco i eēndo. tunc dico ꝙ locus ē duplex. vnᵒ pfectᵒ bn̄s rōʒ vtrāqʒ predictaꝝ respectu sui locati ⁊ illo mō celū ē locus istoꝝ inferioꝝ leuiū ⁊ terra grauiū. talis āt ē imobilis nccio imobilitate opposita motui quo mouet ipm locatū ad ipm locū. Alius est locᵒ qui respectu sui locati bʒ vnā tm̄ rōʒ. s. cōtinēdi. solū. n. cōtinet locatuʒ nō āt sustentat ipʒ. ⁊ isto mō celū est locᵒ illaꝝ speraꝝ inferioꝝ: ita. n. cōtinet eas ꝙ nō sustētat: ⁊ ille locᵒ nō oꝫ ꝙ sit imobilis imobilitate opposita illi: nō. n. pprie teriat eaꝝ dependentiā. tm̄. n. cōtinet ipsas. Possemᵒ alr̄ nos expedire breuiter de illa difficultate sicut superius ꝙ locᵒ ꝙ̄ᵒ ad eᵒ subᵒ vel substractū nō est imobilis. lʒ ꝙ̄ᵒ ad eᵒ entitatē formalē sit imobilis.

Ad zᵒ dubiū dico ꝙ spera illa vltia non mouet p superficiē nec p superiorē. nec p inferiorē: qꝛ nec vna nec alia est locᵒ aliaꝝ: sed ipm totū celū lʒ ipsa superficies inferior sit imediata rō cōtinēdi: ⁊ ita illud qō mouet ē corpus ipʒ ⁊ mouet ƀʒ vtrāqʒ superficiē. lʒ imediate vna pars. s. inferior. ⁊ sic ad qōeʒ. Ad rōes in principio ⁊ ad confirmationem ex dictis patet.

Ueritur vtrum per

aliquā potētiā idē corpus nūero siml' possit eē localiter in diuersis locis. ⁊ videt ꝙ n̄ qꝛ ipoe est idē ad se referri oppositi relatōibᵒ. sed si idē corpus nūero eēt in diuersis locis sil' ⁊ semel h̄ sequeret. ğ ⁊c. maior pʒ. qm̄ opposita oia inferūt ꝯdictiōʒ. minor pbat. qꝛ tūc idem posset eē superiᵒ ⁊ iferiᵒ seipso respectu alteriᵒ ⁊ respectu eiusdē. ⁊ silr dextrū ⁊ sinistrū: ⁊ sic ō alijs relationibᵒ oppositis ƀʒ sitū. silr ppinquū ⁊ distans sunt relatōnes ꝯrie sicut sile ⁊ dissile Sed si idē corpus eēt in diuersis locis sil' posset sil' eē eidē ppinquū ⁊ distans: qō est incōueniens: sicut ꝙ idē ƀʒ eandē q̄litatē sit eidē sile ⁊ dissimile. ğ ⁊c. Pᵗ tunc sequeret ꝙ ideʒ corpus pōt sil' moueri ⁊ nō moueri siue quiescere ⁊ in vno loco h̄re operatōʒ sensitiuā ⁊ in alio n̄ hoc āt iplicat ꝯdictionē. ğ ⁊c. pbat prima ꝯn̄a. nā in vno loco posset moueri ⁊ in alio quiescere vn̄ si lapis eēt in vno loco posset ibi pyci ⁊ moueri ⁊ in alio loco nō. probatur secūda ꝯn̄a. qꝛ in vno loco posset eē visibile aliqō ⁊ in alio nō: ⁊ sic simul videretur ⁊ n̄ videret illud visibile.

In oppositum est hugo. de sacramentis parte. 8. c. z. dicens. qui fecit vt vnū corpus eēt in vno loᶜ fecit qūo voluit. ⁊ si voluiss; alr̄ facere potuiss;

Respondeo vbi sic procedā. pmo recitabo vnā opiōnē cū suis fulcimentis. zᵒ ponā opinionē propriā quā pbabo. ⁊ ponā. 3. reglas p rōibᵒ soluēdis.

Quātū ad primū est cōis opio oium doctoꝝ antiquoꝝ. ꝙ impoe est p aliquā potentiā creatā nec increatā idē corpᵒ simul ⁊ semel eē in diuersis locis. hanc autem conclusionē probāt multi diuersimode. p̄ eniʒ sic eā probat vnus doctor: qn̄cūqʒ aliquid ꝙ̄ᵒ est de potentia agenti pōt fieri indr̄nter ƀʒ varios modos: si idē est receptibile illius ƀʒ vnū modū poe est fieri ƀʒ quēlibet alioꝝ modorū. sed ex parte agentis primarij cū sit virtutis et potentie infinite est equalis potentialitas: vt vnū corpus fiat simul in diuersis loci ƀʒ quēlibet modū pluralitatis. ergo si pōt ƀʒ vnū modū pluralitatis pōt ƀʒ quācūqʒ. sed n̄ impoe est ꝙ deo agente idē corpus sit vbiqʒ. qꝛ hoc est propriū deo. ğ similiter erit ipossibile ꝙ idem corpus fiat in diuersis locis simul. Preterea illud qō implicat contradictionē manifestam nulli subest potentie nec virtuti: sed idē corpᵒ eē in diuersis locis implicat manifestā contradictionē. ergo ⁊c. minor probatur. tum qꝛ quādo ponitur in vno loco poterit eē ꝙ ibi sit gelu vel frigus ⁊ i alio calor. qꝛ forte erit iuxta ignē ⁊ sic simul habebit frigus ⁊ non frigus. tuʒ et̄ qꝛ in vno loco poterit sumere cibū ⁊ non esurietibi. ⁊ in alio nō sumere cibū. qꝛ forte nō erit in loco in quo sibi ministretur: ⁊ sic esuriet ⁊ n̄ esuriet sumet ⁊ n̄ sumet. tū et̄ qꝛ galliā h̄ exn̄s poterit nō mori ⁊ alibi exn̄s pōt mori ⁊ comedi

qꝛ īueniret ab aliquo: silr ⁊ de aliquo hoīe hic pp intēperiē aeris erit infirmus ⁊ forte mouetur. ⁊ alibi pp intēperiē aeris non erit infirmꝰ ⁊ sic erit infirmus ⁊ non infirmus. sanus ⁊ non sanus. viuus ⁊ nō viuus. que oīa implicāt cōtradictionē. Unus alius doctor arguit sic. termini loci ⁊ locati sunt simul. ğ si locatū ē extra terios sui loci locus erit extra terios suos proprios. Itē si idē corpus eēt simul in diuersis locis aut hoc eēt vna mutatione aut duabus: nō vna. qꝛ vna mutatio est tantū ad vnū terminū. nec duabꝰ. qꝛ aut eēnt eiusdē speciei aut alterius. nō eiusdē: qꝛ impoſſe est idē simul moueri duobꝰ motibꝰ eiusdē speciei. 5. meta. nec alterius speciei. qꝛ termini eēnt ꝯrij: ⁊ sic motus incōpossibiles eēnt. Confirmatur. qm̄ terīni motus sunt incōpoſſes. 5. hꝰ: sed quecūꝗ duo vbi pñt eē termini motus eiusdē. qꝛ pōt corpus vꝰ moueri ab vno: vbi est vsꝗ ad illud. ğ quecūꝗ duo vbi circa idē corpus erunt incōpossibilia.

Confirmatur z°. qꝛ īpossibile est ꝙ aliquid moueatur de loco ad locū qui deperdat primū locū: aliter non moueretur: sed ibi staret. Itē impoſſe est eandē materiā numero eē sub diuersis formis substantialibus simul. sed hoc posito hoc sequeretur. ğ ⁊c. probatur minor: qꝛ si idē cibus eēt in diuersis locis ⁊ a diuersis aīalibus ibi exñtibus comederetur potētia nutritiua vtriusꝗ cōuertit illud in suā subāz: ⁊ per ꝯñs eadē materia nutrimēti illius formabitur forma vtriusꝗ nutrimēti. z°. probatur eadē minor: qꝛ posito ꝙ idē lignum sit in diuersis locis ⁊ in illis sint duo ignes agent in illud lignū ⁊ corrūpent qꝛ non pōt resistere virtuti agentis ⁊ inducēt formā ignis: nō eādē: cū agentia sint diuersa. ğ aliā ⁊ aliā in eadē materia. Itē sequeretur. ꝙ quicūꝗ ⁊ quantūcūꝗ paruus ignis posset cōburere oīa cōbustibilia si haberet huꝰ cōbustibilia obiecta proportionata hic vnū ⁊ ibi aliū: ⁊ in 3° loco 3ꝰ ⁊ sic de infinitis locis: tunc sic. oē potens sit in multa passa parua pōt simul ī magnū passuz integratū ex oibus illis cōbustibilibꝰ. ğ aliquis ignis paruus posset simul in aliqđ magnū cōbustibile. Ista opinio nō placet. Et iđ pono opinionē propriaz. ⁊ dico ꝙ non repugnat dei oīpotētie facere idē corpus esse localiter in diuersis locis simul ⁊ semel. probatur. illud qđ nō implicat ꝯdictionē ex termis: nec manifestū impoſſe non est repugnans nec iposſibile dei oīpotētie: sed facere idē corpus simul ⁊ semel eē in diuersis locis non includit ꝯtradictionē ex terminis: neꝗ tale est manifestum impoſſe: ut patebit soluendo rōes quas isti adducunt. ergo ⁊c. P cum vnitate prioris stat sine cōtradictione pluralitas posteriorꝝ: sz ipa vbi sunt posteriora ipso corpore: ut pz: cuz causentur ex circūscriptione locati a loco. ğ ⁊c. maior pz in exēplis infinitis. vnde non apparet ꝯ aliquid notū ſꝫ rōz cū respectus intrinsece aduenientes de quibus minus videtur ꝙ possint plurificari eodem fundamēto manēte: ut sup eandē albedinē pñt fundari plures similitudines: ⁊ in eodē fundamēto plures paternitates cū relationes multiplicentur ad multiplicationē vnius vel alterius extremi. cū ğ vbi dicat respectū extrinsecꝰ aduenientē non videtur aliquod impoſſe ꝙ sit multiplicatio ipsorꝝ vbi: stāte vnitate subiecti. Et si instes ꝙ verꝝ est ꝙ plures respectus pñt fundari in eodē fundamēto: qñ vnus eorꝝ non adequat totū fundamentuz: vnū autē vbi adequat totū vnū locatum: hoc videtur sine ratione dictū. qꝛ respectus qui oritur ex natura fundamēti magl videtur adequari fundamento q̄ꝫ ille qui extrinsecus aduenit ceteris paribus. sed ad duos terminos pñt esse in eodē fundamento duo tales respectus ex natura fundamenti. ut due equalitates ad duo quanta equalia. ergo sine ratione fingitur ꝙ hic vnus talis respectus adequat. P quicquid pōt deus in genere cause efficientis mediante cā secunda potest in virtute propria ⁊ sine illa: sed deus mediante sacramēto potest facere ꝙ idē corpus xpi numero sit in diuersis locis ⁊ ī diuersis altaribus. ğ hoc poterit in virtute propria ⁊ sine sacramento: ⁊ qđ pōt de corpore xpi pōt de quocūꝗ alio corpore. ğ ⁊c. maior pz. illa enī est vna propositio famosa apud theologos oēs ⁊ ātiquos ⁊ nouos: que ēt sic pōt probari: oē continēs causalitatē alicuiꝰ perfectiori modo q̄ꝫ illud si pōt in aliquid mediante illa causalitate pōt ⁊ in virtute propria: ex quo illam causalitatē continet perfectiori modo: sed deꝰ oēz causalitatē effectiuā cuiuscūꝗ secundarij agentis continet eminenter cū oīs causalitas effectiua dicat aliq̄ꝫ perfectionē: ⁊ deus sit infinite perfectionis: ⁊ nulla ei perfectio deficiat. ğ ⁊c. non sic est de causalitate intrinseca. qꝛ illa includit aliquā īperfectionē: lꝫ quanꝰ ad illđ qđ est perfectionis contineatur a deo eminenter

Confirmatur. qꝛ vbicūꝗ deus pōt facere aliqđ corpus naturale non sub suo mō naturali pōt idē facere sub suo proprio mō naturali. qꝛ in p̄ sunt duo miracula: ⁊ in z°. vnū tantū. sed deus ſꝫ fidē pōt facere corpus suū sacramentalr. i. non sub mō naturali simul in diuersis locis: ⁊ facit de facto. ğ pōt idē facere sub mō naturali simul in diuersis locis: ⁊ sine sacramento.

P non minus inconueniēs est duo corpa esse simul in eodē loco q̄ꝫ idē corpus eē simul in diuersis locis: sed primū est deo poſſe. ğ ⁊ zꝰ. maior pz ēt ſm principia opīonis ꝯrie: ⁊ ēt ē phorum. qꝛ phi oīo ponunt repugnantiā inter duo quanta respectu eiusđ loci: eo ꝙ vnū q̄ꝫꝰ expellit aliud. minor pz ēt per exꝰ in matre xpi. ⁊ de corpore ēt glificato. ⁊ de corporibꝰ ēt in die iudicij cū in taz pua valle. s. Iosaphat iudicium

debeat fieri: ⁊ ſi quodlꝫ propriū locū occuparꝫ ibi nō poſſent recipi. Jſta āt opio lꝫ multis videat̄ impoſſiƀis ſenſui ⁊ nature: volētibus tamē rōꝫ ſequi nō debet reputari impoſſiƀis cū etiā de facto iā fuerit factū miraculoſe. certū enīꝫ eſt ⁊ manifeſtū ꝙ beatus Frōto eadeꝫ die ⁊ hora qua celebrabat miſſam interfuit ſepulture beate Marthe. ⁊ hoc eſt manifeſtū miraculū qḋ ad hanc opionem maxime nos debꝫ inducere.

His viſis pono tres regulas vel propōnes pro multis rōibus in hac materia perſoluendis. Prima eſt illa: quecūqꝫ ſunt eēntialr̄ priora ipſo vbi vniformiter inſunt corpori: quāuiſ habeant diuerſa vbi que nec poſterius nec ſimul natura variabūt̄ ſꝫm varietatē vbi. hoc pꝫ. qꝛ prius eſſentialiter nō variatur propter variationē poſterioꝝ: ſed bene variatur poſterius ad variatiōꝫ priorum que ēt ſunt ſimul natura cū aliquo ſimul variantur cū illo. Secūda regula eſt: ꝙ ſicut paſſum exñs in vno loco reciperet formā a duob⁹ agentibus ſibi ibidē approximatis ſic ipm̄ patietur in duobus locis exñs ab eiſdē ſibi in illꝭ duobus locis approximatis: ⁊ hoc de paſſione abſoluta. hoc pꝫ. qꝛ ad hoc ꝙ patiens patiatur ab agēte recipiendo illā formā nō oportet niſi ꝙ ſit in potētia paſſiua ⁊ agens habeat formā actiuā ⁊ ſint debite approximata: ſiue in ħ vbi: ſiue in illo ſic approxima° nihil deficit q̄ꝫ⁹ ad actiōꝫ que eſt ad formā abſolutā: ſed paſſo poſito in duob⁹ locis ipm̄ hꝫ eandeꝫ potētiam paſſiuā ad formā abſolutā: ⁊ agens hꝫ eandem potētiam actiuā: ⁊ eodē mō pōt ſibi approxiari: ut eſt in illo loco ſicut in alio. g̊ eodē mō q̄ꝫ⁹ ad oēꝫ formā abſolutā a quocunqꝫ actiuo ſibi approximato patiet̄: ſiue in illo loco ſiue ī alio ſicut ſi tm̄ eēt in vno loco ⁊ eēt agēs ſibi approximatū. Additur āt ſꝫm formā abſolutā. qꝛ nō oꝫ ꝙ eadē patiat̄ loquēdo de relatiuis que ſt̄ ſimul natura cū ipſo vbi: vel poſteriora. qꝛ illa pñt variari ſicut ⁊ vbi: ut ꝓbatū eſt in prima regula. Jſta ēt ꝓpō ſiue regula magis patebit in videndo ad inſtantias in ſpeciali. Tertia regula eſt. ꝙ ſicut corpus in vno loco exñs ſe habet in rōe actiui ad diuerſa ſibi approximata ī illo loco ſic ipſum ut exñs in duobus locis ſe hꝫ ad eadē ſibi approximata in illis duob⁹ locis. hoc pꝫ ex ꝓpōe precedēti. His viſis pꝫ ad rōes primi doctoris. Ad primam pōt dici vno mō ꝙ creatura non eſt capax oīs vbi: ſic ꝙ ſit vbiqꝫ propter ſui limitatiōꝫ. lꝫ ex parte dei nō ſit repugnantia. deus. n. poteſt in oēm viſioneꝫ ⁊ ſꝫ oēꝫ modū viſionis: nō tamen in quocunqꝫ oculo poteſt cauſare quācūqꝫ viſionē ⁊ quocūqꝫ modo. qꝛ quilꝫ oculus nō eſt ſuſceptiu⁹ cuiuſcūqꝫ ⁊ qualiſcūqꝫ viſionis. lꝫ illa repugnantia nō ſit ex parte dei: ſed ex parte creature ſic diſpoſite. ſilr̄ ēt ſuperficies eſt in pō ad oēm colorē. nō tm̄ ad oēs ſil̄. ſilr̄ pōt dici in propoſito. ꝙ repugnat creature ꝙ ſit vbiqꝫ ⁊ ꝙ hēat oē vbi ſil̄: lꝫ nō repugnet ſibi ſucceſſiue. Alr̄ dr̄. ꝙ nō eſt impoſſiƀe potētie dei facere aliquā creaturā eē vbiqꝫ. ⁊ qñ dr̄ ꝙ hoc eſt ꝓpriū dei. dico ꝙ aliter deus dr̄ eē vbiqꝫ ⁊ aliter creatura. nā deus eēt vbiqꝫ nō ſic localr̄: ſed ſꝫm pñtiā potētiā ⁊ eſſentiā: ꝑꝑ ſui imenſitatē: nō ſic eſt autē de aliqua creatura. Ad 2⁹ nego minorē. ad primā ꝓbationē de calore ⁊ frigore pꝫ ex dictis regulis. iō applico ⁊ dico ꝙ aqua ſiue gelu infrigidans ⁊ ignis calefaciens ſic in diuerſis locis exñtes aut ſunt equalis virtutis in agēdo: aut vnū vincit reliquū: ſi ſint equalis virtutis ⁊ ſint approximata iſta corpori hñti vnum vbi vtrūqꝫ alterū impediret. ita ꝙ neutrū ageret ad quendā effectuꝫ me⁹ in quo paſſum nō magis aſſiſ̄aretur vni q̄ꝫ alteri. Eodē mō dico ꝙ qñ ſunt approximata eidē corpori in diuerſis locis exñti iuxta regulā tertiā. ſi āt nō ſūt eq̄lis virtutis: ita ꝙ vnum ſimpliciter aſſiſ̄et ſibi paſſum: vel magis q̄ꝫ alterū: tunc eodē modo erit ſi ſint in diuerſis locis. qꝛ nō eſt magl difficultas ſi ſit ſic q̄ꝫ ſic q̄ꝫ ſi ignis ⁊ aqua ponerēt̄ ſimul: ⁊ nō negatur poſſe fieri a deo. ⁊ ideꝫ corpus approxiatū igni ⁊ aq̄ qḋ corp⁹ hꝫ idē vbi: qḋ. n. oporteret ibi dicere ad vitādū ꝯria ī eod̄ paſſo hoc facilius vel eque facile vitare poteſt quicūqꝫ. Ad ſꝫam ꝓpōꝫ de fame ⁊ ſaturitate ⁊ ſic de alijs. dico ꝙ fames eſt appetitus calidi ⁊ ſicci. ſitis vero frigidi ⁊ humidi. iſte āt appetitus: vel eſt naturaliſ vel voluntari⁹ ſenſitiu⁹ ⁊ ſiue ſic ſiue ſic dicit aliquid abſolutū. illud g̊ nō variat̄ ad variationē vbi ex prima ꝓpōe. et ꝑ ꝯñs ſi hic ſatiaret̄ ⁊ ceſſaret appetitus ceſſaret ⁊ alibi: lꝫ nō ex cibo ſumpto hic: ſicut ſtatiꝫ de morte dicet̄. Ad aliā ꝓbōꝫ de morte ⁊ vita dico vnuꝫ generale ⁊ poſtea applicabo. qꝛ tam mors q̄ꝫ vita dicunt aliquid abſolutū priuatiū vel poſitiuū. nō variant̄ per ꝯñs ꝑꝑ variatōꝫ vbi: iuxta primā ꝓpōꝫ. ſi g̊ morit̄ hic: morit̄ et ibi: ſed tñ nō ſequit̄ vulnerat̄ hic: g̊ vulnerat̄ ibi. qꝛ vulneratio dicit dionem q̄ꝫdam continui: ut hic ab aliquo diuidente hoc. ſed tñ verū eſt ꝙ ſi hꝫ vulnus hic hꝫ ⁊ alibi. tunc dico de gallina ꝙ ſi comeditur hic nō remanet alibi ⁊ nō morit̄ alibi. niſi qꝛ hic nō occidit̄ a comedēte.

Ad aliud de tēperie ⁊ intēperie aeris ſanitate ⁊ infirmitate. pꝫ per tertiā ꝓpōꝫ. videas enī qūo ſe hñt facientia tēperiē vel intēperiē ſanitatē vel infirmitatē approximata alicui corpori exñti in vno loco: puta ſi vnū vinceret aliud vel ſint equalis virtutis. qꝛ eodē modo ipa ſe hēbunt ad idē cor⁹ in diuerſis locis poſitū.

Ad rōes alterius doctoris. ad primā dico ꝙ locū ⁊ locatuꝫ eſſe ſimul pōt eſſe multipliciter vno modo ſimultate pñtialitatis: ſic ꝙ locatū ſit pñs loco. ⁊ iſto mō bene ſunt ſimul. qꝛ vnuꝫ

ab altero non est precisuȝ nec sepatuȝ. alio mō simultate adequationis sic ꝙ vnū alteri adequetur ꝛ isto mō etiā bene sunt simul. 3°: sub tali simultate sic ꝙ ipsum locatū nō possit adequari nec cōmensurari alicui alteri loco ꝛ sic ñ sūt simul. Ad secundā dico ꝙ duab⁹ mutationibus alterius ꝛ alterius spēi si sint ad termios alterius spēi: ꝛ eiusdē: si sint ad terminos eiusdē speciei vnde motus non habet maiorē icōpossibilitatē ꝗ̄ȝ termini. cū ergo termini sint icompossibiles: ꝛ mot⁹. Ad illā propositioneȝ. qꝛ duo accidētia ꝛc̄. dico ꝙ verū est de accñtibus perfectis vel se habentibus per modū actus primi. non sic motus. Ad confirmationē qꝛ termini motus sunt incōpossibiles: verū ē de terminis motus primis. non aūt de termis cōcomitantibus. termini primi cuiuslibet motus sunt habitus ꝛ priuatio. cōcomitantes āt sunt qui coniūguntur cū predictis: ꝛ isti possūt eē positiui. Ad confirmationē secūdaȝ nego assumptū. Ad tertiā rationē concedo maiorē ꝼm eandē partē. sed nego minorē. ad primā ꝓbationē de cibo ꝛ alimento. dico ꝙ idē fieret si duo stomachi ibi eēnt in eodē loco ꝛ cibus ille eēt in vtroqȝ termino: tunc enim vel totaliter virtus vna vinceret aliā ꝛ totū conuerteret in suū corpus vel essent equalis virtutis ꝛ tūc eq̄liter conuerterent de alimento hoc in suū corpus ꝛ illa in suū: ita ꝙ eodē modo sicut hēres ibi dicer̄ de stomachis aīalium simul exñtib⁹ ꝛ cibo recepto in vtroqȝ: ita dico hic iuxta ꝼam propōȝ. Ad aliā probationeȝ de ignibus approximatis vni ligno. pȝ per aliā regulā. eodeȝ mō .n. est. sicut ḡ illi ignes duo eēnt approximati ligno in vno loco exñti. vide igitur tunc qūo se hēbunt eidē ligno in diuersis locis exñti ꝛc̄.

Ad aliud de paruo igne ēt pȝ per tertiā regulā. qꝛ eodē mō quo se haberet ille paruus ignis exñs in vno loco ad illa plura ꝯbustibilia sibi approximata eodē modo se hēbit ipse in diuersis locis exñs ad illa plura cōbustibilia sepatī sibi approximata. vide ḡ qūo ibi. qꝛ eod°: ꝛ hic

His visis ad rōes principales respōdeo. Ad primā dico. ꝙ non est impoı̄e quin relationes opposite possint inesse eidē ꝼȝ diuersa fundamenta. illa ḡ vbi que sunt quasi fundamēta illaꝝ oppositaꝝ relationū possūt eē cause ꝙ alicui insunt eē relationes. nō igir̄ ē incōueniens corpus hñs vbi superi⁹ ꝛ inferi⁹ eē superius ꝛ inferius. Nec mireris ꝙ respectū inferioꝝ ꝛ superioꝝ possit fundari in vbi: licet vbi sit respectus. qꝛ vnus respectus pōt sic in altero fundari. declaratur predicta solutō ex°: qm̄ idē potest alicui eē sile ꝼm albedinē: ꝛ dissimile ꝼm scientiā. Ad aliā rationē ꝙ idē moueretur ꝛ quiesceret. dico ꝙ moueri ꝛ quiescere ꝼm locū si est simul cū ipso vbi vel posterius variabitur ad variationē vbi iuxta predictas respectiuas: ꝛ ita poterit in vno vbi quiescere localiter: ꝛ in alio vbi non quiescere. quoniam quiescere hic localiter nihil aliud est ꝗ̄ȝ habere continue idē vbi hic ꝛ nunc ꝛ prius: ꝛ moueri localiter nihil aliud est ꝗ̄ȝ habere aliud ꝛ aliud vbi: sicut autē est possibile ꝙ idē corpus hʼ habeat vnum vbi ꝛ alibi plura. sic poterit in vno loco quiescere ꝛ in alio moueri. Et si arguas. ergo in vno vbi posset moueri ad seipsum ut ē i alio vbi: ꝛ ita accederet ad vbi in quo iaȝ est. et tunc vel expellit seipsum de primo vbi: ꝛ tunc esset impossibile sibiipsi ꝼm locum: vel nō expellit: ꝛ ita duo corpora simul. similiter si esset animatū posset seipsum mouere pellendo ꝛ trahendo ꝛ posset per seipsum idē homo hñs mille vbi facere coreas ꝛ maximū exercitiū in cāpo ꝛ multa alia que videntur miranda ꝛ stupēda. ꝛ iterū loqui ꝛ tacere ꝛ currere ꝛ disputare cū seipso. dico ꝙ ista sunt puerilia. si eniȝ queratur ratio eorum de quibus agitur non ē difficultas. respōdeo igitur ꝛ dico ꝙ ideȝ corpus non expellit primo se: nec sequitur qd̄ dicis: ꝙ duo corpora eēnt simul. quoniā sunt vnū. Ad alia que adducuntur de corea ꝛ exercitu nō video impossibile deo. ꝛ ad aliud de fabulatione ꝛ disputatione cū seipso. dico ꝙ si loqui presupponit actū imaginationis vel intellectus ꝛ ille qui idē est in pluribus locis ille talis act⁹ erit vbicunqȝ ipse fuerit loquens. si autē loqui nō est nisi formatio vocis per instrumēta naturalia in aere percusso poterit hic formari vox et ibi non. ꝛ ibi tacebit ꝛ ibi loquetur. et alibi tenebit tenorē ꝛ hic discantabit. ꝛ hic extra aerē exñs attrahit aerē: ꝛ in aqua existens non poterit attrahere aerē. ita etiā concedo ꝙ ut est i vno vbi poterit mouere corpus suū ut ē ī alio vbi: pellēdo vł trahendo. quoniā propter idētitatē corporis non aufertur ratio mobilis nec moti ab ipso. Et si arguitur. mouetur. ergo ñ quiescit. vł quiescit. ergo non mouetur. ergo simul quiescit ꝛ non quiescit: ꝛ ñ mouetur ꝛ mouetur. Respondeo ꝛ dico ꝙ quiescere hic vel in isto loco non infert simpliciter non moueri. sed infert non moueri in hoc loco vbi quiescit: ita ꝙ iste affirmationes quiescere ꝛ moueri ñ inferunt istas oppositas negationes: imo ē fallacia consequētis: qꝛ añs verificatur in respectu vnius termini. ꝛ cōsequens negat respectu cuiuscūqȝ. per hec pȝ ad vnā aliā probationem principalis rationis de aliquo visibili. quoniā simul videretur ꝛ non videretur. non enim sequitur non videtur hic. ergo non videtur. sed ē fallacia consequentis.

Consequenter queritur Utrꝝ vacuū possit eē in natura. ꝛ videtur ꝙ sic. qꝛ mobile qd̄ mouetur vel recipitur in pleno vel in vacuo. non in pleno. quia tunc duo corpora es-

ſent in eodē loco ſimul.ḡ ī vacuo qđ ē ꝓpoſitū.

Jtē arguit̄ per experimēta.expertū eſt eniꝫ ꝙ vas plenū cineribus tantū recipit de aqua. ſicut ſi eēt ſine cineribus:qđ nō eēt niſi in cineribus eſſent alique vacuitates in quibꝰ aqua reciperetur. Jtē ſi ponatur candela in vaſe cꝰ infima pars firmet̄ in parte inferiori vaſis pleni aqua ita ꝙ flāma excedat bene aquā ī quātitate palmi ⁊ poſtea ſuperponat̄ vrinale.exꝑtū eſt ꝙ extinguitur candela :ex quo ſequitur ꝙ ſit dare vacuū.pꝫ:q2 quero quid occupat locum flāme ignis iā extincti:non aqua de nouo generata vel preexiſtens.qm̄ in centuplo ē rarior ignis ꝙ̄ aqua.⁊ per ↄñs maiorē locū occupabit ꝙ̄ aqua.ſilr̄ excedit raritatē aeris in decuplo.⁊ per ↄñs idē argumentū erit de aere.ḡ in aliqua parte ē vacuū.ſ.vbi erat flāma. Cōfirmatur.q2 flāma corrūpit partē aeris ⁊ ibi ñ pōt aqua generari per actiōꝫ ignis:nec aer tm̄ rarefieri. Jtē accipiatur aliqđ vas duri metalli ⁊ impleat̄ aqua ī tp̄e frigido ſi accidat cōgelatio prius cōgelabitur pars ſuperior et ipa congelata minorē locū occupabit.ḡ infra latera relinquitur vacuū.qm̄ ſupponitur ꝙ nō poſſit ſubintrare aer:⁊ ſuppono ēt qđ eſt manifeꝰ ꝙ oē qđ cōdēſatur minorē locū occupat. Jtē accipiātur due tabule rotūde oio plane:ita ꝙ applicentur adinuicē ſine aliquo medio:⁊ ſuppono ꝙ ſint eiuſdē ſpiſſitudinis ⁊ pōderoſitatis:vtraqꝫ pars ſuperioris tabule.poſtea ſuppono ꝙ filū affigatur centro tabule ſuperiori q̄ ſi eleuet̄ mediante filo ſequit̄ vacuū circa ꝑtes centrales.ꝓbatur ſic:prius enim aer extrinſecus prouenit ad partes circunferentiales ꝙ̄ centrales.ſimul tñ ⁊ equalr̄ diſtat tabula ſupior ab inferiori ſ̄m oēꝫ partē.ḡ in illo priori erit dare vacuū.et ſi diceretur ꝙ ſ̄m ph̄ꝫ 2º de aia corpora nō pñt ſe tangere in aqua vel in aere: niſi mediante aere vel aqua. ⁊ ideo diceret̄ ꝙ aer intercipitur qui multipliciter rarefit. Cōtra.ſuppono ꝙ ille tabule cōſtringant̄ adinuicē in loco frigidiſſimo vbi aer nō poſſit rarefieri minus ꝙ̄ ſufficiat ad replendū quouſqꝫ aer extrinſecꝰ occurrat:vel ēt ſuppono ꝙ ille due tabule ſint ferree ſiue etiaꝫ ignite.certum ē ꝙ tunc non dimittent intercipi aereꝫ.q2 propter eoꝝ actiuitatem totum corrūperetur.ſuppono etiam ꝙ hec ſuperior tabula applicetur aque. certum eſt ꝙ tunc nihil intercipitur ⁊ tunc redibit difficultas. Jtē vacuum eſt ſpaciuꝫ ab omni corpore ſeꝑatum:poſſibile tamen recipere:ſed ſpatium vltra celū eſt huiuſmodi ut certum eſt per theologos. Jtē prius poteſt abſolui a ſuo poſteriori.ſed locus ē ꝑor oī lōto.ḡ ⁊c̄.

In oppoſituꝫ eſt Ariſto.in hoc caplo probās ex intentione non eſſe vacuum in natura.

Reſpondeo vbi ſic proceditur.primo videbitur ſi ē poſſibile dare vacuum.2º:ipſo poſito poſſet in ipo eſſe motus. Quantum ad primū premitto qđ intelligo per vacuum:vbi dico ꝙ per vacuum nihil aliud intelligo niſi ſpatiū ab omni corpore ſeparatum.tamen aptum natū recipere corpus:⁊ hec videtur doctrina Ariſto. 4. huius. Hoc ꝑmiſſo videntur ponende due propoſitiones. Prima eſt.ꝙ ſecūdū naturam non poteſt dari aliquod tale ſpatium ab omni corꝑe ſeparatum ſecundū naturaꝫ poſſibile recipere illud tale corpus.hoc probatur.omnē locatuꝫ habet naturaliter aliquā conuenientiaꝫ naturalē cum ſuo loco naturali.ſed nullum corpus locatum poteſt habere aliquā conuenientiam naturalē cum tali ſpacio ſeparato ipſius receptiuo.ergo non poteſt poni aliquod tale ſpatiū ab omni corpore ſeparatum corporis receptiuū qđ ſit locus eius.maior patet per Ari.4.huiꝰ. ⁊ apud omnes ph̄os eſt ſatis clara.minor etiā patet.q2 tale ſpatiū ſeparatuꝫ nullius eſt nature.non enim videtur eſſe niſi quedaꝫ priuatō. ergo ⁊c̄. Jtē ſequeretur ꝙ iſta corpora inferiora non poſſent ſaluari nec cōſeruari hoc īpoſſibile eſt per naturam.ergo .probatur conſequētia:nam ſecundū Ari.primo methauroꝝ latio inferior coniungitur lationi ſuperiori ut tota virtus inde gubernetur. ⁊ ſtat in hoc ꝙ cum agens ⁊ patiens in natura vel per ſe vel per aliud ſint approximata ſic ꝙ ſi aliquod debeat īferius conſeruari virtute alicuius planete. ꝑmo planeta diſponit aerem ⁊ alterat. ⁊ per cōſequens fit conſeruatio in iſtis inferioribus.

Secūda propoſitio eſt iſta.ꝙ credo ſaluo iudicio meliori ꝙ ſtante vltima ſpera deus poſſet omnia corpora intermedia ⁊ infra ſperā corrumpere. hoc probatur ſic. quecunqꝫ creata a deo ſunt eſſentialiter diſtincta ⁊ abſoluta: et vnum ab altero non dependet:deus pōt vnuꝫ conſeruare omnibus aliys corruptis ⁊ anihilatis.ſed celum ⁊ iſta inferiora ſic ſe habent: ut patet.celum enim eſt abſolutum ⁊ eēntialiter diſtinctum ⁊ non dependens ab iſtis inferioribus.ut patet.ergo ⁊c̄.non ergo videtur impoſſibile quin deus poſſet facere:licet eſſꝫ contra naturā.ꝙ a terra vſqꝫ ad celū non eſſet aer nec ignis nec aliquod aliud corpus.ex quo ſequit̄ ꝙ per potentiaꝫ diuinā poteſt eſſe ſpatium ab omni corpore ſeꝑatum aptuꝫ recipere corpus: deus enim iteruꝫ poſſet creare terraꝫ ⁊ aerem ⁊ alia.⁊ talia eſſe infra celū ſicut prius:⁊ om̄es rationes que fierent contra hoc procederent naturaliter:ut ſi applicarētur predicte due rationes precedentis propoſitionis.

Quantum ad ſecundū articulū vtrū in vacuo poſ

sit esse motus: dicitur cõmuniter ꝙ non: imo si lapis poneretur in celo: ⁊ a celo vsqꝫ ad terrã nullum eēt corpus intermediũ simul essꝫ in celo ⁊ in terra. probatur primo sic. qꝛ talis motꝰ vel esset naturalis vel esset violentus. non naturalis. qꝛ in vacuo nulla est natura. quoniaꝫ motus naturalis determinatus est quantum ad differentias naturales que non possunt eē in vacuo cũ dicat solam priuationē nec violentus. ꝓbatur de proiectis. quoniã cuꝫ proiecꝰ a proyciente dimissum fuerit non habet vnde moueatur in vacuo: cũ proiectio fiat in aere vt sagitta proiecta moueť a partibus aeri. Itē arguitur ratione que reputatur demonstraꝰ ꝑ Ari. qualis est proportio medy ad medium in subtilitate et spissitudine eadem est proportio motus ad motũ in velocitate ⁊ tarditate ⁊ temporis ad tēpus in longitudine ⁊ breuitate. sed posito ꝙ aliquod corpꝰ moueať per medium vacuum ⁊ per mediũ plenũ: nulla erit proportio medy ad mediũ in subtilitate ⁊ spissitudie cum in vacuo nulla sit subtilitas nec spissitudo. ergo per consequens nulla erit ꝓportio motus ad motuꝫ in velocitate ⁊ tarditate. nec per consequens tēporis ad tēpus in longitudine ⁊ breuitate: sed omnis tēporis ad quodcũqꝫ tempus dicitur esse aliqua proportio. ergo oportet ꝙ alterũ istorũ sit in non tēpore. sed motũ eē in non tēpore est impossibile. ergo impossibile est in vacuo eē motũ. Itē positis duobus descendentibus per idē medium eiusdem figure existentibus que est proportio grauitatis ad grauitatē eadē est proportio motus ad motuꝫ quantũ ad velocitatem ⁊ tarditatem. si ergo esset motus in vacuo vnuꝫ graue velocius ñ descenderet q̃ꝫ aliud. hoc est impoľe. quoniam magis graue eo descendit volocius: quoniam est potentius ad scindenduꝫ. sed in vacuo non oportet ipsum scindere. Itē si motus fieret in vacuo mobile moueretur ad omnem partem: vel ad nullã. quoniã qua ratione ad vnaꝫ. eaď ratione ad aliã: sed ad omnem non potest. ergo ad nullam: ⁊ ita non esset ibi motus sicut etiã nec quies. qꝛ non est magis ratõ quare quiesceret in vna parte ⁊ nõ in alia. Ad istas ratõēs respõdet Gerardus odonis. quoniã non videť cõsonum intellectui ꝙ si deus destrueret totũ aerem ꝙ lapis simul esset in terra ⁊ in celo si caderet de celo. potest etiã sic probari. quoniã si ĩ vacuo nõ posset esse motus: hoc nõ esset nisi ꝑ resistentiã medy ad ipsum mobile. ista propositio videtur Aris. in quarto huius qui ponit ꝙ successio in motu causatur ex resistentia medy ad ipsum mobile: sed sine ista resistentia potest esse motus ⁊ successio in motu. ergo ⁊c. minor ꝓbatur. quoniã secundũ veritatē ⁊ secundũ oēs theologos angelꝰ potest moueri de celo ad terram motu successiuo. lꝫ hoc non sit pħo manifestum. ⁊ tamen ista successio nõ fit ex resistentia medy cum nõ sit corruptibilis. ergo ⁊c. vnde fuit dictũ in prima questione primi huiꝰ ꝙ successio in motu potest causari vel ex resistentia medy vel ex parte termini qui non est natꝰ acquiri īptibiliter vel ex parte finitatis mobilis. ex sua enim finitate nõ est natum acquirere aliquē terminum totuꝫ simul. Itē omne qď transit de extremo in extremuꝫ prius attingit mediuꝫ. sed vbi est prius ⁊ posterius ibi est tēpus: vbi autem tempus ibi successio. ergo ⁊c.

Itē suppono ꝙ esset vna asta magna affixa ĩ terra: ⁊ suppono ꝙ stante vacuo a celo vsqꝫ ad terraꝫ aliquis lapis moueretur sic a capite lãcee ⁊ aliquis alius lapis eiusdē quantitatis ĩciperet etiaꝫ simul moueri a medio istius aste. tunc quero aut ille lapis qui mouetur a medio lancee est prius in terra q̃ꝫ ille qui mouetur a capite vel simul: nõ enim simul: quoniaꝫ quãdo lapis qui mouetur a capite ē vbi erat lapis alter: puta in medio: lapis qui erat in medio: ľ aliquid transiuit vel nihil: si nihil. ergo non siľ inceperunt moueri qď est contra suppositum. si aliquid transiuit. ergo prius est in terra q̃ꝫ alter: sed vbi est prius ⁊ posterius ibi ē successio. ergo ⁊c. Ad predictas rationes Ari. respõdet dictus doctor. licet rationes nunc adducte nõ sint sue. Ad primã dicit. ꝙ motus naturalis ⁊ violentus possunt eē in vacuo: ⁊ quando dicitur ꝙ motus naturalis determinatur naturalibus differētys dicit ꝙ differētie motus naturalis sunt ĩ medio ⁊ ĩ mobili. ista ergo naturalitas potest eē ex parte mobilis: ⁊ etiã ex parte terminoꝝ ad quos mouetur: motus etiã violentus potest eē in vacuo. ⁊ quando dicitur ď motu proiectorum: dico ꝙ melius fieret in vacuo q̃ꝫ in pleno propter resistentie carentiaꝫ. et quando dicitur ꝙ res proiecta in vacuo nõ haberet a quo moueret sicut in pleno: dico ꝙ res proiecta mouetur naturaliter virtute proyciētis ⁊ non a partibus medy per qď fertur. qď apparet de sagitta proiecta per aerem. vnde non potest intelligi vel dici ꝙ moueatur propter ĩpulsum partiũ aeris. sensibiliter enim appareꝫ ꝙ aer non facit illuꝫ motuꝫ: sed magis prestat ipse impedimentũ. ergo ⁊c. Ad secundũ dico illa propositio maior est falsa. quoniã nõ oportet eandē proportioneꝫ esse medy ad medium in subtilitate ⁊ grossitate qualis est motus ad motũ in velocitate ⁊ tarditate: ⁊ temporis ad tempus in longitudine ⁊ breuitate. Cuius ratio est quoniã successio motus non solaꝫ est ex resistentia medy ad mobľe vel motoris ad motũ vel ad qď mouetur: imo potest eē ex ordine formarũ acquisitarũ naturaliter ordinataruꝫ sicut apparet in motu corpoꝝ supercelestium vbi nulla ē resistentia medy ad mobile vľ motoris ad ipm corpus qď mouetur cum nullum

medium ibi fuerit. Et si dicatur q partes po ris resistunt partibus posterioribus. idem po/ test dici de motu grauiū facto in vacuo q par/ tes priores resisterent posterioribus: qd absur dum est. Ad tertiā dico. q differētie tardita/ tis vel velocitatis prouenire possunt: sicut ra/ tio supponit ex differētia grauitatis maioris: vel minoris supposita in deteriatione medij. et tunc dico q successio que causatur ex solo ordi ne ipsorum vbi acquirendorum potest velocitari se/ cundū magis et minus ex sola dria grauitatis maioris vel minoris in mouētibus. Ad quar/ tum dico. q nō mouetur ad omnē partem: nec ad nullā. sed solū ad illā ad quam determinat grauitas vel leuitas: puta ad circūferentiam: vel mediū nec quiesceret sic quousqz eēt in cē/ tro si eēt graue vel in circūferentia si eēt leue. si autē vis tenere opinionē Ari. potes respōde re ad rationes Ari. ut supra. qz forte loquebat disputatiue. si autē vis tenere aliā partem po/ tes respondere ad alias rationes: ad primā ra tionē. s. de motu angeli q loquendo phice et se cundū naturā vel viam phi q angelus non po/ test moueri. omne enī qd mouetur est diuisibi/ le sm ipsum. 6. huius Ad 2m concedo q pri9 natura est in medio q̄ in extremo. non tamen prius tēpore. Ad 3m dico. q sequendo illā vi am ois transitus negatur. vnde ratō est Aris. q si eēt dare vacuū qua ratione transiret mo bile vel moueretur ad vnā partē eadem ratiōe ad aliā: et sic posito vacuo nullus posset eē trā/ situs. potest ergo sic dici ad hoc tenendo viam phi. Sed quid est tenendū sm veritatē videtur vere mihi ponendū q deus posset ponere va/ cuū: et si vnus lapis caderet de celo ad terrā ta lis descensus non eēt in instanti propter maxi mā distantiam inter celum et terram.

His visis respondeo ad rationes pn cipales. Ad primā dico. recipitur in pleno: nec sequitur duo corpora es se simul ut tu dicis. qz vno aduenientе alterū recedit. Ad 2m de cineribus. dico q tria con currunt que sunt causa huius. vnū est q par/ tes cineris includunt multas partes aeris que repelluntur in infusione aque. aliud est. quia cū humidū aque sit terminabile non proprio termino: sed bene alieno. ideo minorē locum oc cupat. Tertiū est. q cōtraria apta nata sunt agere et pati adinuicē: sed inter cineres et aquā ē contrarietas qualitatū ratōne cuius accidit contrarietas ex vtraqz parte. ideo illa tria suffi ciunt in ratione vnius cause efficientis. Ad tertium de candela dico q hoc posito q aqua ascēderet et aer rarefieret. et ideo nō oportet q generetur de nouo nec aer nec aqua. Cōtra. qz contra naturā aque est ascendere cū sit grauis. Dico q licet sit contra naturā particularem q graue ascendat tamen qm natura particulari

nata est obedire nature vli et regimini totius vniuersi qd maxime abhorret sui dissolutionē et interruptionē: ideo hoc fit ne vacuū relinqt. Ad 4m dico. q si eēt aliqd tale vas in quo nō posset intrare aer q vas rūperetur virtute to/ tius vniuersi: et in tm natura vacuū abhorret. Ad 5m dicitur. q ibi intercipitur aer quātū/ cūqz loco frigido applicetur siue calido saltem virtute regitiua totius vniuersi. qz aer postea rarefit et simul cum aere circūstante sufficit ad replendū locū. et si nō eēt possibile adhuc virtu te regitiua totius vniuersi non erit posse vnam ab alia eleuari: cū dicitur q applicetur tabula aque: dico q circa partes centrales tabule in/ sequetur tabula p tm spacium per q̄tum pōt aer locū illū attingere et replere: et volenti expe riri hoc erit manifestū. Ad 6m dico. q sm ve/ ritatē et sm theologiā hoc est bñ verum q de9 posset facere mundū maiorē q̄ sit. hoc autem a phis non conceditur. vniuersum in quam scdm phum est perfectum et sibi repugnat additio. Ad aliud arguit de poli non sm naturam: sed apud potentiā diuinā: lz enim subā sit prior oi accidente: non tamen potest ab omni separi: lz igitur locus sit prior omni corpore locato. n tm pōt separi ab oi: sed bene ab isto vel ab illo.

Irca capitulum de tē pore queritur p. vtrū tps sit aliqua entitas preter aiam existens. et videtur q non. qz cuius/ cūqz totius partes nō sunt preter aiam: nec ipm est preter aiam: sed partes tēporis nō sunt pre ter aiam. g et c. maior pz. qz totū dependet a suis partibus. minor probat. qz partes tpis sunt p/ teritū et futurū: et tm preteritū et futurū nō sūt: qm qd fuit vel erit: nunc nō est. Cōfirmatur. omne cōstitutū ex partibus si est in actu requi rit oēs partes in actu: sed partes tēporis n sūt in actu. ergo et c. Itē illud cuius eē cōsistit pre cise in ordine nō entis ad nō ens: illud tale nō est aliqua entitas preter aiam: sed tps est hi9. g et c. maior pz. et minor probatur. qm tps consi/ stit in ordine preteriti ad futurū: que non sunt Itē impoēe est: q vni et eidē enti reali debea/ tur realiter cōtinuitas et discretio: sed tpus est quid cōtinuū: et dicit etiā discretionē cū sit nu/ merus motus. g et c. maior pz. qz sunt distincte et opposite drie q̄titatis. Itē numerus est ab aia: sed tps est numer9. g et c. maior pbat iferi9 in hoc 4o. minor ēt pz in eodem 4o per Ari.

Ad oppositum mot9 ē pter aiam. g et tps: aīns pz. qz si nullus ite9 eēt adhuc eēt mot9 asini et asin9 moueret: ɔña pbat. qz tps ē pa mot9 et msura.

Respondeo vbi sic pcedā. p vide bitur quid sit temp9 secūdo si est preter animā. tertio mouebo aliq dubia circa tempus. Quantum ad primū ē

sciendū φ tp̄s pp sui minimā entitatē ē nobis multū immanifestuȝ. vñ Augus. ii° ↄfes. c. ii° sic dicit. dñe vsq nunc nescio quid sit tp̄s. ipsius ḡ entitatē ꝛ ꝓpriā diffinitiōȝ hr̄e nō possumus ī hac via: sed sufficit mō descriptorio eꝰ naturaȝ aliqualr̄ inuestigare: ꝛ iō sciendū φ est opinio aureoli qui ponit φ tp̄s nihil aliō est ꝙ successio motꝰ: siue oīum succedentiū: vñ est mora siue successio motus ꝛ oīum mutabiliū. ꝛ hoc ꝓbat. tp̄us formalr̄ nō est nisi prius ꝛ posterius ↄtinuitate addita: sȝ prioritas ꝛ posterioritas nō sunt aliud formalr̄ ꝙ quedā successio hn̄s partes priores ꝛ posteriores. ḡ ꝛc̄. maior pȝ. qm̄ tp̄s nō est formalr̄ aliud ꝙ preteritū ꝛ futurū. sed hec formalr̄ nō sunt nisi prius ꝛ posterius. vñ preteritū nō est aliud nisi quedā prioritas respectu futuritiōis ꝛ p̄ntialitatis. minor pȝ. qa successio nō est aliud ꝙ hoc pꝰ hoc: ꝛ instans p̄us transiens futuꝝ excedens. successio ḡ nihil aliud est ꝙ illa prioritas ꝛ posterioritas. ꝛ hec videt̄ intentio augus. ii° cōfes. ca° ii° tp̄s nō est aliud ꝙ discretio successiuoꝝ. dicit discretiōeȝ que idē videt̄ eē qō successio. nō dicit āt extensionē qm̄ hoc nō videtur eē nisi in permanentibus. Itē auicē. in z° libro suoꝝ phicoꝝ dicit φ tp̄s nō est nisi cōtinuitas motꝰ: nō cōtinuitas ꝑmansiua. ḡ successiua. hoc āt nihil ē aliud ꝙ successio. ḡ ꝛc̄. Alr̄ dscribit tp̄s Landulphꝰ dicēs φ tp̄s ē ꝙtitas cōtinua successiua ꝛ mora motꝰ distincta ab eo quo īfingit̄ prius ꝛ posterius ad mēsurandū motū. Alr̄ dico vbi sciendū. φ in tp̄e ē aliquid materiale ꝛ aliqd formale. ē. n. sp̄ēs gn̄is ꙙtitatis ꝛ in qualȝ sp̄ē est reperire ista. materiale igit̄ in tp̄e est illud in q̄ cuȝ aliis cōuenit: ꝛ hoc est ꙙtitas siue cōtinuitas. formale vero ē illud ꝑ qō dr̄t. ꝛ hoc est hēre ꝑtes successiuas ad instans itrinsece copulatas: ꝛ hoc solū sibi cōpetit ꝛ nulli alteri. Ex his igit̄ duobꝰ possumus describere sic ip̄m tp̄s. tēpus est ꙙtitas cōtinua successiua hn̄s ptes q̄ sunt preteritū ꝛ futuꝝ ad instans intrinsece copulatas. vñ cōtinuitas motꝰ ē alia a cōtinuitate tp̄is. ꝓbat̄ sic. cōtinuitas cꝰ cōtinuatiuū est alteriꝰ rōis ip̄m est alteriꝰ rōis: sed cōtinuatiua tp̄is et motꝰ sunt alteriꝰ rōnis ꝙ instans ꝛ mutatum esse. ergo ꝛc̄.

Quantū ad zꝰ articulū. p̄ ponā ↄclusionē intentā. z° ad eꝰ declaratiōȝ ponā quedaȝ preambula. cōclusio igit̄ est ista. φ tp̄s hȝ eē formalr̄ ꝛ ꙙꝰ ad eꝰ totā entitatē ex̄ aiam. vñ nō imaginor. sicut quidā φ sit formalr̄ ab aia ꝛ materialr̄ p̄ter aliā: qm̄ ex entitate ex̄ aiam ꝛ in aia nō fit aliqua entitas pono igit̄ φ est oī actu intellectꝰ circunscripto: hoc ꝓbat̄ sic: nꝰ effectus īmediatus ab ente ex̄ aiam: vtputa a deo: dr̄ eē effectus intellectus mei vel tui vel cuiuscūq: sed tp̄s est hꝰ per augustinū super genesiȝ ad lr̄aȝ. ḡ ꝛc̄. Itē sine oī effectu aīe pōt eē realis transitus a ↄ̄rio ī ↄ̄riū ꝛ ↄ̄dictorio in ↄ̄dictoriū: sed hoc nō pōt eē sine tp̄e. ḡ ꝛc̄. maior pȝ. qm̄ aqua oī actu intellectus circūscripto pōt fieri de calida frigida ꝛ de frigida calida. minor ꝓbat̄: qm̄ talis transitꝰ a cōtradictorio in ↄ̄dictoriū ꝛ a ↄ̄rio in ↄ̄riū supponit nc̄cīo vtrūq ↄ̄dictorioꝝ vl' ↄ̄rioꝝ nullo mō eē simul. sed vnū priꝰ ꝛ aliud posterius que sūt ip̄m tp̄s. supponit ēt qn̄ ꝛ qn̄. qn̄ āt est ex adiacentia tp̄is. ḡ ꝛc̄. Itē in eo nō est tp̄s s̄ȝ eē formale ꝓpriū in q̄ opposita tp̄is nō hn̄t oppōȝ ꝛ repugnantiā in eē apprehenso: sed opposita tp̄is nō hn̄t repugnantiā oppositā in eē apprehēso. ḡ ꝛc̄. maior ꝓbat̄. qm̄ q̄cūq opponunt̄ habent oppōȝ in illo in quo hn̄t suū eē formale. verbi gratia. albū ꝛ nigrū sunt opposita ꝛ hn̄t esse in sensu ꝛ in intellectu obiectiue: ꝛ in me° ꝛ in causa ꝛ in subiecto ꝛ nullā oppositiōȝ hn̄t in intellectu: qm̄ sil' p̄nt intelligi. nec in visu: qm̄ simul p̄nt videri: nec in cā: qm̄ ibi simul p̄nt eē. nec in me° per eandē rōȝ: sed tm̄ hn̄t oppositioneȝ in subiecto vbi est eē formale eoꝝ. minor ꝓbatur. qm̄ opposita tp̄is s̄m Augus. ꝛ ph̄m 4° phicoꝝ sunt prius ꝛ posterius. ista āt in apprehēsione aīe sunt sil' natura. i. in naturali intelligentia: vt hr̄ in predicamentis. 4° sic. in illo nō est tp̄s formalr̄ a quo vel in quo oīa tp̄aliter gesta nō hn̄t siltatē prioritatē ꝛ posterioritatē: sed h̄ hn̄t in eē apprehenso. ꝓbat̄ minor. qm̄ illa que fuerunt sil' facta vnū pōt intelligi sine alio vel prius alio. illa ēt quoꝝ vnū fuit prius alio p̄nt sil' intelligi. vel posterius factū pōt intelligi p̄us. ḡ ꝛc̄. Itē nullū factū ab aīa est veruȝ ens reale: sed illud qō nō est ens reale nō est de cōsideratione phici. ḡ a p̄ ad vltiꝰ tp̄s nō est d̄ cōsideratione phici. qō est falsū. Pro euidētia tn̄ hꝰ cōsideratiōis est sciendū φ tp̄s pōt sumi vl' ↄsiderari duplr̄. Uno mō ꙙꝰ ad eꝰ cōtinuitatē siue ꝑ illa extēsione in fluxu continua. ꝛ sic circa eꝰ cōtinuatōȝ nihil facit aīa. Alio mō ꙙꝰ ad eꝰ descriptionē prescindēdo. s. ꝛ distīguēdo illud qō preteryt quasi iā acquisitum ꝛ ꝑtransitū ab illo qō futuꝝ est ut in sui futuritione est ꝛ vnūqōq istoꝝ cōsiderando inter terminos ꝓprios preteriti ut preteriti ꝛ futuri ut futuri nō cōsiderādo ipsoꝝ cōnexionē in p̄nti indiuisibili: ꝛ sic hn̄t naturam discretoꝝ. ꝛ isto mō aīa se hȝ ad ista nō solū ut cognita sunt ab ea: sed quasi in tali eē cognoscibili preciso ꝛ discreto posita. talē. n. discretōȝ ꝛ precisionē non hn̄t nisi ab aīa. hoc ꝓbat̄. qr cuicūq ex natura rei inest cōtinuitas eidē ex natura rei nō inest discre° pȝ qm̄ sunt opposite dr̄e ꙙtitatis: sed tēpori ex natura rei inest cōtinuitas. ḡ impōle est φ sibi ex natura rei insit discretio. ista igit̄ discretio accidit tēpori. lȝ huius oppoꝰ Franciscus bleth: dicens φ cōtinuitas vel cōtinuatō est quid materiale in tp̄e. discretio vō est quid

formale ⁊ priꝰ nõ est ab aïa: sed zꝰ bñ: ita ꝙ ex
his duobꝰ entitas tp̄is integraẜ. Contra. qm̄
due dr̄ie eiusdē generis nõ pñt eandē rē cõsti/
tuere. Itē Ari. enumerans q̄ititates discretas
põit soiũ numerũ ⁊ orõnez. His premissis po
no aliqua preambula. Primuz est. ꝙ natura
cuiuslz cõtinui siue permanētis siue successiui
in hoc stat ꝙ eꝰ partes ad aliquod indiuisibile
intrinseco copulanẜ. pp qð hñt vnitatē ⁊ conti
nuitatē: quo facto in actu vel preciso ipsa non
hñt vltra cõtinuitatē. hoc pz. due. n. ꝑtes linee
copulanẜ ad punctũ ⁊ per ip̄m: quo preciso vel
facto in actu iam essent discõtinua. hoc etiã pz
per Ari. in predicamentis. zꝰ preambulũ ē.
ꝙ aliter hñt esse permanentia ⁊ aliter successi/
ua. permanentia inq̄ȝ ad eoꝝ actualē existētiã
requirunt oēs partes actualiter exñtes simul
nõ sic ãt successiua: sed solũ sufficit ꝙ eoꝝ par/
tes sint ad aliquod indiuisibile copulate ⁊ ex
cõnexione ad illud hñt eoꝝ existentiã. nõ eniz
requirunt ꝙ sint eoꝝ partes simul existentes.
Tertiũ preambulũ est. ꝙ lz instans non sit tē
pus nec pars tēporis: per existentiã tamen in/
stantis actualē tēpus dicitur esse in actu. vn/
de nõ requiritur ad hoc ꝙ tēpus sit in actu ni/
si ꝙ sit in actu aliqð indiuisibile cõtiuans par
tem priorē cũ posteriori. declaratur hoc exem:
lz enim caput hoïs nõ sit homo. tamen totꝰ ho
mo denomiatur crispus ex eo ꝙ crispitudo in/
format caput: siue est in capite. ex quibus patz
declaratio entitatis temporis.

Quãtum ad zꝰ articulũ vbi erãt ali
qua dubia mouēda. Pri
ma dubitatio est vtꝝ sit vnũ tp̄s oium rerum
tēporaliũ vel vtrũ repugnet formali rõni tēpo
ris multiplicari. Rñdeo vbi sciendũ ꝙ ē vna
opinio Aureoli que ēt videẜ ph̄i ⁊ ꝯmentatori
ꝙ oium tēporaliũ est vnicũ tēpus. ⁊ hoc ꝓbaẜ
sic a doctore. qz tp̄s cõstituitur per fluxũ ipsiꝰ
nunc. sed impoẜe est esse nisi vnũ nunc. ergo im
poẜe est esse nisi vnicũ fluxuz. ⁊ per cõsequens
nisi vnicũ tp̄s. maior pz in simili. ẜm enim ima
ginationē mathematicoꝝ punctus fluens cau
sat lineã. sic etiã nunc fluens causat tēpus. mi/
nor probatur. qz sequeretur ꝙ res francoꝝ nõ
posset simul currere ⁊ ego loqui. probaẜ. qz nul
le due actiones que sunt facte in alio ⁊ alio nē
possunt eē simul: sed si essent plura nunc. nõ es
sent facta in eodē nunc. ergo ⁊c. Eadē ratio
põt adduci de tēpore. nulle enim due actiões
facte in alia ⁊ in alia parte tēporis possunt esse
simul: sed si cursui petri ⁊ locutioni alexandri
corespõderet aliud ⁊ aliud tēps non eēnt fcē i
eadē parte tēporis vel in eodē tēpore. ergo pe/
trus nõ posset simul currere ⁊ alexander loq.
hec videẜ inten: ph̄i. 4. hꝰ qui ponit ꝙ idē ē tē
pus oium tp̄aliũ ⁊ oium que sunt in terra ⁊ in
mari. Illa opio nõ placet. iõ dr̄ alr̄. ꝑ cꝰ euidē/
tia est sciendũ ꝙ cũ tp̄s ꝯsequaẜ motũ. iõ sicut
motꝰ distinguiẜ sic ⁊ tp̄s. iõ est prima distinctõ
de motu. qz quidã est motꝰ cõis ⁊ primus ⁊ iste
est motꝰ primi mobilis qui regulat oēm alium
motũ. alius est motꝰ zꝰ particularis ut motus
mobiliũ particulariũ. Scða distictio est de
tp̄e. ꝙ tp̄s est duplex. quoddã cõe ⁊ gñale cu/
iuscũq̄ȝ motꝰ particularis per assistentiã men/
sure ⁊ motus primi mobilis: mensura per inhe
rentiã. qz soli illi inheret tanq̄ȝ subõ ⁊ nulli al/
teri: ⁊ istud est tp̄s corñdēs primo motui p̄mi
mobilis. Est ãt aliud tp̄us spãle ⁊ ꝑticulare
quasi specialr̄ ⁊ particulariter sumptũ ⁊ istud
ut sic corñdet motui particulari ⁊ sibi existen
ter inheret. Hoc premisso pono duas cõclusi
ones. Prima est ista. ꝙ oium tp̄aliũ est vnicũ
tp̄s: qð quidē ut dictũ ē est oium alioꝝ motuũ
mensura extrinseca. H̄ ꝓbaẜ. oium motuũ ē ali
quis motꝰ primꝰ ipsoꝝ relatiuus. ḡ oium erit
vnũ tp̄s. añs pz. 8. hꝰ. ⁊ per totã ph̄iam. ꝯñtia
ēt pz. qz tp̄s ꝯsequiẜ motũ primũ tanq̄ȝ passio.
de isto tp̄e dicit Ari. ꝙ impoẜe est ip̄m plurifi/
cari sicut nec mobilia prima nec motꝰ primi. in
oi. n. genere entiũ ē dare vnũ primũ ad qð oia
alia reducunẜ. Secũda cõclusio est. ꝙ tēpꝰ
ꝑticulare vel speciale nc̄cio plurificaẜ ita ꝙ ad
plurificationē motuũ taliũ nc̄cio sequiẜ pluri
ficatio tēpoꝝ. ꝓbatur sic. nõ repugnat rõi pri/
oꝝ ⁊ posterioꝝ plurificari. ḡ nec tempori repu/
gnat plurificari. ꝯñã pz. qz prius ⁊ posteriꝰ sũt
tēpus. ⁊ similiter preteritũ ⁊ futuꝝ sunt ip̄z tē
pus: ut ēt dicit predictus doctor ut recitatum
est in primo articulo. añs pz. qz cuilibz motui
corñdet propriũ prius ⁊ posterius proprium:
qm̄ oē qð hz aliã ⁊ aliã successiõz hz alið ⁊ ali/
ud prius: ⁊ aliud ⁊ aliud posteriꝰ. hoc pz. qz oē
successiuũ habz partes priores ⁊ posteriores. ḡ
qð est aliud ⁊ aliud successiuũ hz alias ⁊ alias
partes. ⁊ per ꝯñs aliud ⁊ aliud prius: ⁊ aliud ⁊
aliud posterius: sed alius ⁊ alius motus habz
aliã ⁊ aliã successionē. qz est aliud ⁊ aliud ens
successiuũ. ergo ⁊c. Itē impoẜe est. ꝙ sit aliq̄s
motꝰ siue exñtia tēpoꝝ positiua que sit eꝰ mē/
sura. ista pz cuilz ph̄anti. qm̄ ois motꝰ tēpore
mensuraẜ. sed cessante motu primi mobilis: et
per ꝯñs p̄ tēpore corrupto ⁊ cessante: cum desi
nat ad definitionē motus põt eē aliquis motꝰ
hic inferius. ḡ oz ꝙ aliquo tēpore mensureẜ: sz
nõ tēpore p̄: cũ illud nõ sit: hoc supposito. ḡ oz
ꝙ sibi corñdeat propriũ tēpus. ita ꝙ sit eꝰ mē
sura. minor probaẜ per sacrã scripturã ⁊ rõe. p̄
sit. qz in Iosue plane hr̄ ad lr̄az. ꝙ cessante mo
tu celi non posset moueri rota figuli. Rõne ēt
qm̄ deus posset absoluta distincta eēntialiter:
quoꝝ vnũ ab altero nõ dependet facere vnum
sine alio. illa sunt hiꝰ. ḡ ⁊c. Itē quecũq̄ȝ sunt
eēntialr̄ indistincta vno plurificato alteꝝ plu/
rificaẜ vel põt plurificari: sed motꝰ ⁊ tēpꝰ sunt

eẽntialr̃ indistincta.ut ꝑbaẽ inferi⁹.ğ ꝛc̃. Jtẽ
qñcũq3 aliquid est propria passio alicui⁹ spẽi ẽt
est passio cuiuscũq3 indiuidui eiusdẽ spẽi.s3 tẽ
pus est ꝑpria passio primi mobilis ẜm Aristo.ꝛ
cõmentatorẽ.ğ ꝛ cuiuscũq3 motus eiusdẽ spẽi.
sed plures sunt motus eiusd spẽi:qm̃ sunt plu
res ad eundẽ terminũ specifice saltẽ mot⁹ ali
ꝝ speraꝝ.dices inquã ad quẽ terminũ est ille
qm̃ alios motus ad eundẽ terminũ specifice ti
bi dabo:sed multiplicato subõ multiplicaẽ e⁹
passio.ğ multiplicato motu multiplicaẽ ꝛ tp̃s.
maior p3.qm̃ passio nõ sequiẽ precise indiuidu
um:causatur.n.a ꝑprijs principijs spẽi.ğ seqẽ
ncc̃io q tp̃s possit multiplicari.ğ ꝛc̃. Ad rõ3
Aureoli.rñdeo ꝛ dico q nõ ẽ vnũ nunc tm̃.ad
ꝑbatiõ3 cũ dr̃ q rex francoꝝ nõ posset curre
re ꝛ ego simul loqui.nego.ad ꝑbatiõ3.q2 nulle
due actões que sunt facte in alio ꝛ alio tp̃e ꝛc̃.
veꝝ est si sint facte in alia ꝛ alia parte tp̃is pri
mi: vel in alio ꝛ in alio instanti tp̃is primi ꝛ cõ
munis. vñ dictũ ẽ q tp̃s pri⁹ ꝛ cõe est mẽsura
oium tẽporaliũ extrinseca:ꝛ per exñtiã. qñ er
go alique due actiones simul existunt ꝛ mẽsu
ranẽ eadẽ pte tẽporis primi tunc dicunẽ eẽ fa
cte simul.nõ igiẽ dicunẽ eẽ facte simul eo q sẽ
in alio ꝛ alio tp̃e particulari:sed q2 sunt facte i
alia ꝛ in alia parte tẽporis primi. Ad Ari. dr̃
q intendit de tẽpore primo ꝛ de illo qd̃ est men
sura omnium cõmunis ꝛ extrinseca.

Secunda dubitatio est. vtꝝ tẽpus
sit per se q̃ntitas ꝯtinua.
q nõ sit q̃ntitas probaẽ.qm̃ q̃ntitas ꝯtinua est
diuisibilis in ea que sibi insunt.5.meta.partes
ãt tẽporis nõ sunt qm̃ fuerunt vel erunt.ğ ꝛc̃.
Jtẽ in eodẽ ca°.dicit Ari. q tp̃s est q̃ntitas ꝑ
accñs:qm̃ per accñs est diuisibile.diuisibilitas
eni est passio q̃ntitatis. Jtẽ q nõ sit q̃ntitas cõ
tinua probaẽ.qm̃ est numerus mot⁹.4.ph⁹.nu
merus autem est quantitas discreta.

Respondeo vbi sciẽdũ q ẽ vna
opinio Aureoli qui
põit duas ꝑpões. Prima est. q tp̃s acceptu3
per motũ q̃ntitatis indetermiate est quantitas
cõtinua ꝛ nõ discreta. Secũda propõ est. q
tp̃s acceptũ per modũ q̃ntitatis determinate ꝛ
mensurate est q̃ntitas cõposita ex cõtinua ꝛ di
screta. Ad c⁹ euidentiã premittit q duplex ẽ
q̃ntitas.quedã indeterminata:ut quãtitas nõ
reducta ad certũ numerũ ꝛ mensurã ut cũ di°
lineã absolute vel superficiẽ:est aliqua quanti
titas deteriata ut quãtitas reducta ad certu3
numeꝝ ꝛ mẽsura3:ut cũ dico bicubitũ tricubi
tum vel lineã triũ palmoꝝ vel quattuor ꝛ sic d̃
alijs. Juxẽ qd̃ sciendũ ut dicit q ẜm ph̃m.10.
meta. prima rõ mensure inuenitur in q̃ntitate
discreta ꝛ transferẽ ad q̃ntitatẽ cõtinuã.ꝛ hic ẽ
q nunq̃3 q̃ntitas cõtinua põt aliquid mẽsura
re nisi ut reducta ad certũ numeꝝ ꝛ mẽsuram
sicut linea absolute nõ dr̃ mensurare:sed linea
duoꝝ palmoꝝ vel triu3 ꝛc̃.que est reducta ad
certũ numeꝝ dr̃ mensurare.sic ꝑportionaliter
dr̃ de tp̃e q põt sumi dupliciter. vno mõ ut est
q̃ntitas indeteriata.alio mõ ut ẽ q̃ntitas deter
minata.p°.°est absolute ip̃a successio:adhuc tñ
nõ reducta ad certũ nũerũ vel mensurã.2°.°est
q̃ntitas reducta ad certũ numeꝝ et mẽsura3 ꝛ
isto mõ tp̃s est prius ꝛ posterius ut numeranẽ
in motu:ita est ipsa successio sic numerata ꝛ vt
tẽpus dr̃ sic q̃ntitas nũerata dr̃ ann⁹ vel menẜ
vel dies. Hoc premisso ꝑbanẽ predicte due cõ
clusiones:ꝛ p° prima sic.tp̃s ut ẽ q̃ntitas ideter
minata nõ ẽ aliud q̃3 successio.sed successio est
q̃ntitas ꝯtinua.ip̃a.n.successio ẽ queda3 priori
tas ꝛ posterioritas cõtinuata ad aliquẽ termi
nũ cõe3.est.n.futuritio ꝛ preteritio cõtinuata
ad pñs.ğ ꝛc̃. Confirmaẽ.q2 sicut linea abso
lute est q̃ntitas indeteriata nõ discreta cũ ñ in
cludat numeꝝ sic dico de tp̃e. Secũda ꝑpõ
ꝑbaẽ sic.q2 oẽ includẽs cõtinuitatẽ ꝛ numeꝝ
ẽ q̃ntitas cõposita ex cõtinuo ꝛ discreto.s3 tp̃s
ut ẽ quãtitas deteriata est hi⁹.ğ ꝛc̃.minor ꝑba
tur.q2 ipsũ tp̃s includit cõtinuitatẽ. p3.qm̃ ꝑ
tes tẽporis copulanẽ ad indiũsibile.q ãt inclu
dat numeꝝ ꝛ discretiõ3 ꝑbaẽ.nã impoẽe ẽ q̃n
titatẽ certificari nec deteriari nisi reducaẽ ad
certũ numeꝝ.nã impoẽe est d̃ linea certificari
q̃nta sit nisi ut sit reducta:ut dicam⁹ lineã duo
rũ palmoꝝ.silr̃ impoẽe est recipe annũ ut ẽ q̃n
titas deteriata nisi reducẽdo ad certũ numeꝝ
ꝛ mensurã ꝛ sic de alijs. ꝛ hec est plana intentõ
cõmẽtatoris in. 4°.ph⁹ ꝯm̃°.2°. qui ponit tẽpus
cõponi ex continuitate tanq̃3 ex materiali.ꝛ ex
discretione tanq̃3 ex formali.

Contra istã ꝑpõ3 arguiẽ. q2 ipoẽe est
alicui spẽi alicuius gñis iesse
duas oppositas drĩas eiusdẽ gñis diuiuas.sed
ꝯtinuitas ꝛ discretio sẽ drĩe opposite: q̃ntitatẽ
diuidentes.ut p3 i predicamẽtis.ğ ꝛc̃. Jtem
nulla entitas que h3 eẽ precise ꝑ cõtinuitatẽ ꝛ
copulatõ3 vni⁹ partis cũ alia ẽ itrinsece discre
ta:sed tp̃s h3 eẽ hi⁹.ğ ꝛc̃.maior p3.qm̃ si aliqd̃
oppo⁹ ẽ cã alicui⁹ ita q ꝑ illd̃ h3 eẽ p̃cise:aliud
oppo⁹ sibi repugnat:ꝛ ẽ cã sui nõ eẽ.h̃ de se p3.
ꝛ ẽt ꝑ illã regulã:si oppo⁹ in opposito ꝛ ꝑpo⁹ ĩ
ꝑposito.minor p3.dicas.n.tu mihi qd̃ eẽ hr̃et
tẽpus nisi partes copularentur: ꝛ quõ habet
esse nisi per continuitatẽ:dictum est eni3 i pre
ambulis secũdi articuli q successiua solu3 ha
bent esse per hoc q partes copulantur ad ali
quod indiuisibile. Confirmatur.nullum es
sentialiter discretum est essentialiter nõ discre
tum:sed omne essentialiter continuũ est eẽnti
aliter nõ discretũ:quoniã omne continuũ diẽ
impressionẽ ꝛ indiuisionẽ cũ cõtinuitas sit q̃
dã vnitas:discretũ ãt dicit incisionẽ ꝛ disionẽ
discretio enim arguit multitudinem. ergo ꝛc̃.

Unde Ari.enumerans quantitates discretas solum ponit numerũ ⁊ orõnem. vnde soluꝫ ponit ipm tꝑus inter quãtitates continuas ⁊ tñ si esset etiam discreta enumeraret ipm inter discretas. si igitur ista opinio intendit ꝙ tp̃i inest continuitas intrĩsece ⁊ discretõ. credo ꝙ sit falsa. etiam non dubito salua sua gr̃a. Si aũt itelligat ꝙ continuitas ẽ sibi intrinseca. discretio vero accidental̃: inquantuꝫ. s. anima intelligit vnam ꝑtem vt precisaꝫ ab alia: sic bñ ꝯcederẽ.

Et ideo dico aliter ponendo duas ꝓpositiones. Prima est ꝙ tẽpus est per se quantitas. hoc ꝓbaẗ sic. omne qȯ ꝑ se ⁊ ex natura sua hꝫ partem extra ꝑtem est ꝑ se quantitas. tempus est huiꝰ, ergo ⁊c̃. minor pꝫ qm̃ p̃teritum ⁊ futurum sunt ꝑtes temporis ꝑ se: quia nulli alteri ꝯpetunt. vnde cum partes spatij sint permanentes. ꝑtes vero tẽporis successiue: partes vero tp̃is ⁊ spatij non possunt eẽ eedem. Et iterum qꝛ aliquod mobile potest trãsire aliquod spatiuꝫ maius in minori tp̃e q̃ꝫ aliud in maiori tp̃e. Iteꝫ illud quod hꝫ ꝓpriaꝫ extensionem habet ꝓpriam quantitatem cum extensio sit passio quantitatis: ſꝫ tp̃s hꝫ extensionem ꝓpriã aliam ab extensione subi ⁊ spacij pꝫ. qꝛ extensio real̃r fluens est alia ab extensione real̃r ꝑmanente. extensio aũt tp̃is est fluẽs: spatij vero permanens. Itẽ cui conueniunt passiones ꝓprie ẜm se quantitatis ⁊ ꝓpinquissima rõ quãtitatis illud tale est quantitas per se. tp̃s est huiusmodi. g̊ ⁊c̃. minor pꝫ. qꝛ longum ⁊ breue per se conueniunt tp̃i. sil̃r ratõ mensurẽ quãtitatiue que est ratõ quantitatꝭ. g̊ ⁊c̃.

Scd̃a ꝓpositio ẽ ꝙ tp̃us est per se quãtitas ꝑ se ꝯtinua. ꝓbaẗ. cuiuscũꝙ ꝑtes itrĩsece copulãẗ ad aliquẽ terminũ cõem illud ẽ ꝑ se q̃ꝫtitas cõtinua. tp̃s ẽ huiꝰ. g̊ ⁊c̃. maior pꝫ in p̃dicamẽtꝭ. minor ẽt pꝫ. qꝛ eius ꝑtes copulanẗ ad nũc. 4.° ph'. g̊ illa rõ Aureoli nõ ꝓbat nisi ꝙ discretio insit sibi tanq̃ꝫ accidẽs: vt si dicerẽ lineam triũ palmorũ dico ipam lineã substractã ternalitati q̃ est accñs eius. vnde sic dicendo dico vnũ ens ꝑ accidẽs. Ad rõnes in oppositum. ad p̃maꝫ q̃ ꝓbat ꝙ nõ sit quãtitas dico ꝙ ꝑtes tp̃is non sunt actuate actualitate p̃ñtialitatis. ſꝫ bñ cõtinuatõis ⁊ copulatõis. Uel dicẗ ꝙ est diffinitio quãtitatis ꝑmanẽtꝭ. Ad aliud dico ꝙ tẽpus est q̃ꝫtum per accñs cãliter qm̃ suã quantitatẽ trahit ab alio. formal̃r aũt ẽ ens per se. Quãtũ ad aliȯ dico ꝙ est nũerꝰ. i. mẽsa motꝰ.

Tertia dubitatio ẽ ista vtꝝ tp̃us real̃r distinguaẗ a motu. R̃ñdeo vbi ponam tres vel quatuor ꝓpõnes. Pria ẽ ꝙ tp̃s qȯ est ĩ motu p̃mi mobil̃ subiectiue distinguiẗ real̃r a motibꝰ inferioribꝰ quos mẽsurat. hoc ꝓbaẗ sic. quecũꝙ sũt ad inuiceꝫ p̃cisibilia nõ sunt idẽ real̃r. sed tp̃s p̃mum ⁊ motꝰ inferiores sũt huiꝰ. g̊ ⁊c̃. minor ꝓbaẗ. qm̃ si nullus esset motꝰ hic inferiꝰ adhuc possꝫ celũ moueri. ⁊ per ꝯñs eẽt tp̃s. simil̃r cessante motu p̃mi mobil̃. et ꝑ ꝯñs eius tp̃e adhuc hic iferius eẽt motus vt ꝓbatum est supra. Itẽ quãdocunꝙ duo accidentia sunt ĩ distinctꝭ subiectis sũt disticta realiter. tp̃s p̃mi mobil̃ ⁊ motꝰ inferioꝝ sunt huiꝰ. g̊ ⁊c̃. Scd̃a ꝓpõ ẽ ꝙ ꝑs tp̃is p̃or distinguiẗ a ꝑte motꝰ posterioris. hoc ꝓbaẗ. oẽ accñs qȯ ẽ idẽ real̃r cum subõ alicui in illo subõ nõ distinguitur ſꝫ ꝑs tẽporis p̃or nõ est in ꝑte motus posterioris. qꝛ tunc mensuraret eã. ⁊ tũc eẽt p̃or ⁊ nõ posterior. qȯ est falsũ. sil̃r dico de ꝑte posteriorꝭ tẽporis ⁊ ꝑte p̃oriꝭ motuſ. sicut. n. se hꝫ subiectũ ad subm̃: ita accidens ad accñs. Tertia propositio est ꝙ cõꝑando totum tempꝰ ad totum motum p̃mi mobil̃ tp̃s p̃mũ nõ distinguiẗ realiter a motu in q̃ est subiue. Sil̃r tp̃us spãle nõ distinguiẗ real̃r a motu in q̃ est. ꝓbaẗ. oẽ absoꝰ p̃us natura alio distinctũ realiter ab illo põt ꝑ diuinã potentiã ab illo separi ista pꝫ ifallibil̃r. deꝰ. n. põt separare quecũꝙ absoluta nõ depẽdentia. quare. n. deus non põt hec duo separe? certe hoc ẽ ꝓpter dependentiã ad inuicem vel ꝓpter eoꝝ realẽ idẽtitatem. ſꝫ ipossibile est per aliquã potentiã motũ eẽ sine tp̃e. hoc pꝫ. qꝛ nõ põt eẽ motus qn sit p̃us ⁊ posteriꝰ ⁊ aliqua ꝑs preterita ⁊ aliqua futura. hec aũt sũt ipꝫ tp̃s. g̊ ⁊c̃. Item tempꝰ est passio motus. passio aũt nõ distinguiẗ a subõ vtꝭ suppoꝰꝭ ꝓbatũ. n. fuit in p̃ libro. g̊ ⁊c̃. Quarta ꝓpõ est ꝙ tempꝰ distiguitur formal̃r a motu. pꝫ. qm̃ passio distinguitur formal̃r a subõ. vñ tẽpus addit supra motũ respectiuũ aptitudinalẽ. vñ sicut risibile addit supra hoiẽꝫ respectiuũ aptitudinalẽ: sic ẽt tp̃s supra motũ. vñ sic addit hoi ꝙ actu rideat: ita accidit mobili ꝙ actu moueaẗ. addit igiẗ tp̃s supra motũ numerabilitatẽ. tp̃s igiẗ ⁊ motꝰ sunt idẽ material̃r. distincta tñ formal̃r. Cõtra tertiã ꝯclusionẽ arguiẗ p̃ sic. q̃cũꝙ ad iuicẽ referũtur r̃lone reali. illa talia nõ sũt idẽ real̃r. qꝛ ois r̃lo real̃ reqrit duo extrema distincta real̃r: qm̃ relatiua sunt quoꝝ eẽ est ad aliud. igiẗ relatia realia sunt quoꝝ eẽ est ad aliud realiter: ſꝫ tp̃s ⁊ motꝰ sunt huiꝰ. pꝫ. qm̃ se habẽt sicut mensura ⁊ mensuratũ. Confirmaẗ. idem ad se non refertur relatione reali 5° metha. Item cuiuscunꝙ partes copulanẗ ad aliquem cõmunem terminum essential̃r habent essential̃r aliam ⁊ aliam continuatõeꝫ. ⁊ per ꝯñs eius quantitas est distincta eẽtial̃r: ſꝫ mutatũ eẽ ad qȯ copulanẗ ꝑtes motꝰ: ⁊ instans ad qȯ copulanẗ ꝑtes tp̃is nõ sũt idẽ eẽtial̃r. ergo ⁊c̃. R̃ñdetur ad p̃mam dico ꝙ mensura extrinseca referẗ real̃r ad mensuratũ. ⁊ sic cõꝑando tempus cõmune ad motus inferiores sic ipa distinguunẗ realiter. Ad confirmatõem per idem dico. Ad 2ꝰ dico ꝙ nunc ⁊ mutatum eẽ sunt idẽ eẽntialiter. tamẽ distincta ex natura rei. ꝓpter quod

diuersa nomina sortiuntur.

Quarta dubitatio est ista. vtrum tp̄s sit passio vel sequela motus.
Rn̄deo vbi sciendum ꝙ est vna opinio gerar/
di odonis ponens duas conclusiones. Pria
est ꝙ tp̄s habuit eē ante mūdi initiū ⁊ inceptō
nem cuiuslibet creature sic ꝙ fuit ab eterno. Hō
ꝓbat̄ sic. ante mundi initiū deus potuit ange/
luʒ ꝓducere alio non ꝓducto: tunc ponatur ꝙ
ꝓducat̄ vnus aliꝰ angelus qui nō fuit tūc pro
ductus. tunc vel ille angelus scd̄us fuit simł̄ ꝓ
ductus cū primo: vel posterius: non simul: qm̄
vnꝰ pꝰ existit alio non exn̄te. g̊ posterius ⁊ alter
p̄us. sed prius ⁊ posterius sunt ip̄ʒ tp̄s. vt pʒ ꝑ
ↄmētatorē 4.° huiꝰ. g̊ ⁊c̄. P̄. vbi est dare mu/
tationem cōtinuā ⁊ eternā: ibi est dare tp̄us: sʒ
ab eterno est dare mutatōem continuam. pro/
bat̄: qm̄ qđ transit continue ab esse possibili ad
eē impossibil̄e mutatur cōtinue. sed aīa antixp̄i
vel cuiuslibet alterius creature est huiusmōi.
ꝓbatō. qm̄ accipio nc̄ in q̊ deus potuit ꝓducere
mundū anteꝗ̄ ꝓduxisset. semꝑ enim fuit verū
dicere. potuit nunc ꝓducere mundū. pro isto g̊
nunc mundus fuit possibilis ꝓduci: ⁊ post defi
nitionē huiꝰ nunc: vel post istud nunc mundꝰ
non fuit possibilis pro isto nunc sicut antixp̄us
non est modo nec possibilis ꝓduci in nunc: pro
nunc qđ fuit. sicut nec ē possibil̄e me currere he
ri. maior pʒ 8.° ph̄icorum: vbi ex eternitate mu
tationis arguit eternitatem tp̄is. Item extre
ma contradictoria eadē mensura mensurant̄ ⁊
ēt habitꝰ ⁊ p̊uatio. pʒ. de quiete ⁊ motu 4.° hꝰ
sed esse oīs motus mensurat̄ tp̄e. g̊ ⁊ non eē eiꝰ
sed ab eterno fuit nō esse motus. g̊ ⁊c̄. Scd̄a
cōclusio quā ponit est ista ꝙ tp̄s non est passio
nec sequela motus. hoc ꝓbatur sic. nulla passio
vel sequela motꝰ est sine motu: sʒ tp̄s potest eē
sine motu. g̊ ⁊c̄. minor ꝓbatur. qm̄ nullo motu
exn̄te mobilia quiescunt. quies aūt ē in tp̄e. vt
pʒ 4.° hꝰ. qđ. n. quiescit eodē mō se hʒ nūc ⁊ priꝰ.
p̄us aūt ⁊ posterius sunt ip̄m tp̄s. ista est ratio
Ari. Itē illud qđ preexigit̄ ad posterioritatē
motꝰ vel inceptōeʒ motꝰ nō est passio vel seq̄la
motꝰ. sʒ tp̄s ē hiꝰ. g̊ ⁊c̄. maior pʒ. q2 passio vł̄ se/
quela motꝰ nō ē p̄or ip̄o motu. mīor ꝓbat̄: qm̄
īceptio motꝰ ē exitꝰ mobil̄ ab ocio ī actū. ille āt
exitꝰ exigit vnū qn̄ in ocio sui seu ī nō motu. et
aliud qn̄: ī quo mouet̄ seu exit ī motū. g̊ ad istū
exitū p̄exigit̄ qn̄ ⁊ qn̄. ⁊ ꝑ ↄn̄s tp̄s. Itē nulla
passio vł̄ sequela motꝰ ē cā veritatis p̄mi p̄nci/
pij. sʒ tp̄s ē hiꝰ. g̊ ⁊c̄. maior pʒ. q2 hoc p̄nꝰ nō po
test eē verū nō exn̄te cā sue veritatis. nō exn̄te
aūt motu adhuc est veꝝ hoc p̄nꝰ de quolibʒ af
firmatio vel negatō. g̊ ⁊c̄. ꝓbat̄ minor. q2 simul
tas ibi posita verificat istud p̄nꝰ. sił̄ aūt depen
det a tp̄e. q2 eē simul ē eē in eodē tp̄e s̄ʒ ꝙ simł̄/
tas ponit̄ in isto p̄ncipio: qđ patʒ ꝑ diffinitōeʒ
elēchi vt hr̄ in elēchis vbi dr̄ ꝙ elenchꝰ est syl
łogismus contradictōis vniꝰ ⁊ eiusdē. nō noīs
solum: sed rei ⁊ noīs: non synonimi sed eiusdeʒ
ad idem ⁊ s̄m idem ⁊ in eodē tp̄e. Contra istaʒ
opinionem arguit̄. est enim certum ꝙ est ↄ̄ to/
tam ph̄iam. ⁊ p̊ arguit̄ cōtra p̄mam ↄclusionē
ꝙ tp̄s non sit ab eterno ꝑ Aug. ⁊ Bedam super
gen̄. ad lr̄am qui ponunt tp̄s eē ꝓductuʒ ab ini
tio mūdi. vnde ponunt quatuor esse simł̄ crea
ta. s. naturam angelicaʒ celū empireū materiā
p̄mam ⁊ tp̄s. P̄ ꝑ te ab eterno fuit tp̄us. g̊ ab
eterno habuit aliqđ subm̄: ⁊ istud nō fuit deus
cū deꝰ nō sit subm̄ accn̄tis. ergo ab eterno fuit
aliqua creatura q̄ fuit subm̄ temporis: sed hoc
est ↄtra veritatem ⁊ istum doctorem ⁊ fidem. g̊
⁊c̄. Nec videtur salua sui reuerentia s̄m verita
tem esse dictum ꝙ tempꝰ nihil habet ꝓ subiec
to vt dicit: sʒ est quoddam ↄn̄s ip̄m deum vel
sequela. nam omne ens vel non ens ꝑ se vel in
alio tempus non est ens per se cum non sit sub
stantia. ergo est ens in alio. Item si tue ratio
nes valerent per idem ꝓbarem ꝙ deus neces/
sario ꝓduxisset tp̄s. illud enim principiuʒ de q̊
libet affirmatio vł̄ negatio ⁊c̄. est necessario ve
rū: qđ ꝑ te nō verificat̄ sine tempore. Contra
secundā conclusionem est plana intentio ↄmē/
tatoris ⁊ Aristo. 4.° huius. Item quoniaʒ in
est omni soli ⁊ semper. vt patet per ph̄m: ꝙ eti/
aʒ sit sequela motus. ꝓbatur. omnis mensura
successiua est consecutiua entis formaliter suc
cessiui: sed omne successiuum est motus vel fū
datur in motu quodāmodo: qđ dico ꝓpter acti
oneʒ ⁊ passioneʒ. g̊ ⁊c̄. maior pʒ. quia nullū suc/
cessiuum pōt mensurare ens ꝑmanens: ista pʒ
quoniam mensura ⁊ mensuratum debent esse
vnigenea ⁊ debent ꝓportionari. cuiusmōi non
sūt ꝑmanens ⁊ successiuū. dico g̊ ꝙ cessante oī
motu nō est tp̄s positiue nisi solum priuatiue.

Pro euidentia tamē huiꝰ materie iuxta ver
ba ph̄i hic in 4.° sciendum est qūo quies per ac
cidens mensurat̄ tp̄e: hoc imaginor sic. q2 eo ꝙ
tantus motus possʒ fieri ī tāto tp̄e. iđ per hoc ꝙ
aufert̄ motꝰ ꝑ tm̄ tp̄s s̄ mēsurā motꝰ: q̄ posset
fieri in tāto tp̄e indicamꝰ tantā quātitatē esse
quietis: ⁊ dicimus durare quietē ꝑ vnam diē.
quia igitur motum illum si esset tp̄s mensura/
ret per se. ideo ⁊ quies cuius ꝗ̄titas iudicatur
ex quātitate motus qui posset fieri in tanto tē
pore dicit̄ mensurari in tāto tēpore. ⁊ hoc ē ꝑ ac
cidens. sicut si imaginarer vacuū: ita ꝙ nullū
corpus esset infra latera domus. certe tunc di/
cerem vacuū esse tantē ꝗ̄titatis: puta decē pe/
duʒ in longitudine nō ꝙ s̄ veritatē illō illā ꝗ̄
titatem haberet cum sit nihil. sed per accidens
quia corpus tante quantitatis natum est in ta
li loco recipi. Ad rationes predicti doctoris
rn̄deo. Ad p̄mam dico ꝙ p̄us ⁊ posteriꝰ p̄nt
sumi duplr̄. Vno m̊ realr̄ formaliter ⁊ positiue.
⁊ isto modo sunt tp̄us ⁊ arguunt tp̄us. Alio mo

do quaſi mō imaginatiuo ⁊ ꝑuatio ⁊ q̄i ꝑ quā/dā coexñtiam tp̄i poſſibili ſi eſſet. ⁊ iſto mō non arguunt tp̄us. Unde imaginoꝛ ſic ꝙ ante mū/di initium non fuit p̄us ⁊ poſterius niſi ſolum/modo imaginatiuo ⁊ pꝛiuatiuo: ſicut dicimus de ſpacio vacuo quod dr̄ tantum quātum eſ/ſet iſtud quod reciperet̄: cum tamen nulla ſit ibi quantitas poſitiue. dicimus etiam ꝙ illud pꝛiuſ ⁊ poſterius ſunt in eternitate. non tamen foꝛmaliter cum indiuiſibile ſit: ſed quaſi v̄tua/liter ⁊ per quandaʒ coexñtiam tp̄is ſi eſſet: q̄ ſi eſſet coexiſteret ſibi. Ad 2ᵐ dicit̄ ꝙ non ē ibi mutatio realis cum nihil exiſtat realiter: ſʒ ſo/lum modo imaginatiuo. Ad 3ᵐ dico ꝙ nō oʒ extrema contradictoꝛia menſurari eadem mē/ſura poſitiua: ſed res actu menſurat̄ illa men/ſura poſitiua. ſed res in potentia menſurat̄ pꝛi uatiue. puta qꝛ poſſet dici tm̄ duraſſe: ſicut de/claratuʒ eſt de ſpacio vacuo ⁊ quiete. Ad ra tiones contra ſcd̄am concluſionem factas. Rñ deo ad p̄mam cōcedendo maioꝛem ⁊ negando minoꝛem. Ad ꝓbatōnem dico ꝙ ſuppoſito ꝙ ceſſaret oīs motus ⁊ p̄mus ⁊ alij adhuc ꝓpꝛie nō eſſet quies nec quieſceret. Et ſi dicat̄ contra quod non mouet̄ et eſt aptum natum moueri. ḡ hoc quieſcit. rñdeo negando ꝯñtiam. quia eſt fallacia ꝯñtis. opoꝛtʒ. n. addere ꝙ ſit menſura in qua mobile aptum natum ſit moueri: Sup/poſito aūt ꝙ nullus motus eſſet hoc deficeret vel diceret̄ ſicut eſt ſuperius dictū. Ad aliō dico ꝙ ſimul fuit mobile ⁊ motus ſaltem de p̄ mobili. illud ēt non eſt niſi modo imaginatiuo qñ ⁊ qñ. Ad 3ᵐ dico ꝙ ad veritateʒ p̄mi p̄n/cipij non requirit̄ tp̄us poſitiue ⁊ realiter: ſed ꝑ uatiue ⁊ q̄i imaginatie: lʒ ſtante tp̄e ſit tp̄us ad verificatōem hui⁹ pꝛincipij.

His uiſis rñdeo ad rōes pꝛincipaleſ. Ad p̄maʒ dico ꝙ lʒ ꝑtes tē poꝛis nō ſint actualitate ꝑmanētie ⁊ pñtialita tis: ſunt tñ actualitate cuiuſdam continuatōiſ ⁊ copulationis ⁊ actualitate ſucceſſiua: ⁊ h̄ ſuf/ficit vt dictum eſt in ſucceſſiuis. Ad ſcd̄aʒ di co ꝙ p̄teritū ⁊ futurū ſunt actualitate cōtinua tōis ⁊ copulatōiſ. ⁊ hoc ſufficit vt dcm̄ eſt ad eē tp̄is. vnde licʒ neutra ꝑs tp̄is ſit pñs: qꝛ cū oīs ꝑs tp̄is ſit p̄oꝛ vel poſterioꝛ p̄terita vel futura: tp̄s tñ dr̄ pꝛeſens eſſe: ſic ꝙ iſta ꝓpoſitio tp̄s eſt nunc ē vera: qꝛ actu eſt ꝯtinuatio vni⁹ parti cū alia. rōne cuius continuatōis tempus dicitur hr̄e eſſe. vnde ſicut illa eſt vera motus eſt nūc. licet vtraqʒ pars motus ſit facta vł fienda. ve rū tñ rōne realis continuatōis vnius parti cū alia ad mutatuʒ eſſe motus dicitur nunc eſſe. Sciendum tñ ꝙ iſta ꝓpoſitio tempus eſt nunc vel motus eſt nunc habet dupliceʒ intellectū. vnum ꝙ nunc ſit menſura actus deſignati ⁊ il lo modo eſt falſa: quoniam motus nō in inſtan ti menſuratur. Alium intellectum poteſt habe re ꝙ nunc dicat menſuram cōpoſitōnis p̄dica ti cum ſubiecto: vel h⁹ veritati ſubiecti ad p̄di catum. ⁊ iſtoꝰ eſt vera. nam i oī ꝓpōne vera de pñti p̄dicatum vnitur ſubiecto ꝓ inſtanti indi uiſibili. ita ꝙ eius veritas menſurat̄ inſtanti ī diuiſibili. nō tñ oʒ ꝙ actus deſignatus ꝑ pꝛedi catū menſuret̄ indiuiſibili. ſʒ ſtāt ſimul ꝙ act⁹ deſignatus mēſuret̄ tp̄e ⁊ tñ ꝙ in inſtanti vnia tur p̄dicatum ſubiecto. Ex p̄dicti igit̄ ꝯcedo ꝙ ad eē tp̄is ſufficit ꝙ ſit aliquod indiuiſibile cōtinuans vnā partē cum alia: ita ꝙ per eſſe ī/ſtantis denoīatur tp̄s eē vt dictum eſt.

Sed cōtra hoc ſunt aliqua dubia. p̄ qꝛ ſequeret̄ ſi ex h̄ ꝙ motus eēt aliquid eius indiuiſibile ꝙ ſimł de eodeʒ eſſet verū dicere ꝙ moueret̄ ⁊ quieſcerʒ: ꝓbatio. nam pono ꝙ de quieſcēte fiat mouens in eodem inſtanti ꝑ ꝯñs terminat̄ quies ⁊ inci pit motus. ſi ḡ ad hoc ꝙ motus ſit vel ad veri/tatem hui⁹ iſte mouet̄ ſufficeret ꝙ īciperet nc̄ moueri: quāuis ꝓ inſtanti non moueretur: per eandem rōnem ſufficeret ad hoc ꝙ iſta eſſet ve ra. iſte quieſcit. ꝙ eſſet in eodeʒ termino indiui ſibili quietis: ⁊ ſic ſimul moueretur ⁊ quieſcerʒ Similiter verum eſſet dicere ꝙ ſimł eſſet dies ⁊ nox. quia in eodem inſtanti in quo vnum ter minatur alterū incipit. ergo ⁊c̄. Item impoſ ſibile eſt ꝙ aliquid habeat eē per aliud oppoſi tum ſibi. ſʒ diuiſibile ⁊ indiuiſibile ſunt oppoſi ta. ḡ impoſſibile eſt ꝙ tp̄s qō eſt diuiſibile ha/beat eſſe per inſtans: qō eſt indiuiſibile. Itē illa que non ſunt ꝯtinuari non poſſunt. hoc pʒ ⁊ ꝓbatur: quia in illo quod nihil eſt actu nō po teſt fundari aliud actu. quoniam fundamētū eſt maioꝛis entitatis q̄ʒ fundatuʒ. continuatio aūt eſt quid actuale. pꝛeteritum ⁊ futurum āt non ſunt. ergo ⁊c̄. Rñdeo ad p̄mum dico ꝙ ad eſſe motus vel tp̄is vel cuiuſcūqʒ ſucceſſiui nō eſt ſufficiens eſſe indiuiſibile initiās vel termi nans: ſed requiritur aliquod indiuiſibile actu continuans partem pꝛioꝛem cum poſterioꝛi ad hoc ꝙ tempus vel motus denominetur eſſe. Iuxta quod ſciendum ꝙ quāuis hec ꝓpoſitio ſit neceſſaria omne animal currit vel non cur/rit. mouetur vel non mouetur. non eſt vera in quolibet tp̄e ⁊ quolibet inſtanti tēpoꝛis: nec tñ hec eſt neceſſaria. oē animal vel mouet̄ vel qe/ſcit: qō videt̄ mirum. Cauſa aūt hui⁹ eſt. quia ſi in qualibet parte tp̄is ſit hec vera. īpoſſibile ē aliter ſe habere: et etiam in quolibʒ inſtanti cō tinuante partes curſus vel etiam partes quie tis tamen in inſtanti terminante quieteʒ ⁊ ter/minante motum neutra pars diſiunctiue ē ve ra: et ideo nego hanc quāuis pꝛobabilis ſit. ſoꝛ tes duʒ eſt de neceſſitate mouetur vł quieſcit. qm̄ poteſt eſſe falſa vt dictum eſt. Ad aliud dico ꝙ tempus non habet eſſe per indiuiſibili tatem: ſed per ſubſtractum indiuiſibilitati.

vnde licet diuisibile ⁊ indiuisibile formaliter sumendo sint opposita: non tñ pro substracto. Ad aliud rñdeo. ꝓ cuiꝰ euidentia est sciendū ꝙ de numero rerum quedam habent esse in instanti ⁊ impossibile ē eas eē ꝑ plus ꝙ̄ per istās vt generatio ⁊ creatio vt dicunt acceptōem nouam sui eē. quedā vero sunt que habent eē in instanti ꝑ plus ꝙ̄ per instans vt ꝑmanentia. quedam vero sunt que habent eē per instans ⁊ impoſſe est eas eē in instanti: sicut sunt oīa successiua. dico igitꝰ ꝙ licꝫ partes tp̄is non sint ī vno instanti sunt tñ plus ꝙ̄ per instans. Ad rōnem enī continuitatis sufficit vltima eē simul. Uel dicitur ꝙ sunt simul actualitate copulatiōis. ī partibus igitur cōtinuatis fundatꝰ continuatio. Ad 3ᵐ principale dico ꝙ discretio inē tēpori ab anima licet quantum ad totam suā entitatem sit preter animā formaliter. Ad aliō dico ꝙ sumitur ibi numerus ꝓ mensura: quod apparet ex hoc ꝙ dicit ꝙ eē in tempore est mēsurari tp̄e. ⁊ sic terminatꝰ qō ad presens.

Ueritur

ꝯñr. vtrum instans ꝓm substantiā maneat vnum ⁊ idē in toto tēpore. et vꝛ ꝙ non. qꝛ sequeretꝰ ꝙ illa que sunt facta nunc: et infra millesimum annū essent simul simultate ꝓm substantiā: sed nec ꝓm substantiā nec scōm eē est poſſe. ergo ⁊c̄. Item sequeretꝰ ꝙ instans ꝓm subām eēt equale tēpori. ꝯñs est falsuꝫ. ḡ ⁊ añs. falsitas ꝯñtꝭ pꝫ. quia nulla entitas simpliciter indisibilꝭ pōt adequari entitati ī infinitū diuisibili. instās aūt ē indiuisibile. tp̄s aūt est diuisibile in ifinituꝫ. ḡ ⁊c̄. ꝯña ꝓbatꝰ. nam ex q̊ est idem in toto tp̄e non pōt excedi a tp̄e.

In oppositū

est Ari. in 4º huius vbi ponit ꝙ instās est vnum ⁊ idem in toto tp̄e ꝓm substantiā diuersum tñ ꝓm rōem vel esse.

Respōdeo

vbi sic ꝑcedam. p̄ quidē recitabꝛ vna opinio que etiam videbitꝰ phi in qua vlꝛ tota cōitas ꝯcordat. 2º ipam iprobabo per rōnes mihi fidem facientes ⁊ ponetꝰ ꝓpria opinio. 3º mouebuntꝰ quedam dubia circa materiā de instanti.

Quantum

ad p̄muꝫ est sciendū ꝙ ē vna opinio Aureoli i 2º sententiaꝝ recitās p̄ tria dicta Ari. 2º termiat ꝯclusionem quā intēdit Ari. Primum dcm̄ est istud ꝙ attribuit ipi nunc ꝙ ip̄m nunc est ideꝫ in toto tp̄e ꝓm substantiam ⁊ solū differens penes aliud ⁊ aliud esse ⁊ ꝓm rōnem. ⁊ ponit duo exempla. Primum est de puncto: qꝛ ꝓm imaginatōem mathematicoꝝ. punctus fluens cāt lineā sic ꝙ idem punctus maneat ꝓm subām in toto fluxu: variatꝰ tñ ꝓm esse. quia intelligitur in alio ⁊ in alio situ. sic nunc fluens cāt tempus ⁊ est idem in toto fluxu ꝓm substantiā differēs scōm esse. Aliud exemplum adducit de corruscho in theatro ⁊ in domo. scōm subām eniꝫ est idem vbiqꝫ. differt tñ ꝓm esse ⁊ scōm rōnem: sicꝰ soꝛ. sedens differt a se non sedente. 2ᵐ dictuꝫ ē istud ꝙ nunc sequitur illud quod fertꝰ: sicut tempus sequitur ip̄um motum ⁊ sicut mobile est idem in toto motu scōm substantiam ⁊ non ꝓm esse sic ⁊ nunc vel instans. 3ᵐ dictum est ꝙ nunc vt discontinuat tempus est in actu ⁊ ē terminus ipius. sicꝰ punctus factus in actu discontinuat ipam lineā ⁊ est terminꝰ ipius linee sic nunc in actu discontinuat tempus ⁊ ē terminus eius: ⁊ sicut punctus in potentia continuat ipam lineaꝫ: sic nunc in potentia continuat ip̄m tempus. Hoc premisso declarat positionem suam. Ad cuius euidentiam sciendūꝫ ē vt dicit ꝙ tempus non habet esse preter aiaꝫ. hoc autem dato vt dicit multa inconueniētia que adducuntur contra istam conclusioneꝫ q̄ est Aristo. concluderem determinatiue. tempꝰ ergo vt dicit habet esse ab anima. ⁊ Aristo. etiā imaginatꝰ continuationē temporis esse ab anima eo modo quo imaginatur mathematicꝰ pūctum per suum fluxum causare lineam mathematicam. Mathematicus igitur volens imaginare lineam rectam imaginatur fluxuꝫ viniꝰ puncti in rectum: ⁊ etiam volens imaginari lineam circularem apprehendit fluxum puncti circularis: sic scōm Ari. est de instanti: quoniā si velim facere tempus preterituꝫ in actu imaginabor nūc fluere vsqꝫ ad istud presens signatum. Eo modo etiam si veliꝫ facere tempus futurum in actu imaginabor quoddā indiuisibile fluere ab isto mutato eē semper in posterius ⁊ ille fluxꝰ est ipꝫ tp̄s. ⁊ per hoc ipse putat euadere ad oēs difficultates.

Contra

istaꝫ opinionē arguitꝰ. ⁊ ēt ꝯtra eiꝰ tria dcā. dicꝰ. n. tria falsa manifeste. p̄ in hoc ꝙ dicit tp̄s eē ab aīa. hoc. n. est in p̄cedēti qōne iprobatū ⁊ est articulꝰ excōicatus Parisꝰ per ep̄m parisiēseꝫ ⁊ ꝑ totā vniuersitatē q̄ deteriauit eē erroneū ponere euū ⁊ tp̄s eē in sola ap̄p̄hēsione aīe. ⁊ ponitꝰ sub cētesimo ⁊ nonagesimo q̄rto errore. Cōtra scōꝫ ēt qō dicit istās fluere arguitꝰ: qꝛ idiuisibile nō pōt fluere nec ēt mouere 6º hꝰ. Itē si istās eēt cā tēporis quero in quo genere cause: non in causa materiali. quia tunc esset subiectum tp̄is. indiuisibile autem non est subiectum diuisibilꝭ: nec formalis. certuꝫ est. n. ꝙ instans non est forma temporis sicut nec pūctus est forma linee: nec finalis. pꝫ. nec efficientis. qm̄ ideꝫ est subiectū passionis ⁊ efficiens. Iteꝫ qꝛ terminus rei nō est causa efficiens rei. instans autem est terminus tp̄is. Item quero de fluxu ꝑ quem causat an sit tp̄s vel motꝰ: qm̄ cū sit successiuū necesse ē ꝙ sit alteꝝ horum: nō motꝰ. qꝛ motus est fluxus mobilis. nec tempus: quia tunc per tempꝰ causaretꝰ tp̄us: ⁊ tunc ꝓcederetur in infinituꝫ.

Jtez in quocunq̧ fluente ē fluxus.ſed iſtās
non poteſt eē ſubm̄ fluxus. ḡ ꝛc̄.minoꝛ ꝑbatur
quoniā fluxus dicit quādam ſucceſſionē ꝛ di/
uiſibilitatē.nullū.n.indiuiſibile pōt eē ſubm̄
diuiſibil.ḡ ꝛc̄. Jtē ſi iſtans ꝑ ſuū fluxū cāret
tp̄s ſequit̄ ꝙ adequaret̄ toti tp̄i alr̄ eēt aliqua
ꝑs ip̄ius tp̄is que nō eēt cāta ꝑ fluxū inſtātis
ſʒ indiſibile non pōt adequari diuiſibili. ḡ ꝛc̄.
De imaginatōe igit̄ mathematicoꝝ dico breui
ter ꝛ credo ip̄am eē falſam:nec vt credo Ari.lo
quebat̄ de mēte ſua.ſʒ forte hoc dixit ꝭ opinio
nē mathematicoꝝ. Contra p̄ncipale arguit̄
ꝙ nō ſit idē iſtās ꝭ ſubām i toto tp̄e.ꝑ ſic.ipoſ̄e
ē ꝙ iter aliquā entitatē ꝭ ſubām vnā ſimpl̄r in
diuiſibilē intermediet aliq̄ entitas diuiſibilis.
ſʒ inter quecūq̧ duo inſtātia i tp̄e ꝭ doctrinam
Ari.in 6° h⁹ cadit tp̄s mediū.ḡ impoſſibl̄e ē ꝙ
ſubā huius inſtantis ꝛ illius ſit vna ipartibil̄r.
maioꝛ pʒ.qm̄ inter quecūq̧ duo cadit mediū
ip̄a ꝭm ſubām ſunt p̄ciſa ꝛ ſeꝑata. Confirma
tur.accipio duo inſtantia inter que claudit̄ ali
qua pars tp̄is.ꝛ tunc vel ſubā hui⁹ inſtantis eſt
ſubā illius inſtantis: vel alia:ſi alia habet̄ pro
poſitum.ſi eadē.ḡ vbi ē vna ibi ē ꝛ alia. ſʒ iter
que cadit entitas diuiſibil̄ media vbi eſt vnū
non ē aliud.ḡ ꝛc̄. Jtem quecūq̧ ſunt ſimul in
diuerſis ꝑtibus tp̄is imꝑtibil̄r imp̄ciſibil̄r ꝛ i/
diſtinguibil̄r non ſunt vnū ꝭm ſubām:ſʒ inſtā
tia tp̄is ſunt ſil̄ in diſtinctis partibus tp̄is.ḡ ꝛc̄.
maioꝛ pʒ.qꝛ ipoſſibile eſt ꝙ idē nūero ꝭ ſubām
ſit i diſtinctis ꝑtibus ꝛ diuerſis ſil̄:quarū vna
eaꝝ eſt extra aliā ꝭm ſubāʒ:qꝛ oē tale ꝭ ſubām
plurificat̄.Et iteꝝ qꝛ ſicut partes ꝭm earū ſub
ſtātiā ſunt diſtincte:qꝛ vna ꝭm eſſentiā vel ſub
ſtantiā ē ex̄ aliā:ita ꝛ ea que ſūt i eis.minoꝛ ꝓ/
bat̄.qꝛ in tp̄e ſunt ꝑtes īfinite quaꝝ quelibʒ al
teri ꝯtinuat̄ ꝑ inſtantia.que qdēʒ inſtantia ſūt
īfinita ꝛ nō ſunt īmediata.ḡ oʒ ꝙ ſint i diſtictis
ꝑtibus tp̄is. Jtē accipio duas ꝑtes tp̄is.ſ.p̄te
ritū ꝛ futurū ꝛ accipio inſtans:qd̄ ꝯtinuat ip̄as
duas ꝑtes.tunc quero an ſubā h⁹ inſtantis trā/
ſeūte iſta ꝑte aduenieēda:puta qn̄ ꝑs futura trā
ſit in p̄teritā quero tale inſtās: ſi ꝭ ſubāʒ e⁹ coꝛ
rūpit̄ vel remanet.ſi dicat̄ ꝙ ſubā ei⁹ trāſeat ꝛ
deſinat ſic̄ ꝑs illa quā copulabat hēo ꝓpo⁹.ſi
dicat̄ ꝙ ſubā ei⁹ nō deſinat.ſequit̄ ḡ ꝙ tranſe/
at de ſubō in ſubm̄ ꝛ de vna ꝑte tp̄is in aliā . ſʒ
hoc ē manifeſte ipoſſibile.ḡ ꝛc̄. Jtē ſicut ſe hʒ
mutatū eē ad motū:ꝛ pūct⁹ ad lineā ſic inſtās
ad tp̄s.Jſta ꝓpō eſt Ari. ſʒ mutatū eſſe i motu
ꝛ punctus in linea non ſunt idem ꝭm ſubām.ḡ
nec ꝑ ꝯn̄s inſtans in tp̄e.minoꝛ patet.de pūcto
.n.in linea ſatis eſt clarum.nā vno puncto coꝛ/
rupto poteſt ali⁹ remanere.qn̄.n.due partes li
nee ſunt in actu ille punctus qui copulabat coꝛ
ruptus ē.aliter ēt in duo diuiſus.ꝛ ſūt duo de
nouo ꝓducta.de mutatis eē etiā pʒ qm̄ ante qd̄
libet eſt aliud.idem aūt ꝭm ſubāʒ nō ē ante ſe.

ḡ ꝛc̄.tum ēt qꝛ cū cuilibʒ mutato eſſe coꝛrn̄deat
ꝓpꝛiū nunc:ſicut vnū mutatū eē eſt an̄ aliud i
infinitū:ita vnū inſtās eſt an̄ aliud i infi⁹.ſed
idē ꝭm ſubām non ē p̄us ſe.ḡ ꝛc̄. Jtem ſequi/
tur ꝙ plura nūc eſſent ſimul.ꝓbatio.nā cuili/
bet mutato eē in motu coꝛrn̄det ſuū nunc i tp̄e
ꝑ te aūt manet idē nunc i toto tp̄e ꝭ ſubāʒ.ḡ ꝛc̄.
ꝛ oīa mutata eē ꝛ ſunt in motu ꝛ i eodē nūc. ex
quo ſequit̄ ꝙ plura nūc coꝛrn̄dentia pluribus
mutatis eē erunt ſimul.hoc ē impoſ̄e.ḡ ꝛc̄. Sʒ
ꝯ concluſionem arguit̄ per rōnem Ari.qꝛ ſi in/
ſtans non manet idē ꝭm ſubāʒ:tunc coꝛrūpere
tur.ꝯn̄s eſt falſum.ḡ ꝛ an̄s.falſitas ꝯn̄tis ꝓba
tur.qꝛ vel coꝛrūperet̄ in ſeip̄o.ꝛ hoc nō pōt eē.
qꝛ tunc ſimul idem eēt ꝛ non eſſet. vel in alio i
ſtanti.ꝛ hoc ēt non pōt eſſe.qꝛ vel coꝛrūperet̄ i
pꝛecedenti vel in ſequenti.non in p̄cedenti. qꝛ
ſic coꝛrūperetur anteq̄ʒ eſſet.nec in ſequenti.qꝛ
vel mediato. vel imediato nō i imediato.qꝛ in
ſtans nō eſt imediatū inſtanti. nec i mediato.
qꝛ inter talia inſtantia cadit aliquod tp̄s medi
ū ꝛ cum in quolibet tp̄e ſint infinita inſtātia
ḡ per ꝯn̄s iſtud inſtās non poſſʒ coꝛrumpi.pʒ.
qm̄ coꝛrumperent̄ infinita inſtantia.qd̄ eſt fal/
ſum.ḡ ꝛc̄. Jtem vel coꝛrumperetur quando
eſt vel quando non eſt non quando eſt.qꝛ tunc
idem haberet ſimul eſſe ꝛ non eſſe. ꝛ quando ē
incipit eſſe.quia illud quod nunq̄ʒ fuit incipit
eſſe:ſed inſtans non fuit.ergo ꝑ ꝯn̄s inſtans in
ſtans incipit eē.ḡ qn̄ hʒ eſſe incipit eſſe.ſʒ qd̄ in
cipit eē non deſinit eſſe cum ſint oppoſita.ergo
qn̄ eſt non deſinit nec coꝛrumpit̄:nec quādo n̄
eſt.qꝛ quando nō eſt iam eſt coꝛruptū vel nō/
dum incipit.ergo ꝛc̄. Rn̄° ad p̄mum dicunt
aliqui ꝙ inſtans ꝓpꝛie non coꝛrumpit̄ nec gn̄a
tur. qꝛ oīs generatio ſiue coꝛruptio menſurat̄
aliqua menſura . Uerūtamen pōt hn̄ incipere
eē vel deſinere.in plus eni ſe hʒ inceptio q̄ʒ ge/
neratio.Aliter dicit̄ ab alijs ꝙ inſtans hn̄ coꝛ/
rūpitur:ſed non menſurat̄ eius coꝛruptio aliq̄
menſura.Eſt enim menſura ꝑ eſſentiam. vnde
quando aliqd eſt tale denoīatiue ꝛ aliud eſſen
tialiter ſtandum eſt in illo qd̄ eſt tale eſſentiali
ter. Jſta rn̄ſio licet habeat apparentiaʒ de in
ſtanti non tollit tamē difficultatē:quoniā ego
arguo de mutato eē in motu ſi coꝛrumpitur in
tēpoꝛe vel in inſtanti:non in tempoꝛe.quoniaʒ
contradictoꝛia eadem menſura menſurantur
vt habitus et pꝛiuatio.vt pʒ de quiete ꝛ motu
tum etiam quia nullum indiuiſibile coꝛrumpi
tur in menſura diuiſibili.qm̄ menſura ꝛ mēſu
ratum debēt adequari.nec i inſtāti:qꝛ vel coꝛ/
rūpet̄ in p̄cedēti vel i ſeq̄nti ſic̄ ſupi⁹ arguebat̄
de inſtanti.Et iō dico aliter ꝙ inſtans vel mu
tatū eſſe non coꝛrumpit̄ in inſtanti ſed i tempo
re:nec ſic intelligēdo ꝙ temp⁹ ſit menſura coꝛ
ruptionis eoꝝ.ſed qm̄ cedunt ad ceſſatōem tē
poꝛis.ꝛ alic⁹ diuiſibilis:indiuiſibile.n.non ce/

dit nisi ꝑ cessionem alicꝰ diuisibilis. vnde istās nunc pn̄s non cedit nisi ꝑ hoc ꝙ fit p̄teritum. non aūt fit p̄teritum per solam cessionē indiuisibilis. quod ꝓbat̄. nam ip̄o cesso quero an inter instans qd̄ nunc est pn̄tialiter: ⁊ inter nunc qd̄ factum ē iam p̄teritum sit aliquod mediū vel non. si sic. ḡ aliquid diuisibile cessit. ⁊ ꝑ ꝯn̄s tl̄e indiuisibile cessit ad cessionem alicuiꝰ diuisibilis. si vero non sit medium. ḡ sunt sil̄ totalr̄. cuȝ ḡ vnum sit pn̄s ⁊ reliquū erit pn̄s. ⁊ per ꝯn̄s n̄ erit cessum. Jsta igit̄ ꝓpositio est concedēda necessario ꝙ oē indiuisibl̄e cedit diuisibilr̄ nō sic ꝙ vna ps cedat p̄mo ⁊ postea alia alie: cū sit idiuisibile. sed qm̄ non cedit nisi ad cessionē alicꝰ diuisibilis nō sequitur. ḡ est diuisibile. nā hoc qd̄ dico cedere vel pōt dicere viā ad cessum eē vel ip̄m cessum esse. non seq̄tur igit̄ cessum eē ē diuisibiliter. qm̄. s. ad cessionem alicꝰ diuisibil̄ ḡ diuisibilitas ē. qꝛ qn̄ cessum ē nō ē: sȝ bn̄ cōcedo ꝙ cessum eē est diuisibile: nec contingit dare p̄mum instans nec p̄mam partē tp̄is in q̄ cessum sit. sicut nec cōtingit dare p̄mam ꝑteȝ motus nec p̄mum instans pꝰ terminū quo: vt probatur in 6°. huiꝰ. Ad 2ᵐ dico ꝙ corrumpere potest duo denoīare. p̄ viam ad corruptū esse ⁊ sic oē qd̄ corrumpit̄ qn̄ est corrūpit̄. hoc est ē in via ad corruptū esse: nec sequit̄ ꝙ sil̄ habeat eē ⁊ nō esse: qd̄ pȝ. Alio mō pōt mihi dicere corruptum esse. ⁊ sic isto mō corrumpit̄ instans ⁊ hȝ corruptum eē qn̄ non est. Ulterius qn̄ addit̄ ꝙ simul icipet esse ⁊ desineret esse. sciēdū est ꝙ ista verba dupliciter pn̄t exponi. vno modo ꝑ negationē p̄teriti sic ꝙ in toto tp̄e p̄terito non fuit. ⁊ per positionem pn̄tis. ⁊ per negatōem futuri. ⁊ isto mō optime stat ꝙ illud qd̄ incipit eē .i. tp̄e p̄terito non fuit sȝ in pn̄ti desinit eē. i. deinde non erit. Alio modo pōt exponi ꝑ negationē pn̄tis ⁊ p̄teriti sic ꝙ non fuit nec est. ⁊ ꝑ positionem futuri. s. ꝙ erit. ⁊ isto modo ista sunt opposita qd̄ incipit eē desinit eē. ꝓ vno aūt qd̄ fuit dictum. s. ꝙ ꝯdictoria eadē mensura mēsurātur nō est veꝝ. certū est. n. ꝙ eē mutati eē soluȝ durat per instās: ⁊ tamē eius non eē est in toto tp̄e sequenti: bene tn̄ veꝝ est ꝙ Ari. ponit hic ꝯ̄ p̄uatione ⁊ habitu.

Quātum ad 3ᵐ articulū moueo aliq̄ dubia de instanti. Primū dubium est de acceptione huius nois instans quare sic dicitur: Rn̄deo vbi sciendum ꝙ instans vno modo dicit̄ idem ꝙ non stans. ideo dicitur de aliquo hoīe ꝙ ē istabilis. alio mō idem est ꝙ iminens vel appropinquans. vnde dicitur de aliquo festo qd̄ iminet vel appropinquat vel istat. vtroq; modo accipitur hic istās est enim primo modo non stans sed raptim trāsiens. est autem secundo modo iminens vel appropinquans. quia de tempore non habemus nisi nunc ⁊ cum nunc non sit idem in toto tempore post vnum sunt alia.

Secūda dubitatio est. vtrum de rōne instantis sit indiuisibilitas: Rn̄deo ꝓ cuius euidentia pono aliqua dicta. Primum est istud ꝙ instanti repugnat realr̄ diuidi. ꝓbatur sic. sicut se habet punctus ad lineam ⁊ vnitas ad numerum: ita instans ad tēpus. sed predictis repugnat diuisibilitas realiter. ergo ⁊ instanti. Jtem minimo inquantum minimum repugnat diuisibilitas aliter eēt dare minus minimo sed instans est quoddaȝ minimum. ergo ⁊c̄. 2ᵐ dictum est ꝙ impossibile est in eodem instanti assignari alteritateȝ p̄oritatis ⁊ posterioritatis. hoc ꝓbatur in simpl̄r indiuisibili nō potest assignari realr̄ alteritas p̄oritatis ⁊ posterioritatis. sed instās est simpliciter indiuisibile. ergo ⁊c̄. maior patet: qm̄ vbi est prius ⁊ posterius ibi sunt plura. ⁊ per ꝯn̄s diuisibilitas. minor pȝ ex precedenti dicto. 3ᵐ dictum est istud ꝙ instanti potest assignari alteritas prioritatis ⁊ posterioritatis ꝭm rōnem hoc ꝓbatur. qm̄ idem instans est principiū vnius partis temporis ⁊ finis alterius. sed finis ⁊ principium dicunt alteritates prioritatis ⁊ posteriotatis. ergo ⁊c̄. 4ᵐ dictum est ꝙ instās non est diuisibile in plura signa realia. probat̄ nam tunc esset diuisibl̄e instans ⁊ quolibȝ istorū signorum eēt instans. ⁊ sic vnuȝ instans eēt plura instātia quorum vtrunq; est falsum. 5ᵐ dictum est ꝙ in eodem instanti tēporis pn̄t assignari plura signa rōnis. ꝓbatur. tum quia idem instans est principium ⁊ finis. tum etiaȝ quia in eodem instanti temporis sunt plura signa nature ⁊ cum simultate instantis tp̄is stat p̄oritas ⁊ posterioritas ꝭm naturaȝ. ꝓbat̄. qꝛ ꝓpria passio est in eodem instanti tēporis cū subiecto. ⁊ tn̄ est posterior natura. ergo ⁊c̄. 6ᵐ dictum est istud ꝙ de illa alteritate p̄oritatis et posterioritatis ꝭm rōem non pn̄t p̄dicata ꝯdictoria verificari in eodē instanti tēporis. ꝓbatur. qm̄ impossibile est ꝙ in eadem mēsura realiter indiuisibili aliquid sit ⁊ nō sit. sed istans ē realiter indiuisibile. ergo ⁊c̄. Jteȝ contraria non pn̄t de eodeȝ verificari in eodē instanti tēporis. impossibile est. n. dicere de eodeȝ ꝙ sit album ⁊ nigrum simul. sed ꝯdictoria plus opponunt̄ q̄ȝ cōtraria. ergo ⁊c̄. Oppoᵐ huiꝰ ponit vnus doctor vt fuit alibi recitatuȝ ⁊ rn̄suȝ ad rōnes eius. Sȝ est dubium. vtrū in istis signis nature sit aliqua successio vel simultas. rn̄deo ⁊ dico ꝙ nec hoc nec illud est intrinsece. quia simultas ⁊ successio non competunt mensuris indiuisibilibus. sed tm̄ diuisibilibus. sed cōpetit eis distinctō. tn̄ simultas ⁊ successio possunt accipi inter ea extrinsece ꝑ coexistentiaȝ ad tempus vel ad instans temporis que extrinsece existūt sibi. exemploȝ. hodie creatur vnus angelus cum suo euo. cras alius cum suo euo.

istá duo entia sunt distincte mensure entium p
manentium:nec inter ea est ordo successionis.
nec simultatis nisi forte p compationez ad tp̄s
vel ad eternitatem cui existunt.

Tertium dubium est. vtrum instans
sit subā vel accidens. R̄n̄: ꝛ
dico ꝙ pprie loquendo neutꝝ est. pbatur ꝙ ñ
sit substantia patet. ꝙ aūt sit ñ accidens pbaꝛ.
omne accidens est in aliquo subiecto: sꝫ instās
vel mutatum ēē non sunt in aliquo subiecto.
ergo ꝛc. minor pbatur. qm̄ vel ē in subiecto di
uisibili vel indiuisibili non in subō indiuisibi
li qm̄ tunc indiuisibile esset imediatum indiui
sibili: nec diuisibili qm̄ impossibile est accidēs
indiuisibile esse in subiecto diuisibili cum sub/
iectum ꝛ accidens debeant adequari. Item
accipio instans copulans partem preteritā cū
futura: vel est subiectiue in parte preterita vel
futura vel simul i ambabus. non in p̄mis duo
bus modis: qm̄ qua rōne in vna eadem rōne i
alia. nec in 3º. qꝛ tunc vnum accidens eēt in di/
uersis subiectis: quod est impossibile. Dico igr̄
ꝙ instans non ē in tp̄e nec mutatuꝫ eē in motu
nec punctus in linea sicut accidens in subiecto
nec p modum informatiui: sed sicut continua i
continuato vel termin⁹ in terminato. Sꝫ ꝯ.
quia substantia ꝛ accidens diuidant ip̄m ens.
R̄n̄: ꝛ dico ꝙ ista diuisio nō est imediata pp̄e
loquendo de substantia ꝛ accidente. de mltl. n.
optet dicere ꝙ nec substātia nec accidens pos/
sunt p̄dicari de ip̄is eēntialr̄: vt de vltimis dif
ferentijs ꝛ de multis alijs. ista ergo diuisio nō
est imediata sꝫ bñ ista: omne qđ est vel est subā
vel accidens: vl̄ aliqua realitas illius vl̄ isti⁹.

Quartum dubium est. vtrum istās
sit intrinsecū tp̄i vel ideꝫ
essentialiter. R̄n̄det vnus doctor ꝛ dicit ꝙ sic
qđ pbat sic. illud per qđ tp̄us habet eē forma
liter: ꝛ a quo est tp̄s ipossibile separi est ideꝫ eēn
tialiter tp̄i. instans est hi⁹. ergo ꝛc. maioꝛ pꝫ quā
tū ad p̄mam ptem. qm̄ nihil habet eē formalr̄
p aliquod distinctū ab ip̄o eēntialiter. per solū
eni esse formale sibi hꝫ esse formaliter: sꝫ possit
habere esse effectiue ab aliquo distincto essen/
tialiter ab ip̄o. quātum ad scđam ptem etiā pꝫ
qm̄ deus potest separe quecunqꝫ duo absoluta
essentialiter distincta. mioꝛ pbatur. dcm̄. n. fu
it i precedeti qōe ꝙ tp̄s hꝫ eē formalr̄ p ꝯtinua
tionē ad idiuisibile: ita ꝙ p eē idiuisibile. deno
minaꝛ tempus esse. ꝛ non pōt separi: qm̄ tc̄ tp̄s
ñ eēt tp̄s: qm̄ si istās ñ eēt: ñ eēt ꝯtinuatiuū. nec
p ꝯn̄s ꝯtinuatū: nec p ꝯn̄s tp̄s. g̊ ꝛc. De ista rōe
si vis potes facere duas. Si dicaꝛ ꝙ tc̄ seq̄reꝛ
ꝙ pūct⁹ eēt de eēntia linee. R̄n̄: hic aliq̄ cōce/
dunt istā ꝯn̄aꝫ: qm̄ sic se hꝫ istās ad tp̄s: ita pū
ctus ad lineā. vnde p̄ posterioꝝ subā linee ē ex
his. s. ex pūctl. Alr̄ dicerēt aliq̄ negādo ꝯn̄aꝫ
de⁹. n. posset separe lineā ab his pūctis saltem
extremis. de alijs aūt ē dubitatio: qm̄ cū q̄cun
qꝫ ꝯtigua se tāgunt: ꝛ tact⁹ ꝛ pūctus sint eadeꝫ
p̄ de gn̄atōe. ꝛ silr̄ quecūqꝫ se tāgūt vel totū tā/
git totū vel pars ptē vel ps totū. si totū tangit
totū. g̊ totū additū toti nō facit mai⁹. si ps ptē
vel tota ista ps tangit totā illam ptem vl̄ pars
istius partē illius. non p̄ mō nec 2º: qm̄ idē ar
guereꝛ vt p̄us. nec 3º: qm̄ idē sequereꝛ in aliq̄
bus. g̊ in distinctis eēntialr̄ vbi de⁹ non posset
vicē alteri⁹ supplere: qm̄ impossibile est illius
actualis separatio.

Quintū dubiū est. vtrum istantia sint
actu in tp̄e vel i potētia ꝛ silr̄
pūcta i linea. R̄n̄: triplex ē actualitas. q̄dā
sepatōis vt illđ idisibile dicaꝛ eē actu sic ꝙ hē/
at eē sepatū vt si istās eēt sepatū a tp̄e. ꝛ isto: ꝯ ē
ipoīe. Alia ē actualitas termiatōis vt illđ idisi
bl̄e dicaꝛ eē actu: ita ꝙ actu terminat illđ cui⁹
ē: vt pūcta extrema i linea dicūtur eē actu ista
actualitate. Alia ē actualitas pn̄tialitatl ꝛ isto
mō oia pūcta in linea sunt actu. instās vero cō
tinuās ptē p̄teritā cū futura est solū pn̄s. alia
ꝟo trāsierūt vt q̄ sunt i p̄terito vel q̄ sunt i trā/
seūdo ꝛ que sunt in futuro. His trib⁹ actua/
litatib⁹ opponiꝛ triplex potētialitas. sume per
oppositum ꝛ videbis.

Sextum dubiū est. vtrū pn̄s sit pars
tp̄is. vel vtrū oīs pars tp̄is
sit p̄terita vel futura. ꝛ videꝛ ꝙ non. oīs actio
fit in tp̄e. si ergo oē tp̄s sit p̄teritū vel futurum
ꝛ oīs ps eius sit p̄terita vl̄ futura sequiꝛ ꝙ oīs
actio fit in p̄terito vel in futuro. sꝫ nullum tale
fit. sꝫ ē factū vel fiendū. Itē oē qđ ē p̄teritum
aliq̄n fuit pn̄s. qm̄ de quocūqꝫ est veꝝ dicere ꝙ
fuit verū fuit aliq̄n dicere ꝙ erat. ps g̊ p̄terita
aliq̄n fuit in pn̄ti. q̄ro igiꝛ istud pn̄s qđ est. vel
. n. ē diuisibile tp̄is vel aliq̄ ps diuisibilis tp̄is
si p̄mū. g̊ diuisibile mēsuraꝛ idiuisibili: qđ est i/
possibile cū nō adequēꝛ ad inuiceꝫ. si 2m̄ hr̄ p/
positū. Itē plures ptes mot⁹ pn̄t eē sil̄. g̊ per
ꝯn̄s plures ptes tp̄is. sꝫ ptiū q̄ sunt simul vna
nō ē preterita ꝛ alia futura. g̊ sequiꝛ ꝙ non oīs
ps tp̄is sit p̄terita vel futura. vna p̄oꝛ ꝛ alia po
sterior. Itē tu dicis ꝙ ps tp̄is alia ē prior alia
posterior. tunc accipio ptē priorē. vel illa pars
p̄oꝛ hꝫ ptes vl̄ nō. si nō. g̊ est idiuisibil̄. si hꝫ vl̄
vna est p̄oꝛ altera. vel nō. sed sūt simul. si ē p̄oꝛ
g̊ nō sunt ptes ptis p̄oris. qꝛ ps p̄oꝛ nō pōt ꝯsti
tui p ptē posteriorē. si deꝛ ꝙ vna nō sit p̄oꝛ alia
sꝫ sint siml̄ habeꝛ ppositū: ꝛ ēt ꝙ pl̄es ptes suc
cessiue erūt simul. sꝫ hoc ē impossibile. R̄n̄:
vbi pono aliqua dcā. p̄mū ē ꝙ pn̄s nullo mō ē
ps tp̄is. pbaꝛ. oīs ps tp̄is hꝫ p ptes. pn̄s non hꝫ
ptes. g̊ ꝛc. pbatur minor. cuiuslibet successiue
hn̄tl ptes vna ps succedit alteri ꝛ vna ē añ aliā
ꝛ vna ē fcā añ aliā. sꝫ i pn̄ti nō pōt assignari ꝙ
una ps succedat alteri. nec vna ps sit fcā añ aliā
g̊ ꝛc. mior pbaꝛ. qꝛ qcq̄d ē ps pn̄tl ē pn̄s. sꝫ illđ

quod est factum vel fienduʒ non est presens.ḡ
sequit̃ qͦ presens non ē pars tp̃is quod est ēs
successiuum. Item tempus diuidit̃ ad diuisi
onem spatij.6ͦ. huius.sed in spatio sem̃ vna ps
est prior ⁊ alia posterior:⁊ post quãlibet parteʒ
est alia pars.⁊ vna est extra aliam:qꝛ omne cõ
tinuũ habet partem extra partem. ergo in tp̃e
omnis pars vel est prior vel posterior.ſʒ hoc ñ
põt assignari de p̃ñti:qꝛ qͦ p̃us est factum non
ē p̃ñtialr̃ fcm̃.ergo sequit̃ ꝙ presens non sit ps
tp̃is. 2ᵐ dictuʒ ē ꝙ istud qͦ p̃ñs non est aliͦ
q̃ʒ ip̃m indiuisibile vel ip̃m nunc vel instãs:vl̃
ip̃m continuãs partẽ preteriti cũ futura.ꝓbat̃
qꝛ quodcunqʒ dr̃ esse presens dicit̃ esse nunc.et
eõ.ḡ nunc ⁊ presens sunt idem:sed nunc ē indi
uisibile copulans partem p̃teritam cuʒ futura
ergo ⁊ presens. Ubi sciendum ꝙ sicut ĩpoſe
est imaginari aliquaʒ partẽ linee quin ipsa ter
minet̃ duobus pũctis ⁊ claudat̃ infra duo pũ
cta per modũ cuiusdam ĩteruallí:nec etiã p̃ñt
imaginari duo puncta qn inter ipsa cadat me-
dium siue media linea:qm̃ indiuisibile non est
ĩmediatũ indiuisibili:sic etiã ꝓportionabilr̃ ñ
põt imagiari aliqua pars tp̃is quin ip̃a cadat
ĩter duo indiuisibilia.cuʒ.n.quelibet pars tp̃is
sit continua oʒ ꝙ ptes tp̃is per aliqua indiuisi
bilia copulent̃ ⁊ continuẽt̃:qm̃ hec est descrip.
continui:cum igit̃ pars preterita sit quid cõti-
nuũ oʒ ꝙ in parte p̃terita sint infinita indiuisi
bilia sicut ⁊ infinite partes.de nullo aũt indiui
sibili est verum dicere ꝙ sint duo p̃ñtia:qm̃ sic
illa pars in qua sunt preterijt:ita ẽt indiuisibi
lia ip̃a preterierũt soluʒ.ḡ de illo indiuisibili ē
verum dicere ꝙ sit p̃ñs qͦ copulat ptẽ p̃teritã
cũ futura. ista ergo nõ sunt idẽ adequate. 3ᵐ
dictum ē ꝙ futurũ põt sumi duplr̃.vno modo
formalr̃.s.ꝓ illa futuritione. alio modo mate-
rialr̃.s.ꝓ illo substracto ip̃i futuritõi sicut dies
crastina dicit mihi futuritõnẽ qm̃ est futura et
substractũ futuritõis:puta ip̃a dies futura:et
ista nõ sunt idẽ.certum ē ꝙ futuꝝ formalr̃ sũp
tũ nunq̃ʒ põt esse p̃teritum.preteritũ.n.⁊ futu-
rũ sunt partes tp̃is essentialr̃ distĩcte vt sic for
malr̃ sumpte.cum ḡ inter ipsa sit essentialis di
stinctio ⁊ sint partes distincte tp̃is vna nõ po-
test fieri alia.illud aũt qͦ substernit̃ futuritõi
potest transire in preteritum. 4ᵐ dictuʒ est
ꝙ inter p̃teritum ⁊ futurũ sunt quedam ꝓpin-
quiora ip̃i nunc ⁊ quedam remotiora licet oĩa
sint p̃terita vl̃ futura.⁊ oẽs ptes que sunt ptes
preteriti sint preterite.lʒ vna ps prius q̃ʒ alia p̃
terierit.declaratur.accipio istans copulãs ho
ram tertie cum hora meridiei.certuʒ est ꝙ vna
pars hore tertie fuit anteq̃ʒ alia:⁊ tamẽ vtraqʒ
pars est preterita.similr̃ vna ps hore meridiei
erit anteq̃ʒ alia: ⁊ tamen quelibet est futura.
5ᵐ dictum est ꝙ aliter accipit̃ presens a grãma
ticis ⁊ aliter a phicis.ipsi inq̃ʒ sic describunt p̃
sens est cuius pars preterijt psqʒ futura est:ita
diffinit p̃scianus.nos aũt phice loquentes nos
metip̃os intelligentes non imaginamur ꝙ illͦ
qͦ est preteritum sit p̃sens.iͦ de ip̃o non sic lo-
quimur. 6ᵐ dictum est ꝙ sicut fuit dictum ͦ
tp̃e ꝙ lʒ quelibet eius pars sit facta vel fienda
ip̃m tamẽ tempus nõ dr̃ p̃ñs nisi per actualeʒ
ꝯtinuatõeʒ vniꝰ partis cũ alia. vnde dicẽdo tẽ
pus est nũc.est sensus ꝙ p̃dicatũ inest actu sub
iecto:sic silr̃ est de motu ꝙ lʒ quelibet ps motꝰ
sit p̃or vel posterior.tamen motus dr̃ esse actu
ꝑ actualem cõtinuatõem vnius partis cũ alia
ad mutatum esse presens: ita ꝙ cuilibet parti
tp̃is correspondet ꝓportionabilr̃ pars motus
⁊ econtra ⁊ totum toti.

His visis.R̃ñ.ad rõnes p̃ncipales in oppositum.Ad p̃mã dico ꝙ ad h̃ ꝙ ali-
qua actio vel motus fiat in tp̃e sufficit ꝙ cuili
bet parti tp̃is corr̃ñdeat pars motus ꝓportio-
nabilr̃:ita ꝙ pti preterite tp̃is corr̃ñdeat ps fa
cta in motu ⁊ future fienda.et etiaʒ requiritur
ꝙ sicut sit actualis continuatio in tp̃e vnius p
tis cum alia:ita etiam requirit̃ ꝙ in motu fiat
actualis continuatio.⁊ per hoc dicit̃ fieri in tẽ
pore.Dico ergo ꝙ poſe est ꝙ aliquis motus fi-
at in tp̃e.eo ꝙ assistit actuali continuatõi tp̃is
⁊ illi corr̃ñdet licet non fiat in p̃terito vel in fu-
turo:sed aliquid eius est fcm̃ vel fiendum. Est
igitur possibile ꝙ motus fiat ⁊ tñ ꝙ quelibʒ eꝰ
pars est facta vel fienda.totum.n.distinguit̃ a
suis partibus sicut est etiam possibile ꝙ nulla
pars tp̃is sit ⁊ ꝙ tempus sit ꝓpter talem conti
nuationem. Ad 2ᵐ dico ꝙ si accipias p̃teri-
tum ⁊ futuruʒ formaliter dico ꝙ false accipis
qꝛ vnum non potest fieri aliͦ.si vero ꝓ substra
cto puta accipiendo hesternã diem que est pre
terita.tunc dico ꝙ ip̃am fuisse p̃ñtem põt intel
ligi duplr̃.Uno mõ ꝙ illa mensuretur instanti
p̃ñti.⁊ isto mõ est impossibile qm̃ isto mõ vt di
xi diuisibile mensuraretur indiuisibili.presens
eñi vt dixi est quid indiuisibile.Alioͦ. potest in
telligi fuisse presens sic ꝙ in aliquo nũc fiebat
actualis continuatio vnius partis cũ alia ad
p̃ñs sicut veruʒ est dicere hodie.ꝙ hora tertie
huius diei continuatur cum hora meridiei. et
sic est verum dicere ꝙ dies hodierna est p̃sens
ꝓpter continuatõem istã ⁊ p̃ñtialitatem ad p̃-
sens nunc cum partibus eius. Ad 3ᵐ iam di
xi in 3ͦ. huius q̃ñ potest motus comparari ad
mobile absolute.⁊ isto modo cum omne accñs
quod extenditur ad extensionem subiecti sit ꝑ
aliam ⁊ aliam partem in alia ⁊ alia parte subi
sic scd̃m hoc cum oẽs partes simul moueantur
sequitur ꝙ plr̃es motus sunt simul vel possũt
simul eẽ.Alio mõ põt comparari motꝰ ad mo-
bile in cõparatione ad spatium.⁊ isto modo ac-
cipit̃ prioritas et posterioritas in motu siue in
ptibus motus.et isto modo ĩpossibile est duas

partes motus esse simul: et quia tempus capit diuisibilitatē a motu fm istam diuisionez secū dam: ideo impossibile est duas ptes tpis esse si mul. Ad 4ᵘᵐ dico q in tēpore preterito sunt ptes: quarū quelibet ē preterita lz vna sit poz alia et pus pterierit. His visis dicēdū ad au ctoritatem Ari. que videbat dicere q instans sit idem in toto tēpore fm subām: et dico q in h passu exponit a diuersis diuersimode. Uno.n. modo exponit q loquebat fm intentōem ma thematicoꝝ qui ponebant vnum pūctum flue rē per totam lineam. et sic ēt ponebat de instan ti. Aliter exponit q ista variatio fm subām non ē nisi ex parte diuersarum ptium tēporis: vel loquit de instanti fm q est finis vnius ptī et initium alterius sic q ipm variatur fm eē et non fm subām. Et sic terminat questio.

Lterius queritur:

Utrū numerus sit aliqua entitas real absoluta distincta essentialr a rebus numeratī Et p arguit q sit realis entitas: quoniā positis pncipijs realr ponit pncipiatum: sz tres vnita tes que sunt pncipium ternarij numeri ponun tur et realiter extra aīam. g ꝛc. 2ᵒ ostendo q n sit entitas absoluta. nulla.n. entitas absoluta circuit qdlibet genᵘ entis: sz numerᵘ circuit qd libet genus entis. g ꝛc. minor pbat. quoniā qd libet pdicamentū pōt numerari. dicimus enī tres subās et tres qualitates. et sic de alijs. 3ᵒ ostē do q non sit distinctus a rebus numeratī: qm sicut se habet mltitudo in cōi ad ens in cōi ita se habet multitudo spālis ad ens spāle. sed mlt titudo in cōi nō distinguit ab ente in cōi cū sit eius passio. ergo ꝛc.

Ad oppositum videt quantuz ad ista tria Ari. qm p ponit ipz ab aīa. si.n. aīa non eēt: numerᵘ non esset 4ᵒ huiᵘ. Quantum ad 2ᵐ et 3ᵐ est eiᵘ mens in pdicamentis vbi ponit ipm eē quanti tatē que ē ens absolutuz distinctū a subā. g ꝛc.

Respondeo vbi sic pcedaz. p eni inquiret si numerᵘ ē ēs absoᵐ distinctū a rebus nūeratī. 2ᵒ vtꝝ ha beat eē circūscripto omni actu intellectᵘ. Ter tio mouebuntur quedam dubia de numero.

Quantum ad pmum est opinio duorum do ctorum. quorum quilibet ponit vnam propo sitionem. Prima propositio est fratris occam qui ponit q numerus non distinguitur reali ter a rebᵘ numeratī nec essentialr sic q nūerᵘ ternariᵘ triū lapidum nō distinguit eētialr a tribus lapidibus. pbatur sic. oīs entitas ab soluta poz insepabilis p quācunq potentiā ab aliqua posteriori cum illa posteriori ē idē eēn tialiter. deus.n. potest separe quecūq essentia liter distincta ad se inuicez independentia. q a ex quo vnum ab altero nō dependet et vnū al terū non coexigit. et p ɔns deus pōt separe ipsa si distinguant. cuz igit tres lapides sint pores numero ternario sicut fundamtū fūdato si di stinguit deᵘ poterit separe ipa. sz hoc est ipossi bile. qz deus non pōt facere quin tres lapides eēnt tres. sz nō possent esse tres sine nūero ter nario. Item si nūerus ternariᵘ esset res disti cta a tribus lapidibᵘ eēt accīs. et p ɔns idē ac cidens nūero eēt in diuersis subiectis. qd est i pole. Itē impossibile ē subiectū suscipe aliq formā nouam nisi p transmutatōem mediā: sz si tribᵘ lapidibus addat quartᵘ nulla fit mu tatio in tribus lapidibus. g numerᵘ qternariᵘ nō est distinctᵘ a tribᵘ lapidibᵘ. Scda ppo si tio est cuiusdā alteriᵘ doctoris q pōit q nūerᵘ est forma respectiua. hoc pbat sic. nulla forma que fūdat in aliquo ē maioris entitatis q illō in quo fundat: sz nūerus fundat sup genus re latōis. dicimᵘ.n. tres rlōnes. g cuz forma abso luta sit pfectior q respectiā ipole erit q nūerᵘ sit forma absoluta. Item illud cuius rō pma ɔsistit in hitudine ad aliud ē rlo: sz rō pma et eē nūeri ē hiᵘ. g ꝛc. minor pbat. qm nūerus ē ali cuiᵘ rei numerabilis numerᵘ. et nō pōt absolui ab habitudine ad numerabile. g ꝛc. Itez cᵘ pprie passiones totalr sunt relatiue et ipz tota liter est relatiuū: sed pprie passiones nūeri sūt hiᵉ. g ꝛc. minor probatur. quia paritas et imparitas videnf se habere sicut equalitas et inequalitas que dicunt relationem. ergo ꝛc.

Cōtra istas duas ppositiones arguen do pono duas ɔdictorias istis p pōibus. Prima est ista q nūerus distinguit essentialr a rebᵘ numeratī. pbatur sic. oē acci dēs distinguit essentialr a suo subiecto in quo ē: sed numerᵘ est accīs cuius subm sunt res nu merate. nā nūerᵘ est de gnē qtitatis et non pōt fūdari nisi sup res nūeratas. g ꝛc. maior pz. qz ipole ē q eadē eēntia accidat sibiipsi. Itē cōtra pto 3ᵒ lapide remanēt alij duo lapides et nō re maet ternariᵘ nūerᵘ. g ipole ē q ternariᵘ nūerᵘ sit idē cū illis tribᵘ lapidibᵘ. Scda ppō ē q nūerᵘ ē essentialr forē absoluta. pbat. illō qd ē spēs alicuiᵘ predicamēti absoluti est essentia liter absoᵐ. sz nūerᵘ est hiᵘ. qz est spēs quātita tis. g ꝛc. Dicet q lz nūerus hēat modū quā titatiuū et sit i gnē qtitatis qi h dici: tn forma liter ēt quātū ad illō qd est nō est nisi in gnē re latōis. Contra. qz oē nō per se qtū hns tam modū quātitatiuū hz ex alio p se quāto. sz nūe rus nō hz ex alio p se quāto q sit quantᵘ. g ꝛc. minor pbat. qz hoc hēret a quātitate ɔtinua. sz hoc est falsum. pbatio. qz oē hns moduz quāti tatiuū ex alio hz illum sibi mō ei qd hz per se: si cut qz albedo est extensa per accidens: qz ad ex tensionem quātitatis in qua est. iō extenditur cōsimiliter p accidens sicut quantitas per se: sz numerus non habet eundē modū quātitatī cū

quãtitate ɔtinua.ğ ꝛc. Item quãtũ ad pnci
pale oĩs relatio eſt alic⁹ fundamenti ad aliquẽ
terminũ:ſʒ numer⁹ non eſt hi⁹.ğ ꝛc.minoꝛ pꝛo
batur.qꝛ accipio numeꝝ binariũ due vnitates
ſunt totale fundamẽtũ ei⁹.tũc quero qd ſit ter
minus ei⁹ vel ambe vnitates vel altera tm̃ vł
actus intelligendi.non pmũ.qꝛ tũc ideʒ eẽt to
tale fundamentũ ꝛ termin⁹. nec 2ᵘᵐ qm̃ funda
mẽtũ nõ coincidit cũ termino.nec 3ᵘᵐ:qꝛ tc̃ nũe
rus nõ poſſet ĩtelligi ſine actu ĩtelligẽdi. quod
eſt falſum:puta ꝙ nõ intelligã ſine actu ĩtelli
gendi. Ad cui⁹ euidentiã eſt ſciendũ ꝙ nũer⁹
põt ſumi dupłr ſicut ſubã ꝛ accidenſ. Uno mõ
põt ſumi ſubã ꝓ illo a quo nomẽ ſubẽ imponiť
ꝛ ſic ſubã ſignificat oꝛdinẽ ꝛ accñtia. ſubã.n.ĩ
poniť a ſubſtãdo.ꝛ iõ Aug.5º de trini.c.5.dicit
ꝙ nephas ẽ dicere ꝙ deus ſubſtet ſue bonitati
ex quo ɔcludit ꝙ abuſiuuʒ ẽ dicere deũ eẽ ſub
ſtantiã.qꝛ iſto mõ ſubã ẽ reſpectuſ.Alioº diciť
ſubã ꝓ illo cui nomẽ imponiť.ſ.ꝓ ſubſtracto ꝛ
hoc eſt quid abſolutuʒ.nec.n.nomen ſubẽ im
poniť illi rłoni que ẽ ad accña.ſed alicui abſoº
ſubſtracto illi ꝑ modum fundamanti.ꝑ idẽ di
co de accñte ꝙ põt ɔſiderari dupłr.vnoº vt ac
cipiť ꝓ illo a quo nomẽ iponiť.ꝛ ſic dicit reſpe
ctuʒ:puta ad adiacentiã ſiue inherentiã. Alio
mõ ꝓ illo cui nomẽ iponiť.ꝛ ſic dicit abſolutũ
puta fundamẽtũ h⁹ reſpectus.Conſiłr dico de
numero.põt:n.vnoº accipi foꝛmałr pꝛo illo a q̃
ĩponiť nomẽ numeri.Alioº ꝓ illo cui iponiť.ſ.
quo numeramus vel ꝓ illo quo res ĩpe paſſiue
numeranť.pmo mõ accipiendo ĩpʒ dico ꝙ nu
mer⁹ eſt relatio.dicit.n.oꝛdinẽ ſiue reſpectum
rei numerabilis ad aĩam numerãteʒ. 2º vero
mõ accipiẽdo numeꝝ:puta ꝓ fundamẽto quo
numeramus eſt foꝛmałr entitas abſoluta.vñ
ſicut homo foꝛmałr nõ eſt ſubã accipiẽdo ſub
ſtantiã pmoº ita ẽt nec binari⁹ vel ternari⁹ eſt
numerus foꝛmałr p̃ ſumpt⁹.

Disuiſis rñdeo ad rõnes. Ad pmã
pme ꝓpoſitiõis ɔcedendo
maioꝛẽ ſed nego minoꝛẽ.dico.n.ꝙ de⁹ põt face
re tres lapides fũdamñtałr ſine ternitate foꝛłr
ita ꝙ ſepata ternitate illi lapides nõ erũt tres
foꝛmałr ſʒ ſolũ fundamẽtałr. Ad 2ᵘᵐ dico ꝙ
numer⁹ ternari⁹ eſt in illis vnitatib⁹ q̃i ſe hñ
tib⁹ ꝑ modũ vni⁹.ex quo ɔcludã inferi⁹ nũeꝝ
neceº eẽ ab aĩa. Ad 3ᵘᵐ dico ꝙ adueniẽte alio
lapide trib⁹ lapidib⁹ cũ illi tres lapides pus ñ
eẽnt pncipiũ nũeri quaternarij ꝛ mõ ſint ſequi
tur ꝙ ſit facta aliq̃ mutatio.ꝛ ſic pʒ falſitas il
lius aſſumpti. Ad rõnes alteri⁹ ꝓpõnis rñº.
Ad pmam dico ꝙ illa rõ ꝓbaret ꝙ nũer⁹ nõ
eẽt pma intẽtio nec aliqd poſitm̃ cũ fũdeť ſuꝑ
ſcđas intẽtões ꝛ negatões ꝛ puatões.tũc ğ di
co ꝙ lʒ nulla foꝛma fũdata in aliquo realr poſ
ſit eẽ maioꝛis entitatis q̃ȝ illõ in quo fundatur
tñ nõ eſt ipołe de foꝛma que nõ fundať in aliq̃
niſi ſm rõeʒ.nõ.n.eſt impołe circa negatõʒ cõ
cipi aliqd poſitiue. cõcipimus.n.płres negatõ
nes.płalitas aũt dicit quid poſitiuum.ğ ꝛc.
Confirmať per ſiłe qm̃ magnitudo eſt foꝛ abſo
luta.ꝛ tñ fundať ſuꝑ re cuiuſlibʒ gñis.vñ vna
rło eſt maioꝛ ꝛ ꝑfectioꝛ alia. Ad 2ᵘᵐ nego mi
noꝛẽ. Ad ꝓbatõeʒ dico ꝙ ille oꝛdo nũeri ad
aĩam numerantem vł ad rem nũerabilem nõ
eſt de rõne numeri ſed ɔſequiť ĩpʒ. Ad 3ᵘᵐ di
co ꝙ lʒ ſuꝑ ꝑitatẽ ꝛ iꝑitatẽ fũdeť reſpect⁹ non
tñ ĩpa ſunt reſpectus ſicut dico de equalitate ꝛ
inequalitate.

Quantum ad 2ᵘᵐ arti⁹ pncipalẽ po
no tria dcã. Pri⁹ dictũ
ẽ ꝙ oẽ numerabile eſt cõe his in qb⁹ numerať
pʒ.non.n.numeratio aliquoꝝ fit ꝑ ea q̃ ſũt pꝛo
pꝛia eis.non.n.ſoꝛ.ꝛ płato ſunt duo ſoꝛ.ex q̃ ſequi
tur coꝛrelarie ꝙ in illis in quib⁹ nõ eſt aliqua
cõitas płificabilis ĩ illiſ nõ ſit aliquiſ nũerus.
2ᵘᵐ dictũ eſt iſtõ ꝙ nũer⁹ qui cať ex diuiſiõe
ɔtinui nõ cať ex diſione cõtinui vt ĩpʒ ẽ qõdã
totũ integrale:ſʒ tm̃ vt hʒ rõem toti⁹ vłis. hoc
pʒ.qꝛ oẽ numerale ſaluať in q̃libet illoꝝ ĩ quo
nũerať.eſt.n.oẽ nũero vł cõe vt dictũ ẽ:ſʒ ɔti
nuũ vt ẽ totũ integrale nõ ſaluať in aliq̃ ꝑte e⁹
in quas diuidiť.nõ.n.linea bipedał ſaluať in
aliqua ꝑtiũ ei⁹.ĩpm aũt ɔtinuũ vt hʒ rõem to
tius vłis ſaluať in talib⁹.Ex quo quidẽ dicto
cõcludit Franciſcus de marchia aliud dcm̃ ꝙ
cũ rõ toti⁹ vłis ꝑ qua ꝓuenit nũeruſ vnifoꝛmi
ter ſalueť in quolibet gñe ꝙ nũeruſ cauſat⁹ ex
diſione cõtinua eſt eiuſdẽ rõis cũ nũero cuiuſ
cũq̃ȝ generis alteri⁹.hoc aũt dimitto tanq̃ȝ du
biũ. Hoc pmiſſo ponit iſtã ɔcłoneʒ ꝙ nũer⁹
non hʒ eſſe foꝛmaliter circũſcripta aĩa vel ei⁹
actu.hoc ꝓbať ſic.impołe eſt ꝙ aliqõ vnũ rea
le accñs poſſit realr fũdari ſuꝑ aliqua realr di
ſtincta ẽt quãtũcũq̃ȝ localr ſepata:ſed ſuꝑ treſ
lapides ſub quacũq̃ȝ diſtantia poſitoſ fũdatur
numer⁹ ternari⁹.ğ impołe eſt ꝙ nũerus terna
rius ſit aliqua vna foꝛma realis realr fundata
ſuper tres vnitates nũeri ternarij.maioꝛ pʒ.qꝛ
vnitas nũeralis accñtis eſt ex vnitate ſubĩ.vᵘᵐ
.n.accñs nũero nõ eſt ĩ płibus ſubiectis nũero
ſic ſepatis.ꝛ iſta eſt rõ que me młtũ ɔuincit ad
hãc ꝑtẽ.qꝛ per hanc młti boni doctoꝛeſ ad ipoſ
ſibilia deducunť.tenet.n.Lãdulphus ꝙ nũe
rus non ẽ aliqõ vnũ ens vt recitabiť in ſequẽ
tib⁹. Iteʒ nulla foꝛma reał pꝛeter aĩaʒ exñs
plurificať ad plurificatõem vł ɔpatõeʒ ĩtelle
ctuſ alicui⁹ vel aliquoꝝ ad alia ꝛ ad alia:ſʒ nu
mer⁹ ſic plurificať ꝛ młtiplicať.ğ ꝛc.maioꝛ pʒ.
qꝛ a quocũq̃ȝ aliqd hʒ ſuã eẽntiã ꝛ entitatem ꝛ
ab eo etiã hʒ ſuã vnitatẽ ꝛ młtitudinẽ ꝛ diuer
ſitatem.qꝛ iſta ſunt paſſiones entis.minoꝛ pꝛo
bať.qꝛ accipio duos lapides ſi ĩtellect⁹ ɔparet
ĩpos ad alios duos faciẽt nũerũ quaternariũ
mõ ɔꝑenť iſti quatuoꝛ ad alioſ q̃tuoꝛ faciẽt.8

⁊ ſic de quibuſcūqꝫ alijs. Jtē ſi nūerus eēt ꝑ
ter aīam ſequeret ꝙ poſitis duobꝰ binarijs po
nerent binarij infiniti. ꝯñs eſt falſum. ğ ⁊ añs.
ꝓbat ꝯña accipiat binariꝰ lapidum ⁊ binariꝰ
duoꝝ lignoꝝ. tunc verum eſt dicere ꝙ ibi ſunt
duo nūeri binarij. hi ğ fundant dualitatem ab
his diſtinctā. qꝛ fundamētū differt a fundato
tunc ğ accipio iſtā dualitatē fundatā cuʒ ſcđo
numero binario. iſta ſūt duo. ğ fundant nume
rū binariū. ⁊ ſic ꝓcedam in ifinitū. Jtē ab eo
eſt formal'r numerus a quo ē numerare. iſta pʒ
qꝛ ſi ſola aīa dealbaret albedo eēt formal'r ſoꝰ
ab aīa: ſʒ ſola aīa habet nūerare. vt pʒ de ſe ⁊ i
4.° phicoꝝ. ğ ⁊c. Jtem ad idē arguit Franciſ-
cus de marchia nulla forma vna ſm ſpēm ſpā-
liſſimā fundat ſupra rē cuiuſlibet gnīſ. vñ oēs
ille forme dr̄nt gñe quaꝝ ſubcā imediata dr̄nt
genere: ſed numerus binariꝰ quorūcūqꝫ duoꝝ
eſt eiuſdē ſpēi. ⁊ ſic de quocūqꝫ nūero alio. nūe-
rus ēt fundat ſupra rē cuiuſlibet generis. ğ ⁊c.

Confirmat. qm̄ binarius duoꝝ entiuʒ rōis
puta duoꝝ filloꝝ non ē extra intellectuʒ cū eiꝰ
fundamētū nō ſit ex̄ intellectū. ſʒ binariꝰ duo
rū entiū realiū eſt eiuſdem rōis ſpecifice cuʒ il
lo. ens aūt reale ⁊ ens rōis nō pñt eē eiuſdē ra-
tōis. Confirmat. qꝛ oīs ſpēs ſpāliſſima real'
determinat ſibi ſubm̄ reale ſic ꝙ nunꝗ̄ pōt fū-
dari ſupra ens rōnis ſicut albedo determinat
ſibi ſupficiē ⁊ ſcia intellectū: ſʒ binarius ē que
dam forma ſpecifica nullū ſubiectū ſibi deter-
minans. ğ non ē forma realis. ğ ⁊c. Jteʒ nul-
la forma realis eiuſdem rōis fundat ſubiue ſʒ
rem in forma eiuſdē rōis ēt ſʒ ſpēʒ ſpāliſſimā.
oē. n. qđ eſt in potētia ſubiectia alicꝰ eſt alteriꝰ
rōis ab ipō: albedo inquaʒ nō ē i pō ſubiua ad
albedinē: ſʒ nūerus eiuſdē ſpēi fundat in nūe-
ro eiuſdē ſpēi ſpāliſſime ſicut ſup binariū duo-
rū equoꝝ ⁊ binariū duoꝝ hoīuʒ fūdat binariꝰ
nūerꝰ qm̄ veꝝ ē dicere ꝙ iſti duo nūeri binarij
⁊ oēs ſūt eiuſdē ſpēi ſpāliſſime ſic̄ oīs dualitas.
ğ ⁊c. Jtē oīs forma abſoluta real' que ē i ſub-
iecto extenſo real'r extendit p accñſ: ſʒ numerꝰ
nullo° pōt ſic extendi. ğ ⁊c. hec videt intentio
plana phi ꝯmētatoris in 4.° hꝰ caplo de tpe cū
ſic inqt impoſe ſic̄ nūerantē eē impoſe ē nūerū
eē. dico igr̄ ꝙ ipe nūerꝰ nō ē preter aīaʒ. Ad cꝰ
euidētiā ē ſciendū ꝙ aliqua forma fundat ſup
aliquā naturā cōem ⁊ plr̄ificabilē. ꝓbat ꝗdru
plr̄. ꝑ aliq̄. n. forma ꝯſequit aliquā naturā ſʒ ſe
⁊ abſolute vt ſcibile vl' ſcibilitas ipſa q̄ eſt cōſe
cutia alicꝰ obi cōiſ. Aliqua aūt ē forma que nō
cōſequit naturā abſolute ſʒ p compatiōem ad
alia vt forma diſtributiua nature cōis ſic̄ cuʒ
dr̄ oīs aīa eſt imortal. ⁊ iſta nō ē ex̄ in re ſic̄ nec
diſtributio ipa. 3.° eſt aliq̄ forma collectia na-
ture cōis ſicut dic̄ Porphiriꝰ ꝙ oēs hoīes pti-
cipatōe ſpēi ſunt vnꝰ hō: nec iſta eſt in re extra
ſicut nec collectio ipa: 4.° eſt aliq̄ forma me-
dia que nō eſt pure collectia nec pure diſtribu-
tiua tm̄ ⁊ hec forma ē forma nūeri. non. n. eſt tā
tū diſtributiua: ſʒ ē diſtributiua nature cōiſ ⁊ col
lectia eius iferiorū in ea. ſicut numerꝰ denariꝰ
hoīum diſtribuit hoīem in ſuis inferioribus. ⁊
cū hoc collegit oēs decē. numerꝰ. n. decē hoīuʒ
ē decē. ſed oēs decē ſil'. hiꝰ aūt collectio vel di-
ſtributio fit p intellectū. ğ p ꝯñs ipe nūerus nō
ē preter aīaʒ. 2.° ſciendū ꝙ nūerus nō eſt ali
qd fcm̄ ab aīa lʒ ſit in ipa aīa obiectiue: ⁊ lʒ nō
ſit preter aīam. Ad cuiꝰ euidētiam ſciēdū ē
ꝙ quedā ſunt q̄ non ſunt ab aīa nec aliquo mō
depēdēt ab aīa ſicut entia realia real'r extra.
Alia ſunt q̄ ſunt ab ipa aīa effectiē ⁊ ſunt tm̄ in
aīa obiectiue: ſicut intentio ſpēi ⁊ gñis ⁊ oīs in
tentio ſcđa. Alia vero ſunt media 3.° que viʒ
tm̄ ſunt in aīa obiectiue ⁊ nō in re ex̄. nō tn̄ ſūt
cāta ab ipa aīa. ſʒ cōſequunt ad ea que cāntur
ab ipa: ſicut nūerus. vnitates. n. vt cōcepte ab
aīa fundant numerū. non āt vt ſunt in re ex̄. ⁊
hoc p alium modū eſſendi quē habēt vt conce
pte ꝗ̄ hērent vt in ſe extra exñtes. vt. n. ſūt ob
iectiue i intellectu concipiente nō diſtinguunt
ſubiecto nec loco ſicut diſtinguunt vt ſunt i re
extra. ⁊ iō in eis vt cōcepte fundat numerꝰ ter
narius. non aūt vt exñtes in re extra. ⁊ ita nūe
rus ſm hoc eē obiectm̄ habet eſſe in aīa. non āt
effectiē ē ab aīa ſaltē ꝑ̄ ⁊ imediate. Sʒ ꝯ iſtā
ꝯcluſionē arguitur ꝑ̄ ſic. qꝛ ſpēs ꝑ̄dicamēti rea
lis eſt in re extra. ſʒ nūerus ē ſpēs ꝑ̄dicamenti
realis: qꝛ eſt de generē quātitatiſ. ğ ⁊c. maior pʒ
qm̄ nullū indepēdens ab intellectu ē extrinſe-
cū alicui fcō per intellectū: al'r aliqd vnū fierʒ
ex ente in aīa ⁊ ex ente extra aīaʒ. Jtē ſubm̄
ſcie real' eſt extra aīam et reale. ſed numerus ē
ſubiectū ſcie realis: qm̄ ariſmetrice que eſt ſciē
tia realis. ğ ⁊c. maior patʒ. quoniā ſecant ſcien
tie queadmodum ⁊ res de quibus ſunt. 2.° de
anima. Et ſcientia ſimiliter habet denominati
onem a ſubiecto. Tum etiam quoniā ſubiectū
eſt menſura ſcientie et menſa perfectior ē men
ſurato. ⁊ ſunt vnigenea. io. metha. ſʒ omnia iſta
deficiunt hic. ens enim ratōnis non menſurat
ens reale nec eſt perfectius nec vnigeneum.
Jtem illud quod eſt obiectū per ſe potentie ſen
ſitiue non eſt factum ab anima. ſed numerus ē
obiectum per ſe potentie ſenſitiue patet 2.° de
anima. Jtem inter extrema vnius ⁊ eiuſdeʒ
rōnis que nullum habent ordinem intellectꝰ
non poteſt conſtituere ordinem eſſentialem: ſʒ
ordo numerorum eſt ordo eſſentialis ⁊ vnita-
tes oīum numeroruʒ ſunt eiuſdem rōnis. ergo
ordinem iſtorū numeroꝝ non conſtituit intel-
lectus ſed inuenit. maior videtur eſſe euidens
nam ex quo ſunt eiuſdem rōnis nulluʒ ordinē
poſſunt habere niſi accñtalem. Jtem nulla
potentia facit ſuum obiectum ꝓ̄marium nec ꝑ
tem eius. iſta pʒ. quoniam omnis potentia pre

supponit suum obiectum. agit inquaꝫ obiectū in potentiam ⁊ ab ipso accipit actum: sed ens p̄me intentōnis sub quo cōtinetur numerus est obiectum intellectus. g̊ ⁊c̄. Itez intellectus in actione sua non ꝯstituit aliquid nisi in eē relatiuo. ista pꝫ. quia nihil constituit nisi ꝑ actuꝫ comparatiuuꝫ qui est duoꝝ extremorum. g̊ oē constitutum per talē actum dicit cōparatōneꝫ ⁊ respectum. numerus aūt est forma absoluta. Rn̄deo ad p̄mū ⁊ dico ꝙ aliquid esse reale potest esse dupliciter. Uno modo quoniā habꝫ eē circunscripto omni actu intellectus. ⁊ quoniaꝫ ab aīa non est dependens obiectiue nec effectiue vt lapis ⁊ talia. Alio mō quoniaꝫ est dependens ab aīa obiectiue ⁊ non effectiue vt numerus. vel si effectiue: est tamē informatiuū ip̄i⁹ intellectus ⁊ eius ꝓprium accidens sicut act⁹ intelligendi ⁊ sciendi. Primo. non oportꝫ spēꝫ predicamenti realis esse realem: sꝫ sufficit z.⁰ hoc patet. nam actus intelligendi dependꝫ ab ītellectu ⁊ scientia ⁊ tn̄ sunt in p̄dicamēto qualitatis. Ad z⁹ dico ꝙ sufficit ꝙ subiectuꝫ scientie realis nō dependeat ab intellectu effectiue lꝫ bn̄ obiectīe. ⁊ ꝙ sit reale hoc ē quia nō dependet effectiue ab intellectu. Ad 3⁹ dico ꝙ numerus est sensibilis materialr̄ quantum ad vnitates ip̄ius. non aūt formaliter ⁊ q̄ꝫtum ad formā ip̄ius. ⁊ sic ph̄us intellexit in z.⁰ de aīa: aliter cōtradiceret sibiip̄i in 4.⁰ ph⁹. ubi ponit ꝙ si intellectus non fuerit numerās non erit nec per ꝯn̄s numerus. Ad 4⁹ dico ꝙ maior est vera de extremis habentibus ꝓportionem eādem. licet igit̄ vnitates oīum numerorum sint eiusdem rōis tamē habent diuersas ꝓportōes Alia est enim ꝓportio vnitatis ad duas vnitates. alia ad tres. ⁊ sic in infinitum. ⁊ iō ꝭm diuersas ꝓportōes pōt intellectus cāre diuersas spēs numeroꝝ habentes inter se ordineꝫ essentialem. ⁊ hoc est qō dicit ꝯmentator z.⁰ huius: quoniam ꝭm ꝙ est alia ⁊ alia spēs numeri sic ē alia ⁊ alia ꝓportio vnitatl ⁊ ecōuerso. Ad 5⁹ dico ꝙ lꝫ potentia non possit causare suum obiectum adequatum. potest tamē causare aliqd sub ipso contentum. causat inquaꝫ sciaꝫ ⁊ actū intelligendi que sunt sub ente p̄me intentiōis.

Ad 6⁹ potest dici ꝙ maior est falsa. licet eni ens secunde intentionis fit per actum cōparatiuum. non tamen ens p̄me intentionis. Ul'potest dici ꝭm iā dictum ꝙ numerus non est effectiue ab anima.

Quātum ad 3⁹ articulum vbi erant aliqua dubia remouēda. ē illa p̄ma dubitatio. qualis est vnitas que ē pricipium numeri. Rn̄. vbi est sciendum ꝙ ē vna opinio cuiusdam doctoris qui ponit ꝙ vnuꝫ ē duplex quoddam a quo incipit numerus nūerando. s. vnum duo tria ⁊c̄. Aliud a quo fluit siue causatur ⁊ orit̄ numerus. ⁊ hec est vnitas illa: ex cui⁹ diuisione causat̄ nūerus. ꝭm. n. ꝙ cōtinuuꝫ diuidit̄ ita crescit numerus ⁊ auget̄. tunc igit̄ dicit doctor iste ꝙ vnum qō est p̄ncipiuꝫ nūeri nō est illud a quo incipit siue a quo incohoatur nūerus. sꝫ illud a quo fluit ⁊ causat̄ numerus qō est illud. ex cui⁹ diuisione causat̄ numerus. ex diuisione enim cōtinui causatur numerus. cōtinuum aūt dicit vnitatē. Pro illa opinione arguit̄ p̄mo sic. vnum qō est p̄ncipium numeri continet numeꝝ. sed vnuꝫ a quo incipit numerus non cōtinet numeꝝ. sed illud a quo ꝓfluit: qm̄ istud respicit ip̄m numeꝝ. ga sicut totū respicit ꝑtem suam. non autē illud a quo incipit numerus. imo talis est eius pars. g̊ ⁊c̄. Itez in illis que sunt eiusdem rōnis non magis accidit ꝙ numerus incipiat siue incohoetur ab vno q̄ꝫ ab alio. sed omnes vnitates sunt eiusdem rōnis. g̊ vnitas a qua incipit numer⁹ est tantū per accidens p̄ncipium numeri ⁊ nō ꝑ se. non. n. est per se p̄ncipium numeri magl q̄ꝫ vltima vnitas. g̊ ⁊c̄. Item vnum qō est p̄ncipium numeri est p̄us numero non tātū ordine positōnis: sed etiaꝫ ordine causalitatis ⁊ dignitatis. sꝫ vnum a quo incipit numerus est prius tm̄ ordine positionis ip̄o numero. vnuꝫ aūt ex cui⁹ diuisione consurgit numerus est p̄us ordine causalitatis ⁊ dignitatis.

Cōtra opinionem istam arguit̄ sic. p̄mo illud qō necessario corrūpit̄ ad generationem alterius non est ꝑ se p̄ncipiuꝫ alterius: sed vnum ex cuius diuisione causat̄ numerus corrumpit̄ necessario ad generatōeꝫ alterius. s. numeri. maior patet. qm̄ causa vel p̄ncipium per se non corrumpit̄ ad generatōnem p̄ncipiati vel causati. minor patet. quoniā scōꝫ ꝙ cōtinue crescit numerus sic continue decrescit vel corrumpitur illud vnuꝫ ex cuius diuisione fit numerus. vn̄ sicut numerus crescit in infinitum per appositionē vnitatum ita decrescit cōtinuum ⁊ diminuitur ⁊ cōsumitur in infinitum ꝑ substractōem ⁊ diuisionem ip̄arum vnitatum. quare ⁊c̄. Itez quādo aliquid nō est causa alicuius nisi mediante aliquo ei opposito cuius est causa per accidens non est causa illius per se. sed vnum ex cuius diuisione orit̄ numerus non est causa numeri nisi mediante vno ei opposito cuius est causa tm̄ per accidēs g̊ ⁊c̄. minor ꝓbat̄. quia vnū non est causa nūeri nisi mediantib⁹ vnitatibus partialibus diuidentibus ip̄m que quidem ꝯstituunt numerum ip̄m. istarum autem vnitatuꝫ que sunt cā numeri ip̄m vnum diuisibile non est causa numeri nisi tm̄ per accidens. ergo nec ip̄ius nūeri quare ⁊c̄.

Ideo dico aliter. Ad cuius euidentiā est sciendum ꝙ vnum repertuꝫ in numero est duplex. quoddam est qō cōsequit̄ generalr̄ oēm numerū sicut ꝓpria passio sequi

tur ſuum ſubm̄. Ita eniꝫ quālibet ſpēm nume
ri cōſequitur ſua ꝓpria vnitas ſicut ꝓpria paſ
ſio ſuum ꝓpriū ſubm̄. vnde ſicut vnitas in ge/
nerali cōſequit̄ ens in generali. ita determina
ta vnitas determinatū numerū: ⁊ etiā ipm̄ nu/
merū in gn̄ali. ⁊ de iſta vnitate pono iſtam ꝓpo
ſitionē ꝙ ipa nō eſt principiuꝫ numeri ſed ma/
gis ecōuerſo. ꝓbat̄. ꝓpria paſſio non eſt p̄nciꝰ
ſubiecti ſui cuꝫ ſit poſterior ſꝫ potiuſ ecōuerſo.
ſed vnitas predicta eſt ꝓpria paſſio nūeri. g̊ ⁊c̄.
2ᵒ eſt alia vnitas que non cōſequit̄ ſic nume/
rū: ſꝫ p̄cedit rōꝫ numerū natural'r ⁊ hec ſubdi
ſtinguit̄. quedaꝫ. n. eſt aliꝯ diuiſibilis: ex cuiꝰ
diuiſione aliquo mō cātur numerus. ⁊ de iſta
vnitate pono iſtam ꝯclōnem ſiue ꝓpoſitōeꝫ ꝙ
iſta nō eſt ꝑ ſe p̄ncipiū numeri: ſꝫ ꝑ accn̄s. qḋ ꝓ
bo. qm̄ vt arguebat̄ ſupius: hiꝰ vnitas corrūpi
tur ad gn̄atōem nūeri. 3ᵒ eſt alia vnitas ab/
ſtrahens a diuiſiōe ⁊ in diuiſiōe: lꝫ vtrūqꝫ poſ
ſit ſibi accidere ad quā etiā vnitateꝫ terminat̄
diuiſio predicte vnitatis: ⁊ de iſta pono iſtaꝫ ꝓ
poſitioneꝫ. ꝙ ipſa ē principiū numeri per ſe. ꝓ/
batur. quoniā nec p̄ma nec ſcḋa. g̊ cū nō reſtet
niſi iſta ſequit̄ ꝙ ipa ſit p̄ncipiū numeri per ſe.

Scḋa ꝓpoſitio ḋ iſta vltima vnitate eſt iſta
ꝙ ipſa eſt de genere quātitatis diſcrete ſaltem
reductiue. ꝓbatur. vnūquodqꝫ qḋ eſt p̄ncipiū
linee. puta punctꝰ eſt de genere quātitatis cō/
tinue. g̊ per ꝯn̄s multo magis illud qḋ eſt p̄nꝰ
numeri eſt de genere quātitatiſ diſcrete. ꝓbat̄
ꝯn̄a. quoniā pūctꝰ ſic eſt p̄ncipiū linee ꝙ ſi ipꝫ
in infinitū replicet̄ nunqꝫ pōt reddere ipam li
neam: vnū aūt ſic eſt p̄nꝰ numeri qḋ aliquoti/
ens ſumptuꝫ reddit numeꝝ. g̊ magis eſt p̄nciꝰ
linee qꝫ punctus vnū numeri. Tertia ꝓpoſi
tio eſt iſta ꝙ vnuꝫ quod eſt pricipium numeri
vno mō eſt numerus. alio mō non. nam nume
rus poteſt accipi dupl'r. Uno mō general'r pro
oī menſura diſcreta ꝑmanente. ⁊ ſic prima vni
tas eſt p̄mus numerus. Alioᵒ ſpāliter ꝓ mēſu
ra ꝑmanente diuiſibili ⁊ diſcreta. ⁊ ſic vnū nō
ē numerꝰ. ſꝫ hoc mō accipiendo numerū p̄muſ
numerꝰ ē nūerꝰ binariꝰ. n̄ aūt vnū inqꝫꝰ vꝰ cū
vnū inquātū vnū ſit idiuiſibile. ⁊ h̄ eſt ꝙ anti/
qui ph̄i de numero loquēteſ aliq̄ dixerūt p̄mū
numeꝝ eē vnitatē. aliꝗ aūt dualitateꝫ. ⁊ vtriqꝫ
verū dixerūt. accipiēdo numeꝝ diuerſimode.
vt dictum eſt.

Ad rationes rn̄deo. Ad p̄mā ꝯceᵒ
maiorē ⁊ nego mino/
rē: qm̄ illud vnū a quo icipit nūerus ꝯtinet nu
merū cū aliquotiēs ſumptū reddat ipm̄ nūeꝝ
nō ſic ē illud vnū ex cuiꝰ diuiſiōe cauſat̄ nūerꝰ
cū tale corrumpat̄ ad gn̄atōem nūeri vt dictū
eſt. Sꝫ tn̄ hoc forte pōt dici ꝙ vnū ex cuiꝰ diui
ſione cātur nūerus eſt duplex. quoddā qḋ hꝫ
rōem totius itegralis ⁊ hiꝰ nō eſt p̄ncipiū nūe
ri nec ſaluat̄ in aliquo nūerato imo corrumpit̄
imo ipſo nūero gn̄ato. Aliud ē qḋ hꝫ rōnem to/
tius v'lis vt hō in cōi. ⁊ tale vnū reperit̄ in q̊li
bet numerato ⁊ hoc eſt per ſe p̄ncipiū nūeri. et
tale vnū eſt mēſura nūeri tripl'r. ſ. ꝑ explicatio
nē. qꝛ tātus eſt quilibet nūerus qꝫtū eſt de vni
tate illiꝰ qḋ in ipis nūeratis diuidit̄. 2ᵒ ꝑ repli
catōem: qm̄ tātus ē quilibꝫ nūerꝰ quotiēs ē il
lud vnū replicatū. 3ᵒ per adequatōeꝫ quoniā
tātus ē quilibꝫ nūerꝰ qꝫtū ē illud vnū. vn̄ qm̄
illud eſt i potētia replicabile ſiue m'ltiplicabl'e
in ifinitū. iō etiā ipe nūerꝰ eſt m'ltiplicabil' in i
finitū. verū tn̄ iſte modus lꝫ ſit ſpālior qꝫ alius
nō tn̄ magis ꝓpriꝰ. Ad 2ᵐ dico ꝙ vnum qḋ ē
p̄ncipiū nūeri pōt ſumi dupl'r. qm̄ vel formal'r
qꝫtū ad rōeꝫ vniꝰ vel material'r: puta tale v'l ta
lentū. tūc dico ꝙ hn̄ accidit ꝙ hō incipiat nūe/
rare ab vno material'r ſumpto: puta ab illo v'l
ab iſto vno ⁊ ita ꝙ iſtud vnū p̄cedet ⁊ aliḋ ſub/
ſequat̄ cōcedo ꝙ iſtud accidit nūero. ſꝫ accipiē
do vnū formal'r ⁊ in cōi nō accidit nūero. imo
eſt de eēntia ipiꝰ ⁊ de rōne eiꝰ. Ad 3ᵐ dico ꝙ
vnū a quo incipit nūerus eſt p̄ncipiū numeri:
ſicut idiuiſibile diuiſibil'. ⁊ eſt ipo p̄us nō tātū
ordine poſitōis vt dicit. ſꝫ etiā ordine ꝑfectōis
cū ſit mēſura eiꝰ ⁊ rō cognoſcendi ipꝫ.

Secunda dubitatio eſt iſta a q̄ vni/
tate dicit̄ nūerus vnꝰ for
mal'r: Rn̄deo vbi ſciendum ꝙ ſūt hi m'lti mōi
dicēdi. vnꝰ modꝰ eſt fris Lādulphi ſup p̄muꝫ
ſn̄iarum qui ponit iſtā ꝯcluſioneꝫ ꝙ nūerꝰ for
maliter ⁊ realiter ē quedā multitudo ⁊ nō ali
qua vnitas nec aliqḋ vnū. iō dicit ꝙ fatuū eſt
dicere ⁊ querere ꝓpter quid nūerus hꝫ vnita/
tē ſuā cum oppoſituꝫ iſit ſibi. Hec aūt opīo ab
ipo ꝓbat̄ ſic. qꝛ cuiꝰ ꝑtes non ſūt magis vnum
qꝫ ſi nō eſſent in eo eſt formal'r ⁊ real'r quedam
pl'alitaſ ⁊ m'ltitudo. ꝑtes numeri ſunt hiꝰ. g̊ ⁊c̄.
maior pꝫ. qꝛ vnitas totiꝰ reſultat ex vnitate ꝑ
tiū ad iuiceꝫ vt deducit ph̄s. 7. ⁊. 8. metha. de
vnitate ꝯpoſiti. minor ꝓbat̄. qꝛ ꝑtes nūeri ſūt
actual'r ſiue diſtincte. ⁊ ſic fundant nūeꝝ qn̄
ē talis maior diſtinctio ⁊ nō vnitas. Item qꝛ
accn̄s cuiuſ eſſe neceſſario ē in pluribus real'r
⁊ local'r diſtīctꝭ eſt pluralitas ſiue. nūerus ē
hiꝰ: maior pꝫ. qm̄ accn̄tia nūerant̄ per ſubiecta
ſaltē actual'r ⁊ real'r. mior ēt pꝫ. qm̄ ſi eēt i vno
ſubō poſſet fundari i vna vnitate. Iteꝫ qꝛ oē
qḋ eſt real'r vnū ⁊ nō pl'a vel ē vnū ſimplicitate
vel ꝯpoſitōe: ſꝫ nūerus nō eſt vnꝰ vnitate ſim
plicitatis cū cōſiſtat in pluribꝰ real'r diſtinctꝭ.
nec cōpōne. qꝛ ꝑtes nūeri pn̄t eſſe aliqua ſiue
ſeparata: qm̄ vnus lapis hic ⁊ alius pariſius
fundant dualitatem.

Contra iſtam opinionē arguitur p̄ ſic.
oē qḋ habet ꝓpriam entitateꝫ
a quocūqꝫ alio diſtinctā ⁊ diuiſam ⁊ in ſe diſtin
ctā dicit aliquā ꝓpriam vnitateꝫ ⁊ in ſe eſt ali/
qḋ ens vnum. numerus eſt hiꝰ. g̊ ⁊c̄. maior pꝫ.

qz ista est diffinitio vni⁹ ⁊ ēt qz ens ⁊ vnum cō/uertunt̄ p̄ etbicoꝝ ⁊ 4° metba. minoꝛ ꝓbat̄. qz oē qd est spēs alicui⁹ predicamēti babz aliquā ꝓpriam entitatem ab alio distinctā ⁊ in se indistinctaz. numerus est bi⁹. ergo ⁊c̄. Confirmatur. vnitas specifica est aliqua vnitas babens sub se vnitates nūerales. sed numerus dic̄ aliquā vnitatē specificaz cū sit spēs generis. g̊ ⁊c̄. Ad p̄maz dicit̄

Nec rationes eius cogūt. Ad p̄maz dicit̄ ꝙ supponit ꝙ vnitas ē ps nūeri ⁊ ꝙ bz aliquas ptes reales: qd forte nō est verū vt statī videbit̄ in alio dubio. Aliter dicet̄ ꝙ lz illa pluralitas nullam bēat vnitatem real'r eo ꝙ fundat nūerum. separata tamē babēt vnitatem aliquā s̄m intellectum. qz vt sic fundat numerū. vnde sua rō ⁊ etiam sua cōclusio esset optima si ille vnitates fundarent real'r numeruz sicut ipse tenet. Ad 2ᵐ dico ꝙ maioꝛ est vera de accn̄te reali sic fundato in pluribus local'r distinctis. non aūt est verū de accn̄te qd est ab aīa obiectiue: quoniā illud pōt fundari in illis intentional'r q̄i vt bn̄tia rōem vnius subiecti lz realiter babeant qīodam multitudinem.

Ad 3ᵐ pōt dici tenendo ꝙ vnitas non sit pars numeri: qz numerus est vnus vnitate simplicitatis formal'r. lz fundamental'r sit diuisibilis q̄tum. s. ad eius vnitates que sunt eius fundamentū. tenendo aūt ꝙ vnitas sit pars numeri difficile esset absoluere eius rōem. Et iō ē alia opinio cuiusdaz doctoris qui ponit ꝙ numer⁹ bz formam suā ⁊ suam vnitatem ab vltia vnitate non absolute inquātum vnitas ē: sz s̄z determinatā distantiā ad p̄mam vnitatez penes quā distantiā maioꝛē vel minoꝛez a p̄ma vnitate numeri distinguunt̄ numeri specifice qlibz s̄m suā distantiā aliam ⁊ aliam. Contra. tuz quia sequeret̄ ꝙ variata vltima vnitate sic ꝙ ipsa fieret p̄ma variaret̄ forma numeri: qm̄ variato illo qd est forma numeri variat̄ numer⁹. sed vltima vnitas pōt fieri p̄ma s̄m inceptionem numerādi ad aliā ⁊ aliam vnitatem remanente eadē forma nūeri. vt pz sensibiliter. g̊ ⁊c̄. Tum ēt qz distantia ē quedā relatio ⁊ respect⁹ ⁊ sic nūerus sortiret̄ suam formā a respectu: qd est falsum cuz sit entitas absoluta. Et iō dico aliter ꝙ in numero est duplex vnitas. s. quedam materialis ⁊ quedam formalis. Unitas materialis est illa que est fundamentum numeri vt vnitas materialis quē est in numero quinario sicut sunt quinqꝫ vnitates: ⁊ ab ista vnitate materiali variat̄ ⁊ multiplicat̄ numerus: ita ꝙ q̄t sunt tales vnitates tantus est numerus: vt si sint due vnitates est binarius: si tres ternari⁹. Alia est vnitas formalis in numero vt ista q̄ ē passio numeri ꝯsecutiua ipz numerū sicut passio ꝯsequit̄ suū subiectum. Una. n. est ꝓpositio famosa apud oēs scotizantes ⁊ apud oēs s̄ veritatem loquētes qd cuilibet entitati corn̄det sua ꝓpria vnitas ꝓpoꝛtionabil'r ⁊ ab ista vnitate formali nō variat̄ nūerus: qm̄ nullū p̄us variat̄ ad variatōem posterioris. sz ista vnitas ē posterioꝛ nūero sic̄ ꝓpria passio suo subō. Hoc p̄misso pono duas ꝓpōes. Prima ē ista ꝙ numerus ē fundamental'r vn⁹ ab ei⁹ forma propria et ab eius entitate propria. probatur quia ab illo ē numerus fundamentaliter vn⁹ quod est rō fundatiā sue ꝓprie vnitatis: sz ei⁹ ꝓpria. entitas ⁊ eius ꝓpria forma ē rō fundatiā sue ꝓprie vnitatis cū sit subm̄ ei⁹. g̊ ⁊c̄. Scda ppō ē ista: ꝙ numer⁹ ē formal'r vn⁹ ab illa vnitate formali que est ei⁹ ꝯsecutiua sicut ꝓpa passio suū subm̄. ꝓbat̄. ab illa vnitate dicit̄ numerus formal'r vnus. p quā est in se formal'r indiuisus ⁊ a quocūqꝫ alio diuisus. ista pz. qz bec non ē descriptio vni⁹. sz boc ē a tali vnitate pz. qz talis vnitas vt dictū est: ē passio entis que sic descriбit̄ in 5° meta. Sz dubitat̄ circa boc quid est ē numer⁹ ⁊ que ē ei⁹ forma: Rn̄deo d' ꝙ forma nūeri ē ignota sic̄ ⁊ ml'toꝝ alioꝝ. vn̄ dicūt quidā ꝙ ternitas est forma ternary. ⁊ sic ꝯsiderat̄ sil'r de alys. Aly dicūt ꝙ discretō ē forma nūeri sic̄ cōtinuitas ē forma quantitatis ꝯtinue ita ꝙ alia ⁊ alia discretio fac̄ aliū ⁊ aliū nūerū.

Aly dicūt ꝙ aggregatio multitudis. vn̄ alia ⁊ alia aggregatio facit aliū ⁊ aliū numeꝝ. vnd Boe⁹ in libro de vnitate ⁊ vno. dicit ꝙ nūerus ē multitudo ex vnitatib⁹ aggregata. Aureol⁹ aūt dicit ꝙ forma numeri ē sūma ml'titudinis ita ꝙ multitudo est ibi q̄si materialis ⁊ nō est numerus. sz assumatio ē ibi formale ⁊ bec ē formal'r nūerus. boc ꝓbat̄ p̄mo sic. illud videt̄ rō formal' alic⁹ quo rn̄det̄ interrogāti de eo. sz interroganti de aliqua ml'titudine q̄ta est. puta de denario nūero boium nō rn̄det̄ absolute ml'titudo sz rn̄det̄ aliqd circa ml'titudinē: puta ꝙ ē tanta. illa aūt tātitas nō est aliud q̄ assumatio quedā illi⁹ multitudis. g̊ ⁊c̄. Item illa rō est specifica numeri quā interrogat bec dictio q̊t: sz cum querit̄ quot sūt isti: ista dictio quot non īterrogat nisi certam summā vel certā vnitatē multitudinis.

Tertia dubitatio p̄ncipalis ē ista. vtꝝ vnitas sit ps numeri. Rn̄. vbi sciendum ꝙ est opinio cuiusdam doctoris qui ponit ꝙ vnitas ē ps numeri nō solū fundamētal'r simpl'r sz ēt ps aliquota. qz aliquotiēs sūpta reddit suū totū. Hec aūt opio ꝓbat̄ tripl'r. p̄ sic. illud ē ps alic⁹ aliquota qd aliquotiēs sūptuz reddit suū totum. pz. qz nō redderet suuz totū nisi eēt ps ei⁹. sed vnitas aliquotiēs sūpta reddit ipm numeꝝ. vt pz. g̊ ⁊c̄. Item illud ex quo ꝯponit̄ aliqd est ps illius ⁊ ex quo ꝯstituitur ⁊ ꝯponit̄ ex vnitatib⁹. g̊ ⁊c̄. Item illud i qd aliquid resoluit̄ est pars eius. sed numerus resoluitur in vnitates: vt numer⁹ ternarius i tres vnitates. ergo ⁊c̄. maioꝛ pz: quia ex eisdez

tes cōponitur in quib⁹ resoluitur 3ᵒ b⁹.ḡ zc.

Confirmatur. quia tunc numerus esset formaliter indiuisibilis ꝛ sic nō eēt formalr̄ quātitas. pbaẗ ꝯña. qꝛ oē diuisibile habet ptes. numerus aūt nō pōt diuidi nisi in vnitates. ḡ cū3 diuisibilitas sit rō quātitatis. 5. meta. numer⁹ non erit quantitas.

Cōtra istam opionē3 licet sit opio cōis. arguiẗ primo sic. ipossle est ꝙ aliquid pter aīam exñs sit pars illius qd nō b3 eē pter aīam: s3 vnitas habet esse preter aīam. vt p3. numerus aūt preter aīam non ē. vt dictum est. ḡ zc. Jte3 illud quod est in spē spālissima alic⁹ generis ꝛ idē secum essentialr̄ nō est in potentia ad aliā spēm illius generis: s3 sit in potētia ad ipm̄ sicut subm̄. qꝛ vna spēs spālissima nec aliquid idē secum essentialr̄ nō est ps alterius spēi spālissime: sed quantitas cōtinua ꝛ q̄titas discreta sūt spēs opposite quātitatis. ḡ illud qd ē in genere quātitatis ꝯtinue nō ē pars intrinseca quātitatis discrete. s3 vnitas continui est in genere cōtinui. ḡ vnitas nō est ps numeri qui ē quātitas discreta. Jte3 ex partib⁹ spē distinctis nō resultat totū spē indistinctu3 s3 vnitas linee ꝛ vnitas supficiei ꝛ vnitas pfūditatis sūt spē distincte sicut ipsarum diffinitiones sunt spē distīcte: sed numerus duaꝝ linearum ꝛ duarum supficieꝝ sunt idem spē. qꝛ idē binarius in spē est quorūcunq3 duoꝝ. ḡ numerus nō cōponiẗ ex vnitatibus tanq̄ ex ptibus intrinsecis.

Jdeo dico alr̄ ꝙ sicut aliud ē subiectum accñtis aliud ipm accñs. ita aliud est esse intrinsecū subiecto ꝛ aliud accñti: vel aliud est esse ptē subiecti ꝛ aliud est eē ptem accidentis: ꝛ aliud huius ꝛ aliō illi⁹. vnitas igiẗ nō est pars numeri s3 est aliquid subiecti nūeri vñ nūerus est quoddā accñs fundatū sup vnitates sicut vnitas fundaẗ sup quātitatē cōtinuā. ꝙ aūt nō sit ps pbaẗ. qꝛ ps intrinseca rei sp est eiusdē generis cū suo toto cui⁹ est pars. s3 vnitas q̄ est pn⁹ nūeri nō sp est eiusdē generis cū ipo nūero quoniā vnitas lapidis nō ē semp eiusdē generis cum ipso nūero. ḡ zc.

Ad rationes in oppo⁹. rñdeo. Ad pmā3 dico ꝙ maior ē vera si reddat ipm numeꝝ formalr̄. vnitas āt sic aliquotiens sumpta non reddit numerū formaliter. s3 reddit formalr̄ subm̄ numeri. ꝛ iō ē ps subi numeri. numeꝝ aūt reddit ꝯcōitanter

Ad 2⁹ dico ꝙ numerus nō cōponiẗ formaliter ex vnitatibus q̄tū ad essentiā. s3 solū materialr̄ rōne subi. Ad 3⁹ dico ꝙ numerus non resoluiẗ formaliter in vnitates nec essentialr̄: s3 solum materialiter rōne fundamenti. Ad confirmatōem dico ꝙ sufficit ꝙ sit materialr̄ diuisibilis.

Quarta dubitatō ē ista qual' ē vnitas senarij nūeri. s. sex. ꝛ vtꝝ sex sit sexies vnū vl' ter duo. Rñ° ad pmū ꝛ dico ꝙ in nūero reperitur quadruplex vnitas. p° est ibi vnitas que resoluiẗ in numeꝝ ꝛ diuidiẗ in numeꝝ. s. vnitas a q̄ accipiẗ tot⁹ numer⁹ q̄ p suā3 diuisionē cāt nūeꝝ. 2ᵒ est ibi vnitas in quā resoluiẗ ꝛ diuidiẗ nūerus ꝛ hec ē vnitas que collocaẗ in nūero ꝛ hec vnitas ē abscisa ꝛ accepta a pma vnitate sicut illō qd abscidiẗ est posteri⁹ illo a quo abscindiẗ. 3ᵒ ē ibi vnitas cōis vtriq3 vnitati. s. a qua abscindiẗ ꝛ vnitati abscise. 4ᵒ est ibi vnitas q̄ ꝯsequiẗ nūeru3 sic passio suū subm̄: qꝛ vnūquodq3 ens cōsequiẗ sua ppria vnitas. Prima vnitas a q̄ accipiẗ nūerus ē mensura numeri p explicatiōe3: qm̄ tāt⁹ est numer⁹ quilibet quātū explicaẗ de ipo p diuisionē ipius in nūeꝝ. Scđa vnitas q̄ abscindiẗ a pma vnitate ē mēsura numeri p adequationē: qm̄ tant⁹ est nūerus adeq̄te q̄t sunt vnitates abscise. Tertia vnitas cōis vtriq3 ē mēsura nūeri p replicatōe3. qꝛ tant⁹ est nūerus q̄libet quotiēs replicaẗ vnitas cōis ī vnitatib⁹ abscisis iter quas vnitates abscisas pma ē mēsura nūeri p elongatiōem ꝛ distantia3. qꝛ tant⁹ ē numer⁹ quilib3 q̄tum distat a prima vnitate abscisa. verūtñ vnitas q̄ ꝯsequitur nūeru3 nō ē pprie mēsura numeri: s3 magis passio ei⁹. forma igiẗ specifica nūeri nō est scđa vnitas q̄ collocaẗ in numero qm̄ ista ē subm̄ ꝛ materia nūeri i qua neq3 ē tertia vnitas cōis vtriq3. qꝛ illa non est vna numero sed plures numero. forma aūt specifica numeri ē vna numero: nec forma nūeri est vltima vnitas: qꝛ illa ē passio nec forma nūeri est distincta a pma vnitate: qꝛ illa relatō nūeri nō est quātitas: nec est discretio. quoniā in numero tot sunt discretiōes quot sūt vnitates discrete. Quid ḡ est forma specifica numeri senarij: Dico ꝙ ē vna absoluta q̄titas que est sua seneitas: nec d3 queri dr̄ia specifica p ꝯpatōem ad aliquid extrinsecū. qꝛ quelib3 forma absoluta specificaẗ a se: nec p ꝯpatōe3 ad aliō. Si queraẗ que ē ista dr̄ia: dico ꝙ ē nobis ignota sic dr̄e alioꝝ. Quantū ad 2⁹ dico ꝙ sex nō sūt bis tria nec sexies vnū. qd p3 triplr̄. Primo qꝛ illō qd est formalr̄ vnū non est formalr̄ plura sed nūerus senarius est formaliter vn⁹. tria āt ꝛ tria sunt formalr̄ plura. ḡ sex nō sunt formaliter tria ꝛ tria. Jtem 2ᵒ nulla pars in quātitate pdicaẗ de toto in quātitate. s3 pars quātitatiua sunt duo ꝛ tria simplr̄. ḡ duo ꝛ tria nō pdicanẗ de sex. s3 dicendo sic sex sūt bis tria: tria pdicanẗ de sex. ḡ zc. eode3 mō pōt argui de vno ꝙ sex nō sunt sexies vnū. qꝛ vnum ē pars senarij ꝛ ps nunquā pdicaẗ de toto. 3ᵒ sic. illō qd nō est simplr̄ aliud nō est aliquotiens illud. s3 sex nō sunt simplr̄ vnum. ḡ sex non sunt sexies

vnum.silr sex non sūt simplr tria.ergo nō sunt tria aliquotiēs ⁊ ita bis tria nō sunt sex.⁊ Aui. 3°meta.dicit ꝙ decem nō sunt nouē ⁊ vnū.qm aūt itelligis ꝙ decē sunt nouē ⁊ vnū.⁊ sic ð de cē predicabiť nouē et etiā vnū:qm vtrūq; ē falsum.q; nec nouē predicanť de decē nec ēt vnū. aut intelligis ꝙ nouē cū vno sūt decē.⁊ ita p̄dicať decē de nouē ⁊ vno:qð est falsum.q; decez nō p̄dicať de nouē per se nec ēt de vno.⁊ ita decē sunt simplr simul decem.

Ad rationes p̄ncipales r̄ndeo . ad primam dico ꝙ tres vnitates realr nisi vt cōcepte nō sunt p̄ncipiū sufficiens numeri. Ad 2ᵐ dico ꝙ maior ē vera de entitate absoluta que ē p̄ter aiam. nūer⁹ aūt nō est p̄ter aiaz vt patuit. Ad 3ᵐ dico ꝙ non ē silr.si.n.aliquod nō differat ab ente i cōmuni (cui⁹ rōem nihil potest effugere) non sequtur ꝙ non differat ab aliquo in speciali. et hec de questione.

Ɔsequēter queriť

Utrū tp̄s sit mensura duratia cuiuslibz durantis plus q̄ per instans. Et videť ꝙ sic:cuilibet rei successiue durāti corr̄ndet aliqua mensura duratiua formalr successiua.sed oē durās pl⁹ q̄ per instans durat successiue.g̊ ⁊c̄.maior pz. q; cuilibet duratōi debet corr̄ndere ꝓportiōabilr sua mēsura.minor pz.q; durās plus q̄ per instans durat mō ⁊ p̄us.cum g̊ tp̄s solū sit mēsura successiua.q; p̄us ⁊ posteri⁹ vt numerata sunt ipsum tp̄s per ꝯmentatorē.4°.b⁹.g̊ sequiť ꝙ tp̄s sit oium taliū mensura.

Ad oppositum deus ⁊ angelus durant plus q̄ ꝑ instans:sed talia nō mēsuranť tp̄e.g̊ ⁊c̄.

Respondeo vbi sic ꝓcedā.q; p̄ ponā quedā dcā.2°.dicā ad questionē. Quātū ad p̄mū est istud p̄mū dcm̄ ꝙ a doctorib⁹ vlr ponūť sex mensure. Pria ē eternitas.2ᵃ euū.tertia tp̄s. quarta istās tēporis.quinta instans nature.sexta instās naturalis itelligētie ⁊ addiť alia que ē instās originis. Eternitas.n.ē mensura diuine eēntie vbi nec ē p̄n⁹ nec ē finis de qua loquiť Boe⁹ 3°. de ꝯsolatōe.d.eternitas ē interminabil vite silr et tota possessio. Itē idē Boe⁹ dicit ꝙ nec eternitas nec aliqd in eternitate p̄teryt.nullūq; in tēpore repire cōtingit.⁊ iō solus de⁹ fm doctorē ē eternus. Scđa āt mēsura ē euū.euū aūt est mēsura cuiuslibz ꝑmanētis siue sit subā siū sit accn̄s.dūmō prescindat a mutatiōe q̄cūq;:ita ꝙ suū subm̄ est eternū.de quo diť Boeti⁹3°. de ꝯsolatōe:q ingt.o q ꝑpetua mūdū rōne gubernas Terrarū celiq; sator q tp̄s ab euo. Ire iubes stabilisq; manēs das cūcta moueri. De tertia mēsura que ē tp̄s dr ꝙ ē mensura mobil ⁊ motus.⁊ ꝑ accn̄s quietis.vt hr̄ 4°. h⁹.vn̄ tp̄s solū ē mēsura successiuoꝝ.de quo dicit dionysi⁹ li°. de diuis noib⁹.c.i3.tp̄s vocant aliqd qð in gn̄atione ⁊ corruptōe aliter se hz. Quarta mēsura ē instās tp̄is qð mēsurat mutatōes istantaneas.vn̄ sic mot⁹ mensurať tp̄e:ita mutatū eē mēsurať instanti.vn̄ solū mēsurat mutatū esse vel mutatōes subitas.vn̄ nō mēsurat subām nisi vt ē sub mutatōe subita vel sub mutato eē.

Quinta ē instās nature.de isto instanti sunt mlti mōi dicendi.Aliqui dicūt ꝙ nō stat nisi i dep̄edētia h⁹ ab hoc.ita ꝙ fm istud instās dicūt p̄cedere subiectū ꝓpriaz passionez ⁊ ꝑtes totū. ⁊ sic dicunt ꝙ passio ē posterior natura suo subiecto:Sz hoc iprobať.quia filius in diuinis dependet a p̄re.⁊ tn̄ non ē posterior patre natura Et iō sicut dictum ē superius dico ꝙ per p̄oritatē nihil aliud intelligo q̄ p̄suppositōez hui⁹ ab hoc in quadā alteritate nature.⁊ iō patitur instantiā de filio in diuinis:qm̄ non est alteritas nature in patre ⁊ filio.imo sunt vna res natura.sz tn̄ passio dicit alteritatem nature a subiecto.iō subiectum precedit passionem in instāti nature. Sexta aūt mensura est instans naturalis intelligentie ⁊ illa mēsurat quiditates fm ꝙ vna ē apta nata itelligi sine alia.de ista loquiť Ari.in p̄dicamētis relatiua sūt silr natura .i.naturali intelligētia.⁊ iō si vnū precedat alterū intellectōe est mensura naturalis intelligentie.sicut subā cui⁹ cognitio p̄cedit cognitionē accn̄tis ⁊ hoc naturaliter q̄uis ꝓpter vires sensitiuas p̄us origineť in nobis cognitio accidētis. Septima mensura ē mensura priuationū ⁊ ista respicit p̄ncipium ⁊ p̄ncipiatū. ita ꝙ fm istam mēsurā p̄ncipium p̄cedit p̄ncipiatuz p̄oritate originis.vn̄ bn̄ sequiť.est p̄oritas nature.g̊ originis.sz nō econuerso:q; p̄oritas nature addit alteritatē i natura.⁊ hec de isto. 2ᵐ dictum ē ꝙ qntuplex poniť gen⁹ mensuraꝝ ꝑ alium modum a p̄dictis. Una est mēsura perfectōis.2ᵃ cātiōis.tertia coordinatōis.q̄rta inotescētie.qnta duratōis. Prima g̊ mensura gen⁹ ꝑfectionis de qua habeť 4°.meta.ꝙ spēs sunt sicut numeri:q; sicut vnus numer⁹ est ꝑfectior altero:ita vna spēs ē ꝑfectior altera.ita ꝙ ꝑfecti⁹ in vniuerso ē mēsura alioꝝ.vt hr̄ per ꝯmētatorez.ii.meta.⁊ ꝑ doctorem de causis. De secundo habes 9°.metha.ꝙ scibile est mensura scientie:q; scibile est causa sciētie. De 3°. habeť.10.meta.p̄mum in quocūq; genere ē mēsura alioꝝ vt vnitas oium q̄ ordināť in gn̄e q̄titatis.⁊ ista addit aliqd supra mēsurā ꝑfectionis.q; ista pōt dicere iperfectionē aliquā.quia vnitas dicit priuationem. De quarta mēsura est exemplum de vlna vel cubito vel canna que est mēsura pāni inotescētie.q; ꝑ q̄titatem vlne vl bicubiti cognosco q̄titatē pāni. Sz

de quita dr̄ ꝙ eſt mēſura durationis ſicut tp̄us
menſurat motū ⁊ eternitas. ſilr̄ eſt mēſura an-
geloꝝ ⁊ oium permanentiū. 3ᵒ dictū eſt ꝙ ꝑ
ꝗcūq; menſurā accipit̄ notitia de mēſurato. ꝓ
bat̄. q2 ꝑ aliud accipit̄ notitia de mēſurato per
qḋ intellectus vidice certificat̄ de mēſurato:
ſed ꝑ ꝗcūq; menſurā intellectꝰ vidice certifi-
cat̄ de mēſurato. ut pz inducendo in ſingulis.
g̊ ⁊c̄. 4ᵒ dictū eſt. ꝙ mēſurare nihil aliud eſt
ꝗ aliquid ſz ꝗtitatē minꝰ notā per aliꝗ magi
notā certificare ⁊ notificare. 5ᵒ dc̄z ē. mēſura
nihil aliud eſt ꝗ intellectꝰ de ꝗtitate rei deter
minata certificatio. 6ᵒ dictū eſt. ꝙ menſura
īportat triplicē reᵒ vnū ad intellectū aliuz ad
rē menſuratā: aliū ad mēſurā. 7ᵒ dictū eſt. ꝙ
mēſura ē triplex. quedā ex natura rei. quedaz
a nobis. menſura que eſt ex natura rei eſt que
eſt ab ipſa natura. ⁊ nō ex aliꝗ alia inſtitutiōe
humana. menſura a nobis dr̄ que nō mēſurat
ex natura rei: ſed ex inſtitutiōe humana. 8ᵒ
dictū eſt. ꝙ triplex ē gꝰ in generali mēſuraꝝ: ſ
modū triplicē mēſurandi. q2 aliqn̄ aliquid mē
ſurat̄ replicatiue: aliqn̄ explicatiue: aliqn̄ ex-
plicatiue ⁊ replicatiue. hoc pz. aliqn̄. n. menſu-
ratū excedit menſurā. aliqn̄ excedit ⁊ excedit̄.
aliqn̄ equat̄ mēſura mēſurato. ex hoc cōcludr̄
correlarie ꝙ hēmꝰ quid eſt mēſura. 9ᵒ dictū
eſt. ꝙ cōditiones mēſure ſunt ſex. Prima ē.
ꝙ ex rōe mēſure eſt prioritas. pz. qm̄ nullū pꝰ
dependet a poſteriori. ſed potiꝰ eᵓ: ſed mēſura-
tū dependet a mēſura. g̊ ⁊c̄. Secūda cōditio
eſt. ꝙ de rōe mēſure eſt notōritas. ꝓbat̄. qm̄ il
lud ꝑ qḋ aliqḋ cognoſcit̄ eſt notius illo qḋ cog-
ſcit̄: ſed ꝑ menſurā res mēſurata cognoſcit̄ ex
2ᵒ dicto. g̊ ⁊c̄. Itē. 5. meta. dicit ph̄s ꝙ primū ē
qḋ eſt menſura. Tertia cōditio eſt. ꝙ de rōne
mēſure eſt ſimplicitas. pz. qm̄ ꝗto plus aliqd
accedit ad ſimplicitatē tanto plus accedit ad
menſurā ſiue rōz menſure. Quarta cōditio ē
ꝙ de rōe menſure eſt vniformitas vel regulari
tas. ꝓbat̄. qm̄ nihil pōt regulari per illud qḋ ē
irregulare ⁊ difforme. ſed regulatū hz regula-
re menſurā. g̊ ⁊c̄. Quinta cōditio eſt. ꝙ de ra
tione mēſure eſt independētia. ꝓbat̄. qm̄ de ra
tione prioris ut prius eſt. independentia: ſz mē
ſura eſt prior menſurato ex prima conditione.
pz. g̊ ⁊c̄. Iſtā āt independētiā intelligo nō abſo
lute: ꝙ nullo mō dependeat. q2 ſic nullū crea-
tū eēt mēſura. ſz hz intelligi reſpectu mēſura-
ti. Sexta cōditio eſt. ꝙ de rōe mēſure eſt vni-
geneitas. pz. qm̄ mēſura eſt vnigēea mēſurato
ꝓbat̄. ꝑ ph̄z. 10. meta. qui dicit ꝙ qḋlibz mēſu
rat̄ ꝑ aliquid ſui generis. ſic intelligendo nō ſo
lū ſz rōz anologie ſicut ponit alexander. 9ᵒ me
ta. ſed ēt vniuocatiōis. Ponit ēt predictus.
ꝙ inter deū ⁊ creaturā nō eſt vnitas vniuoca-
tionis. cꝰ rō eſt ſ eū. q2 ſe hn̄t ſicut mēſura ⁊ mē
ſuratū. Huiuſmodi āt dictū ē debile ⁊ reputo
falſuz. ꝑꝑ qḋ teneo ꝙ tā inter deū ⁊ creaturaz
ꝗ inter ꝗcūq; menſurā cū mēſurato eſt vnige-
neitas nō ſolū ſz rōz analogie: ſed ēt vniuoca-
tionis. Circa ꝙ eſt ſciēdū ꝙ triplex pōt eē vni-
tas. quedā metaphiſica. quedā ph̄ica: ⁊ quedā
logica: ⁊ ſm hoc triplex genꝰ reperit̄. ſ. genꝰ me
taphiſicū ph̄icū ⁊ logicū. genꝰ metaphiſicū eſt
ens. 4. meta. genꝰ ph̄icū eſt in quo entia ph̄ica
conueniunt qḋ eſt ſubiectum naturale. genꝰ lo
gicū dr̄ genꝰ predicabile. ꝑ̊ generi. ſ. metaph̄ico
corrn̄det triplex vnitas ſz ꝙ ipm̄ diuerſificat̄
tripliciter. Uno mō pōt accipi ipſū ens ut cō
mune creature ⁊ creatori. alio mō ut cōe ſubē
⁊ accn̄ti. 3ᵒ ſolū ut cōe oībus accn̄tibꝰ. oia eni
contenta ſub iſto genere ſicut tripartito hn̄t ꝓ-
priā vnigeneitatē. contēta. n. ſub ente pᵒ acce-
pto ut deus ⁊ creatura vnigeneant̄ in ente. iſta
tn̄ vnigeneitas cū ſit inter menſurā ⁊ mēſura-
tū nō excludit vnigeneitatē analogie. cū analo
gia īportet ꝗdā inequalitatē participationis.
idcirco ſz illā preciſe ſumptā nō poteſt eſſe rō
menſure que ordinē prioritatis īportat: ⁊ ꝑ ꝯn̄ſ
inequalitatē participationis. contenta autem
ſub ente 2ᵒ accepto vnigeneantur in ente crea
to. contenta vero ſub ente 3ᵒ accepto vnigene-
antur in accidente: nulla tamen haꝝ duarum
vnitatū excludit vnitatē analogie ſicut nec ꝑ̄-
ma vnitas. ſicut eni prima vnitas ita ⁊ iſte due
vltime ſunt inter menſurā ⁊ menſuratuz. Nec
tn̄ eſt intelligendū qḋ illud in quo ſunt predc̄e
vnitates ſint mēſure reſpectu eoꝝ que in ipis
vnigeneant̄: ſed nobilius contentū ſub illis in
quibus ſunt tales vnitates illud eſt menſura
reſpectu alioꝝ ut in pᵒ non eſt menſura ens:
ſed deus. nec in 2ᵒ ens creatū: ſed ſubā. nec in
3ᵒ accidens: ſed quātitaſ: aut qḋcūq; aliud ſub
accidente contentū. Secūda vnitas. ſ. ph̄ica
menſure ⁊ menſurati eſt etiā vniuoca. vbi eniz
aliquid accipitur in ph̄icis. qḋ habet rationez
menſure reſpectu alioꝝ ibi eſt neceſſaria cōue
nientia in genere ph̄ico quare ⁊c̄. Tertia vni
tas ſumpta ſecundū genus logicuz ꝗ eſt inter
menſurā ⁊ menſuratū. eſt vnitaſ vniuocatōis
vbi eſt aduertendū ꝙ ſecundū ph̄m. 5. metha.
in vnoq̊q; genere eſt aliquid qḋ eſt mēſura oi-
um illorum que ſunt in illo genere: ſicut conſti
tutū per incorporeū habet rationem menſure
reſpectu corporei. Hic tamen intelligendū eſt
ꝙ ſubſtantia difformiter ⁊ oppoſito modo de-
ſcendit per corporeum ⁊ incorporeum. ſic eniz
deſcendit ſubſtantia per incorporeū ꝙ forma
non recipitur ſecunduz vnam opinionem ī ma
teria accipiendo materiam pro altera parte cō
poſiti. vel ſaltem non recipitur in materia qui
ditatiua. In deſcenſu ſubſtantie per corpore-
um recipitur forma in materia quātitatiua

Illud in quo ē diſſormitas eſt.qm̄ in p̄ deſcēſu q̄to imediati⁹ aliquid cōſtituit̄ ꝑ incorporeū tanto eſt ꝑfectius:⁊ q̄to remotius tāto iperfectius ſicut angelus .qm̄ imediati⁹ cōſtituit̄ q̄ aīa.iō nobilior eſt ipſa: vn̄ aīa infimū gradum tenet in ordine intelligentiaꝝ.⁊ pri⁹ in ordine formaꝝ corꝑaliū.⁊ mediū inter formas corporales ⁊ incorporales.e͛.āt eſt in alio deſcenſu qui fit ꝑ corporeū qm̄ ibi q̄to imediatius ſpēs ꝑ corporeū cōſtituit̄ tāto iperfectior eſt. ⁊ q̄to remotius tanto ꝑfectior eſt.qḋ pȝ.elemēta eni ꝑ corporeū imediate cōſtituta ſunt.iō iperfectiora ſunt q̄ hō. Idē āt eſt in quacūq; ſpē aīata.hō.n.eſt ꝑfectior ſpēs.q꞉ vltimo cōſtituitur Ex quo pȝ ꝙ in predictis diuerſimode accipit̄ mēſura.qm̄ in p̄ deſcenſu:qḋ eſt prius eſt menſura alioꝝ:cū illud ſit ꝑfectius. In 2°āt qḋ eſt poſterius hȝ rōȝ mēſure ut hō per eandē rōȝ. qm̄ perfectior eſt oībus alijs. ⁊ hoc eſt ꝙ dicit ph̄us.ꝙ hō eſt mēſura oīum:qm̄ hȝ vnitatem cū oībus qḋ pōt exponi ſ̄ Grego.qm̄ cōicat cū oībus.q꞉ in eē cū in ſenſibilib⁹.⁊ viuere cū viuentib⁹.in intelligere cū angelis. Ex his concludo.16.correlaria. Pri⁹ eſt.ꝙ irreſolubilitas:indiſſibilitas:vltimitas:vnitas:dr̄ rō mēſure.hoc pȝ ex precedētib⁹. 2⁹ eſt.ꝙ differentiū ⁊ indifferentiū nō pōt eē eadē mēſura.probat̄.q꞉ mēſurā oȝ eē vnigeneā mēſurato. ergo ⁊c̄. 3⁹ eſt.ꝙ illud qḋ eſt cōe rōe predicationis nō hȝ rōȝ mēſure.4⁹ eſt ꝙ mēſuratū depēdet a mēſura.ꝓbat̄.q꞉ poſterius dependet a priori ſuo.lȝ mēſura ē quid prius mēſurato.ergo ⁊c̄. 5⁹ eſt.ꝙ ſolū in eēntialr̄ ordinatis inuenit̄ rō mēſure ⁊ mēſurati.ꝓbat̄.q꞉ rō mēſure ſolū inuenit̄ vbi eſt prius ⁊ poſterius. 6⁹ eſt.ꝙ in illis que ſunt eiuſdē rōis penit⁹ nō pōt eē ratio mēſure ⁊ menſurati.ꝓbat̄. qm̄ mēſura hȝ rōȝ prioris independētis ⁊ notioris: mēſuratū v̄o hȝ rōȝ poſterioris ⁊ dependētis ⁊c̄.⁊ iſte ſūt rationes diuerſe.g̊ ⁊c̄. 7⁹ eſt.ꝙ in indiuiduis ꝓprie nō eſt rō mēſure ⁊ mēſurati.ꝓbat̄.q꞉ indiuidua ſunt eiuſdē rōis ſpecifice:nec eſt ibi pri⁹ ⁊ poſterius: ꝑꝑ qḋ ibi n̄ eſt ordo ſ̄ ph̄ȝ.7.meta. ſȝ naturā.ſed mēſuratū ⁊ mēſura nō oȝ ꝙ ſint oīo eiuſdē rōis.q꞉ ibi eſt ordo:⁊ ēt q꞉ oȝ ꝙ ſit inter ea prius ⁊ poſterius ſȝ naturā ut pȝ ax precedentib⁹.g̊ ⁊c̄.Et di°.ꝓprie.qm̄ in indiduiſ ſit prioritas perfectōiſ:ita ꝙ vnū ſit perfecti⁹ alio tunc pōt iponi rō mēſure ⁊ menſurati. vn̄ ſuppoſito hoc ſatis ꝙ ſubſtantia ſuſcipit magis et minus de quo in.5.huius qōe ſecunda.fiet mētio.⁊ tunc natura humana in xp̄o hȝ rōȝ mēſure reſpectu oīum hoīuȝ. 8⁹ eſt.ꝙ in ſolis ſpeciebus vel generib⁹ ſumptis ꝓprie ut ſunt ſpēs vel gen⁹ eſt ꝓprie rō mēſure ⁊ mēſurati.ꝓbat̄. In eēntialr̄ ordinatl eſt ꝓprie rō mēſure .eēntialis āt ordo ſolū eſt inter ſpēs vel inter genera ſumpta ut ſpēs:qḋ dico ꝓ tanto.qm̄ genera aliqua ſumpta ut genera.hoc eſt nō ꝯꝑata ad aliquid ſuperi⁹ eis cōe nō hn̄t analogiā nec ordinē:⁊ ita nec rōȝ menſure. 9⁹ correlariū eſt.ꝙ iperfectius nō eſt menſura ꝑfectioris. Deci⁹ correlariū eſt.ꝙ negationes ⁊ priuatiōes menſurant̄ per affirmationes ⁊ habit⁹.ꝓbat̄. qm̄ iperfectius mēſurat̄ a ꝑfectiori.ſed negatiōes ⁊ priuatōes ſr̄ ipfectiores affir̄rōib⁹.⁊ hitib⁹. g̊ ⁊c̄. Itē q꞉ dependēs ab alio menſurat̄ ipſo. ſed priuatiōes ⁊ negatiōes dependēt ab habitib⁹ ⁊ affirmationib⁹.g̊ ⁊c̄. Undeci⁹ correlarium eſt.ꝙ iſte cōditiones precedentes ꝑfecti⁹ inueniunt̄ in menſura ex natura rei q̄ in menſura ex nobis. 12⁹ eſt.ꝙ illud eſt ꝑfecti⁹ mēſura in quo perfectius reperiunt̄ dicte cōditiones.pȝ.q꞉ ꝑfectius ſaluat̄ rō menſure in eo.

13⁹ correlariū eſt ꝙ nihil hȝ rōȝ menſure niſi qḋ hȝ rōȝ ſpēi ſpāliſſime.cā h⁹ eſt.qm̄ rō mēſure ſꝑ oȝ accipi ſȝ nobilius ⁊ perfectius:hi⁹ ē ſpēs ſpecialiſſima. g̊ ⁊c̄. 14⁹ correlariū eſt. ꝙ menſura ſm̄ genus logicū eſt iperfectior q̄ mēſura ſȝ gen⁹ metaphiſicū.ꝓ°.q꞉ magis hȝ de ꝑfectione reſpectu menſurati.deus eniȝ qui eſt menſura ſecundū genus metaphiſicū perfectius ſe habet ad menſurata q̄ incorporeum qḋ ē menſura ſecundū genus logicū ſe habet reſpectu cprporeoꝝ quoꝝ eſt menſura:aliquādo tamen eſt oppoſitū ut ſi cōꝑetur relatio ad relationem.vel quodcūq; accidens ad aliud accidens.in talibus enim magi dependet menſuratū a mēſura ut qualitas a quantitate q̄ hō ab angelo.eſt etiā in ipſis menſura ignobilior: q̄ in iſtis:ut patet. ergo ⁊c̄. 15⁹ eſt. ꝙ eternitas non habet proprie rationē menſure reſpectu dei.probatur.q꞉ menſura habet rationem perfectionis.⁊ independentis. 16⁹ correlarium eſt.ꝙ impoſſibile eſt ꝙ menſura poſſit accipi reſpectu ſui ipſius.probatur.q꞉ idem ad ſeipſuȝ non habet ordinem eſſentialē: nec ē perfectius ſeipſo. Sciendū tamen.ꝙ ſicut patet in.5°.⁊.10°.meta.ratio menſure primo competit vni qḋ eſt principiū numeri:⁊ ex hoc transfertur ad alia genera ut.ſ. illud ſit menſura in q̊libet genere qḋ habet rationem primi ⁊ vnius in illo genere. vnde aduertendū ꝙ vnum i cōparatione ad numerū habet duplicē rationeȝ .ſ.rationē menſurantis per applicationeȝ.⁊ rationem declarantis ⁊ cauſantis cognitionē de numero.eo ꝙ habet rationē principij quo ip̄m numerū cognoſcimus. vnitas enim aliquotiēſ ſumpta adequat omnē datum numerū.⁊ menſurat ipſuȝ per vnitatē:⁊ ſic cognoſcitur numerus.nam per vnitatem habet diffiniri ex ipſo. ergo vno transfertur ratio menſure:ut ſic in q̊libet genere.exemplum.albedo ponitur menſura in genere coloris:⁊ patet ꝙ non eſt dicendum.ꝙ albedo per ſui replicationem aliquotiens ſumpta menſurat alios colores: ideo.

Ubi nō cōpetit ꝑ rō vnius. hꝫ tm̄ secundā quatenus albedo ut perfectioꝛ coloꝛ ꝛ hñs aliā rationē habitꝰ respectu coloꝝ alioꝝ est apta nata dare notitiā de alijs coloꝛibus. Silr̄ se hꝫ ī alijs generibꝰ ut illud dicat̄ mensura in quolꝫ genere qȯ hꝫ hanc vel illā rōēꝫ vnius: sicut cubitus vel aliquid tale dicitur mensura in genere pannoꝝ. qꝛ per sui replicationem aliquotiēs sumptus dat mensuram de panno.

Quantum ad zᵒᵐ articulū pono aliquas ꝑpōēs. prima est ista ꝙ nulla entitas permanēs pōt mensurari aliqua mensura formalr̄ successiue. hoc ꝓbat̄. qꝛ mēsura duratiua nō dꝫ habere modū oppositū suo mensurato. sed mensura successiua hꝫ modū oppoᵒᵐ enti permanēti. qꝛ successiuum ꝛ permanēs sunt opposita cū diuidāt aliqȯ cōe. ḡ ꝛc. maioꝛ pꝫ. qꝛ mēsura ꝛ mēsuratū debent ꝓportionari. Itē oīs entitas eadē eēntialr̄ cū aliqua entitate permanēte ē permanēs nc̄cio. pꝫ. qꝛ idē nō pōt eē successiuū ꝛ permanēs. sed mēsura duratiua ꝛ duratio sunt eadē eēntialr̄ cū quolꝫ duratiuo. ḡ ꝛc. minoꝛ ꝓbat̄. illud per qȯ aliquid est ex̄ nihil ꝛ per cᵒ anihilationē est nihil: est idē eēntialr̄ cū eo. sed per durationeꝫ res est hiᵒ. qꝛ quantū res durat tm̄ ē ens. ḡ ꝛc.

Secūda ꝑpō est. ꝙ tp̄s nō est mēsura per se ꝛ formalr̄ alicuiꝰ permanētis. ꝓbatur ex precedentibꝰ. qꝛ tp̄s est mēsura successiua: sꝫ nulla talis est mēsura permanētis: ut ꝓbatū est. ḡ ꝛc.

Tertia ꝑpō est. ꝙ euū est mēsura cuiuslꝫ ꝑmanētis ut permanēs est. ꝓbat̄. nā euū ut dc̄ꝫ est. est mēsura cuiuslꝫ causati permanētis. Cōfirmat̄. qꝛ nō mēsuratur eternitate. pꝫ. qꝛ nō ē ab eterno: ꝛ ēt qꝛ eternitas pꝛopꝛie debet̄ deo: nec ēt tp̄e. qꝛ tp̄s solū est mēsura successiuoꝝ. nec ēt instanti. qꝛ solū tali mēsurant̄ duratiua per accn̄s. ḡ sequit̄ ꝙ oīa talia permanētia ut permanētia sunt ꝛ ut abstrahūt a quiete ꝛ motu mēsurant̄ euo tā materialia q̄ꝫ imaterialia: ut angeli. Sed est dubitatio qua mēsura mēsurāt̄ operatōēs angeli. Thomiste dicūt ꝙ mēsurant̄ tp̄e discreto: putant. n. ꝛ dicunt ꝙ tp̄us discretū est qȯdam ens de genere q̄ꝫtitatis: cōstans ex instantibꝰ adinuicē succedētibꝰ. ita ꝙ Ari. n̄ fecit mētionē de isto tp̄e. qꝛ posuit subāꝫ angeli nō distingui ab eꝰ operatiōe. ꝛ iō credebant ꝙ eadē mēsura mēsuret̄ subā angeli ꝛ eꝰ operatio. Sed ꝯ istā opionē arguo ꝑ sic q̄cūqꝫ hn̄t vnū modū eēndi ut sic mēsurant̄ vna ꝛ eadē mēsura. sed subā angeli ꝛ eꝰ operatio hn̄t vᵒᵐ modū eēndi: vtrūqꝫ. n. est permanēs. ḡ cū eius subā nō mēsuret̄ tali tp̄e: nec per ꝯn̄s eꝰ operatio. Itē operatio beatifica angeli mēsurat̄ euo. ḡ ꝛ quelꝫ eꝰ operatio: ꝯn̄a tenet. qꝛ hn̄t eundeꝫ modū eēndi. ꝛ sunt vnigenea. an̄s pꝫ ꝑ Augᵒᵐ. ḡ ꝛc. Iō alr̄ dico ꝙ ipsius angeli oꝑatio imanēs mēsurat̄ euo: ꝛ bene dico imanens ad remouēdū operatiōēs nō imanētes ut motꝰ localis eꝰ ꝛ tales operationes successioneꝫ hn̄tes. qꝛ hiꝰ talia mensurant̄ tp̄e. vn̄ eadē mensura q̄ mensurat̄ subā angeli mensuratur ꝛ eius operatio imanens: sicut sunt intelligere ꝛ velle.

Hisuisis rn̄deo ad rōēs in oppoᵒᵐ factas. nego maioꝛē. vn̄ ista successio nō ē mēsura duratiua entis ꝑmanētis sed solū ꝑ coexn̄tia ad illā: ꝛ hoc sufficit.

Et sic est finis quarti libꝛi ph̄icoꝛum.

Incipit quintus ph̄icorum.

Irca quintū librum ph̄icoꝝ in quo Ari. deteriat de spēbꝰ motus ꝛ mutationis. s. de generatōe ꝛ coꝛruptiōe: quero ꝑ istā q̄ōneꝫ.

Utꝝ rō primi termini actꝰ transeuntis ꝑ se. ꝑ cōpetit ipsi foꝛme. Et videt̄ ꝙ sic. nā mutatio vel actꝰ transiens nō denoīat̄ nisi a ꝑ se termino. sed motꝰ transiens denomiat̄ a foꝛma. ḡ ꝛc. maioꝛ pꝫ. 5. hᵒ. minoꝛ ēt pꝫ. qꝛ actꝰ qui est ī albedine dr̄ dealbatio. silr̄ gn̄atio dr̄ naturalr̄. qꝛ est via in naturā. nō āt in natura que est materia nec que ē cōpoᵒᵐ. qꝛ cōpoᵒᵐ nō ē natura. sꝫ hn̄s naturā. ḡ dr̄ naturalis. qꝛ est in foꝛmam.

Itē illud qȯ de nouo hꝫ eē post nō eē illud ꝑ se est terminꝰ alicuius actꝰ termini transeuntis: sed foꝛma est hiꝰ. ḡ ꝛc. maioꝛ pꝫ. qꝛ nihil pōt accipere eē pꝰ nō eē quin terminet actū ꝑ quē acquirit̄. minoꝛ etiam patet. qꝛ foꝛma pꝛius habebat non esse: ꝛ postea habet esse.

Ad oppositum qȯ per se teriat actuꝫ est per se actu. sed foꝛma non habet esse per se. quoniam nulla pars in cōposito est per se. ergo ꝛc.

Respondeo. vbi sic ꝓcedā. qm̄ ꝑ recitabo q̄ꝫᵒᵐ ad illȯ qȯ pꝛincipalr̄ querit̄ opionē ph̄i ꝛ ꝯmētatoris.

zᵒ. ipsa ipꝛobabit̄ on̄dēdo ꝙ foꝛma subālis ꝛ accn̄talis sunt per se. ꝛ ꝑ teriantia gn̄ationē pꝰ q̄ꝫ cōpoᵒᵐ. 3ᵒ. dabo intentū hꝰ q̄ōis exponendo mentē ph̄i. 4ᵒ. inquiret̄ vtꝝ dr̄ia indiduat̄ q̄ indiduū est ab alio distinctū numeralr̄ sit ꝑ se terminus vel pꝛincipium actus transeuntis.

Quātū ad priᵒᵐ ē opio Ari. ꝛ cōiter oīuꝫ ꝙ foꝛma subālis nō ē terīnꝰ generatiōis. sed totū cōpoᵒᵐ: nec ēt accn̄talis: ita ꝙ nec ista nec illa ꝑ se gn̄ant̄ ꝛ tāq̄ꝫ qȯ: sꝫ soluꝫ ꝑ accn̄s: ꝛ tāq̄ꝫ quo. Pꝛo illa opione arguit sic Ari. 7. meta. oē qȯ ꝑ se gn̄at̄ ex aliq̄ sui ē sibi inexn̄s tanq̄ꝫ eꝰ ꝑs. nā alr̄ crearet̄: si ex nihilo sui eēt: sꝫ materia nihil ē foꝛme tanq̄ꝫ iexn̄s. ḡ ꝛc. vn̄ dicit Ari. ꝙ nō fit es nec rotūdū. sed es rotundū. idē dicit de coꝛruptiōe. ḡ ꝛc. Itē illud ex quo aliqd fit ꝑ se est per se eius pꝛincipium qȯ fit. sed materia non est pꝛincipium foꝛme. nam secūdum ph̄m pꝛimo huius pꝛincipia nō sunt ex alijs nec ex alterutris. Itē illud ex q̄

aliquid fit est per se cã eius: sed materia nõ est p se cã materialis forme nec forma cã formalis materie. g̃ zc. minor pbaẽ. qz s3 Auicẽ. 6. meta. sue ca°. p. vtrũq3 enim est causa compositi.

Contra istã opionẽ arguiẽ. z p̃ de forma accñtali p̃ sic. ois genera° per se vna h3 per se vnũ terminũ pri⁹. vnitas eni p se generatiõis est ex vnitate primi p se termini: sed generatio p se vni⁹ accñtis. puta albedinis est p se vna. g̃ zc. sed cõpo⁹ ex subã z accidẽte nõ est p se vnũ sed p accñs. 5. meta. g̃ ñ est ad ipm: nec ad sub⁹ cui supponãtur. g̃ ad formã. Itẽ aut gñatio accidẽtis est vna per se essentialr̃: aut tm̃ per accñs. si pri⁹. g̃ h3 vnũ terminũ pri⁹ eẽntialr̃ quo mõ ñ est cõpo⁹. si z⁹: oẽ v⁹ per accñs est plã eẽntialr̃. g̃ genera° ista ẽ plures generationes essẽtialr̃. Quero tũc qui sũt termini istaꝝ generationũ ptialiũ inclusarũ. cõpo⁹ nõ põt esse teri⁹ alicuius eaꝝ. qm̃ q̃libet est p se vna. cõpo⁹ ãt ẽ vnũ p accñs: z ip3 poniẽ terinus illius generatiõis totalis istas ptiales includẽtes. g̃ extrema cõponẽtia sunt termini talis generatiõis ptialis. qð est ꝯ propositũ. P̃ 3°. compo⁹ ex subõ z accñte non est vnũ nisi sola ordis vnitate. qz si per se. g̃ ex eis aliqð 3⁹ resultaret qð est fl̃m. quero eni de isto aut est subã aut accñs. neutꝝ istoꝝ modoꝝ ẽ. nã accñs nõ est de rõe subiecti nec subã de rõe sui accidẽtis. g̃ tm̃ resultat quedã relatio vnionis. g̃ si nulla generatio accñtis est ad ptes: s3 ad totũ: z illud vltra partes nõ dicit nisi relationẽ vnionis: ois generatio accidẽtis cuiuscũq3 terminabiẽ ad relationẽ. qð est falsum. P̃ 4°. arguiẽ aut ex illis resultat aliqð tertiũ preter relationẽ vnionis. aut nõ. si nõ. g̃ ut prius ois generatio accidẽtis terminabiẽ ad relationẽ: si sic. ergo illud resultans est perfectius q̃3 cõpositũ ex materia z forma substantiali. cũ eni includat subiectũ ꝯpositũ ex materia z forma substãtiali: z vltra hoc aliquid aliud: puta formã accidentalẽ: z ita terminus generatiõis s3 quid erit nobilior termio generationis simplr̃. qð est falsum. Secũdo arguitur de forã substantiali p̃ sic: prius natura sub ratione qua p⁹ nõ põt accipere eẽ per productionẽ posterioris: aliter terminus secũdarius eẽt prior termino priori. sed forma substantialis est prior natura ipso toto cõposito. causa eni intrinseca rei p̃or est ipsa re causata. ergo propriũ suũ esse intrinsecũ nõ accipit esse per generationẽ compositi. sed constat ꝙ ipsa accipit esse de nouo. qz eius esse est nouũ. ergo hoc est per generationẽ aliquã priorẽ generatione cõpositi. tamen dicer3 aliquis ꝙ forma est bene prior natura ipso cõposito quantũ ad esse essẽtie. nõ autẽ quantu3 ad eẽ existentie. Contra. causatũ ut causatu3 nõ est prius natura cã ut cã est. s̃m eẽ existentie actualis. 2°. ad principale erguitur sic. p quocũq3 instanti est cõpo⁹ ex aliquibus prioribus est compo⁹: nõ enim ex posteriorib⁹: nec silr̃ cũ eo: sp. n. cõponentia sunt priora. sed p illo signo pro quo cõpo⁹ teriat actũ generatõis est compo⁹. g̃ cõponentia nõ accipiunt eẽ per generationẽ cõpositi: sed forma est noua. g̃ zc.

3°. arguo sic. productio alicuius causati hñtis causas intrinsecas presupponit nccio vnione3 illaꝝ: sicut. n. cause extrinsece nõ pñt agere nisi approximate. ita nec cause intrinsece possũt agere nec cõpo⁹ cõstituere nisi prius adinuicẽ sint vnite: p3 de aĩa z de corpore respectu hois. sed vnio quorũcũq3 presupponit eoꝝ eẽ. g̃ forma nõ accipit eẽ nisi per illã vnionẽ: nec p generationẽ cõpositi. Itẽ 4°. sic. illud magis vel prius est productũ qð se toto z quol3 sui est pductũ q̃3 illud qð nõ se toto nec quodl3 sui est productũ. qð. n. alicui cõuenit adequate p̃ cõuenit ei q̃3 illi cui nõ conuenit adequate. illud ãt qð cõuenit alicui se toto cõuenit sibi adeq̃te. sed forma est producta se tota. nõ sic est to⁹ cũ materia sit ingenita z incorruptibilis. g̃ zc.

Itẽ. 5. sic. pars eẽntialis nõ est imperfectior parte integrali z q̃ntitatiua: sed pars integralr̃ nõ generatur ad generationẽ totius: nec corrũpitur ad corruptionẽ totius. corrupto eni toto nõ oportet partes eius corrumpi: z etiã parte ipsa genita nõ oportet ipsum totum generari.

Itẽ. 6°. illud est prius generatiõe qð est posterius resolutione: sed corruptio forme est posterior corruptione cõcepti. ergo zc. minor probatur. illud. n. est prius natura a quo nõ cõuertitur subsistendi ꝯña. sed bene sequitur. corrumpitur forma. ergo compo⁹. z nõ eꝯ°. ut patet. p̃ de facto hoie. patet etiã de possibili. qz de⁹ posset conseruare principia cuiuscũq3 compositi sine composito z nõ econuerso. Confirmatur per eandem rationẽ per qua3 probatũ fuit de corruptione. qz illud est prius a quo nõ cõuertitur consequentia subsistendi. sed ad generationẽ compositi sequitur generatõ z productõ forme z non ecõuerso: ut patet ex dictis. Dico igitur ꝙ forma per se z proprie generatur generatione propria: alia a generatione compositi. Ad cuius intellectum quãtum ad istũ articulum est sciendũ ꝙ forma est in triplici differẽtia. z loquor ð differẽtia naturali z forma substantiali. quedam enim forma totius. puta humanitas alia partis ut anima. prima non generatur alia generatione q̃3 totu3: qz idem est qð totum. alia autẽ que est forma partis potest accipi dupliciter secũdum duplex esse qð habet in toto. habet enim quodda3 esse proprium et intrinsecũ. puta illud quo est forma z quo distinguitur a materia siue ab esse materie. alið esse habet sibi extrinsecum z accidentale. puta esse totius qð participat ut est in toto: esse eni toti⁹ aliq°° pficit materiã z for3: z ita hi⁹ eẽ ñ ẽ

ꝓpriū forme.q2 ēt cōuenit materie ut intrinse
cū.q2 illo corrupto adhuc pōt remanere for̄ q̄ꝫ/
tū ad totū eē suū intrinsecuꝫ sicut ēt remanet
materia.tunc dico ꝙ sicut forma hꝫ duplex eē
ita est duplex generatio. vna qua forma accip̄
eē de nouo ꝓpriū sibi ⁊ intrinsecū. ⁊ ista est sim/
plex generatio forme.alia est qua accipit eē ꝓ/
priū cōpositi ⁊ ista secūda generatio forme est
ẜm quid.qᷦ pꝫ.q2 ut dictū est corrupto ei⁹ esse
adhuc remanet totū suū eē ꝓpriū.hec ēt gnāº
est cōis forme ⁊ materie.gnāto.n. cōposito ge/
nerareť tā materia q̄ꝫ forma q̄ꝫ⁹ ad istud eē: et
ẜm hoc possumus dicere triplicē generatiōeꝫ.
quaꝝ prima est qua forma generať ⁊ accipit es
se ꝓpriū ⁊ intrinsecū.secūda ē qua cōpo⁹ gnāť.
tertia est ẜꝫ quid:puta q̄ꝫ⁹ ad eē cōpositi q̄ for̄
⁊ materia generanť.ita silr̄ est triplex corrup:
quedā intrinseca que respicit eē ꝓpriū forme.⁊
hec nō cōpetit oi forme.qm̄ nō cōpetit intelle/
ctiue.s.aie.alia est extrinseca.s.q̄ꝫ⁹ ad eē cōposi
ti que est corruptio forme ẜꝫ quid ⁊ est cōis oi
forme informanti.alia est cōpositi ex quib⁹ pꝫ
ꝙ forma est gnābilis ⁊ corruptibilis simplr̄ et
ẜꝫ quid saltē aliqua.materia āt ẜm quid soluꝫ
q̄ꝫ⁹ ad eē extrinsecū. Quid ḡ dicem⁹ ad mēteꝫ
Ari.est ne negandus in isto passu:rn̄deo ⁊ di:
ꝙ nō.nā de forma accn̄tali satis pꝫ cōcordan/
tia inter hanc opiōnē ⁊ suā.qm̄ nō generať ꝑ se
tanq̄ꝫ qᷦ illa gnātione qua cōpo⁹ generať.lꝫ eī
genereť aliq̄ alia gnātione priori de q̄ oēs ma/
iores ⁊ Ari.negarent:de alteratiōe vero nō ca/
pio ip̄m bn̄ nisi teneret ꝙ ex subō ⁊ accn̄te ali/
qᷦ vnū 3⁹ resultaret:qᷦ nō est captabile:quod
alibi est on̄sum.diceret ḡ ꝙ in alteratione con
cludit ꝙ duplex est factio.vna q̄ fit ipsa for̄ ac
cidētalis.alia qua sub⁹ fit sub tali forma.ex q̄
sub⁹ informať sub tali forma.pri⁹ inq̄ꝫ natura
forma est ꝓducta anteq̄ꝫ informet.qm̄ iforma/
re presupponit eē rei ⁊ termi⁹ h⁹ factiōis volē/
do sequi mētē Ari.diceret ꝙ ē sub⁹ sub for̄.qᷦ
videť satis cōueniēs ⁊ satis captibile: vel ag/
gregatū ex vtroq̄ꝫ:puta sicut ens albū.qᷦ non
intelligo ita bn̄ sicut primū:lꝫ multi in hoc pas
su discordēt ab Ari. Ad rōes e⁹ rn̄deo ad pri/
mā:oē qᷦ generať ⁊c̄.ꝑ on̄diť ꝙ ista rō conclu/
dat ēt ꝯ Ari.arguā sic:oē qᷦ gnāť ꝑ accn̄s gene
rať ex aliquo sui ꝑ accn̄s.sicut qᷦ generať ꝑ se
generať ex aliquo sui ꝑ se:sed cōcedit formā ꝑ
accn̄s generari.ḡ materia cū nō possit aliᷦ da/
ri est illa forma ꝑ accn̄s:qᷦ est falsum:cū sit ꝑ/
or ⁊ e⁹ fundamētū.tunc dico ad rōꝫ ꝙ cū for̄ n̄
hēat eundē modū eētialr̄ sicut cōpo⁹ nec per
ꝯn̄s eundē modū fiēdi:ẜꝫ.n.modū eēndi cu/
iuslibet est ꝓprius modus factiōis ipsius.ꝑ h̄
ad formā ꝙ fieri ex aliq̄ sui ē duplr̄. vel ex aliq̄
sui sicut ex ꝑte e⁹ intrinseca:⁊ iste modus gnā/
tionis est cōpositi. qm̄ cōpo⁹ hꝫ aliqd ex q̄ fit
tāq̄ꝫ partē sui.puta materiā. alio mō aliqd fit

ex aliquo nō ut ex ꝑte sui intrinseca.sed sic ex
subō de c⁹ potētia deduciť:⁊ hic est mot⁹ gnāti
onis forme:lꝫ.n.materia nō fit aliquid forme.
p⁰⁰ q2 tunc eēt compo⁹.est tn̄ eius sub⁹:ꝙ aūt
nō fit ex aliquo sui p⁰⁰ dum tn̄ fiat ex aliq̄ sui
z⁰⁰ nō fit per creationē: q2 creatio est de nō eē
alicuius presupposito vtroq̄ꝫ mō. Ad aliud
qn̄ diciť.illud ex quo fit aliquid ē prin⁹ ⁊c̄.di:
ꝙ veruꝫ est vel intrinsece si fiat ex eo ut ex ꝑte
sui sicut totū fit ex materia ⁊ forma vel extrin/
secū si fiat ex eo z⁰⁰ vꝫ sicut ex subō: ut forma
fit ex materia de c⁹ potentia educiť.⁊ qn̄ diciť
ꝙ principia nō sunt ex alterutris.verū est in/
trinsece ut conpo⁹ est ex eis: sed bn̄ extrinsece.
Per idem ad idem Auicen.ꝙ materia nō ē cā
materialis forme tanq̄ꝫ pars eius intrinseca.

Quantū ad 3⁹ articulū sic ꝓcedaꝫ.ꝑ
recitabo duos modos dicē/
di ⁊ ipsos iprobabo.z⁰ dicā aliter.de p̄ est vnus
modus dicēdi ꝙ materia specifica puta huma
nitas vel quecūq̄ꝫ alia talis est prin⁹ ⁊ terīnus
agendi vel generādi:⁊ dr̄ia indīdualis non est
nisi cōditio principij ⁊ termini. est.n. conditio
sub q̄ ipsa natura principiat ⁊ teriat istū actuꝫ
⁊ sic ꝓportionabilr̄ in alijs.vn̄ qn̄ sortes gnāť
illud totū qᷦ gnāť est sortes cōposit⁹ ex natu/
ra ⁊ dr̄ia indīduali.prin⁹ āt totale terminandi
istū actū est natura spēcifica. dr̄ia āt indīdual̄
est cōditio sine qua nō pōt terminari iste act⁹:
sicut declarať ex⁰ q2 albedo non videť nisi sub
quantitate.lꝫ q̄ꝫtitas non sit formalis rō obie
cti.est tn̄ rō sine qua nō potest albedo videri.

Pro illa opione arguiť ꝑ sic. illud est per se
rō producendi aliud in quo ip̄m productū assi
milatur producenti per se:hoc pꝫ. q2 oē agens
intendit sibi assimilari passum vel effectū: sed
illud in quo effectus assimilatur efficienti ē na
tura ⁊ nō dr̄ia indīdualis:q2 illa est principiū
distinguendi.ergo ⁊c̄. Itē in generatione vni/
uoca terminus est eiusdē ratiōis cū principio
productiuo.lꝫ generatio qua ignis generatur
ab igne est vniuoca.ergo ⁊c̄.sed in igne generā/
te ⁊ in igne genito nihil est eiusdē rationis nisi
natura ipsa.q2 nō dr̄ia indiuidualis cū ipa sit
principiū distinguendi precise.ergo ⁊c̄. Item
3⁰ arguitur sic ab illo doctore.continēs virtua/
liter aliquid alterius rationis a continēte no/
bilius est q̄ꝫ contentū.pꝫ.q2 continens aliquid
equiuoce est nobilius q̄ꝫ continens vniuoce:cō
tinens enim alterius rationis a contento ē cō
tinēs equiuoce:sed differētie indiuiduales sť
alterius rationis.q2 in nullo conueniunt.ergo
si vna continet aliam continet eam equiuoce:
sed si ipsa sit principium producendi vna conti
nebit aliam.cum principiū contineat virtuali/
ter terminuꝫ.ergo ⁊c̄.sed continens aliqd eq/
uoce est nobilius contento.ergo quecūq̄ꝫ dr̄ia
idīdual̄ nobilior ē alia.⁊ qᷦcūq̄ꝫ idīduū eiuſᷦ

spēi nobilius est alio eiusdē spēi. qd est falsum.

Contra istū modū dicēdi quē ñ reputo in toto eē veꝝ arg°: sic ꝑ illō qd nō cōtinet aliud in actu: sed tm̄ in potentia nō est rō ꝑducēdi ipm: sed natura nō continet ipsas dñas indiduales actu: sed tm̄ in potētia sicut g° cōtinet dñas. g° natura nō pōt eē prin° vel rō ꝑducendi indidualē dñam: nec ipm indiuiduū. Itē iperfecti° nō continet virtualr̄ perfecti°: sed natura ē eēntialr̄ iperfectior dña indiduali. g° ⁊c̄. ꝓ° minoris: in ordine essentiali actus vltim° simpliciter est ꝑfectior oib° precedentib°: vt pȝ in formis subālib°. vbi.n. plēs cōcurrunt semꝑ vltima est oib° precedentibus ꝑfectior: sed ordo linee pdtalis est simplr̄ eēntialis cū superi° in ordine tali predicet̄ per se de inferiori: nō āt in illo. g° vltim° act° in tali linea predicamētali est oib° ꝑfectior: sed vltim° act° est dña indidualis seu indiuidui. g° ⁊c̄. Cōfirmat̄. qz illud qd dat gradū vnitatis ꝑfectiorez dat ꝑfectiorē gradū entitatis cū vnitas sit pa° entis. passio āt nō pōt augeri nisi ad intēsionē ꝓprij subiecti. sed dña indidualis dat ꝑfectiorē graduȝ vnitatis q̄ȝ dēt ipsa natura. g° ⁊ entitas dñe indidualis est ꝑfectior q̄ȝ ipsa natura.

Uñ dicēs. ꝙ dña indidualis dat actuȝ ꝑfectū ⁊ ꝑȝ quid hȝ nctio dicere ꝯñr ꝙ vnitas numeralis que est ab ipsa sit vnitas iperfecta: ⁊ ꝑ quid: qd ē manifeste falsum cū ipsa sit ꝑfectior ⁊ maior oib° alijs. ꝓ 3° arguit̄ sic. qd cōuenit alicui per se ⁊ ꝑ magis sibi cōuenit ꝑ illud quo ipȝ ē tale q̄ȝ per illud qd nō ē ꝑ tale sicut hr̄e. 3. anglos ꝑ se ⁊ ꝑ ꝯuenit triāgulo: ⁊ inest sibi ꝑ illud qd ē ꝑ triangul°. sed agere siue ꝑducere actiue vel passiue ꝑ ⁊ ꝑ se cōuenit singulari. g° conuenit sibi ꝑ illud q̄ ipm est ꝑ singulare: sed ipm est singulare ꝑ dñam indidualē nō ꝑ naturā.

Alia est opio tenēs extre° vȝ ꝙ dña indiuidualis ē totale prin° siue rō teriandi ⁊ pricipiādi actōȝ. Pro illa opione arguit̄ sic. illud ē rō formalis teriandi aliq̄ȝ actionē ꝑductiuā ꝑ qd ꝑductū distinguit̄ a ꝑducēte. sed genitū distinguit̄ ꝑ dñaȝ indidualē a gñante: nō āt ꝑ naturā cū in ea cōueniāt. 2° arguit̄ sic. illud est rō teriandi formalr̄ ⁊ ēt pricipiandi seu eliciēdi actiōȝ ꝑ qd distinguit̄ generatio actiua a passiua: sed iste due ꝑductōes opposite nō distinguūt̄ penes naturā: sed distinctio iter eas accipit̄ penes dñas indiduales siue in ordie ad ipsas. g° ⁊c̄. minor ꝓbat̄. qz relationes alteri° rōis debēt distigui penes fundamta alteri° rōis. sed ꝑductio actiua ⁊ passiua sūt relatiōes alteri° rōis: ipsa āt natura ē eiusdē rōis cū generāte ⁊ gñato saltē in gñatōne vniuoca. dñe āt indiduales sꝑ sūt alteri° rōnis. g° ⁊c̄. 3° ar. sic. illud ē terinus gñatiōis ꝑ qd distinguūtur gñationes ipse in se. sed gñationes quecūq̄ȝ eiusd rōis distinguunt̄ penes dñas indiduales, nō āt penes naturā. g° hnt dñas indiduales ꝑ per se terminis: nō āt naturā. Sȝ ꝯ istā opionē ar. ꝑ sic. illud qd fundat̄ in aliq̄ ñ cōtinet vtualr̄ illud in quo fundat̄: h pȝ. qz iposē est posteri° cōtinere pri° virtualr̄: qd āt fūdat̄ in aliq̄ est naturalr̄ posteri° eo: sed dñe indiuiduales fundant̄ in natura sicut act° in ꝓpo potētiali. g° nō cōtinēt virtualr̄ ꝑfectiōȝ nature. sed act° qui nō cōtinet ꝑfectiōeȝ alicui° rei: virtualr̄ nō pōt eē tota rō ꝑducēdi ipam. g° ⁊c̄.

Itē in gñatiōe vniuoca ꝑ se ⁊ nō ꝑ accñs prin° est eiusdē rōis cū pricipiato: loquēdo de gñatione ꝑ se vniuoca: ut qñ ignis calidus vel q̄ȝtus generat ignē calidū vel q̄ȝ°. sed gñatio caloris isti° ab h calore est ꝑ se vniuoca. g° ⁊c̄. sed dña indiuidualis caloris gñantis nō est eiusdē rōis cū dña indiuiduali gñati. g° ⁊c̄. Et iō dico alr̄. ꝙ lȝ totū cōstitutū ex natura ⁊ dña indiduali sit prin° vel terius gñationis, tam̄ nec natura nec dña indidualis ē totale prin° vel termin° gñationis vel actiōis: sȝ tñ vtrūq̄ȝ cōcurrit diuersimode. Ad c° euidētiā est sciendū. ꝙ generatio in creaturis est cōicatio ⁊ est ꝑductio: est quidē cōicatio nature ⁊ oium in ea eēntialr̄ inclusoꝝ. ignis.n. generans cōicat igni genito naturā ignis. ⁊ oīa que in illa natura eēntialr̄ includunt̄ que quidē ꝑsupponunt̄ in gñatiōe. est ēt secūda ꝑductio ⁊ hoc ipsi° indidui ⁊ oiuȝ que in gñatiōe nō ꝑsupponunt̄: cuiusmōi sunt ipse dñe indiuiduales q̄ oēs sunt in nullo conueniētes. dico tñ ꝙ lȝ gñatio in creaturis sit ꝑductio ⁊ cōicatio. magis tñ ꝑduc° erit q̄i cōicatio. ⁊ h tā extēsiue q̄ȝ intēsiue. extēsiue quideȝ qz in rōe ꝑductōis cōueniūt tā genera° vniuoca q̄ȝ equiuoca. rō āt ꝯicatiōis ē ꝓprie gñatōis vniuoce: cōicatio.n. est collatio alicui° rei cōis gñanti ⁊ genito. in gñatiōe āt pure equoca ut equoca ē nihil hȝ genitū cū gñante cōe. lȝ eniȝ aliq̄ rō sit cōis gñanti ⁊ genito ut entis vel q̄cūq̄ȝ alia rō iferior. tñ respectu illi° nō ē gñatio vniuoca. sed equoca. gñatio.n. q̄ gñat̄ aliquod aial ab hoie est equiuoca q̄ȝ° ad rōȝ spēi: ñ q̄ȝ° ad rōȝ gñis cōeȝ eis. ⁊ ita ꝑductū equiuoce ut sic nō hȝ aliqd cōe cū ꝑducēte. ⁊ ꝑ ꝯñs in ꝑductiōe equoca nō cōicat̄ aliqd ꝑducto cū semꝑ cōicatū ꝑhabeat̄ i cōicante. ex q̄ pȝ ꝙ ꝑductio se hȝ in pl° extēsiue q̄ȝ cōicatio. ꝑȝ .s. ꝙ gñatio sit magis ꝑductio q̄ȝ cōicatio ēt intēsiue i creaturis. lȝ sit o° in diuis. pȝ. qz gñatio ē cōicatio respectu e° qd est cōe gñanti ⁊ genito. ꝑductio āt ē respectu e° qd ē ꝓpriū genito. nūc āt inter indidua eiusdē spēi ē maior diuersitas q̄ȝ ꝯuenientia: diuersitas.n. oib° ē nota: ⁊ ab oib° ꝯcessa. nō āt eoꝝ ꝯueniētia vel vnitas. qz g° conicatio attēdit̄ penes illud in q̄ gñans ⁊ genitū sūt vnū. ꝑductio āt penes illud ꝑ qd gñans a genito distinguit̄: ⁊ ipm magis distiguit̄ q̄ȝ sit v° cū eo. Ex ꝑdictis g°. rñdeo ad qōȝ cuȝ q̄rit̄ qd sit forl̄ terin° l̄ pri° gñatōis si loqmur d actiōe vniuoca ꝑut ipa ē cōica°: dico ꝙ prin° forma-

le ꝛ terīnus est natura. Ipsa.n.est rō cōicādi se actiue: ꝛ terīnus cōicabilis passiue. si āt loquimur de ipsa generatiōe ut est ꝑductio. sic dico ꝙ terīnus eꝰ est indiuiduū: nō per naturā: sed per dr̄iam indidualē: ita ꝙ dr̄ia indiuidualis est in generante ratō principiandi. in genito āt rō termināḋi. vñ lꝫ dr̄ia indidualis sit ī vtroqꝫ tā in generante q̄ȝ in genito: neutra tam̄ est eiusdē rōis formalr̄ cū altera: cū sint p̄ diuerse in nullo conuenientes ut oñsum est in p̄ libro.

Hec āt ꝯ°. sic ꝑbatur. illud est terīnus for̄lis actionis ut est ꝑductio qḋ nō presupponit productū sed simpliciter ꝑ ꝑductionē accipit esse: sed illud qḋ accipit eē simpliciter per ꝑductōꝫ nō est natura: sed dr̄ia indiuidualis: natura ei nō accipit eē simpliciter: sed tm̄ in hoc ꝛ in illo ꝛ ꝭꝫ quid. g̊ ꝛc̄. Itē ꝑduci passiue est accipere eē. tunc sic. nihil est terīnus actionis sub rōne opposita terīo eꝰ: sed natura cū presupponitur ꝑductioni opponit̄ terīo actōnis qui sequitur ipsam cū accipiat eē per eā. g̊ ꝛc̄. Itē ꝙ dr̄ia indiuidualis non sufficiat per se oñdo sic. nulla potētia limitata cōtinet īmediate plura eiusḋ rōis sine aliquo ordine siue mediāte aliq̄ vna rōe: sed vnū indiuiduū cōtinet multa eiusdeꝫ rōis sine aliquo ordine. pōt.n. multa sine aliq̄ ordine generare. ꝛ iō cōtinet ipsa virtualr̄. g̊ h̄ erit mediante aliqua vna rōe: sed hoc non pōt eē nisi naturalr̄. g̊ ꝛc̄. Sic g̊ dico ꝙ in creaturis vtrūqꝫ cōcurrit ad principiandū ꝛ terīanduꝫ gn̄ationē aliquā ꝭꝫ diuersas rōes ut visum est

Ad rationes in oppoꝰ rn̄deo. Ad primā prime opionis cū dr̄. illud est principiū ꝑducendi in quo ꝑducens distinguit̄ a producto. dico ꝙ illa maior est vera ꝑut generatio est cōicatio. nō āt ut est ꝑductio: imo ut sic illud est principiū ꝑducendi in quo ꝑducens distinguit̄ a ꝑducto. lꝫ eniꝫ generans vel cōicans intēdat assiīare: tm̄ ut ꝑducēs est intēdit distinguere. ꝛ qꝛ in creaturis magis ꝑducens a ꝑducto distinguit̄ q̄ȝ sit idē.

Ad zꝰ in generatione vniuoca ꝛc̄. dico ꝙ aliquid eē eiusdē rōis pōt eē dupliciter. videlicꝫ formalr̄ ꝛ quiditatiue: vel fundamētalr̄ ꝛ dnominatiue. ꝑ mō sunt eiusdē rōis duo indidua eiusdē spēi. qꝛ includunt quiditatiue naturaꝫ specificā que est eiusdē rōis. z°. sicut due dr̄ie indiduales eiusdē spēi. tales nō sunt eiusdem rōis quiditatiue cū nihil hēant cōe eiusdē rationis seu includant. sed tm̄ fundamentalr̄ et denoīatiue ꝑ quāto sunt eiusdē nature que est eadē ꝭꝫ rōꝫ. ꝛ sunt cōstitutiue īdiuiduoꝝ que sunt eiusdē rōnis. tunc dico ꝙ in generatione vniuoca vt cōicatio est: prinꝰ ꝛ terminus sūt eiusḋ rōis quiditatiue ꝛ formalr̄. qꝛ ut sic p̄nꝰ ꝛ finis est natura. ut āt est ꝑductio sic di°. ꝙ sūt eiusdē rōis denoīatiue tm̄ ꝛ fundamentalr̄. qꝛ sic prinꝰ ꝛ terminꝰ sunt dr̄ie indiuiduales que sunt eiusdē rōis hꝰ. Ad zꝰ dico. ꝙ sicut aliq̄ eē eiusdē rōis est dupliciter vel formalr̄ ꝛ quiditatiue vel fundamentalr̄ ꝛ denoīatiue ut due dr̄ie indiuiduales sicut dictū est. ita ꝑ oppoꝰ aliqua eē alterius rōis pōt eē duplr̄ vel for̄lr̄: nō tm̄ denoīatiue ut due dr̄ie indiuiduales: vl̄ formalr̄ ꝛ quiditatiue ut due spēs spālissime: tales quidē sunt formalr̄ ꝛ specifice alteriꝰ rōnis: ꝛ ēt fundamentalr̄ ꝛ denoīatiue. qꝛ nō sūt cōstitutiue alicuius vnius rōis. Per hoc ad rōes cū dr̄. ꝙ cōtinēs alterius rōis a cōtento est cōtinens equiuoce. ꝛ per ꝯn̄s est nobiliꝰ cōtēto. dico ꝙ hoc est verū qn̄ continēs est alteriꝰ rōis a cōtento formalr̄ ꝛ denoīatiue. nō āt qn̄ cōtinēs ꝛ cōtentū sunt eiusdē rōis denoīatiue: sic est in ꝑposito de duabꝰ dr̄ijs indiuidualibꝰ iō nō oꝫ ꝙ tale continēs sit nobilius contēto: lꝫ sit equiuocū ꝛ alterius rōis ab ipso mō preexposito. Ad primā rōꝫ alterius opi. illud est rō termināḋi ꝛc̄. dico ꝙ illa est vera ꝑut generatio est ꝑductio. nō āt inquantū est cōicatio ut superiꝰ declaratū ē. Ad zꝰ dico. ꝙ gn̄atio actiua ꝛ passiua inquāꝰ cōicatio nō distinguūtur penes dr̄ias īdiuiduales. sed penes diuersum modū respiciendi eandē naturā. cōicatio āt actiua respicit naturā ab agente siue ꝑducēte effectiue. Ad zꝰ dico. ꝙ generatiōes distiguūt̄ penes dr̄ias īdiduales inq̄ȝꝰ sīt ꝑeuctōes

Ad rationes principales in oppoꝰ pꝫ. qꝛ ꝑ parte nostra faciunt. Ad rōꝫ adductā in opposiꝰ. dico ꝙ maior est falsa nisi intelligat̄ de generatione illa secūda quā terminat compoꝰ: aliquid.n. qḋ nō est per se est productū per se ut accn̄tia.

Queritur vtrū ꝑductio fōme substantialis naturalr̄ gn̄ate mēsuret̄ aliqua mēsura indiuisibili. i. vtꝝ gn̄atio sit in instāti vel in tp̄e. ꝛ videt̄ ꝙ nulla mēsura indiuisibili mēsuret̄ nec sit in instanti. p̄. sic. nullū agēs cuꝰ subā est in tp̄e agit in nō tēpore. pꝫ per penultimā propositiōꝫ de causis plane in lr̄a: sed generans est in tēpore. ergo ipsum agens aget in tēpore. ꝛ per ꝯn̄s generatio mensurabitur tēpore

Itē oīs transmutatio cuꝰ terminus ꝑtibiliter acquiritur est transmutatio successiua ꝛ etiam in tp̄e: sed forma substantialis que est terīnus generationis acquiritur sic ꝑtibiliter. g̊ ꝛc̄. maior pꝫ. qꝛ oīs talis transmutatio est motus. motus āt est acquisitio partis post parteꝫ. probatur minor. nam si ex aere debeat ignis generari primo inducetur forma ignis in vna ꝑte materie: deinde in alia ꝛ sic successiue. qḋ sic probo. qꝛ in illa parte materie primo inducit̄ forma que prius disponitur ad successionē forme ꝛ que est tota disposita. sed si ignis agat in aere est illa pars que est ꝑpīquior agēti p̄ꝰ naturalr̄ disponet̄ q̄ȝ ꝑs remotior. g̊ ꝛc̄. Itē impoſſe est

agens naturale in inſtāti agere.ergo nec gene/ rationē fieri in inſtanti.ↄña pȝ.ſed añs proba/ tur.qꝛ tunc agens fortius ageret in minus ꝙ̄ i inſtanti.ꝙ̄to.n.virtus agentis eſt fortior tāto citius pōt agere.hec rō eſt phica ꝛ que pōt hri ex.6.hꝰ. Itē ſubā ſuſcipit magis ꝛ minus. er/ go ipſa pōt acquiri diuiſibiliter:cū ergo ipa ac quiritur per generationē gñatio mēſurabitur menſura diuiſibili.añs pȝ. qꝛ elemēta ſunt in mixto ſꝫ eoꝝ formas ſubāles. pȝ.qꝛ vnūqđqꝫ cōponitur ex illis in que reſoluiť.3.hꝰ.ſed mi/ xtū reſoluitur in elementa ut pȝ ad ſenſum:et 2°.de generatione:cū igiť elementa nō poſſint eē in mixto ſm eoꝝ formas cōpletas .qꝛ tunc ſtati corrūperetur mixtuȝ oportet ꝙ ſint in eē quodam remiſſo ꝛ fracto.

Ad oppoſitum eſt Ari.i hoc.5. qui ponit gene/ rationē nō eē motū:qđ tñ eēt ſi eēt in tempore;

Reſpōdeo vbi ſic procedā.p̄ enim inquireť vtꝝ ſubā ha/ beat in ſua entitate gradus ſꝫ quos ipſa ſuſci/ piat magis ꝛ minus.2°.qꝛ fuit factū de mixtio one elementoꝝ in vltimo argumēto inquireť vtrū elemēta ſint formalř in mixto ſꝫ ſuas for mas ſubāles.3° inquireť de principali queſito

Quantū ad primū eſt ſciendum p̄ ꝙ ſubā pōt accipi dupliciter. vno mō ꝙ̄ꝰ ad ꝓpriū modū eiꝰ eēndi qui eſt eē per ſe ꝛ nō in alio qui quidē ē modus nō poſiti/ uus: ſed negatiuꝰ ut patuit alibi:ꝛ ꝙ̄ꝰ ad hoc ſubā nō ſuſcipit magis ꝛ minꝰ:nec infra eandē ſpēȝ nec in diuerſis. ꝛ de iſta pōt intelligi dčm phi in predicamētis qui dicit ſubāȝ nō ſuſcipe magis ꝛ minus. Alio mō pōt accipi ſubā ꝙ̄ꝰ ad ētitatē ſubſtractā huic mō eēndi: ꝛ iſto mō eſt dubiū.vtꝝ ſubā infra eandē ſpēȝ hēat lati/ tudinē graduū ſꝫ quos ſuſcipiat magis ꝛ miꝰ De quo p̄ recitabiť cōis opio tenens partē ne/ gatiuā.2°.poneť opio tenēs partē affirmatiuā

Eſt ġ cōis opio tenens ꝙ ſubā nō pōt ſuſcipe magis ꝛ minꝰ. ꝓbatur .oīs forma hñs latitudi nē graduū infra eandē ſpēȝ apta nata ē eē ter/ minus motus:ſed forma ſubālis nō pōt eē ter minus motus.tū qꝛ generatio nō eſt motus.5. hꝰ.tū ēt.qꝛ oīs motus eſt a ↄ̄rio in ↄ̄riū ſꝫ phȝ ibidē:ſed ſꝫ eū ſubſtantie nihil eſt ↄ̄riuȝ.ġ ꝛc.

Itē oīs gradus forme adueniēs rei cōſtitute in eē eēntiali ꝙ̄ꝰ ad eꝰ ſpēm eſt accñs eiꝰ.ſed ſi forma ſubālis hřet gradus hiꝰ:adueniřēt ſubē iā cōſtitute in eē ſuo eēntiali.ġ per ↄñs erit eiꝰ accñs.ꝛ per ↄñs in ſua natura nō ſuſcipiet ma gis ꝛ minꝰ:ſed ſolū accñtalř. Itē quāto aliqđ ens eſt magis fixū ꝛ permanēs ſiue ſtabile tā/ to magis ſuū eē cōſiſtit in indiuiſibili:ſꝫ eē ſubē eſt magis ſtabile ꝙ̄ aliqđ accñs.ꝛ tñ multa ſūt accñtia que nō ſuſcipiunt magis ꝛ minus. pȝ. vna.n.ꝙ̄titas nō eſt magis alia.lꝫ ſit maior.ſi/ militer vnꝰ circulus non eſt magis circulus ꝙ̄ alius. qm̄ partes circūferentie cuiuſlꝫ circuli equalř diſtant a centro:vbi ēt ſitꝰ ꝛ multa alia cōſiſtunt in indiuiſibili. ġ multo magis ſubā.

Licet āt iſta opio ſit mltū cōis ꝛ bona ꝛ videať de itētione phi. verūtñ ut vtranqꝫ partē vide/ amus ꝛ ꝓ vtraqꝫ parte ſuſtinēda: dico aliter ō p̄nti ꝙ ſubā infra eandē ſpēm hȝ latitudinem graduū ſꝫ quos poſſet ſuſcipere magi ꝛ minꝰ. ꝓbať hec opio per articulū excōicatū Pariſiꝰ ſub hac forma ꝙ quicūqꝫ nō dixerit aiaȝ xpi eſ ſe perfectiorē ꝛ nobilioreȝ ꝙ̄ aia Iude errat.

Itē rōe ſic accipio duo corpa naturalia eiuſ/ dē ſpēi ꝛ eiuſdē diſpōnis ꝙ̄ꝰ ad oīa quoꝝ vnū ſit duoꝝ peduȝ ꝛ aliud vnius pedis ꝛ pono ꝙ corpus duoꝝ pedū cōdēpſeť ꝙ̄ꝰ ad diminuti/ onē eꝰ quouſqꝫ deueniat ad ꝙ̄titatē vnius pe/ dis.qꝛ hoc totū eſt poſe.tunc hoc ſuppoſito ar/ guo ſic. oē corpus ſꝫ ſubāȝ excedens aliud ma nēte eiꝰ eēntia tota excedit illud ſēper:ſed cor/ pus duorū peduȝ excedit ſꝫ ſubāȝ corpꝰ vniꝰ pedis.ſed qñ cōdēpſať remanet tota eꝰ ſubā.ġ ſic condēpſatū ꝛ redactū ad quātitatē equalē adhuc excedit ipȝ ꝛ erit maius ipſo. ſed nō eſt maius extenſiue.ġ nc̄cio erit maius intenſiue ꝙ̄ ſubā alia eiuſdē ſpēi.ſed hoc nō eēt niſi ſub/ ſtantia ſuſciperet magis ꝛ minus intenſiue. ġ ꝛc. Itē cuiuſcūqꝫ termini actio recipit intenſi onē ꝛ remiſſionē:ꝛ ille terminus.ſed productio ſubſtātie nc̄cio recipit intenſionē ꝛ remiſſionē. ġ ꝛc.maior pȝ.qm̄ ſi intenſa actione nō intēde/ retur terminꝰ ſequeretur ꝙ idē formaliter eēt terminus actionis intenſe ꝛ remiſſe: ꝛ ꝙ idem eēt effectus cauſe perfecte ꝛ imperfecte: qđ eſt incōueniens.tum ēt qm̄ ſi intenſa actione non intendereť terminꝰ:accipio intentiōȝ intenſaȝ ꝛ diuido eā in gradu in quo eſt equalis actioni remiſſe.ꝛ in aliū in quo excedit ipſum.ꝛ quero tunc quid corrñdet ipſi gradui in quo tunc ex/ cedit pro termio.nō enim illud qđ correſpōdet actōni remiſſe.qm̄ hoc corrñdet alteri gradui. vel ġ nihil qđ eſt incōueniens: vel aliquid aliđ ꝛ tunc ſequitur ꝙ terminus intendatur ad in/ tenſionē actionis:qđ eſt propoꝰ.minor ꝓbať. videlicet ꝙ actio generatiua ſubſtantie inten/ datur.tū qꝛ oīs virtus vnita fortior eſt ſe ipſa diſperſa.pȝ per auctorem de cauſis:quanto er go virtus generatiua ſubſtantie erit vnita tan to erit perfectior. tum etiā qꝛ quanto aliquid plus habet de forma:tanto plus habet de acti one conſequente formā:ſed corpus ſpiſſū plus habet de forma ꝙ̄ corpus raruȝ.ꝛ per ↄſequēs plus habet de actione conſequente.ergo de ge neratione non extenſiue qꝛ actio non excedit actionē extenſiue niſi ratione ſubiecti vel rati/ one temporuȝ.ergo intenſiue. tum etiā qꝛ vir/ tus limitata ꝛ finita habet virtuteȝ intenſiorē in paſſuȝ propinquum ꝙ̄ in paſſum remotum

ḡ ſequiẗ ꝙ q̄to eſt paſſum magis ꝓpinquū tā/
to actio fit fortior. Jtē cuiuſcūq ſubiecti ꝓpe
paſſiones naturales ipm cōſequentes ſuſcipi/
unt magis ꝛ minuſ:ꝛ ipm ſubꝰ.hoc pȝ.qꝛ ſubꝰ
nō intendiẗ niſi intenſione alicuius cauſe.ſed
ꝓpria operatio ignis que eſt calefacere pfecti/
or eſt ſine oī diſpōe ɔ̄ria ꝛ ſuſcipit magis ꝛ miꝰ:
ut ignis de quercu magis q̄ȝ ignis de palea vł
de ſtupa.ḡ ꝛc̄. Jtē calidū intendiẗ ꝛ remittiẗ
ḡ ꝛ ignis.pbaẗ ɔ̄ñā.cā naturali ſiłr ſe hñte:cā/
tum eſt ſiłr ſe hñs:ſed calor in diuerſis indidu
is nō ſimilr̄ ſe hȝ.ḡ ꝛc̄.pȝ.qꝛ vnus erit intēſior
alio.maior pȝ.qꝛ oīs cā naturalis agit inquāꝰ
pōt:ꝛ ẜȝ vltimū de potētia:ꝛ ſic oīs cā eque p/
fecta cauſabit effectū eque perfectū.ḡ ꝛ ad de/
ſtructionē ɔ̄ñtis effectu naturali nō eque per/
fecto ꝛ nō ſiłr ſe hñte:nec cā ſiłr ſe hēbit. Ad
iſtaȝ rōȝ que videẗ ponderoſa.reſpondeẗ mul/
tiplr̄:ſed nō curo de pñti. P̄.qd̄ mutaẗ ptim
eſt in terio a quo ꝛ ptim eſt in terio ad queȝ. 6.
hꝰ.vbi dr̄:ꝙ hoc hȝ veritatē in quattuor p̄di/
camentis vel generibꝰ:quero hic partē ꝛ ptem
aut accipiẗ ꝓ diuiſibilitate forme ẜm quaȝ eſt
motus aut ꝓ diuerſa diuiſibilitate ſubiecti qd̄
moueẗ:ſi p̄ꝰ habereẗ ꝓpoꝰ:qꝛ for̄ ſubālis erit
diſibilis.ſi zꝰ ɔ̄.tū qꝛ ꝓpō Ari.erit falſa.nā il/
la pars mobilis ſit.a.puta pedał.illud.a.trāſ/
mutaẗ:ꝛ tñ ẜm rē nō eſt parti in vtroq terio.ſȝ
ẜm rē in altero tm̄.tū qꝛ cōtingit aliqd̄ totum
ſimul alterari ex.8.libro hꝰ.ꝛ z°.de ſenſu ꝛ ſen/
ſato.ḡ in tali actione parti ꝛ parti nō pñt acci/
pi ex parte mobili.tū qꝛ Ari.peteret princiꝰ qd̄
eſt falſum.vult.n.pbare ꝙ oē mobile eſt diui/
ſibile.acciperet ḡ qd̄ oȝ pbare:nā ſi mobile hȝ
partē ꝛ partē iā pȝ ꝙ eſt diuiſibile. Jtē om̄is
forma hñs gradus eiuſdē rōis ſimł cōpoſſibi/
les in eadē parte ſubiecti pōt intēdi ꝛ remitti:
ſed forma ſubālis hȝ hiꝰ plures gradus cōpoſ
ſibiles.pbatio.qꝛ qd̄ eſt perfectioris in iperfe/
ctiori nō oȝ remoueri a perfectiori.ſed in acci/
dentibus ſunt hiꝰ gradus qui ſunt iperfectio/
ra.ḡ ꝛ in ſubā erunt cōpoſſibiles.vñ nō videẗ
ipoſſe.ꝙ deus poſſit vnā aīam facere ẜȝ ſubāȝ
ſuā perfectiorē alia.ſed quid diceẗ de Ari.qui
videẗ dicere oppoꝰ:rñdeo ꝙ non loquebatur
naturalr̄ nec phice:ſed tantū logice.logice eni
loquēdo ſubā non ſuſcipit magis ꝛ minus. qꝛ
ut ſic ſumiẗ q̄ȝꝰ ad eius motū ẜ quā dictum eſt
ꝙ nō ſuſcipit magis ꝛ minus ꝛc̄. Ad rōnes in
oppoꝰ reſpōdeo ad primā cōcedendo maiorē.
pōt āt ẜm iſtā viā negari minor. Ad primam
probationē quando diciẗ ꝙ generatio non eſt
motus.dico ꝙ ex hoc nō ſequiẗ quin ad ſubāȝ
poſſit eſſe motus.qꝛ gradus forme que intēdr̄
non introducitur per generationē ſed per intē
ſionē.qꝛ generatio proprie ꝛ ſimpliciter eſt pro
ductio ſubſtantie de non eſſe actu ſimpliciter
ad eſſe actu. Ad aliā probationē.qꝛ oīs motꝰ

eſt a contrario in contrariū.ꝛ ſubſtantie nihil
eſt cōtrariū.dicitur ꝙ vtraq propō ē duplex.
ſi.n.in maiori proprie contrariū accipiaẗ.tunc
iſta eſt falſa.qꝛ in quātitate ꝛ vbi non eſt ɔ̄tra/
rietas ſic:ꝛ tamen ad ipſa eſt motus.ſi autē ac
cipias cōtrarietatē large pro quocūq incōpoſ
ſibili cōcedo maiorē:ſed tunc minor eſt falſa.
qꝛ vna forma ſubālis eſt incōpoſſibilis alteri.
Si autē accipias cōtrariū priuatiue.ſic etiā
ſubā habet contrariū:qꝛ habet priuationē op/
poſitā.minor etiā pȝ.qꝛ ꝙ ſubſtantie nihil ſit
cōtrariū eſt dubium.dico ergo ꝙ phus arguit
ibi ex quibuſdā cōibus ꝛ a multis cōceſſis vn/
de reliquit indeterminatū in.8.meta.vbi dic̄
cū ɔ̄mētatore:lȝ dubie ꝙ ſubā ſuſcipit magiſ ꝛ
minus. Ad zꝰ quando dicitur ꝙ gradꝰ ad/
ueniens rei conſtitute ꝛc̄.dico ꝙ aliquid eē ac/
cidens alteri poteſt eſſe dupliciter.vno modo
qꝛ eſt alterius generis ab eo cui aduenit nō fa
ciens per ſe vnū cū eo:ꝛ ſic ſecūdus gradus al
bedinis non eſt accidens p̊ gradui cui aduenit
nec etiā ipſi albedini.nec etiā ſecūdus gradus
forme ſubālis eſt ſic accidens primo gradui:
nec etiā ſubſtantie. Alio modo poteſt accipi
accidens pro omni eo ſine quo res poteſt eſſe:ꝛ
iſto modo concedo ꝙ ſecūdus gradus forme
ſubſtantialis vel etiā accidētalis eſt accidens
reſpectu primi. Ad aliud poſſet dici vno mo/
do ꝙ licet eſſe ſubē ſit magis fixū quantuȝ ad
exñtiam:eo ꝙ habet per ſe exñtiaȝ cuiuſmodi
non eſt aliqd̄ accidens.non tamē eſt magis fi/
xū quātum ad hoc:qd̄ eſt intendi vel remitti.
vel negaretur minor.qꝛ quātitas ꝛ que addu/
cuntur poſſunt ſuſcipere magis ꝛ minus.q̄ȝti/
tas inquantum dēſi corporis eſt perfectior q̄ȝ
quātitas corporis rari.ſi ḡ vis tenere iſtaȝ opi/
nionē pōt ſic teneri.lȝ h̄ teneā cā collatiōis.

Quātum ad zꝰ articulū vbi erat vi/
dendū q̄uo elementa ſunt
in mixto:pono aliquas propōes. Prima pro/
poſitio eſt iſta.ꝙ elementa non ſunt in mixto
virtualiter ꝛ in actu virtuali modo quo in ſua
cauſa effectus eſt virtualiter.probatur ſic.cau
ſa efficiens per ſe compatur ad ſuū effectū.ita
ꝙ nō corrūpitur ad corruptionē ſine generati/
onē ipſius.ſed in inſtanti in quo generātur ele
menta ex mixto mixtū corrūpiẗ ut pȝ.ergo ꝛc̄.
Jtē nulla forma eadē naturaliter ẜm ſpēm
continet per modū cauſe formas ɔ̄rias.pȝ.qm̄
idē inquantū idem ſemper eſt natū facere id̄.
ſed forma cuiuſlibet mixti eſt vna ꝛ eadeȝ ẜm
ſpecieȝ.forme autē elementoꝝ ſunt contrarie
ſicut etiam ipſoꝝ qualitateſ.ergo forma mixti
non continet virtualiter per moduȝ cauſe for/
mas elementoꝝ. Jtē cauſa efficiens ꝛ materi/
alis non poſſunt coincidere.ſed mixtū eſt i po/
tentia paſſiua per modū materie ad ipſa elem̄
ta.qm̄ illud ex quo per corruptiōȝ ſui aliquid

generaꝛ est in potẽtia passiua ad illud. sed ele-
menta generanꝛ ex mixto per corruptionẽ ipi⁹
ǧ ꝛc. Secũda ꝓpõ est. ꝙ elementa nõ manẽt
in mixto tm̃. sed sil'itudinẽ ꝛ cõuenientiã ipoꝝ
cũ ipso mixto. ponunt. n. quidã elemẽta mane-
re in mixto eo ꝙ mixtũ hẽt q̃ddã cõuenientiaꝫ
cũ element]. hꝫ. n. mixtũ quattuoꝛ qualitates
Jsta aũt ꝓpõ sic ꝓbaꝛ. illa que cõcurrentia ad
mixtionẽ alicuius nõ totalr̃ corrũpunꝛ manẽt
in eodẽ aliquo mõ. nõ solũ ꝭm conuenientiã et
similitudinẽ. sed elementa concurrunt ad ge-
nerationẽ mixti ꝛ nõ totalr̃ corrumpunꝛ. q̃niã
mixtio est mixtibiliũ alteratoꝝ vnio ꝛ non cor-
ruptoꝝ p̊ de generatione. Jtẽ oẽ qđ est vere
mixtũ aliquo mõ ex aliquib⁹: veraciter sunt i
eo: nõ solũ ꝭm sil'itudinẽ. sed elementa vere ve-
niunt ad mixtionẽ mixti. ǧ ꝛc. Jtẽ eodẽ mõ
elemẽta sunt in mixto quõ ꝯria sunt in me.ͦ sed
ꝯria sunt in me.ͦ nõ soluꝫ ꝭm conuenientiã. sed
ꝭm aliquas eoꝝ realitates. p.ͦ qꝛ vnum ꝯrioꝝ
in aliud agit: puta calidũ in frigidũ ꝛ stati non
corrũpiꝛ: aliter ipsa alteratio nõ esset mot⁹. ǧ i
tp̃e intermedio in quo remittiꝛ necessario cali
dũ inducit aliquid. ǧ ꝛc. Tertia ꝓpõ est ista.
ꝙ elementa nõ manẽt in mixto in aliquo actu
formali perfecto nec remisso in quo saluetꝛ spe-
cies alicuius forme ipsoꝝ. est. n. opio Auicẽ. ꝙ
elemẽta manent ꝭm eẽntias ꝯpletas. remissaꝛ
ãt ꝭm suas q̃litates. cõmentatoꝛ ãt dicit ꝙ ele
menta nõ remanẽt in mixto ꝭꝫ essẽtias eorum
cõpletas. ꝓpõꝫ hanc ꝓbo sic. nulla spẽs speci-
alissima in genere subẽ est in potentia ad aliaꝫ
spẽꝫ specialissimã. ut cũ ipsa possit facere ꝑ se
vnũ. sed ignis ẽ spẽs specialissima in gñe subẽ:
ꝛ sic de alijs elemẽtis. ǧ cũ quodlꝫ mixtum sit
spẽs distincta ab elementis: sequiꝛ ꝙ talia ele
menta per se nõ pñt facere vnũ cũ ipso mixto:
nec pñt venire per se ad cõstitutionẽ ipsius mi
xti. Jtẽ ex duab⁹ spẽb⁹ specialissimis saluatiꝛ
eoꝝ rõib⁹ specificis in quocũqꝫ gradu non põt
fieri vna spẽs specialissima per se. ista pꝫ. qm̃
ex quibuscũqꝫ fit per se vnũ: ipsa sunt indistin-
cta ab illo qđ fit. pꝫ de materia ꝛ de forma ꝛ de
partib⁹ respectu totius. cũ ǧ quodlꝫ elemẽtoꝝ
sit vna spẽs specialissima distincta a mixto: se-
quiꝛ nccio ꝙ nõ pñt venire per se ad cõstituti-
onẽ mixti. nec pñt eẽ in mixto saluatis eoꝝ ra-
tionib⁹ specificis. Jtẽ tunc ideꝫ accñs numero
nõ põt eẽ sil' in diuersis subiectis. vel sic eadẽ
pars materie nõ põt sil' perfici imediate dua-
b⁹ formis specificis disperatis. ǧ nec eadeꝫ ꝑs
materie mixti põt informari sil' formis oĩum
elemẽtoꝝ. si ǧ elemẽta manent in mixto ꝭ eoꝝ
eẽntias ꝓprias. seq̃ꝛ ꝙ i hac ꝑte materie mixti
sit forma vni⁹ elemẽti: ꝛ in alia ꝑte forma alte-
rius. qđ est ipoſ'e. tũ qm̃ quelꝫ ꝑs materie mixti
resoluiꝛ in q̃ttuoꝛ elemẽta. tũ ẽt qꝛ sequiꝛ ꝙ q̃-
libet pars mixti nõ eẽt mixta: imo ꝙ nulla ꝑs

eẽt totalr̃ mixta. tuꝫ ẽt. qm̃ sequiꝛ ꝙ essent ibi
q̃ttuoꝛ indiũdua de gñe subẽ cũ materijs ꝓprijs
ꝛ sic q̃ttuoꝛ corpora eẽnt i eodẽ loco qđ ẽ ipoſ'e
ꝑ naturã. Jtẽ q̃ta ẽ repugnãtia inter mixtũ
ꝛ elemẽta tãta est eo.ͦ inter elemẽta ꝛ ipꝫ mixtũ
sed tãta ẽ repugnãtia inter elemẽta ꝛ mixtum
ꝙ qñ ex mixto ꝑ resolutionẽ ipsius gñanꝛ ele-
menta mixtũ nõ remanet in aliquo gradu sui
saluata spẽ mixti in el'o qđ gñaꝛ ex eo. ǧ nec el'a
manẽt in mixto qđ gñatur ex eis. Quarta ꝓ-
põ est. ꝙ elemẽta nõ sunt in mixto tm̃ ꝭm eoꝝ
q̃litates. Dicũt. n. quidaꝫ ꝙ forme el'oꝝ in ge-
neratione mixti totalr̃ corrũpunꝛ. sed ꝓ tanto
dr̃ mixtũ ex elemẽtis eẽ. qꝛ corruptis elemẽt]
cõsurgit quedã forma simplex eque simplex:
sicut qđcũqꝫ eoꝝ. dr̃ tñ cõtinere elemẽta in vir
tute: qm̃ illa forma insurgens deteriat sibi eas-
dẽ ꝓprietates. lꝫ nõ in sũmo: sed in quodã me-
dio: ꝛ sic in quadaꝫ mixtione. vñ dicit ꝙ sicut
formã ignis cõsequiꝛ insepabilr̃ caloꝛ in sũmo
sic formã mixti cõsequiꝛ quedã qualitas pro-
portionabilis que est quedã q̃litas cõplexio-
nalis ei⁹. Vñ nõ est qualitas ignita sed cõple-
xionalis. hanc ꝓpositionẽ ꝓbãt p̊ sic. mixtuꝫ re
soluiꝛ i q̃ttuoꝛ el'a. ǧ q̃ttuoꝛ el'a sꝛ nccia i mixto
aliquo mõ nõ solũ ꝭꝫ qualitatẽ. ꝓbaꝛ ꝯña. qm̃
quero vñ ꝓuenit illa resolutio in q̃ttuoꝛ el'a vl'
ꝓuenit ex ꝑte q̃litatũ: vel ex ꝑte agent] mixtũ
corrũpentis. vel ex ꝑte mixti vel ex ꝑte mate-
rie: sed neutro istoꝝ modoꝝ. ǧ oꝫ elemẽta ma-
nere in mixto aliquo mõ ꝭm ꝙ declarabitur i
sequẽtib⁹. nõ inqꝫ põt dari ꝙ hoc sit ex ꝑte q̃li
tatũ: qm̃ nullũ iperfectuꝫ est cã ꝑfectioris. nec
eni aliqđ accñs est cã effectiua alicuius subẽ:
ipoſ'e est ǧ ꝙ tales q̃litates sint cã gñationis
mixti. nec ẽt põt dari ꝙ ex ꝑte agentis mixtuꝫ
corrũpentis. tũ qm̃ oppo⁹ nõ ẽ cã oppositi. qñ
ǧ ignis cõburit lignũ ex c⁹ cõbustione q̃ttuoꝛ
el'a resoluunꝛ ut videm⁹ in cineres ꝙ ignis ge-
neratur: ꝛ sic resoluiꝛ in terrã ꝛ gñatur quedã
humiditas ꝛ sic resoluiꝛ in aquã: ꝛ sic de alijs.
ignis ǧ corrũpens nõ erit cã generatiõis aque
tũ ẽt. qꝛ idẽ inquantũ idẽ semꝑ est aptũ natuꝫ
facere idẽ: ꝛ nullũ agẽs naturale respectu eius-
dẽ passi est simul ꝛ semel cã oppositoꝝ: nec põt
dari ꝙ ex ꝑte mixti. tũ qꝛ mixtũ corrũpiꝛ in in-
stanti in quo elemẽta generanꝛ. cã ãt ꝛ effect⁹
simul sunt. ꝛ cã effectiua nõ corrũpiꝛ ad gene-
rationẽ effect⁹. tũ qꝛ sicut dicebaꝛ nullũ agẽs
naturale sil' ꝛ semel est cã oppositoꝝ respectu
eiusdẽ. tũ ẽt qꝛ nihil est cã corruptiõis sui ipi⁹.
si ãt mixtũ esset cã resolutionis elementoꝝ es-
set cã corruptiõis sui ipsius. ǧ ꝛc. nec põt dari
ꝙ ex parte materie: qm̃ materie nulla cõpetit
actiuitas. igiꝛ oꝫ ꝙ elemẽta non sint in mixto
tm̃ ꝭꝫ eoꝝ qualitates. Quinta propõ est. ꝙ
elementa non sunt in mixto in pura potentia:
nec in puro potentiali. hoc probaꝛ. qꝛ tꝛ seq̃reꝛ

ꝙ eque vnū elemētū eēt in alio ſicut in mixto: ⁊ ēt ꝙ eque oīa elemēta eſſēt in materia vnius elemēti. ſicut ſunt in mixto. ꝯñs eſt falſum. g̊ ⁊ añs. falſitas ꝯñtis apparet. qꝛ tunc equaliter qðlꝫ elementū eēt mixtū ſicut ⁊ aliqð mixtum qð eſt mãifeſte ipoſſe. ꝯña pꝫ. qꝛ materia cuiuſlibet elementi eſt in pō̃ ad formã cuiuſlibet elemēti. Sed ꝯ iſtã ꝓpō̃ꝫ arguit̃. illud qð eſt terminus gñationis ad quem ipoſſe eſt ꝙ maneat actu aliq̃ actualitate. ſed pure potentialr̃ i termino gñationis a quo. ſed eľa generant̃ ex mixto. g̊ ipoſſe eſt ꝙ ibi maneant ꝺꝫ aliquã actualitatē. maioꝛ pꝫ: qꝛ termini motꝰ ⁊ mutationis ſunt incōpoſſibiles. 5º phꝰ. g̊ ⁊c̃. Rñdeo ⁊ dico ꝙ ſi mixtio eēt gñatio illa rō̃ eſſet demō̃ſtratiua. nunc ēt mixtio nō̃ eſt generatio. nec per ꝯñs reſolutio mixti in elemēta eſt coꝛruptio. qūo aūt hoc ſit dicet̃. Sexta ꝓpō̃ eſt. ꝙ ememēta manent in mixto aliqua actualitate ꝑmixta. tam̃ cū aliqua potētialitate in qua quideꝫ actualitate nō̃ ſaluat̃ eoꝝ eē ſpecificū. qð ſtatiꝫ declarabit̃. Pro cuiꝰ euidētia eſt ſciendū. ꝙ actus ⁊ pō̃ dupliciter diſtinguūt̃. eſt. n. quedã pō̃ pura ſimpliciter in qua res nihil hꝫ de actu: ⁊ ſilr̃ ē per ꝯriū quidã actꝰ ſimpliciter ĩ quo res nihil hꝫ de pō̃. 2º eſt quedã alia pō̃ permixta actui ⁊ quidã actꝰ permixtꝰ potētie. actuꝫ ſimpliciter hic voco oēꝫ actū in quo ſaluat̃ ſpēs rei: ſic̃ actū ſimpliciter albedis: dico oēm gradū intēſū vel remiſſum in quo ſaluat̃ ſpēs albedis: ⁊ ꝑ oppoꝰ actū ñ ſimpliciter voco oēꝫ actū in quo nō̃ ſaluat̃ ſpēs ſiue rō̃ rei ſpecifica: nec tñ res eſt in ipſo pō̃ pura. dico g̊ ſic ꝙ duplex eſt actꝰ forme. ſ. actꝰ ſimpliciter in quo ſaluat̃ ſpēs forme ſiue ille ſit intenſus ſiue remiſſus. eſt ãt alius actꝰ permixtꝰ potentie in quo ñ ſaluat̃ ſpēs forme: ⁊ ille actus pōt dici actꝰ eiuſdē cōfuſionis ita ꝙ eľa ſunt in mixto in actu: ñ actiuate virtuali nec perfectionali tñ: nec formali in q̊ ſaluat̃ rō̃ ſpecifica ipſoꝝ. ſed manet in ipſo actu potētie permixto in quo nō̃ ſaluãt̃ eoꝝ ſpecifice rōēs. ⁊ hec videt̃ eē opio Aureoli in 2º ſētētiaꝝ qui pōīt ꝙ eēntie elemētoꝝ nō̃ coꝛrūpūtur totaliter: ſed manēt aliq̊ mō̃ ꝺꝫ realitates aliquas pertinētes ad ipſas formaſ elemētoꝝ in quo tñ nō̃ ſaluat̃ nomē: nec rō̃ ſpecifica: nec diffinitio ipſoꝝ elemētoꝝ. vñ ponit ꝙ forma mixti eſt cōflata ⁊ cōſtituta ex realitatibꝰ formarum elemētoꝝ: nō̃. n. eſt res ꝯſtituta ſeu cōpleta ex formis elemētoꝝ in quocūqꝫ gradu. ꝑ̊ g̊ ꝓbo ꝙ ſit ponēdꝰ talis actus permixtꝰ potentie: ꝺm quē eľa ſunt in mixto. ꝓbo ꝑ̃ ſic. vbicūqꝫ per actionē eſt dare aliquã actiōꝫ mediã ibi inter terīos illaꝝ actionū eſt dare meꝰ termiꝰ ſed in mixto eſt dare actionē mediã inter generationē ⁊ coꝛruptionē. ꝓº qm̃ mixtio nō̃ eſt generatio nec coꝛruptio: vñ Ari. ꝑ̊ de generatiōe deſcribit eã ſic. mixtio eſt mixtibiliū alteratorū vnio. g̊ nec eſt terminꝰ generationis nec coꝛruptiōis. nō̃ terinus generatiōis. qꝛ terminꝰ generatiōis eſt ens actu in quo ſaluat̃ ſpēs forme: nec terminꝰ coꝛruptiōis: cū terminꝰ coꝛruptionis ſit nō̃ ens ſimplr̃ in actu: ſed tñ eſt in potentia paſſiua. g̊ terminꝰ mixtionis eſt aliqð mediū inter iſta. Itē eodē mō̃ elemīta manēt in mixto. qūo qualitas contrarie manent i medijs. ſed qualitas contrarie iſto mō̃ manent i medijs vꝫ in actu permixto potētie ñ ſaluatis in ipſis eoꝝ ꝓprijs rōībꝰ ſpecificis. g̊ ⁊c̃. minoꝛ ꝓbatur. qm̃ qñ vnū contrariū coꝛrūpitur alið generatur. ſpēs media ut in coloꝛibus paledo: nō̃ coꝛrumpit ipm in inſtanti: ſed ſucceſſiue remittendo ipꝫ. ut pꝫ de calido agēte in frigidū. ſed nō̃ remittit niſi aliquid gñando vel cañdo in ipm: generatio. n. vnius eſt coꝛruptio alterius. tunc ergo quero de iſto nūc cauſato per calidū vel eſt aliquis gradus cauſatus ipſius calidi remittentis in quo ſaluatur ratio eius ſpecifica: aut non. non poteſt dari primū: quoniã impoſſe qſt ꝙ due forme ſpecifice diſtincte nec etiã aliquis gradus ipſoꝝ in quo ſaluetur ratio eius ſpecifica poſſit venire per ſe ad conſtitutioneꝫ alicuius alterius ſpeciei. ergo ſequit̃ ꝙ illud qð cauſat calidū remittendo ipſuꝫ frigidū non ſit aliquis gradus in quo ſaluat̃ ratio ſpecifica ipſius calidi. opoꝛtet igitur ꝙ ſit realitas alicuius forme ꝺꝫ quã calidum maneat in quodaꝫ actu confuſionis in ipſo frigido. hec videtur eē intentio Ari. in libꝛo de generatione: ibi eni querit qūo elemēta ſint in mixto: ⁊ pꝛobat ꝙ elementa nō̃ coꝛrūpuntur in mixtione ſiue in generatione mixti: qm̃ qð coꝛruptū eſt non eſt ens, qꝛ ex non entibus non poteſt eē mixtū. 2º pꝛobat. ꝙ elementa non ſoluꝫ maneant in mixto actu per hoc ꝙ ſi remanerent i mixto in actu elementa non ſe haberent aliter nunc q̃ꝫ pꝛius ⁊ ſic nō̃ eēt mixtū. vnde videmꝰ ꝙ in mixtione vini ⁊ aque nō̃ remanet vinum ⁊ aqua. ⁊ ſoluit finaliter dicens ꝙ manēt in potentia in mixto ⁊ non in actu. per hoc autē phſ nō̃ intendit ꝙ elementa maneant in mixto in potentia ſimplr̃ pura. ſic ꝙ nullo mō̃ maneãt in ipſo mixto in actu. qm̃ quodcūqꝫ ex quo aliquid eſt mixtū nō̃ exiſtens aliquo mō̃ in actu in eo ſimplr̃ eſt coꝛruptū. ſi ergo elementa nullo modo poſt mixtionē exiſtant in mixto actu: ſequitur ꝙ ſimpliciter eſſent coꝛrupta: ⁊ ſic mixtū eēt ex non entibus qð eſt inconueniēs: ad qð deducit phs ibidē. vnde dico ꝙ vbi ponat̃ vnus actus medius opoꝛtet neceſſario vnum concedere ex duobuſ: videlicet vel ꝙ in mixto maneant elementa ecundū eoꝝ ſeēntias ꝓprias: ⁊ ſic mixtū non erit vnū per ſe. ſed tantum per accidens ⁊ per aggregationē: vľ opoꝛtebit ponere ꝙ elementa nullo modo actu ſint ĩ mixto: ſed totaliter coꝛrūpuntur. ⁊ ſic per ꝯñs nō̃

erit aliquid ſm rē mixtū: vtrūq3 āt hoꝝ eſt incōueniens.ğ ꝛc. Probaṫ ğ ꝙ elementa ſint in mixto aliqua tali actualitate. probaṫ. q2 in mixto ſunt alique realitates elementoꝝ que quidē realitates ꝓprie nō ſunt qualitates ipſorū elemētoꝝ: nec eoꝝ accñtia: nec ſunt forme elementoꝝ. ſed ſunt quedā tales realitates in quibus nō ſaluaṫ ꝓpria rō ſpecifica forme ſicˇ declaratū eſt de medijs qualitatib⁹ in quibus ē aliqua realitas alteriuſ cōtrarij: ex quib⁹ quid realitatib⁹ forma mixti dr̄ cōflata ꝛ cōſtituta. Hoc ꝓbaṫ ſic: nō magis eſt ſimplex forma mixti ſubālis q̄3 ſit forma h⁹ ſillabe ba. que ē quidā ſonus in genere qualitatis. ſed iſte ſon⁹ ba. nō obſtante eius ſimplicitate eſt conflatus ex ꝓprijs realitatibus. b. ꝛ. a. ꝛ ex realitatibus ſonoꝝ. b. ꝛ. a. ablatis ſolis ꝓprijs termīatioibus b. ꝛ. a. ſic ğ ſilr̄ forma mixti nō obſtante ei⁹ ſimplicitate cōſtituitur vel cōflabitur ex realitatibus elementoꝝ: in quaꝝ tñ nulla ſaluabitur forma elementi. ſed manet ibi amiſſis proprijs terīationib⁹. maior pȝ. qm̄ ille ſonus ba. ē vna qualitas ꝛ vnus ſonus ſimplex: aliter eſſēt ibi due ſillabe. ergo ꝛc. minor probatur: cū eni3 dico. ſta in iſto ſono aliquid hr̄ ð iſto ſono. ſ. ꝛ aliquid de ſono. t. ꝛ aliquid de ſono. a. ſed tamen nihil eſt in eo in quo ſaluatur forma ſoni alicuius eoꝝ: ſed eſt aliqua realitas vtriuſq3 ſoni vt pȝ: qm̄ ſi ſaluatur ſonus non tñ fiet iſte ſonus qui eſt ſta: ſed fiet iſte ſonus diſtinctus ſcil3. ſ. ꝛ. t. ꝛ. a. ergo ꝛc. vel poteſt dici ꝙ elementa manent in mixto ſm eoꝝ realitates ablatis eorū terminationibus ꝛ actuationibus. ideo ꝓducunt nomē ꝛ diffinitionē forme. ſed ille realitates ſunt quedā truncate entitates ipſoꝝ eľoꝝ. hec videtur eſſe plana intentio Ari. primo ð generatōe qui dicit ꝙ mixtibilia in mixto totalr̄ non corrūpuntur. dicit eni3 ꝙ mixtio eſt mixtibiliū alteratoꝝ vnio. mixtibilia ergo alteranṫ hoc eſt amittunt proprias actuationes ꝛ ðterminationes. ꝛ per ꝯñs in mixto non ſaluātur ſm eoꝝ formas ſubſtantiales. Sed iuxta illam materiā ſunt aliqne difficultates. Pria. quoniā videtur ponere ꝙ forma ſubſtantialis ſuſcipiat magis ꝛ minus. ponit eni3 ꝙ elementa ſunt in mixto ſecundū quaſdā entitates truncatas. Itē eodē modo elementa ſunt in mixto quomodo contraria ſunt in medio. ſed contraria non ſunt aliquo in medio actu permixto. ğ nec elementa. pȝ maior. q2 colores medij dicuntur eſſe mixti ex extremis: ſicut mixtū ex elemētis. probatur. tu3 q2 colores extremi eſſent realiter in medijs. ꝛ ita eſſent cōpoſiti vel compoſſibiles ex extremis. qð eſt falſum. quoniā accidenſ eſt forma ſimplex. tum etiā quoniā ſequeretur ꝙ medius color ꝑfectior eſſet vtroq3 extremo. probatio. omnis forma cōpoſita ſeu cōſtituta ex duabus formis contrarijs ſecundu3 ſpeciē diſtinctis eſt perfectior qualibet illarū: ſicut ip3 mixtū ē ꝑfecti⁹ q̊l3 elˈto. ſ3 medi⁹ color n̄ ē ꝑfectior extrēis. q2 albe⁹ ē nobiliſſim⁹ color q2 menſura eſt omniū coloꝝ. io. meta. Item oſtendo. ꝙ ibi ſint forme elementoꝝ actualr̄ et ſimpliciter. primo ſic. omnis operatio arguit ꝓprias formas. ſed in mixto ſunt alique operationes elemētoꝝ. ergo ꝛc. maior patet. 4. meta. minor probatur. quoniā multa mixta calefaciunt ꝛ infrigidant ꝛ feruntur deorſu3 vel ſurſū. hoc autē non poteſt eſſe ex ipſis qualitatibus primarijs. probatur. quoniā accidenti non debetur agere. cum igitur tales operatōes inſint mixtis ꝛ elementis. ſequitur ꝙ hoc ſit propter formā inexiſtentē vtriſq3 Itē omne mixtum poteſt reſolui in quattuor elementa. ergo qðl3 eſt ex quattuor elementis ſecundū eorum formas. cōſequentia patet. q2 vnūquodq3 eſt compoſitum ex eiſde3 in que reſoluitur. 3°. huius.

Unde quero ex quibus prouenit reſolutio illa in elementa niſi ibi inſint elementa. Ite3 ex eiſde3 ſumus viuimus ꝛ nutrimur 2°. de genemeratione. ſed multa mixta nutriuntur ex elementis ſecundū earum formas ſicut de plantis patet que nutriuntur ex aquis. ꝛ ſimiliter de ſalmandra dicitur ꝙ nutritur ex igne ꝛ ide viuit. ergo ꝛc. Reſpōdeo. ad primā dicit Aureolus ꝙ aliud eſt intendi ꝛ remitti. ꝛ alið frāgi: repugnat eni3 forme ſubſtantiali intendi ꝛ remitti non tamen frangi: ꝛ cū dicitur ꝙ aliq̄ forma poteſt ſuſcipere magis ꝛ minus. dicitur vno modo ſaluata ratione ſpecifica forme in vtroq3 gradu eius ſicut albedo cuius ratō ſpecifica ſaluatur in vtroq3 gradu eius ſiue in intenſo ſiue in remiſſo. ꝛ illo modo forma ſubſtātialis nō poteſt ſuſcipere magis ꝛ minus. alio modo poteſt aliqua forma ſuſcipere magl ꝛ minus: ita ꝙ in illa terminatione non ſaluaṫ ei⁹ ratio ſpecifica. ꝛ iſto modo forma ſubſtantialiſ poteſt ſuſcipere magis ꝛ minns intelligēdo ꝙ forma ipſa habet duplicē actu3 vnū in quo ſaluatur ſpecies forme: aliū in quo non ſaluatur

Ad ſecundū nego minorē. ad primā probationē dico ꝙ l3 medius color ſit forma ſimplex per excluſionē compoſitionis que eſt ex materia ꝛ forma. eſt tamen cōpoſita. alio modo puta ex gradibus perfectionalib⁹ vel aliquo modo tali. Ad aliā probationē. q2 tunc medius color eſſet perfectior. vno modo dicitur ꝙ non ſequitur. quoniā iſte actus permixtus eſt īperfectior q̄3 actus ſimplex. vnde illa propoſitio tenet quando ille forme non iſunt illi in actu ſimpliciter. ſed hoc non videtur ſufficere. Et ideo dico aliter. ꝙ ſicut mixtū eſt nobilius elementis. ita color medius eſt nobilior extrēis. hoc declaro in medijs coloribus. omne illð qð continet aliqua ſecundū aliquos gradus perfectiores eſt nobilius quolibet illorum. hec eſt

cā per quā ponimus mixtū eſſe nobilius elemētis.ſed extrema continētur in medio ſecundū quoſdā gradus perfectionis.ergo ⁊c. Hoc idē poteſt declarari 2°.ex eoꝝ effectibus. nam ille colox eſt perfectior in quo potentia eius magis delectatur:puta viſus magis delectatur in colore medio ꝙ̄ in alio.ergo ⁊c.ſimiliter quis magis delectatur in ſapore medio ꝙ̄ in extremo.

Ad probationē. quando dicit̄ ꝙ albedo ē nobiliſſimū coloꝝ.dico ꝙ aliqua poſſunt ad inuicem compari dupliciter. vno modo vel ſecūdū gradū entitatis.ſ.ſpecificum ipſoꝝ. vel ꝙ̄tum ad gradū actualitatis eoꝝ. primo modo cōparando elementa ad mixtum vel colores extremos ad medios.dico ꝙ mixtū eſt perfecti⁹ elemento.⁊ color medius extremis. Secundo autē modo quantū ad excellentiā actualitatis eſt contra.nam albedo eſt color perfectiſſimus q2 magis actiu⁹.⁊ viſus imutatiuus:ſic etiam ignis eſt nobilior quocūꝙ mixto. quoniam eſt actiuior.lꝫ in gradu entitatis ſit īperfectior vt dictū eſt. Ad tertiū dico.ꝙ ſicut tales operationes ſunt in gradu mixti intēſo ⁊ remiſſo ita poſſunt eſſe a forma mixti. Ad quartū dico. ꝙ alio modo mixtū poteſt reſolui in aliqua. et alio modo illi erunt in eo:quoniā reſoluitur in ea ut ſunt in actu ſimpliciter:ſaluatis eoꝝ proprijs rationibus:⁊ tamen illa poterunt eſſe in ea actualitate permixta ſecundū aliquas entitates in quibus non ſaluatur eoꝝ eſſe ſpecifi⁹ ſicut poteſt declarari de illa ſill'a ſta.⁊ eius ſono qui reſoluituitur in ſonos trium lr̄arum:et tamen iſta ſillaba ſta.non remanet ſubſtantia iſtarum litteraꝝ actualitate perfecta ut patꝫ. ſed remanent alique realitates eaꝝ:ita poteſt eſſe de elementis:ſed vnde eſt illa reſolutio:dico ꝙ eſt per accidens a corrūpente vel reſoluēte mixtū per ſe ex illis realitatibus que excitātur per motū ꝓrumpuntur in actu ſimpliciter ⁊ acquirunt propinquos termios ⁊ actuatōes. ⁊ ſic habetur ſimpliciter actus illius forme.

Ad 5ᵐ dico.ꝙ nullū mixtuꝫ reſoluitur ⁊ nutritur ex elementis preciſe puris:vnde plante nutriuntur ex cōmixtōne terre cū fimo ⁊ aqua Ad illud de ſalmandra negatur.quoniā nō nutritur ex ſolo igne ſine aliquo alio nutrimēto: lꝫ per ſui q̄litatē poſſit ſtare ī igne.ꝙ n̄ moriat̄.

Quātum ad 3ᵐ articulūꝫ pono aliq̄ dicta.primū eſt ꝙ motus poteſt accipi dupliciter.primo cōiter ⁊ large ꝑut ſe extendit ad omnē mutationē.⁊ iſto modo loquitur phūs.3°.phicoꝝ.⁊ vbicunꝙ loquitur de hac materia ante hunc quintū librū. vnde diffinitio data de motu 3°.huius .eſt cōmunis ad oēm mutationē.⁊ hoc modo poteſt concedi ꝙ generatio eſt motus. Alio modo poteſt ſumi motus magis ſtricte ſm ꝙ eſt mutato a ſubiecto in ſubiectū.et iſto mō ſolū eſt in tribus generibus.ſ.ad ꝙ̄titatē qualitatē ⁊ ad vbi. ⁊ illo mō loquit̄ phs.5.h⁹.⁊ iſto mō diſtinguit̄ a generatione. 2ᵐ dictū eſt illud.ꝙ generatio p̄t ſumi dupl'r. vno mō ꝑ alteratiōe materie. alio mō ꝑ introductione forme ſubālis in materia

3ᵐ dictū ē illud.ꝙ triplex inuenitur ſucceſſio in generibus ſubārūꝫ vna ſucceſſio eſt in qualitatibus ſubē corrūpentis. Alio mō eſt ſucceſſio in generatione ſubē alicuius cōpoſiti in diuerſis mēbris ſicut in generatione aīalis p̄⁹ generatur cor ꝙ̄ alia mēbra minus pricipalia. Tertia ſucceſſio eſt.qn̄ forma ſubālis inducitur in parte propinqua agentis prius ꝙ̄ in ꝑte remota. Hoc premiſſo pono aliquas ꝓpōes.

Prima eſt hec.ꝙ in quibuſdam formis tota forma acquiritur ſimul in inſtanti. pꝫ de for̄ aſini ⁊ de multis alijs.puta de talibus formis perfectis. Secūda propō eſt.ꝙ quedaꝫ ſunt forme que partiꝫ acquiruntur ſic ꝙ vna pars prius acquirit̄ ꝙ̄ alia:ſic ut pꝫ in generatione ignis in materia aeris ſicut arguebat̄ ī vna ratione poſita in pede qōis.tn̄ hoc non obſtante quelꝫ eius pars acquirit̄ in inſtanti.Ex q̊ euidenter pꝫ ad qōꝫ.ſ.ꝙ productio forme ſubālis eſt in inſtanti.nā alias generatio nō diſtingueret̄ a motu ꝓprie dicto.qđ eſt cōtra phꝫ.5.h⁹.ī motu quidē manet idē ſubiectū ſub vtroꝙ termio:nō ſic de gn̄atiōe:ſꝫ hn̄ inuenit̄ ī materia.

His uiſis reſpōdeo ad rōes principales.ad primā dico ꝙ maior ſic nude intellecta videt̄ habere inſtantiaꝫ.ſol .n.in inſtanti aerē illuiat. q2 illuiatio fit in inſtanti. ergo oportet ꝙ intelligatur de actione fundata in motu ⁊ nō de mutatione inſtantanea cuiuſmodi eſt productio forme ſubſtantial'

Ad ſecūdā rōꝫ reſpondeo ⁊ dico.ꝙ lꝫ tota ꝓductio totius forme in quodā inſtanti non ſit tota acquiſita. verūtn̄ quelꝫ eius pars in inſtāti acquirit̄.tn̄ non appropriatur eis hec.q2 ſucceſſio eſt proprie motus.qm̄ in motu manet idē ſubiectū ſub vtroꝙ terīo:⁊ eſt a ſubō in ſubcm̄ vel ab affirmato in affirmatū:non autē ſic eſt in generatione.q2 eſt a non eē in eē. Ad aliud rn̄deo negando añs. Ad probationem dico.ꝙ agens ſuper naturale fortius agit hoc eſt quia ad introducendā formā ſubſtantialē in materia non indiget tanto tēpore ad diſpōnem totius:imo ſimul poteſt diſponere ⁊ introducere non ſic de agente naturali. Ad aliud tenēdo ꝙ ſubālis forma ſuſcipiat magis ⁊ minus. de quo tn̄ nō determino me de p̄nti: diceret̄ ꝙ gn̄a° forme eſt in inſtanti:ſꝫ e⁹ intēſio pōt eē in tp̄e. illa āt inten°.eſt mot⁹ qui nō eſt de aliquib⁹ trib⁹ gn̄ib⁹. vn̄ ſꝫ hoc negare phꝫ vel opꝫ ſubām dicere n̄ ſic intēdere.⁊ hoc ſufficit ad preſens.

Ueſtio eſt vtrū in q̄ditate forme accn̄talis ſit dare gradus ſm

quos ipsa possit suscipere magis ꝛ minus: ꝛ ꝫ quos possit motū terminare: ꝛ videt̃ ꝙ nō. nā ꝫm auctorē sex principioꝝ forma est simplici ꝛ inuariabili eēntia cōsistens. Itē. 8. metha. forme sunt sicut nūeri. qꝛ sicut nūerus stat in indisibili: ita ꝙ nihil pōt sibi addi vel minui: quin mutet̃ spēs nūeri sic silr ꝛ de forma. ꝛ per ꝯñs nō hēbit istos gradus. Itē Ari. in predicamētis de qualitate cōcessit de iusto ꝙ suscipit magis ꝛ minus: nō tñ de iustitia ꝙ suscipiat magis ꝛ minus: vñ vna iustitia nō est magl alia. lꝫ vnus sit magis iustus q̃ꝫ alius. Item rōnib⁹ sic arguit̃. qm̄ aut tales gradus sunt ex̃ eēntiā forme: ꝛ sunt sibi accñtales. vel intra essentiā forme ꝛ sunt sibi eēntiales. neutro istoꝝ modoꝝ sunt. g̊ ꝛc̃. p⁹ primū nō pōt dari. qm̄ sequeret̃ cū deus possit separe aliqd̄ accñtale a quocūqꝫ instanti ꝙ deus posset facere albedinē sine aliquo gradu. qd̄ est falsum. tū ēt qꝛ tūc albedo intensa vel remissa eēt aggregata: imo albedo quocūqꝫ mō accepta eēt qd̄daꝫ aggregatū per accñs: ꝛ sic nō eēt in genere: quorum vtrūqꝫ est fl̄m. nec pōt dari 2ᵐ qꝛ tunc sequeretur ꝙ albedo remissa nō eēt perfecte infra eēntiā albedinis nec spēꝫ. tū ēt qꝛ sequeret̃ ꝙ nulla forma vna possꝫ suscipere magis ꝛ minus ꝛ ēt remissa ꝛ intensa differrent ꝫ eēntiā: quoꝝ vtrūqꝫ est ipolē. tū ēt qm̄ gradus contingētes nō sunt eēntiales: sed hi⁹ gradus sunt cōtingētes. p⁹ forma ꝯtingenter intendit̃ ꝛ remittit̃. g̊ tales gradus ꝫ quos intendit̃ sunt ei cōtigentes ꝛ accñtales. ꝛ silr illud qd̄ remittit̃. Itē sequit̃. ꝙ albedo intensior eēt cōpositior. ꝯñs ē falsum. g̊ ꝛ añs. falsitas ꝯñtis patet. qꝛ in formis quāto forma est cōpositior tāto iperfectior: ꝛ q̃ꝫto simplicior tanto perfectior. ꝯña patꝫ. qm̄ plura includit. Itē ipolē est plima accñā eiusdē spēi eē in eodē subtō. sed tales gradus plures sunt eiusdē spēi cū sint eiusdē rōnis. g̊ ꝛc̃. maior pꝫ. 5. meta. Itē tales gradus vel sīt finiti vel infiniti. nō finiti. qm̄ nō est dare infinitū in actu. tū ēt qꝛ nō est dare maius infinito. ꝛ per ꝯñs. vna albedo ñ eēt perfectior alia. nec pñt eē finiti. qm̄ diuisibilitas motus ē ꝑtiꝫ ex diuisibilitate termini ꝛ forme ꝫm quā ē motus: pꝫ in motu locali. vñ Ari. ꝓbat ex diuisiōe spatij ꝫ qd̄ est motus est dio motus. pꝫ ēt. qꝛ ꝑ illā partē motus vel aliquid acquirit̃ de terio vel nihil: si nihil. g̊ in ista parte tp̄is corrñdent ille partes motus mobile quieuit qꝛ in totā ꝑte tp̄is eodē modo se habuit. sequit̃ ēt ꝙ sit motus ꝛ ad nihilū teriet̃: quoꝝ vtrūqꝫ est impolē: tū ēt qꝛ cuilꝫ mutato eē in motu aliquid rñdꝫ ex parte termini. qꝛ oē qd̄ mutatū est ꝫ aliquid mutatū est. cū g̊ in motu sint infinite partes et infinita mutata eē. 6. h⁹. sequit̃ ꝙ in albedine sint gradus infiniti. Itē tales gradus vel sūt diuisibiles vel indiuisibiles. non pri⁹. qꝛ tunc gradus hr̃et gradū. ꝛ tunc quero de isto gradu vel ē diuisibilis: vel nō: ꝛ sic ꝓcedā in infinitū. nec indiuisibilis. qm̄ tunc eēt in subō indisibili. ꝛ tunc indiuisibile eēt imediatū indiuisibili cū inter istū gradū ꝛ aliū nō sit aliquid aliud mediū. qꝛ tunc eēt forma sine gradu. g̊ per ꝯñs gradus nō eēt imediatus gradui. ꝛ per consequens sub⁹ istius gradus erit imediatū subō alteri⁹ gradus. sed illa subc̄a sīt idisibilia. g̊ ꝛc̃.

In oppositum arguit̃ sic. ipolē est aliquaꝫ formā posse cōicari plurib⁹ ꝫm magis ꝛ minus nisi in se hēat aliquos gradus ꝛ aliquas entitates secundū quas diuersimode participet̃. sed albedo vel aliqua talis forma participatur sic a diuersis. ergo ꝛc̃.

Respondeo vbi sic ꝓcedaꝫ. p̊ ad declarationē termini h⁹ qōis ponā aliqua preambula. 2⁹ inquiret̃ vñ est cā vel vñ ꝓuenit ꝙ aliqua talis forma suscipiat magis ꝛ minus. 3⁹ inquiret̃ principale propositum. 4⁹ mouebo aliqua dubia circa istam materiam.

Quantum ad pri⁹ est p̊ sciendū. ꝙ in titulo qōis ponit̃ gradus: de quo pono aliqua dicta. Primū est. ꝙ gradus idē ē ꝙ gressus. dicit̃. n. a gradior graderis. ex hoc āt transumit̃ ad plura alia. qꝛ sic̃ ꝫ istos passus vel gressus itur de vno loco ad aliū: ita ēt quodā mō per istos gradus mobile siue forma gradit̃ quodā mō ab vno gradu in aliū. 2ᵐ dictū est. ꝙ gradus arguit q̃ꝫtitateꝫ. Jō notandū ꝙ triplex est q̃ꝫtitas. q̃ꝫtitas mobilis siue dimēsionalis. ꝛ q̃ꝫtitas perfectionis que respicit eē rei. ꝛ q̃ꝫtitas virtualis que respicit agere ad formā. secūda coincidit cū tertia. qꝛ agere sequit̃ eē. 3ᵐ dictū est. ꝙ isti gradus nc̄c̄io sunt ponēdi in ipsa forma. hoc ꝓbat̃. impolē est eandē formā simul a diuersis ꝫm aliā ꝛ aliā rōꝫ participari nisi illa forma cōpatiat̃ se cū pluralitate illaꝝ rōnū: sed aliqua forma specifica ꝑticipat̃ simul a diuersis ꝫ aliā ꝛ aliā rōꝫ. pꝫ. g̊ ꝛc̃. illas āt rōes dico eē gradus. puta albedo ꝑticipat̃ a diuersis ꝫ aliā ꝛ aliā rōꝫ ut pꝫ. g̊ ꝛc̃. Cōtra. oē vniuocū ꝑticipat̃ ꝫ eandē rōꝫ. Rñdeo verū ē specificā ꝛ cōeꝫ: nō āt indiuidualē ꝛ specialē. Itē ipolē est aliquā form simul plurib⁹ cōicari nisi in se sit aliqualr̃ illimitata. ex⁹ de eēntia diuina que vna exñs tribus personis cōicat̃. sed oē illimitatū hꝫ rōeꝫ quāti gradualis. g̊ oīs forma que simul cōicat̃ plurib⁹ hꝫ gradus. Itē. oīs forma que in realiter distinctis realr̃ diuidit̃ est in se disibilis realiter: sed aliqua forma specifica. puta albedo realr̃ didit̃ in plurib⁹ indiduis albedinis. g̊ ipsa realr̃ in se est diuisibilis realr̃. ꝛ ꝑtes illas in quas vel ꝫ quas didit̃ voco gradus ꝛc̃. 4ᵐ dictū est. ꝙ de gradu talē pono descriptionem

ꝙ gradus forme de quo nunc eſt ſermo eſt por
tio perfectionalis forme ſpecifice ex̄ eꝰ cõcepꝰ
quiditatiuũ: ſed ipſã formã ſpecificã infra ſuũ
conceptũ includens: coincidens cũ ea in idem
eẽntialr̄: incluſa intra conceptũ indiuidui vagi
vage deteriate deteriati: ita ꝙ in predicta de/
ſcriptione tangunt̄ ſex cõditiones: ſm ſex par/
ticulas ibi poſitas. Ponit̄. n. primo ibi portio
perfectionalis. qꝛ forma ſpecifica ẽ in ſe illimi
tata hñs q̄ꝫdam totalitatẽ ſeu q̄ꝫtitatẽ. cꝰ gra/
dus eſt portio quedã ⁊ pars. qꝛ nõ includit il/
lã totã q̄ꝫtitatẽ. Sciẽdũ. n. ꝙ forma ſpecifica
hꝫ partes eẽntiales. ſ. materiã ⁊ formã vel geꝰ
⁊ drãꝫ. hꝫ ẽt partes perfectionales ſꝫ quas ꝯpe
tit ſibi totalitas pfectionis ſeu q̄ꝫtitas pfectio/
nalis. hꝫ ẽt partes materiales cuiuſmodi ſunt
partes ſubiectiue. vñ g̊ gradus dr̄ quedã por/
tio perfectionalis ipſius forme ſpecifice. Põi/
tur 2º ex̄ eꝰ conceptũ q̄ditatiuũ. vbi ẽ ſciendũ
ꝙ lꝫ forma ſpecifica hẽat quandã illimitatiõꝫ
tñ infra cõceptũ ſuũ quiditatiuũ non hꝫ iſtos
gradus: ſed abſtrahit ab illis: ⁊ põt intelligi ſi/
ne illis. rõ ẽ. qꝛ ſi eos ĩcluderꝫ ſequeret̄ ꝙ vbi/
cũqꝫ forma ſpecifica reperiret̄ ibi eẽnt oẽs iſti
gradus. ⁊ iõ tanta eẽt perfectõ in vno indiuiduo
ſicut in oibꝰ ſimul: qđ eſt abſurdũ. Ponit̄ 3º ſꝫ
ipſam formã ſpecificã infra ſuũ cõceptũ inclu
denſ. ⁊ rõ hꝰ eſt. qꝛ in quolꝫ ſaluat̄ rõ forme ſpe
cifice. qđ nõ eẽt niſi includeret iꝰ ꝯꝰ. nec debꝫ
videri incõueniens ꝙ cõceptus quiditatiuuſ
ſpecificuſ abſtrahat ab hiꝰ gradibꝰ: ⁊ nõ eꝯº cũ
hoc ſit de quolꝫ inferiori. Ponit̄. 4. coincidẽſ
cũ ea in idẽ eẽntialr̄. ſ. cum forma ſpecifica. qm̄
qñ forma ſpecifica ꝯhit̄ ꝑ aliquẽ hoꝝ graduũ
nõ ꝯhitur per aliquid proprie accñtale: qđ nõ
faciat idẽ cũ ea eẽntialr̄. ſed coincidit in quidi
tatẽ. Ponit̄. 5. incluſa intra cõceptũ indiuidui.
illa. n. portio includit̄ in cõceptu indiuidui. qꝛ lꝫ
eẽ forme ſpecifice ut ſic abſtrahat a tali gradu
nõ tñ ut eſt exñs: imo per nc̄citatem concernit
aliquẽ iſtoꝝ ut ſic: nõ põt ãt exiſtere niſi in ali
quo indiuiduo. ⁊ ſic per ꝯñs. iſte graduſ eſt de cõ
ceptu quiditatiuo ipſius indiuidui. Ponit̄. 6º
vagi vage ⁊ deteriate deteriati. qꝛ lꝫ iſte gradꝰ
includat̄ in ꝯceptu indiuidui: tũ ſic̄ duplex ẽ in/
diuiduũ. ſ. vaguꝫ ⁊ ſignatũ: ſic eſt duplex gra/
dus. Ponit̄ poſtea in titulo qõis magl ⁊ minꝰ
⁊c̄. ⁊ qꝛ magis ⁊ minus iportant q̄ꝫdam cõpati
onẽ. ꝓ premittam diſtinctionẽ de ꝯpatione. 2º
oñdã q̃uo ſe hñt magis ⁊ minꝰ ad maiꝰ ⁊ minꝰ

De ꝓ ſciendũ. ꝙ cõpationũ quedã ẽ abuſiua
ut cũ dr̄. lux eſt clarior tenebra: quedã eſt ſuc/
ceſſiua ut cũ dr̄ infinitũ eſt maius finito. q̄daꝫ
eſt equiuoca ut cũ dr̄ ſonus eſt acutior ſapore.
quedã analoga: ut cũ dr̄ ꝙ ſubã eſt perfectius
ens q̄ꝫ accñs. iſta ãt analogia nõ aufert totalr̄
vniuocationẽ metaphiſicaꝫ. quedã eſt vniuoca
ut cũ dr̄ vnũ ens eẽ albius alio. Et hec eſt ꝓpa
cõꝑatio ſm formã vnius ſpẽi de quo hr̄. 7. hꝰ.
vñ ex hoc pꝫ ꝙ magis ⁊ minꝰ accipiunt̄ ꝓprie
in forma eiuſdẽ ſpẽi. Propter 2ꝰ dico. ꝙ maiꝰ
⁊ minꝰ ⁊ magis ⁊ minꝰ drñt ⁊ cõueniunt. Con
ueniunt quidẽ duplr̄. ꝓ qꝛ vtrũqꝫ eſt compatio
quedã. 2º qꝛ vtrobiqꝫ eſt cõꝑatio diſquiꝑantie
que orit̄ ex diſquiꝑantia ⁊ diſſormitate termi/
noꝝ. Sed drñt multipliciter. ꝓ qꝛ maiꝰ ⁊ minꝰ
iportant cõꝑationẽ vnius ad vnũ preciſe in ſe.
ſed magis ⁊ minꝰ iportant cõꝑatiõꝫ vniꝰ ad vꝰ
nõ preciſe in ſe: ſed in cõꝑatõe alicuiꝰ tertij. qđ
ꝑticipant. puta alicuius forme. 2º qꝛ magl et
minus ſunt aduerbia: ⁊ iõ diſtinguunt̄ ſicut
modi. ſed maius ⁊ minus ſunt nomĩa. ideo ac
cipiunt̄ nõ modalr̄ ſed noĩalr̄ ⁊ ſignificant for
mas ⁊ nõ modos forme. 3º qꝛ magis ⁊ minuſ
nõ dicunt̄ de forma ꝑticipata. ſed magl de ipiſ
ꝑticipantibꝰ. ſed maius ⁊ minꝰ eꝯ. pꝫ. 4º qꝛ
magis ⁊ minꝰ ſumunt̄ penes intenſiõꝫ ⁊ remiſ
ſionẽ forme: ſed maius ⁊ minꝰ penes extenſiõꝫ
⁊ intenſionẽ. 5º qꝛ magis ſꝑ preſupponit ma/
ius in forma: ⁊ nõ eꝯº ſicut pꝫ de q̄ꝫtitate. ſic er
go planus eſt totus titulus queſtionis.

Quãtum ad 2ꝰ articulũ pono aliq̃s
ꝓpões. Prima ẽ iſta. ꝙ
maioritas ⁊ minoritas extenſiua ſubiecti ł for
me vel vtriuſqꝫ nõ eſt cã ſuſcipiendi magis vel
minꝰ. hoc ſic ꝓbat̄. qꝛ tunc ſequeret̄ ꝙ equus
albus eẽt albior q̄ꝫ margarita. qđ eſt fl̃m. Itẽ
tunc figure cõſequentes q̄ꝫtitatẽ q̄ꝫto eẽnt ma
iores tanto eẽnt magis ⁊ q̄ꝫto aliquis hõ eſſet
maior tanto eſſet magis: qđ eſt falſum. qꝛ neu/
trũ hoꝝ ſuſcipit magis vel minuſ. Secunda
ꝓpõ eſt. ꝙ approximatio ⁊ remotio a ſuo con/
trario nõ eſt cã ſuſcipiendi magis ⁊ minus. ꝓ/
bat̄. qꝛ tunc ſequeretur ꝙ vbi nullũ eſſet ꝯtra/
riuꝫ. ibi nõ eſſet magis ⁊ minus. ꝯñs eſt falſũ.
g̊ ⁊ añs. falſitas ꝯñtis pꝫ. tũ qꝛ lumẽ in medio
põt eẽ ſm magis ⁊ minus. ⁊ tñ in medio nꝰ eſt
ꝯriũ lumini. qꝛ aliter illuĩatio fieret in tp̃e. te/
nebra. n. ſolũ opponit̄ priuatiue lumini. tũ qꝛ
diuerſi pñt ꝑticipare virtutẽ eandẽ nõ ꝑticipã
do aliq̄d de vitio oppoſito. patꝫ in tẽꝑantia vel
humilitate: qđ. n. nõ ꝑticipet aliquid vitio op/
poſito pꝫ. nã alr̄ dãnaret̄. tũ ẽt qꝛ in ſtatu ĩno/
centie fuiſſet ſꝫ magis ⁊ minus gr̃a in diuerſ.
vbi tñ nullũ fuiſſet ꝯriũ pccm̃. hoc pꝫ expreſſe
in beatis in patria. tũ ẽt qꝛ ſeꝑaretur ad inui/
ceꝫ in predicamento habitus: vbi ſecundũ au
ctoreꝫ ſex principioꝝ nullũ eſt contrariuꝫ. ⁊ tñ
ſecundũ eundeꝫ habitus ſuſcipit magis ⁊ mi/
nus. quoniã ornatior eſt eques pedite. Pre/
terea ad principale. accipiatur albedo permi/
xta fiat intenſior ⁊ perfectior ⁊ tollatur nigre/
do. ⁊ tunc ſic: aut iſta albedo intenditur ꝑ ad/
uentũ alicuius poſitiui: vel tantũ per remoti/
onẽ nigrediniſ ſi priꝰ habet̄ ꝓpoꝰ: ſi 2ꝰ: ꝯ. nul/
lus effectus poſitiui põt eẽ cã primitiua: ſꝫ in

tendi eſt effectus poſitiu⁹.pꝫ.qꝛ amotio nigre/
dinis tm̄ eſt cā̄ priuatiua.ḡ amotio nō pōt eſſe
cā̄ iſtius intenſionis. Confirmat̄.qm̄ motuſ
denoiat̄ ex terio ad quē ex.5.ph⁹.ſed iſta inten/
ſio albedinis eſt dealbatio ex eodē.5.ph⁹.ḡ ter/
min⁹ eſt aliq̄ dealbatio.ꝛ per ꝯn̄s non amotio
vel ſepatio nigredinis.ex hoc cōcludo correla
riū ꝙ opio dicentiū talē eē cāꝫ ſuſcipiendi ma
gis ꝛ minus.eſt falſa. Tertia ꝯ°eſt iſta.ꝙ ac
ceſſus ꝛ receſſus ad īpōnem nois nō eſt cauſa
ſuſcipiendi magis ꝛ minus.hoc ꝓbo.qm̄ ſi ſic.
ḡ nihil eſt albū albedine niſi ſit albiſſimū.ꝯn̄s
eſt falſuꝫ.ḡ ꝛ an̄s.qm̄ tunc albū remiſſum non
eēt albū.ꝯn̄a pꝫ.cui nō ꝯpetit ſignificatū nois
nō cōuenit ipm nomē.ſi ḡ albū īponit̄ ad ſigni
ficandū albedinē in vltimo gradu nihil erit al
bū niſi ſit albiſſimū.ex hoc ꝯcludit̄ correlariū
ꝙ opio auctoris ſex principioꝝ qui hoc dicit ē
falſa:niſi forte exponat̄ et excuſet̄ ꝙ īpoſitio il
la nois īponatur ad puritatē forme.ſed hoc ē
idē qꝺ prius. qa ut ſic nihil erit albū niſi ſit pu
rū albū. Quarta ꝯ°eſt illa.ꝙ for̄ accn̄talis n̄
ſuſcipit magis ꝛ minus ꝑ diſpoſitionē in ſubō
vel ꝑm eē in ſubō remanente ei⁹ eēntia immu/
tata.hanc oñdo ſic.qꝛ illud eē vel diſpō forme
vel eſt idē cū eē forme vel nō.ſi idē.hr̄ ꝓpo⁹.
qꝛ cū illa diſpō ſit maior vel minor.ḡ ꝛ eſſe for/
me cū qua tenet̄ eē idē.Si nō eſt idē quero de
eo vtꝝ ꝑm ſui ſubām ſuſcipiat magis ꝛ minus
vel non.ſi ſic.hr̄ ꝓpo⁹ ſi nō.ergo erit ꝓceſſus ī
infinitū. ꝑ habito terio ꝑm rōꝫ q̄ terminus
motus ceſſat.qm̄ habitib⁹ pn̄tibus in materia
ceſſat motus.ex p̊ de generatione.ſed per te in
principio calefactionis habet̄ caliditas ſcōm
rōꝫ que eſt terīnus calefactionis.ḡ in pricipio
ceſſauit motus ille:qꝺ eſt īpoſe.minorē probo.
qm̄ oē qꝺ mouetur hꝫ aliquid de terio a quo et
aliquid de terio ad quē.ex.6.ph⁹.ergo in princi
pio calefactionis in ipſo calefactibili eſt aliqd
de eē caloris.ſi ḡ eē caloris nō ſuſcipit magꝭ et
minus in principio erit calor perfectiſſim⁹ ꝑm
quē nō eſt terminus mot⁹.ex hoc cōcludit̄ cor
relariū ꝙ opinio ponens cām̄ dictā ſuſcipiēdi
magis ꝛ minus eē cām̄.eſt falſa. Quinta ꝯ°ē
iſta.ꝙ radicatio forme in materia nō eſt cā̄ ſu/
ſcipiendi magis ꝛ minus.hanc oñdo ſic. q̊niaꝫ
iſta radicatio vel eſt aliquid diſtinctū a forma
radicata vel nō. ſi non hr̄ ꝓpo⁹.qm̄ cum illa
radicatio ſit maior vel minor. ḡ ꝛ forma: ſi eſt
aliquid diſtinctū vel eſt forma abſoluta vel re/
ſpectiua.ſi abſoluta hr̄ ꝓpo⁹:ſi reſpectiua ſilr
qm̄ magis ꝛ minus in forma reſpectiua oritur
ex magis ꝛ minus in forma abſoluta. ꝑ ſi ſic.
ḡ vbi erit forma magis radicata ibi ſubc⁹ ma/
gis erit tale.ꝯn̄s eſt falſum.ſicut apparet ma/
nifeſte.qm̄ ꝑm medicos.febris ethica eſt magꝭ
radicata q̄ꝫ tertiana.ꝛ tn̄ tertiana eſt intenſior
iō tertianus eſt magis febricitanſ.ſimiliter ru

bicundus eſt aliquando rubicundior.ꝛ tamen
rubor eſt in eo minuſ radicatus q̄ꝫ in aliquo a°
qui non eſt rubeus puta ſanguineus naturalr̄
Sexta ꝯ°eſt iſta.ꝙ ſubiectū forme nō eſt cā̄
ſuſcipiendi magis ꝛ minus. hoc apparet. quia
ſubiectū dicitur tale propter formā inherentē
ꝛ non eꝯ°.ergo dicetur magis tale propter ma/
ioritatē talis forme.ꝛ non ecōuerſo.ex quo cō
cedo correlariū ꝙ nihil extrinſecū forme ē pre
ciſa ratio ꝛ formalis cauſa ſuſcipiendi magiſ ꝛ
minus. Septima ꝯ°eſt iſta. ꝙ preciſa ratio
ſuſcipiendi magis ꝛ min⁹ eſt latitudo graduū ī
forma ſpecifica qꝺ idē eſt ꝙ illimitatio forme
que participatur.probatio huius pꝫ.tū ex im/
probatione oīum opinionū precedentium:nec
videtur alia via reſtare niſi iſta.tuꝫ qꝛ impoſe
eſt formā ꝑticipare ꝑꝫ magis ꝛ minus niſi ſit ī
ſe aliqualiter illimitata. quoniā oppo⁹ predi/
cati infert oppo⁹ ſubiecti.Da enim ꝙ non ſit il
limitata qūo participabit̄ ſecundū aliū ꝛ aliū
gradū.tum per ſimplicium in predicamentis
capitulo de qualitate.vbi recitās multas opi
niones de cauſa ſuſcipiendi magis ꝛ minus:et
improbando prefert ꝛ ꝯmendat opinionē Ar/
chite dicens ſic.mirabiliter Archites breui ſer
mone cauſaꝫ eius qꝺ magis ꝛ minus inſinuat
dicens.qualitas enim quoniā infinitatē quā/
dā participat.ideo ſecundū eius rationē habꝫ
qꝺ ſuſcipiat magis ꝛ minus.ꝛ nō ex participā/
tibus illis.hec ille.

Quātum ad tertiū articl'ꝫ vbi erat
videndū vtꝝ tales grad⁹
ſint in eēntia forme ꝑm quos forma per eſſenti
am augetur:eſt ſciēdū:ꝙ eſt vna opio multuꝫ
rationalis. ꝛ cōis premittens iſtā diſtincionē
ꝙ eēntia habet duplices parteſ.quaſdā mate
riales ſiue accn̄tales que ſunt ex̄ rōꝫ ſpecificā
forme:ꝛ q̄ꝫ⁹ ad iſtas forma ſuſcipit magꝭ ꝛ mi/
nus.hꝫ ēt z°partes formales:ꝛ quiditatiuas:
que cadūt in diffinitione ꝛ q̄ꝫ⁹ ad iſtas eēntia
nō ſuſcipit magis ꝛ min⁹.qꝺ ꝓbatur.qm̄ illud
ſine quo res pōt eē ꝛ nō eē:nō eſt de rōe e⁹ qdi
tatiua.ſed forma que ſuſcipit magis ꝛ minus
pōt eē ſine gradu intenſo.ḡ illa non eſt de rōe
rei.ḡ rō diffinitiua rei nō ſuſcipit magꝭ ꝛ min⁹
Confirmat̄ per Ari.8.meta. vbi dicit:ꝙ diffi
nitiones reꝝ ſunt ſicut numeri.numerus aūt
non ſuſcipit magis ꝛ minus.ergo nec ratio dif/
finitiua rei ſuſcipit magis ꝛ minus. vnde dicit
ꝙ propter hoc tales gradus non dicunt̄ perti
nere ad eēntiā vel eſſe inter eſſentiā eo ꝙ n̄ ſūt
res addite nature illius generis:nec ad aliud
genus pertinentes ad rem.ꝛ ideo non faciunt
vnum aggregatum cū forma.quoniā non per
tinet ad aliud ꝛ ad aliud g⁹.n̄ āt dicunt̄ itra eſ
ſentiā: ſic ꝙ ꝑtineāt ad qditatē.lꝫ.n. iſta vba
ſint bene dicta ſaltem quantū ad aliqua. tam̄
q̄ꝫtum ad hoc non video magnam neceſſitateꝫ

ꝙ sicut diffinitum suscipit magis ꝛ minus: gͦ etiam diffinitio ꝛ eius partes suscipiāt magis et minus. Ideo dico aliter ꝙ forma que intenditur suscipit magis ꝛ minus suscipit intensiones quantum ad esse ꝛ quantum ad essentiam secūdū quaslibet partes eius inclusas siue materiales siue formales siue quiditatias siue q̄scunq̃. Hoc ꝓbatur tripliciter. p̄ ex habitudine diffinitionis ad diffinibile sic. diffinitio rei adequata indicat adequate naturā rei nec plꝰ nec minus: quoniam si minus tunc esset diminuta. si plus tunc esset superflua: sed albedo q̄ est quedam forma diffinibilis suscipit magis ꝛ minus. ergo ꝛ diffinitio albedinis suscipit magis ꝛ minus. ꝓbatio assumpti qm̄ quando aliquod album intenditur illud solum non intenditur: siue est intensius: qꝛ album: sed etiaʒ est intensius album: qꝛ est albius. sed quod est albius habet plus de perfectione albedinis: quoniam non est albius nisi quia habet magis de albedīe. ergo albedo diffinibilis suscipit magis ꝛ minus. Item cuiuscūq̃ diffinitionis diffinientia suscipiunt magis ꝛ minus ꝛ ip̄a diffinitio cōstituta ex his suscipit magis ꝛ minus: sed diffinientia albedinis suscipiunt magis ꝛ minꝰ g̃ ꝛ ipsa diffinitio. minor probatur. quia color q est genus albedinis suscipit magis ꝛ minus. qꝛ sicut aliquid est albius alio: ita etiaʒ aliquid ē magis colorat ū alio. illud aūt aliud qd̄ est magis coloratum alio plus habet de colore. g̃ colō q est genus albedinis suscipit magis ꝛ minꝰ sic ēt albedo. ꝛ eodem modo drīa qꝛ non vr̄ magis de vno q̄ de alio. vñ disgregatiuʒ suscipit magis ꝛ minus sicut ꝛ albedo. vnde quanto aliq̄d est albius tāto magis disgregat. Item arguitur ex habitudine suppositoꝝ sicut se habet generatio forme indiuidualis ad generationem spē: ita se habet intensio indiuidui quo ad intē sionem spēi. sed generato per se aliquo indiduo generatꝛ ꝑ ꝯñs quodlibʒ suū supius: vt generato forte generantꝛ homo ꝛ animal. similr̄ g̃ intē so aliquo indiuiduo intendit ex ꝯñti quodlibʒ eius supius inclusuʒ in eo. illud aūt qd̄ indicatur per diffinitōem includiꝛ essentialiter in indiuiduo. g̃ illud intenditur ꝛ sic diffinitō habebit quandā latitudinē in suo ordine sicut diffinibile. vñ sicut vna albedo intēsior est alia: ita color disgregatiuꝰ visus suscipit magis ꝛ minꝰ Dico g̃ ꝙ sicut forma specifica suscipit magis ꝛ minꝰ in suis īdiuiduis sed nō sepata ab eis: sic diffinitio specifica suscipit magis ꝛ minꝰ in suis inferioribꝰ: lʒ non separata ab eis. Ad alterius opionis rōnes rñdeo. ꝓ cuius euidentia p̄ ē sciendū ꝙ aliquid esse de rōne alterius pōt eē duplr̄. vnoꝰ sicut illud in quo saluatꝛ ratio rei. alio modo sicut sine quo nō potest esse ratō rei. in his autem que non suscipiunt magis ꝛ minꝰ idem est illud in quo saluatur ratio rei ꝛ aliud sine quo non potest esse ratio rei. dico igitur ꝙ in his que suscipiunt magis ꝛ minus diffinitio indicat illud quod est de ratione rei vtroq̃ mō ꝛ sine quo non potest esse ratio rei ꝛ ī quo saluatur ratio rei. ideo diffinitio suscipit magis ꝛ minus sicut ꝛ diffinibile. in his autē que non suscipiunt magis ꝛ minus diffinitō solum indicat illud sine quo non potest esse ratō rei. cuius rō est quia talis essentia est diffinibilꝛ ꝛ per ꝯñs eꝰ diffinitio habet correspondere diffinito. ꝛ ideo nō suscipit magis ꝛ minus sicut nec diffinituʒ. causa autem est ratio idētitatis ꝛ indiuisibilitatis. ꝛ per hoc patet ad formam quando diciꝛ illud sine quo res potest esse ꝛc̄. dico ꝙ veruʒ ē ꝛ non est de ratione rei: sic ꝙ sine ipō non possit esse rō rei. bene aūt est de essentia rei tanq̄ illō in quo saluatur ratio rei vel quod saluatur vl quod reperitur in ratione. Ad aliud de nūeris. dico ꝙ phūs. 8. metha. bene comparat q̄ditates ꝛ diffinitōes numeris quantuʒ ad hoc ꝙ sicut in numeris quelibet vnitas addita variat spēm ꝛ diffinitionem sic quelibet entitas talꝛ extranea variat diffinitōem rei. quantum aūt ad suscipere magis ꝛ minus non cōpat omnes diffinitiones nūeris. sed quantum ad hoc possunt solum cōpari diffinitiones subāruʒ ꝙ nō suscipiunt magis ꝛ minus. vnde postea subdit ꝙ diffinitiones non suscipiunt magis ꝛ minus nisi cum materia. concedo igiꝛ ꝙ albedo vt separata a materia hoc est a suis indiuiduis nec ip̄a nec sua diffinitio intendiꝛ nec remittitur. ī materia hoc est in indiuiduo. puta in hac albedine: hꝰ albedo ꝛ eius diffinitio suscipiunt magis ꝛ minus ꝺm intensionem ꝛ remissioneʒ. Et si dicaꝛ ꝙ forma est ꝯsistens ī simplici ꝛ īuariabili essentia. Concedo ꝙ est indiuisibilis subiectiue vt ille intendit loqui volēs dare drīaʒ inter materiam ꝛ formā ex hoc ꝙ materia est variabilis subiectiue de forma in formam ꝯriaʒ. forma aūt nō sic est variabilis. igiꝛ ꝛc̄. dico g̃ ꝙ forma que suscipit magis ꝛ minꝰ in essentia sua suscipit hꝰ gradꝰ ꝛ in essentia sua intenditur ꝛ remittitur sic intelligendo ꝙ vna albedo ē magis alia. ꝛ ꝙ vnus homo magis participat de rōne albedinis q̄ aliꝰ. similiter dico de diffinitione albedinis. Sciendū tñ ꝙ non imaginor ꝙ tales gradus sint de essēntia forme licʒ sint essentialiter idem cum ipsa. sic intelligendo ꝙ non sint aliquid extraneum ipi nature. vñ nec ꝑpter hoc a gradibus istis erit natura inseparabilꝛ. nā lʒ īter superius ꝛ inferius sit idētitas eēntialis. tñ superius potest eē sine hoc inferiori. ꝛ silr̄ ꝑtes sine toto. vñ sic totū nō ē idē eēntialr̄ suis ꝑtibꝰ: sʒ bñ eꝯ. sic nec ēt īdiuidua sunt idē eēntialr̄ spēi: lʒ bñ eꝯ: sic gradꝰ nō sūt ideʒ essentialr̄ nature: sic ꝙ sint de eēntia nature. lʒ bene ecōuerso. acciduūt. n. sibi sic īdiuidua spēi. Hoc g̃ p̄missō patet ad formam qōis ponendo

vnam talem ꝓpositionem: q intensio forme fit
per gradus. ꝓbatur. nam omnis forma que au
gmentatur habet partes cū ad indiuisibile nō
sit motus. 6° huius. et etiam quia diuisibilitas
p se ꝯpetit quātitati q̄ est termin⁹ augmēti. hi⁹
partes voco gradus. Item ꝓcessus a minus
perfecto ad magis perfectum non potest intel-
ligi sine gradibus. probatur. quia ascensus nō
fit nisi per partes gradus. sicut patz in vna sca
la. q2 si ascendimus gradatim ascendimus: sic
forma qñ intenditur accedit et ꝓcedit a minus
perfecto ad magis perfectum. ergo &c. Cōtra
quia cum quilibet horum graduum sit qualitas
habebit aliquos gradus et erit ꝓcessus vsq3 in
infinitum. Dicitur q cum diuisibilitas in gra
dibus sit p se passio quantitatis virtutis et quili
bet gradus sit qualitas illa diuisio vadit in in-
finitum sicut et in sensibilibus formis que intē
duntur per motum. Sed hic est vna difficultas
si isti gradus sint realiter distincti. Quidaz di-
cunt q non sunt actu distincti: sed tendunt in
vnam actualitatem realem omnes et fundant
indiuisionem vel indistinctionem realem: de q̄
tamen dictum fuit p̄ma questione p̄mi libri.
Contra. q2 qñ aliqua sic se habent q vnum po
test corrumpi reliquo remanente illa sunt rea-
liter et actualiter distincta. p3. sed isti grad⁹ sūt
huiusmodi. vt patet in intensione et remissione
ergo &c. Et iō dico aliter q illi gradus realr
actualiter sunt distincti. Sed cōtra. quia vul-
gus in continuo non ponit partes in actu sed ī
potentia. ergo non possunt actu distingui: tum
etiam quia tunc erunt actu infinita cum in cō-
tinuo sint infinite partes: sic in forma habeant
esse infiniti gradus. aliter ad ipam nec fm ipaz
non posset esse motus: tum etiam q2 cum quili
bet gradus sit forma tot erunt ibi forme q̊t gra
dus. Tum etiam quia isti gradus sepati ab in-
uicem distinguunt numero. ergo cuz minus di
stinguant coniuncta q̄3 illa que sunt separata et
nulla sit distinctio minor q̄3 nūeralis sequitur
q isti gradus coniuncti nullatenus distinguā
tur. Rñdeo ad p̄mum argumētum dico q l3
in continuo ponant infinite partes terminatō
nis diuisionis et sepatōis in potentia: tñ sūt plu
res actu distincte et ꝓducte. et sic dico de gradi-
bus. Ad 2ᵐ dico q l3 plura actu diuisa sint
simplr plura. tñ in actu disticta idiuisa tñ et ab-
strahētia a diuisione sunt plura fm quid. pone
re aūt īfinita fm quid nō est ipossibile. Ad 3ᵐ
dico q l3 plres grad⁹ caritatis sint. caritas: tñ
plres gradus caritatis non dicūtur plres carita
tes simplr nisi sint actu diuisi. Unde est vna ca
ritas totalis: s3 plures ꝑtiales. Ad 4ᵐ dico
q i diuisione nūerali vel distinctione sunt plu
res gradus. Uñ sciendu3 q isti gradus habēt
in forma quadruplicem vnitatez. Prima ē vni
tas indiuisionis. licet. n. sint distincti: non tamē
diuisi. Scda est vnitas compōnis: quia oīs for
ma ꝯposita est ex suis gradibus: sicut oē ꝯtinu
u3 ex suis partibus: l3 non sit talis cōpositio q̄
lis est entis in actu cu3 ente in potentia. Ter
tia est vnitas continuitatis. licet enim non ha-
beant continuitatem extensiuā. taliū tñ extre-
ma sunt vnum. hic non est talis extremitas. est
tñ ibi vnitas intensionis. Quarta vnitas est
homogeneitatis. q2 quilib3 grad⁹ ē eiusdē nature.

Sed hic duo sunt dubia. Primū est qua
les sunt isti gradus. Rñdeo vbi sci
endū q gradus quida3 sunt essentiarum et isti di-
cunt illi fm quos quelibet eēntia limitata est
ad certum genus et ad certā spēm et ex istis gra
dibus ꝯstituit ordo vniuersi. Alij sūt grad⁹ for
marum: et isti si accipiant fm formā spērum sic nō disti
guunt a p̄mis. s3 si accipiant grad⁹ eo mō quo
ponim⁹ gradum in formis. puta cōlorez aliu3
minus cōem: et sic vsq3 ad specificū: sic distiguū
tur a p̄mis. ꝓbat. quia ipossibile est duos gra-
dus essentiarum esse in eadez essentia et repiri.
p3. quia ia3 esset cōtradictio: s3 isti et illi pñt eē
in eodem. g̊ &c. 3° sunt alij gradus perfectio-
num vnitiue cōtentorum et isto mō est intentō
mea hic de gradibus. Ex quo cōcludo q diuer
sitas horum graduum non diuersificat speciē.
quia sunt portiones eiusdem forme specifice.
Secunda ꝯclusio est: q forma specifica est i
diuisibilis quantum ad gradum specificu3. di
uisibilis vero quantum ad gradum ꝑfectiona
lem: q2 forma specifica intēdi potest nec remit
ti. 3° cōcludo q in quolibet nūerato est alter
et alter gradus. 4° concludo q rō formal na
ture in isto gradu repte non acqrit de nouo. q2
eadē quiditas p̄fuit totalr et in gradib⁹ p̄cedē-
tibus cū sint eiusdē rōis formal. 2ᵐ dubium
ē a quo sunt isti grad⁹. Dico q sunt formalr ab
eēntia forme nō absolute s3 vt sub extña. sūt āt
effectiue ab aliq̊ efficiēte et intēdēte ipa3 formā.
Finalr aūt ꝓpter hoc q2 tota rō nature specifi
ce non pōt ꝯseruari in vnico gradu. iō indiget
pluribus vt p alium et alium gradum perfectō
ei⁹ possit ꝑpetuari.

Quantum ad 4ᵐ arti⁹ est p̄mū du
biū. vtrum in itensiōe for-
me grad⁹ p̄extñs corrūpat i aduētu subseq̄ntis.
Rñ° vbi ē sciēdū q ē opio gerardi odōis q cū
aliqd fit de albo albius vl de albo min⁹ albu3
tota forma p̄cedēs corrūpit et nouū ididuū for
me gñat. Hec āt opio sic ꝓbat. termi motus
sūt p se incōpoles. 5° h⁹. s3 grad⁹ h⁹ forme q̄ est
extñs et seq̄ns sūt termi mot⁹. l saltē rōes forles
terminādi. g̊ grad⁹ p̄cedētes sūt incōpoles gra
dui seq̄nti. g̊ &c. ꝓbat mior tripl. Tu3 p̊ q2 ter
mini mot⁹ sūt positi: q2 mot⁹ fit de subō in sub
iectū. dico aūt subm affirmatiē mōstratum: s3
nihil est positiuū in termino a quo nisi gradus
p̄existens: quonia3 priuatio termi ad quē nō ē

aliquid poſitiuū3.ergo gradus preexiſtens eſt per ſe terminus a quo.ergo ꝛc. Tum etiam quia aut terminus a quo eſt aliquid poſitiuū3 aut nihil.ſi eſt poſitiuus habeť ꝓpoſitū.qꝛ nihil eſt per ſe poſitm̄ in termio a quo niſi gradus ꝑexñs.ſi aūt termin⁹ a quo ſit ꝑuatiuus ꝛ ꝑuatō in ſubō apto nato equipoll3 negatōi oppoſite ꝯdictorie affirmatiōi.ğ augmētū forme erit exñs in ſubiecto et ita eēt mutatio indiuiſibilis ꝛ non mot⁹.ꝓbatur.qꝛ ꝑuatio ꝛ habitus opponūť circa ſubm̄ aptum natū ſicut affirmatio et negatio:ſed inter affirmatōem ꝛ negatōem nō ē dare mediū.ğ ſi terminus ꝑ ſe augmēti eſt ꝑuatio ſeqť ꝙ inter termios augmēti ñ ſit dare mediū.ſed inter terminos non habētes mediū non ē motus:quia motus nō diuidiť niſi ꝫ diuiſionem ſpatij vel medij mediantis inter terminos.ğ ꝛc.ꝛ ꝓpterea generatio nō eſt motus.qꝛ eſt a non eē in eſſe.Tum ēt qꝛ ꝑuatio que eſt ꝑncipium nature habet fundari ſupra aliqua3 formā poſitiuā incōpoſſibilē termino ad quē.p3.qꝛ ꝑnciplū per accñs reduciť ad ꝑncipiū ꝑ ſe.ꝑuatio aūt eſt principiū ꝑ accñs.forma aūt ē principiu3 per ſe.ꝑ hui⁹.ſed in termino a quo augmēti nō inueniť aliquid poſitm̄ ſuꝑ quod fundať priuatio termini ad quē niſi gradus ꝑexñs.ğ gradus ꝑexñs eſt incōpoſſibilis gradui ſubſequēti. Confirmať.qꝛ termini motus localꝭ ſunt poſitiui.e.v.n.ab vno vbi ad aliud.ğ ꝑ ꝯñs termini mot⁹ intenſiui ſunt poſitiui:ſ3 illi termini intēſiui ſunt ipi gradus.vt ꝓbatū eſt.ğ ꝛc. Item qō augeť augeť ꝫm ſe totū ꝛ ſcō3 quālibet ſui ꝑtem:qm̄ quelib3 ꝑs aucti eſt aucta ꝑ de generatōe.ſi ğ in augmēto quātitas ꝑexñs manet cū quātitate ſequēti.ꝛ tota quātitas ꝑexñs ꝑ quātitatē ſequētē augeť.ğ due q̄ntitates nūero erunt ſilꝛ in eodem loco.ꝛ ita ꝑ te duo corpora erūt in eode3 loco ſilꝛ:qō eſt ipoſſꝭe:ğ ꝛc.Itē forma ꝑexñs ꝛ forma ſequens ſūt ei⁹dē ſpēi.ſi ğ q̄litates ꝑcedētes manēt ſilꝛ cū ſeq̄nte ꝛ ſint in eadē ꝑte ſubi:qꝛ forꝫ intēſa ꝛ remiſſa nō dr̄nt ſubō.ğ plꝛa accñā abſoluta eiuſdē ſpēi ſolo nūero dr̄ia erūt ſilꝛ i eodē ſubō.qō eſt ipoſſꝭe ğ ſequiť ꝙ forme ꝑcedētes corrūperenť. Itē ſi gradus ꝑexñs remāeret forma mutaretur a gradu in gradū.ꝛ pꝰꝯñs eſſet ſubiectū tranſmutationis.quod eſt falſum.ğ ꝛc.

Sed cōtra iſtam opinionē arguiť.ꝛ pono iſtā ꝓpōnem cōtradictoriā illi ꝙ in motu intenſiuo grad⁹ preexñs nō corrūpiť in aduētu ſequētis.hāc ğ cōcluſionē ꝓbo ſic.illa que ſunt ꝯpoſſibilia in eſſendo nō ſe excludūt ab inuicē.ſ3 forma intēſa ꝛ remiſſa ſunt ꝯpoſſibiles in eſſendo.ğ ꝛc.mioꝛ p3.quia illa que dr̄nt niſi ſolum ꝫm poſitiuum ꝯpatiuum ꝛ ſuperlatiuū ſunt cōpoſſibilia:qꝛ ſuperlatiuum non excludit cōparatm̄ nec cōparatiuum poſitiuū.qꝛ albiſſimu3 includit albius.ꝛ albius album. Item corruptis oībus accñtibus naturalibus forma ꝛ ſubm̄ corrumpunť.quia corruptio accñtium naturalium eſt vltima neceſſitas ad corruptionem ſubiecti.ſ3 quantitas eſt accñs naturale ſubē naturalis q̄ corrupta corrumpunť oīa alia accidentia naturalia.ğ ꝛc.ſi igitur in augmento quātitatis corrumpiť tota quantitas ꝑexñs ſequiť ꝙ corrūpatur ſubiectum quantitatis:ſed ſubiectū q̄ntitatis eſt ſubiectum augmenti.ğ corrumpetur ſubiectum augmenti:ꝛ ſic non erit augmentatio nec diminutio. Confirmatur.qꝛ agēs naturaliter nō poteſt expoliaꝛ ab omni ſubiecto quantitate3 nec poteſt facere ꝙ quantitas trāſeat a ſubiecto in ſubiectum.ſi ğ in augmēto q̄ntitatis quantitas precedens corrumpatur i aduentu quantitatis ſequentis ꝛ quātitas ſeq̄ns ex qua fit augmentum non tranſit de poſſibili ſubiecto ad aliud ſubiectu3.ergo quantitas ſequens tranſit cum ſuo ſubiecto in aliud quod debet augeri:ꝛ ſic tranſit quantitas precedens cum ſuo ſubiecto quantum ad corruptionem.ꝛ ita illud quod ſequitur in termino augmenti erit indiuiduum numero.ꝛ ita non erit ſubiectum augmentum. Confirmatur.quia corrupto ſubō corrūpūť oīa ei⁹ accidentia.ſi ğ in augmento quantitas ꝑexñs corrumpiť cu3 ipa ſit ſubiectum aliorum accñtium ſalte3 pluriu3:ſequitur ꝙ omnia talia accidentia corrūpanť.quod eſt manifeſte impoſſibile cum augmentabile poſt augmentu3 remaneat albu3 et non habeat a quo poſtea generetur albedo:vt etiam ſuppono.ergo ꝛc. Item illud ex quo fit augmentum non oportet ꝙ ſemper ſit mai⁹ eo quod augeť:cu3 ex aliquo minori poſſit aliq̄d augmentari.ſed ex minori quāto non poteſt generari maius.quantū ğ ſi in aduentu quatitatis aduenientis corrumpetur preexñs ſequiť ꝙ augmentabile ſit ſolum tm̄ quātū eſt q̄ntitas aduenīēs. Itē qñ calidū remittit frigi⁹ intēſum ſi totū frigidū itenſu3 corrūpiť ꝛ ſuccedit ibi frigidū remiſſū:quero a quo cātur illud frigidū nō ab aliquo frigido:qꝛ non o3 aliud fri⁹ in ei⁹ remiſſione eſſe:nec cātur a calido:qꝛ vnū cōtrariū nō eſt cā alterius.ergo nō eſt cauſatū de nouo.ſ3 ꝑus exiſtebat añ remiſſionē.ğ ſilꝛ i itenſione illud quod preexiſtebat non corrumpitur ſed manet. Ite3 pono ꝙ voluntas per actum propriu3 debeat remittere actum intellectus.poteſt inquam voluntas imperare itellectui ꝙ non intelligat ita intenſe.tūc ſi illa volitio remittens neceſſario preſupponit alique3 actum intellectus non ſequente3 qui eſt per te nouus:quia iſte poſterior eſt.ergo per ꝯñs precedens non corrumpitur ſed manet. Ite3 ſe quereretur ꝙ in rarefactione ſpērum in eucbariſtia ex ꝯſecratōe quā neceſſario ſequiť q̄ntitas maior vꝭ minor ꝑcedēs q̄ntitas corrūpeť:qō eſt

manifeste ꝯ fidem. qꝛ ipamet accñtia numero: q̄ erant in pane ⁊ in vino remanēt ſcā ꝯſecratōe.

Ad rationes alterius opionis rñ: Ad p̄mum de icōpoſſibilitate terminoꝝ pono aliquas diſtinctiones. Prima diſtinctio eſt illa ꝙ duplex ē motus. ſ. acquiſitiuꝰ ⁊ deperditiuꝰ. exemplū p̄mi cū ex nō albo fit album. exēꝰ ſcd̄i cū ex albo fit nō albū. ⁊ iſtoꝝ motuū termini oppoſite ſe habent: qꝛ in motu acqſitiuo terminꝰ a quo ē p̄uatiuus ⁊ terminꝰ ad quē eſt poſitiuꝰ: ſꝫ in motu deꝑditiuo eſt ecꝯ. Secūda diſtinctio ē iſta ꝙ temini motus ſunt duplices. qdā per ſe. qdā ꝑ accñs. termini qdem ꝑ ſe ſunt p̄uatio ⁊ habitus ⁊ hi ſunt termini p̄mi. termini vo ꝑ accñs ſunt termini ambo poſiti ⁊ ſunt termini ꝯcomitantes. Tertia diſtinctio eſt illa ꝙ motꝰ alteratiuus eſt duplex. aliqñ. n. per motū alteratiuū aliquid acquirit̄ nulloꝰ prius habitū. puta ſi aliquid ſimpl'r nō albū fiat albū. aliqñ aliqd acquirit̄ p̄us aliquoꝰ hitum vt cū de remiſſo fit intenſū. Quarta diſtinctio que ē ad ꝓpoſitum ē de incōpoſſibilitate termioꝝ. illa. n. poteſt itelligi tripl'r. vnoꝰ ꝙ ſit ex hoc ꝙ ille terminus nō ſit ille terminꝰ. alioꝰ ꝙ vterq̄ terminꝰ nō pōt idē ſubm̄ ſil' ꝑficere. alioꝰ ꝙ intelligat̄ illa incōpoſſibilitas ꝓ eo: qꝛ vterq̄ terminus ꝑ poſſibile nō pōt currere in eodē. exꝰ in ꝓpoſito de motu intenſo ⁊ remiſſo quātū ad gradū p̄cedētē ⁊ ſequentē. hic vtiq̄ ſaluat̄ p̄ma incōpoſſibilitas. ſaluat̄ etiā ſcd̄a ꝑ quāto vterq̄ gradus vt actu exñs ⁊ diſtincte nō ꝑficiūt aliquid idē. ſꝫ talis ēt incōpoſſibilitas nō ē ſm̄ aliquos aliqd abſoꝰ ⁊ poſitiuū: ſꝫ ſm̄ negatōem cuiuſdā p̄ciſionis. hi. n. gradus nō diſtinguunt̄ niſi penes eſſe actu diſtinctū ⁊ nō eē actu diſtictū. eē aūt actu diſtinctū dicit p̄ciſionem quandā: puta ꝙ nō eſt pars alicꝰ. non eſſe actu diſtinctū dicit negatōem illius p̄ciſionis: puta ꝙ ē pars alicuiꝰ. adueniente aūt 2ꝰ gradu p̄mus fit ps alterius ⁊ tollit̄ ab eo iſta p̄ciſio. 3ꝰ nō eſt incōpoſſibilitas niſi ſumēdo poſitiuū ſub p̄uatōne ſequētis. ad formā aūt rōnis ſꝫ iſtā viā poſſet dici ꝙ tales termini motꝰ ſunt incōpoſſibiles. dr̄ vnoꝰ ꝙ veꝝ eſt de terminis p̄mis q ſūt habitꝰ ⁊ p̄uatio. nō aūt de terminis ꝯcomitātibꝰ ſaltē in quibuſdā motibꝰ. Uel al'r dr̄ ꝙ iſti gradus dicūt incōpoſſibilitatem vt p̄ciſi ſunt. Aliter dicit Franciſcus de marchia ꝯcedendo maiorē. ſ. ꝙ tales termini motꝰ ſunt incōpoſſibiles. ad minorē qñ dicit̄ ꝙ terminus a quo ē gradus p̄exñs. quidā dicunt vt ipe dicit ꝙ terminꝰ a quo nō ꝑ ſe aliquoꝰ augmenti ē priuatō

Sꝫ ꝯ hoc arguit̄. qꝛ agens naturale non inueniēs in ſubō aliquā formam poſitiuā ꝯriam: ſꝫ ſolum p̄uatōnem nudam introducit formā debitā in inſtanti ſicut pꝫ de luce que nō inuenit in aere niſi ſolum p̄uatōem: ita ꝑ ꝯñs ſequit̄ ꝙ intenſio iſta ſit quedā mutatio inſtantanea. iō dicit ꝯmētator ꝙ terminꝰ augmenti ſiue ſm̄ q̄ntitatē mollis ſiue ꝑfectionis nō eſt p̄uatio nuda nec ē gradꝰ quātitatis p̄exñs: ſꝫ ē priuatio fundata in aliqua forma incōpoſſibili termino ad quē. que āt ſit forma illa. dico p̄ in q̄ntitate molli ꝙ auget̄ natural'r ex aliquo quāto naturali qd̄ paulatie corrūpit̄ ⁊ in eiꝰ materia in q̄ quātitas cū ſit ſubā ſubiecta gñat̄ et ita terminꝰ a quo poſitiuꝰ augmēti ſuꝑ quē fundat̄ p̄uatio termini ad quē ē forma p̄oris q̄ntitatis ex q̄ fit augmētū q̄ eſt cōpoſ'is forme gñande ⁊ illoꝰ fit augmētū ſic. cū cibo auget̄ aīal ⁊ corrūpit̄ for̄ cibi ⁊ introducit̄ forma aīalis. ⁊ ſic terminꝰ a q̄ poſitiuꝰ augmēti ē forma cibi cū eiꝰ q̄ntitate: qꝛ manēs ſub ꝓpria q̄ntitate nūq̄ augeret aīal. ſimil'r de quātitate ꝑfectōis qñ ſimpl'r itendit̄ ꝑ motū hꝫ formā cōtrariā poſitiuā: ſicut albedo nigredinē ⁊ aliq̄s colores intermedios ⁊ tūc p̄uatō termini ad quē fundat̄ ſuꝑ formā poſitiuam incōpoſſibilē. ſi vero ſit aliqua quantitas ſuſcipiēs magis ⁊ minꝰ nō hñs ꝯrium poſitiue ſic lux. tunc tal' forma ſimul itroducit̄ in ſubō non ſucceſſiue ꝑ motū ſed in inſtanti niſi ꝑ accidēs inquantū agēs magis approximat̄ ſubō ⁊ minꝰ ſm̄ motū localē ⁊ ſm̄ maiorē ⁊ minorē approximatōem itroducit ea ſub gradu remiſſiori ⁊ intēſiori. ſicut pꝫ de ſole qui quāto plus ad nr̄m emiſpiū appropinquat tanto plꝰ illuminat. ⁊ iō oīs qualitas non habens ꝯtrarium ſi agēs approximet̄ paſſo itroducit̄ in inſtanti. ꝙ aūt introducat̄ ſucceſſiue hoc ē ꝑ accñs ꝓpter motū alterius rōis cōcurrētis. ⁊ ſic oīs forma q̄ auget̄ eoꝰ quo auget̄ habet terminū a q̄ poſitiuū incōpoſſibilē ſuꝑ quē fundat̄ p̄uatio eiꝰ. ꝓpter qd̄ pꝫ ad p̄mā ꝓbationem ꝙ terminꝰ a q̄ augm̄ti ñ ē p̄uaꝰ nuda ſꝫ p̄uaꝰ vt fūdata i ſubō poſitio diſibili. iō nō ſequit̄ ꝙ augmentatio ſit mutatio. Per hoc ad ſcd̄am ꝓpōnem cū dicebat̄ ꝙ p̄uatō ⁊ hitus non hñt meꝰ. dico ꝙ p̄uatio nuda ⁊ hitus ſunt imediata. ſic affirmatō ⁊ negatio circa ſubām: ſꝫ p̄uatio fūdata i forma ꝯria rōne forme ꝯrie ē diuiſibil'. ⁊ iō motꝰ attēdit̄ ibi ꝑ ſe ſm̄ diuiſibilitatē forme ⁊ nō p̄uatōis niſi ꝑ accñs. Ad tertiā ꝓbatōem p̄uatio natural' fundat̄ ſuꝑ formā ꝯriā cōcedo aliquoꝰ ſed illa ñ ē gradꝰ forme p̄exñtis: ſꝫ alia for̄ oppoita vt dictū eſt. Ad 2ꝰ cū dr̄ ꝙ duo eēnt corꝑa i eodē loco. dico ꝙ non ſequit̄. qꝛ q̄ntitas rei ex q̄ aliqd auget̄ corrūpit̄ q̄ntū ad ꝓprium eſſe preexñs: ⁊ in eiꝰ materia generat̄ q̄ntitas alia a p̄ori. ⁊ ſic nō ſeq̄t̄ duo corꝑa eē in eodē loco ſiml'. qꝛ p̄mū corpꝰ corrūpit̄ ⁊ nouū gñat̄ ⁊ cū p̄exñti occupat maiorē locum. ⁊ iō ſm̄ augmentū quātitatis fit locꝰ maiō. vnd̄ ſi locꝰ nō fieret maior optie ſeq̄ret̄ ꝙ duo corꝑa eēnt ſil'. Ad 3ꝰ ꝙ tēpl'es fore eēnt i eodē ſubō dico ꝙ ex gradu p̄cedēti ⁊ ſeq̄nti r̄ſultat vꝰ ididuū actu ꝑ ſe ⁊ mañt

duo in potentia.ꝛ iõ nõ sequitᷣ ꝙ sint duo acci
dentia nũero actu in eodẽ subõ:ſʒ pl'a in põ et
vnũ in actu. Ad 4ᵒ dico ꝙ forma nõ mutatᷣ
ẜm subm̃ forme:ſʒ ẜm formam mutatᷣ a gradu
in gradum.

Secundum dubium eſt. vtrũ iſti
gradus poſſint vniri
ad ꝯſtitutionẽ alicuiꝰ tertij.ꝛ videtᷣ ꝙ nõ:cuʒ
ex duobꝰ in actu nõ fiat ꝑ ſe vnũ niſi alterũ ſit
in actu ꝛ alterꝫ in potentia.ſed iſti gradus cuʒ
ſint eiuſdẽ rõis nõ pñt ſe hr̃e ſic.ğ ꝛc̃.Tũ qꝛ ex
diſtinctis ſpẽ nõ fit vnuʒ ꝑ ſe:ſʒ iſti gradus di/
ſtinguuntᷣ ꝑ ſe ſpẽ.ğ ꝛc̃.ꝓbatio minoris.qꝛ qui
libet eſt predicabilis de pluribꝰ dr̃ntibus nũe
ro in quid:puta gradus 4ᵒ abſtractus ab hoc
vel ab illo eſt p̃dicabilis de oĩbus ꝑtibus hñti
bus 4ᵒ gradũ.ſil'r in alijs. Rñdeo vnũ dici
tur multipl'r.quoddã eſt vnũ vnitate eẽntialiſ
idẽtitatis ꝛ ſimplicitatis.exemplũ diuina eẽn
tia ꝛ rl'o.aliud eſt vnũ vnitate ꝯpõnis:puta ex
materia ꝛ forma.aliud eſt vnũ vnitate ꝯtinui
tatis:puta aliquod ꝯtinuũ.aliud eſt vnuʒ vni
tate eterogeneitatis. puta corpus humanum.
aliud eſt vnũ vnitate hõgeneitatatis vt aliq̃ ꝛ
hiꝰ. Ad ꝓpoſitum ex duobꝰ gradibus vniꝰ
forme fit vnũ hoc vltimo mõ alijs p̃termiſſis.
nam iſti gradus ſunt vniꝰ nature.ex his pʒ rñ:
vñ nõ videtᷣ poſſibile ꝙ ex aliquibꝰ poſſit r̃ſul
tare augmentũ niſi ſint vnita. Ad argumen
ta.ad p̃mum dr̃ vno: ꝙ ipſa forma eſt in potẽ/
tia ad illos gradus.alio: dr̃ ꝙ vnus gradus ẽ
in potentia ad alterũ:quare ſiue ſic ſiue nõ ſic
ex eis poterit fieri vnũ per ſe. Contra vtrunqꝫ
qꝛ nihil eiuſdeʒ rõis ẽ in põ ad aliȏ eiuſdẽ rõiſ
ſʒ tã forma ẽ eiuſdẽ rõis cũ oĩbꝰ ſuis gradibuſ
q̃ꝫ vnꝰ gradus cũ alio.ğ ꝛc̃. Al'r dicitᷣ ꝙ eẽ i põ
ꝯtigit dupl'r.vl' in põ ſubiua vel in põ ꝯiũctia
Nũc ad ꝓpoᵒ vnus gradus nõ eſt in põ ſubie
ctiua ad aliũ:ſʒ in põ ꝯiunctiua:ꝛ iſta ſufficͭ vt
poſſint facere vnũ.Cõtra.qꝛ iſto: gradꝰ vterqꝫ
ẽ in põ ꝛ vterqꝫ i actu:qꝛ non eſt rõ q̃re magl ſit
vnũ i potẽtia ꝯiũctia ad aliũ q̃ꝫ ecõuerſo. q̃re l'
vterqꝫ i actu vl' vterqꝫ i põ. Jõ al'r dr̃ ꝙ argᵒ
ꝓcedit de vnitate ꝯpõnis vbi oʒ ꝯpoᵒ ꝛ ꝯponẽ
tia eẽ alteriꝰ rõis vnũ eẽ in actu ꝛ aliȏ in potẽ
tia:nõ ſic ẽ in ꝓpo: Ad 2ᵒ dr̃ ꝙ diſtinctõ ſpe
cifica ẽ duplex.quedã ſimplex ꝛ q̃dã ẜ qd.exᵒ
p̃mi hõ ꝛ equꝰ.exẽpluʒ ſcdi maſculinuʒ ꝛ femi
ninũ q̃ diſtinguuntᷣ ſpẽ in rõe ſexus ꝛ nõ natu/
re.ſicͭ aliqs hõ ꝛ quodlibʒ idiuiduuʒ vagũ eſt
ſpẽs ẜm qd.ad formã:maior ſi ſit v̾a hoc eſt lo/
quẽdo de ſpẽ ſimpl'r:ſʒ tũc mior eſt falſa ſicͭ pʒ.

Tertium dubium eſt. vtrum iſti gra
dus ſint eiuſdẽ vel alteriꝰ
ꝛ alterius rõis. Rñdeo. vna opio eſt cuiuſdaʒ
doctoris qui ponit ꝙ iſti gradus ſunt alterius
ꝛ alterius rõnis.ita ꝙ ſemꝑ poſterior gradus ẽ
actualior ꝛ ꝑfectõr p̃cedenti.hec aũt opinio ſic
ꝓbatur.gradus intenſus eſt perfectior remiſſo
ſʒ iter gradus eiuſdẽ ꝑfectõis oĩo neuter eſt ꝑ/
fectior alio:qꝛ ꝑfectius in eo ꝙ ꝑfectius ẽ alte/
rius ratõis ab impꝑfectiori.ğ gradus intenſus
ẽ alterius rõnis a remiſſo.ſʒ vltimꝰ gradꝰ ẽ in
tenſior p̃cedenti cũ faciat formã intenſioreʒ.ğ
ꝛc̃. Jtem nulla forma eſt diuiſibilis i ꝑtes eiꝰ
dẽ rõnis niſi mediãte quãtitate. pʒ 5ᵒ meta.q̃ꝫ
tũ ẽ:qȏ eſt diuiſibile in ea q̃ ſibi inſunt quoruʒ
vtrũqꝫ natũ ẽ eſſe hoc aliquid:ſʒ tales gradus
forme non diuiduntᷣ ẜm quãtitatẽ cũ in eadeʒ
ꝑte quãtitatis recipiantᷣ.ğ nõ ſunt eiuſdẽ rõis
Jtẽ nulla forma hñs pl'es gradꝰ eiuſdẽ rõis
determinatᷣ ex ſe ad certũ nũerꝫ ipoꝝ qn ſꝑ poſ
ſit hr̃e pl'es.pʒ de indiuiduis eiuſdẽ ſpẽi.ſʒ q̃li/
bet forma itenſibil' determinatᷣ ad certum nũe
rum graduum cũ ſit deuenire ad terminũ vlti
matum.eſt.n.dare ſuꝑlatiuum gradum. vltra
quẽ non eſt ꝓceſſus.eſt.n.dare albiſſimũ. ꝛ ite/
rum qꝛ oĩum natura ꝯſtantiũ eſt determinata
magnitudo ꝛ ꝑuitas atqꝫ numerus.3ᵒ de aĩa.
Jtem ex duobꝰ gradibus eiudem ꝑfectõis nõ
fit forma intenſior.pʒ de duobus tepidis ex q
bus non fit intenſius calidum.ſi ğ tales gradꝰ
ſunt eiuſdem rõis ſue ꝑfectionis ſequitᷣ ꝙ forᷣ
ꝑ tales gradꝰ nõ poſſit itendi.qȏ eſt falſum.

Sed ꝯ iſtam opinionẽ arguitᷣ p̃mo ſic.nã
ſi gradus poſterior eẽt ꝑfectior p̃ce
denti ſequeretᷣ ꝙ augmẽtũ forme eẽt neceſſa:
i duplo ꝛ nũq̃ꝫ poſſʒ ꝑ medietatẽ augeri.hoc ãt
ẽ ꝯ veritatẽ.ꝓbatᷣ ꝯñа.qꝛ accipio formã.hñteʒ
vnũ gradũ vl' quatuor acq̃rat vnũ gradũ ille
gradus ꝑ te valet tm̃ ſicͭ p̃exñs ꝛ plꝰ.ğ ꝑ ꝯñs ſe
quitᷣ ꝙ augebitᷣ in tm̃ ꝛ plꝰ ꝛ ſic augebr̃ plꝰ q̃ꝫ ꝑ
medietatẽ. Jtẽ ad gradꝰ alteriꝰ rõis ſũt i op/
poſitũ alteriꝰ rõis:ſʒ motꝰ ad gradũ itẽſi vl' re
miſſi ẽ vniꝰ rõis.qꝛ ẽ ad vnũ terminũ ſpecificũ
ğ ꝛc̃. Jtẽ ois gradꝰ alteriꝰ rõis ab alio ꝯſtitu/
it ſpẽm diuerſaʒ ab alio.qȏ pʒ.qꝛ hec ẽ dr̃ia in/
ter gradũ ſpecificũ ꝛ indiuidualẽ.qꝛ gradꝰ ſpe
cificus eſt alterius rõnis.iõ conſtituit formaʒ
alterius rõnis.gradus vero indiuidual'.qꝛ nõ
ẽ alterius rõis.ꝛ iõ non cõſtituit ſpẽʒ alterius
rõnis.ſed gradus intenſus ꝛ remiſſus non cõ/
ſtituunt ſpẽs diuerſas.ğ ꝛc̃.

Ad rationes alteriꝰ opioniſ rñdeo
Ad p̃mam dico ꝙ for
ma intẽſa includit pl'es gradꝰ eiuſdem rõis.ſ.
gradũ p̃cedẽtẽ ꝛ gradũ ſequentẽ.ꝛ ẜm hoc gra/
dus ſequens p̃ciſe acceptuſ. vt diſtinguitᷣ ꝯtra
p̃cedentẽ gradũ nõ eſt ꝑfectior eo nec iꝑfectõr
ſi aũt accipiatᷣ vt includens p̃cedentẽ ꝛ ſil' ſũp
ptus cũ eo ſic ẽ ꝑfectior eo.ſ.remiſſo p̃ciſe acce/
pto. Ad 2ᵒ dico ꝙ ꝑtes eiuſdẽ rõnis ſunt in
duplici dr̃ia.quedam.n.nõ ſũt ꝯpoſſibiles ſil'i
eadẽ ꝑte ſubiecti ꝛ de talibus veruʒ ẽ ꝙ nulla

forma est diuisibilis in plures gradus eiusdez
rõnis nisi mediante quãtitate.quedam võ sũt
ptes eiusdẽ rõnis nate pficere eandẽ ptem sil'
ꝛ tales nõ dstinguunt actu mediante quãtita/
te. Ad 3ᵐ dico ꝙ illa forma intensibilis põt
sumi dupl'r. vno° ẽm se ꝛ respectu agentis pma
rij.alio° respectu agẽtis naturalis vel subiecti
ipam intendentis.p modo ipa est in infinitum
augmentabilis.2° vero mõ non.agens natura
le ipam intendens est finite virtutis ꝛ sic in in/
finitũ nõ põt ipam intendere.ꝛ sic ibi est deue/
nire ad gradum superlatiuum in ꝯpatione ad
agens naturale.in cõparatione aũt ad agẽs p/
mariũ non. Ad auctoritatem Arist.2° de aĩa
dico ꝙ loquit natural'r ꝛ incõparatõe ad agẽs
naturale. Ad 4ᵐ pmo ostendam ꝙ ex duob⁹
talib⁹ fiat intensius.pmum exemplũ est ꝙ ex
duobus ignibus fiat ignis intẽsior pz.2ᵐ quia
duo lumina cõiuncta faciunt lumẽ intensius
pz 3ᵐ.qꝛ duo grauia faciunt grauius:ꝛ per hoc
ad argumentũ de tepido dico ꝙ rõ hui⁹ est.qꝛ
quelibet tepiditas hz subiectũ distinctũ:sed si
tepiditas vni⁹subiecti adderet alteri fieret in
tensior.ꝛ sicut apparet de duob⁹ albis.qꝛ si al/
bedo vnius subiecti adderet alteri fieret albũ
intensius.non aũt si remanerẽt subi distincti.

Quartum dubium est. vtrũ forma
intẽsa ꝛ remissa sint vna
ꝛ eadẽ nũero. Rñ° vna ẽ opio magri Gualteri
burlei tenentis ptem negatiuaz:quã sic pbat.
oĩs motus est a ꝯrio in ꝯrium in hoc 5° sz a for/
ma intensa ad formã remissam ẽ motus ꝛ eꝯ.g
forma intensa ꝛ remissa ꝯriant.sed idez in nũe
ro nõ cõtrariat sibiipi.g forma remissa ꝛ intẽ/
sa nõ sunt eadẽ i numero. Item ipossibile est
ꝙ idẽ in numero bis generet sz p oẽm motum
generat termin⁹ mot⁹.g si albedo intensa ꝛ re/
missa eẽnt eedẽ in nũero cũ albedo remissa ge/
neret p vnũ motũ ꝛ intensa per aliũ idẽ in nu/
mero bis posset generari.sz hoc est ipossible 2°
de generatõe.g ꝛc.ꝙ aũt oĩs mot⁹ sit aggrega/
tiu⁹ termini.pz p ꝯmẽtatorẽ 3° h⁹.mot⁹ nihil
aliud ẽ q̃z generatio ptis post ptem.g ꝛc. Itez
sic se hz vbi ad motũ localẽ.sic se hz q̃litas ad
motũ alteratõis.sed i motu locali mobile in q̊
libet instãti hz aliõ ꝛ aliõ vbi. g in motu altera
tõis alterabile in quolibet istanti hẽbit aliã et
aliã qualitatẽ i nũero ꝛc.mior pbat.qꝛ si i mo/
tu locali mobile in duob⁹instãtib⁹hẽret idẽ vbi
nũero sequeret ꝙ mobile qesceret ẽ vbi.qđ.n.
hz idẽ vbi nũero qđ pus hz se eodez mõ respe/
ctu vbi sicut pus. Itẽ sequeret ꝙ idez nũero
esset sub diuersis spẽbus.hoc est falsuz.g ꝛc.p
batio ꝯñe.accipio albedinez remittat in tali re
missione veniet ad mediũ:sz color medi⁹ disti/
guit specifice ab extremis.in de sensu ꝛ sensato
g ꝛc. Sz ꝯ istaz opinionẽ arguit applicando
quasdã rões p q̃s fuit pbatũ ꝙ gradus pexñs
non corrumpit in aduentu sequentis.pbatur
sic.ꝯstructo subiecto naturali ꝛ corrupto :cõrũ
punt oĩa eius accñtia.pz.qꝛ destructo eo a quo
aliquid dependet destruit ꝛ depẽdẽs:ꝛ destru
cto pori destruitur ꝛ posterius:ꝛ destructo fũ/
damento destruit ꝛ fundatum.ꝛ destructa cã
destruitur effectus.si ergo in augmento quan
titatis tota quãtitas pexistens corrumpatur ne
cessario ẽm hanc viã : vt ibi pz per eius rõnes
cum quantitas sit subiectum imediatum albe
dinis ꝛ mltoꝝ alioꝝ accidentiuz habebo ꝙ qñ
aliquid augmentabit tota eius albedo corrũ/
petur.hoc est ipossibile.quia in instanti in quo
generat illa quantitas noua non potest genera
ri albedo.qꝛ suppono ꝙ nõ sit aliquid dealbãs
quod est impossibile. Confirmatur.quia cor
ruptis omnibus accidentibus naturalib⁹ ali/
cuius subiecti corrumpitur subiectum:sz possi
bile est ꝙ omnia accidentia que sunt in aliquo
subiecto naturali augmentent ꝛ intendantur.
g ꝛc. Item suppono ꝙ sit aliquod calidũ re
mittens frigidum decem graduuz.tunc corru
pto decimo gradu remanet frigidum remissuz
nouem graduum.tunc quero illud frigidũ re/
missum a quo est per se causatum:quia cuilibz
effectui per se rñdet aliquo mõ causa per se.nõ
potest dici ꝙ causet a calido per se: qꝛ nullum
ꝯrium est per se causa cõtrarij.corrumpunt.n.
se et nõ se generãt nisi forte per accñs. vñ Ari.
9.meta.agens natural tm̃ per se valet ad vᵐ
oppoᵐ.calidum.n.ita est per se causa calidi ꝙ
non est causa per se frigidi.non igitur a calido
nec a frigido:qꝛ vel esset a frigido pcedente: vl'
ab aliquo pñti existente vel ab aliquo sequen/
te.non a pmo nec ab vltimo:qꝛ hec nõ sunt qñ
illud calidum est.nec ab aliquo presente. quia
possibile est ꝙ ibi nullum sit.ergo oz ꝙ idez re
maneat i numero remissa aliqua eius iperfecti
one. Ad rõnes.Ad pmam dico ꝙ oĩs motus
est a cõtrario in cõtrarium vel simpl'r vel scđz
quid ꝛ equipollenter.non oportet ergo i omni
motu ꝙ termini sint contrarij simpliciter : sed
bene scđm quid.in motu autem remisso vel in/
tenso est recessus ab vno contrario et accessus
ad aliud ꝛ hoc suffic.bñ aũt est possibile ꝙ idẽ
sibiipi secundum tamen diuersos gradus enti
tatis ꝛ quodam modo perfectionis et secundũ
quid contrarietur. Ad secundum concedo
maiorem.Ad minorem dico ꝙ in motu intensi
uo bene acquiritur nouus gradus. sed non no
ua forma:puta albedo noua. vnde licz ille gra
dus esset separatus per possibile vel impossibi
le dico ꝙ esset albedo in recto.si autem non se/
parat eẽt albedo in obliq̊.nõ ergo oz ꝙ i oi mo
tu saltez q̃ res pficit ꝛ maiorat acqrat simpl'r
nou⁹ teri⁹:sz rõ teriandi possit nouiter acqri.

Ad 3ꝰ dico ꝙ non est sic in motu locali ⁊ i motu alteratõis. qm̃ in motu locali terminꝰ totus simul acquirit̃ ⁊ totus simul deꝑditur: non sic aũt in motu alteratõis. de ip̃o aũt magis videbit̃ in sequentibus: qũo ad ip̃m sit motus ⁊ qd ⁊ acquirit̃ in instanti. Ad 4ꝰ dico ꝙ tm̃ possꝫ remitti ꝙ veniret ad formam mediã distinctã specifice ab extremis. hoc autẽ posito non dico ꝙ esset eadẽ in numero. hoc autẽ non obstante ip̃a poterit tali mõ remitti ꝙ nõ veniret ad formam nisi loquaris cõparatiue.

Hisuisis rñdeo ad rões p̃ncipales. Ad p̃mam auctem ⁊ scd̃az dixerũt aliqui ꝙ intelligit̃ q̃ntũ ad esse specificũ ⁊ quiditatiuũ: qm̃ q̃ntum ad aliud non suscipiũt magis ⁊ minus. bñ autẽ pñt in esse indiuiduali. tenendo aũt ꝙ suscipiant magis ⁊ minꝰ ad eẽ quiditatm̃ ⁊ essentiale. ita ẽt ꝙ quiditas ⁊ essentia intendat̃ sicut exposuimus in articulo p̃ncipali rñdeas sicut intendimus ibi. Ad aliaꝫ aũt auctem Ari. in p̃dicamentis dr̃ vno. ꝙ dicit ꝙ forma non suscipit magis ⁊ minꝰ nisi vt in subõ exñs. qꝛ sicut non hꝫ esse nisi in subõ ita non suscipit magis ⁊ minus nisi in subõ. alr̃ dr̃ ꝙ loquit̃ cum ambiguitate. Ad rões. ad p̃mam dico ꝙ tales gradus sunt extra essentiã forme sic ꝙ non sunt de essentia forme. verũtñ hoc nõ obstante non faciũt vnũ aggregatuꝫ cũ forma qꝛ non sunt alterius generis: ⁊ cuꝫ dicis ꝙ ex quo sunt accñtales pñt separi. vno. dr̃ ꝙ lꝫ quilibꝫ gradus signatus sit accñtalis tã forme specifice q̃ nũerali vage tñ accepti sit̃ d eẽntia formẽ ĩdiuidualis. non aũt specifica: qꝛ for̃ specifica nõ põt eẽ sine indiuiduis. iõ ꝑ ꝯñs forma specifica nõ põt separi a quocunq̃ gradu: nec ẽt indiuiduali. Uñ forma specifica est ideꝫ realr̃ ⁊ idẽtice cum quolibet gradu ⁊ seruat̃ in quolibet gradu. Ad scd̃aꝫ cũ infert̃ ꝙ albedo intensioꝛ erit ꝯpositioꝛ dico ꝙ ibi non est ꝓpꝛia ꝯpositio. ⁊ cũ addit̃ ꝙ forma simplicioꝛ est ꝑfectioꝛ. verũ ẽ de simplicitate opposita ꝓpꝛie ⁊ vẽ ꝯpõni qualis nõ est i ꝓposito. Ad 3ꝰ dico ꝙ plura accñtia eiusdẽ spẽi habẽtia ꝓpꝛie actualitatem ⁊ quoddam eẽ p̃cisum i actu nõ pñt eẽ in eodẽ subõ. verũtñ dũ vnuꝫ sit in potentia reliquũ in actu vel cedant vnitie in vnionem alicuiꝰ vniꝰ forme bñ possunt eẽ talia plura ĩ vno ⁊ eodem subiecto. Ad 4ꝰ cum dr̃ vel sunt finiti vel infiniti. Rñdeo vbi sciendũ ꝙ sicut in cõtinuo quocũq̃ sunt quedam partes eiusdeꝫ ꝓpoꝛtionis ⁊ potentiales ⁊ ifinite. alie võ actuales ⁊ eiusdẽ quãtitatis ⁊ finite: sic ponitur de gradibꝰ in forma. ꝙ. s. sunt ibi quidã gradꝰ potentiales ⁊ illi sunt infiniti in forma. ⁊ ꝼm istos vna forma nõ est intensioꝛ alia cũ in qualibet sint infiniti: ⁊ nõ plures in vna q̃ in alia. Aliȷ vero sunt gradus actuales ⁊ sicut in continuo sunt ille ꝑtes actuales finite ⁊ ꝼm istas vnum ꝯtinuũ est maius ꝗ alio. ita silr̃ isti gradus actuales in forma sunt finiti. ⁊ ꝼm istos gradus vna forma est intensioꝛ alia. Sed est dubitatio qua possibilitate illi dicunt̃ potentiales ⁊ isti actuales cum quelibet pars in suo toto dicat̃ potentialis ⁊ ip̃recisa ⁊ indiuisa a suo toto. Rñdeo dicas mihi partes eiusdem ꝓpoꝛtionis in cõtinuo quare dicunt̃ potentiales ⁊ alie actuales. ⁊ hoc ꝑ Ari. q̃ a contrario in diuersis locis ⁊ ab oĩbus cõiter loquentibꝰ: dicas mihi hoc ⁊ ego dicam tibi illud. ꝓ me g̊ ⁊ ꝑ te satis facio ad illud qd̃ queris ⁊ dico ꝙ iõ dicunt̃ esse in potentia p̃cisionis ⁊ seꝑationis ⁊ iste per oppositũ in actu p̃cisionis ⁊ separationis quia nulla pars ẽ sic p̃cisa nec aliquis gradus. dicam g̊ pꝛimo de ꝑtibus in ꝯtinuo eiusdem ꝓpoꝛtionis. quia iste dicunt̃ potentiales: qꝛ cõtinent̃ a partibꝰ actualibus: puta eiusdẽ quãtitatis. dicunt̃ etiã potentiales: quia ꝼm ip̃as non crescit nec minoratur ꝯtiꝰ. Iste aũt eiusdem quantitatis dicunt̃ actuales: qꝛ ꝼm ip̃os crescit ⁊ minorat̃ ꝯtinuuꝫ ⁊ distinguunt̃ ꝯtinua ꝼm excessum. ⁊ qꝛ distinctio est per ens in actum: ⁊ esse cãm maioꝛitatis videt̃ esse quedam actualitas. iõ tales partes eiusdem quantitatis dicunt̃ actuales. Idẽ posses dicere de gradibus forme. qꝛ viꝫ isti dicuntur actuales: qꝛ forsan continent gradus illos potentiales ⁊ ꝼ ip̃os vna forma est ĩtensioꝛ alia et excedit aliaꝫ. hec aũt oĩa vident̃ notare quãdam actualitatẽ. ⁊ cuꝫ dr̃ ꝙ esset dare infiniꝰ in actu iã fuit dcm̃ ꝙ ista infinitas est ꝼꝫ quid.

Ad 5ꝰ qñ dr̃ ꝙ tales gradus vel sunt diuisibiles vel indiuisibiles. vno. dico ꝙ sunt diuisibiles: ita ꝙ ista diuisio vadit i infinitũ: sicut pꝫ de ꝑtibus ꝯtinui. verũtñ actual̃ nõ diuidit̃ in actualẽ: sꝫ solũ in potentialem. Alr̃ dicit̃ ꝙ isti gradus sunt indiuisibiles ꝼm ꝑfectionẽ: ita ꝙ quilibet gradus ẽ vna simplex ꝑfectio idiuisibil̃. verũtñ sunt diuisibiles tales gradus quodã mõ ꝼ extensionẽ: ita ꝙ nõ est itelligẽdũ qñ aliqua forma ꝼ se totã est ĩtensa equalr̃ ꝙ vnus gradus ẽ in vna ꝑte subiecti ⁊ aliꝰ in alia ꝑte. ⁊ sic de aliȷs: sꝫ quilibꝫ est in qualibꝫ ꝑte. Sed ẽ dubitatio qñ caliꝰ agit i friꝰ illud ĩmissuꝫ ꝑ caliꝰ in frigidũ qũo põt ꝯseruari ibi: nã vel est maioris virtuti q̃ frigidũ remanẽs vel mioris vel equalis. si minoris. g̊ corrũpit̃ ⁊ nõ poterit saluari. si maioris. g̊ erit magis calidũ q̃ frigidum: si equalis. ergo eriteque frigidum ⁊ calidum ⁊ tamen certum est ꝙ potest esse magis frigidum. vt pꝫ ꝑ sensum. Rñdeo ⁊ dico ꝙ est minoris virtutis: ⁊ cuꝫ dicit̃. g̊ corrumpitur. dico ꝙ nisi esset agens extrinsecum ꝯseruans statiꝫ corrumpetur. propter autem extrinsecuꝫ agẽs conseruatur: sicut patet de aqua tepida que cõseruatur in tepiditate ꝓpter pꝛesentiam ignis infrigidatur autem propter absentiam ignis.

Queritur Utrum ad quãtitatem sit motus. ꝛ videtur ꝙ non. oĩs motus est a cõtrario in ꝯ̃rium sed quãtitati nihil est ꝯ̃rium in predicamentl. ergo ꝛc. Item tunc augmentatõ non ẽ possibilis. ergo nec motꝰ ad q̃ntitatem ẽ possibilis ergo nec motus ad quãtitatẽ est possibilis. ꝯña tenet per phm 5º huius. qui ponit ꝙ motus ad quantitatem vel est augmentatõ vel diminutio. probatᷓ antecedens multiplr. pmo sic rõne. qꝛ si augmentatio esset possibilis aut fieret adueniente materia nuda aut adueniente materia cũ quãtitate. non fit aduenĩete materia nuda. qꝛ nunquã ẽ sine quãtitate. nec fit aduenĩete materia cũ quãtitate. qꝛ tunc due quantitates eẽnt in eodem. hoc est falsum. ergo ꝛc. Itez si augmẽtatio esset possibil' tũc fieret alimẽto adueniente. tunc quero de isto alimento vel ꝯuertitᷓ in subãm aliti vel nõ: si nõ: tunc non est augmentatio. qꝛ si cibus ponatᷓ in stomacho meo ego nõ ero maior nec minor. si vo ꝯuertitᷓ in substantiã aliti ꝛ tunc corrumpitᷓ. ꝛ si corrumpitur aliquid aliud generatᷓ. qꝛ corruptio vniꝰ est generatio alteriꝰ: sed generatio non est augmẽtatio. ergo ꝛc. Item si augmentatõ eẽt possibilis. tñc fierꝫ aliqua q̃ntitate aduenĩete. qꝛ illud per qd̃ alitum augetᷓ nõ est sine quãtitate: ꝛ illd̃ qd̃ augetᷓ hꝫ quãtitatez. sed recipiẽs debet denudari a natura recepti. ergo ꝛc. relinquitᷓ ergo ꝙ augmentatio nõ sit possibilis. Item si augmentuz esset possibile hoc esset per rõnem alimenti. sꝫ nõ potest hoc. ergo ꝛc. maior pꝫ. 2º de aĩa: qꝛ alimẽtũ in eo ꝙ quãtũ hꝫ augmẽtare: sꝫ nõ põt. qꝛ illd̃ alimentũ aut reciperetᷓ in pleno aut in vacuo. non in vacuo qꝛ non est dare vacuuz in natura nec in pleno. qꝛ tunc eẽnt duo corpa simul ĩ eodẽ loco: qd̃ est falsum. vt pꝫ 2º de aĩa. Itez si augmentũ esset possibile. tunc aĩal augmentaretᷓ in duplici pte. sed hoc est falsum. ergo ꝛc. falsitas ꝯñtis pꝫ ad sensum. pbatõ ꝯñe. qꝛ quelibꝫ ps aliti augmẽtaretᷓ: sed aliqua ps ẽ ita mĩma que non potest augmentari nisi in duplici pte augmentaretᷓ qꝛ non est dare minus minimo.

Item si sic oporteret dare decisionẽ partiuz in susceptione alimenti. sed hoc ẽ falsum. ergo ꝛc. falsitas ꝯñtis pꝫ. vꝫ ꝙ nõ sit talis decisio partiũ. qꝛ tunc dolor cãretur qñ susciperemus alimẽtum. tñ non causatᷓ. vt pꝫ de se. ꝯña pꝫ. quia alimentũ nõ posset de vna pte ad aliã transire nisi ptes deciderentur cum ptes sint solide. Item si augmentũ esset possibile tunc non differt a generatõe. sed hoc ẽ falsum. ergo ꝛc. falsitas ꝯñtis pꝫ. qꝛ sunt diuerse spẽs motus. sꝫ ꝯña pbatᷓ. qꝛ ibi non eẽt augmentũ nisi ibi esset noua generatio carnis.

Ad oppositum est Ari q̃ntuz ad vtrũqꝫ hoꝝ. ꝛ pmo quantũ ad pmum. in hoc 5º vbi plane determinat ꝙ ad quantitatẽ est motꝰ. q̃ntum vo ad 2m in 2º de aĩa. vbi dicit ꝙ augmentũ ẽ possibile.

Respondeo vbi sciendũ ꝙ phm in 5º huiꝰ. motꝰ ad q̃ntitatẽ est augmentatio vel diminutio. Est ergo pmo videndũ de augmentatione ꝛ de natura eius: vbi pono aliqua dicta. pmum est ꝙ augmentatio est duplex. quedam est ꝓprie dicta. quedaz est large dicta. Augmentatio ꝓprie dicta ẽ qñ alimentum virtute caloris naturalis ꝯuertitᷓ in subãm aliti ꝛ facit vnũ cum eo. vñ ad hoc ꝙ sit augmentatio ꝓprie dicta tria requiruntur. pmo ꝙ fiat aliquo adueniente ꝛ ꝑ hoc differt a rarefactõe. 2º oꝫ ꝙ ex alito ꝛ alimento fiat vnuz ꝛ per hoc differt ab aceruo lapidũ. 3º oꝫ ꝙ q̃libet pars aucti sit aucta. ꝛ per hoc differt a rebꝰ inaĩatis. naz si in igne magis apponeretᷓ de cõbustibilibꝰ dicitᷓ ꝙ ibi est augmentatio. sꝫ tam̃ ibi nõ est augmentatio ꝓprie dcã: qꝛ quelibet pars aucti nõ est aucta. Silr ex pte aliti duo requiruntᷓ. s. ꝙ possit alimentũ ꝯuertere in sui naturã. 2º requiritᷓ ꝙ habeat poros ꝛ venas in quibus tale alimentũ possit recipi ne duo corpora sint in eodem loco. Silr ex parte alimenti alia duo requiruntᷓ. s. ꝙ sit in potentia ad formam aliti. 2º ꝙ cito possit digeri. Sed augmentatio large sumpta est qñ aliquid additur alteri ꝛ nõ ꝯuertitᷓ in naturam ipius nec facit idez numero cũ eo: sicut pꝫ in aceruo lapidum vel in igne qꝛ si in igne apponantᷓ combustibilia nõ est idẽ ignis in numero sed est ibi alius ignis de nouo generatus. ꝛ requiritur etiã in augmentatiõe qd̃ alitur: ꝛ hoc est ipm alitum et quo alitᷓ ꝛ hoc ẽ ipm alimentũ. ꝛ alens et hoc est illud ꝑ qd̃ fit ipm alimentum. 2m dictuz ẽ per quem modũ fit ipm augmentũ. Rñdeo vbi est sciendum ꝙ est vna opinio Auicẽne que dicit ꝙ augmentũ hꝫ fieri per alimentum: ita ꝙ alimentũ illd̃ recipitᷓ pmo in stomacho ꝛ ibi decoquitᷓ ꝛ diuiditur: ita ꝙ pars grossior emittitur extra ꝑ ptem inferiorem ꝛ alia pars subtilis digeritur ꝛ cũ bene ẽ digesta ꝛ decocta in epate: cõuertitᷓ in sanguinem: qd̃ apparet in rubedine epatis: qm̃ epar ẽ rubeum ita ꝙ pars grossior vadit ad vrinam: qm̃ vrina est colamẽtũ sanguinis. sꝫ pars subtilis vadit ad cor. ꝛ iteꝝ ibi digeritur: ita ꝙ ps grossior vadit ad vasa seminaria ꝛ ex illa fit generatio: sꝫ ps magis subtilis ꝑ quasdaz venas ꝓcedentes a corde ad quãlibet ptez extenditᷓ. vñ in qualibet pte corporis sunt quidaz ramusculi venaꝝ per quos tale alimentuz recipitᷓ in qualibet pte animalis. ꝛ sic per illud alimẽtuz augmentũ in aĩali causatᷓ. ꝛ hec bona est opio.

Est tamen alia opinio Auerrois qui dicit ꝙ illud alimentũ bene decoctum ꝛ digestuz ĩ stomacho vadit per quasdam venas ad oẽs ptes corporis ꝛ postea in poris ipius aĩalis recipitᷓ et tñ pori pmo erant pleni quodaz humore hũido

ꝙ mobile fuit actu fundatum in infinitis vbi
⁊ ꝙ īfinita sint actu pertrāsita.ꝯn̄s est falsu et
contra philosophū.3º huius.ergo ⁊c̄. Item si
motus ad vbi esset possibilis sequeretur ꝙ mo
bili veloci exn̄te in principio magnitudinis:et
mobili tardo in signo medietatis spacij ipsis in/
cipientibus simul moueri ꝙ nullaz partez ma
gnitudinis pertransibit mobile tardius anteꝗ̃
attingatur a velociori:tanta potest esse veloci/
tas excedens ex parte velocioris.ꝯn̄s est falsū.
⁊ implicans contradictionem.g̊ ⁊ an̄s.falsitas
ꝯn̄tis patet.Nam illud includit contradictō/
nē ꝙ mobile velox simul incipiat moueri cum
tardo ⁊ ꝙ attingat mobile tardum ꝑ motū āte
ꝗ̃ exeat vbi in quo incipit moueri.ꝯn̄a ꝓbatur
Nam si mobile tardius ī aliquo pertranseat ið
spacio anteꝗ̃ mobile velociꝰ aduenerit ad vbi
a quo mobile tardius incipit moueri illa pars
quantūcunqꝫ modica est aliquota respectu spa
cij intercepti inter mobl'e velocius in principio
motus ⁊ tardius sic ꝙ sit in decupla ꝓportiōe
se habens volo ꝙ mobile velocius excedat ī ve
locitate mobile tardius in vigesima ꝓportione
g̊ in tempore ī quo mobl'e tardius pertransibit
decimam partem spacij intercepti inter termi/
num a quo incipit moueri mobile velociꝰ ⁊ mo
bile tardius.mobile velocius vlterius pertrā
sibit de spacio vltra tardius per nouez partes
spacij equales spacio qð mobile tardius ponit̄
pertransire.ex quo sequit̄ ꝙ mobile tardius n̄
tm̄ potest pertransire de spacio ꝗ̃tum datū an̄
ꝗ̃ mobile velocius deueniat ad vbi a quo mo/
bile tardius incipit mouere. Item arguitur ꝑ
rōnes zenonis quas ponit ph̄s 6º huius.⁊ ac/
cipio soluz duas.Prima est ista ꝙ omne quod
mouet̄ per aliquod spaciū prius ꝑtransit meꝰ
ꝗ̃ attingat finem.sed istð mediū est diuisibl'e ī
duo media equalia.g̊ ꝑus ꝑtransibit medium
illiꝰ medij ꝗ̃ attingat finem.eodē mō ad scðaz
arguā de medio illiꝰ medij in īfinitū cū cōtinu
uz sit diuisibile in īfinituz:sed pertransire infini/
tas magnitudines est īpol'e in actu.g̊ impol'e ē
moueri ad vbi. Scða rō zenonis est hec si mo
tus ad vbi eēt possibilis velocissimū nūꝗ̃ atti/
geret tardissimū.ꝓbatio.pono ꝙ mobile velo/
cius excedat in decuplo mobl'e tardius in velo
citate:cum hoc pono ꝙ velocius siml' incipiat
moueri a p̄ncipio magnitudīs.a.b.c.et mobile
tardius a medio.s.ab ipo.b.tunc arguo sic.āte
ꝗ̃ mobile velociꝰ aduētum sit ad.b.mobile tar
dius aliquid pertransiuit de spacio extra.b.qð
ꝓbo.quia si adhuc mobile tarduz sit in.b.g̊ fu
it in.b.ꝑ totum tempus ꝑ qð mobile velocius
mouebatur de.a.in.b.g̊ in toto illo tp̄e quiesce
bat.⁊ per ꝯn̄s non simul incipiunt moueri.tūc
accipio terminum illum in quo est mobile tar/
dum vel ad quem est motum mobile tardum:
qn̄ mobile velox est in.b.⁊ vocetur iste terminꝰ
.c.tunc sicut prius arguo.anteꝗ̃ mobile velox
aduentū sit ad.c.vel mobile tardum transiuit
aliquid vltra.c.vel nihil.Si nihil.g̊ in toto tē/
pore in quo mobile velox mouebatur.a.b.in.c.
mobile tardum quieuit in.c.⁊ tunc sic non mo/
uebatur:sed suppositum erat ꝙ cōtinue moue
retur.ergo necessario trāsiuit aliquid vltra.c.
tunc sit iste terminus.d.⁊ sic sicut ꝑus arguam
et ꝓcedaz in infinitum.

In oppositum

est Arist. qui po
nit motuz eē ad
vbi ⁊ motū localem eē possibilem.

Respondeo

vbi p̄mittā aliqua p̄
ambula.2º dicam ad
qōnem. Primū p̄abulū ē ꝙ cū ois motus sit
a ꝯ̄rio in ꝯ̄rium ⁊ ad vbi sit motꝰ.ið in vbi ē ali
qualis ꝯ̄rietas nō ꝑ se sꝫ in ꝯꝑatōe ad aliquod
extrinsecum.vnde aliqñ illa distantia accipit̄
in ꝯparatione ad motum grauium ⁊ leuium q̄
rum termini sunt ꝯcauum orbis lune ⁊ centrū
Aliqñ accipit̄ illa cōtrarietas penes appetitū
mouētis.puta vt si aliquis intendat ire ad do
mum vt ibi quiescat illud vbi: vbi quiescit ma
xime distat ab vbi in quo incepit ⁊ hoc dico in
cōparatione ad apetitum mouentis nec al'r in
vbi est motus nec cōtrarietas. 2ᵐ p̄ambulū
est istud:quid est intelligendū per vbi:dico ꝙ
vt cōiter dicit̄ ꝙ vbi est circūscriptio corporis
locati a circūscriptione loci ꝓcedens.ꝑ illaz cir
cunscriptionem possumus intelligere tria.
Unoº ipaz circūscriptionem actiuā loci q̄tenꝰ
intelligit̄ actiue a loco ꝓcedere.Alioº possumꝰ
ītelligere ꝑ ipāz circūscriptiōz vt passiue ē actꝰ
corꝑis circūscripti. 3ºº possumꝰ intelligere ꝑ
istā circūscriptōez qðdā eē relicꝰ in corꝑe a loº
circūdāte:nec vt ē actꝰ effectiue ꝓcedens a loco
nec vt est passio loci.sꝫ vt ē qdā actꝰ īherēs mo
bili capiēs diuersitatē ⁊ distictōez a loco circū
dāte locatū nō tm̄ ꝯsil'r vt ē effectiue ab illo ⁊ vt
sic ē genꝰ. 3ᵐ p̄ambulū est ꝙ terminꝰ motꝰ lo
cal' est duplex.qdā intrisecꝰ q acqrit̄ mobili tā
ꝗ̃ subō.Est alius terminꝰ extrisecꝰ ⁊ ille ē ipse
locꝰ.locꝰ.n.non acqrit̄ mobili nisi sic̄ mensura
extrinseca.locꝰ.n.ē in locāte nō ī locato:tm̄ ipse
motꝰ denoiat̄ a loco.cōiter.n.vocamꝰ istū mo
tū motū localē ⁊ vna cā ē.q2 locꝰ ē nob̄ notior
ꝗ̃ sit vbi.Alia cā ē q2 locꝰ ē vndiqꝫ corꝑi locato
adeq̄tꝰ sic̄ si eēt for̄ sibi īherēs. His visis po
no duas ꝓpōes.p̄ma ē ista ꝙ ipm vbi formal'r
sumptū acqrit̄ ī instāti.ħ ꝓbat̄ sic.illud qð est
aliud et aliud in alio ⁊ in alio instāti ⁊ deꝑdit̄
totuz simul acquiritur in instāti.sed vbi ē hꝰ:
ergo ⁊c̄.minō ꝓbatur per quādam rationez su
perius adductam:quoniaz si mobile in duobꝰ
instantibꝰ est in eodem vbi saltem ꝭm partem.
g̊ ꝭ partem quieuit.vnde Aristo.in 6º huiꝰ po/
nit ꝙ mobile in quolibet instanti est in alio ⁊ ī
alio spatio sibi equali. Ubi sciēdū ꝙ ipꝫ vbi

acquiri in instanti potest intelligi dupl'r. Uno: ꝙ eius acquisitio ⁊ eius via acquisitiua que ē motus sit in instanti. ⁊ hoc est falsum. qꝛ mot⁹ est in tempore. Alio⁹ ꝙ ipꝫ vbi acquirat in instanti hoc est ꝙ acquisitum esse sit in instanti ⁊ isto: ipm vbi acquirit in instāti. vbi sciendū ē ꝙ aliter est ī motu locali. ⁊ aliter ī alijs motib⁹ qm̄ in alijs motib⁹ termin⁹ acquirit ꝗ̄tum ad suum eē formale ptibil'r: qm̄ terminus habꝫ p tem ⁊ ptem: licet acquisitum esse cuiuslibet ptl sit in instanti. Jn motu aūt locali lꝫ termin⁹ extrinsecus acquirat partibiliter. s. locus. tamen terminus intrinsecus motus localis. s. ipꝫ vbi cū non sit nisi respectus quidam extrinsec⁹ adueniens causatus a loci circūscriptione actiua ideo variatur ad variationem ipius loci. cum igitur mob'le in quolibet instanti sit in alio ⁊ in alio loco sic ꝙ non sit dare instans in quo mobile nec aliqua pars mobilis sit in eodem loco sicut prius: aliter quiesceret in tēpore itermedio ideo sequitur ꝙ sicut in quolibet instanti loc⁹ est alius ⁊ alius ita in quolibet instanti sit aliud ⁊ aliud vbi. ꝓbo igit̄ ꝙ acquisitio ipius vbi et eius via acquisitiua. puta motus est in tēpore: lꝫ acquisitū esse ipius sit in instanti. hoc non obstante potest esse terminus motus. Sed est dubitatio qm̄ nō videtur differre motus a mutatione: qm̄ per te terminus motus acquiritur ī instanti licet ei⁹ via sit in tēpore. idem ego dicā de generatione. qm̄ eius via acquisitiua forme sub͠alis in tēpore. eius autem introductio ⁊ acquisitum esse in instanti. Dicit̄ ꝙ quantū ad h non est differentia sed quantū ad hoc. quia motus est a subiecto in subm̄. Mutatio autē est a non subiecto in subiectum vt generatio: vel a subiecto in non subiectum vt corruptio. vel ēt potest attendi dr̄ia ꝗ̄tum ad aliquos termios motus: qm̄ in motu terminus acquiritur partibiliter. de forma aūt sub͠ali non sic est saltem semp: sed in omni motu hoc est semp: vel quantū ad aliquē terminū extrinsecum qđ dico propter motū localē cuius terminus extrinsec⁹ est locus q acqrit̄ ptibil'r: lꝫ ei⁹ terminus intrinsecus: s. ipm vbi acquirat nō sic ptibil'r. Jn alijs āt motib⁹ quilibet termin⁹ acqrit̄ ptibil'r. ē ēt dr̄a qm̄ in mutatōe: puta qn̄ forma sub͠alis dꝫ gn̄ari vl' corrūpi: requirit̄ alteratio ꝑcedēs. nō sic aūt oꝫ eē in q̄libꝫ motu: lꝫ aliqn̄ ɔtigat ī quibusdā. Secūda ꝓpō est ista ꝙ ipe loc⁹ vl' terminus extrinsecus mot⁹ local': qđ idē est: acqrit̄ partibil'r. hoc ꝓbat̄. oē qđ hꝫ ptem ⁊ pteꝫ acquiritur partibiliter. pꝫ. quoniā non potest acquiri aliquid nisi sicut est: sed loc⁹ hꝫ ptem et ptem. pꝫ. est. n. vltima superficies corporis cōtinentis. superficies autem cū sit quantitas diuisibilis est simul ter. locus etiam est quātitas

Hec etiaꝫ ꝓpositio patꝫ ad sensum. videm⁹ enī ꝙ si aliqđ mob'le moueatur ad aliquē locū ꝙ pmo vna pars est ī vna parte spatij ⁊ postea ī alia. ergo ⁊c̄. Sed est dubitatio contra hoc. quoniam suppono ꝙ aliquod corpus planum descendat ad aliquē locum. videm⁹. n. sensibiliter ꝙ locus vltimatus est totus simul acquisitus. sic ꝙ vna pars huius mobilis non est prius in vna parte loci ꝗ̄ in alia ⁊ si rota descenderet ⁊ caderet deorsuꝫ vides ꝙ vtraꝗ̄ pars siml' est in loco ad quem mouetur tota rota. Dicitur ꝙ aliter est de motu qui est ante ⁊ retro. puta si aliquod mobile moueretur de plano supra istā paginam. aliter in motu qui est deorsum in sursum vel econtra: quoniam in pmo motu qui ē ab ante in retro primo vna pars mobilis est in vna parte loci ꝗ̄ in alia: nec ꝗ̄ alia pars: vt pꝫ ad sensum. Jn alio autem motu licet quantum ad spacium intermedium sit quedam partibilitas. vt si lapis descendat apparet quomodo lapis pmo est in vna parte aeris postea in alia ⁊ sic successiue. verūtamen quantum ad locuꝫ vltimatum in quo quiescit. puta in terra non ē illa acquisitio sic partibil'r. licet bene via acquisitiua huius termini sit partibiliter. Sed est dubitatio circa dicta. vtrum per aliquaꝫ potētiam corpore manente in loco corpus possit eē sine vbi. Et videtur ꝙ non. quia positis extremis alicuius respectus ipis etiam applicatis: qđ dico ꝓpter respectum extrinsecum aduenientem necessario ponitur ipse respectus. sꝫ vbi est quidam respectus inter locant̄ ⁊ locatuꝫ extrinsecus adueniens vt alibi est ostensuꝫ. g̊ applicatis loco ⁊ locato sequitur necessario ipsuꝫ vbi. Jtem agente naturali approximato passo disposito necessario agit. 9. metha. sed locus est quoddam ens naturale cui debetur agere. vel actiue necessario circūscribere. g̊ approximato sibi circūscriptibili qđ est receptibile ⁊ passiuum respectu circūscriptionis actiue. puta ipsum locatum necessario sequitur ꝙ ipse locus causet istam circūscriptionem in ipso locato: sꝫ ipa circūscriptio passiua nihil aliud est ꝗ̄ ipsuꝫ vbi. ergo ⁊c̄. Ad oppo⁹ quoniam sicut deus conseruabat illos tres pueros. s. Sidrac Misac ⁊ Abdenago ꝙ in igne exn̄tes non comburerentur. ita ꝙ fuit precisum agens naturale approximatuꝫ passo dispoito a sua actione: ita potest circūscribere istam actiuitatem loci ī locatum ꝙ locus non causabit istud vbi in locato. Respondeo vbi pono duas ꝓpositiones

Prima est ista ꝙ secundum viam nature non est possibile ꝙ locato existente in loco ipꝫ non habeat vbi in loco. patet per rationem iaꝫ factam: quoniam agens naturale approximatum passo disposito secundum viam nature nō potest non agere. Secunda propositio ē ista ꝙ per potentiam dei est hoc optime possibile. probatur. omne absolutum prius natura alio distictū eēntial'r ab ipo pōt p aliꝗ̄ pōꝫ separi.

accipit esse ad ꝓductionē passiuā qua ꝓducit
sua causa:qm̄ tunc cessaret oīs actio cause scđe
ğ ad hoc ꝙ aliquid ꝓducat̄ ꝑ actōem alterius
termini non sufficit ꝙ includat̄ virtualr̄ in eo.
Silr̄ creatura includit̄ virtualr̄ in verbo:ꝛ tñ
creatura non accipit eē per ꝓductōem verbi di
uini sed ꝑ ꝓductōem ꝓpriaꝫ:qm̄ aliter fuisset
ꝓducta ab eterno.Similr̄ verbum manet vir
tualr̄ in patre ꝛ tñ verbum accipit esse ꝑ produ
ctōnem ꝓpriam per quā non accipit essepater.
ergo ad hoc ꝙ terminus scđarius accipiat esse
per actionem p̄mi termini non sufficit ꝙ inclu
dat̄ in ip̄o virtualiter. Item ad p̄ncipale oē
quod accipit esse de nouo accipit esse per actio/
nem ī mediate determinatam ad ip̄am:qm̄ per
actionem terminatā solūꝫ mediāte non accipit
esse nisi solum mediāte.sed res cuiuslibet p̄di/
camenti accipit esse de nouo.ğ per actionem ī/
mediate terminatā ad ip̄am.sꝫ actio īmediate
terminata ad vnum predicamētum non potest
īmediate terminari ad aliud.qm̄ eadem actio
limitata non potest terminari īmediate ad ter
minos realr̄ diuersos.ğ oportet ꝙ terminus se
cūdarius actionis distinctus realr̄ a p̄mo ter/
mino illius actionis non accipiat esse īmedia/
te per actionem p̄mi termini:sed ꝑ ꝓpriaꝫ actō
nem. Item hoc ꝓbo spāliter de relatione sic
Si relatio acciperet esse aut hoc esset per actio
nē absolutam aut hoc eēt ꝑ actōeꝫ fūdamenti
aut per actōem termini nō ꝑ actionē termi:tū
qm̄ actio que non attingit subm̄ alicui⁹ forme
non attingit illā formā sꝫ actio termini cum sit
subiue in ip̄o termino nō attingit subm̄ rl̄onis
oppoite.ğ nō attinget rl̄onem oppositam.tū ēt
qm̄ actō cuiuscūqꝫ agentis limitati ꝯcernit cer
tā distantiā agentis ad effectū cū nō possit age
re distās in infi⁹.sꝫ vnū correlatm̄ nō ꝯcernit
certā distātiā alteri⁹ correlati.ğ nō accipiet eē
ꝑ ꝓductōem ip̄i⁹.nec ꝑ ꝓductōem fundamti.
Tum p̄ qm̄ rl̄o accipit esse de nouo p⁹ gñatōeꝫ
fundamēti.Tum ēt quoniā forme ꝯtrarie nō
accipiunt eē per eandē actionem numero.sed
idem fundamentū refert̄ ad diuersos termios
ꝯrīs respectibus sicut eadem quātitas que ē
maior respectu vni⁹ ꝛ minor respectu alterius
ğ sunt duo respectus ꝯrīj.ergo relatio non ac/
cipit esse īmediate per actiōem fundamēti nec
termini:sed per ꝓpriam actionem. Secunda
cōclusio est ista ꝙ nihil est per se terminus mu
tationis nisi tm̄ subā.quantitas ꝛ qualitas.et
vbi.ꝛ hoc loquendo đ mutatōe naturali. Hec
aūt cōclusio sic ꝓbatur illud qđ positis extre/
mis ponit̄ in eodem instanti cum eis non acci/
pit esse per se per mutationē.sed solum per ac/
cidens.probatur.quia omnis mutatio est đ op
posito in oppositum:sed extrema alicuius for/
me non possunt transire in eodem instanti đ op
posito in oppositum:qm̄ tunc simul essent sub
vtroqꝫ oppoitoꝝ.ğ qñ quid accipit esse in eodē
instanti cuꝫ extremis distinctis ab eis nō est ꝑ
se ꝛ ꝓprie termin⁹ mutationis:sꝫ rl̄o de genere
rl̄onis ponit̄ in eodem instanti in quo ponunt̄
ambo extrema.ğ ꝛc. Confirmatur.qm̄ illud
qđ non habet ꝓprium oppo⁹ non habet ꝓpriā
mutationem cū omnis mutatio sit de oppoito
in oppositum.sꝫ illud qđ ponit̄ alio poito ꝛ tol
lit̄ alio sublato non hꝫ ꝓpriū oppo⁹ in illo sub
iecto:quoniā tunc idē subiectū in eodem instā/
ti esset sub vtroqꝫ oppositoꝝ:sed relatio ponit̄
posito extremo vtroqꝫ.ğ non ē per se terminus
alicui⁹ mutatōis:sꝫ tantū per accidens.idē po
test itelligi đ quacūqꝫ alia forma.Sꝫ ꝯ predcā
arguit̄ p̄mo sic cōtra p̄mam ꝯclusionē.quicqd
est per se termin⁹ actionis refert̄ ꝑ se ad agens
sicut ꝓductuꝫ ad ꝓducens:sꝫ relatio non refer
tur ad cām ꝑ modū producti ad ꝓducens:quo
niam tunc relatio esset subiectum alteri⁹ rela/
tionis per q̄ꝫ referret̄ ad ꝓducens ꝛ illa esset
subiectum alterius rōnis.ꝛ sic esset abire in in
finitum:quod est incōueniens. Contra scđam
ꝯclusionem arguit̄ sic.oīs actio noua est muta
tio:qm̄ mutari est aliter se habere nunc q̄ꝫ p̄us
sꝫ relatio potest acquiri de nouo non acquisito
fundamento de nouo.sed solum acquisito ter/
mino de nouo.ğ talis acquisitio noue relatōis
erit noua mutatio.qꝛ noua actō est noua muta
tio.ğ ad relatōem est per se mutatio noua alia
a mutatione fundamēti. Itē generatio scđꝫ
quid est mutatio scđ qd:sic̄ generatio simplr̄ est
mutatio simplr̄.sꝫ oē illđ qđ ꝑ se ē termin⁹ acti
onis est ꝑ se termin⁹ gñatōis ꝛ gñatio scđ qd ter/
minat̄ ad aliqđ p̄dicamtuꝫ:qm̄ ad qđlibet p̄di
camētū ꝑ se est actio.ğ ad quodlibꝫ p̄dicamētū
ē ꝑ se mutatio ꝛ nō tm̄ ꝑ accñs. Rñdeo ad p̄
mū dico ꝙ duplex ē relatio quedā effectus ad
cām siue ꝓducti ad ꝓducēs ꝛ ista ꝓprie non re
fert̄ ad ꝓducēs:sꝫ est rō referēde ꝓductū ad ꝓ/
ducens.Quedā vero ē relatio altera ab illa sic̄
ē rl̄o similitudinis ꝛ equalitatis.ꝛ sic de mľtis
alijs.ꝛ ista nō refert̄ ad ꝓducēs nisi mediāte p̄
ma rl̄oe ꝛ talr̄ rl̄o ē subm̄ p̄me rl̄onis:ꝛ refertur
per illam ꝛ in p̄ma relatione est status:ꝛ sic nō
sequitur ꝓcessus in infinitum.ꝛ sic concedo ꝙ
relatio vnius rl̄onis fundatur super relationē
alterius relationis.ꝛ sic non sequitur ꝓcessus
in infinitum sicut nec sequitur in alijs acciden
tibus.Cuꝫ ergo dicitur.omnis forma que ꝑ se
ē termin⁹ actōis vel refert̄ ad agens denoīati
ue sicut subm̄ rl̄onis vel refert̄ ad agens essen/
tialiter ꝛ quiditatiue sicut ista relatio ꝓducti
ad ꝓducens refertur ad ꝓducens essentialiter
ꝛ quiditatiue:non autem fundamentaliter et
denoīatiue.sꝫ alie rl̄oes ab ista referūt̄ ad agēs
materialr̄ ꝛ denoīatiue:ñ tm̄ eēntialr̄ ꝛ qditatie.
vbicūqꝫ āt est subiectū aliquod tale denoīatie
ꝓpter aliquod quod est tale essentialiter ē sta/

tus in illo qđ est tale essentialiter. Ad aliđ di
co ꝙ eo modo quo est actō noua eo modo ē mu
tatio noua. si per se per se. si per actus per actus
acquisitio relationis noua si est noua acquisitō
est fundamenti siue ꝓpter acquisitionez termi
ni nouam est noua non per se sed per accidens.
ideo est mutatio per accidens propter mutatō
nem termini oppositi: quoniam si terminus fu
isset coeuus fūdamēto relatio eēt coeua vtriqȝ.
ꝙ autem non sit coeua vtriqȝ. hoc est per accn̄s
quoniam ipsa extrema non sunt coeua adinui-
cez: ⁊ sic ab alio habet aliud ꝙ sit termin⁹ acti
onis: ⁊ ab alio ꝙ sit terminus noue actionis. q̊
niam ꝙ sit terminus actionis distincte: hoc ha
bet quoniam est ens distinctuz. ꝙ autez sit ter
minus noue actionis. hoc habet ex extrinseco:
quoniaz aliqua causa sua est noua ⁊ ita ꝙ rela-
tio sit noua hoc non habet per se ex natura sua
quoniam tunc esset per se terminus mutatōis.
sed hoc non habȝ ex alia causa noua. ideo ē ter-
minus mutationis per accidens tantum. Ad
aliud dico ꝙ generatio sȝ quid potest sumi du
pliciter, vel inquantum mutatio ⁊ sic est soluz
in quatuor predicamentis per se licet in quoli-
bet alio sit per accidens. vel solum vt simplr ē
productio rei vt distinguit̄ contra mutationez
rei ꝓprie dictaz. ⁊ sic concedo ꝙ est per se ī quo
libet p̄dicamento excepto p̄dicamento actōis.

His visis rn̄deo ad rōes p̄ncipales. Ad
p̄mam ꝯcedo maiorē. Ad minorē di
co ꝙ relatio per se non suscipit magl ⁊ min⁹: sed
hoc est p accn̄s ⁊ per aliud. puta per intensionē
fundamenti sicut arguebat̄. Aliquando etiam
remittit̄ ad remissionē fundamenti. vtputa ꝙ
duo sint equaliter albi intendat̄ albo in vno ec
ce ꝙ facti sunt minus siles. potest etiā intendi
vel remitti ad intensionē vel remissionem alte
rius extremi. Ad z⁹ rn̄deo vbi pono talez ꝓ
positionez ꝙ fundamentuz cui noviter aduēit
relatio necessario mutat̄ in aduentu rl̄onis. et
qn̄ adducitur ab Aristo. ꝙ sine mutatione fun
damenti ip̄m fundamentum factum est sil̄e al
teri. dico ꝙ mutari est dupliciter. Uno: ad se.
alio modo ad alteruz. p̄mo: est in absolutl. z°:
in respectiuis. et p̄mo mō intendit Arist. ꝙ s̄m
relationē nō ē mutatio in subō vl̄ fūdamēto ⁊c̄.

Queritur utrū vbi sit per se termin⁹
motus localis. Et videt̄ ꝙ non: quoni
az non suscipit magis nec minus per auctorez
sex p̄ncipiorū. nec est in ip̄o contrarietas: quo
niam ab vno vbi ad aliud non est maxima di-
stantia saltem inter quecunqȝ. ergo ⁊c̄. Item lo
cus est per se terminus motus localis. ergo nō
vbi. ꝯn̄a patet. quoniam vnus motus genere ē
ad vnum terminum genere. 5° huius. modo lo
cus ⁊ vbi differunt genere. probat̄ antecedēs.
quoniam motus capit denominationem a ter-
mino. 5° huius. motus autem localis dicitur a
loco. tum etiaz quia differentie motus localis
sunt dr̄ie loci. puta sursum ⁊ deorsum. ergo ⁊c̄.
Itez nulla forma acquisita impartibiliter ⁊
indiuisibiliter est per se terminus motus. pȝ.
quoniā motus ē acq̄sitio partl post partē. sexto
huius ad idiuisibile nō ē motus sed ubi acq̄rit̄
īpartibiliter ⁊ totū simul ⁊ similitr dep̄ditur to
tum simul. ꝓbatur. quia illud deperdit̄ totum
simul qđ scdȝ se totū inest ī mobili in vno instā
ti ⁊ nunqȝ postea est īmobili: nec scdm se totum
nec scdm aliquā p̄tem eius. sed vbi ē hi⁹. ꝓbat̄
in motu locali vl̄ mobile ī vno istanti habȝ ali
quod vbi ⁊ nūqȝ postea hēbit aliquā p̄tem ipi⁹
vbi vel non. Si dicatur ꝙ non habetur ꝓposi-
tum: qm̄ videlicet vbi deperdit̄ totum simul ⁊
ꝓ ꝯn̄s acquirit̄ totum simul. Et si dicat̄ ꝙ sic
ista pars ipius vbi quā dicl ꝙ hȝ mobile ī alio
instanti aut erit in eadez parte mobilis in qua
p̄mo erat vel in alia. Si dicat̄ ꝙ sit in eadem
tunc illa pars quiescit: quoniam habȝ cōtinue
idē vbi ⁊ tunc totum mouebit̄ localiter parte
quiescente. qđ est impossibile. ergo ⁊c̄. Si di-
catur ꝙ sit in alia parte qȝ p̄us esset. tūc migra
bit de p̄te in partem ⁊ de subiecto in subiectuz
qđ est ipol̄e. q: accn̄s nō trāsit de subō ī subm̄.
Confirmatur. quoniaz si aliquid moueatur
ab vno vbi in aliud quero an maneat primum
vbi aut non. Si maneat in quiete ⁊ mobile re-
cedit migrabit de subiecto in subiectuz. Si nō
maneat vl̄ ergo corrūpitur vel defert̄ cum mo-
bili. Non p̄mum vt videt̄ quoniaz ex quo cau
satur ex circūscriptione loci ⁊ locus manȝ imo
biliter. videtur ergo ꝙ vbi manebit. Si dfe-
ratur cum mobili tunc ad illud vbi non est mo
tus. quia motus est respectus non habiti. vbi
autem in principio habetur. Item vbi est cir
cunscriptio corporis locantis ⁊c̄. sed circūscrip
tio ista consistit in indiuisibili: ita ꝙ quocunqȝ
addito vel variato variat̄ ista circūscriptio. g̊
indiuisibiliter acquiritur. non g̊ per motuz.
Item si ad vbi esset motus ille motus esset ī tē
pore. sed in quolibet tempore sūt ifinita istātia
in actu ⁊ in quolibet instanti ē mobile motū in
aliquo sibi adequato ī actu. ex quo sequit̄ ꝙ si
motus ad vbi eēt possibilis ꝙ ifinita vbi ī actu
essentiā p̄transita: sed ifinita eē actu p̄fecte per
trāsita iplicat ꝯdictionem. g̊ illud ex quo sequi
tur. s. motū esse ad vbi. Dicendū ꝙ instans ī
omni tempore est in potentia solum. ⁊ eodē mō
mutatū esse ī motu. ꝓpter qđ dicitur ꝙ mobl̄e
dum continue mouet̄ non est in vbi nisi in po-
tentia. Contra qđlȝ instans in tempore est in
actu actualitate p̄ntialitatis vt distiguit̄ ꝯ p̄te
ritū ⁊ futurū: lȝ n̄ hēant actū sep̄atū. sed ī q̊libȝ
instāti temporis mensurantl motum alicuius
ad vbi mobile est actu actualitate p̄ntie in vbi
signato. ergo si motus ad vbi eēt possis sequitur

et adueniente illo alimento quod est corpus so lidum iste humor humidus melinconicus vel quidam alter extra partem illaz emittitur per poros ꝛ inde de illo vel generant̄ vermes vt pi li vel alie superfluitates: vel etiam talis hūor adueniente alimento condēpsatur et in partez aliaz cedit vel corrumpitur. et sic pars illa gros satur in qua recipitur alimentuz et extenditur et sic augmentum in animalibus causatur. et hec opinio est quasi eadem cum opinione Aui/ cenne. Sed contra istam opiniōes arguit cō/ mentator et dicit ꝙ si per poros tale alimentū causaret augmentum. tunc totum corpus essz porosum siue quelibet pars. sed hoc est falsum. ergo videtur ꝙ hec opinio non sit vera. Soluit ipse cōmentator et dicit ꝙ aliquid potest eē po rosum dupliciter. Uno modo vel in actu vel i potentia. ꝛ dicit ꝙ licet totum corpus non sit i actu porosum. tamen in potentia totuz corpus ꝛ quelibet pars eius est porosa.

Hoc premisso videndū est quo modo ad quanti tatem sit motus. vbi sunt aliqua intelligenda. Primo ꝙ quantitas potest sumi dupl'r. Uno modo p se ꝛ absolute vt abstrahit ab omni po/ steriori. puta ab omni qualitate sensibili. ꝛ per ꝯsequens a substantia sensibili inquantuz sen/ sibilis est. Alio modo inquantuz concernit sub stantiam naturalez et ē terminus corporis na/ turalis. p̄mo modo pertinet ad consideratōnē mathematici: ꝛ vt sic abstrahit a motu et a ma teria sensibili: ꝛ vt sic in ea non est ꝯtrarietas. i quantitate etiam continua non est minimum: nec in quantitate discreta maximuz. Secūdo modo in quantitate est contrarietas. vnde in vnoquoqꝫ composito naturali ex materia ꝛ for ma substantiali transmutabili est ponere ma/ ximum ꝛ minimum ꝛ mediuz habens latitudi nem ꝭm quā ab vno in alterum potest fieri mo tus: ꝛ ille motus ꝓprie est ad quantitatem. 2ᵒ est intelligendum ꝙ ad quantitatez simpli/ citer non est motus per se: ita ꝙ motus precise terminetur ad quantitatem cuz in omni motu supponatur quantitas: quoniaz omne quod ē mobile est diuisibile: sed in motu ad quātitatē .s. ad augmentationez vel diminutionez mot⁹ ꝛ transmutatio attenditur penes quantitatez ꝛ terminatur ad quantitatem: ꝭm tamen aliū ꝛ alium gradum perfectionis illius generi. vñ vel est a quantitatē perfecta ad minus perfe/ ctam. vel econuerso. sicut qñ ex minus albo fit magis album est motus ꝭm albedinem. ꝛ tam̄ albedo manet in p̄ncipio medio ꝛ fine. Ex p̄di/ ctis pono istam ꝓpositionem ꝙ ad quantitatē per se est motus. ꝓbatur. alicui potest addi pti aliter ꝛ successiue noua quantitas ipsum noui ter extendens ꝛ successiue. ergo motus ad quā titatez est possibilis. ꝯñā patet. quia hoc non ē nisi ꝭz quantitatē. antecedens patet ad sensuz

His visis rñdeo ad rationes p̄ncipa les. Ad p̄mam dico ꝙ licz in quantitate absolute sumpta vt prescindit a qualitate sensibili non sit cōtrarietas: tamē vt determinat sibi materiaz sensibilem hz quodā mō cōtrarietatem: licet hec non sit ꝓprie cōtra rietas. Intelligendū etiā ꝙ quantitas suscipit magis ꝛ minus saltem extensiue ꝛ sufficit ad h ꝙ sit terminus mot⁹. Ad 2ᵐ nego añs. Ad p̄ mā ꝓbationē dico ꝙ augmētatio fit aduenien te materia cum q̄titate: ꝛ cū dr̄ ꝙ due quanti tates essent simul. dico ꝙ nō. q2 vna iuxta poni tur alteri. vbi tñ sciendū ꝙ in augmentatione anteꝗ fiat augmentū corrumpit̄ forma alimē ti ꝛ postea materia exñs cum suis dimensioni bus indeterminati fit sub forma aliti et postea fit extensio quedam ꝛ maioratio quedam i ali/ mento. vnde non fit maioratio ratōne materie sensibilis absolute cum sit indiuisibilis: ſz rō quantitatis p̄exñtis ꝛ forme p̄exñtis ꝛ virtute agētis ꝛ illi⁹ qō est causa alendi. ꝛ virtute illi⁹ ēt qō est causa cōuertendi alimentum in rē ali tam. Ad scōam ꝓbatōem dico ꝙ fit veniēte alimento: ꝛ corrumpitur forma alimenti: qñ di cit̄ ꝙ tūc nō esset augmentatio ſz generatio di co ꝙ ista bñ stant ꝙ fiet corruptio forme alimē ti. ꝛ ex ꝯñti ꝙ fiat augmentatio rei alite ꝛ gene ratio noue partis corporis. Ad 3ᵐ dico ꝙ nō debet denudari recipiens a natura recepti qūo cunqꝫ ꝛ qualitercūqꝫ. vnde in hac rōne non vi deo magnaz efficaciaz nec si negaret̄ daret mł tum. Ad 4ᵐ nego minorem. ꝛ cum ꝓbat̄. q2 aut recipit̄ in pleno aut in vacuo. dico ꝙ in ple no. s. in poris qui sunt satis pleni quodam hu/ more humido. ꝛ cuz dicis ꝙ duo corpora ꝛc. di co ꝙ non: quia iste humor adueniente alimēto condensat̄ vel corrumpitur vel in partem ꝓxi mam tendit: ꝛ vnum fit cum ipsa. Ad 5ᵐ di/ co vbi sciendum est ꝙ duplices sunt p̄tes. quo niam quedam sunt partes corporis que diffe/ runt spē sicut manus a pede ꝛ a capite. ꝛ sic de alijs. Alie sunt que differunt numero solum vt vna pars carnis ab alia p̄te carnis. Per hoc ad formam cum dicit̄ ꝙ animal in duplo aug/ mentaret̄. dico ꝙ verum est si quelibz eius ps in specie: sed non in nūero. Ad 6ᵐ dico ꝙ nō est dare talē decisionē p̄tiū. qm̄ nō trāsit alimē tū p p̄tes ſz per venas mittit̄ ad oēs p̄tes cor poris ꝛ recipit̄ in poris sicut visuz est. Ad 7ᵐ dico cum dicit̄ ꝙ augmentuz non differet a ge neratione dicit̄ ꝙ duplex est generatio. quedā simplex vt quando generatur totuz animal vł pars p̄ncipalis. Alia est generatio ꝭm quid vt quando generat̄ aliqua minima pars carnis. ideo augmentum non differt a generatione ꝭz quid: ſz hñ differunt a generatione simpliciter ꝛ sic terminatur questio.

Queritur vtrum relatō sit p se terminus motus. Et videt̃ ꝙ sic. illud qd̄ p se suscipit magis ⁊ minus ē p se terminꝰ motꝰ: sȝ rl̃o est huiꝰ. g̊ ⁊c̃. ꝓbat̃ maior. quoniam suscipere magis ⁊ minꝰ hoc non est nisi intendi ⁊ remitti. hec autē sūt quidam motus. ꝓbatur minor. quoniā suppono ꝙ duo sint siles in albedine. vnus tñ sit albior alio. suppono igitur ꝙ remittat̃ talis albedo ī albiore ex hoc sequitur ꝙ fiat silior q̃ꝫ p̄us fuerit alteri. ⁊ per ꝯñs similitudo intendit̃ per se. quia non ītendit̃ ad intensionem fundamenti cum fundamētum remittat̃. g̊ ista intensio ē per se in similitudine. g̊ ⁊c̃. Item ratio phi p quam ꝓbat ꝙ ad rl̃onem non sit motus ē ista. quoniam impossibile est ꝙ aliquid alicuius generis ad qd̄ est motus reperiatur in aliquo de nouo sine eius mutatione. nam nulla mutatione facta in me factus sum alteri similis. Ex ista ratione formo mihi vnam rōnem ad oppositū oīs res adueniēs alicui nouiter qd̄ transmutatur in aduentu huius est per se terminus motꝰ. hoc pȝ per oppoꝫ ad istam rōnem phi. sed relatione adueniente fundamēto fundamētum p se transmutat̃. g̊ ⁊c̃. probat̃ minor. omne illud qd̄ se habet nunc aliter q̃ꝫ p̄us necessario transmutat̃. pȝ. 6º huius. sed fundamentum aduēiente rl̃one se habet nunc aliter q̃ꝫ p̄us: quoniā p̄us ego non erā tibi silis: mō sum silis. g̊ ⁊c̃.

Ad oppositum est Arist. ⁊ ratio sua iā adducta ē

Respondeo vbi sic ꝓcedā. p̄mittam p̄ vnum p̄ambulum. 2º ponam aliquas cōcl̃ones ex qbꝰ patebit ꝓpositum. Primum p̄ambulū est istud ꝙ dr̃ā est inter actionē ⁊ mutationē ⁊ ēt motū quoniā mutatio ⁊ motus continēt duos terminos. s. a quo ⁊ ad quem. quia omnis mutatio ē ab opposito in oppositum: quoniā omnis mutatio est a quodam in quoddā in hoc q̄nto: vel a subō in subiectum sicut motus. vel a nō subiecto in subiectum sicut gñatio. vel ē ex subō ī non subiectum sicut corruptio. actio aūt per se non ꝯtinet nisi tantū terminū ad quem. nō terminū a quo nisi per accñs inquantū cōcurrit cum mutatōe que ꝯcernit duos terminos. qd̄ aūt est per se potest absolui ab eo qd̄ est per accidens. ⁊ sic pōt actio reperiri sine mutatōne ⁊ motu. vñ ſm Aug. 6. de trini. c. i. splendor ignis q gignit̃ ab igne atq̧ diffundit̃ eēt coeternꝰ vel coeuꝰ igni. si ignis esset eternꝰ. si g̊ sic eēt splendor ignis eēt p se terminꝰ actiōis ignis ab eterno ⁊ tñ nō esset terminꝰ mutatiōis: nec p se: nec p accñs: qm̄ non transiuisset de non eē ad eē. aliter cōtradictiones simul sibi ineēnt nisi verificet̃ ꝓ diuersis signis nature: sicut quidam doctor verificat. qd̄ tñ fuit in p̄cedētibus īprobatum. similr̃ est aliud exemplū Aug. io. de trini. c. 3i. si pes esset ab eterno in puluere semp eius eēt vestigium: qd̄ quidem est causatū a pede. si igit̃ sic esset vestigiū esset per se terminꝰ actionis et nō esset p se terminꝰ mutatōis: nec p accidens: qm̄ cū mutatio fit de opposito ī oppoꝫ tunc puluis eēt simul sub vtroq̧ oppoitoꝝ. qd̄ ē impoſe. ⁊ ita oīs forma coeua suo subō realr̃ distincta ab ipo ē per se terminꝰ actiōis. nō tñ ē per se terminꝰ mutatōis: qm̄ subiectū sil̃ essȝ sub vtroq̧ oppositoꝝ: qd̄ ꝓbo eē impoſe: qm̄ in instāti gñationis subē generant̃ oīa accidentia naturalia. s. quātitas. qualitas natural̃: q̊niā subā nunq̃ꝫ est ꝓ aliquo instanti sine accñtibus naturalibꝰ. in illo ergo instāti gñatiōis gñatio quantitatis est alia a gñatione subē: quia quātitas est accidens absolutū realiter distinctū a subā ⁊ tñ mutatio ad quantitatē non est per se alia a mutatione ad subām. ꝓbatio. qȝ cū oīs mutatio sit ab oppoº in oppoꝫ: ⁊ subiectū in eodē instāti nō possit trāsire de oppoº in oppoitū quoniā tūc esset simul sub vtroq̧ oppositoꝝ. g̊ mutatio p se tm̄ est ad subām. ⁊ p accñs ad q̃ꝫtitatē et tñ actio est per se ad vtrūq̧. ergo aliqd p se pōt eē terminꝰ gñatōis: lȝ nō sit per se terminꝰ mutatōis. hec ē intentio phi. 7. meta. vbi loquens de actōe sic ait. oīa aūt que fiūt ab aliquo fiūt ⁊ ex aliquo ⁊ hoc aliud dico ſ qualibȝ cathegoriā aut non hoc. hoc aūt q̃ꝫtū. aut q̄le. aut qñ. hoc aūt ex quo fit qd̄ dicimꝰ materiā eꝰ aut ex q̄ eoꝝ que natura sūt aliud. ecce ꝙ phs manifeste dicit hic ꝙ factio nō ꝯcernit nisi tria. s. a quo fit. qd̄ est agens: ⁊ ex aliquo qd̄ est materia ſm ꝙ ipe exponit: qd̄ dicimꝰ materiā. ⁊ h̄ aliud qd̄ est terminꝰ ad quē. ⁊ nō potuit pl̃a. g̊ de rōe actōis nō ē hr̃e teriꝫ a q̊ sȝ teriꝫ ad quē.

Hoc p̄misso. de 2º pono aliquas cōclusiones. Prima ꝯº est ista ꝙ res cuiuscūq̧ p̄dicamēti est p se terminꝰ actōis disticte ab actōe alteriꝰ p̄dicamēti. excipta tñ actōe ⁊ passione. ꝓbat̃ sic. illud qd̄ nō includit̃ in terio p̊ alicuiꝰ actōis formalr̃ ⁊ eēntialr̃ ēt p realē idētitatē nō accipit eē īmediate v̄tute illiꝰ actōis. pȝ qm̄ v̄tus cuiuscūq̧ actōis nō extendit se vltra terminū ꝓpriū ⁊ iclusū ī ipo eēntialr̃ l' p realē idētitatē: sȝ res vniꝰ p̄dicamenti nō icludit̃ ī re alteriꝰ p̄dicamēti eēntialr̃: qm̄ p̄dicam̄ta sunt eēntialr̃ disticta: nec realr̃ p r̄alē idētitatē: qm̄ tūc vꝫ ñ possȝ eē siñ aº realr̃. cū idē ñ possit realr̃ eē sine seipo. g̊ res vniꝰ p̄dicamenti ñ accipit eē p actōem teriatā ad rē alteriꝰ p̄dicam̄ti. g̊ qd̄libet p̄dicamētū accipit eē p ꝓpriā actiōē excepta actōe q̄ nō ē terminꝰ actōis. qȝ tūc eēt ꝓcessus ī infiꝫ. Forte diceres qd̄ res vniꝰ p̄dicam̄ti includitur in re alterius predicamenti virtualiter. Ad hoc aūt quod terminꝰ actiōis scd̄ariꝰ accipiat eē v̄tute actōis p̄mi termi sufficit ꝙ includat̃ in p̊ termio virtualr̃. Contra qlibȝ effectꝰ includit̃ virtualr̃ in sua cā: ⁊ tñ effectꝰ nō

dicēdū ꝙ nihil.q̄ tūc nō cōtinuarētur.q̄ continua se tangunt tactu ꝯtinuitatis.nec est dicēdum ꝙ tangunt aliquid ⁊ aliquid non.q̄ tunc punctus diuideretur in duo.ergo sequit̄ ꝙ vtrūq; extremū punctoꝝ tāgit totū mediū. ⁊ per cōsequens erunt in eodē situ indiuisibili cū ipso medio.q̄ impossibile est ꝙ aliquid totū tangat aliquid totū totaliter quin sit in eodē situ indiuisibili cū ipso.si aūt sit in eodem situ indiuisibili cū ipso impoſſe est ꝙ ex eis resultet aliqua magnitudo:cum oīs magnitudo habeat partē situaliter extra partem. Ad secūdā ratiōē respōdet ⁊ ad tertiā sicut ad istā.pꝫ aūt ꝙ iste solutiones salua sui gratia sunt modici fundamēti. remanent ergo demonstrationes phi in viribus suis. Nūc igitur arguo cōtra istam eādem opiniōē per demonstratōes Scoti quas ponit i.z.sentētiaꝝ. Prima demonstratio est geometrica.si cōtinuum cōponeretur ex indiuisibilibus tunc maior ⁊ minor circulus essent equales.cōsequens est falsum.ergo ⁊ aūs. cōsequentia ꝓbatur.quoniā tot essent partes ī minori circulo quot in maiori:ita ꝙ componeretur ex partibus equalibus in magnitudīe ⁊ multitudine:qđ sic declaratur. Nam describo duos circulos super idē centrū sic.s. ꝙ minor cōtineatur infra maiorē ⁊ vocetur cētrum.a. ⁊ ducatur.a.cētro.a. vna linea recta vsq; ad circūferentiā maioris circuli ⁊ termiet̄ in puncto.b. Itē ducatur vna linea alia ab eodem cētro.a. ⁊ terminetur in puncto.c.īmediato puncto.b. iste due linee sic ducte secabunt minorē circulum.tunc quero vel tunc secabunt ipm in duobus punctis mediatis vel īmediatis: vel in vnꝰ tantū. vltimū dari non pōt.qm̄ due linee paralelle nunq̄ cōcurrunt nec cōcidunt si in infinitū protendātur.tū z°.qm̄ ab illo puncto vsq; ad cētrum non esset nisi vna linea.quoniā iter duo pūcta non cadit nisi vna linea recta.tum etiā q̄ angulus minor esset equalis maiori:qđ sic declaratur.naꝫ accipiatur iste pūctus sectionis minoris circuli:⁊ vocetur.d. super quem erigatur vna linea perpēdiculariter cadēs sup lineā.d.b.ecce ꝙ linea recta constituit angulū rectū de linea.d.b.⁊ cū linea.d.c.ergo angulus cōstitutus ex linea recta cū linea.d.b.erit eq̄lis angulo cōstituto ex eadē cū linea recta.d.c. q̄ ambo sunt recti ⁊ omnes anguli recti ꝺm geometras sunt equales.⁊ per cōsequens seq̄retur ꝙ angulus minor esset equalis maiori. q̄ angulus cōstitutus ex ista linea recta ⁊ ex illa linea.a.b.est angulus totalis ad angulum cōstitutum ex eadem linea recta cū linea.d.c. q̄ continet ipm ⁊ vltra hoc vnā lineā. nō ergo potest dici ꝙ due linee procedētes a centro.a. ad duo puncta īmediata.b.c.que sunt in circūferentia maioris circuli secent circūferentiam minoris circuli in eodē puncto. Nec pōt dari

zꝰ.s.ꝙ secent eam in duobus pūctis mediatis. qm̄ tunc minor circulus esset maior maiori circulo.ergo oportet dare 3ꝰ.s.ꝙ iste due linee secent circūferentiā minoris circuli in duobꝰ pūctis īmediatis vel īmediate se hn̄tibus:⁊ sic sequitur ꝙ maior ⁊ minor circulus sint equales. qm̄ cuilꝫ puncto maioris circuli correspondet vnū punctū in minori circulo.⁊ sic quot sūt partes in maiori tot sunt in minori. Secūda demonstratio est.si cōtinuū cōponeret̄ ex indiuisibilibus sequeret̄ ꝙ dyametrū ⁊ costa eiusdē quadrati eēnt equales.cōsequens est impoſſe. ergo ⁊ aūs.ꝯn̄tia probatur.quoniā acciꝰ aliqđ quadratū in se habens lineam dyametralē ⁊ a duobus punctis īmediate se habētibꝰ ī vna costa protraho lineas rectas vsq; ad aliam costam:tunc ille due linee secabunt dyametrum in duobus punctis īmediatis vel mediatis.si īmediatis sequitur ꝙ tunc tot erunt puncta in costa sicut in dyametro.si vero mediatis tunc ab illo puncto mediato ducā lineā inter illas duas lineas predictas vsq; ad costam: ⁊ ꝺm hꝰ necessario terminabitur ad punctū meꝰ inter puncta coste īmediate.qđ est impossibile scōm te etiā.quoniā ꝑalelle nunq̄ concurrūt. Istas duas demonstrationes intendit reducere predictus doctor tenēs oppositū contra opiniōē phi sic.si cōtinuum diuisibile esset in infinitū: minor circulus equalis esset maiori.quoniam ambo componerētur ex partibus equalibꝰ magnitudīe ⁊ multitudīe. multitudīe quidē. qm̄ vtrobiq; sunt īfinite:⁊ sic nō plures in vno q̄ ī alio.essēt etiā equales magnitudīe.qm̄ si dicas ꝙ infinite partes maioris circuli sint maiores q̄ infinite minoris circuli:tunc diuidā maiores partes circuli donec sint equales partibus minoris circuli.puta si sint maiores ī dupꝰ diuidā eas in duas partes vel medietates.⁊ tūc erunt equales in magnitudīe.eodē modo procedere oportet ī dyametri si cōtinuū cōpōeret̄ ex diuisibilibus. Iste ratiōes sūt magis ad oppositum ut ipse dicit. Ista autē deductio salua sui gratia n̄ est ad oppositū ut ostēdetur in deductiōe. Ad formā ergo argumēti dicit negādo vtrāq; ꝯn̄tiam. Ad probatōē. prime linee ducte a cētro circuli ad duo pūcta īmediata ⁊ circūferentiam circuli non accipiunt de circuli circūferentia nisi quātū acciperet vna eaꝝ. dicit eni ꝙ in lineis sic dispositis sunt tria ꝑ se .s.equitatio linee sup lineā.iusta pō linee ad lineā.remotio linee ad lineā. ⁊ tunc si accipiant̄ duo pūcta in circūferentia circuli per quā trāseant due linee iterū per centꝝ eiusdē circuli ducte vsq; ad oppoꝰ latus eiusdē circuli extra totū circulū.tūc equitatio lineaꝝ durabit e latere circuli vsq; ad aliud latus.sed iusta positio eaꝝ erit in quattuor punctis.q̄ in duobus vnius lateris ⁊ in duobꝰ alterius lateris pri-

mis duobꝰ oppositis. remotio aũt linearũ ex totũ circulũ. dicunt etiã ꝙ ibi nõ erit vna liea a minori circulo vſqꝫ ad maiorem. ⁊ per consequens nõ sequitur ꝙ circulus minor sit equalis minori. quoniã nõ erit maior nec minor angulus. sed ꝙ nõ sit bene dictũ apparet. Est enim manifesta contradictio ꝙ due linee a cẽtro circuli ad duo puncta imediata in circũferentia circuli nõ accipiant de circunferẽtia: nisi quãtum acciperet vna linea illarũ. ⁊ tamẽ cum hoc linea cõponitur ex punctis. due linee enim accipient duas partes. qꝛ duo puncta. vna autẽ linea accipiet tantũ vnã partẽ. qꝛ vnũ punctũ: due ergo plus accipient ꝙ̃ vna. nec valet qḋ dicit ꝙ nõ erat nisi vna linea a miori circulo vſqꝫ ad maiorẽ. qḋ dicunt de equitatione linearuꝫ est contra sensum. ⁊ ideo nõ curo. Ad probationẽ alterius ꝯñe dicunt ꝙ si due linee ducãtur a duobus punctis imediatis in vna costa quadrati ad alia puncta immediata in alia costa opposita alie due linee secabunt dyametrũ in duobus punctis: nõ tamẽ punctualiter indirecte quãuis dyametrũ diuidatur in equales partes ſm multitudinẽ partibus coste: nõ tñ in partes equales ſ magnitudinẽ: qꝛ si due linee super dyametrũ caderẽt perpendiculariter ita in plures partes põt diuidi ꝙ̃ diuidatur nunc per lineas cadentes linee oblique. Sed ꝙ ista rñ° nulla sit ꝓbatur. qꝛ tunc linea esset lata. si enĩ linea cadens suꝑ dyametrũ accipiat plus ꝙ̃ vnũ punctũ vel accipiet in longũ dyametrũ vel latũ. si in latũ hr ꝓpoitũ ꝙ linea erit lata. si ĩ longũ: sequitur ꝙ illa linea nõ erit recta. qꝛ descenderet indirecte per punctũ dyametri. Itẽ qñ aliqua linea cadens super dyametrũ cedit dyametro ex vno latere in puncto. b. vel extra ad aliud latus super idẽ punctũ vel super aliḋ descendẽdo si exit per idẽ punctuꝫ nõ accipiet nisi vnũ punctũ: si nõ per idẽ: sed descendendo per dyametrũ plus ꝙ̃ per vnũ apparet ꝙ liea illa nõ obliquatur per descẽsum illũ. Et si dicatur. ꝙ ille ꝓpões sunt mathematice. dico ꝙ cuꝫ h̃ sunt bene demonstratiue. ut per se apparet.

Sexta rõ est hec. si cõtinuũ cõponeretur ex indiuisibilibus indisibile dideretur. ꝯñs est falsũ. ergo ⁊ añs. ꝯña ꝓbatur. ad cuiꝰ euidentiaꝫ sunt ista supponẽda. Primũ est. ꝙ in oĩ tpe est assignare velocius ⁊ tardius 2ᵐ est. ꝙ velocius in eq̃li tpe pertransit plus de spatio ꝙ̃ tardius. 3ᵐ. ꝙ in oĩ tpe a velociori cõtingit pertransire duplex spatiũ super quãcũqꝫ ꝓportionẽ ad tardius. si accipiatur ei mobile in duplo velox in eq̃li tpe pertransibit duplicẽ magnitudinẽ: ⁊ si accipiatur mobile velocius ſm ꝓportiõꝫ sexquialterã in equali tpe pertrãsibit lõgitudinẽ maiorẽ ſm eandẽ ꝓportiõꝫ. His p̃missis fiat talis deductio. Tũc accipiatur mobile velocius altero in sexquialtera ꝓportione tale mobile ꝑtransibit spatiũ sexquialterũ respectu spatij pertrãsiti a tardiori mobili in eodẽ tpe. diuidãtur ergo spatia per q̃ mouentur mobilia velocius ⁊ tardiꝰ ⁊ diuidantur in indisibilia: ⁊ sic ita ꝙ magnitudo velocioris diuidatur in tria diuisibilia in. a. b. c. magnitudo aũt tardioris diuidatur in duo indisibilia tñ que se hñt in sexquialtera ꝓportione. vnũ ergo istorũ indiuisibilium sit. o. ⁊ alterũ. i. tunc tps in quo mobile velox transijt tres athomos diuidatur in tria athoma. qm̃ tps ⁊ magnitudo ꝓportionabilr̃ diuiduntur. Ista aũt tria athoma tpis sint. b. c. a. cũ ergo mobile velox pertranseat tria athoma spatij in tribus athomis tpis necesse est ꝙ mobile tardũ pertrenseat duo athoma in eisdẽ tribus athomis tpis ⁊ mobile tardũ pertranseat vnũ athomũ in medietate illiꝰ tpis. sed tps cõpositũ ex illis tribꝰ athomis nõ pt diuidi in duas medietates nisi vnũ athomum mediatũ diuidatur. ergo de p̃ ad vltimũ si cõtinuũ cõponitur ex indisibilibus indiuisibile diuideretur qḋ ẽ ꝯdictio. hec ẽ rõ phi in h̃ 6°. Alio mõ ar° sic. si contiñu ⁊c. tunc sequitur ꝙ nõ oĩs linea diuidatur in duas medietates equales: ⁊ qḋ indiuisibile diuideretur. vtrũqꝫ est impoẽ. ergo ⁊ illud. qḋ autẽ sit impoẽ diuidi clarũ est de se. sed qḋ sit impoẽ dare aliquã lineã que nõ possit diuidi in equales partes. pꝫ. qm̃ oĩ linea data põt facere deus equalẽ: ⁊ ex illis duabꝰ lineis cõponere vnã duplã ad vtrãqꝫ illarũ ⁊ quadrupluꝫ ad medietatẽ medietatis vnius. ⁊ sic oĩs linea data põt diuidi in duas lineas equales. sꝫ ꝯña pꝫ. qm̃ si accipiatur vna linea cõposita oĩo ex indiuisibilibꝰ partibꝰ. puta ex nouẽ impoẽ ẽ ꝙ talis linea diuidatur in duas partes qn sint in vna parte plures ꝙ̃ in alia nisi noua pars diuideretur. ergo ⁊c. Ista rõ dmõstrat. Octaua rõ. si cõtinuũ cõponeretur ex indiuisibilibꝰ ⁊c. sequeretur ꝙ indiuisibile diuideretur aut ꝙ tota rota mota nõ eẽt mota tota. vtrũqꝫ est impoẽ. ergo ⁊c. ꝯñtia ꝓbatur. Ad cuiꝰ euidentiã suppono ꝙ partes existentes supra extremũ rote velocius mouerẽtur ꝙ̃ que sunt iuxta mediũ. qꝛ maiorẽ circulum habent facere in eodẽ tpe aut ĩ equali. accipio ergo ꝙ pars indiuisibilis extrema moueatur per vnũ athomũ. tunc pars que est iuxta medium mouetur aut non. si nõ. ergo tota rota non mouetur. qꝛ non oẽs partes sue mouerẽtur. si aũt mouetur per minus ꝙ̃ pars existens super extremũ: sed illud mouetur per athomũ ut suppositũ est. ergo ista mouebitur per minꝰ ꝙ̃ per athomũ ⁊ sic indiuisibile est diuisibile. Nono ar° sic. si cõtinuũ ⁊c. sequeretur ꝙ indiuisibile diuideretur vel ꝙ totũ celũ nõ moueretur. vtrũqꝫ est impoẽ ergo ⁊ illud. ꝯña probatur. Ad cuiꝰ euidentiã suppono ꝙ partes celi que sunt iuxta equinoctialeꝫ circulũ velocius mouerentur ꝙ̃ partes que sunt iuxta polũ. qm̃ in equali tpe. s. in die naturali habẽt facere maiorẽ circulũ. si ergo celũ ꝯpõatur ex

infiniti pōt fieri īfi⁹:nec ecōuerso.ġ τc̄. Jtē 3:
sic.cōti⁹ pōt eē vltimate diuisū.ġ ñ diuisibile
est in infi⁹.ɔña pz.sed añs pbatur.oēs poĺita/
tes nullū per se inter se ordinē hñtes quaꝝ ql3
pōt eē ad actū reducta in instanti pñt eē ad ac
tū reducte in instanti.a.sed oēs diuisibilitates
cōtinui sunt quedā poĺitates nullū ordinē ha
bētes eēntialē τ quel3 illaꝝ p̄t eē ad actū redu
cta in instanti.a.ġ oēs sumpte siĺ poterunt esse
ad actū reducte in instanti.a.maior probatur.
qm̄ oēs possibilitates nō hñt incōpoĺitatē qn
simul possint reduci ad actū.nisi dicat̄ ꝙ esset
ordo suppositiōis.sic ꝙ vna nō pōt reduci ad
actū nisi prius reducat̄ poĺitas altera nō redu
cta.minor pz.qm̄ possibilitates nō habēt essen
tialē ordinez presuppositionis.qr vtraqꝫ potest
ad actū reduci altera non reducta.puta hec si/
ue ista. Jtē.4°.sic.omnis potentia potens cō/
ponere continuū ex partibus suis oībus τ sin/
gulis potest ipsum resoluere in omnes τ singu
las partes.sed oīs potentia diuina potest ɔpo/
nere continuū ex oībus τ singulis partibus su
is.ergo potest resoluere continuū in oēs par/
tes suas τ singulas.maior pz.qr per easdē cau/
sas per quas vnūquodqꝫ cōstituitur p easdem
potest destrui.minor pbatur.quoniā vel in con
tinuo est aliqua particula τ aliqua vnio que ē
a deo vel non.si quel3 particula τ quel3 vnio ē
a deo:habeo propo⁹.si z⁹.ergo illa erit increa
ta τ creata:qđ est inconueniens.τ etiā quoniā
querā de illa particula τ de illa vnione quā di
cis nō esse a deo si deus potest illā resoluere in
partes suas oēs vel nō:si sic hr̄ ppo⁹:si non.ġ
aliqđ agens pōt plus vnire q̄ꝫ deus diuidere:
τ tunc arguā ut prius.qr per quācūqꝫ potētia3
partes continui pñt coniungi per eandē pñt se
pari. Confirmat̄.qm̄ oē3 siĺtatem pōt deus
separe a quacūqꝫ re que ñ est illa res nec depē/
det ab ea:sed quelib3 pars continui differt ab
alijs τ nō dependet ab eis in eē.ergo deus po/
terit separe quāl3 partē cōtinui ab alia. Con
firmatur 3°.qm̄ nulla potētia passiua in rebus
naturalibus excedit potentiā dei.sed cōtinuū
est in potentia passiua ad diuidendū.ergo illa
potentia non excedit potentiā dei. τ sic de⁹ po/
terit diuidere. Jtē oē mensurabile per redu/
plicationē indiuisibiliū cōponitur ex indiuisi
bilibus.sed continuū est hi⁹.ergo τc̄. minor p/
batur sic.omne indisibile potest localiter mo/
ueri super spatiū.ergo potest mensurari spatiū
per replicationez indiuisibiliū. añs probatur
sic.omne varians suū propriū scitū potest sup
aliquā magnitudinē localiter moueri.pz. qm̄
nihil aliud est moueri localiter q̄ꝫ variare suu3
situ3 quē habet in loco:sed indiuisibile est hi⁹
pz.qm̄ si linea moueat̄ prius punctus qui est vl
timus linee hz determinatū sitū in linea super
quā mouetur. cu3 aūt tota linea mouetur ne/
cessario τ punctus mutat sitū suū.ġ τc̄. Hoc
idē posset probari de spera tangente planu3 in
puncto:nulla.n.repugnantia est ꝙ sit in natu/
ra aliqua spera vna τ aliqđ corpus planū τ ista
duo applicent̄ per contactū. ille āt contactus
nō erit nisi punctualr̄ ut probari pōt geometri
ce.qm̄ si diceret̄ ꝙ se tangerent plus q̄ꝫ in indi
uisibili sequeret̄ ꝙ planū τ nō planū eēnt eq̄/
liter applicata:qđ est impoĺe. Jtē si conti⁹ es/
set diuisibile in infi⁹ oīa ɔtinua eēnt equalia.
ɔñs est falsum.ergo τ añs.ɔña pbatur sic. qm̄
essent cōposita ex partibus numero τ magni/
tudine equalib⁹ numero.qr in quol3 eēnt par/
tes infinite: τ quot possent accipi in maiori: tot
possent accipi in minori:cū nō possit dari mai⁹
infinito:eēnt.n.equales magnitudine.qr si es/
sent maiores partes vnius q̄ꝫ alterius.puta in
duplo ille partes diuiderent̄ in medietates: τ
per ɔñs in vna medietate eēnt infinite partes.
τ in alia similr̄: τ sic eēt dare mai⁹ infinito qua
re τc̄.Jtem impoĺe est conti⁹ esse actu diuisu3
in infinitū.ergo impoĺe est ipsum diuidi in in/
finitū.ɔña probatur.quoniā qđ impoĺe est fc̄3
esse impoĺe est fieri primo celi τ mundi.

Sed contra istam conclusionem arguitur.s.ꝙ conti/
nuū nō cōponatur ex indiuisibilibus:nec resol
uatur in indiuisibilia:imo resoluatur in semp
diuisibilia.hanc probo.p̊ per rōnes Aris.quas
ponit in isto 6.prima ratio sic formatur a ɔmē
tatore. illa ex quibus cōponitur conti⁹ diuidun
tur in vltimū τ in hñtia vltimū:sed puncta nō
pñt diuidi in vltimū:nec in habēs vltimum.ġ
continuū nō cōponitur ex idiuisibilibus. ma
ior pbatur per Ari. τ diffinitionē cōtinuoꝝ:cō
tinua sunt quoꝝ vltima sunt v⁹.ergo illa que
sunt cōtinua habent vltimū.aliud ē aūt vlti⁹
τ hñs vltimū. τ minor pz.qr tunc indisibile eēt
disibile.qđ est falsum.ġ τc̄. Jtē illa ex quib⁹
continuū cōponitur sunt se tangentia tactu cō
tinuitatis τ ex illoꝝ tactu resultat magnitudo
sed puncta vel indiuisibilia nō pñt cōtinuari:
nec cōtiguari:nec ex eoꝝ tactu resultat magni
tudo.ġ τc̄.maior pz per diffinitionē cōtinuoꝝ.
vnde.5.huius quecūqꝫ sunt cōtinua sunt cōti
gua.minor probatur.qm̄ in quol3 contactu vĺ
totū tangit totū: vel pars partē: vel pars totū:
sed puncta nō tangunt se fm partē cū nō habe
ant partē.si ergo fm totum sic eoꝝ tactus erit
superpositio: τ sic non facient magnitudinem:
qm̄ de rōe magnitudinis est.ꝙ omnes ei⁹ par/
tes sint in situ distincte cū oīs magnitudo ha
beat partē extra ptē. Jsta ratio declaratur cō
muniter hoc mō. verū est ꝙ de veritate sermo/
nis minor ppō pōt adduci contra pħum nisi
aliter declararet̄.quonia3 duo corpora se tan/
gūt in superficie.ergo superficies erit pars cor
poris cuius oppositum intendit probare.

Itē due linee se tangunt in puncto tm̄.ḡ pun
cta sunt partes linee c⁹oppo⁹probare intēdit.
ḡ videtur ꝙ rō phi militet cōtra eū. vn̄ si ratō
intelligatur bn̄ ꝛ reducatur ad intellectū quē
ipse habuit ꝛ nō ad verba translatiōis nō du/
bito ꝙ demōstrat:nō.n.accipit phs partē ibi
ꝓprie:sed vocat partē eē oē illud qđ est aliqd p
se alicuius dū tn̄ nō sit totū. Et si dicatur ꝙ oē
qđ est aliquid alicuius per se vel est totū vl' ps:
dico ꝙ falsum est.qm̄ terius rei nō est ipsa res
nec pars e⁹ ꝓprie dicta. sic dico a sīli cū punct⁹
sit terminus linee nō est pars linee:nec est idē
ꝙ ipsa linea.sed est terius tm̄ continui si mili/
tet de instanti:dico respectu tp̄is de mutato es
se respectu motus.propō ḡ phi sic intelligit ꝙ
illa que se tangunt vel ꝫ totū tangunt se: vel
se tangunt ꝫ aliquid sui ꝛ ꝫ aliquid nō.sꝫ pū
cta nō se tangunt ꝫ aliquid sui ꝛ ꝫ aliquid n̄:
cū punctus sit simplex ꝛ indiuisibilis.ḡ tactus
pūctoꝝ est ꝫm se totū.ꝛ sic eoꝝ tactus erit sup/
positio.ꝛ sic per ꝯn̄s nō faciet magnitudinē.
qm̄ ois magnitudo hꝫ ptē extra partē. ex sup/
positiōe.n.nō causat magnitudo hn̄s partem
extra partē. vn̄ ex suppositione linee sup lineā
non pōt fieri magnitudo in latitudine. sil'r ex
superpōe superficiei in superficiē non pōt fieri
magnitudo in ꝓfundū.cū ḡ punctus sit indiui
sibilis ꝫ longū latū ꝛ profundū tactus ipsius
cū aliquo puncto nō faciet magnitudinē.qm̄
tactus illius cū aliquo puncto est superpositō
ꝛ ita declarat cōmentator.6.h⁹ rōē istā cōmē
to 2°.ꝛ si obiciat ꝙ qn̄ due linee se tangunt vl
tima eoꝝ erunt in eodē situ.qđ est falsum.qm̄
tunc essēt vnū.ꝛ per ꝯn̄s due linee qn̄ se tange/
rent essent continue.qm̄ ꝯtinua sunt quoꝝ vl/
tima se tangunt vel sunt simul.ḡ ꝛc. Rn̄deo
ꝛ dico.ꝙ lꝫ vltima duaꝝ lineaꝝ se tangentiū
sint in eodē situ:nō tn̄ sunt vnū.qꝛ actualis di
uisio cuiuslibet linee fit per duo pūcta ꝛ q̄diu
puncta remanēt in actu tādiu linee sunt diui/
se:esto ꝙ puncta sint in eodē situ. si āt puncta
nō remanerent in actu:tunc tales linee erunt
cōtinue. Tertia rō sit ista.si cōtinuū cōpone
retur ex punctis,tunc diuideret in pūcta.ꝯn̄s
est falsum.ḡ ꝛ an̄s.falsitas ꝯn̄tis pꝫ.qm̄ si cōti
nuū diuideret in indiuisibilia tūc indiuisibilia nō
solū eēnt cōtigua:imo eēnt cōtinua.aliter con
tinuū nō diuideret in illa: sed indiuisibilia n̄
possunt continuari ut probatum est.ergo ꝛc.

Ista tn̄ ratio paꝝ differt a precedentib⁹. Fra
ter Gerardus aūt nititur soluere predictas ra
tiones.dicit.n.ꝙ in ista diffinitione cōtinuoꝝ
in qua dicitur ꝙ cōtinua sunt quorum vltima
sunt vnū: vltimū nō debet accipi pro aliqua
parte eius qđ cōtinuatur alteri.sꝫ pro dr̄ia lo/
ci discretiua sic ꝙ ante istius ꝛ retro illi⁹ sunt
omnino vnum: vel sursum vnius ꝛ deorsū al/
terius.ꝛ hoc modo est poē puncta cōtinuari:ꝛ
superficies ꝛ linee adinuicē ꝛ instantia in tēpo
re.qm̄ licet ista sint indiuisibilia ꝫm partes q̄/
titatiuas sunt tamē diuisibilia ꝫm differenti/
as discretiuas loci vel tēporis:sicut apparꝫ ꝙ
superficies distinguitur per intus ꝛ extra.dici
mus enī ꝙ corpus est infra superficiē:ꝛ n̄ ex/
tra.sed corpus tangens est extra ꝛ nō intra:et
sic superficies indiuisibilis existens diuidit:ꝛ
diuiditur per intus ꝛ extra. Itē punctus qui
est in medio potest terminare semidyametrū
venientē ex parte dextra:nō tamē terminādo
ex parte sinistra.hoc premisso respondet ad ra
tionē phi dicens:ꝙ in illa ratione cōtinuorū
qua dicitur ꝙ continua sunt quoꝝ vltima sūt
vnum.nō accipitur ibi vltimū pro aliqua par
te ipsius qđ cōtinuatur alteri:sed pro differen
tia respectiua loci:ita ꝙ ante istius ꝛ retro illi/
us sunt omnino v⁹ ꝛ sursū isti⁹ ꝛ deorsum illi/
us.ꝛ hoc modo possibile est continuari pūcta.

Sed ꝙ ista solutio nulla sit videtur. vel enī
intendit per dextrū ꝛ sinistrū in punctis duas
relationes fundatas in pūctis vel spatiū in q̊
sunt puncta vel ipsamet puncta vel aliqđ abso
lutum.qđ nō est idem totaliter cum pūcto:sed
est aliquid eius.puta pars vel terminus.si pri
mū.s.ꝙ duo puncta sint continua:quorū dex
trā vnius ꝛ sinistrū alterius sunt vnum accipi
endo dextrū ꝛ sinistrū pro respectibus funda
tis super duo puncta hoc nihil est dictu:quoni
am iste due relationes nō sunt omnino vnum
īmo sunt due distincte habitudines habentes
duo distincta fundamenta. Isti enī duo respe/
ctus sunt respectus rationis.cōtinuitas autē
est ex natura rei.si autē accipiat dextrū ꝛ sini/
strū pro spatio in quo sunt puncta.sic.s.ꝙ pū/
cta sint cōtinua.quando situs in quo situatur
vnum a dextris est omnino idem cū situ ī quo
situatur aliud a sinistris.hoc nihil est dictum:
qꝛ tunc vterq; punctus haberet totaliter eun/
dem situm: ꝛ sic talia duo puncta non facerēt
magnitudinē habentē partē extra partem cū
puncta sint totaliter in eodē situ.quoniā situs
est totaliter indiuisibilis sicut punctus.si aūt
accipias per dextrū ꝛ sinistrum punctoꝝ ipsa/
met puncta hoc nihil est dictū.quoniā si duo
punta fierent totaliter idem impossibile est ꝙ
ex ipsis resultaret aliqua magnitudo. si vero
accipit per dextrū ꝛ per sinistrum punctorum
aliquod absolutū impositoꝝ.s.ꝙ duo puncta
sint continua:quādo dextrū vnius.i.illud qđ
est a dextris.ꝛ sinistrū alterius idest illud qđ
est a sinistris sunt omnino vnum.hoc etiā nihil
est dictum.qꝛ imaginatur ꝙ in puncto sint ali
qua duo ꝛ ꝙ punctus sit diuisibilis in illđ qđ
est a dextris ꝛ in illud qđ est a sinistris. Itē
accipio tria puncta que si essent cōtinua ut ipe
ponit:tunc vel vtrunq; extremū tangit totum
medium: aut aliquid ipsius vel nihil. non est

ista iā fuit superius ꝓbata: ⁊ ad multas instan
tias inductas rn̄sūz: sed locatū est priꝰ ipso vbi.
⁊ silr̄ locus est prius ipsa circūscriptiōe actiua
⁊ distinta ab ipsis. g̊ deus poterit facere ꝙ sint
locus ⁊ locatū ēt approximata: ⁊ tn̄ ꝙ locatum
nō hēat vbi formalr̄. ita ꝙ tunc tale locatū nō
erit alicubi formalr̄. hoc est nō hēbit aliqd̄ vbi
erit tn̄ alicubi quasi fundamentalr̄. hoc ē: qm̄
erit in aliquo loco. Et ꝑ hoc pōt solui vna rō.
nā sepato tali vbi: tale corpus vel ē alicubi vl̄
nō alicubi. si ē alicubi. g̊ hz aliqd̄ vbi. qm̄ alicu
bi cōponit̄ ex alio ⁊ vbi. si non est alicubi. g̊ est
nullibi: sed eē nullibi nihil aliud ē ꝙ̄ eē i nullo
loco. g̊ per ꝯn̄s nō eēt in loco quod ē ꝯ̄ positūz.
Solutio pz per iā dicta. qꝛ h̄ posito nō eēt i lo
co formalr̄. sed bn̄ fundamētalr̄. h̄ est qꝛ eēt in
aliq̄ loco. Ad rōes alias rn̄deo ⁊ dico. ꝙ oēs
procedunt ꝯm viam nature. aliter āt est loquē
dum ꝯz naturam ⁊ aliter ꝯm dei potentiam.

His visis rn̄deo ad rōes pricipales
Ad primā dico ꝙ non se
quit̄. vbi nō recipit magꝭ nec minꝰ. g̊ ad ipsuz
nō est motꝰ cū q̄ntitas nō suscipiat magꝭ ⁊ miꝰ:
nisi solū extēsiue. vn̄ ēt ipm̄ vbi suscipit magꝭ ⁊
minus q̄i fundamētalr̄ q̄ꝫꝰ ad locū nō ꝙ locꝰ
sit ꝓprie fundaꝰ ipsius vbi: sed qm̄ fundat̄ i il
lo qd̄ ē in loco: puta in locato. pz ēt q̄ūo in vbi ē
ꝯ̄rietas. qm̄ fuit iā declaratū h̄ in preambul̄.
Ad 2ꝰ dico. ꝙ vniꝰ motꝰ ē tm̄ vnꝰ terminꝰ i
trinsecꝰ ⁊ iste terminꝰ ē in motu locali. bn̄ āt pt̄
hr̄e duos terios. vnū intrinsecū ⁊ aliū extrise
cū. Ad 3ꝰ dico. ꝙ lz vbi q̄ꝫꝰ ad suū eē formale
ip̄tibilr̄ acquirat̄. tn̄ q̄ꝫꝰ ad eē fundamentale.
puta q̄ꝫꝰ ad ipm̄ locū ꝑtibilr̄ acquirit̄. vn̄ sicut
fuit declaratū. nō oz ꝙ in oī motu terinus itri
secus ꝑtibilr̄ acquirat̄. qd̄ dico ꝑꝑ motū lōlez
qm̄ in alijs est bn̄ dare teriꝰ intrinsecū ꝑtibilr̄
acquisitū. lz bn̄ eꝰ via sit ꝑtibil̄: quā quidē par
libilitatē hz ex spatio suꝑ qd̄ est motꝰ. ut pz. 6.
hꝰ. Et cū adducit̄ ꝙ nullū instans acq̄situz
est terminꝰ motꝰ. veꝝ ē sumēdo li acquisitū ꝓ
acquisitiōe primaria. ut si dicamꝰ ꝙ cꝰ acquisi
tio ē in instanti ipz nō est terminꝰ motꝰ: ⁊ hoc ē
veꝝ. sumēdo āt acquisitionē ꝓ acquisito esse.
maior nō est vera. et cū adducit̄ ꝙ ad indisibi
le nō est motꝰ. veruz est si sit indisibile de gn̄e
q̄ntitatis. ⁊ si sit indisibile formalr̄ ⁊ fundamē
talr̄: lz āt ipm̄ vbi sit indisibile formalr̄. non tn̄
fundamētalr̄. puta q̄ꝫꝰ ad locū qui q̄ūo sit eiꝰ
fundaꝰ dictū est. Ad cōfirmatiōz dico ꝙ trās
lato mobili vbi corrūpit̄ vel ad loci decisionez
vel mobilis vel ꝑ motū localē. vbi. n. est eē lo
cati cōmēsuratiue in hoc loco: sed recedēte lo
cato ista cōmēsuratio ⁊ illud eē ad hūc locum
deficit per motū localē corporis locati. ⁊ iō est
fal'a ꝯn̄tis. locus nō deficit. g̊ vbi non deficit.
Ad 4ꝰ vnus doctor dicit. ꝙ lz ista circūscri
ptio que ē vbi cōsistat in indisibili in ꝯpatione
ad locū ⁊ ad polos ⁊ ad intelligentiā mouētez
celū a quibꝰ locus capit suā imobilitatē ut dic̄:
tn̄ in cōꝑatiōe ad partes q̄ntitatiuas mobilis
acquirentis vbi diuisibile est ⁊ diuisibilr̄ acqui
rit̄. hec ille. sed hoc nō capio: ut pz ꝑ q̄ꝫdaz rōz
adductā. ⁊ iō dicas sicut ad ꝯam diximꝰ. Ad
quintā dico. ꝙ nō est incōueniens cōcedere i
finita vbi vel infinitas ꝑtes spacij actualiter
actualitate pn̄tialitatis eē pertransitas dum
mō per accn̄s. Ad cꝰ euidētiā sunt duo notā
da. Priꝰ notāꝰ ē quot modis cōtingit indiui
sibile intelligi i actu. dico ꝙ triplr̄. vno mō ꝙ
hēat eē actu sepatū. ⁊ hoc est ipol'e. 2ᵒ: dr̄ indi
uisiue esse actu actualitate teriationis: ⁊ sic in
diuisibile qd̄ termiat cōtinuū dr̄ eē in actu. 3ᵒ:
dr̄ indisibile in actu qd̄ actu cōtiuat partes li
nee. sed hoc contingit dupl'r. Uno mō si mobi
le aliqd̄ quiescat i aliquo signo cōtinuāte vnā
partē linee cū alia. ⁊ tunc mobile dr̄ ꝓprie figu
rare punctū in actu: qn̄ actu pausat suꝑ aliqd̄
punctū. Alio mō indisibile cōtinuans partes
magnitudis dr̄ eē actu actualitate pn̄tie. ⁊ isto
mō quilz punctus in linea ē in actu ⁊ iter istas
actualitates est gradus. qm̄ prima si eēt pol'is
eēt maxima. ꝯa est pol'is. sed minor prima. ter
tia est minor ꝯa. sed tertia actualitas est mior
oibꝰ. iō ꝯm modū loquendi Ari. ⁊ cōmētatoris
indisibile cōtinuans partes alicuius cōtinui
est in pō. qd̄ est intelligendū in cōꝑatiōe ad ac
tualitatē ꝯ quā teriat. 2ᵒ est notandum. ꝙ in
quolz cōtinuo sunt partes duplices. s. eiusdez
q̄ntitatis ⁊ eiusdē ꝓportionis ut hr̄ a cōmētato
re 3ᵒ. hꝰ cᵒ de infinito. ⁊. 6. hꝰ. cōmētato. 6. ⁊. 8. ꝯ
hoc igit̄ in quolz ꝯtinuo sunt partes duplices.
quedā finite. ⁊ quedā infinite: vtrūqꝫ ē de rōe
cōtinui. Infinitas. n. inest sibi ꝯz partes eiusd̄
proportionis. qm̄ est diuisibile in infinitū. fini
tas vero inest sibi ꝯm partes eiusdē q̄ntitatis.
ex quo pz q̄ūo finitas ⁊ infinitas sunt passiōes
q̄ntitatis. qm̄ hec vident̄ ꝯ̄riari. ⁊ pz ꝙ non est
ꝯm idē. pz ēt q̄ūo in motu nō est dare primam
partē nec vltimā: ⁊ patēt per ista multe cōtro
uersie in philosophia. His g̊ positis dico ꝙ trā
sire infinita in actu solū actualitate pn̄tie. s. nō
significando ea ꝑ actualē quietē nō est incōue
niens saltē ꝑ accn̄s. Qualr̄ āt per accn̄s infi
nita sint ꝑtransita intelligendū est ꝙ ꝑtes iste
eiusdē ꝓportiōis cōprehendunt̄ a ꝑtibꝰ eiusdē
q̄ntitatis. nunc āt ꝑtransitio que fit per motuz
suꝑ aliquā magnitudinē ꝑ se cōpetit magnitu
dini ꝯm ꝙ est infinita quā finitatē capit ex ꝑti
bus eiusdē q̄ntitatis. ita ꝙ illa infinita nō pn̄t
ꝑtransire inq̄ꝫꝰ talia: sed inq̄ꝫꝰ cōprehēdunt̄ a
ꝑtibꝰ eiusdē q̄ntitatis que cōstituunt totū: ⁊ ꝯz
quas totū est finitū. Ad 6ꝰ dico. ꝙ supposito
ꝙ velocitas mobilis possit intendi in infinitū:
nō est dare aliquā partē signatā quā tardius
possit ꝑtransire anteq̄ꝫ attingat̄. nec ex h̄ seq̄t̄

ꝙ attingať anq̃z aliq̃z ptē ptrāſeat.qm̄ i ſpatio
quaten⁹ex natura ſua eſt in infinitū diuiſibile
opȝ qȯ ſint ptes indeteriate ⁊ vage.Vn̄ infini/
ti inq̃z⁹infi⁹ſunt partes infinite ⁊ indeteriate
⁊ iō q̃ztūcūq̧ velox inſequens tardū excedat i
velocitate dūmō ptrāſeat p motuȝ aliquid p/
tranſibit mobile tardius anteq̃z attingatur.
nullā tn̄ partē ſignatā cōtingit dare:et hoc p/
bať rōe. Ad rōes zenonis rn̄deo.ad primaȝ
pȝ.qu̇o infinita pn̄t eē ptranſita p iā dicta.Ad
ſcȝm.qn̄ diciť ꝙ mobile tardius ⁊c..cōcedo.et
qn̄ vlteri⁹arguiť per eandē rōȝ.ġ nunq̃z attin/
get.dico ꝙ nō ſequiť.ſed eſt falľa ſcȝm quid ad
ſimpľr.ſo⁹.n.iſtud ſequiť attenden⁹ad i⁹ pceſ
ſum ſcȝm ꝙ mobile velox ⁊ mobile tardū didūt
ſpaciū ſcȝm partes eiuſdē pportionis.⁊ ſcȝm hoc
verū eſt ꝙ nunq̃z attingereť. Vn̄ nō ſequiť ñ
attingiť ſcȝm iſtas partes.ġ nō attingiť:non ſe/
quiť ut dictū eſt.vn̄ iſta infinitas eiuſdē ppor
tionis accidit magnitudini ut ipſa eſt ptranſi/
ta.attendendo āt ad aliū ⁊ aliū ordinē partiū
videlȝ eiuſdē q̃ztitatis ſcȝm quas eſt totū infi⁹
⁊ pertranſibile que partes cōprehendūt illas
eiuſdē pportionis bn̄ eſt attingibile ⁊ ptranſi/
bile. Ad primā rōȝ zenonis cū dř ꝙ ſequitur
motu veloci exn̄te ⁊c.nego ꝯn̄am.Ad pbatiōȝ
cū dř ꝙ ſi mobile tardius ⁊c.hanc cōcedo eſſe
verā:⁊ cū dř ꝙ mobile velocius excedat ⁊c.pt
ſic rn̄deri.qn̄ dř ꝙ mobile tardius aliquid p/
tranſiuit ⁊c.cōcedo.⁊ qn̄ vlterius dř per eanȯ
rōȝ qꝛ rō ſemper cōcludit ꝙ ante q̃z mobile ve
locius ſit in terio a quo mobile tardius incep
moueri:qȯ mobile tardū aliquid pertrāſiuit:
⁊ ſic pcedendo in infinitū.Pro c⁹euidētia ima
ginoꝛ ſic ꝙ mobile tardū q̃ztūcūq̧ minimā p/
tē pertranſeat de ſpatio ipſam tranſit in tpre
2° imaginoꝛ ꝙ mobile velox in minoꝛi tp̄e trā/
ſit equale ſpatiū q̃z mobile tardū.tunc dico ꝙ
anteq̃z mobile velox ſit in.b.mobile tardū ali/
quid pertranſiuit de ſpatio.⁊ qn̄ vltra pcedis:
dico ꝙ falſū imaginaris.qꝛ ſi mobile tardum
tranſiuit digitalē quātitatē in toto tp̄e. in eoȯ
tp̄e velociſſimū tranſiuit bicubitalē quantita/
tem in toto tempoꝛe.

Explicit qnit⁹liber phicoꝝ.Incipit ſextus.

Roeuidētia ſexti li
bꝛi.q̄/
ro iſtā qōnem vtrū quodlȝ conti/
nuū cōponať ex ſemp diſibilib⁹⁊
diuidať in ſp diuiſibilia.et videť
ꝙ nō.qꝛ tunc ſequereť ꝙ incōtinuo eēnt aliq̄
partes deo ignote.ꝯn̄s eſt falſū.falſitas ꝯn̄tis
pȝ.qꝛ deus nihil ignoꝛat.alř eēt iperfect⁹.ꝯn̄a
pbať.qm̄ oēs partes quas deus cognoſcit in
cōtinuo vel ſunt diuiſibiles vel indiuiſibiles.
ſi indiuiſibiles hř ppo⁹.ſi diuiſibiles cū oē di
uiſibile ſit diuiſibile in aliud a ſe.ergo per ꝯn̄s
vltra partes om̄es quas deus ſcit in continuo
ſunt alie partes:ſȝ ille partes que ſunt alie ab
oibus partibus que ſunt deo cognite ſunt deo
ignote. Itē ſi linea diuidatur fiunt duo pun/
cta in actu:ſed certū eſt ꝙ punctus non diuidi
tur cū ſit indiuiſibilis.ergo illa diuiſio cadit i/
ter duo puncta:ſed inter iſta duo puncta poſt
diuiſionē nō eſt me⁹.ut pȝ.qꝛ ſi ille linee adi/
uicē applicenť.ġ nec prius ante diuiſiōeȝ erat
aliqȯ me⁹. Confirmať.qꝛ quādo linea diui/
ditur:quero ſuper quid cadit diuiſio.vel.n.ca
dit ſuper punctum.ita ꝙ nullus punctus fiat
duo p diuiſionē vel cadit inter duo puncta in
potentia in linea que poſtea per diuiſionē fiāt
in actu teriantia.nō poteſt dici pri⁹.quoniam
punctus eſt oio indiſibiliſ.ſi deť 2⁹:hēo ppo⁹

In oppoſitum eſt Ariſ. 6. huius.

Reſpondeo. vbi intendo ſic pro/
cedere. Primo inq̃z
recitabo opinionē ꝯdicentē opinioni Ariſ. 2°
predicta opinio ipꝛobabiť ⁊ poneť opio ppꝛia.
3°.ex hoc videbitur vtrum indiuiſibile ſit im
mediatum indiuiſibili.

Quantum ad pri⁹articulū ſciēdū
eſt.ꝙ eſt vna opinio fra
tris gerardi odonis qui ponit ꝙ cōti⁹qȯcūq̧
cōponiť ex indiſibilib⁹⁊ reſoluiť in indiſibilia
hoc ſic pbat multipľr.p̄ ſic.in oi ordine eēntiaľ
dependētie eſt ſtat⁹ad aliqȯ ſimpľr primū i oꝛ
dine illo nō dependēs vel ab aliquo alio i illo
oꝛdine vel genere:ſed cōtinuū totū depēdet eſ
ſentialř a medietatibus ⁊ iſte medietates ab
alijs medietatibus.ġ erit nccīo dare aliqȯ p⁹
ſimpliciter independens.ſ.aliquā partē q̄ nul
lo modo eſt totū.Talis autē pars oȝ ꝙ ſit indi
uiſibilis.aliter non eēt ſimpliciter prima.ergo
⁊c.maioꝛ pbatur.qm̄ eēntialis dependētia eſt
illa in qua poſteri⁹dependet a prioꝛi:ſic ꝙ ꝯdi
ctionē iplicat eē poſterius ſine prioꝛi.⁊ ꝙ in ta
li oꝛdine ſit primū ſimpliciter.pȝ.qm̄ eēntialis
dependentia retinet effectū in eſſe ⁊ nullū effe
ctum ſic retinet niſi terminatū in eē.et hec eſt
ppō Ari.2°meta.minoꝛ pbať.qm̄ vn⁹cubitaľ
depēdet a duob⁹ ſemicubitis ſic ꝙ ꝯdictio eſt
cubitū eē ⁊ ſemicubitū nō eē. Iſta āt rō facilř
ſoluiť.hec.n.ppoſitio tȝ in cauſis efficiētib⁹et
extrinſeciſ:nō āt intrinſecis.partes āt cōtinui
nō cōpanť ad cōtinuū ſicut efficiens.vn̄ Ari.
per illā ppōȝ p̄ pbat de cauſis efficientib⁹:ſic
ēt pȝ 2°meta. Itē 2°ſic:omne totū compo⁹ex
partib⁹vel magnitudinib⁹.multitudine infi/
nitatis ſicut cōponitur cubitus ex duobus ſe/
micubitis eſt magnitudo infinita:ſed nullum
continuū eſt magnitudo actu infinita 3°.hui⁹.
ergo ⁊c.maioꝛ includit predicatū in ſubiecto:
ſicut enim duo ſemicubiti reddunt quātitatē
cubiti:ſic magnitudines infinite multitudine
reddunt magnitudinē infinitaȝ.vn̄ nunq̃z ex

indiuisibilis accipio partẽ indiuisibilez iuxta equinoctialẽ que mouetur per vnuz athomuz Tunc indiuisibile qđ est iuxta polũ vel mouetur vel non. Si non. ergo totum celum non mouetur simul. si mouet̃: mouetur nccio ꝑ minus q̃ȝ per athomũ. quoniam mouetur tardi⁹ q̃ȝ pars existens iuxta equinoctialẽ. ergo indiuisibile diuideretur. Decimo sic. si continuũ componeretur ex indiuisibi libus ⁊c̃. sequitur ꝙ indiuisibile diuideret̃: vel ꝙ mobile tardi⁹ transeat equale spacium velociori mobili: vel ꝙ nullo modo moueatur etiã dum moueatur: quodlȝ istoꝝ implicat contradictionem. ergo illud ex quo istud sequitur. cõsequentia probatur. si accipiantur tres linee sic ꝙ due tangañt mediã in vno extremoꝝ: ⁊ incipiant ambe moueri supra mediã vna velocius ⁊ alia tardius. quando igitur prima pars indiuisibilis linee que mouetur velocius pertransiuit primũ pũctum linee ĩmobilis. quero vtrũ primũ punctũ linee que mouetur tardius pertransierit aliqđ ipsius linee ĩmobilis aut non: si non nondum est mota: ⁊ sic mouetur ⁊ non mouetur quoniã suppositum est ꝙ ambe incipiant moueri. si dicas ꝙ primũ punctuȝ linee ipsius que mouet̃ tardius pertransierit aliquid quando primuȝ punctũ linee que mouetur velocius vnuȝ punctum transiuit. quero aut pertransiuit plus q̃ȝ punctum: ⁊ tunc sequitur ꝙ mobile tardi⁹ moueatur velocius: aut pertransiuit vnũ punctũ ⁊ tũc mouetur equẽ velociter. quia equale spacium pertransiuit aut pertransit minus q̃ȝ v⁹ punctũ: ⁊ sic indiuisibile diuidetur. ⁊ sic ꝯñtia pȝ. Ex istis ergo concludo continuuȝ cõponi ex semper diuisibilib⁹ ⁊ resolui in sꝑ disibilia.

Quantum ad z⁹ articulũ vbi erat ponẽda opinio propria premittã ꝑ aliq̃s distictiões. z°. ponã aliq̃s cõclusiones. Prima distinctio est ista. ꝙ cõti⁹ ꝑt dupl'r sumi. Uno mõ matematice. alio mõ naturalr̃. Primo mõ sumit̃ sub rõe precise qua ẽ quoddã q̃ȝ⁹ abstractũ per intellectũ ab oĩ q̃litate sensibili ⁊ ab oĩ motu ⁊ materia naturali.

z°°. sumit̃ sub rõe qua est quoddã cõiunctũ istis. ⁊ habet formã naturalẽ que est principiũ motus naturalis. primo mõ pertinet ad consideratiõnẽ metaphici. z°°. ad considerationem naturalis. Secunda distinctio est hec. ꝙ partes in cõtinuo sunt duplices. quedam sunt eq̃les in quãtitate: vel equalis quãtitatis: sic ꝙ vna est equalis alteri equalitate quantitatis.

Alie sunt equales in proportione sic ꝙ vna ẽ equalis alteri in proportione. siue sequitur in proportione alterius: ⁊ sic habent equalitatez proportionis ⁊ non quãtitatis. exemplũ primi. si accipiantur omnes linee bicubite vel tricubite. exemplũ secũdi. si primo accipiatur me⁹ quantitatis date postea mediuȝ medij. deinde medium alterius medij: sic ꝙ semper accipiat̃ secunduȝ medietatem. Ad cuius perfectam euidentiam est intelligendum que dicuntur partes eiusdem proportionis ⁊ que eiusdẽ q̃ȝtitatis. Secundo quare sic appellantur.

De primo omnibus alijs modis pretermissis vnum modum imaginandi imaginatus sum satis mihi clarum. s. ꝙ ꝑtes eiusdẽ quãtitatis dicuntur ille in quibus potest reperiri aliqua vna certa mensura ipsas potens reddere: ita ꝙ ex replicatõne huius talis mensure partes possunt reddere totuȝ. ⁊ per consequens consumi vt sit vna quantitas vt decem palmorum potest reperiri aliqua certa mensura que reddit certas partes in numero vt in quantitate decem palmorum vna palma per replicationem eius decies consumet totam illam magnitudinem. Sed partes eiusdeȝ proportionis dicũtur esse ille quibus non potest reperiri aliqua vña talis mensura certa. per cuius replicationem redduntur omnes ille partes ⁊ consumatur totum illud secundũ duas partes. Cui⁹ ratio est quoniam cum ille partes non sint ĩ numero certo ⁊ determinato. immo ponunt̃ ꝯmuniter infinite. ideo quoniam infinito repugnat talis mensura ⁊ talis cõsumatio. ergo ⁊c̃. Sed quare sic appellantur? Respondeo. vbi sciẽdum ꝙ comparationes que fiunt in magnitudinibus declarantur per aliquam comparatõnem factam in numeris: ita ꝙ sicut in numeri dantur partes eiusdem proportionis ⁊ eiusdeȝ quantitatis: ita in magnitudinibus. Pro cui⁹ euidentia sunt aliqua intelligenda. primo est ĩtelligenduȝ ꝙ proportio est multiplex. Quedã est proportio dupla vt quod continet aliud bis sicut se habent quattuor ad duo et sex ad tria.

Alia est proportio sexquialtera ⁊ appellatur emiola. i. equilatera ab Aristo. in multis locis et est quando aliquid continet aliud et medietatez illius sicut se habent tria ad duo ⁊ sex ad quatuor ⁊c̃. Alia est proportio sexquitertia quando aliquid continet totum aliud ⁊ tertiã partem eiusdeȝ sicut se habẽt quattuor ad tria. Alia est ꝓportio sexquiquarta vt quãdo aliqđ continet aliud ⁊ quartam partem eius sicut se habent quinq; ad quatuor ⁊ sic m'tiplicant̃ ꝓportiones in infinitum. z°. notandum ꝙ duplex est proportionalitas secundũ philosophũ 5°. ethicorum scilicet geometrica ⁊ arismetrica

In proportõne geometrica attenditur excessus non secundum quantitatem: sed secunduȝ proportionem vt sicut se habent sex ad quatuor. ita duodeciȝ ad octo. ibi non est excessus in equali quantitate. quia sex excedunt quatuor in dualitate: sed duodecim excedunt octo in q̃ternitate. dualitas ãt ⁊ q̃ternitas ñ sũt eq̃l' q̃ȝtitati. Sȝ in ꝓportõe arismetrica attẽdit̃ ꝓ eq̃lẽ quãtitatẽ. ⁊ nõ ꝓ equalitatẽ ꝓportiõis vt sic

se habēt sex ad quatuor. ita ⁊ octo ad sex.ecce
ꝙ ibi est excessus in equali quātitate:qm̄ vtro
biqꝫ in dualitate.nō aūt ē excessus in ꝓportōe
eadē.qꝛ sex sunt in ꝓportione sexgaltera ad q̄
tuor.octo vero in ꝓportione sexgtertia ad sex.
sicut ergo ē in numeris ita in magnitudinib9.
vñ sic̄ se habet lig9 quatuor palmoꝝ ad lignū
sex palmoꝝ:ita se habet lignū octo palmorum
ad lignū duodecim palmoꝝ iste excessus est ꝫꝫ
ꝓportionem geometricā ⁊ ꝫm ptes eiusdē pro
portiōis non eiusdē quantitatis:⁊ est ibi ꝓpor
tionabilitas geometrica.Sꝫ si dicat̄ sicut se hꝫ
lignū quatuor palmoꝝ ad lig9 sex palmoꝝ.ita
lignū sex palmoꝝ ad lignū octo palmoꝝ iste ex
cessus attendit̄ ꝫꝫ ptes eiusdē quātitatis ⁊ nō
eiusdē ꝓportionis:⁊ ꝓportio arismetrica. ⁊ iō
dr̄ cōiter ꝙ ꝯtinuū est diuisibile in infinitas p
tes eiusdē ꝓportionis.nō aūt in partes eiusdē
quātitatꝭ:qm̄ si aliqua magnitudo quātūcūqꝫ
magna diuidat̄ in partes digitales cōsumere
tur:sed si diuideret̄ cōtinue in partes eiusdeꝫ
ꝓportionis nunq̄ꝫ cōsumeret̄ diuidendo vt si
diuidat̄ aliquod cōtinuū in duas medietates
vel in duas ptes.⁊ ita alia pars in alias duas
ptes.⁊ sic in infinituꝫ ⁊ nunq̄ꝫ erit deuenire ad
indiuisibilem. His visis ⁊ oībus alijs p̄mis
sis ꝯsideratis:pono aliquas conclusiones:tn̄ p̄
mitto ꝙ intendo ponere quasdam cōclusiones
sine p̄iudicio alicuius alterius opionis. Pria
ꝯclusio est ista ꝙ in cōtinuo sunt actu ifinite p
tes licet sit ꝯ aliquos q signant ꝙ infinite ptes
in ꝯtinuo existūt:tn̄ nō subsistūt seipis.hec aūt
ꝯ9 sic ꝓbat̄. Nā si i ꝯtinuo eēnt ptes ifite i actu
qōlibꝫ ꝯtinuū eēt ifinitū i actu.vñ si nō ꝑ extē
sionē saltē ꝑ entitatē.ꝯñs ē falsuꝫ.g̊ ⁊ añs.falsi
tas ꝯñtis pꝫ.3° hui9.sꝫ ꝓbo ꝯñaꝫ.quecūqꝫ ps
ifinities triplicita reddit ifinitū ⁊ ēt qm̄ ex in
finitis nō hꝫ ꝯstitui nisi ifi9.nec ex finitꝭ nisi fi
nitū.6° h9.vñ tm̄ vnūqōqꝫ ē ꝑ entitatē q̄ꝫtū in
cludit.Si g̊ icludit de ētitate ifinitas ētitates
ē ꝑ entitatē ifini9.si g̊ in ꝯtinuo sint ifinite ptes
ip̄ꝫ erit infi9. Itē si in ꝯtinuo eēnt ifinite ptes
oīa ꝯtinua eēnt eq̄lia sic ꝙ vnū ꝯti9 nō excede
ret aliō ꝑ ptes.ꝯñs ē falsū:g̊ ⁊ añs.falsitas con
sequētꝭ pꝫ.qm̄ nō vr̄ posse ꝙ tot ptes sint i mil
lesima pte grani milij sic̄ in toto vniuerso nec
ē hoc mihi bñ captabile lꝫ a mltis opp9 dicat̄.
ꝯña ꝓbat̄.Illa sunt equalia que ꝯponūt̄ ex pti
bus eq̄lib9 magnitudie ⁊ mltitudie:sꝫ si in ꝯti°
existūt ptes ifinite actu component̄ ex ptibus
equalibus multitudine ⁊ magnitudine.cum g̊
in quolibet sint ifinite partes nō sunt plures i
vno q̄ꝫ in alio:qm̄ infinitū nō excedit̄ nec exce
dit infinitū:⁊ si sunt equales in multitudine ⁊
magnitudine:quoniam si partes vnius essent
maiores q̄ꝫ partes alterius ille maiores possūt
diuidi in equales ptes illis partibus continui
et in illo in quo excedunt maiores partes eēnt
plures q̄ꝫ infinite.quod est falsum.quoniam in
finito nihil est maius. Et si dicat̄ ꝙ tales non
essent equales nec inequales.quoniam equali
tas ⁊ inequalitas sunt passiones q̄ꝫtitatis fini
te. Rñdeo ⁊ dico ꝙ lꝫ nō sit equalitas q̄ sit cō
mēsuratio duaruꝫ q̄ꝫtitatū.qm̄ talis est passio
q̄ꝫtitatis finite ibi erit tn̄ equalitas hoc ē nō ex
cessus.quoniam infinitū nec excedit infinituꝫ
nec excedit̄.ergo partes vnius ꝯtinui non exce
dunt partes alterius cōtinui.nec totum exce
dit totum. Si autem vltra dicat̄ ꝙ non est i
conueniens ꝙ sint i ꝯtinuo infinite ptes infini
ties.ꝯtra nō vꝫ:qm̄ infinita magnitudo ptiuꝫ
necessario accipit totam multitudinē partium
vñ vltra infinitū in actu nihil est.accepta g̊ sel
multitudine ifinita ptiū impossibile est ꝙ sint
plures. Et si dicat̄ ꝙ in multitudine infinita
non est totum vel ps.Contra.talis multitudo
est diuisibilis:sed omne diuisibile habet ptes.
quia nihil diuidit̄ nisi in ea ex quibus compo
nitur. Sed hic est vnum dubium.quoniam si
militudo anguloꝝ sub vna specie possibiliū est
infinita.certum est aūt ꝙ maior ē multitudo i
diuiduoꝝ possibilium sub duabus speciebus
q̄ꝫ sub vna tantū.ergo infinitum est maius infi
nito. Rñdeo ⁊ dico ꝙ nunq̄ꝫ est possibilis mul
titudo infinita sed finita in ifinitum.⁊ ideo fal
sum supponit. Tertio arguo sic.si in ꝯtinuo
existerent infinite partes in actu continuum
componeretur ex indiuisibilibus.ꝯsequens est
falsum.ergo ⁊ antecedens.falsitas ꝯsequentis
patet quoniam quelibet illarum partium nu
mero infinitaꝝ est diuisibil vl idiuisibil. Si
idiuisibil habet̄ ꝓpositū.Si diisibilis.g̊ erūt in
ꝯtinuo pl̄es ptes q̄ꝫ infinite.sꝫ hoc ē ipossē.g̊ ⁊c̄.
Dico g̊ ꝙ in ꝯtinuo nō sūt ifinite ptes sꝫ finite
i infini9.vt fuit dictū.3° h9.Infinitū hꝫ ra
tionē successiuā:ita ꝙ oē acceptū ē finitū ō ipo
tn̄ sp restat aliquid accipiendū.Sꝫ ꝯ istam cō
clusionē arguo sic.Illa que ꝯstituūt aliqō ens
actuale sunt actu ⁊ existūt actu in ꝯposito: sꝫ p
tes ꝯtinui sūt hi9.g̊ ⁊c̄.pꝫ. Nā tales ptes vel
sūt finite vel infinite.nō finite.qꝛ tūc ꝯsumere
tur totū ꝯtinuū p disionē.g̊ infinite.maior pꝫ.
qm̄ illud qō nō ē actu nō hꝫ ꝯstituere ⁊ nulluꝫ
ens actu depēdet ab illo qō nō est actu.Itē vel
partes continui sunt actu ens vel nō ens.patꝫ
per cōtradictionem.non actu nō ens.quia tūc
cōtinuuꝫ cōponeretur ex nihilo.ergo actu ens
⁊ sic existunt. Non finite quoniam continuum
ꝯponeretur ex indiuisibilibus.ergo infinite.
Item per diuisioneꝫ nō causat̄ nisi forma ptiū
qꝛ p diuisionē nō causant̄ nisi pūcta.g̊ añ diuisio
nē forma cuiuslibꝫ ptꝭ existit:sꝫ forma est act9.
g̊ añ diuisionem partes habent actum suuꝫ.
Item si ꝯtinuū eēt diuisibile i ifinitū vel est g̊
diuisibile in partes que sunt sp in eo vel i ptes
q̄ nō sunt in eo.si p̄mum hēo ꝓpositum:quia cū

iste nõ sint finite ut ꝓbatuꝫ est. sequitur ḡ nec: ꝙ sint infinite. nec põt dari 2ᵐ. qm̃ vnũqđqꝫ diuidit̃ in ea ex quibꝰ cõponit̃. Rñdeo ꝑ cꝰ euidẽtia est sciendũ. ꝙ sicut esse in põ accipit̃ dupl'r: ita eẽ in actu. eẽ in põ aliqñ accipit̃ ꝑ eẽ virtuali. s. ꝑ eẽ qđ hñt res in virtute cause sue ⁊ res que tale eẽ hñt nihil sunt in se. sed hñt đ/ noiationẽ a põ dei actiua in qua virtualr̃ cõti nent̃. ⁊ isto mõ creature anteq̃ crearent̃ erant in põ. alio mõ eẽ in põ idẽ ẽ ꝙ importare aliq̃ in actu nõ distincto nec deteriato. ⁊ isto mõ di/ cimꝰ ꝙ gꝰ importat spẽs in potẽtia. q2 iplicite ⁊ ideteriate isto ẽt mõ totũ iportat partes in põ q2 indistincte. Silr̃ actus põt dici dupl'r. vno mõ ut opponit̃ prime potẽtie. ⁊ isto mõ actus idem est ꝙ in se existere ⁊ eẽ ex̃ nihil. ⁊ isto mõ vnaqueqꝫ res creata ponit̃ extra nihil ⁊ actu ita ꝙ nõ est in virtute sue cause tm̃. Alio modo eẽ in actu idẽ ꝙ eẽ terminatũ ⁊ clausum i sua ꝓpria entitate. ⁊ h°° accipit̃ actus a ph'o. 9. meta. vbi dicit ꝙ actus distinguit̃ ⁊ sepat. Nũc ad rões. Ad primã dico ꝙ lꝫ actu partes cõsti/ tuant contiᵐ nõ oꝫ ꝙ sint in actu distincte ter/ minato. sufficit. n. ꝙ dicant actũ p°° acceptum hoc est ꝙ actu existant extra nihil. Ad 2ᵐ di co. ꝙ partes in cõtinuo sunt actu ens: tñ nõ se quit̃ ꝙ sint actu in suis realitatibꝰ ꝓpriꝫ s clau se ⁊ teriate. vnde oĩa ista sunt vera. s. ꝙ partes in continuo sunt actu ens. ⁊ ꝙ actu cõstituunt contiᵐ. ⁊ ꝙ sunt actu in cõtinuo. nõ tñ sequit̃ ꝙ sint in actu distincto nec teriato: ibi. n. acci/ pit̃ actus ẜm quid ut est deteriatio compõnis totiꝰ. rõ tñ accipit̃ ibi actus simpl'r. non ḡ pñt actu cõstituere infiᵐ. Ad tertiã dico. ꝙ licet quelꝫ pars in cõtinuo añ diuisionẽ hẽat form non tñ hꝫ eã distincte qnimo oẽs partes ꝯcur/ runt ad vnã formã totalẽ que est in actu. sunt ãt multe forme in potẽtia. Et qñ dicit̃ ꝙ for est actus ⁊ actus est a forma. dico ꝙ actꝰ distin ctus est a forma totali ⁊ cõpleta. non tñ a for/ ma partiali qnimo eo ꝙ pars est non est actu distincto ⁊ terminato. nisi talis ps sit ipsemet actus: vnde lꝫ vna pars vere neget̃ ab altera. puta dicendo hec nõ est illa: nõ propter ħ sunt distincte: sed distinguibiles. Ad 4ᵐ dicitur. ꝙ cõtiᵐ est diuisibile in infiᵐ. ⁊ iõ est diuisibile in partes quas hꝫ. in ipso ãt nõ sunt partes ifi nite actu: sed finite in infinitũ sumpte. ⁊ sic nõ sequit̃ ꝙ eꝰ diuisio possit cõsumari. Ex his ḡ que dicta sunt in 2° hꝰ in qõne de cõtingentia reꝝ. vbi hñ tractatũ est. vtꝝ oẽs partes ꝯtinui sint a deo cognite. ex his etiã que dicta sunt 3° huius. questiõe de infinito. et ex his que dicta sunt nunc recolige hanc materiã. in hac. n. ma teria omnes dubie loquunt̃ ⁊ nunq̃ ab aliquo doctore potui illã materiam bene intelligere.

Quidã. n. bene dicunt. ꝙ sunt infinities infi nite. Alter ꝙ in quolꝫ sunt infinite: ita ꝙ tot sunt partes in millesima parte grani milij sicut in toto vniuerso. ego aũt ẜm istã viã nõ possum bene euadere: quin oporteat dare maius infi/ nito vsqꝫ quo de hac materia magis certus siꝫ. hoc dico cã collationis. Secũda ꝯ° est hec. ꝙ in cõtinuo nõ sunt partes infinite in põ. ita ꝙ sit potẽtia ad infinitã multitudinẽ partiũ. pro bat̃. nã si in cõtinuo eẽt potẽtia ad infinitas ꝑ tes: infinite partes possent poni i actu. quoniã poti posito in eẽ: nullũ sequit̃ impo'e. Iteꝫ se/ queret̃. ꝙ contiᵐ posset vltimate esse diuisum. hoc est falsum. ḡ. ꝯña ꝓbatur. qm̃ ex quo est in potẽtia ad infinitas partes. ifinite partes pos/ sent poni in actu. si ḡ ponant̃ in actu ille infini te partes vel erunt diuisibiles vel indiuisibi/ les. si secunduꝫ habetur ꝓpositum. si diuisibi/ les tunc erunt plures partes q̃ꝫ infinite. qm̃ pꝰ erant infinite. Itẽ sequitur. ꝙ oĩa cõtinua es/ sent equalia. qm̃ cõponerent̃ ex partibus eq̃li/ bus magnitudine ⁊ multitudine cũ in quolibꝫ eẽnt infinite partes ⁊ ille essent indiuisibiles. sicut deductum est supra.

Sed hic sunt aliqua dubia. p̃ qm̃ ph's ⁊ cõmentator dicunt in pluribꝰ lo/ cis ꝙ in cõtinuo sunt infinite partes in poten/ tia. Itẽ vel sunt finite vel infinite. non finite q2 illis acceptis contiᵐ remanet indiuisibile. si infiᵐ hr̃ ꝓpoᵐ. Itẽ quacũqꝫ multitudine par tiuꝫ accepta finita põt accipi maior. sed nulla multitudo est maior quacũqꝫ finita nisi infini ta. aliter eẽt maior seipsa. Ad istas rões. Ad primã dico ꝙ auctoritas Aris. sic oꝫ exponi. s. ꝙ in continuo sunt infinite partes in potentia hoc est in potentia infinita. nũq̃ꝫ. n. põt cessare põ ad partes. iõ põ est infinita. tñ ista potẽtia nõ est ad infinitas partes. sed ad finitas in in/ finitũ. ⁊ sic oꝫ exponi verbũ ph'i. Ad 2ᵐ dico ꝙ partes que sunt in ꝯtinuo sunt infinite ⁊ qñ dr̃ ꝙ illis finitis acceptis nõ poterunt plures accipi ⁊ sic nõ remanebit continuũ diuisibile. dicendũ ꝙ verum est si eẽnt in põ in certo nu/ mero ⁊ deteriato. sꝫ quocũqꝫ numero dato ad/ huc est in põ ad maiorẽ. nõ. n. accipio ꝙ sint i põ centũ partes vel mille. vñ excludo quecũ/ qꝫ aliũ numeꝝ finitũ: sed in põ ad nũeꝝ finitũ i infiᵐ. nũerꝰ ãt finitꝰ i ifiᵐ nunq̃ꝫ põt euacuari

Ad 3ᵐ di° ꝙ q̃cũqꝫ ml'titudie ꝑtiũ accepta p̃t accipi maior: sed nõ quacunqꝫ accipienda põt maior accipi. qm̃ hoc esset oppoᵐ in adiecto ꝙ posset accipi maior multitudo quacũqꝫ accipi enda sit: talis. n. põt accipi ex quo est accipien/ da: ⁊ nõ est accipienda ex quo est maior quacũ que danda: vel dicitur ꝙ li quacũqꝫ sumit̃ di/ uisim ⁊ nõ cõiuncti. Tertia ꝯ° est ista. ꝙ in cõ tinuo sunt partes potẽtie finite in infiᵐ sic ꝙ ñ deus est in re ad partẽ indiuisibilẽ ex qua cõtiᵐ cõponat̃. ⁊ hoc nihil aliud est q̃ꝫ cõtiᵐ cõponi ex diuisibilibꝰ ⁊ non posse cõponi ex partibus

indiſibilib⁹.ꝛ diuidi i ſp indiſibilia.hec ãt ↄ̇ºfuit
ſuperi⁹ ꝓbata.4.rõib⁹.ꝛ ille rões ſolũ ꝓbant
in permanẽtib⁹. iõ ego ꝓbo in ſucceſſiuiſ. Et
accipio tp̃s cõpo⁹ ex trib⁹ inſtantib⁹.ꝛ magni/
tudinẽ ſ̃ quã eſt mot⁹ cõpoſitũ ex trib⁹ indiſi/
bilibus. Tũc arguit̃ ſic.ſi cõti⁹ eẽt cõpo⁹ ex
indiſibilib⁹.tunc ſequeret̃ ꝙ indiſibile diuidere/
tur.ↄ̃ñs eſt fl̃m.ğ ꝛ añs.falſitas ↄ̃ñtis apparet
qꝛ iplicat ↄ̃dictionẽ. ꝓbat̃ ↄ̃ñtia.oẽ mobile qð
mouet̃ in toto aliquo tp̃e:mouet̃ in medietate
illius tp̃is p medietatẽ illius magnitudis.ſed
medietas illius tp̃is nõ bꝫ fieri niſi p diuiſionem
indiuiſibilis.ğ ꝛc̃. Confirmat̃ ſic.qm̃ accipio
duo mobilia.quoꝝ vnuꝫ ſit velocius altero in
ſexqaltera ꝓportiõe:ita ꝙ imediate veloci⁹ eo
in equali tp̃e plus mouẽtur.tunc oportebit ꝙ
qñ mobile velox ptranſibit totã magnitudinẽ
cõpoſitã ex trib⁹ punctis ꝙ mobile tardũ per/
tranſierit medietatẽ illi⁹ magnitudis.ꝛ etiã ꝙ
mobile velox i medietate tp̃is tm̃ moueat̃ q̃ꝫ⁹
tardũ in toto tp̃e. ſed h̃ ñ põt eẽ ſine diuiſione idi/
uiſibilis.pꝫ.ğ conti⁹ eſt diuiſibile in infi⁹.ꝛ h̃
ſꝫ ptes eiuſdẽ ꝓportiõis nõ eiuſdẽ q̃ꝫtitatl q̃ꝫ/
tũcũqꝫ eẽt magnitudo adhuc cõſumeret̃ diui/
ſione.Sciendũ tñ ꝙ magnitudinẽ aliquã eſſe
diuiſibilẽ in ptes eiuſdẽ q̃ꝫtitatis põt intelligi
dupl̃r.vno mõ ꝙ ptes terminãtes diuiſionẽ p̃/
mã ſint eq̃les ptib⁹ reſiantib⁹ ſ̃am:ꝛ ſic nõ ꝓce
dit in infi⁹ Aºº ꝙ ille ptes ſint eq̃lis q̃ꝫtitatis
iter ſe.ita ꝙ aliqð cõti⁹ diuidat̃ in duas medie/
tates:ꝛ illa medietas i duas medietates ꝛ ſic i
ifi⁹.ꝛ iſto mõ bñ ꝓcedunt. Sed ↄ̃ hc ſunt ali
qua dubia.Primo qm̃ ſequeret̃ ꝙ quelꝫ pars
cõtinui eẽt diuiſibiliſ in infi⁹.ↄ̃ñs eſt fl̃m.ergo ꝛ
añs.falſitas ↄ̃ñtis pꝫ.qm̃ ſequeret̃ ꝙ ps eſſet
equalis toti.qm̃ nõ eẽt in plura diuiſibile to⁹
q̃ꝫ pars:qð eſt ↄ̃ p̃nci⁹ geometricũ.qꝛ oẽ totum
ẽ mai⁹ ſua pte. Cõfirt̃.qm̃ ſi ps cõtiui eẽt diſi
bil' i ptes l'eẽt diſibil' i ptes p̃mi cõtinui l'ñ ſꝫ i
ptes ſuas.ſi pri⁹.ğ nulla ps cõtinui ẽ diſibiliſ
in ptes ſuas.ſed h̃ eſt ponere ꝙ ſit indiſibilis:
qm̃ nihil ẽ diſibile niſi in ptes ſuaſ.ſi 2⁹.ↄ̃.qm̃
ſicut qcqd eſt cã cauſe eſt cã cauſati:ita qcqd ẽ
ps ptis eſt pars toti⁹. Itẽ vel eſt diuiſibilis
in q̃ꝫ⁹ mathematicũ vel in q̃ꝫ⁹ naturale.nõ p̃⁹.
qm̃ diſibilitas dicit quẽdã motũ ꝛ trãſmutati
onẽ a quib⁹ abſtrahit mathematic⁹.nec in q̃ꝫ⁹
naturale.qꝛ in naturalib⁹ ẽ dare minimũ.vñ ẽ
dare minimã carnẽ.p̃ h⁹. Itẽ arguit ꝙ ſit di/
uiſibile in infi⁹ in ptes eiuſdẽ q̃ꝫtitatis p̃ ſic.ac
cipio aliqð mobile alicui⁹ deteriate q̃ꝫtitatis:
puta pedalis.ꝛ accipio aliqð ſpaciũ ſup qð mo
ueat̃.tunc ſic.oẽ ſpatiũ includẽſ infinitas pteſ
pedales ẽ diſibile in infi⁹ in ptib⁹ eiuſdeꝫ q̃ꝫti/
tatis:ſed tale ſpatiũ ſup qð mouet̃ tale mobile
eſt hi⁹.ğ ꝛc̃.minor ꝓbat̃.qm̃ oẽ mobile qð mo/
uet̃ p Ariſ.i.6º h⁹.i q̃lꝫ iſtãti tp̃is ẽ i ſpacio ſibi
eq̃li ꝛ i aº ꝛ i aº iſtãti ẽ i aº ꝛ i aº ſpacõ.al̃r diſ ꝙ
ñ moueret̃. ſꝫ in quolꝫ tp̃e ſt̃ ifinita inſtãtia.ğ
ꝛ p ↄ̃ñs in tali ſpacio erũt ifinite ptes pedales
Itẽ ſuppono.ꝙ oẽs linee ducte a cẽtro ad cir
cũferentiã ſint equaleſ.2º ſuppono ꝙ a centro
vſqꝫ ad circũferentiã poſſint ꝓtrahi linee ifini
te.pꝫ ẽt.qm̃ quilꝫ pũct⁹ põt lineã teriare ꝛ ali⁹
ꝛ ali⁹ punct⁹ aliã ꝛ aliã lineã.3º ſuppono ꝙ iter
quaſlꝫ duas lineas que ſũt a cẽtro ad circũfe/
rentiã ſit ſupficies media.qð pꝫ.qꝛ i illa ſupfi/
cie q̃ ẽ infra circulũ due linee vel ſt̃ cõtinue vl'
ſunt cõtigue vel ↄ̃ñr ſe hñteſ.nõ p̃t dari ꝙ ſint
cõtinue.qꝛ ſꝫ latũ ſunt indiſibileſ:ꝛ indiſibile
nõ cõtinuat̃ indiſibili. nec ſũt cõtigue.qꝛ vnũ
indiſibile nõ cõtiguat̃ indiſibili.nec ↄ̃ñr ſe ha
bẽtes.qꝛ inter quelꝫ duo indiſibilia eſt dare i/
finita indiſibilia.ꝛ inter quelꝫ duo indiſibilia
eſt aliqð mediũ idiſibile.6º h⁹.ğ ſequit̃ ꝙ iter
q̃ſlꝫ duas lineas ſit ſupficies media.vñ ſicut
iter q̃lꝫ duo pũcta ẽ linea media.ita inter q̃ſlꝫ
lineas duas eſt ſupficies media. 4º ſuppono
ꝙ q̃ꝫta eſt linea tãta eſt ſupficies.qð ꝓbo.qm̃ l'
linea excedit ſupficiẽ vel eↄ̇º vel ſunt eq̃leſ.nõ
p̃mis duob⁹ modis.qꝛ nõ ẽ dare lineã ſiñ ſup/
ficie.nec eↄ̇º.ğ ſequit̃ 3⁹.Ex iſtis q̃ttuor ſuppo/
ſitis arguo ſic.Infinite linee pñt ꝓtrahi a cen/
tro ad circũferentiã.ut pꝫ p 2⁹ ſuppo⁹ ꝛ inter
q̃ſcũqꝫ duas lineas que ſunt a centro ad circũ
ferẽtiã ẽ ſupficies media ut pꝫ p 3⁹ ſuppo⁹:ſꝫ
ptes illius ſuperficiei q̃ ſunt infra circulũ ſũt
eiuſdẽ q̃ꝫtitatis.qm̃ q̃ꝫta eſt linea tanta ẽ ſupfi
cies.ut hr̃ p 4⁹ ſuppo⁹.ꝛ oẽs linee ducte a cen
tro ad circũferentiã ſunt equales.ut hr̃ p pri⁹
ſuppo⁹.ğ ſequit̃ ꝙ in tali ſupficie ſũt infinite
partes eiuſdẽ vel eq̃lis q̃ꝫtitatis. Itẽ oĩs ps
includẽs infinitas ptes eiuſdẽ ꝓportiõis ẽ ps
q̃ꝫtitatiua equalis cuiuſlꝫ alteri includẽti ẽt i/
finitas ptes.iſta patet.qꝛ in infinitiſ nõ ẽ exceſ
ſus:ſed in quolꝫ cõtinuo ſũt infinite ptes q̃rũ
quelꝫ includit infinitaſ ptes eiuſdẽ ꝓportiõiſ.
al̃r põt cõſumi diſio.ğ ꝛc̃. Rñº ad pri⁹ ↄ̃cedo
ↄ̃ñam.ꝛ nego falſitatẽ. Ad ꝓbõꝫ eiuſdẽ ꝙ tc̃
eẽt infinita ꝛ eẽt equalis toti.dico ꝙ ex diuiſi/
bilitate in infi⁹ nõ ſequit̃ ꝙ ſint ifinita niſi ſo/
lũ in fieri:ꝛ in accipiẽdo vnũ p⁹ aliud: ꝛ ẽt qm̃
illa ex quib⁹ eſt nõ ſunt ꝓprie actu. vñ illð p̃n/
cipiũ ſolũ intelligit̃ ſ̃m extenſiõꝫ. Ad confir
mationẽ dico.ꝙ quelꝫ ps cõtinui ẽ diuiſibilis
in infi⁹ in ptes ꝓprias imediate.ꝛ qm̃ ille ſunt
ptes toti⁹ cõtinui mediate.iõ ẽ diſibilis i ptes
toti⁹ cõtinui mediate. Ad 2⁹ dico.p c⁹ euidẽ
tia ẽ ſciẽdũ.ꝙ oẽ cõtinuũ ſiue mathematicuꝫ
ſiue naturale ẽ diſibile in infi⁹ in ptes eiuſdeꝫ
ꝓportõis q̃ ſunt inexñtes:cũ q̃ tñ ſtat ꝙ ſit da
re mini⁹ naturale:ꝛ qñ ꝓbat̃ de corpe mathe/
matico ꝙ diuiſibilitas ẽ quidã mot⁹ ꝛ trãſmu
tatio. Dico ꝙ p diſibile poſſum⁹ duo intelli/
gere.vno mõ aliqd hñs aptitudinẽ ad actum
diuiſiõis vel ſectiõis paſſiue. ꝛ iſto mõ meta/

phica nō sūt indisibilia. Silr̄ corp⁹ celeste ṗm
hō ē indisibile cū sit intrāsmutabile ṗm subām.
A°: possum⁹ itelligere ꝑ disibile hr̄e ptē ex̄ ptē
siue sit transmutabile siue nō ⁊ indisibile huic
oppo⁹ ē carens oī ptibilitate: ⁊ isto mō corpus
celeste ⁊ oīa mathematica sūt disibilia. Ad
tertiā rōꝫ rn̄°: p c⁹ euidētia est sciēdū ꝙ alietas
spatij est ex quacūqꝫ alia ⁊ alia pte addita. siue
sit eiusdē ꝓportiōis siue eiusdē q̄ntitatis. z°:
est sciendū. ꝙ sicut in spatio sūt quedā partes
eiusdē q̄ntitatis: alie eiusdē ꝓportiōis. ita etiā
hec pn̄t repiri in motu cū mot⁹ diđat ad diuisi
onē spatij: ita ꝙ alia ⁊ alia ps mot⁹ eiusdē q̄nti⸗
tatis est ex alietate partiū eiusdeꝫ q̄ntitatis in
spatio: ⁊ silr̄ in illis eiusdē ꝓportiōis. 3°: intel
ligendū. ꝙ ista infinita spatia eq̄lia que hꝫ mo
bile in motu. qm̄ ut dictū ē in alio ⁊ in alio istā
ti ē in alio ⁊ in alio spatio sibi eq̄li: nō sunt tōlr̄
distincta: sed sūt quasi se cōtinētia: sic ꝙ eorū
alietas nō est nisi ex alietate partiū eiusdē pro
portōnis. q² igit̄ ille sunt infinite. g̊ illa spatia
pn̄t alia ⁊ alia eē ⁊ distingui ⁊ multiplicari ī in⸗
finitū. Ad formā igit̄. qn̄ dr̄. oē spatiū ⁊c̄. dico
ꝙ vnū est si ille ptes pedales sint distincte to⸗
talr̄ sic ꝙ partes vni⁹ nō sint ptes alteri⁹. sic āt
nō ē in ꝓposito ut pꝫ ꝑ p̄dicta. Ad 4ᵐ dico. ꝙ
in supficie inclusa in circulo eē infinitas ptes
eq̄lis q̄ntitatꝭ possum⁹ imaginari duplr̄. v°: ꝙ
ille ptes infinite sint eq̄lis q̄ntitatis ṗꝫ distan⸗
tiā q̄ est a cētro ad circūferentiā. a°: ṗꝫ distan⸗
tiā q̄ sunt inter lineas ꝓducibiles a centro ad
circunferētiā. vn̄ non hr̄ ꝓ incōuenienti si talis
supficies diuideret̄ in infi⁹ ptrahendo sꝑ diuisi
onē a cētro ad circunferētiā: ⁊ ptes sꝑ eēnt eq̄l̄
q̄ntitatis ṗꝫ distantiā q̄ est a cētro ad circūferē
tiā nec sic cōstituerent magnitudinē actu infi⸗
nitā: cū nō eēnt eq̄lis q̄ntitatis ṗꝫ distantias q̄
supple distantie sunt: inter lineas a centro ad
circūferentia ꝓducibiles. qm̄ sic ṗ vnā equalē
q̄ntitatē tota magnitudo supficiei que ē infra
circulū diuideret̄ ⁊ cōsumeret̄ in circuitu. sed
hn̄ sunt infinite ptes eiusdē ꝓportōis. Ad gu
tā rn̄det̄ ꝑ q̄ndā regulā cōeꝫ que talis est. ꝙ qn̄
arguit̄ ab aliquo terīo cōi supposite cōfuse tm̄
respectu alicuius magnitudis ad eundē teri⁹
supponētē personalr̄ respectu alicui⁹ magnitu
dinis nō est bona ꝯn̄a. q² sequeret̄ fallā figure
dictiōis. mō sic est in ꝓposito. qm̄ ptes in maio
ri sumunt̄ q̄si cōfuse. in minori vero ꝑsonalr̄.

Quarta ꝯ°: ē ista. ꝙ oē cōti⁹ naturale q̄ntū ad
ad actū pri⁹ qui est act⁹ eēndi ē disibile in ifi⁹.
hanc ꝓbo sic. oē cōti⁹ naturale est mobile. g̊ ē
disibile in infi⁹. aṅs pꝫ. q² natura est p̄n⁹ mot⁹
⁊ quietꝭ ⁊c̄. z°: ph⁹. ꝯn̄am ꝓbo. qm̄ oē mobile hꝫ
partes ex. 6°: ph⁹. tunc quero vel ille ptes sīt mo⸗
biles vel imobiles. si z⁹. g̊ mobile cōponit̄ ex i
mobilib⁹. qđ est ꝯ Ari. 6°: ph⁹. si mobiles. g̊ erūt
disibiles in ptes mobiles ⁊ ille in alias ⁊ sic in
infi⁹. Cōfirmat̄. q² 6°: ph⁹ hr̄: ꝙ oē mobile est
diuisibile. sed oē naturale est mobile. g̊ oē na⸗
rale est diuisibile. sed oē diuisibile diuidit̄ ī sꝑ
diuisibilia ut pꝫ ī 6°: ph⁹. g̊ ⁊c̄. Itē accipio ignē
qui ē corp⁹ natrale q̄ntū: certuꝫ est ꝙ sub qualꝫ
pte q̄ntitatis ignis est forma naturalis ignis.
tunc sic. q̄ntitas est disibilis in infi⁹: sed sub q̄⸗
libet pte q̄ntitatis ignis ē ps ignis. est. n. hōge⸗
neū. g̊ ignis est diuisibilis in infi⁹. Cōfirmat̄
q² qn̄ aliqua sic se hn̄t ꝙ pars corn̄det pti sic
totū toti. si vnū est disibile in infi⁹ ⁊ aliud: sed
q̄ntitas ignis ⁊ ignis sunt hi⁹. g̊ ⁊c̄. maior pꝫ ex
6°: ph⁹. vbi Ari. ꝓbat disibilitatē mot⁹ in infi⁹
ex dione spatij ⁊ mobilis. minor est euidēs. q²
omis forma naturalis educta de pō materie ē
extensa in q̄ntitate. Confirmat̄ ex p̄ de gn̄atiōe
vbi Ari. ꝓbat. ꝙ oē corp⁹ sensibile ē in infi⁹ di⸗
uisibile pō. actu āt nō. sed oē corp⁹ sensibile est
naturale. g̊ ⁊c̄. Sꝫ dices ꝙ q̄ntū naturale hn̄
est disibile in infi⁹. nō inq̄ntū naturale: sꝫ inq̄ntū
mathematicū. nā Ari. dicit z°: de aīa ꝙ oīuꝫ na
tura cōstātiū est cert⁹ termin⁹ sue magnitudis
⁊ augm̄ti: ⁊ ē dare ēt minimā carnē. p̊ h⁹. si aūt
eēt vlteri⁹ disibile eēt dare mīmū mimo. Cō
tra ista arguo p̊ sic. Ari. ꝓbat in hoc 6°: ꝙ mot⁹
disibilis est in infi⁹ rōe mobilis. ⁊ tunc quero
vel mot⁹ est disibilis in infi⁹ rōe mobilis inq̄ntū
est qđ mathematicū vel quid naturale. nō p°:
q² mathematic⁹ abstrahit a motu. g̊ z°: ⁊ hr̄ ꝓ⸗
po⁹ ꝙ q̄ntū naturale cui ꝑ se debet̄ mot⁹ inq̄ntū
hi⁹ ē diuisibile in infi⁹. Confirmat̄. q² mīma
caro q̄ntū ad actū pri⁹. puta q̄ntū ad suū eē vel est
diuisibilis vel indisibilis. si disibilis hr̄ ꝓpo⁹.
si indisibil̄ cū minia caro veniat ad ꝯpōeꝫ car⸗
nis maiorꝭ disibile ꝯponeret̄ ex indisibilibus.
qđ est ipol̄e 6°: ph⁹. Itē arguit sic Scot⁹. qn̄cūqꝫ
aliquid cōpetit alicui ṗꝫ vnā p̄cise rōꝫ cuicūqꝫ
cōpetit illa p̄cise rō illud sibi cōpetit ⁊ cuicūqꝫ
cōpetit ṗ illā rōꝫ simplr̄ cōpetit sibi: lꝫ ṗꝫ ali⸗
qđ adiūctū sibi n̄ ꝯpeteret. v̄bi gr̄a. videre ꝯpe
teret alicui ṗ ocl̄os p̄cise: cuicūqꝫ hn̄ti ocl̄os eo⸗
dē°: ꝯpetit videre. lꝫ hn̄ti mā⁹ ocl̄os vidre sibi n̄
cōpetat ṗ man⁹: sed diđi ī ptes integrales eiusđ
rōis ꝯpetit p̄cise: ⁊ p̊ rōe q̄ntitatis. g̊ cui equalr̄
inest q̄ntitas ut q̄ntitas est: equalr̄ cōpetet sibi
diuidi in ptes tales. sed ꝑuo q̄nto ita hn̄ ꝯpetit
q̄ntitas sicut magno. g̊ ⁊c̄. Cōfirmat̄. q² cui⸗
cunqꝫ inest diffi⁹ vel descriptū ꝓprie: ⁊ diffini°:
vel descriptio. ipol̄e est. n. vni cōpetere vnū sin̄
a°: sed q̄ntitas 5°: meta. diffinit̄ ꝑ hō qđ est diuidi
in ea que insunt. quoꝝ quodlꝫ natū est eē hoc
aliquid. g̊ vbicūqꝫ erit aliqđ ꝓprie denoīatū a
q̄ntitate poterit diuidi. lꝫ mediāte q̄ntitate hoc
sibi cōpetat. Un̄ illud dc̄m cū dr̄. ꝙ caro pōt
diđi ī q̄ntū mathematicū. nō āt in q̄ntū naturale
dꝫ sic exponi ꝙ q̄ntitas est rō dionis ⁊ nō natu
ralitas. sed n̄ dꝫ negari qn naturalr̄ vere diđat̄
⁊ sic sit diuisibilis sicut q̄ntitas cū qua est: licꝫ

naturalitas nō sit formalis rō illius diuisiōis sic ꝛ hñs man⁹ uere uidet si hēt oculos licꝫ manus n̄ sit rō formalis uidendi. Confirmat̄ hoc quia nō ē dare carnē naturalē idisibilem siue pūctualē quia nūquā ex talib⁹ pōt fieri maius in hoc sexto. ḡ cū caro q̄tūcūqꝫ sit minia sp̄ maneat quāta sp̄ eēt disibilis i ptes ei⁹dē rōis: cū forma ei⁹dē carnis sit hōgenea. Ad auctoritatē secūdi de aīa dicitur ꝙ ītelligitur de q̄to naturali quātū ad actū secūdū q̄ ē agere: rō h⁹ ē. qm̄ forma naturalis requirit deteriatā naturā ꝛ deteriatā q̄titatē vltra quā si diuidat̄ n̄ pōt saluari forma naturalis in rōe pricipij actiui. sicut eni act⁹ actiuoꝝ sūt in patiente hñ dispo° ita sūt in subō dispo°. Quita ꝯ° est ista. cōti⁹ naturale q̄ꝫ⁹ ad actuꝫ z⁹ qui est gn̄are sibi sil'e mouere se: vel mouere: z⁹ ē diuisibile in infi⁹. hanc ꝓbo sic. illud in c⁹dione deuenit̄ ad aliqd deteriatū ita ꝙ min⁹ illo nō pōt sumi respectu actiōis naturalis n̄ ē disibilis in infi⁹ q̄ꝫ⁹ ad actū z⁹. sed oē q̄tum naturale est hi⁹. ḡ ꝛc̄.

Maior ē clara. qꝛ disibile in infi⁹ nō hꝫ mi⁹ aliqd deteriatū qn min⁹ illo possit sui in infi⁹. minor ꝓbat̄. qm̄ ad reducēdū pōm materie ad actū forme requirit̄ virt⁹ agentl determiata in agēte. qꝛ minor nō pōt facere talē reductiōꝫ. ḡ ꝑ hoc deus pōt diuidere ignē in ita ꝑuas sintillas ꝙ minor aliqua illaꝝ nō possꝫ de materia alicuius elemēti ut aeris vel aque formā ignis educere. Cōfirmat̄. qm̄ ad h̄ ꝙ aliqd corpus moueat̄ naturalr̄ ꝑ me⁹ requirit̄ in ipso virt⁹ deteriata potēs medi⁹ diidere: posset igit̄ deus diidere graue in tm̄ ꝙ vltra nō hr̄et virtutē ad diidendū mediū nec cadendū deorsū. Cōfirmat̄ de obō sensus. qꝛ ad h̄ ut moueat sensum requirit̄ virt⁹ deteriata: poterit inq̄ꝫ aliqd sensibile in tm̄ diidi ꝙ si vltra diideret̄ nō possꝫ mouere sensū. His visis rn̄deo ad rōes alterius opionis ꝓbantes cōti⁹ cōponi ex indisibilib⁹.

Ad primā dico. ꝙ illa ꝓpō phi intelligit̄ in his que sunt subordiata ad iuicē ordine eēntiali sic ꝙ respiciunt vnū ꝑ pri⁹: reliquū ꝑ posterius sicut apparet ex verbis Ari. dicētis ꝙ vbi est pri⁹ mediū ꝛ vltimū amoto p̊ non remanet mediū cū dependeat a p̊. nō est āt sic in ꝓposito. qꝛ lꝫ ꝑtes hēant ordinē ad totum: nō tn̄ hn̄t ad inuicē ordinē nec respiciunt totū ordine p̊oritatis ꝛ posteritatis. vna. n. ꝑs nō respicit p̊⁹ totū q̄ꝫ alia: imo oēs sil'r cōponūt ipꝫ totū ꝛ hoc ipsemet dicebat in tertia rōne. qn̄ arguebat ꝙ ꝑtes in resoluēdo siue politates nō hn̄t ordinē ꝛ si nō hn̄t ordinē in resoluēdo nō hn̄t ordineꝫ in cōponēdo: ꝛ sic videt̄ ꝙ hec ratō ꝯdicat illi.

Ad z⁹ dr̄ vno mō. ꝙ nulla magnitudo est cōposita ex partib⁹ infinitis. sed ex ꝑtib⁹ q̄ nec st̄ finite nec infinite nūero i actu. qꝛ nullū nūeꝝ dicūt actu. vn̄ cōti⁹ est vna res in actu ꝛ nulla est ibi multitudo in actu: sꝫ multitudo in pō. talis āt pō nō est ad infinitā multitudineꝫ numero: sed ad finitaꝫ in infi⁹. sicut ponit̄ de pō indiduoꝝ sub eadē spē: sicut fuit declara⁹ i 3° h⁹. in qōe de infinito. Alr̄ dr̄ ꝙ hn̄ concludunt ꝙ sit infi⁹ solū ꝭm quid. eo ꝙ partes in eē ꝯiūcto nō sunt simpl'r in actu sil': sicut fuit 3° hui⁹ declaratū vbi ista rō fuit tacta ꝛ fuerūt recitate multe solutōes multaꝝ opinionū. videas ꝛ retieas quā volueri. Ad 3⁹ nego aña. Ad ꝓbationē cōcedo primā ꝓpōꝫ assumptā. sed nego secūdā ꝛ minorē: qn̄ dicebatur ꝙ politates iste nullū ordinē hn̄t. reduco p̊ rōꝫ ꝯ eos. nā ꝑ eandē rōꝫ cōtra eos possem ꝓbare ꝙ posset poni talis multitudo actu infinita c⁹ oppositū tenent qui firmant se in isto argumēto. Accipio ḡ pōꝫ sub vna spē angeloꝝ. talis potētia ꝑ eos est infinita. qm̄ pn̄t multiplicari sub eadeꝫ spē angeli in infi⁹ ut isti dicunt ꝛ hn̄. certū est aūt ꝙ potestates angeloꝝ ꝛ ēt idiuiduoꝝ nullū ordinē hn̄t inter se in prioritate. qm̄ vnus angelus nō supponit aliū nec incōpolitas. qm̄ vn⁹ angelus nō est incōpossibilis alteri ꝛ quilibet per se sumptus pōt reduci ad actū in instanti a. ꝛ per ꝯn̄s pn̄t eē angeli infiniti si arg⁹ aliqd cōcludit. ꝛ tn̄ ipsi dicūt ꝙ deus nō pōt facere multitudinē ifinitā actu. ḡ ꝛc̄. Rn̄deo igitur ꝓ me ꝛ ꝓ ipsis ꝛ dico ꝙ politates que sunt i cōtinuo hn̄t ordinē prioritatl ꝛ posteritatl. Prioritas quidē ꝭm quid nō simpliciter. qm̄ vna diuisio in vno signo nō presupponit aliaꝫ in a° signo. tn̄ illud qd sequit̄ diuisionē hꝫ ordinem prioritatis ꝛ posteritatis. Ad diuisioneꝫ enim sequit̄ multitudo partiū. multitudo aūt ꝑtiuꝫ hꝫ ordinē: qm̄ conti⁹ nō pōt diuidi in quattuor partes qui diuidat̄ in duas. tn̄ pōt diuidi i duas: esto ꝙ nō diuidatur i quattuor partes. ḡ diuisio in duo precedit diuisionē in q̄ttuor ꝛ est prior. qꝛ illud est prius a quo nō cōuertitur subsistendi ꝯn̄a. cōcedo igit̄ ꝙ in quocunqꝫ sig̊ indr̄nter cōti⁹ pōt diuidi in duas ꝑtes p̊mo et sic signū vnū nō est prius alio: nec ex hoc ē ibi prioritas. sed ex h̄ ꝙ dio teriat̄ ad ml'titudinē partiū: que inq̄ꝫ multitudo hꝫ ordinē prioritatis ꝛ posterioritatis. vn̄ facta dione in duas ꝑtes orit̄ potētia ad quattuor. vn̄ conti⁹ est p̊ in pō ad duas partes in quocūqꝫ signo volueris accipere dionē. deinde est in pō ad quattuor. ꝛ sic in infi⁹ sil'r de multitudine angeloꝝ. qm̄ lꝫ politates cāndoꝝ angeloꝝ nō hēant ordinem ad inuicē: ꝛ per se vna ad aliā ꝯpando. tn̄ multitudo angeloꝝ est hn̄s ordinē. iō nō pn̄t ꝓduci oēs angeli poles. qm̄ quacūqꝫ multitudine angeloꝝ data orit̄ pō ad maiorē multitudinē a simili in ꝓposito oēs partes cōtinui non pn̄t ad actū reduci sil'. qm̄ factibiles sunt in infi⁹ successiue. qm̄ lꝫ dio in signo. a. nō sit prior diuisione in signo. b. facta: ꝛ ut sic non est ibi succe° diuisio tn̄ in duas ꝑtes est prior q̄ꝫ in quattuor

⁊ quattuor ꝙ̃ dio in sex ⁊ ut sic ē prioritas ⁊ successio sicut cōmētator dicit. Est ēt ordo in compossitatis. qꝛ dione facta in vno signo ꝓhibetur dio in alio signo. nō quidē in alio deteriato: sꝫ vage accepto: ⁊ sic pꝫ ꝙ minor est falsa q̄ dicit ꝙ ipossitates nꝰ hn̄t ordinē. Sed ꝯ solutionē cōmentatoris instat frater Gerardus odonis. qm̄ ꝓpō in qua subycit̄ terius cōis vage sūptꝰ nō pōt hr̄e cāꝫ veritatis nisi ꝑ aliquo deteriate accepto. ut impoſſe est ꝙ hō currat nisi h hō currat. ⁊ sic facta dione in vno signo impoſſe est ꝙ repugnet dioni fiende i alio signo deteriate accepto. Rn̄o ⁊ dico. ꝙ maior est falsa. qd̄ pꝫ ꝑ multa exēpla. ꝑ qm̄ hec est vera aliq̄ forma d̄ nc̄citate ē in materia. non tn̄ hec vel illa determinate accepta. Itē hec ē vera superficies nō pōt eē sine aliquo colore: nec corpꝰ sine aliq̄ loco. hn̄ tn̄ pōt eē sine illo ⁊ sine illo. Ad 4ꝰ ꝑncipale ꝑ euidētia hꝰ rōis pono istā ꝓpōꝫ ꝙ deꝰ nō pōt alr̄ diuidere cōtiꝰ ꝙ̃ ipm̄ sit diuisibile. qꝛ g̊ cōtiꝰ totū nō est diuisibile ẜm se totū simr̄ sic ꝙ nō pōt eē ẜm se totū diuisū. id deus non pōt ipm̄ ẜm se totū diuidere. sic ꝙ possit esse diuisū ẜm se totū. Alr̄ g̊ est de vniōe. alr̄ de dione qꝛ oēs partes cōtinui sunt a deo vl̄es. non tam̄ sunt seꝑabiles. nā in isto argumēto ⁊ ꝙ̃ꝰ ad eiꝰ cōfirmatiōꝫ cōmittit̄ fallā figure dictiōis. nā dictū est qn̄cūqꝫ arguit̄ ab aliq̄ terio cōi supponēte cōfuse tm̄ respectu alicuius magnitudis ad eundē terium supponentē personalr̄ respc̄u alicuius magnitudis. nō est bona ꝯn̄a. qm̄ sequit̄ fallā figure dictiōis. mō sic est in ꝓposito

Adgntā nego minorē. ad ꝓbōꝫ qn̄ dr̄ ꝙ punctus mouet̄ localr̄. g̊ cōtiꝰ pōt per replicatiōꝫ indiuisibiliū mēsurari. Dico ꝙ verꝫ eēt si moueret̄ per se. punctꝰ āt nō mouet̄ nisi per accn̄s qꝛ ad motū linee. sicut dicimꝰ ꝙ aīa mouetur ad motū corpis. ⁊ tn̄ aīa nō pōt cōtiꝰ mēsurare. vn̄ ēt si pūctus sit i situ per se ⁊ per se moueatur. ita ꝙ sit a linea seꝑatus non sequit̄ ꝑꝑ h ꝙ pūctus possit cōtiꝰ mēsurare ut declaratuꝫ est de angelo qui ēt per se pōt moueri. Ad id de spera in plano dicūt aliqui ꝙ non pōt dari aliqd̄ corpus sp̄icū totalr̄. Aly dicunt. ꝙ intercipit̄ aer. Hisꝰ pretermissis. dico ꝙ posito ꝙ spera sit oio rotūda. ⁊ aliqd̄ corpꝰ oio planū. ꝙ impoſſe est ꝙ ista se tangant in indiuisibili. alr̄ oporteret ꝙ in illo in q̊ se tangerēt ꝙ vtrūqꝫ eēt planū. dico g̊ ꝙ lꝫ spera tangat planū i puncto ꝙ̃diu mouet̄. nō tn̄ motꝰ fit per pūctū. qm̄ in tp̄e in quo mouet̄ spera super planū non fit tactus in pūcto: sed in linea. vn̄ tactus pūctualis corrn̄det instanti: sed tactꝰ linee corrn̄det tēpori in quo fit motus. Ad 6ꝰ dico. ꝙ lꝫ cōtiꝰ possit diuidi in infiꝰ. nō tn̄ sequit̄ ꝙ oīa continua sint equalia: ⁊ qn̄ probatur. qꝛ oīa componuntur ex partibus equalibus numero. qm̄ infinitis ⁊ magnitudie ut declaratū est supra. dico ꝙ nō cōponunt̄ ex infinitis nec ex finiti numero actu. qꝛ partes in cōtinuo nullū nūeruꝫ faciunt actu: qm̄ que numerū faciunt actu oꝫ ꝙ sint diuisa. qm̄ numerus causat̄ ex diuisiōe continui. cōponitur g̊ contiꝰ ex partibus que pn̄t facere numerū finitū ⁊ infiniꝰ. Vel si vis aliter soluere potes applicare illā regulā iā dictā de suppōne confusa ⁊ personali. Ad aliaꝫ ⁊ vltimā dico ꝙ contiꝰ nō est diuisibile in infinitas partes. qm̄ oīs potētia est reducibilis ad actū. ⁊ sic cōtinuū potest eē diuisū in infinitas partes: qd̄ nō est verū: sed tm̄ in partes finitas in infiꝰ. vnde dico ēt ꝙ Ari. nō posuit illā quā tu ponis. s. ꝙ illud qd̄ ipoſſe est factū eē. impoſſe est fieri: sed istā qd̄ impoſſe est fieri impoſſe est factū eē. Vel dicatur. ꝙ eo mō quo est poſſe fieri: eo mō est poſſe factū eē. ⁊ ecōuerso. eo modo quo est impoſſe fieri est impoſſe factū esse: ⁊ ecōtra. continuū aūt non pōt eē actu diuisum ẜm se totū. igit̄ per ꝯn̄s nō pōt diuidi ẜm se totum sed ẜm illas partes ẜm quas pōt diuidi pōt eē diuisum. Ex predictis igitur pꝫ. ꝙ continuū non cōponitur ex indiuisibilibus. ⁊ ꝙ in continuo non sunt infinite partes actu. Verūtn̄ si velles tenere ꝙ in continuo quocūqꝫ sunt infinite partes eiusdē ꝓportionis ⁊ non plures in vno ꝙ̃ i alio. qm̄ hec videt̄ via magis cōis posses respondere ad istā rōꝫ ꝙ esset actu infinitū sicut respōsum est in 3º huius. in quadā solutione facta a francisco de maronis: ꝙ vꝫ solum est ibi infinitas ẜm quid: que quidē non ē impoſſis. Et pro quibusdā alys rōibus persoluēdis pro vna. s. ꝙ in continuo sunt plures partes ꝙ̃ infinite. qm̄ quelꝫ pars est diuisibilis in infinitū applica istā regulā ꝙ qn̄cunqꝫ arguit̄ ab aliquo termino cōi supponēte cōfuse tm̄: respectu alicuius magnitudinis ad eundē terminū supponentē personalr̄ respectu alicuius multitudinis. nō est bona ꝯn̄a. qm̄ cōmittitur falla figure dictionis. qd̄ declarat̄ in quadā consilirratione. solet. n. ꝓbari a quibusdā ꝙ multitudo non possit crescere in infiꝰ. qm̄ si sic tunc vltra oēm multitudinē finitā dataꝫ esset dare finitā maiorē: sed multitudo maior oī multitudine finita est multitudo infinita. g̊ si vltra oēꝫ multitudinē finitā datā esset dare multitudinē finitā maiorē sequeret̄ ꝙ aliqua multitudo finita eēt multitudo infinita: qd̄ est impoſſe. ꝙ āt vltra oēm multitudinē finitā datā esset dare multitudinē finitā maiorē si multitudo crescere posset in infiꝰ. pꝫ. qꝛ quelꝫ singularis hꝰ vl̄is eēt falsa. Nā vltra hanc multitudinē finitā datā eēt dare multitudinē maiorē finitā: ⁊ vltra istā aliā maiorē ⁊ sic in infiꝰ. Ad istā rōꝫ rn̄detur. ꝙ hic est falla figure dictōis. qm̄ in maiori iste terminus multitudo in predicato prime propositiōis supponit confuse tantū: ⁊ dicit quale quid. in minori aūt propositione

ſupponit tn̄ deteriate reſpectu eiuſdem mal/
titudinis ĩpoꝛtate per ſignū vl'e. ⁊ iō mutatur
quale quid in ꝭ aliquid. ita recte pn̄t ſolui mlᵗ
te rationes iuxta iſtā materiam. applica ſi viſ.
ſi non vis. teneas aliud.

Quantum ad 3ᵐ articulū vbi erat
videdū vtꝝ indiuiſibi/
le ſit ĩmediatū indiuiſibili: ⁊ videt̄ ꝙ nō. qꝛ ſʒ
Ari. 6º. huius. ſi indiuiſibile ĩmediaret̄ indiui/
ſibili conti⁹ cōponeret̄ ex indiuiſibilibus ⁊ ꝗ
hoc tenet tʒ illud. et videtur ꝙ ſic. nā ſi indiui
ſibile nō eēt ĩmediatū indiuiſibili ſequeretur.
ꝙ in linea eēnt aliqua indiuiſibilia: ⁊ in tēpoꝛe
aliqua inſtātia que eēnt deo ignota. ɔn̄s ē ſlm̄.
ḡ ⁊ añs. falſitas ɔn̄tis pʒ. qꝛ deus dicitur nihil
ignoꝛare. ut pꝛobatū fuit in 2º. h⁹. in qōe de cō/
tingentia reꝝ. ſed ꝓbatur ɔn̄tia. qꝛ inter hunc
punctū in linea ⁊ quēcūqꝫ aliū deo cognitum:
vel eſt aliqđ mediū vel nihil. ſi nihil hr̄ ꝓpo⁹.
ſi aliqđ me⁹ vel illud me⁹ eſt diuiſibile vel idi
uiſibile. ſi indiuiſibile hr̄ ꝓpo⁹. ſi diſibile erūt
ibi puncta illᵗ diuiſibile continētia. ⁊ per ɔn̄s.
illa erunt deo ignota. nā illa puncta que ſunt
media inter pꝛimū punctū ꝗ eſt in linea ⁊ quē/
cūqꝫ aliū punctū deo cognitū non ſunt deo co/
gnita. Idē arguit̄ de inſtantib⁹ in tp̄re recte
ſub eadē foꝛma. qꝛ inter hoc inſtans eē ⁊ ipʒ n̄
eē. nō cadit me⁹ cū ɔ̄dicant. ſed hoc inſtans n̄
eē ⁊ aliud inſtans eē de ncc̄itate ſunt ſimul ve
ita ꝙ veritas neutrius pꝛecedat veritatē alte/
rius. ḡ inter hoc inſtans eē: ⁊ aliud inſtans nō
eē non cadit me⁹ ꝑ. aſſumpti ꝙ eē alterius in/
ſtantis ſequētis nō pꝛecedit nō eē huius inſtā
tis: mani⁹ eſt. ꝙ aūt nō eſſe h⁹ inſtantis non ꝑ/
cedat eē alterius. pꝛobatur. nā ſi hoc inſtans n̄
eſt ⁊ cū hoc ſupponatur ꝙ tp̄s ſit. ſi cū ꝭ detur
ꝙ nullū aliud inſtans eſt: ſequitur ꝙ tp̄s hēt
eē. ⁊ tn̄ ꝙ nullū inſtans actu eſt. qđ eſt impoſl'e.

Itē arguit̄ ſic. ſit. a. inſtans mēſurans ꝑmuʒ
inductiuuʒ eē foꝛme ignis ⁊ vocet̄ tp̄s teriatū
ad. a. b. Tunc arguit̄ qđlʒ inſtans h⁹ tp̄is. b.
aliud ab. a. eſt pꝛeteritū anteqꝫ. a. ſit pn̄s. ex q̄
ſequit̄ ꝙ quelʒ pars tp̄is eſt cōpleta ⁊ ꝑterita
anteqꝫ. a. ſit pn̄s. añs eſt veꝝ. qꝛ quelʒ ſingula/
ris eſt vera: ut pʒ inductiue. ḡ ɔn̄s eſt verum.
ɔn̄a pʒ. qꝛ iſta cōuertunt̄ qđlʒ indiuiſibile h⁹
tp̄is. b. aliud ab. a. eſt cōplete pꝛeteritū. vl' ſal/
tē ſequit̄ ncc̄io. ḡ. a. eſt pn̄s. ⁊ ſequit̄. a. eſt pn̄s.
ḡ quelʒ pars illius. b. eſt cōplete pꝛeterita. hec
igit̄ eſt ꝓbatio: ꝙ quelʒ pars. b. eſt cōplete pꝛe/
terita anteqꝫ. a. ſit pn̄s. ſed ſi ſic quelʒ pars pꝛe
terita cōplete añ. a. eſt copulata cū futuro per
aliqđ inſtans: nō per. a. certū eſt. cū adhuc non
ſit. ḡ per aliud inſtans ab. a. nō mediatū. quia
tunc nō eēt totū diuiſibile vel totū tp̄s cōple/
te teriatū ante. a. ḡ erit ĩmediatū. ḡ inſtans erit
inſtanti ĩmediatū. Itē accipio vnā lineā ⁊ vo/
lo ꝙ tangat aliā lineā perpēdiculariter: tunc
iſte due vel ſe tangunt ſʒm diuiſibile vel ſʒ in/
diuiſibile. Non pꝛimū. quoniā linea ſecundū
latū eſt indiuiſibilis. ḡ ſʒm indiuiſibile. ⁊ ſi ſic
cū intra lineā hanc ⁊ illā non ſit me⁹: ſequitur
ꝙ indiuiſibile eſt ĩmediatū indiuiſibili. Di/
ces foꝛte. ꝙ ibi intercipit̄ aer. Nō ſoluis. q̄niā
arguitur de linea tangente aquā. ḡ ⁊c̄. Rn̄º.
⁊ dico. ꝙ indiuiſibile nō eſt ĩmediatū indiuiſi/
bili. tū qꝛ indiuiſibilia ſe tangerēt. hoc eſt ſlm̄.
ḡ ⁊c̄. falſitas ɔn̄tis ꝓbatur. quoniaʒ in his que
ſe tangunt vel totū tangit totū vel pars parteʒ
vel pars totū nō eſt dare mediū. indiuiſibilia
aūt nō pn̄t ſe tangere vltimis duob⁹ modis. qꝛ
indiuiſibile nō hʒ partē. hoc pº: pn̄t ſe tange/
re. qm̄ non cōſtituerent aliqđ maius. nec aliq̄ꝫ
magnitudinē. tum ēt qꝛ continuū ɔponeret̄ ex
diuiſibilib⁹ ut ſuperius fuit deductū. Ad ra
tiones in oppo⁹ reſpondeo. Ad pꝛimā de pun/
ctis in linea dictū fuit ꝓlixius in 2º. h⁹ qōe vl/
tima. Ad ſecūdā eſt ſciendū. ꝙ ſicut dc̄m ē ꝙ
inſtans nō cedit niſi ad ceſſionē alicuius ꝑtis
tp̄is ut fuit ꝓbatū 4º. h⁹. Inſtans igit̄ n̄ hʒ nō
eē niſi qꝛ aliqđ tp̄s tranſit ⁊ aliqđ qđ eſt futuꝝ
tranſit in pꝛeteritū. ita ꝙ ſil' inſtans hʒ non eē
⁊ aliq̄ pars tp̄is cedit: ex quo igit̄ ſequit̄ ꝙ iter
nō eē h⁹ inſtantis ⁊ eē alterius inſtantis ſit ali
qua pars tp̄is media tꝑis. Et qn̄ dicit̄: ꝙ erit
tp̄s ſine inſtanti. dico ꝙ nō ſequit̄. ſcis. n. bene
ſʒm ꝙ fuit dc̄m alibi ꝙ tp̄s hʒ eē in hoc ꝙ vna
pars ſuccedit alteri ⁊ vna cedit ⁊ altera adue/
nit. facta igitur ceſſione alicuius partis tēpo/
ris ĩmediate ſequitur inſtans ⁊ ſic continuat̄
pars ceſſa vel pꝛeterita cum parte futura: ⁊
poſtea ſuccedit futura ⁊ cedit ⁊ ad ceſſionem
e⁹ cedit indiuiſibile illud cōtinuans. Ad ter/
tiā qn̄ dicitur quodlʒ inſtans h⁹ tēpoꝛis. b. ⁊c̄.
concedo totū hoc ꝙ quelibet pars tēpoꝛis. b. ē
cōplete pꝛeterita anteqꝫ. a. ſit pꝛeſens ⁊ cuʒ di/
citur ꝙ quelibet pars erit copulata cum futu/
ro per aliqđ inſtans anteqꝫ. a. ſit pꝛeſens nego:
vnde non imaginoꝛ ꝙ quelibet pars tp̄is illi⁹
. b. ſit ꝑ⁹ ꝑterita niſi ſolū natura añqꝫ. a. ſit pn̄s
ita ꝙ illud totū tp̄s ſine aliquo medio: lʒ ſit q̄/
dā pꝛioꝛitas nature qn̄ eſt factū ꝑteritū copu/
latur ad futuꝝ per. a. ⁊ nō per aliqđ aliđ iſtāſ.

Ad quartā dico. ꝙ nō hēo pꝛo impoſl'i ꝙ i di/
uerſis ⁊ indiuiſis ⁊ nō cōtinuis indiuiſibilis
huius ſit ĩmediatuʒ alteri indiuiſibili. In his
autem que continuantur impoſſibile eſt.

His viſis repondeo ad pꝛincipales
rōes factas in pede qōis
Ad pꝛimam vide in ſecūdo huius vltima qōe.
Ad 2ᵐ dico. ꝙ talis diuiſio cadit ſuper punctū
ita ꝙ pūctus eſt illud quo vna pars ab altera
ſepatur. non ꝙ punctus diuidatur nec ꝙ pun/
ctus iſte qui continuat duas partes linee re/
maneat facta diuiſione. ſed coꝛrumpitur ⁊ ſūt
poſtea duo puncta de nouo cauſata que pꝛius
erant in potentia obiectiua. Per idem ad cō
firmationem. ⁊ illa ſufficiant.

Explicit liber 6ꝰ phicoꝝ. Incipit 7ꝰ

Circa septimum librū cū non sint materie nimis copiose nec in quibꝰ sit difficłtas quero pmo iuxta textū istā qōez. vtrum mouēs ⁊ motū sint siḻ. et videt̃ ꝙ non: qm̄ graue mouet̃ ab agēte effectiue ſm phm. ⁊ ꝯmētatorē. 8º hꝰ. ⁊ tñ ipz mouet̃ a generāte nō sibi tunc ꝯiuncto. Item finis mouet efficiens ⁊ tñ qñ mouet: tūc non est: qꝛ si eēt tunc nō moueret efficiēs. habitibꝰ. n. pñtibꝰ in materia cessat motus. Tunc arguo sic. finis qñ mouet nō est ⁊ qñ nō est nō siḻ est cum moto. ergo mouēs nō est vlr siḻ cum moto. Item adamas attrabit ferrū distās localr̃ ab eo. nō ergo mouēs et motū sunt simul simultate imediationis. Itē sequit̃ ꝙ motꝰ proiectōis nō esset poſis. pbatō qm̄ tunc cessante mān̄ ⁊ sepata a lapide nō posset lapis moueri. Item in generatione p ppagatōem patre mortuo ante filiū natuz pducit̃ ples. ⁊ p ꝯñs est ibi generari i actu sine generāte. semen. n. non pōt esse tale agēs: qꝛ nibil agit vltra suam spēm. Ad oppꝰ est phs in lr̃a.

Respondeo vbi pono aliquas ppōnes. Prima ppō ē ista ꝙ mouēs ⁊ motū sunt siḻ tpe. pbat̃. Tum qꝛ cā in actu ⁊ effectꝰ in actu siḻ sunt. Tum etiā qꝛ oīs relatio realis reqrit duo extrema realia sꝫ mouēs ⁊ motū referunt̃ realr̃. 5. meta. Secūda ppō est ꝙ mouens ⁊ motū sunt siḻ virtualiter. pꝫ. qm̄ motū nō pōt esse motū nisi p virtutem agentis. ḡ sequit̃ qō virtus agentis sit siḻ cū isto. Uñ adamas qñ trabit ad se ferrū pmo īmittit aliquā dispōnem in ipo ferro ⁊ alterāt ipm ⁊ ex ꝯñti attrabit ipm ad se.

His visis rñdeo ad rōnes. Ad pmū videbit̃. 8º huiꝰ. in ꝯcłone de motu grauiū. Ad ſaz Arist. vr̃ se exponere: qm̄ nō intelligit̃ de cā finali. Sꝫ ꝯ: qm̄ illō qō mouet aliō aliquo mō est. sꝫ finis mouet efficiens. ḡ tūc aliquoº est: sꝫ nō solū ſꝫ eē intētionale. pbo. qꝛ ſ illō eē nō mouet ſ qō ñ ē cā. sꝫ finis nō ē cā ſ eē intentiōale. pbatō. qm̄ ſ illō non ē cā ꝙ nō hꝫ rōez pp qd: sꝫ finis nō hꝫ rōem. pp qd respcū efficiētꝭ ſ eē intētiōale. pbatio. qm̄ ſ illō iā nō hr̃ añ actōez ⁊ in pnº actōis. Itē ſ illud eē ſ qō ē cā pfic̃ effectū. sꝫ nō pfic̃ i eē itentiōali sꝫ i eē reali. pꝫ. qꝛ sanitas ꝯcepta ñ sanat infirmū. ḡ ⁊c̃. Ad oīa ista fuit dcm̄. 2º hꝰ. vbi fuit dcm̄ ꝙ lꝫ finis sit cā i eē intētionali: nō tñ p eē intentōali sꝫ reali: qm̄ p illo eē ē cā p quo agēs agit ⁊ p q̊ mouēs mouet efficiēs: sꝫ hoc ē p eē reali. ergo ⁊c̃. Uideas ibi magis ꝯplete. Ad 3ᵐ dr̃ ꝙ ē siḻ virtualr̃ sicut fuit deteriatuz in ſa ppōne. Ad 4ᵐ dico ꝙ itellr̃ de motore pxio. pyciēs aūt siḻ pᵐ nō est cū piecto. Ad 5ᵐ dico ꝙ semē decisum a patre agit in virtute corpis supcelestis qō habet oēs formas naturales in virtute ita ꝙ agens pncipale post decisionē est corpus supceleste. cuiꝰ tamē actio determinat̃ p semē decisuz ab indiduis huiꝰ spēi vł illiꝰ. vñ dicit̃ homo ab hoīe gñari. qꝛ in tali generatōe requirit̃ vt agēs pticulare a quo semē est decisū: ⁊ requirit̃ etiam agēs vłe qō ꝯcurrit in actu generādi sicut cā necessaria: ⁊ ēt qꝛ post semen decisum ꝯtinet actōem ad semen decisū semen ⁊ hec dicantur de questione.

Ueritur vtꝝ ad sciaz sit p se motꝰ. et vr̃ ꝙ sic. qꝛ oīs forma successiue acqsita ⁊ partibilr̃ neccio ē per se terminꝰ motus. sꝫ scia ē hꝰ. ḡ ⁊c̃. maior pꝫ. qm̄ ad oē illō est motꝰ qō acqrit̃ i tpe ⁊ successiue. ad nullā. n. formā diuisibilē vł disibilr̃ acqsitā est nūero indisibiḻ vel istātanea. minor pbat̃. logicā siḻ totā nō hēmꝰ in istanti alr̃ fuissemꝰ i instāti pfci i illa scia. qō ē falsū. ḡ ⁊c̃.

Item ſ illā formā ē motꝰ. ſ quaz subm̄ se hꝫ alr̃ nunc q̄ꝫ pus pꝫ in 6º huiꝰ. qm̄ moueri ē alr̃ se hr̃e nunc q̄ꝫ pus: sꝫ ſ sciam aīa se hꝫ alr̃ nunc q̄ꝫ pus se hēret: qm̄ p̊ non erat sciens ⁊ modo ē sciens. ergo ⁊c̃. Itez oīs forma p se magꝭ ⁊ minus suscipiēs est p se terminꝰ motus. scia ē hꝰ ḡ ⁊c̃. maior pꝫ. qꝛ Ari. pbat ꝙ ad sciaz nō ē motus: qm̄ ipa nō suscipit magis ⁊ minꝰ. nihil. n. pōt suscipe magꝭ ⁊ minus nisi p mutatōez successiuā. sꝫ mutatō successiua ē motꝰ: qꝛ ñ ē gñatio nec corruptio: qm̄ ista sūt i instanti: sꝫ scia p se suscipit magꝭ ⁊ minꝰ. pꝫ 2º ethicoꝝ vbi dr̃ ꝙ hitus ex eisdē gñat̃ ⁊ intendit̃. pꝫ igit̃ ꝙ hitus intellectuales pñt itendi. ḡ ⁊c̃.

In oppositum est phus in hoc 7º q ponit ꝙ ad q̄litates de pma spē nō ē motꝰ: nec ad habitꝰ itellectuales: qō sic pbat. illō qō aduenit alicui magis per qetem q̄ꝫ p motum non est pprie terminus motus: sed hitus itellectuales aduēiūt aīe p qetatōez ⁊ p residentiā mutationū corporalium ⁊ sensibilium passionum. ḡ ⁊c̃. minor declarat̃ p duo signa. Primum est in his qui inebriant̃ aut ifirmāt̃ q p tunc nō pñt vti scia p pter magnū motuz vaporis ad caput ⁊ recedēte perturbatione possunt vti scia. Aliud signum ponit de infantibus qui non possunt addiscere nec de his que capiunt iudicare. vnde dicit ꝙ maxime castitas ad hoc operatur vt acquirant scientiam: ⁊ sedendo ⁊ quiescendo fit anima prudens.

Respōdeo vbi pmo tractabo de acquisitione scientie per quem modū acquirit̃. 2º dicā ad ppoitā qōez.

De pmo est sciēdū ꝙ fuit vna opinio Platonicoꝝ q ponebant ꝙ scia in nobis nō poterat d nouo acqri sꝫ ponūt ꝙ aīa in sua pma creatiōe fuit pfecta moribus ⁊ sciētys. oppressa aūt mol

le carnis nõ põt exire in actũ. per cõtinuũ aũt exercitiũ erit in actũ. Hec aũt opĩo iprobat̃ per Ari. ois habit⁹ est ex actibus gñatus 2° ethico. vñ ibidẽ dicit. ex eisdez gñatur habit⁹ ꝛ intendit̃. Unõ nostrũ addiscere nõ est nisi quoddaz reminisci. Et iõ dico aliter ꝙ scia põt in nobis nouiter acquiri. Pro cui⁹ euidentia est sciendũ cũ scia nisi sit infusus sit quidã habit⁹ ex actibus intelligendi generat⁹. ois. n. habitus nou⁹ generat̃ ex actibus: nisi sit infusus. Actus vo itelligẽdi generat̃ ex obiecto relucenti spẽ ꝛ itellectu agente tanq̃ cã pncipali. ita ꝙ ex ill' duobus tanq̃ ex cãis ptialibus vni cause totali eq pollẽtib⁹ causat̃ actus itelligẽdi. His pmissis pono duas ppões. pma est ista ꝙ ad sciaz p se nõ est mot⁹. pbat̃. qꝛ ad illã formã nõ est mot⁹ cui solũ opponit̃ pnatio ꝛ nullũ hꝫ ↄ̃triũ ꝛ cui⁹ subiectũ est sũme dispositũ ad talẽ formã sꝫ sic est de scia. ergo ꝛc. maior pꝫ. qm̃ mot⁹ est a ↄ̃trio in ↄ̃triũ. Itẽ etiã qm̃ subiectũ recipiẽs successiue aliquã formã illã sic recipit per aliquã dispõnem quã hꝫ. pꝫ. qm̃ nõ videt̃ ex alio ista successio. cũ g͛ intellect⁹ sit sũme disposit⁹ nõ hñs nisi solã pnationẽ scie: sequit̃ ꝙ non acqrat̃ p motũ in eo. Sciendũ tñ ꝙ susceptiuũ se põt habere respcũ forme quã rcipit triplr. Uno° ꝙ sit ĩ vltima dispõne respectu forme nullo extrinseco ipediẽte sicut se hꝫ aer respectu illuĩatiõis. Alio° qm̃ nõ est in vltĩa dispõne ꝛ tũc sequitur alteratio p quã materia disponit̃ exẽplũ sic qñ ex aqua fit ignis. 3°° qñ aliqd susceptiuuz q̃tũ est in se ẽ in vltima dispõe tñ nõ recipit stati ppter aliqd impedimẽtum extrinsecũ impediens. puta sicut mediũ in domo qd de die nõ recipit lumen hoc ẽ ppter aliqd extrinsecũ impediens: puta ppter clausionẽ fenestre. ꝛ isto 3°° se habet intellect⁹ noster ad sciam: qm̃ q̃tũ est de se pportionat⁹ respectu cuiuslibet spẽi itelligibil': sꝫ qꝛ itellect⁹ nr̃ est act⁹ corporis nõ potest recipere species itelligibiles nisi mediantibus potentijs sensitiuis sicut nec medium ĩ domo recipit lumẽ clausis fenestris. Tunc dico ad ppoitũ ꝙ eo ipo ꝙ intellect⁹ quãtũ est de se ẽ sũme disposit⁹ vt recipiat spẽm itelligibilez. iõ ad intentionẽ phi sufficit ꝙ acqsitio scie nõ sit alteratõ nec sit p motũ p se. Scđa ppõ est ꝙ scia p accñs acqrit̃ p motũ ꝛ transmutatõez. pbat̃. illa forma que nõ acqrit̃ nisi p transmutationẽ aliquã ꝛ motũ fcm̃ in alijs potẽtijs sensitiuis acqrit̃ p motũ saltem p accñs. scia est hi⁹ g͛ ꝛc. minor pbat̃. qꝛ cognitõ nr̃a incipit a sensu sensus aũt a sensibili patit̃ ꝛ alterat̃. vñ dicũt̃ q̃litates sensibiles passibiles qualitates: qm̃ ĩferunt passionẽ sensibus. Sed ↄ̃ hoc videtur Ari. eẽ qui dicit ꝙ aĩa fit sciens ꝛ prudens maxime in qescendo nõ. ergo p motũ potentiaruz sensitiuaꝝ. Rñdeo ꝛ dico ꝙ aĩam quiescere in partibus sensitiuis põt esse duplr. Uno mõ ꝙ quiescat ab occupatõibus exterioꝛib⁹ ꝛ passionibus partis appetitiue: puta cõcupiscibil' ꝛ irascibilis. Alio modo ꝙ virtutes sensitiue nõ moueantur ab obiectis de quibus sciam capimus. pmo mõ loquitur Ari. cum dicit in qescẽdo fit aĩa prudens ꝛ sciens. 2°° non.

His uisis rñdeo ad rõnes. ad pmaz pono istaz ppõnem ꝙ nulla forma acquirit̃ per motũ per se nisi habeat ĩ subiecto aliquã dispõnez ↄ̃trariã. si igit̃ tal' forma acquirit̃ successiue hoc nõ est ꝙ ad ipam p se sit mot⁹. sꝫ eo ꝙ nos itelligim⁹ successiue. mõ vnũ obiectum mõ aliud ex quibus actib⁹ itelligendi vt dictũ est generat̃ scia: per qd patꝫ ad formã rõnis ꝛ dico ꝙ maior est vera ꝙ ista ptibilitas ꝛ successio sint per se ex parte illius forme ꝛ ex parte indispõnis ↄ̃trie subiecti ꝛ illi⁹ forme. Ad 2ᵐ dico ꝙ licet oẽ quod mouet̃ aliter se habeat nunc q̃ pus: tñ non oẽ quod se hꝫ aliter nunc q̃ pus mouet̃. sed hñ fit mutatio aliq̃.

Ad 3ᵐ dico ꝙ illa maior non ẽ vera simplr. video. n. ꝙ intellectio suscipit magis ꝛ minus. Nã intellectõ est intensior in vno tp̃e q̃ in alio ꝛ tñ intellectio nõ acquirit̃ p motum. illa g͛ maior oꝫ ꝙ intelligat̃ in formis habentib⁹ cõtrariũ cuiusmodi non est scia. ignorantia eni solũ opponitur pnatiue scientie. g͛ ꝛc.

Explicit liber 7⁹ phicoꝝ. Incipit 8⁹

Irca octauum librũ phicoꝝ: in quo Arist. deterĩat de eternitate mot⁹. p quero istam qõnem. vtꝝ cuilibꝫ creabili vl' pducibili pmanẽte vl' successiuo repugnat formaliter fuisse ab eterno: ꝙ sic videt̃: qꝛ ipole ẽ creaturã aliquã adequari creatori: sꝫ si rei pducibili nõ repugnaret fuisse formalr ab eterno potuisset fuisse ab eterno. ꝛ p ↄ̃ñs adeq̃ret̃ creatori. saltẽ ĩ eternitate. g͛ ꝛc. 2° arguit̃ ꝙ de fcõ fuerit ab eterno: qꝛ posita cã vltimata ĩ actu ꝛ nõ ĩpedita põit̃ ei⁹ effect⁹. cã. n. ꝛ effect⁹ ĩ actu sil' sũt ꝛ ñ sũt. 2° h⁹. sꝫ de⁹ fuit cã oĩuz ab eterno ĩ actu ñ ĩpedita. si. n. ñ fuisset cã ĩ actu ab eterno: sꝫ in põ ꝛ postea fuisset cã ĩ actu fuisset mutat⁹ a potentia in actum. ergo ꝛc.

Ad oppo⁹ de⁹ ab eterno fuit cã sufficiẽs ponere in eẽ qdcũq̃ pducibl'e. g͛ ab eterno qdcũq̃ pducibile potuit ab ipo pduci. añs pꝫ. Si. n. ab eterno ñ potuisset ponere ab eterno ñ fuisset oĩpotẽs ꝛ fuisset mutatus. ↄ̃ña pbat̃. qꝛ cuilibꝫ potẽtie actiẽ corñdet põ passiua. vñ nl'la põ est respcũ dei ipoꝉis. g͛ ꝛc. 2° arguo ꝙ ñ fuerit de fcõ. Nã geñ. p. In pnci° creauit deus celum ꝛ terram. ergo ꝛc.

Respõdeo. vbi sic pcedã. p. n. inqrent̃ de possibili. vꝫ si ẽ possibile aliquam creaturaz fuisse ab eterno ꝛ hoc tam de permanentibus q̃ de successiuis.

Nam multi magistri ⁊ doctores plurimi possibilitatem hanc in ꝑmanentibꝰ ⁊ nō in successiuis ꝓcedunt. 2° inquiret̄ vtrū hoc fuerit de facto. 3° inquiret̄ ꝑ quid deus ꝓducit creaturā vtrū imediate ꝑ intellectum ⁊ voluntatem ra per actum intelligendi ⁊ volendi vel per aliquā aliam potētiā ⁊ per aliquē aliū actū.

Quantum ad p̄mū. p̄ videbit̄ de entibꝰ ꝑmanentibꝰ. 2° de successiuis. Quātum ad p̄mū est v̄a opio magnoꝝ doctoꝝ Aureoli ⁊ Henrici de gandauo ⁊ multoꝝ alioꝝ tenentiū ꝑtē negatiuā quā quidē multi diuersimode ꝓbāt. p̄° sic. si deus posset facere aliquid ab eterno illud necessario ꝓduxisset ⁊ nō libere nec cōtingēter. ꝯn̄s est falsum. ğ ⁊ an̄s. falsitas ꝯn̄tis pȝ. qꝛ quicqd deus ꝓducit ab extra mere libere ⁊ ꝯtingenter ꝓducit. ꝓbat̄ ꝯn̄a. qꝛ si deꝰ creasset aliquid ab eterno aut potuisset non creasse anteꝗ̄ eēt ꝓductū aut simul cū ꝓductū aut postꝗ̄ est ꝓductum. Non pōt dari p̄mum: qꝛ an̄ eternū nihil est. Nec 2ᵐ tū qꝛ oē qđ est qn̄ est necesse est esse. tūȝ ēt qꝛ de eodem eēnt cōtradictoria simul vera. idem enim esset et creatum ⁊ non creatum vel posset eē creatum ⁊ nō posset eē creatum in eodē instāti. que sunt cōtradictoria. ğ ⁊c̄. Can firmat̄. qꝛ quoꝛūcūqȝ actuū potentie pn̄t eē sil' in oꝛdine ad actus ⁊ actus ēt pn̄t eē sil': sȝ deus pōt creare ab eterno ⁊ pōt non creare. potētia creandi ⁊ potētia nō creandi i eodē fuerunt sil' ab eterno ⁊ in oꝛdine ad actꝰ: puta ad creare et ad non creare. ğ ⁊ ipsi actus. puta creari ⁊ non creari poterunt eē simul. hoc est impossibile cū sint cōtradictoria. ğ ⁊c̄. Cōfirmat̄ 2°. quia oē agens cōtingēter est indeterminatū ad vtrāqȝ ꝑtem ꝯtradictionis: sȝ si ꝓduxisset mundū ab eterno fuisset determinatꝰ ad alterā ꝑtem tm̄. ğ non cōtingenter sȝ necessario ipȝ ꝓduxissȝ. hꝫ est impoſſe. ğ ⁊c̄. Item arguit̄ 3° sic. illud qđ necessario p̄us habet nō eē ꝗ̄ eē non pōt fieri ab eterno: sȝ qđcūqȝ aliud a deo p̄us necessario hȝ non eē ꝗ̄ eē. ergo ⁊c̄. maioꝛ pȝ. tūȝ p̄ qꝛ omne tale qđ habet p̄us non eē ꝗ̄ eē hȝ p̄ncipiūȝ sui eē tale autē non pōt eē ab eterno. ğ. tūȝ ēt qꝛ eē. ⁊ non eē sunt ꝯtradictoria que nō pn̄t simul v̄ificari in eodē tēpoꝛe. opȝ igit̄ ꝙ p̄us tp̄e hūerit nō eē ꝗ̄ eē: sȝ nullūȝ tale pōt eē ab eterno. ğ ⁊c̄. minoꝛ ꝓbat̄. qꝛ creatio ē de nihilo rei factio. Itē oīs effectꝰ est in oꝛdīe nature posterioꝛ sua cā. in illo ğ p̄oꝛi q̊. cā est p̄oꝛ suo effectu vel effectꝰ hȝ eē l' nō eē. Si hȝ eē. ğ n̄ ē posterioꝛ sua cā si hȝ nō eē ꝓpositū hētur. Itē sic. illđ qđ ē ꝓductū i instāti rapti trāseūte ⁊ fluēte nullo° potest eē eternū: sȝ oēs effectus ꝓducibiles ꝓducunt̄ p̄dcō mō. ğ ⁊c̄. maioꝛ pȝ. qꝛ eternū nō hȝ p̄ncipiū sue duratōis. ꝓducibile āt qđ sic ꝓducit̄. vȝ in instāti fluēte ⁊ rapti trāseūte hȝ p̄nᵐ duratōis sue. minoꝛ ꝓbat̄. qꝛ nisi instās creationis in quo creatur̄ transiret sȝ maneret: manēte creatura sequeret̄ ꝙ creatura ꝯtinue crearetur. hoc aūt est ipoſſe. ğ ⁊c̄. 4° sic. oē aliud a p̄ hȝ eē a p̄mo. ğ oē aliud a p̄mo hȝ eē acceptū ab alio: sȝ eē acceptum includit nouitatē: qꝛ vl' accipit qđ habȝ. ğ oē aliud a p̊ habet eē de nouo. ⁊ per ꝯn̄s incipit eē. Itē ista n̄ sil' stant ꝙ aliquid ā nihilet̄. ⁊ tn̄ ꝙ sit eternū a ꝑte post. ergo nec stabit simul ꝙ aliquid sit ex nihilo et tn̄ ꝙ sit eternum a parte ante. sed intelligentie cum nō habeāt materiā ⁊ sint create ex nihilo. sūt ergo nec ab eterno fuerūt nec potuerunt eē: ⁊ si hoc ğ nec motꝰ coꝛpoꝝ celestiū ab eterno potuerunt eē. Item qn̄ alicui cōtingit vnū oppositoꝝ quātū est de se si sibi cōueniat alteꝝ ꝑ aliquid aliud hoc erit posteriꝰ nō solūȝ natura: sȝ etiā tp̄e: sȝ res creata quātū est de se nihil ē. ꝓbatio. nā totū eē qđ habet accipit ab alio. ⁊ per ꝯn̄s sequit̄ ꝙ de se nihil sit. cū ergo hēat eē per cām. sequit̄ ergo ꝙ erit posteriꝰ duratōe suo n̄ eē. ⁊ si hoc sequit̄ ꝙ nullū creatū fuerit nec potuerit eē ab eterno cū ip̄m necessario habeat eē post nō eē. Item quodlibȝ instans p̄teritum p̄cessit aliqđ instans suppoito ꝙ tēpus fuerit ab eterno. cū ğ totū tēpꝰ non sit i reꝝ natura nisi ꝑ instās sequit̄ ꝙ totū tp̄s p̄teritū p̄cessit aliqđ instās: sȝ illđ qđ p̄cedit̄ ab instāti nō ē semꝑ nec potuit eē semꝑ.

Sed cōtra istā opionē arguit̄ p̄mo sic ipossibile nūquā fuit poſſe: nec econuerso cū nihil trāsit de poſſi ad ipoſſe. nec econuerso: sȝ si deꝰ nō potuit aliqd ꝓducere ab eterno hoc ē qꝛ oē aliđ a deo fuit ipoſſe ab eterno. ğ nihil aliud a deo pōt eē ꝓductūȝ a deo nisi res trāsierit de eē ipoſſi ad eē poſſe. sȝ iste trāsitꝰ est ipoſſis. ergo ꝑ ꝯn̄s nihil a deo pōt ꝓduci. sȝ hoc ē impoſſe. ergo ⁊ illud. Dices ꝙ oīa sunt poſſia ab eterno nō tn̄ ꝓ eterno sȝ ꝓ tp̄e: ⁊ iteꝝ pōt aliqd fieri ab eterno. Hoc nihil est dictu: qꝛ illud qđ ab eterno ē impoſſe ꝓ eterno. simpl'r ē impossibl'e ab eterno. Illđ ēt qđ ꝓ tp̄e est impoſſe simpl'r ē poſſe. ğ si res fuit ab eterno ipoſſis ꝓ eterno ⁊ postea fuit ex tp̄e de simpl'r ipoſſi facta ē simpl'r poſſis. P̄ si hoc tenet ita dicā tibi ꝙ nihil ē simpl'r ipoſſe. sȝ quicqd ē ipoſſe ē impoſſe solūȝ ꝓ tc̄ qn̄ ē impoſſe: ⁊ ita oē impoſſe pōt fieri poſſe cū nō sit ipoſſe nisi ꝓ tc̄ qn̄ ē ipoſſe: ita ꝙ ꝑ ꝯn̄s hȝ fieri: qꝛ qn̄ poſſe ē poſſe nō ē impoſſe. Hoc āt nihil ē ex q̊ seq̄t̄ ꝙ illđ qđ n̄ pōt eē ab eterno ⁊ ꝓ eterno ē simpl'r ipoſſe. ğ ⁊c̄. P̄ arguit̄ 2° p̄ncipal'r i cāis p̄cisis. si affirmatio ē cā affirmatōis ⁊ negatio negatōis. sȝ cā p̄cisa ētitatꝭ creature ē qꝛ đs dat sibi eē ꝯtigēter. ğ cā nō ētitatꝭ eꝰ est: qꝛ nō dat sibi esse. tunc aut deus est necessaria causa istius negationis: puta non entitatis creature aut ꝯtingēs. si ꝯtingens hēo ꝓpoᵐ. si nccia ꝯ. qꝛ negatio affirmationis cōtigētꝭ nō pōt eē nccia In causis enim p̄cisis. si affirmatio est causa

cõtingens affirmationis ⁊ nẽgatio causa contingens negatõis. ergo sicut a deo creatura habet esse: quia deus dat sibi ꝯtingenter esse: ita habet non esse. quia deus non necessario ſʒ cõtingenter dat sibi non esse ⁊c. ꝑ confirmaṫ. quia nulla negatõ seu ꝑuatio est perfectior sua affirmatione opposita. ſʒ illud qȯ potest esse ab eterno est perfectius aliquo modo isto qȯ non potest eẽ ab eterno. si ergo nõ esse creature potest esse ab eterno ergo ⁊ esse. ꝑ confirmatur z.º quia habitus ⁊ priuatio mensurantur eadẽ mensura. ergo si non esse fuit ab eterno ⁊ eẽ potuit eẽ similr̃ ab eterno. Preterea non repugnat creature ꝙ sit volita ⁊ intellecta a deo ab eterno. ergo sibi non repugnat ꝙ sit ab eterno. patet ꝯña. quia sola voluntas dei est causa efficiens creature. antecedens patet. qꝛ sic est de facto ꝙ deꝰ intelligit creaturã ab eterno. Itẽ creatum fuisse ab eterno non claudit cõtradictionem. ergo est possibile apud deum. ꝯña est manifesta. ꝓbatio antecedẽtis. quia productõ diuina non determinaṫ ad aliquam dr̃iam tẽporis. g̊ per ꝯñs creatura fuit possibilis ꝓduci ab eterno. Confirmaṫ. quia deus ꝓduxit aliquam creaturã de nouo. tunc sic. vel potuit añ ꝓduxisse vel non: non potest dici ꝙ non: quia actõ dei non determinaṫ aliqua dr̃ia tempori. g̊ sequiṫ ꝙ ante potuit ꝓduxisse: tunc signetur illud instans ⁊ vt ꝑus arguam: qꝛ vel ante potuit ꝓducere vel non: ex quo sequiṫ ꝙ ante qȯcunq; instans infinitum deus potuit ꝓducere creaturam. ⁊ per ꝯñs potuit ab eterno. Item si non potuit ꝓducere ab eterno vel eius causa est ex parte ꝑmi producentis vel ex parte effectus: non ꝑmum cum equalis virtutis ⁊ potentie fuerit deus nunc ⁊ semꝑ ⁊ etiam ab eterno. Nec potest dari zᵐ: qꝛ nõ repugnat effectui ꝙ fuerit ab eterno. naʒ sicut habeṫ in littera si triangulus fuisset ab eterno ⁊ habere tres angulos fuissʒ ab eterno. Silr̃ si ignis fuisset ab eterno splendor fuisset ab eterno. Dico igiṫ ꝙ deꝰ potuisset si voluisset produxisse creaturam ab eterno nec hoc repugnat ex ꝑte dei nec ex parte creature.

Ad rationes alterius opionis rñ.º ad ꝑmaʒ ⁊ reduco ꝑ ipaʒ ꝯ facientẽ. nam deꝰ ab eterno ꝑdestinauit cõtingẽter saluãdos ⁊ ꝑsciuit dãnãdos. g̊ ⁊ potuit ꝯtingenter mũdũ creare ab eterno. añs pʒ qꝛ oẽ volitũ a deo est volitũ ab eterno ⁊ oẽ volitũ ad extra est volitũ ꝯtingẽter. ꝯña pʒ. qꝛ illȯ qȯ ẜm rõeʒ stat cuʒ aliq̊ pȯt etiaʒ stare cũ quocũq; alio eiusdẽ rõnis cuʒ illo. ſʒ eternitas stat ꝯtingẽter cũ ꝯtingentia ꝑscientie ⁊ ꝑdestinationis dine. g̊ ⁊ cũ ꝯtingentia creatõis siue productionis pȯt stare cũ cõtingẽtia sit eiusdeʒ rõis hic ⁊ ibi. g̊ ⁊c. Item ois effectus ꝯtingẽs tũc ꝓduciṫ. vel ꝓduciṫ ꝯtingẽter qñ produciṫ. qñ enĩ non ꝓducitur nõ ꝓduciṫ necessario nec cõtingenter. modi. n. rei ꝑsupponunt rem. igiṫ ꝙ̃ tuncũq; deꝰ ꝓduxisset mundum ab eterno adhuc potuisset ipm̃ non ꝓducere. ⁊ per ꝯñs contingenter ⁊ non necessario. Ad formam rõis dico ꝙ deus potuisset creaturam non ꝓduxisse ꝓ instanti. ꝓ quo ꝓducebat. Ad ꝓbationẽ ꝑmam oẽ quod est ⁊c. iaʒ fuit expositum in z.º huiꝰ: ꝙ ista est vera in sensu cõposito. In sensu aũt diuiso est falsa: qũo aũt sit. iaʒ fuit etiã ibi expositum. Ad scd̃aʒ ꝓbationem dico ꝙ posse creare ⁊ posse non creare non sunt ꝯdictoria qꝛ sicut ego possũ aliqd agere ⁊ ñ agere: ista tñ sũt ꝯdictoria. puta posse agere ⁊ ñ posse agere stãtibꝰ ꝯditionibꝰ ꝯdictoriis. Et qñ vlterius arguebatur in cõfirmatõe. quorũcũq; actuuʒ potentie ⁊c. ꝯcedo illo modo quo potẽtie sunt ꝯpossibiles. Ad minorem dico ꝙ deꝰ ab eterno potuit creare ⁊ non cereare diuisim. non tñ ꝯiunctim: ⁊ ita hiꝰ potentie nõ sunt ꝯpoſſes ꝯiuncti ſʒ tm̃ diuisim q̃re nec actus erunt cõpossibiles cõiunctim ſʒ diuisim. Ad aliam ꝯfirmatõeʒ qñ diciṫ. oẽ ꝯtingẽter agens ⁊c. dico ꝙ sicut dictũ fuit in z.º huiꝰ: ꝙ duplex ẽ indeterminatõ. quedam est de inee̾: quedam de possibili. dico igiṫ ꝙ omne agens dum actu agit est ĩdeterminatum de possibili. determinatũ tñ de inesse. ⁊ ita si deus ꝓduxisset ab eterno creaturã fuisset indeterminatus indeterminatõne de possibili determinatꝰ tamen determinatõe de inesse: cũ qua indeterminatõe de possibili stat precise cõtingentia vt fuit ibi dictum. Ad zᵐ reduco ꝑ istam rationem contra eos. Nam ẜm Augu. si ignis fuisset ab eterno splendor ab eterno genitus fuisset ab eo. Si triangulus fuisset etiaʒ ab eterno ⁊ habere tres angulos fuissʒ ab eterno. tunc sic. omnis effectus posterior est sua cã in illo instanti. g̊ priori quo est ignis vel splendor est vel non est. si non est ⁊ postea est cuʒ ista sint cõtradictoria verificabunṫ de eodem ĩ eodem instanti durationis. Ex quo etiam sequiṫ ꝙ non sit illi coeuꝰ. si est g̊ ignis nõ est ꝑor. cuiꝰ ꝯtrarium supponiṫ. Ad formam rñdeo. pro cuius euidentia est sciendu ꝙ ois effectus est posterior natura sua causa. eẽ aũt posterius natura non est eẽ in aliquo signo posteriori reali: nec eẽ ꝑus nõ est eẽ in aliquo signo ꝑori reali ĩ quo non sit posterius. Sed esse posterius natura vt sepe dixi nihil aliud est ꝙ̃ hoc dependere ab hoc in quadam alteritate nature. ꝯcedo igitur maiorem si ꝑus tp̃e habet non eẽ ꝙ̃ eẽ. non autem si ꝑus natura. Ad ꝓbationeʒ ꝑmam qñ dicitur. illud quod ꝑus habuit non eẽ ꝙ̃ eẽ ⁊c. verum est si habuerit ꝑus tẽpore. Ad secundã ꝓbationem dico ꝙ creaturã habere nõ esse prius ꝙ̃ esse potest intelligi dupliciter.

Uno.º ꝙ fuerit aliquod signum in quo hũit non esse ⁊ posterius habuit esse. ⁊ hoc est impos

sibile supposito q fuerit ab eterno. Nam vel nõ fuisset ab eterno vel oporteret contradictoria verificari de eodem: nisi fingas q verificantur pro diuersis signis nature qd fuit alias improbatum. Alio modo potest intelligi q prius habuit nõ esse sic q eius esse habuit dependentiã ab alio. et isto modo itelligo. nec ex hoc sequitur aliqua contradictio. Ad 3m dico q accipit vnum falsum. vz q creatio transeat manente creatura. hoc enim est falsum. quod pbo. Omnis productio in instanti raptim transiens et finiens manente termino eius est accidens. Omne eni qd transit manente substantia eius est accidens: qd enim est substantia eius nõ potest transire ipo manente: sed omnis pductio que est accidens presupponit subiectum. sz creatio non presupponit subiectum cum per eam res accipiat esse totale. ergo nec per cõns est fluens siue raptim transiens sed manet manente eius termino. Item nullum ens fluens est simpliciter prius ente pmanente. sed ecõuerso. sed creatio rei cum sit causa eius est prior ipsa re. ergo creatio rei pmanentis non potest esse raptim transiens nec fluens nisi ponas pmum ens in veritate entiũ fluens esse. Tunc ad rõnem qñ dicit q creatura semp crearet. Dico q creari dic duo. s. aliquid reale et aliquid rõnis. Creari eni dicit rẽ esse et hoc est in re. dicit etiã rez esse nunc pmo. et hoc est ens rõnis. hic enim pmitas est tm fm rõnem. non aũt est aliquid i re vl fm rem etc.

Quantũ ad 2m articulum vbi erat videndũ de successiuis. aliqui cõcedẽtes deũ posse facere entia pmanẽtia ab eterno: dicũt tñ q nõ sit aliqd ens successiuũ. puta mot vl tps ab eterno. p ista cõclusiõe pbãda ponã p rões spãles 2o ponã aliquas gñales. Arguo p sic. ifinitus ẽ actus pmixt potẽtie. tunc sic. illi cui repugnat act pmixt potẽtie nõ põt eẽ infin: sz motui sic ue tpi repugnat q sint act pmixt potẽtie. tps .n. pteritũ totũ fit i actu et nõ ẽ aliqd ẽs i põ cũ totũ trãsierit et in actu cõpleto fuerit. g etc. Et si forte dicas q accipiẽdo aliquã pte tpis pteriti. puta diẽ hesternã. et sic post illam accipiẽdo aliã porez. et sic cõsr retrocedendo vnam accipiendo post aliaz et sic erit pcessus in ifinitum. qz nunq deueniet ad pmum instans tpis. Sz cõ hoc arguit sic et hñ. qz tunc fm istum modũ nõ accipit tps pteritũ p modum pteriti: sz magl p modum futuri. Preterea arguit 2o sic. ad pncipale. ratio ifiniti in quocũq accipiatur est ex illa pte ad quã est pcessus non a qua. quia a parte a qua est status. nõ autẽ ex parte ad quã pceditur. hoc patet in numeris in quibus non pcedit in infinitum ex parte vnitatis: sz tantũ in eundo versus multitudinem. hoc idem pz de ratione continui que quidez vadit in infinitum ex parte magnitudinis ad quã fit pcessus diuisionis. sic igitur patet ista: videlicz q ratio infiniti accipit tm ex illa parte versus quaz est pcessus et non ex illa parte a qua est pcessus. sz pcessus in successiuis est a preterito in futurũ ergo impossibile est tempus pteritum esse infinitum: sed si esset eternum esset necessario infinitum. ergo etc. Preterea. arguit 3o sic. de ratione infiniti est q non sit totuz in actu: sz semp sit in potentia ad aliud. Sz illud qd est preteritum totum existit in actu: ita q nõ restat aliquid eius. igit impossibile est preteritum eẽ infinitum. Et si dicas vt prius q est infinitum procedendo versus ptem tpis precedentis accipiendo vnam partem post aliam in infinitum iã cõmutas preteritum et futurum. 4o sic. de ratione infiniti est q habeat esse icompletum et iperfectum: quia semper habet potentiaz annexam: sed preterito repugnat habere esse incompletum et imperfectum cum totuz qd pertinet ad rõnem eius sit completum et nihil restat accipiendum. ergo etc. Preterea 5o fz phm. 3o hui infinitum est cui semp restat aliquid accipere vltra: sed extra tempus preteritum nõ est accipere siue non restat aliquid eius accipiendum cũ totum sit acceptum. g impossibile est temp pteritũ esse infinitum. 2o arguit per ratõnes cões. et p sic: nullum infinitum põt esse pertrãsitum. sed omne preteritum est pertransitum. ergo etc. Preterea impossibile est aliqd infinitũ esse totum acceptum. sz omne tps pteritum et esse cuiuslibet preteriti est totum acceptuz. g impossibile est temp preteritum vt pteritum esse infinitũ. Preterea tanta duratio fuit ab eterno vsq nunc pcedendo quanta est ab isto nunc vsq i eternũ redeundo siue retrocedẽdo. tãta .n. via est ab athenis vsq ad thebas quanta ecõ a thebis vsq ad athenas: sed retrocedẽdo ab isto nc impossibile esset redire in eternũ. qz tunc ptrãsiret infinitum. g cõsilr redeundo siue reuertendo ab eterno impossibile ẽ deuenire vsq ad istõ nũc pñs siue ptingere eadem rõne. g etc. Preterea si tps ponatur ifinitũ a parte añ sic est infin a pte p. i potẽtia g tñ tps fuit ab eterno vsq nũc a pte añ qñtũ erit siue futurũ est a pte p in põ. sz eũdo ad ptez p impole ẽ futuz eẽ ptransitũ ex q erit ifin. ergo si tps vel mot fuisset vl potuisset eẽ ab eterno nũq potuisset eẽ deuẽtum ad istõ nũc. Preterea p qualibz reuolutione sol vna fũt. iz. lune g si mũdus fuissz ab eterno reuolutiones sol fuissẽt ifinite. g vnũ ifinin excederet aliud. h est impole loquẽdo de infin in eodẽ genere. Preterea si tpus fuissz ab eterno seqret q ps eẽt eqlis suo toto. hoc est impole. g. pbatõ cõne accipio totũ tps pteritũ vsq hodie si ẽ infinin ãmota aliq pte ab ipo. puta vna die vl qcũq pte finita: illõ tps qd remãet ẽ infin. sz tps remanẽs est pars tpis cõstituti ex parte remanente et ex parte remota. g cum pars remanẽs sit infinita sicut et suũ totum seqtur q sit eqlis sibi,

Sēd ↄ̄ istā cōclusiōȝ arguit̄ p̊ sic.nō est ipoſ̄e
eē infiꝰ siue eternū aliquid permanens.g̊ nec
aliquid fluēs:sed fluēs nō est aliud nisi tp̄s vł
motus.g̊ ⁊c̄. P̄ qȯ est simpłr ipoſ̄e nunq̄ȝ fuit
poſ̄e:sed qȯ est simpłr impoſ̄e ab eterno ē ipoſ̄e
⁊ qȯ est poſ̄e tp̄e est simpłr poſ̄e.g̊ qȯ est poſ̄e ex
tp̄e est poſ̄e ab eterno.⁊ qȯ est ipoſ̄e ab eterno ē
impoſ̄e ex tp̄re.sed motꝰ est poſ̄is ex tp̄re. g̊ ⁊c̄.
P̄ in causis precisis si affirmatio est cā ⁊c̄.ſȝ
cā qr̄ tp̄s vel motꝰ hȝ eē est qꝛ deus cōtingēter
dedit sibi eē ut argutū est superius.g̊ ⁊c̄. P̄
supposito ꝙ aliquid possit eē infiꝰ ēt tp̄us totū
a parte post.arguo sic de tp̄re ⁊ motu.qn̄cunq̄ȝ
aliqua duo sunt eiusdē rōis cui vni illoꝝ non
repugāt nec aliud:sed instās qȯ fuit priꝰ tp̄is
⁊ instans qȯ est terminꝰ tp̄is sunt eiusdē rōnis
q̄ȝꝰ ad illud qȯ dicunt fundamentalr̄:ſȝ forīr
sint alterius rōnis:puta rō p̄ncipij ⁊ rō terīni
sunt alterius rōis.tñ instans qȯ est p̄ncipiū et
illud qȯ est terminꝰ sunt eiusdē rōis sicut ⁊ oēs
partes tp̄is sunt eiusdē rōis:sed quaꝝcūq̄ȝ af/
firmationū eiusdē rōis opposite sunt eiusdem
rōis.negationes.n.nō distingūtur nisi per af/
firmatōes.g̊ negatio instantꝭ qȯ est prinꝰ tp̄is ē
eiusdē rōis cū negatiōe instantis qȯ est terīus
tp̄is.cū g̊ negatio instantis qȯ est terminꝰ tp̄is
possit eē infiꝰ a parte post ut suppo°.g̊ per ↄ̄ñs.
oē illud pōt eē ab eterno qȯ pōt eē sine princi°
sue durationis.g̊ ⁊c̄. Confirmat̄ sicut se hȝ q̄ȝ/
titas p̄manēs ad suos terīos p̄manētes:ita se
hȝ q̄ȝtitas fluens cuiusmodi est tp̄s: vel motꝰ
ad suos terīos fluētes:sed q̄ȝtitas p̄manēs sicꝫ
linea se hȝ ad suos terīos ꝙ ñ magis deteriat
siue requirit sibi vnū terminū q̄ȝ aliū.Nō enī
magis requirit rōeȝ p̄ncipij q̄ȝ termini. g̊ ⁊ q̄ȝ/
titas fluens sic se hȝ ad terīos suos fluētes ꝙ
nō plus se deteriat ad prinꝰ q̄ȝ ad terminū nec
eↄ°.⁊ ita si pōt eē sine terīo eadē rōne sine prin°
qr̄ ⁊c̄. P̄ nō est aliqua rō.qr̄ tp̄s nō possit esse
ifiꝰ.nisi qꝛ infiꝰ eēt p̄trāsitū.ſȝ ista ñ valet.qꝛ
sicut se hȝ preteritū ad fuisse ita futuꝝ ad erit.
sicut.n. ista ē vera oē p̄teritū fuit ita.⁊ ista.oē
futuꝝ erit:⁊ tunc vltra:sicut eē p̄transitū repu
gnat infinito ita repugnat sibi eē pertrāsibilē
ad futuꝝ.sicut g̊ eē p̄transitū repugnat tp̄i pre
terito infinito:ita repugnat ipsi futuro ifinito.
sed nō obstante ꝙ tp̄s nō sit p̄transibile.qꝛ nō
hȝ terminū.adhuc tñ veꝝ est dicere ꝙ oē futu
rū erit.g̊ ⁊c̄. Et nō obstante ꝙ tp̄s p̄teritū nō
sit p̄trāsitū:adhuc tñ veꝝ est dicere ꝙ tp̄s pre/
teritū fuit.falsū g̊ supponit̄ cū de rōne p̄teriti
sit magis ꝙ sit p̄transitū q̄ sit de rōe futuri ꝙ
sit p̄transibile.g̊ ⁊c̄. Confirmat̄.qꝛ sicꝫ se hȝ p̄/
teritū ad fuit ita futuꝝ ad fore ⁊ eↄ°.ſȝ sic se hȝ
futuꝝ ad fore vel erit ꝙ nō sequit̄ futuꝝ erit.
g̊ futuꝝ p̄transibit.g̊ nec ex p̄te preteriti seq̄t̄
preteritū fuit.g̊ preteritū fuit pertransitum.

Ad rationes in cōtrariū.ad euidē
tiā oium est sciendū.
ꝙ oēs ille rōes siue fortiores eaꝝ imaginant̄:
ꝙ si fuisset tp̄s preteritū infiꝰ fuisset tm̄ in p̄ō
infiꝰ.hoc āt supposito forte rōes sunt isolubi/
les. Sed ego imaginor totū ↄ̄riū. dico.n.ꝙ si
tp̄s preteritū fuisset infiꝰ nō fuisset infiꝰ in p̄ō
siue in actu p̄mix°potētie sicut ipsi imaginant̄
⁊ futuꝝ eēt infiꝰ.sed fuisset in actu infiꝰ ñ q̄dē
in actu manifeste siue exn̄te:sed i actu p̄tereū/
te:talē.n.infinitatē debemꝰ attribuere rei q̄lē
hēt ētitatē ⁊ ideo sicut ifitas rei permanētis ē
tota simul sicut eius entitas ita ifinitas rei suc
cessiue p̄terite fuissȝ non quidē i actu sic ꝙ oēs
p̄tes eius fuissēt in actu ſȝ successiue p̄tereūtes
sicut sua ētitas uñ sicut si deus faceret aliqȯ p̄/
manēs ifitū illud nō essȝ ifitū permixtuȝ potē
tie ſȝ eēt in actu permanēte ; igit̄.Cōsimiliter
si deꝰ fecissȝ ifitū tēpus a p̄te añ illud fuissȝ i/
fitū nō i actu p̄mixto potētie ſȝ i actu simplici:
nō tñ i actu p̄manēte sicꝫ nec eius ētitas:ſȝ pre/
tereūte.si tñ itelligas illud eē infiꝰ in p̄ō ex h̄
ꝙ nō fuerit totum sił vt sic pōt aliq°° cōcedi.
Tūc ad primā rōȝ.infiꝰ ē actꝰ p̄mixtꝰ ⁊c̄.ve
rū est actꝰ infinitꝰ in p̄ō ñ in actu cꝰ est:illȯ sicꝫ
eē futuꝝ eēt infiꝰ in p̄ō si nūq̄ȝ teriaret̄ ita ifiꝰ
tp̄s p̄teritū fuisset infiꝰ i actu ifinite ↄ̄petente
rei successiue ut dictū ē. Ad 2am p̄ idē.ad pro
batōȝ de nūerꝭ ⁊ de diōne cōtinui dico ꝙ vtꝝ/
q̄ȝ illoꝝ ē in p̄ō infiꝰ ñ in actu.iȯ vtrūq̄ȝ ē infiꝰ
tm̄ in p̄cedēdo siue in accipiēdo alteꝝ pꝰ alteꝝ
ñ in accepto eē:nec sic āt eēt infiꝰ tp̄s p̄teritū
ut dc̄m ē. Ad tertiā p̄ idē.h̄.n.ē de rōe ifiniti
in p̄ō ñ eē totū in eē deteriato actu.tñ p̄ ↄ̄rium
de rōe ifiniti i actu cuiusmōi eēt tp̄s p̄teritū ē
ꝙ totū sit i actu ſ̄ȝ modū sue entitatꝭ:et iȯ ifiꝰ
p̄teꝰ fuisset i actu p̄tereūte.ñ tñ i actu p̄manē/
te. Ad 4ꝰ p̄ idē.ſȝ.n.de rōe ifiniti sit ꝙ hēat
eē incōpletū:ñ tñ de rōe ifiniti i actu imo tale
hȝ eē cōpletū ſ̄ motū suū.⁊ iȯ si tp̄s fuisset ab
eterno ñ fuissȝ icōpletū a p̄te añ ex q̄ p̄te fuissȝ
ifiꝰ i actu.ſȝ bñ a p̄te pꝰ ex q̄ p̄te fuissȝ futurū.
sicꝫ.n. p̄teritū si p̄supponit ⁊ ñ ē aliq̄d eꝰ in p̄ō si
ē infiꝰ ē i actu ⁊ ñ in p̄ō.Ita ⁊ futuꝝ cū sit i p̄ō
ñ pōt eē ifiꝰ nisi tm̄ i p̄ō. sicꝫ.n. de rōe p̄teriti ē
ꝙ p̄terierit vł p̄fuerit ita de rōe futuri ē ꝙ sit i
p̄ō. Ad 5ꝰ ifiꝰ ē.cꝰ p̄tē accipiētibꝰ sp̄ ē ⁊c̄.dico
ↄ̄siłr ad h̄ ꝙ verū ē de ifi° in p̄ō tm̄ ⁊ ñ in actu
⁊ iȯ ꝙ tp̄s p̄teritū fuisset ifiꝰ ex p̄te q̄ ē p̄cessus
ñ ē aliq̄d. Ad alias rōes.Ad p̄mā. nullū ifiꝰ
pōt eē p̄trāsitū pōt duplr̄ intelligi.v°° sic ꝙ a
terīo in eꝰ terīꝰ.puta ab aliq̊ instāti manifeste
initiāte tp̄s p̄teritū ad aliqȯ aliud ip̄ȝ terians
deueniet̄.⁊ sic ē flā.qꝛ cū supponā fuisse infiꝰ.
⁊ p̄ ↄ̄ñs corr̄n̄derȝ terīo. A°° pōt itelligi tp̄s p̄/
teritū eē p̄transitū.i.ꝙ abyt.ñ tñ a terīo fueīt
deuentū in terīꝰ.⁊ sic ē veꝝ. Per idē dico ad
aliā rōȝ cū dr̄ ꝙ infiꝰ nō pōt eē totū acceptū:
ſȝ.n.infiꝰ nō possit esse totū acceptū. prio mō
idest ꝙ a termīo in eius terminū sit deuentū:
pōt tamē totū esse acceptū sic ꝙ totū abierit.

Ad 3ꝰ de illo ingressu cũ dr̃ totũ tp̃s fuit ab eterno ꝛc̃. ꝯcedo ad minorez. ipoſſe ē ab illo nũc ꝛc̃. dico ꝙ redire ab illo nũc ad eternitatez p̃cedentē pōt itelligi dupl'r. vno: ꝙ redeat ad aliqȯ p̄mũ instans illiꝰ eternitatl. ꝛ hoc ē impoſſe ſicut ēt ab eternitate ipoſſe fuit ꝑuenire ad istȯ nũc isto mō incipiēdo. ſ. ab aliquo p̄ instāti eternitatis. qꝛ nullũ tale instās p̄mũ potuit eſſe in eternitate: cum h̄ sit ꝯ rōnez eterni. Alio mō pōt itelligi redire ad eternitatē ab nunc nō ad p̄mum eternitatl: ſꝫ ad durationē eternitatis. ꝛ hoc ē impoſſe retrocedēdo ab illo nũc durationis in eternitatē hoc ē i durationē eternā q̄ nō habuit p̄nꝰ. Conſil'r dico ꝙ venire ab eternitate i istȯ nunc pōt dupl'r itelligi: qꝛ vl' ꝙ deueniat a p̄ instāti eternitatis ad ipꝫ: ꝛ ſic ē impoſſe vl' qȯ deueniat ad p̄mũ instans eternitatis: qꝛ tale nō eſt impoſſe ſꝫ ab eternitate. i. duratōe q̄ nō habuit p̄nꝰ ad istud nũc pn̄s. Ad 4ꝰ impoſſe eſt totũ tp̄us futuꝝ eē p̄teritũ. g̊ nec p̄teritũ ſi ponat̄ infinitũ. ꝯcedo ꝯn̄am vniformiter accipiēdo. vñ ſic̄ eundo a pn̄ti ad futuꝝ nō poteſt ꝑtranſiri nec ꝯſumi futuꝝ. qꝛ nō pōt ꝑtingi ad teriꝰ: ita nec ꝑueniēdo a p̄terito ifi: ad tēpus pn̄s ꝑtrāſit̄ ſiue cōſumit̄ p̄teritũ. qꝛ nō ſumit̄ ab eꝰ p̄n: cũ nō hēat. Et iō veiēdo ab eternitate ad nũc pn̄ſ nō ꝯſũaſti eternitatē. qꝛ n̄ ichoaſti nec ichoare potuiſti. in h̄ tñ diſtiguũt̄ de p̄terito ꝛ futuro. qꝛ futuꝝ ē tm̄ infiꝰ in pō ꝛ nō i actu. p̄teritũ aũt in actu. vt ſupiꝰ dictuꝫ ē. ꝛ iō tp̄s p̄teritũ pōt eē ꝑtrāſitũ. ſic ꝙ totũ abierit ꝛ fuerit. lꝫ nō ſit. qꝛ a termino in terminũ ductũ ſit vl' fuerit. nō aũt tēpꝰ futuꝝ cũ ſit in pō. ſiue in actu ꝑmixto potētie ifiꝰ. Ad 5ꝰ de reuolutōibꝰ ſol' ꝛ lune. dico ꝙ illa rō ita ꝓbat ꝙ tp̄us nō poſſit eē infinitũ a parte poſt ſicut a ꝑte añ. idē. n. icōueniens ſeq̄t̄ de reuolutōibꝰ futuri i finiti ſicut de p̄terito. Tũc g̊ ad rōez ꝯcedo ꝙ ꝓ qualibꝫ reuolutōe ſol' diuiſiꝫ accepta ſũt. iz lune ſiue p̄terita ꝛ ꝓ futura q̄libet: ſꝫ ex hoc ꝓ qualibꝫ reuolutōe diſiꝫ accepta. iz. lune. nō ſeq̄t̄ vt tu ifers. ꝙ oēs reuolutōes lune collectie ſũpte ſint duodecies pl'es oibꝰ reuolutōibꝰ ſol' collectiue ſũptis. lꝫ. n. quelibꝫ reuolutio p̄terita vel futura ſol' vel lune ſit finita: oēs tñ collectiue ſũpte ſũt ifinite tā ſol' q̄ꝫ lune. ꝛ iō oēs lũe nō pn̄t eē plꝰ oibꝰ ſolis. Ad 6ꝰ ꝛ vltiꝰ cũ dr̃. ꝙ tunc ſequit̄ ꝙ ꝑs ſit equal' toti ꝓ iſta rōe arguit̄: ita de tp̄e futuro ſic̄ de p̄terito. accipio. n. aliquā ꝑtē tp̄is futuri. illa dēpta ſiue remota a tp̄e futuro. adhuc tp̄s futuꝝ remanēs ē infinitũ. ꝛ tñ eſt ꝑs tp̄is ꝯſtituti ex ip̄o ꝛ ex ip̄a ꝑte remota. g̊ ꝛc̃. Jō hic dicũt aliq̄ ꝙ ifinitaſ q̄ꝫtitatis tollit illȯ p̄nꝰ. oē totuꝫ eſt maius ſua parte vnde ꝑ eos illud p̄ncipiũ nō eſt verũ niſi tm̄ in quātitate finita. Sꝫ hoc ē falſuꝫ. non. n. magis tollit aliquod p̄ncipiũ infinitas i quātitate q̄ꝫ in entitate. Preterea cōfirmat̄. qꝛ tunc p̄mũ p̄nꝰ nō eſſet veꝝ nec tenerꝫ niſi gratia materie ex quo nō teneret vbiq̄ꝫ. Et iō dico al'r ꝙ illud p̄ncipium. oē totum ꝛc̃. eſt verum in quacunq̄ꝫ materia. tam vꝫ in quātitate infinita q̄ꝫ i quātitate finita. ſed tunc dico ꝙ ex hoc ꝙ tp̄us ponitur a ꝑte añ infinitũ. non ſequit̄ ꝙ ꝑs equatur toti. ſicut nec ex hoc ꝙ eſt infinitũ a parte poſt.

Ad ꝓbationez dico ꝙ pars que remouetur ab aliquo infinito vel accipitur ab illa parte ex qua illud eſt infinitũ. vel non per comparatōem ad illam ſꝫ ad aliaꝫ. exemplũ. accipio aliquā lineā infinitā. ſi demas ab ip̄a aliquā ꝑtē ꝑ ꝯparationem ad extrema in ordine ad quez eſt infinita: ꝛ hoc nō: qꝛ cuꝫ ſit infinita caret extremis. ꝛ iō vt ſic nō pōt habere rōnem totius. vel accipis illam ꝑ cōparatōem ad mediũ: qȯ quidē non eſt mediũ ꝫm rem. ſꝫ quo ad nos. et tale eſt ifinitũ. ꝛ in tali eſt aſſignare totum et ꝑtem. ꝛ ſemꝑ eſt pars inequal' toti. Conſil'r dico de tp̄e. ſi. n. ponat̄ ifinitũ ex vtraq̄ꝫ parte. vꝫ añ ꝛ poſt. nō poteſt accipi nec ſignificari in illo tēpore aliqua eius pars: nec ꝑ cōparationē ad aliquod tp̄s finituꝫ v̄ſus nos. Tunc ad rationē in forma dico. ꝙ remota aliqua parte a tp̄e ifinito. vel a quacunq̄ꝫ alia quantitate ifinita qȯ remanet eſt infinitũ. ꝛ qn̄ dicis in minori. ꝙ illud fuit pars p̄cedentis quātitatis. falſum ē. infinito. n. vt infinitum repugnat habere rōez partis ꝛ etiam totius. bñ tñ cōcedo ꝙ in tēpore vel in alia quacũq̄ꝫ infinita quātitate eſt ſignare aliquaꝫ quātitatez finitā. que hꝫ rōnez totius ꝛ partis reſpectu diuerſorum in ordine ad quā accipit̄ vel pōt accipi ſiue remoueri ab ifinito aliqua eiꝰ ꝑs. ꝛ tũc ꝯcedo ꝙ ex illa quātitate remanente ꝛ ex ꝑte remota. reſultat maior quātitas ip̄a quātitate finita remanente q̄ habebat rōnem totius reſpectu q̄ꝫtitātis nũc remanentis ꝛ reſpectu quātitatl remote: ita ꝙ quantitaſ remanenſ ꝛ remota eſſent ꝑtes eius q̄ꝝ vtraq̄ꝫ ſibi erat iequal'. h̄ de p̄mo p̄ncipali.

Quantum ad 2ꝰ dico ꝙ nihil aliȯ a deo de fcō fuit ab eterimo fuerũt oīa ex tp̄e. lꝫ oīa ꝑ diuinā potentiā poterāt eē ab eterno. ꝛ ſic ad q̄ōnez. Ad rōez in p̄ncipio fcām cōcedo ꝙ poita cā naturali in actu ponit̄ eiꝰ effectus. deꝰ aũt fuit cā in actu n̄ natural': ſꝫ volũtaria ab eterno. Ad 2ꝰ dico ꝙ ex hoc creatio nō eēt equal' deo i eternitate. qꝛ eternitas dei eſt ꝑfcā ꝛ independēs ꝛ eternitatē quācunq̄ꝫ aliā v̄tualr ꝯtinēs. eternitas āt creature eſt iperfecta ꝛ depēdēs ꝛ ab eternitate dei v̄tualiter ꝯtenta. ꝛ ſic finit̄ queſtio. ꝛ per ꝯn̄s totum opus queſtionum p̄hicorum.

Q̄ōnibus ſubtiliſſimis clariſſimi doctoris Joannis canonici ex ordie minoꝝ oī cura ꝛ diligētia venerādi fr̄is Frācisci de benzonibꝰ de crema bacchalarij ſacre theologie i ꝯuentu Venetiaꝝ ꝓ igenio adhibita finē iposuit Octanianꝰ Scotus de Modoetia. M.CCCCLXXXI.

